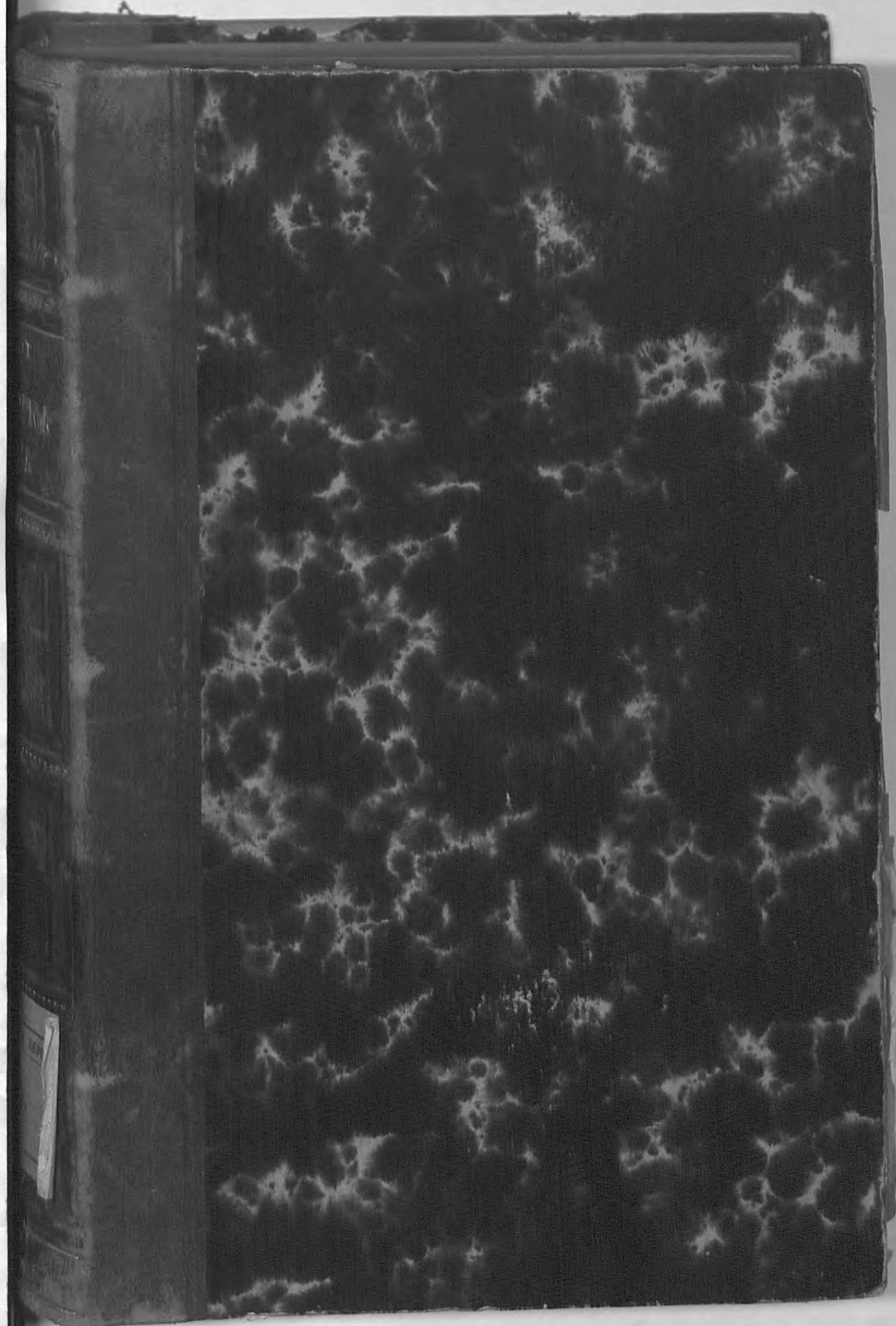

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑ

+ 800
& pX

Αριθ. είδ. 604543

43

ΔΩΡΕΑ 2/10/00 601

60100 00017

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΘΕΤΤΑΛΟΜΑΓΝΗΤΟΣ,

ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΘΕΝΤΑ ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ ΑΥΤΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΩ Ι. ΤΩ ΓΥΑΛΛΙ.

ΕΚΔΟΣΙΣ Β'.

Ἐν ᾗ τινα διώρθωται ἢ ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταπεκοίηται,
οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ προστέθεται.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ.

1874

Αρ. ΕΙ6. 43

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Και εἰς τὴν

ἐκκλησίαν τὴν ἐν τῇ πόλει

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣΦΩΝΗΤΙΚΗ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΩΙ ΑΔΕΛΦΩΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΩ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΤΩ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩ ΓΥΛΛΑΙ

Εὐ πράττειν.

ΟΓΑΕΝ τῶν ἐπὶ γῆς μετεληχότων ζωῆς καὶ αἰσθήσεως οὕτω τῆς παρὰ τῶν ὁμογενῶν ἀρωγῆς ἐπιδεῆς πέφυκεν ἐν τῷ βίῳ ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος, ὃν πλεῖστα ἐκ βρέφους ὑπὸ τῶν ἄλλων εὐ ~~παύχαι~~ καὶ ἡδέος τινὸς παρ' αὐτῶν ἀπολαύειν ἀνάγκη. Τοῦτο δὲ μέγα μὲν τι αὐτῷ εἰς διάπλασιν ἡθους καὶ χρηστότητα τρόπων συμβάλλεται, οὐκ ἔλαττον δὲ εἰς πνευματικὴν ἡδονήν, ὡς ἀπὸ πηγῆς τινος ἀενάου τῆς τοῦ καθήκοντος ἐκτελέσεως ἀπορρέουσας· τὸ μὲν γὰρ εὐ πεπονθέναι ἢ ἀμωσγέπως ἀγαθοῦ τινος ἀπολελαυκέναι παρὰ τῶν ἄλλων ἡμέρως ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ φιλοφρόνως πρὸς τε τοὺς εὐ ποιήσαντας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διατίθησι καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν ἐτοιμοτέραν παρασκευάζει· τὸ δ' αὖ ἀντευποιεῖν ἢ γοῦν εὐγνωμονεῖν τοῖς εὐ δράσασι καὶ φιλανθρώπως τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι τιμιωτέρους ἡμᾶς ἐκείνοις τε καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἀποδείκνυσι καὶ διὰ τοῦτο ἄρρητόν τινα ἡμῖν ἡδονὴν ἐμποιεῖ. Τοιγαροῦν ἔχαιρον αἰεὶ πατρίδος τε καὶ γονέων καὶ οἰκείων καὶ διδασκάλων καὶ πάντων, παρ' ὧν ἀγαθοῦ τινος ἀπῆλαυσα, μεμνημένος καὶ τὰ ἀναφορὰν τινα πρὸς ἐκείνους ἔχοντα μελέτην ποιούμενος. Ἐκ δὲ τοιαύτης μελέτης τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ τεύχει τούτῳ πονημάτων, ἄλλα ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, προῆλθεν· ὧν δὴ μοι τα μὲν εὐσέβεια πρὸς

πατρίδα, τὰ δὲ φιλοστοργία πρὸς γονεῖς καὶ οἰκείους, τὰ δ' εὐγνωμοσύνη πρὸς εὐεργέτας καὶ διδασκάλους, τὰ δὲ φιλία ὑπέθετο. Τὸ μὲν γὰρ τοῦ Κατούλλου ποίημα, ὃ Πηλέως καὶ Θέτιδος ἐπιθαλάμιον ἐπιγέγραπται, ἅτε τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι οἰκείαν τὴν ὑπόθεσιν ἔχον ἐκ τῆς ῥωμαϊδος εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐμμέτρως ἐφιλοτιμήθη μετενεγκεῖν, τῇ ἡμετέρᾳ χαριζόμενος Θετταλία, ἐν ἣ ἔφυμέν τε ἄμφω καὶ ἐπαυδεύθημεν, καὶ ἥς γλυκίστη μοι αἰεὶ καὶ πόρρῳ βιοῦντι παραμένει ἡ μνήμη. Εὐ γὰρ οἶσθα, ὦ φίλτατε, τὰ ἐν ἀρχαίοις μύθοις τεθρυλλημένα· ὡς ἐν Θετταλία τὸ πάλαι ἐξ Αἰγίνης φεύγων ὤκησεν ὁ Πηλεὺς· ἐν δὲ Παγασαῖς, ἐνθα σὺ νῦν τὸν κερδῶν θεραπείων Ἑρμῆν διαιτᾷ, ἡ παλαίφατος ἐναυπηγήθη Ἀργῶ, ἥς τὸ πάλαι τῷ τε ἡμεδαπῷ Ἰάσονι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἤρωσι συνεπιβάς ὁ Πηλεὺς ἐπὶ τὸ χρυσοῦν ἔπλευσε δέρας, καὶ τῷ πλῶ τὴν Θέτιν σὺν ταῖς ἄλλαις θαλασσίαις νύμφαις τῶν κυμάτων ἀναδυομένην ἰδὼν, ἔρωτι ἤλω τῆς καλῆς Νηρείδος καὶ εἰς γάμον ἤλθεν αὐτῆς. Ἐν δὲ Φαρσάλῳ, πόλει Θετταλικῇ, ἥ κατ' ἄλλους ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου Πηλίου, οἱ τοῦ Αἰακίδου καὶ τῆς Νηρείδος ἐτελέσθησαν γάμοι, οἷς καὶ τοὺς ὀλυμπίους θεοὺς παραγενέσθαι μεμυηολόγηται. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ τούτου τοῦ ὄρους καὶ ὁ τῶν γάμων ἐκείνων ἐκφύς Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τοῦ διφυοῦς ἀνετράφη καὶ ἐπαιδεύθη Χείρωνος, ὃν νεανίσκος ὢν ἔτι καὶ τῶν ὀμηρικῶν ἀνάπλεως φαντασιῶν (μέμνημαι γὰρ ἔτι τοῦ πάθους), ἐν ταῖς τοῦ Πηλίου βήσσαις πολλάκις μόνος ἀλῶμενος, ἀνειδωλοποιούμην ὑπὸ τὴν τῶν βαθυφύλλων δένδρων σκιὰν τοῦ νέου διδάσκοντα ἤρωας. Διὰ ταῦτ' οὖν τὸ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος ἐπιθαλάμιον τῇ ἡμετέρᾳ Θετταλίᾳ ἰδίως προσήκειν ἡγούμενος εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἔγνωκα μεθερμηνεῦσαι ἰδίωμα, δῶρον τοῦτ' ἴσως οὐκ ἀήδεις τῇ γαίναμένη προσάγων.

Τὸ δ' εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς οἰκείους πεποιτημένα μοι ἐπιτύμβια καὶ τὰ εἰς τὸν ἀδελφὸν Ῥήγιον ἔλεγεῖτα τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ γένους ἐλευθερίας πόρρω τῆς πατρίδος τελευτήσαντα ἐν τῇ μάχῃ, ὑπηγορεύθη μὲν μοι ὑπὸ τῆς πρὸς ἐκείνους στοργῆς, ἥς ἐλάχιστα μνημεῖα θεῖναι ταῦτα ἠθέλησα, οὐ μικρὸν δ' εἰς ἀνακούφισιν τῆς λύπης μοι συνεβάλετο, ἣν ἡ τῶν φιλτάτων ἐκείνων κορυφῶν παρέσχε μοι στέρησις, μεμνημένῳ τῆς ἀγάπης, τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἀρετῶν. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτυμβίων τὰ πλεῖστα, τὰ μὲν χαριζόμενος φίλοις ἀνδράσι συνεταξάμην, τὰ δὲ γενναίοις τῆς πατρίδος προμάχοις ἢ εὐεργέταις ἰδίῃς καὶ δημοσίῃς εὐγνωμονῶν, καὶ τὴν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἐμῆς εὐγνωμοσύνης μνήμην, τὸ γ' ἐπ' ἐμοί, τοῖς ἔπειτα προθυμούμενος παραδοῦναι.

Καὶ ἡ ἐξελληνίσαις δὲ τῆς περὶ Γερμανίας τοῦ Τακίτου συγγραφῆς τὴν αἰτίαν ὁμοίαν ἔσχεν. Ἐν μὲν γὰρ Ἑλλάδι τὸ τοῦ ἡλίου, ἐν δὲ Γερμανίᾳ τὸ τῆς ἐπιστήμης φῶς πρῶτον ἰδὼν, ἴσα ταύτην τῇ πατρίδι ἐφίλησα, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ καθηγησαμένους μοι τῆς εἰς ἐπιστήμην ὁδοῦ ἴσα τῷ πατρὶ ἔστερξα καὶ ἐτίμησα· οὐδὲ παύσομαι, ἔς τ' ἂν πνέω, χάριν αὐτοῖς γινώσκων. Διὸ καὶ εἰς ἐλάχιστον τῆς ἐμῆς εὐγνωμοσύνης τεκμήριον τὸ εἰρημένον βιβλίον ἔδοξέ μοι ἐξελληνίσαι, ἐν ᾧ ὁ ῥωμαῖος Ἱστορικὸς τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν τὰ ἔθνη, τὰς οἰκῆσεις, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα ἱστορῶν, τὴν πίστιν αὐτῶν, τὴν σωφροσύνην, τὴν τῶν τρόπων ἀπλότητα, τὸ λιτοδίαιτον, τὴν χρηστότητα, τὸ φιλελεύθερον, τὴν ἀνδρείαν, τὸ φιλοπόλεμον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, αἷς ἐκ παλαιοῦ ἐκοσμεῖτο τὸ γένος, διὰ βραχέων ἐκφαίνει, ὥσπερ τοῖς συγχρόνοις αὐτοῦ Ῥωμαίοις εἰς τὰς ἐναντίας ἐκείνοις ἐκδεδητημέναις κακίας τὴν τοῦ ἥθους διαφθορὰν ὀνειδίζειν ἐθέλων.

Καὶ ἄλλο δὲ τιμῆς καὶ ἀγάπης δεῖγμα τῷ τῶν Γερμα-

νῦν γένει, ὅτε τὴν τοῦ κορυφαίου τῶν παρ' ἐκείνοις ποιητῶν, Φριδερίκου τοῦ Σχιλλέρου, ἑκατονταετηρίδα ἐτέλει, βουλόμενος παρασχεῖν, τὸ κάλλιστον τούτου περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος Θεῶν ἄσμα εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μετήνεγκα καὶ εἰς τὴν πανεθνῇ ἐκείνῃ τῶν Γερμανῶν ἐορτὴν εὐτελεῖ ἐξ Ἑλλάδος προσφορὰν διὰ τοῦ σεβασμίου μοι καὶ σοφοῦ φίλου Ζηνοβίου τοῦ Πῶπ πέμψαι ἐθάρρησα.

Τέλος δὲ τῷ πρώτῳ Βασιλεῖ τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνι καὶ τῇ συνθρόνῳ αὐτοῦ Ἀμαλία ᾧ δᾷς τινὰς ἐν ἐορταῖς δημοτελέσιν ἐποίησα, τὸ μὲν τῇ ἀκαδημαϊκῇ Συγκλήτῳ κελευούσῃ πειθόμενος, τὸ δὲ καὶ αὐτὸς χάριν τίνειν βουλόμενος τῆς ἐκείνων πρὸς ἐμὲ εὐνοίας τε καὶ εὐεργεσίας. Οὐδεὶς δ' ἂν μέμφαιτό με ἀνὴρ δίκαιος καὶ ἐπιεικής, ὅτι τὰς σεπτὰς ἐκείνας κορυφάς, ὧν τὰς μεγάλας ἀρετὰς καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην ἐκ μακρᾶς πείρας κατέμαθον, ἔτι καὶ νῦν διὰ τιμῆς καὶ αἰδοῦς ἄγω καὶ τοῦ λοιποῦ ἄγων οὐ παύσομαι. Ἄνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ τὴν ἑαυτοῦ περὶ τῶν ἄλλων γνώμην μὴ πρὸς τὴν τύχην αὐτῶν μεταβάλλειν αἰεὶ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου ἀντέχεσθαι, καὶ τιμᾶν τοὺς ἀξίους τιμῆς, καὶ χάριτας εἰδέναι τοῖς εὐεργέταις, τὸ ἀγχίστροφον ἐκείνων καὶ ἀσταθμήτον φεύγοντα, οἳ τοῖς εὖ φρονοῦσιν εἰκότως γέλωτα ὀφλισκάνουσιν, αἰεὶ κατὰ τὸν Κωμικόν, ὥσπερ οἱ ἐν σκάφει τινὲ πλέοντες, πρὸς τὸν εὖ πράττοντα τοῖχον ἑαυτοὺς μετακυλινδοῦντες. Οἶμαι δὲ καὶ τοὺς νῦν τοσαῦτα τοῦ πρώτου βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης μίσει ἀλόγῳ καταψευσαμένους ταχὺ μεταγνώσεσθαι, τοῦ μὲν πάνθους ἀποθυμιάσαντος, τοῦ δὲ συνειδότης αὐτοὺς ἐλέγχοντος.

Τοιαύτης οὖν τῆς τοῦ βιβλίου μοι οὔσης αἰτίας τε καὶ προθέσεως, τίνι ἂν τοῦτο δικαιότερον προσεφώνησα ἢ σοὶ τῷ φιλτάτῳ μοι ἀδελφῷ, ὃν τὴν αὐτὴν μοι περὶ τῶν εἰρημένων ἔχοντα διάνοιαν ἔγνωκα; Σὺ γὰρ καὶ τὴν πατρίδα

φιλεῖς, ὥς εἰκὸς, καὶ τιμᾶς, καὶ κατὰ δύναμιν εὖ ποιεῖν προθυμῇ, καλὰ αὐτῇ θρέπτρα ἀποδιδόναι φιλοτιμούμενος, καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀεὶ γέγονας εὐσεβής, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς φιλόστοργος πέφηνας, κηδόμενος αὐτῶν καὶ ἐτοίμως ἐπαρκῶν δεομένοις· καὶ τοῖς εὐεργέταις εὐγνώμων ἀεὶ ἐπιδέδειξαι, ταῖς χρεῖαις αὐτῶν ἀνθυπουργεῖν προθυμούμενος, καὶ τοῖς φίλοις πιστὸν σεαυτὸν καὶ ὑπηρετικὸν παρέχεις ἐκάστοτε. Διὰ ταῦτα τὸ βιβλίον προσάγω σοι, βραχὺ δειγμα τῆς ἐμῆς ἀγάπης τε καὶ τιμῆς. Σὺ δ' ἡδέως αὐτὸ δέξαιο καὶ εὐδαίμων ἐπὶ μήκιστον ζώῃς μοι.

Ἐγραψα ἐν Ἀθήναις τῇ α' Νοεμβρίου ἔτει αὐξδ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Β' ΕΚΔΟΣΙΝ.

ΟΤΕ πρὸ ὀκταετίας σχεδὸν τὰ Φιλολογικὰ τὰδε Πάρεργα τύποις ἔδοξέ μοι ἐκδοῦναι, ἤδειν μὲν ἐπιμελεστέρας τὸ πόνημα ἐξεργασίας δεόμενον, ὅμως γε πάθει ὀφθαλμικῷ συνεχόμενος, ἀτενέστερον ταῖς δέλτοις ἐγκύπτειν με οὐκ ἔϋντι, φόβον δέ μοι παρέχοντι μὴ τῇ συνεχεῖ τῶν ὀμμάτων ἐντάσει παντάπασι τῆς ὀψεως στερηθεῖην, ἡψάμην τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, ὥσπερ εἶχε· καὶ δὴ σπεύδων πρὸς τὸ πέρας, ὡς οἶόν τε ταχέως εἰς τὸ κοινὸν τὴν βίβλον ἐξήνεγκα.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ πόνημα παρά τε τοῖς ὁμοφύλοις καὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην τῶν ἐλληνίδων Μουσῶν ἐρασταῖς μείζονος ἀποδοχῆς ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν προσδοκίαν τετύχηκεν, ὁρῶν νῦν ὀλίγιστα τῶν τευχῶν περιλελειμμένα, ἐκδοῦναι αὐτὸ τὸ δεύτερον ἔγνωκα. Καὶ δὴ παροράματά τινα διορθώσάμενος, χωρία δέ τινα ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταποιήσας, πολλὰ δὲ νέα ποιήματα τοῖς προτέροις προσθεὶς καὶ τὴν ὅλην ἐπαυξήσας βίβλον, ἐν ἐκδόσει νέα προσαγαγεῖν αὐτὴν τοῖς φιλομούσοις τεθάρρηκα, τελείαν μὲν οὐ· πῶς γὰρ ἂν τις ἐν τοῖς τοιούτοις τοῦ τελείου ἐφίκοιτο; εὐπροσδεκτοτέραν δ' ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς ἐπιεικέσι τῶν φιλολόγων.

Ἐγραψα ἐν Ἀθήναις τῇ κ'. Μαρτίου ἔτει αἰωοδ'.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΤΑΚΙΤΟΥ.

ΠΟΥΒΑΙΟΥ¹⁾ Κορνηλίου Τακίτου τοῦ μεγάλου τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων ἱστοριογράφου οὔτε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως δῆλον, οὔτε τι περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῶν γονέων βέβαιον ἴσμεν. Εἰκάζεται δὲ περὶ τὸ νδ' ἔτος μ. Χ. ἐν Ἰντεράμνη τῆς Ὀμβρικῆς αὐτὸν γεννηθῆναι. Ἐκ παιδὸς δὲ πρὸς λόγους ὀρμήσας, ῥητόρων τοῖς μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ εὐδοκίμοῦσι, Μάρκῳ τε Ἀπρῳ καὶ Ἰουλίῳ τῷ Σεκούνδῳ ὠμίλησε, καὶ περὶ τοὺς νόμους ἐσπούδασεν. Ἐν δ' ἔτει οἷ τὴν ἀγαθὴν Ἰουλίου Ἀγρικόλα τοῦ τότε ὑπατεύοντος θυγατέρα ἐγγυησάμενος παρὰ τοῦ πατρὸς τῷ ἐπιόντι ἔτει εἰς οἶκον ἡγάγετο. Ἔοικε δὲ στείρον ἐκείνον αὐτῷ γενέσθαι τὸν γάμον ἢ ἄλλως ἀτυχῇ περὶ παιδᾶς· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ πενθεροῦ τελευτήν, ἔτει ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ μετὰ τὸν τῆς θυγατρὸς γάμον ἐκλιπόντος τὸν βίον, οὐδενὸς ἐγγόνου γίγνεται μνεῖα. Ἡψατο δὲ τῆς πολιτείας ὁ Τάκιτος, ὥς αὐτὸς ἡμῖν ἐν ταῖς ἱστορίαις (α. 1.) δεδήλωκεν, ὑπὸ Οὐεσπασιανῷ αὐτοκράτορι. Εἰς μεῖζους δ' ἐχώρησεν ἀρχὰς ὑπὸ Τίτῳ καὶ Δομετιανῷ, τὸ μὲν πρῶτον ταμίας, εἶτα δ' ἀγορανόμος ἐν

¹⁾ Πιθανώτερον δοκεῖ Πούβλιον τὸ προωνύμιον, ἥτοι τὸ πρῶτον τῶν τοῦ Τακίτου ὀνομάτων γενέσθαι, οὐ Γάϊον.

Ῥώμῃ ἀποδειχθεῖς. Καὶ εἰς Βρεττανίαν δ' ὑπ' Ἀγρικόλα ἔτει οὐ διοικητῆς ἐκπεμφθεὶς ἢ ταμίας, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ὑπὸ Δομετιανοῦ ἀνεκλήθη. Ἔτει δὲ πῇ διὰ τὴν ἀρετὴν ἐν Ῥώμῃ εὐδοκιμῶν ἀστυδίκης (praetor urbanus) ἤρθε· εἶτα δ' εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγκριθεὶς, ὑπὸ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς τοῦ Δομετιανοῦ δεσποτείας ὑποστέλλεσθαι ἡναγκάζετο καὶ φόβῳ φεύγειν τὴν παρρήσιαν. Νερούα δὲ τὴν ἀρχὴν διαδεξαμένου, μείζονι εὐπραγίᾳ ἐχρήσατο· ὕπατος γὰρ εἰς τὴν Τίτου Οὐεργινίου τοῦ Ρούφου τάξιν τετελευτηκότος κατέστη, ὃ καὶ τὸν ἐπικήδειον ἐποίησατο λόγον. Περὶ δὲ τῶν τελευταίων τοῦ βίου τοῦ Τακίτου ἡμερῶν, ἐν αἷς περὶ λόγους ἀσχοληθῆναι δοκεῖ, οὐδὲν σαφὲς ἡμῖν ἐγνωσται· φαίνεται δὲ καὶ μέχρι τῆς Ἀδριανοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάσεως παρατεῖναι τὸν βίον.

Ἐν μὲν οὖν τῇ νεότητι ἀγαθὴν ὁ Τάκιτος δόξαν δικηγορῶν καὶ ῥητορεύων ἐκτήσατο, τὸν Κικέρωνα μάλιστα ἐν λόγοις ζηλώσας, καὶ τὸ περὶ ῥητόρων (de oratoribus) βιβλίον συνέγραψεν. Εἴθ' ὅμως ἐπὶ τὴν Ἱστορίαν ἐτράπετο, τὰ τῆς Ῥώμης μάλιστα πράγματα οἰκίαν καὶ πλείστου λόγου ἄξιαν ἔχων ὑπόθεσιν. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν βίον Γν. Ἰουλίου Ἀγρικόλα (vitam Iulii Agricolae) συνετάξατο, κάλλιζον τοῦτο στήσας τῷ πενθερῷ τῆς ἑαυτοῦ εὐσεβείας μνημεῖον. Εἶτα δὲ τὸ περὶ θέσεως, λαῶν καὶ ἡθῶν τῆς Γερμανίας (de situ, moribus et populis Germaniae) ἀξιόλογον βιβλίον συνέθηκε, περὶ οὗ πλείω ἡμῖν κατωτέρω εἰρήσεται. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰς Ἱστορίας (Historias) ἐν πλείοσι βιβλίοις ἀνέγραψεν, ἐν οἷς τὸν ἀπὸ τοῦ ξθ' αἰ. μ. Χ. μέχρι τῆς τοῦ Δομετιανοῦ τελευτῆς χρόνον περιέλαβεν. Ἄλλ' οὐχ ὅλη εἰς ἡμᾶς περιῆλθεν ἡ πραγματεία· μόνα γὰρ αὐτῆς διασέσωσται τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία καὶ τοῦ πέμπτου ἡ ἀρχή, τὴν Ἱστορίαν οὐχ ὅλων δύο ἐτῶν, τοῦ ξθ' καὶ τοῦ ὁ, περιέχοντα.

Τέλος δὲ τὰ Χρονικά (Annales) ἐφιλοπόνησε, τὴν τῆς Ῥώμης ἱστορίαν ἀπὸ τῆς Αὐγούστου ἀποβιώσεως μέχρι τῆς τοῦ Νέρωνος τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι παρέχοντα. Ἀλλὰ καὶ τούτων οὐκ ὀλίγα ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ ἀπώλετο· μόνα δ' ἡμῖν περιλέλειπται τὰ ἐξ πρῶτα βιβλία, ὧν τὸ πρῶτον ἐλλιπές, καὶ ἕτερα ἐξ ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου, οὐδὲ τούτου ὁλοσχεροῦς. Λέξει δὲ κέχρηται ὁ Τάκιτος οὐχ ὁμοίᾳ ἐν πάσαις ταῖς συγγραφαῖς, ὥμως δ' εὐτόνῳ πανταχοῦ καὶ σεμνῇ, τοῦ ὀγκώδους ὁμοίως καὶ τοῦ εὐτελοῦς ἀφεστῶση. Τὸ μὲν γὰρ περὶ ῥητόρων (de oratoribus) βιβλίον, ἅτε κομιδῇ νέῳ αὐτῷ συντεταγμένον, νεανικώτερον κεκαλλώπισται καὶ συνωνύμοις πεπύκασται· ἐν δὲ ταῖς ἱστορικαῖς συγγραφαῖς πάνυ σεμνὴ ἢ λέξις ἐστὶ καὶ ἀκόμψευτος, τοῦ ἥθους αὐτοῦ τὸ σπουδαῖον ἐμφαίνουσα· ἔστι δ' οὐ καὶ ἰδιόρρυθμος καὶ καινοπρεπής, τοῦ συνήθους ἐκβεβηκυῖα καὶ ποιήσεως φαντασίαν παρέχουσα. Τοιαύτη δὲ μάλιστα φαίνεται ἐν τοῖς Χρονικοῖς, ὃ δὴ κάλλιπτον δοκεῖ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ τελειότατον. Βραχυλογίαν δ' ἐπιτηδεύων ἄνευ τοῦ ἀσφαοῦς εἰς ἓν ῥῆμα πολλάκις πρότασιν ὅλην συνάγει, καὶ πολὺν νοῦν ὀλίγοις ῥήμασιν ἐντιθεὶς πυκνὸν καὶ ἐμβριθῆ κατασκευάζει τὸν λόγον. Σώφρων δὲ μάλιστα δείκνυται περὶ τὴν τῶν σχημάτων καὶ τρόπων χρῆσιν καὶ δεινὸς βραχεῖς λόγους καὶ μονοκώλους τῷ ἐμπειρόδῳ ἐνσπεῖραι καὶ ποικίλαι τὴν φράσιν. Τῶν δὲ νεωτέρων διττόν τινα τρόπον τοῦ ἱστορίαν συγγράφειν διαστελλόντων, ὧν ὁ μὲν πραγματολογικὸς ἂν ἡμῖν καλοῖτο, αὐτὰ τὰ πράγματα πάσης παρὰ τοῦ ἱστοροῦντος κρίσεως καθαρὰ ἐκτιθέμενος, ὁ δὲ δογματικὸς, κρίσεις τινὰς τοῦ συγγράφοντος περὶ τῶν ἱστορουμένων προσώπων καὶ πραγμάτων ἐγκαταμιγνὺς τῇ συντάξει, τοῦτον μάλιστα ὁ Τάκιτος φαίνεται ἀσπαζόμενος. Γνωμολογεῖ γὰρ πολλαχοῦ καὶ ἀποφθέγγεται, καὶ

ψυχολογικὰς θεωρίας ταῖς ἱστορουμέναις πράξεσι καὶ κρίσεις ἰδίας παρασυνάπτει· καὶ τὸ μὲν εὐθὺ καὶ εἰλικρινὲς τοῦ ἥθους καὶ τὸ ἀνεξάρτητον καὶ φιλελεύθερον τῆς προαιρέσεως ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πανοῦργον καὶ ὑποκριτικὸν καὶ τὸ δουλόφρον καὶ κυλακευτικὸν ψέγει καὶ πικρῶς καταμέμφεται. Δῆλος οὖν ἐστὶν ἀρετῆς ἐπαίνῳ καὶ φόγῳ κακίας τοὺς ἐπιγιγνομένους παιδεύειν βουλόμενος· ὃ δὴ κυριώτατος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ κάλλιστος τῆς Ἱστορίας ἐστὶ σκοπός.

Ἐκ πάντων τῶν τοῦ Τακίτου συγγραμμάτων τὸ περὶ Γερμανίας εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν μεθερμηνεῦσαι προήρημαι· τὸ μὲν θαυμάζων τὸ γένος καὶ τὰς ἐκ παλαιοῦ αὐτοῦ ἀγάμενος ἀρετάς, τὸ δὲ τοῖς σοφοῖς ἐκείνοις ἀνδράσιν εὐγνωμονῶν, οἷς διδασκάλοις εἰς λόγους καὶ ἐπιστήμην ἐχρησάμην ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ὧν φιλάνθρωπα οὐκ ὀλίγα αὐτός τε ἀπήλαυσα καὶ πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν ἀπολαύσαντας οἶδα. Ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἑλλήσι δῶρον τοῦτο οὐκ ἄχαρι προσάξειν ᾤηθην· πολλοῦ γὰρ ἄξιον λόγου παρὰ τοῖς σοφοῖς κέκριται τὸ βιβλίον, εἰς ὃ οἱ τὰ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολογοῦντες ὡς εἰς πηγὴν καθαρὰν ἀνατρέχουσιν, ὥσπερ οἱ τὰ τῶν Γάλλων εἰς τὰ τοῦ Καίσαρος ἀπομνημονεύματα. Ὁρθῶς δὲ ὁ Μοντεσκιεὺς (Esprit des lois L. XXX. 2) ἀποφαίνεται, ὅτι τῶν κατὰ τὸ μέσον τῆς Ἱστορίας αἰῶνα νόμων τε καὶ ἐθίμων τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ καταβολαὶ ἐν τοῖς τοῦ Καίσαρος ἀπομνημονεύμασι καὶ τῷ περὶ Γερμανίας βιβλίῳ τοῦ Τακίτου εὐρίσκονται. Προστέθεικα δὲ τῇ μεθερμηνείᾳ καὶ σημειώσεις, τὰς πλείστας ἐθνολογικάς, ἅς ἐκ τῆς ἀρχαίας τοῦ Φορβιγέρου Γεωγραφίας καὶ τῆς τοῦ Ρουπέρτου ἐκδόσεως ἤρυσάμην.

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΤΑΚΙΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΘΕΣΕΩΣ, ΗΘΩΝ ΚΑΙ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΛΗΡΑ ἡ Γερμανία¹⁾ τῶν μὲν Γάλλων καὶ Ραιτῶν καὶ Παννόνων τοῖς ποταμοῖς Ῥήνῳ καὶ Δανουβίῳ διώρισται, τῶν δὲ Σαρματῶν καὶ Δάκων δέει τῷ ἀλλήλων ἢ ὄρεσι²⁾. τὰ δ' ἄλλα ὠκεανὸς περικλύζει, κόλπους εὐρεῖς καὶ νήσους ὑπερμεγέθεις περιλαμβάνων³⁾, ἔνθα δὴ ἔθνη τινὰ καὶ βασιλεῖς ἀρτίως ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνακαλύψας ἐγνώρισεν. Ὁ μὲν οὖν Ῥήνος ἐξ ἀπροσβάτου καὶ ἀποκρήμνου τινὸς κορυφῆς τῶν Ραιτικῶν Ἀλπεων⁴⁾ πηγάζων, μικρὸν πρὸς δυσμὰς ἀποκάμψας⁵⁾ εἰς τὸν βόρειον ἐκβάλλει ὠκεανόν. Ὁ δὲ Δανούβιος δειράδος τινὸς τοῦ Ἀβνοθαίου ὄρους⁶⁾ ἐξαναβλύζων εὐδάτου καὶ ἡρέμα ἀνατρεχούσης, πολλοὺς τῷ ρεῖθρι λαοὺς ἐπελθὼν⁷⁾, τέλος ἐς πόντον ἐξ στόμασιν ἐξερεύγεται· ὁ γὰρ ἑβδόμος ὁχετὸς καταδύεται εἰς τενάγη.

Β'.

Αὐτοὺς δὲ τοὺς Γερμανοὺς¹⁾ αὐθιγενεῖς φαίην ἂν εἶναι ἐλάχιστά τε πάντων ἐποίκοις καὶ ἐπήλυσιν ἐξ ἐθνῶν ἄλλων μεμίχθαι²⁾. Οὔτε γὰρ πεζῇ πάλαι, ναυσὶ δὲ μᾶλλον ἀεὶ οἱ βουλόμενοι μετανίστασθαι ἐκομίζοντο, ὅτε ἔξω ἀμέτρητος

P. CORNELII TACITI

LIBELLUS

DE SITU, MORIBUS ET POPULIS GERMANIAE.

CAPUT I.

GERMANIA omnis¹⁾ a Gallis Rætisque et Pannoniis Rheno et Danubio fluminibus, a Sarmatis Dacisque mutuo metu aut montibus²⁾ separatur. Cetera Oceanus ambit, latos sinus et insularum immensa spatia complectens³⁾, nuper cognitis quibusdam gentibus ac regionibus, quos bellum aperuit⁴⁾. Rhenus, Ræticarum Alpium⁵⁾ inaccessio ac præcipiti vertice ortus, modico flexu in Occidentem versus⁶⁾ septentrionali Oceano miscetur. Danubius molli et elementer edito montis Abnoba⁷⁾ jugo effusus, plures populos adit⁸⁾, donec in Ponticum mare sex meatibus erumpat; septimum enim os paludibus hauritur.

II.

Ipsos Germanos¹⁾ indigenas crediderim minimeque aliarum gentium adventibus et hospitibus mixtos²⁾, quia nec terra olim, sed classibus advehebantur, qui mutare sedes quærebant, et immensus ultra, utque sic dixerim adversus³⁾ Oceanus raris ab orbe nostro navibus aditur.

καὶ ὡς εἰπεῖν, ἀντίρροους³) ὠκεανὸς τοῖς παρ' ἡμῶν πλοίοις σπανιώτατα διαπλεῖται. Καὶ χωρὶς δὲ τῶν ἐκ θαλάττης οὕτω φοβερᾶς καὶ ἀγνώστου κινδύνων, τίς ποτ' ἂν τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Ἀφρικὴν, ἢ τὴν Ἰταλίαν καταλιπὼν, τὴν Γερμανίαν οἰκῆσιν ἔλθοι, φαύλην μὲν γῆν, οὐρανὸν δὲ τραχὺν ἔχουσιν, ἀχάριστον δὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἀτερπῆ τὴν ὄψιν, πλὴν εἰ μὴ πατρὶς εἴη; Φέρεται δ' ἐν ἀρχαίαις ᾠδαῖς, ὃ δὴ μόνον παρ' αὐτοῖς ἱστορίας καὶ ὥρων γένος ἐστί, Τυίσκωνα θεόν,⁴) γῆς ἔκγονον, καὶ Μάννον τὸν τοῦτου υἱόν, γενάρχας αὐτοῖς καὶ καταβολαῖς τοῦ φύλου γενέσθαι. Ἀπαριθμοῦσι δὲ τῷ Μάννῳ υἱοὺς τρεῖς, ἀφ' ὧν οἱ τῷ Ὠκεανῷ προσοικούντες Ἰγγουῖωνες, οἱ δ' ἐν μέσῳ Ἑρμίωνες, οἱ δ' ἄλλοι Ἰστουῖωνες ἐπωνυμίαν ἔσχον⁵). Εἰσὶ δ' οἱ ἀδελφαί, ὥσπερ ἔθος, τῇ περὶ τὰ ἀρχαῖα χρώμενοι πλείους μὲν τῷ θεῷ φῦναι υἱούς, πλείους δὲ τοῦ γένους προσηγορίας γενέσθαι διίσχυρίζονται· Μάρσους, Γαμαβριούτους, Σουήβους, Οὐανδήλους, καὶ ταῦτ' ἀληθῆ καὶ ἀρχαῖα εἶναι ὀνόματα⁶). Τὸ δ' ὄνομα Γερμανία καινουργὲς εἶναι φασὶ καὶ ἐναγγχος προστεθεῖσθαι· τοὺς γὰρ πρῶτους περαιωσαμένους τὸν Ῥῆνον καὶ τοὺς Γάλλους ἐξοικίσαντας νῦν μὲν Τούγγρους, τότε δὲ Γερμανοὺς ἀποκληθῆναι⁷). Οὕτω δὴ τοῦνομα τοῦ ἔθνους, οὐ τὸ τοῦ ὄλου γένους, κατὰ μικρὸν ἐκνικῆσαι· ὥστε πρῶτον μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοι γενέσιν ἀπὸ τῶν νικητῶν διὰ θεός, αὐτίκα δ' ἔπειτα καὶ παρ' ἑαυτοῖς τὸ ἐξευρημένον ὄνομα Γερμανοὺς πάντας ὀνομασθῆναι⁸).

Γ'.

Μνημονεύεται δὲ καὶ Ἡρακλῆς τις γενόμενος παρ' αὐτοῖς¹), ᾧ πρῶτῳ πάντων τῶν ἀλκίμων ἀνδρῶν εἰς μάχην ἰόντες παιᾶνας ᾄδουσιν. Εἰσὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ μέλη τοιαῦτα²), ὧν τῷ ἤχῳ βαρίτῳ³) ὑπ' αὐτῶν καλουμένων τὰς ψυχὰς πρὸς ἀλκὴν ἐκθερμαίνουσι καὶ τῆς ἐπομένης μάχης τὴν τύχην αὐτῇ τεκμαίρονται· τῇ ᾠδῇ· φοβοῦσι γὰρ ἢ φοβοῦνται

Quis porro, præter periculum horridi ed ignoti maris, Asia aut Africa aut Italia relictæ, Germaniam peteret, informem terris, asperam cœlo, tristem cultu aspectu-que, nisi si patria sit? Celebrant carminibus antiquis, quod unum apud illos memoriæ et annalium genus est, Tuisconem deum Terra editum, et filium Mannum, originem gentis conditoresque. Manno tres filios assignant, e quorum nominibus proximi Oceano Ingævones, medii Hermiones, ceteri Istævones vocentur⁵). Quidam autem, licentia vetustatis, plures deo ortos pluresque gentis appellationes, Marsos, Gambrivos, Suevos, Vandalos affirmant, eaque vera et antiqua nomina⁶). Ceterum Germaniæ vocabulum recens et nuper additum, quoniam, qui primi Rhenum transgressi Gallos expulerint, ut num Tungri, tunc Germani vocati sint⁷). Ita nationis nomen, non gentis, evaluisse paulatim, ut omnes primum a victore ob metum, mox a se ipsis, invento nomine Germani vocarentur⁸).

III.

Fuisse apud eos et Herculem memorant, primumque omnium virorum fortium ituri in proelia canunt. Sunt illis hæc quoque carmina, quorum relatu, quem barytum vocant, accendunt animos, futuræque pugnæ fortunam ipso cantu augurantur. Terrent enim trepidantive, prout sonuit acies; nec tam voces illæ, quam vir-

κατὰ τὴν τῆς στρατιᾶς αἰεὶ γενομένην βοήν· οὐδὲ φωνὴ μᾶλλον ἐκείνη, ἢ ἀρετῆς⁴⁾ συνήχησις καὶ συναυλία νομίζεται. Ἐπιτηδεύεται δὲ μάλιστα τραχύς τις ἤχος καὶ ἀνάχλαστος ὄρυς, τῶν ἀσπίδων προσαγομένων τῷ στόματι, ἔν' ἡ φωνὴ πυκνοτέρα καὶ βαρυτέρα γίγνηται τῇ ἀντιτυπίᾳ. Καὶ Ὀδυσσεῖα δέ τινες⁵⁾ οἶονται κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην καὶ μυθώδη πλάνην εἰς τὸν Ἰωκεανὸν τοῦτον⁶⁾ παρεξενεχθέντα εἰς τὴν τῆς Γερμανίας χώραν προσχεῖν, καὶ Ἀσκιπύργιον⁷⁾, ἄχρι τοῦ νῦν ἐπὶ ταῖς ὄχλαις τοῦ Ῥήνου οἰκούμενον, ὑπ' ἐκείνου κτισθῆναι τε καὶ κληθῆναι. Ἔτι δὲ καὶ βωμὸν ὑπ' Ὀδυσσέως⁸⁾ καθιερωμένον, ᾧ τοῦ πατρὸς Λαέρτου τοῦνομα προσγέγραπται, ἐν τῷ αὐτῷ ποτε τόπῳ ἀνευρεθέντα, καὶ ἄλλα δέ τινα μνημεῖα καὶ τάφους ἐλληνικὰ φέροντα γράμματα⁹⁾ ἐπὶ τοῖς τῆς Γερμανίας καὶ Ραιτίας ὁρίοις εἰς ἡμᾶς διαμένειν· ἃ γε οὐτ' ἀποδείξεισι βεβαιῶσαι, οὔτε μὲν ἀπελέγξαι βούλομαι· ἕκαστος δ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ διανοίας πιστευέτω ἢ ἀπιστεῖτω.

Δ'.

Αὐτὸς ἐκείνων τῇ γνώμῃ προστίθεμαι, οἱ τοὺς τῆς Γερμανίας λαοὺς ταῖς πρὸς ἕτερα γένη ἐπιγαμίαις ἥκιστα νενοθεῦσθαι, αὐτοφυεῖς δὲ καὶ ἄκρατον καὶ πάνθ' ἑαυτῷ ὅμοιον πεφυκέναι γένος ἡγοῦνται. Ὅθεν καὶ ἡ τῶν σωμάτων ἕξις, καὶ περ τοσοῦτοις οὔσι τὸν ἀριθμόν, ἡ αὐτὴ πᾶσιν· ὀφθαλμοὶ χαροποὶ καὶ γλαυκοί, κόμη πυρρὰ, σώματα εὐμήκη καὶ εἰς ἔρπον μόνον εὐτονα,¹⁾ πρὸς δὲ πόρους καὶ ἔργα οὐ καρτερικὰ τὰ αὐτά. Δίψαν δὲ καὶ θάλαππος ἥκιστα πεφυκότες φέρειν, ψύχει καὶ ἀσιτία ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἢ τῆς χώρας ἐνεισισμένοι εἰσὶ²⁾,

Ε'.

Ἡ δὲ χώρα, εἶπου καὶ διαλλάττει τῇ ὀφεί, καθόλου γεμὴν ἢ ὕλαις πέφρικεν,¹⁾ ἢ ἔλεσι διείληπται, ὑγροτέρα μὲν πρὸς Γαλλίαν, ἀνεμωδεστέρα δὲ πρὸς Νωρικὸν οὔσα καὶ Παννο-

lulis⁴) concentus videtur. Affectatur, præcipue asperilas soni ét fractum murmur, objectis ad os scutis, quo plenior et gravior vox percussu intumescat. Ceterum et Ulixem quidam opinantur, longo illo et fabuloso errore in hunc Oceanum delatum, adisse Germaniæ terras, Asciburgiumque, quod in ripa Rheni situm hodieque incolitur, ab illo constitutum nominatumque Ἀσκιπύργιον; aram quin etiam Ulixi consecratam, adiecto Laertæ patris nomine, eodem loco olim repertam, monumentaque et tumulos quosdam, Græcis literis inscriptos, in confinio Germaniæ Rætiæque adhuc exstare, quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo est: ex ingenio suo quisque demat vel addat fudem.

IV.

Ipsæ eorum opinionibus accedo, qui Germaniæ populos nullis aliarum nationum connubiis infectos, propriam et sinceram et tantum sui similem gentem existisse arbitrantur. Unde habitus quoque corporum, quamquam in tanto hominum numero, idem omnibus, truces et cærulei oculi, rutilæ comæ, magna corpora et tantum ad impetum valida. Laboris atque operum non eadem patientia: minimeque sitim æstumque tolerare, frigora atque inedia cœlo solove assueverunt.

V.

Terra, etsi aliquanto specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda: humidior qua Callias, ventosior qua Noricum ac Panoniam aspi-

νίαν. Σιτηρῶν μὲν εὐφορος,²⁾ δένδρων δὲ καρπίμων οὐ δεκτικὴ, βροσκημάτων πλουσία, ἀλλὰ τῶν πλείστων μικροφυῶν. Οὐδὲ τοῖς βουκολίοις τὸ εὐτραφὲς καὶ ὁ τοῦ μετώπου πρόσεστι κόσμος· ἀριθμῷ μᾶλλον χαίρουσι· καὶ οὗτος αὐτοῖς μόνος καὶ ἡδιστος πλουτὸς ἐστι. Χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον οὐκ οἶδ' εἰ ἴλεω αὐτοῖς οἱ θεοὶ μᾶλλον ἢ χαλεπαίνοντες ἀπηνήναντο. "Ομως δ' οὐκ ἂν ἔγωγ' ἰσχυρισαίμην μηδεμίαν τῆς γερμανικῆς χώρας διαφυῆν χρυσὸν φέρειν ἢ ἄργυρον· τίς γὰρ αὐτὴν διηρεύνησε; Περὶ δὲ κτῆσιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν οὐχ ὁμοίως ἡμῖν ἐπτόηνται. "Εστι γὰρ ὁρᾶν παρ' ἐκείνοις ἄργυρᾶ σκεύη, ἃ τοῖς πρέσβεσιν αὐτῶν ἐδωρήθη καὶ ἡγεμόσιν, εἰς οὕτως εὐτελῇ ἥκοντα χρεῖαν, ὥσπερ τὰ ἐκ πηλοῦ πλαστουργαύμενα· καὶ τοι γ' οἱ ἐγγυὲς ἡμῶν οἰκοῦντες τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἐν τιμῇ διὰ τὴν ἐμπορίαν ἔχουσι καὶ τινὰς τῶν παρ' ἡμῖν νομισμάτων τύπους γινώσκουσί τε καὶ ἐκλέγονται· οἱ δὲ τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας νεμόμενοι, ἀπλοῖκωτέροις καὶ ἀρχαῖκωτέροις ἦθεσι χρώμενοι, τὰ ἀγώγιμα διαμείβουσι. Νόμισμα δ' ἀποδέχονται τὸ παλαιὸν καὶ πολλοῦ σφίσι γινώριμον, τὸ πριονωτὸν καὶ ἐνάρματον· καὶ τὸν ἄργυρον μᾶλλον ἢ τὸν χρυσὸν διώκουσιν, οὐ περιπαθεῖα τινὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὅτι εὐχερεστέρα τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων ἡ χρῆσις τοῖς σύμμικτα καὶ εὐτελῇ ἐμπολῶσιν.

Γ'.

Οὐκ εὐποροῦσι δ' οὐδὲ σιδήρου, ὥς ἐστιν ἐκ τοῦ τῶν ὀπλων¹⁾ εἶδους εἰκάσαι· πάνυ γὰρ ὀλίγοι ξίφεσι χρῶνται ἢ λόγχαις μείζουσιν, ἀλλὰ διβολίας τινὰς, φραμέας²⁾ τῇ αὐτῶν φωνῇ καλουμένας, στενῷ καὶ βραχεῖ σιδήρῳ ἐστομωμένας διὰ χειρὸς ἔχουσιν. Οὕτω δ' ὀξεῖς καὶ εἰς χρῆσιν εἰσι δεξιοί, ὥστε τῷ αὐτῷ ὀπλῳ κατὰ τὴν αἰὶ χρεῖαν ἐκ τε τοῦ σύνεγγυς καὶ πόρρωθεν μάχονται. Καὶ ὁ ἵππευς δὲ ἱκανῶς ἀσπίδι καὶ δορατίῳ ἐσκεύασται· οἱ δὲ πεζοὶ καὶ βέλῃ ἀφιᾶσι πλείω εἰς ἕκαστος, καὶ πορρωτάτω ἐξακοντίζουσι γυ-

cit; satis ferax, frugiferarum arborum impatiens, pecorum secunda, sed plerumque improcera. Ne armentis quidem suus honor aut gloria frontis: numero gaudent; eæque solæ et gratissimæ opes sunt. Argentum et aurum propitii an irati dii negaverint, dubito. Nec tamen affirmaverim nullam Germaniæ venam argentum aurumve gignere. Quis enim scrutatus est? Possessione et usu haud perinde afficiuntur. Est videre apud illos argentea vasa, legatis et principibus eorum muneri data, non in alia vilitate, quam quæ humo finguntur; quamquam proximi ob usum commerciorum aurum et argentum in pretio habent formasque quasdam nostræ pecuniæ agnoscunt atque eligunt: interiores simplicius et antiquius permutatōne mercium utuntur. Pecuniam probant veterem et diu notam, serratos bigatosque. Argentum quoque magis quam aurum sequuntur, nulla affectione animi, sed quia numerus argenteorum facilius usui est promiscua ac vilia mercantibus.

VI.

Ne ferrum quidem superest, sicut ex genere telorum colligitur. Rari gladiis aut majoribus lanceis utuntur. Hastas, vel ipsorum vocabulo *frameas* gerunt angusto et brevi ferro, sed ita acri et ad usum habili, ut eodem telo, prout ratio poscit, vel cominus vel eminus pugnent. Et eques quidem scuto frameaque contentus est: pedites et missilia spargunt, plura singuli, atque in immensum vibrant, nudi aut sagulo leves. Nulla cultus jactatio: scuta tantum lectissimis coloribus distinguunt.

μυοί, ἢ κοῦρον ἐπιπορπώμενοι σάγον. Οὐδεμία κόσμου ἐπί-
δειξις· μόνας τὰς ἀσπίδας ἐκπρεπέσι χρώμασι διανθίζουσιν.
Ὅλιγοι θωρακοφοροῦσιν, ὀλίγιστοι δὲ κράνεσι καὶ κυναῖς⁶⁾
ἐσκευασμένοι εἰσίν. Οἱ δ' ἵπποι αὐτοῖς οὔτε εἶδει οὔτε ποδω-
κείᾳ διαφέρουσιν⁷⁾. ἀλλ' οὐδὲ συχνὰς περιαγωγὰς, ὥς ἡμῖν
ἔθος, ποιῆσθαι διδάσκονται· ἐπ' εὐθείας δὲ ἢ καμπῇ μιᾷ
ἄγουσιν ἐπὶ δεξιᾷ, οὕτω κυκλούμενοι, ὥστε μηδένα ὕστερον
λείπεσθαι⁸⁾.

Καθόλου μὲν κρίνonti τὸ πεζὼν αὐτῶν ἐπικρατέστερον,
καὶ τούτῳ ἀναμεμιγμένοι ἵππομαχοῦσιν,⁹⁾ ἐπιτηδείας οὔσης
πρὸς ἵππομαχίαν τῆς τῶν πεζῶν ποδωκείας, οὐς ἐξ ἀπάν-
των τῶν νέων ἐπιλεξάμενοι προτάττειν εἰώθασι τῆς παρεμ-
βολῆς. Ὡρισταὶ δὲ καὶ ὁ ἀριθμός· ἑκατὼν γὰρ ἐξ ἑκάστου
δήμου παραγίγνονται καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἑκατονταδίται¹⁰⁾ πρὸς
τῶν οἰκείων ἀκούουσιν, ὅ πρὶν ἀριθμὸν ἐδήλου, τούτου νῦν
εἰς ἐπωνυμίαν καὶ τιμὴν μετενηνεγμένου. Συντάττεται δ' ἡ
παρεμβολὴ κατ' ἐμβόλους· ὑποχωρῆσαι δ' ἐν μάχῃ, εἴ τίς γε
μέλλοι μεταβαλὼν αὐθις ἐγκείσθαι, εὐβουλίας οὐ δειλίας
δειγμα ποιοῦνται. Τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, καὶ ἀκρίτου ἔτι
τῆς μάχης οὔσης, ἀναιροῦνται. Τὴν δ' ἀσπίδα καταλιπεῖν
αἰσχιστον αὐτοῖς δοκεῖ, οὐδὲ θέμις τῷ ἀτίμῳ ἢ ἱεροῖς πα-
ρεῖναι, ἢ εἰς σύνοδον παρίεναι· πολλοὶ δὲ τῆς μάχης περιγε-
νόμενοι ἀγγόνη τὴν ἀτιμίαν κατέλυσαν.

Z'.

Τοὺς μὲν βασιλεῖς ἀπὸ γένους, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἀπ'
ἀρετῆς αἰροῦνται. Οὔτε δ' οἱ βασιλεῖς ἀρίστῳ καὶ ἀπολύτῳ
τῇ ἀρχῇ χρῶνται, καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι μᾶλλον
ἢ δυνάμει, εἰ ὀξεῖς εἰσιν, εἰ περίβλεπτοι, εἰ τῆς τάξεως
πράγγουσι, θαυμαζόμενοι ἄρχουσιν. Ἄλλως δὲ οὔτε κολά-
ζειν, οὔτε δεῖν, οὔτε μαστιγοῦν τινα ἔξεστι πλὴν εἰ μὴ τοῖς
ἱερεῦσι· καὶ τοῦτο οὐ τιμωρίας λόγῳ, οὔτε κειλεύματι ἄρ-
χοντος, ἀλλ' ὥσπερ προσταττοντος τοῦ θεοῦ, ὃν τοῖς πολε-

Paucis loricae: vix uni alterive cassis aut galea. Equi non forma, non velocitate conspicui sed nec variare gyros in morem nostrum docentur: in rectum aut uno flexu dextros agunt, ita coniuncto orbe, ut nemo posterior sit.

In universum aestimanti plus penes peditem roboris; eoque mixti praeliantur, apta et congruente ad equestrem pugnam velocitate peditum, quos ex omni iuventute delectos ante aciem locant. Definitur et numerus: centeni ex singulis pagis sunt, idque ipsum inter suos vocantur, et quod primo numerus fuit, iam nomen et honor est. Acies per cuneos componitur. Cedere loco, dummodo rursus instes, consilii quam formidinis arbitrantur. Corpora suorum etiam in dubiis praeliis referunt. Scutum reliquisse, praecipuum flagitium, nec aut sacris adesse aut concilium inire ignominioso fas; multique superstites bellorum infamiam laqueo finierunt.

VII.

Reges ex nobilitate, Duces ex virtute sumunt. Nec Regibus infinita aut libera potestas; et Duces exemplo potius, quam imperio, si prompti, si conspicui, si ante aciem agant, admiratione praesunt. Ceterum neque animadvertere, neque vincere, ne verberare quidem, nisi Sacerdotibus permissum: non quasi in poenam, nec Ducis iussu, sed velut Deo imperante, quem adesse bellantibus credunt; effigiesque et signa quaedam, detracta

μοῦσι παρεῖναι πιστεύουσιν. Εἰκόνας δὲ καὶ σημεῖά τινα²⁾ τῶν ἁλσῶν ἐκκομίζοντες φέρουσιν εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ πρὸς ἀλκὴν μάλιστα διεγείρει, οὐ γὰρ τύχη, οὐτ' αὐτόματος ἀνδρῶν συναθροισμὸς συνέστησεν ἱλὴν ἢ ἔμβολον, ἀλλ' οἴκοι καὶ συγγένειαι. Τὰ τῆς καρτερίας ἐχέγγυα κεῖται αὐτοῖς ἐγγύς, ὅθεν τῶν γαμετῶν ὁ ὀλολυγμὸς καὶ ὁ κλαυθυρισμὸς τῶν νηπίων ἀκούεται. Οὗτοι ἐκάστῳ αἰδοιότατοι μάρτυρες, οὗτοι μέγιστοι ἐπαινέται. Πρὸς τὰς μητέρας, πρὸς τὰς συζύγους τὰ τραύματα φέρουσιν· ἐκεῖναι δ' οὐτ' ἀριθμεῖν οὔτε διασκοπεῖν τὰς πληγὰς καὶ θεραπεύειν ὀκνοῦσι· σιτία δὲ καὶ παρορμήματα τοῖς μαχομένοις παρέχουσι³⁾).

Η'.

Μνημονεύεται παρατάξεις τινὰς ἐγκλινάσας ἤδη καὶ σφαλλομένης ἀποκατασταθῆναι πάλιν ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐγκειμένων ταῖς παρακλήσεσι, τὰ στήθη προβαλλομένων καὶ ἐγγύς δεικνυσῶν τὴν αἰχμαλωσίαν, ἣν πολλῶ δυσφορωτέραν ἐν τοῖς θηλυγενέσι τῶν οἰκείων ἡγοῦνται¹⁾. ὥστε πίστοτέρας παραμένειν τὰς τῶν πόλεων διανοίας, αἷς καὶ παρθένους εὐγενεῖς ἐν τοῖς ὁμήροις παρασχεῖν προσταχθείη. Ἐτι δὲ καὶ θεῖόν τι αὐταῖς καὶ προνοητικὸν ἐνυπάρχειν οἶονται· διὸ οὔτε τὰ βουλευόμενα αὐτῶν ἐκφαυλίζουσιν, οὔτε τὰς προφητικὰς ἀποκρίσεις ἐν ἀλογίᾳ ποιοῦνται. Εἶδομεν οὖν ἐπὶ θεοῦ Οὐεσπασιανοῦ Οὐεληθῆσαν ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν μοίρᾳ ἀγομένην θεοῦ· ἀλλὰ καὶ πάλαι τὴν Αὐρινίαν καὶ ἄλλας οὐκ ὀλίγας ἐσέβοντο οὐ δῆτινι κολακείᾳ, οὐδ' ὥσπερ ἀποθεοῦντες αὐτάς.

Θ'.

Θεῶν πάντων τὸν Ἑρμῆν¹⁾ μάλιστα θεραπεύουσιν, ᾧ ἐν ἡμέραις τακταῖς καὶ ἀνθρωποθυτεῖν²⁾ θεμιτὸν ἡγοῦνται. Ἡρακλέα δὲ καὶ Ἀρην ἱερείοις οὐκ ἀπειρημένοις ἱλάσκονται³⁾. Μοῖρα δὲ τις τῶν Σουήβων καὶ Ἰσιδι θύει. Ὅθεν δ' ἡ αἰτία τῆς θονείας ταύτης ἱερουργίας καὶ ἀρχῆς, οὐχ ἰκα-

lucis, in prælium ferunt. Quodque præcipuum fortitudinis incitamentum est, non casus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit, sed familiæ et propinquitates. et in proximo pignora, unde feminarum ululatus audiri, unde vagitus infantium. hi cuique sanctissimi testes, hi maximi laudatores. ad matres, ad coniuges vulnera ferunt; nec illæ numerare, aut exigere plagas pavent. cibosque et hortamina pugnantibus gestant.

VIII.

Memoriæ proditur, quasdam acies, inclinatas iam et labantes, a feminis restitutas constantia precum et obiectu pectorum, et monstrata comminus captivitate, quam longe impatientius feminarum suarum nomine timent, adeo ut efficacius obligentur animi civitatum, quibus inter obsides puellæ quoque nobiles imperantur. Inesse quin etiam sanctum aliquid et providum putant: nec aut consilia earum aspernantur, aut responsa negligunt. Vidimus sub divo Vespasiano Veledam diu apud plebsque Numinis loco habitam. Sed et olim Auriniam et complures alias venerati sunt, non adulatione, nec tamquam facerent Deas.

IX.

Deorum maxime Mercurium colunt, cui certis diebus humanis quoque hostiis litare fas habent. Herculem ac Martem concessis animalibus placant: pars Suevorum et Isidi sacrificat. Unde causa et origo peregrino sacro, parum comperi, nisi quod signum ipsum, in modum li-

νῶς πέπυσμαι, πλὴν ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκὼν, τρόπον νεῶς λιθυρ-
νίδος πεποιημένη, διὰ θαλάσσης κεκομίσθαι ἐμφαίνει τὸ θρή-
σκευμα⁴). Ἄλλως δὲ τοίχοις περιλαμβάνεσθαι τοὺς θεοὺς, ἢ
πρὸς ἀνθρωπείαν τινὰ ὄψιν εἰδοποιεῖσθαι, οὐ πρὸς τοῦ μεγα-
λείου τῶν οὐρανίων εἶναι ὑπολαμβάνουσιν. Ἄλση καὶ νέμη
ἀροσιοῦσι καὶ θεῶν ὀνόμασι τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο καλοῦσι καὶ
ἄδυτον, ὃ νῦν μόνον ὀρῶντες σέβονται⁶).

I'.

Οἰωνῶν καὶ κλήρων, εἴπέρ τινες καὶ ἄλλοι, λόγον
ποιοῦνται¹). Τὸ δὲ τῶν κλήρων ἔθος ἀπλοῦν. Ῥάβδον
γάρ καρπίμου δένδρου ἀποτμηθεῖσαν καταμερίζουσιν εἰς
σκυτάλια (κλήρους) καὶ ταῦτα σημεῖοις τισὶ διακρίναν-
τες, ἐπ' ἐσθῆτος λευκῆς σκευδαννῶσιν εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυ-
χεν²). Εἴτα, εἰ μὲν δημοσίᾳ βουλευόνται, ὁ τῆς πόλεως
ἱερεὺς, εἰ δὲ ἰδίᾳ, αὐτὸς ὁ τοῦ οἴκου πατὴρ ἐπιθειάσας καὶ
εἰς οὐρανὸν ἀναβλέπων τρεῖς τῶν κλήρων ἀναιρεῖται, ἓνα
ἐκάστοτε, καὶ τοὺς ἀνηρημένους κατὰ τὸ προεγεχαραγμέ-
νον σημεῖον διερμηνεύει. Εἰ μὲν οὖν τὸ πρᾶγμα ἀπείρηται,
οὐδεμία ἐτι περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γίγνεται συμ-
βουλία· εἰδ' ἐπιτέτραπται, προσδίδεται ἐτι καὶ τῆς ἀπὸ τῶν
οἰωνισμάτων πίστεως. Τοῦτο μὲν δὴ κάκει γνωστόν, τὰς
τῶν ὀρνίθων φθογγὰς καὶ πτήσεις ἐξερευνᾶν· ἰδίον δὲ τοῦ
γένους καὶ ταῖς τῶν ἵππων προαισθήσεσι καὶ προσημασίαις
χρῆσθαι. Δημοσίᾳ οὖν οὗτοι ἐν τοῖς αὐτοῖς νέμεσι καὶ ἄλ-
σεσι τρέφονται κατάλευκοι καὶ ἀνθρωπείου ἄθικτοι ἔργου, οἷς
ἔτε ἱερεὺς καὶ ὁ βασιλεὺς, ἢ ὁ τῆς πόλεως προὔχων, τῷ
ἱερῷ ὑπέζευγμένοις ἄρματι συνεπόμενοι τὸν χρομάδον καὶ τὸ
φρύαγμα σκοποῦσιν. Οὐδεμιᾶ δ' ἄλλη μαντεία μᾶλλον ἢ
ταύτῃ πιστεύουσιν, οὐχ ὅτι οἱ ἐκ τοῦ ὄχλου ἄλλ' οὐδ' οἱ δυ-
νάμει προύχοντες καὶ οἱ ἱερατεύοντες· ἑαυτοὺς μὲν γὰρ θε-
ράποντας τῶν θεῶν, ἐκείνους δὲ συνίστορας αὐτοῖς ὑπολαμ-
βάνουσι. Καὶ ἄλλη δὲ τις αὐτοῖς ἐστι μαντικὴ ἔρευνα, ἣ

burnæ figuratum docet advectam religionem. Ceterum nec cohibere parietibus Deos, neque in ullam humani oris speciem assimilare, ex magnitudine cœlestium arbitrantur. lucos ac nemora consecrant, Deorumque nominibus appellant secretum illud, quod sola reverentia vident.

X.

Auspicia, sortesque, ut qui maxime, observant.

Sortium consuetudo simplex virgam, frugiferæ arbori decidam, in surculos amputant, eosque, notis quibusdam discretos, super candidam vestem temere ac fortuito spargunt. mox, si publice consulatur, Sacerdos civitatis, sin privatim, ipse pater familiæ, precatus Deos, cœlumque suspiciens, ter singulos tollit, sublato secundum impressam ante notam, interpretatur. Si prohibuerunt, nulla de eadem re in eundem diem consultatio; sin permissum, auspiciorum adhuc fides exigitur. Et illud quidem etiam hic notum, avium voces volatusque interrogare: proprium gentis, equorum quoque præsagia ac monitus experiri. publice aluntur iisdem nemoribus ac lucis candidi, et nullo mortali opere contacti: quos pressos sacro curru Sacerdos, ac Rex, vel Princeps civitatis, comitantur, hinnitusque ac fremitus observant. Nec ulli auspicio maior fides, non solum apud plebem, sed apud procures, apud Sacerdotes: se enim ministros Deorum, illos conscios putant. Est et alia observatio auspiciorum, qua gravium bellorum eventus explorant. Eius gentis, cum qua bellum est, captivum, quoquo modo interceptum, cum electo popularium suorum, patriis quemque armis, commitunt victoria huius vel illius pro præiudicio accipitur.

τῶν δεινῶν πολέμων τὰς ἀποβάσεις τεκμηριοῦνται· τοῦ γὰρ ἔθνους, ᾧ πολεμοῦσιν, ἄνδρα τινὰ τρόπον ὥτινιοῦν ζωγρηθέντα καὶ τινὰ τῶν οἰκείων ἐπίλεκτον, κατὰ τὰ πάτρια ὀπλισμένον ἐκάτερον, ἀλλήλοις συμβάλλουσι, τὴν δὲ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν νίκην οἷον πρόβρῃσιν τῆς τοῦ πολέμου ποιοῦνται κρίσεως.

ΙΑ'.

Περὶ μὲν τῶν μικρῶν οἱ προὔχοντες βουλευόνται, περὶ δὲ τῶν μεγάλων ἅπαντες· οὕτω γεμῆν, ὥστε κακεῖνα, ὧν ἡ κρίσις παρὰ τοῖς πολλοῖς, ὑπὸ τῶν προύχόντων προανακρίνεται¹). Συνέρχονται δέ, εἰμὴ τι τυχαῖον καὶ αἰφνίδιον συμβαίη, ἡμέραις τακταῖς, τῆς σελήνης ἀρχομένης ἢ πλειουμένης²). εἰς γὰρ τὸ πράσσειν αἰσιωτάτην ἡγοῦνται τὴν τοιαύτην ἀρχήν³). Οὐ λογιζονται δὲ τὸν τῶν ἡμερῶν, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ τὸν τῶν νυκτῶν ἀριθμόν. Οὕτω συντίθενται πρὸς ἀλλήλους, οὕτως ἀλλήλοις (τὴν χρημάτων ἀπότισιν) ἐπαγγέλλουσιν. Ἡ νῦξ ἔοικε τὴν ἡμέραν ἐφέλκεσθαι⁴). Ἐκ δὲ τῆς ἐλευθερίας ἄτοπὸν τι συμβαίνει τόδε· οὐ γὰρ ἅμα πάντες, οὐδ' ὥς ἐτάχθησαν συνέρχονται, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιούσα καὶ ἡ τρίτη τῇ τῶν συνιόντων βραδυτῇ καταναλίσκεται· Ἐπὶ οὖν δόξῃ τῷ πλήθει, καθέζονται ἐνοπλοὶ⁵) καὶ σιγῇ διὰ τῶν ἱερέων ἐπιτάττεται, οἷς δὴ τότε καὶ τοῦ κολάζειν ἐξουσία δέδοται. Εἰθ' ὁ βασιλεὺς, ἡ τῶν ἀρχόντων τις, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος ἡλικία προφέρων, ἡ εὐγενεία, ἡ τῇ ἀπὸ τῶν ὀπλῶν δόξῃ ἡ τῇ τοῦ λέγειν δεινότητι, ἀγορεύουσι, πείσαι μᾶλλον ἐξουσίαν ἔχοντες, ἢ τοῦ κελεύειν κύριοι ὄντες. Καὶ εἰ μὲν ἀπῆρσε τὸ εἰσήγημα, θαρύβῳ ἀποδοκιμάζουσιν· εἰδ' ἤρесе, τὰ δοράτια ἐπὶ τούτῳ συγκρούουσι· τιμιώτατος γὰρ παρ' αὐτοῖς καταινέσεως τρόπος τὸ ὅπλοις ἐπισημαίνεσθαι.

ΙΒ'.

Ἐξεστι δὲ καὶ κατηγορῆσαί τινος ἐν συνόδῳ καὶ εἰς ἀγωνίᾳ περὶ ψυχῆς καταστῆσαι¹). Αἱ δὲ κολάσεις πρὸς τὰ ἁμαρ-

XI.

De minoribus rebus Principes consultant; de maioribus omnes: ita tamen, ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium est, apud Principes pertractentur. Coeunt, nisi quid fortuitum et subitum inciderit, certis diebus, cum aut inchoatur luna, aut impletur; nam agendis rebus hoc auspicatissimum initium credunt. Nec dierum numerum, ut nos, sed noctium computant. Sic constituunt, sic condicunt: nox ducere diem videtur. Illud ex libertate vitium, quod non simul, nec ut iussi conveniunt, sed et alter et tertius dies cunctatione coeuntium absumitur. Ut turbæ placuit, considunt armati. Silentium per Sacerdotes, quibus tum et coercenti ius est, imperatur. Mox Rex, vel Princeps, prout ætas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum, prout facundia est, audiuntur, auctoritate suadendi magis, quam iubendi potestate. Si displicuit sententia, fremitu aspernantur; sin placuit, frameas concutiunt. Honoratissimum assensus genus est armis laudare.

XII.

Licet apud concilium accusare quoque et discrimen capitis intendere. Distinctio pœnarum ex delicto pro-

τήματα τάττονται. Τοὺς μὲν γὰρ προδότας καὶ αὐτομόλους βρόχῳ ἀναρτῶσιν ἀπὸ τῶν δένδρων, τοὺς δὲ ἀνάνδρους καὶ ἀπολέμους καὶ ἡσυχυμένους τὸ σῶμα ἐν τέλμασι καὶ λίμναις βυθίζουσαι, γέρεα ἐπιρρίπτοντες²). Τὸ δ' ἄλλοισιν τῆς κο-
λάσεως ἐμπαίνειν βούλεται, ὅτι τὰ μὲν κακουργήματα κατα-
φανῆ εἶναι δεῖ κολαζόμενα, τὰ δ' αἰσχροῖς συγκαλύπτεσθαι.
Ἀλλὰ καὶ ταῖς κουφοτέροις ἀμαρτήμασι σύμμετρος ἐπιτίθε-
ται ἡ ζημία· ἵππων γὰρ καὶ βοσκημάτων ἀριθμῶ οἱ ἀλόντες
ζημιοῦνται³). Καὶ μέρος μὲν τῆς ἐπιβολῆς τῷ βασιλεῖ ἢ τῷ
κοινῷ, μέρος δὲ αὐτῷ τῷ ὑπὲρ οὗ ἡ δίκη ἢ τοῖς πρὸς γέ-
νους αὐτῷ ἐκτίννεται⁴). Ἐν ταῖς αὐταῖς συνόδοις ἐκλέγον-
ται καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ κατὰ δήμους καὶ κώμας τὰ δίκαια
νέμοντες. Ἐκάστῳ δὲ τούτων ἑκατὸν ἄνδρες ἐκ τοῦ λαοῦ
συνέπονται σύμβουλοί τε καὶ δυνάμειος πάροχοι.

ΙΓ'.

Οὐδὲν δ' οὔτε τῶν κοινῶν οὔτε τῶν ἰδίων χρηματί-
ζουσι, πλὴν ἢ ἐν ὅπλοις. Οὐ μέντοι ἔθος ὀπλοφορεῖν, πρὶν
ἂν τινὶ ἢ πόλιν χρῆσθαι ὅπλοις ἄξιον ὄντα γινῶ¹). Τότε
δ' ἐν αὐτῇ τῇ συνόδῳ τῶν ἀρχόντων τις, ἢ πατήρ, ἢ ἀγ-
χιστεὺς ἀσπίδι καὶ θυρεῶν τὸν νεανίσκον κοσμεῖ. Ταῦτ' αὐ-
τοῖς τήθεννα²), αὕτη ἐστὶ πρώτη τοῖς νέοις τιμὴ· πρὸ
τούτου δὲ τοῦ οἴκου μέρος, οὐ τῆς πόλεως εἶναι νομίζονται.
Γένους δ' ἐπιφάνεια ἢ ἔργα πατέρων μεγάλα τὸ τοῦ ἄρ-
χοντος ἀξίωμα καὶ νεανίσκοις ἔτι προμνηστεύεται τοῖς υἱέ-
σιν. Οὗτοι δὲ τοῖς ἄλλοις ἐταίροις ἡνδρωμένοις ἤδη καὶ δε-
δοκιμασμένοις συνέπονται· αὐτῶν αἰσχύνῃ ἐν τοῖς ἀκολούθοις
αὐτοὺς πεταγμένοις ὀρεῖσθαι³), ἀλλὰ καὶ βαθμοὶ ἐν τῇ ἀκο-
λουθίᾳ εἰσὶν, ἀπὸ γνώμης ἐκείνου κρινόμενοι, ὧς δὴ ἔπονται.
Ὡς περ δὲ τοῖς ἀκολούθοις μεγάλη πρὸς ἀλλήλους γίγνεται
ἀμιλλα, τίς τὰ πρῶτα παρὰ τῷ ἡγεμόνι φέρηται, οὕτω καὶ
τοῖς ἡγεμόσι, τίς πλείστους τε καὶ κρατίστους κτήσεται
ἀκολούθους⁴). τοῦτο γὰρ αὐτοῖς δόξα, τοῦτο δύναμις, μεγάλῳ

ditores el transfugas arboribus suspendunt: ignavos et imbelles et corpore infames cœno ac palude, iniecta insuper, crate, mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tamquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur, flagitia abscondi. Sed et levioribus delictis pro modo pœna: eqnorum pecorumque numero convicti multantur pars multæ Regi, vel civitati, pars ipsi, qui vindicatur, vel propinquis eius exsolvitur. Eliguntur in iisdem conciliis et Principes, qui iura per pagos vicosque reddunt. Centeni singulis ex plebe comites, consilium simul et auctoritas, assunt.

XIII.

Nihit autem neque publicæ neque privatæ rei nisi armati agunt. Sed arma sumere non ante cuiquam moris, quam civitas suffecturum probaverit. Tum in ipso concilio, vel Principum aliquis, vel pater, vel propinquus, scuto frameaque iuvenem ornant. hæc apud illos toga, hic primus iuventæ honor: ante hoc domus pars vindetur, mox Reipublicæ. Insignis nobilitas, aut magna patrum merita, Principis dignationem etiam adolescentulis assignant: ceteris robustioribus ac iam pridem probatis aggregantur; nec rubor, inter comites aspicitur. Gradus quin et ipse comitatus habet, iudicio eius, quem sectantur: magnæque et comitum æmulatio, quibus primus apud Principem suum locus: et Principum, cui plurimi et acerrimi comites. Hæc dignitas, hæc vires, magno semper electorum iuvenum globo circumdari, in pace decus, in bello præsidium. Nec solum in sua gente cuique, sed apud finitimas quoque civitates id nomen,

αἰεὶ νέων λογάδων ὁμίλῳ περιστοιχίζεσθαι, ὃ κόσμος μὲν ἐν εἰρήνῃ, ἐν δὲ πολέμῳ φρουρά. Οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς ὁμοφύλοις ἐκάστῳ, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις δόξαν καὶ κλέος τοῦτο παρέχεται, εἴ τις ἀκολουθία ὅτι πλείστη τε καὶ κρατίστη προέχοι· πρεσβείαις τε γὰρ παρ' αὐτῶν πεμπομέναις τιμῶνται, καὶ δώροις κοσμοῦνται, καὶ πολέμους μόνῃ τῇ φήμῃ τὰ πολλὰ καταλύουσιν.

ΙΔ'.

Εἰ δ' ἐς μάχην ποτὲ παρατάσσαιντο, αἰσχρὸν μὲν τῷ ἡγεμόνι ἀρετῇ ἡττώμενον φαίνεσθαι, αἰσχρὸν δὲ τοῖς ἀκολουθοῖς τῆς τοῦ ἡγεμόνος ἀρετῆς ἀπολείπεσθαι. Ἀλλὰ καὶ ἀτιμίαν διὰ παντός τοῦ βίου καὶ δυσφημίαν τίκει, εἰς τις τῷ ἑαυτοῦ ἡγεμόνι ἐπίβιος τῆς μάχης ἀποχωρήσειεν. Ἐκείνου προμαχεῖν, ἐκεῖνον τηρεῖν καὶ εἰς τὴν ἐκείνου δόξαν τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἀναφέρειν ἀνδραγαθήματα ἱερώτατον αὐτοῖς ἐστὶν ὄφλημα. Οἱ μὲν ἡγεμόνες τῆς νίκης, οἱ δ' ἀκόλουθοι τοῦ ἡγεμόνος ἔνεκα μάχονται. Εἰ δ' ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν, ἐν εἰρήνῃ μακρὰ καὶ ἡσυχία διαναρχᾷ, οἱ πλείστοι τῶν γνωρίμων νέων πρὸς τὰ πόλεμόν τινα τότε ἄγοντα ἔθνη αὐτόκλητοι παραγίγνονται· οὔτε γὰρ τὸ γένος ὅλως ἡσυχία χαίρει, αὐτοὶ τε ῥῆξον ἐν κινδύνοις λαμπρύνονται· οὐδ' ἂν ἄλλως τις πολυαρίθμῳ ἀκολουθία τὰ ἐπιτήδεια πορίσειεν ἢ ἀπὸ βίας τε καὶ πολέμου. Παρὰ γὰρ τῆς τοῦ ἡγεμόνος ἐλευθεριότητος τόν τε πολεμικὸν ἐκεῖνον ἵππον καὶ τὴν αἰμοδαφῇ καὶ νικηφόρον ἐκείνην διβολίαν δικαιοῦσι λαμβάνειν. Θοῖναι δὲ καὶ συνδεῖπνια ἀκατάσκευα μὲν, ἀλλ' ἀφθόνως παρεσκευασμένα, ἀντὶ μισθοῦ αὐτοῖς χορηγεῖται¹⁾· ἀφορμὴν δὲ πολυδωρίας ἐκ πολέμου κτῶνται καὶ ἀρπαγῆς²⁾. Οὐδ' ἂν αὐτοὺς οὕτω ῥαδίως πείσαις τὴν γῆν ἀροῦν ἢ τὴν τῶν καρπῶν ἀπεκδέχεσθαι ὥραν, ὥς τοὺς πολεμίους προκαλεῖσθαι εἰς μάχην καὶ τραύματα ἐν ὅπλοις ἀποκερδαίνειν. Ἀλλὰ καὶ ῥάθυμον

ea gloria est, si numero ac virtute comitatus emineat: expetuntur enim legionibus et muneribus ornantur et ipsa plerumque fama bella profligant.

XIV.

Cum ventum in aciem, turpe Principi virtute vinci, turpe comitatu virtutem Principis non adæquare. Iam vero infame in omnem vitam ac probrosum superstitem Principi suo ex acie sccessisse. Illum defendere, tueri, sua quoque fortia facta gloriæ eius assignare, præcipuum sacramentum est. Principes pro victoria pugnant, comites pro principe. Si sivities, in qua orti sunt, longa pace et otio torpeat, plerique nobilium adolescentium petunt ultro eas nationes, quæ tum bellum aliquod gerunt; quia et ingrata genti quies, et facilius inter ancipitia clarescunt, magnumque comitatum nonnisi vi belloque tueare. exigunt enim Principis sui liberalitate illum bellatorem equum, illam cruentam victricemque frameam. Nam epulæ, et, quamquam incompti, largi tamen adparatus pro stipendio cedunt. materia munificentiae per bella et raptus. Nec arare terram, aut expectare annum tam facile persuaseris, quam vocare hostes et vulnera mereri. pigrum quinimmo et iners videtur sudore acquirere, quod possis sanguine parare.

παρ' αὐτοῖς κρίνεται καὶ νωθὲς ἰδρῶτι κτᾶσθαι, ὃ ἂν τις αἵματι ἔχοι πορίζεσθαι³).

ΙΕ'.

Ὅποτε πολέμου σχολάζοιεν, βραχὺ μὲν τοῦ χρόνου ἐν θήραις, πλεῖον δ' ἐν ἀργίᾳ διάγουσιν, ὕπνῳ ἑαυτοὺς ἐπιδιδόντες καὶ βρώμασιν¹). Ὅσοι μὲν ἀνδρείοτατοί τε καὶ μαχιμώτατοι ἐν αὐτοῖς οὐδενὸς ἔργου ἐπιλαμβάνονται, ἀλλ' οἰκίας καὶ θεῶν ἐφειστίων καὶ ἀγρῶν ἐπιμέλεια γιναίξῃ καὶ πρεσβύταις καὶ τοῖς ἀσθενεστάτοις τῶν ἐν οἴκῳ ἐπιτέτραπται²). αὐτοὶ δ' ἄδρανοῦσι, θαυμαστὸν ὅσον διάφοροι ἑαυτῶν τὴν φύσιν δεικνύμενοι· ἐπεὶ οἱ αὐτοὶ ἀσπάζονται τε τὴν ἀργίαν οὕτω καὶ δυσχεραίνουσιν. Ἔθνος δ' ἐστὶ ταῖς πόλεσιν αὐτοκελεύστους καὶ κατ' ἄνδρα τῶν βοσκημάτων ἢ τῶν καρπῶν προσφέρειν τοῖς ἡγεμόσιν, ὃ δὴ τιμῆς χάριν γιγνόμενον καὶ ταῖς χρεῖαις αὐτῶν ὑπουργεῖ. Χαίρουσι δὲ μάλιστα τοῖς παρὰ τῶν ὁμορούντων ἑθνῶν δώροις, ἃ οὐ μόνον παρ' ἀνδρῶν τιμῶν ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ αὐτοῖς πέμπεται· ἵπποι λογάδες, ὅπλα εὐμεγέθη, φάλαρα καὶ στρεπτοί. Ἦδη δὲ καὶ χρήματα λαμβάνειν αὐτοὺς δεδιδάχαμεν⁴).

ΙΣ'.

Ὅτι ἄσπετη τὰ τῶν Γερμανῶν οὐκ οἰκεῖ ἔθνη, ἀλλ' οὐδ' οἰκίας συνεχεῖς στέργει, ἱκανῶς ἔγνωσται¹). Χωρὶς γὰρ καὶ σποράδην οἰκοῦσιν, ὥς δὴ τινι πηγῇ, ἢ πεδίον ἢ νέμος που ἤρесе, Κώμας δ' ἰδρύουσιν οὐ κατὰ τὸ ἡμέτερον ἔθος, παραπηγνύντες τὰς οἰκοδομὰς καὶ ἀλλήλαις συνάπτοντες, ἀλλ' ἑκαστος τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν κενῷ χώρῳ περιλαμβάνει, ἢ πυρὸς ἀλέξεμα μηχανώμενος, ἢ τοῦ οἰκοδομεῖν ἀπειρία. Οὐδεμία δ' αὐτοῖς λίθων καὶ ξύλων τυκτῶν²) χρῆσις ἢ κεραμίδων· ὕλη δὲ χρῶνται ἀκατεργάστῳ, κόσμου ἀλογοῦντες καὶ τέρψεως. Μέρη τινὰ τῆς οἰκίας ἐπιμελέστερον χρίουσι πηλῷ οὕτω καλαρῷ καὶ στίλβοντι, ὥστε γραφαῖς ἰοικέσθαι τὰ χρίσματα καὶ χρωμάτων ἐπαλοιφαῖς. Εἰώθασι δὲ καὶ σπῆ-

XV.

Quotiens bella non ineunt, multum venalibus, plus per otium transigunt, dediti somno ciboque. Fortissimus quisque ac bellicosissimus nihil agens, delegata domus et Penaliū et agrorum cura feminis senibusque et infirmissimo cuique ex familia: ipsi hebenl, mira diversitate naturæ, eum iidem homines sic ament inertiam et oderint quietem. Mos est civitatibus, ultro ac virilim conferre Principibus vel armentorum, vel frugum, quod pro honore acceptum etiam necessitatibus subvenit. Gaudent præcipue finitimarum gentium donis, quæ non modo a singulis sed publice mittuntur, electi equi, magna arma, phaleræ torquesque: iam et pecuniam accipere docuimus.

XVI.

Nullas Germanorum populis urbēs habitari, satis notum est: ne pati quidem inter se iunctas sedes. Colunt discreti ac diversi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit. Vicos locant non in nostrum morem, connexis et coherentibus ædificiis: suam quisque domum spatio circumdat, sive adversus casus ignis remedium, sive inscitia ædificandi. Ne camentorum quidem apud illos aut tegularum usus: materia ad omnia utuntur informi et citra speciem aut delectationem. Quædam loca diligentius illinant terra, ita pura ac splendente, ut picturam ac lineamenta colorum imitetur. Solent et subterraneos specus aperire, eosque multo insuper fimo onerant, suf-

λαία δρύττειν ὑπόγεια καὶ κόπρον αὐτοῖς πολλὴν ἐπιχεῖν, διαφυγὴν μὲν χειμῶνος, καρπῶν δὲ δοχεῖον τεχνώμενοι· κοιλώμασι γὰρ τοιούτοις τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους κολάζουσι, καὶ εἴποτ' ἐπέλθοι πολέμιος, τὰ μὲν προῦπτα δηροῦται, τὰ δ' ὑποκευθῇ καὶ κατορωρυγμένα ἢ παντάπασιν ἀγνοεῖται, ἢ λανθάνει δι' αὐτὸ τοῦτο, τὸ ζητεῖν αὐτὰ δεῖν.

ΙΖ'.

Ἐπίβλημα πᾶσιν ὁ σάγος πόρπη, ἣ χήτει ταύτης ἀκάνθη καθαπτόμενος· ἄλλως δὲ γυμνοὶ παρὰ τῇ ἐστία καὶ τῷ πυρὶ διημερεύουσιν. Οἱ πολυκτημονέστατοι τούτων ἐσθῆτι διαφέρουσιν, οὐκ εὐρυκόλπῳ καὶ χυτῇ, ὥσπερ οἱ Σαρμάται καὶ Πάρθοι, ἀλλὰ στενῇ καὶ τὸν τύπον ἐκάστου τῶν μελῶν ἐκφαινούσῃ. Ἀμπίσχονται δὲ καὶ θηρίων δοράς, οἱ μὲν παρὰ τῇ ὄχθῃ οἰκοῦντες ἀμελέστερον, οἱ δ' ἀπωτέρω περιεργότερον, ἅτε οὐδὲν δι' ἐμπορίας πρὸς κόσμον κομιζόμενοι²⁾. ἐκλεγόμενοι γὰρ τὰ θηρία, τὰς ἐξ αὐτῶν δοράς ποικίλλουσι, τμήματα δερμάτων τῶν ἐν τῷ ἔξῳ ὠκεανῷ καὶ τῇ ἀγνώστῳ θαλάττῃ τικτομένων ζώων σποράδην ἐνράπττοντες. Ἡ δὲ γυναικεία ἐσθῆς τῆς τῶν ἀνδρῶν οὐ διενήνοχε, πλὴν ὅτι αἱ γυναῖκες ὡς τὰ πολλὰ χιτῶνας λινοὺς περιβάλλονται, χρώματι ποικίλουσai πορφυρῷ, καὶ τὰ ἄνω τῆς ἐσθῆτος οὐ χειριδοῦσιν, ἀλλὰ γυμνοὺς τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πῆγεις ἐῷσι· καὶ τοῦ στήθους δὲ τὰ παρὰ τοῖς βραχίουσιν ἀκάλυπτα μένει.

ΙΗ'.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ γάμος ἀκριβῶς ἐκεῖ τηρεῖται καὶ οὐδὲν ἔστιν ἐν τοῖς ἥθεσιν, ὃ ἂν μᾶλλον τις ἐπαινέσειε· σχεδὸν γὰρ μόνοι πάντων βαρβάρων μιᾷ στέργουσι γαμετῇ, πάνυ ὀλίγων ἐξαιρουμένων, οἱ οὐκ ἐς ἡδονήν, ἀλλ' ἐπιφανείας ἕνεκα παρακαλούμενοι πλείους συνάπτουσι γάμους²⁾. Προῖκα δ' οὐχ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ φέρει τῇ γυναικί. Πάρεισι δ' οἱ γονεῖς καὶ ἀγχιστεῖς καὶ τὰ δῶρα ἐξετάζουσιν, οὐχ οἷα πρὸς

fugium hiemi et receptaculum frugibus: quia rigorem frigorum eiusmodi locis molliunt: et, si quando hostis advenit, aperta populatur, abdita autem et defossa aut ignorantur, aut eo ipso fallunt, quod quærenda sunt.

XVII.

Tegumen omnibus sagum, fibula, aut, si desit, spina consertum: cetera intecti totos dies iuxta focum atque ignem agunt. Locupletissimi veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatæ ac Parthi, sed stricta et singulos artus exprimente. Gerunt et ferarum pelles, proximi ripæ negligenter, ultiores exquisitius, ut quibus nullus per commercia cultus. Eligunt feras et detracta velamina spargunt maculis pellibusque belluarum, quas exterior Oceanus atque ignotum mare gignit. Nec alius feminis quam viris habitus, nisi quod feminæ sæpius lineis amictibus velantur, eosque purpura variant, partemque vestitus superioris in manicas non extendunt, nudæ brachia ac lacertos; sed et proxima pars pectoris patet.

XVIII.

Quamquam severa illic matrimonia; nec ullam morum partem magis laudaveris. Nam prope soli barbarorum singulis uxoribus contenti sunt, exceptis admodum paucis, qui non libidine, sed ob nobilitatem, plurimis nuptiis ambiuntur. Dotem non uxor marito, sed uxori maritus offert. Intersunt parentes et propinqui, ac munera non ad delicias muliebres quæsitæ, nec qui-

ἡδυπάθειαν γυναικείαν ἐστὶ χρήσιμα, οὐθ' οἷς ἂν κοσμοῖτο ἡ νερόνυμφος, ἀλλὰ βοῦς δύο καὶ ἵππον ἐγγάλιον καὶ ἀσπίδα σὺν διβρολίᾳ καὶ ξίφει. Ἐπὶ τούτοις τοῖς ἐξοίσι ἄγεται τὴν γυναῖκα, ἐκείνη δ' ὅπλοις τισὶ πόνδρῳ ἀμείβεται. Τοῦτον δεσμὸν κράτιστον, ταῦτα μυστήρια ἱερὰ καὶ θεοῦς γαμηλίου νομίζουσιν. Ἵνα δὲ μὴ ἀλλότρια ἐαυτῆς ἡ γυνὴ πᾶς πρὸς ἀλκὴν καὶ τοὺς ἐν πολέμῳ κινδύνους ἡγήται, τούτοις τοῖς ἐν ἀρχῇ τοῦ γάμου προσήμοις διδάσκεται, ὅτι πόνων καὶ κινδύνων κοινωνὸς ἔχει, ἐν τε εἰρήνῃ καὶ μάχῃ ταῦτά τῳ ἀνδρὶ ὑποστησόμενη τε καὶ πολυμήσασα· ποῦτο δὲ οἱ συζυγεῖς ἐμφαίνουσι βόες, τοῦθ' ὁ ἐσκευαμένος ἵππος, τοῦτο πᾶς προσαγόμενα ὅπλα· ὅτι δεῖ αὐτὴν συμβιοῦν τε καὶ συναπάλλυσθαι, ὅτι λαμβάνει νῦν ἅ ἀθιγὴ καὶ ἄξια τοῖς παισὶ παραδοῦναι ὀφείλει, ἃ νυκτὶ παραλήψονται καὶ ἀποδώσουσι τοῖς ἐγγόνους⁴).

ΙΘ'.

Οὐκοῦν σωφροσύνη πεφρονημέναι διάγουσιν, αὐτὲ θεαμάτων θελγῆτροις διαφθειρόμεναι, αὐτὲ συμποσίων ἐρεθισμοῖς¹). Τὰ κρύβια ἐπιστόλια ὑπ' ἀνδρῶν ἐμοίως καὶ γυναικῶν ἀγνοεῖται. Σπανιώτατα δ' ἐν αὐτῷ πολυαριθμῶ γένει αἱ μοιχεῖται, ὧν ἐξ ἐτοίμου ἡ κόλασις καὶ τοῖς γαμέταις ἐφείται²). Τὴν γὰρ κόμην αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἀποκείρας ἐν ὅφει τῶν γένει προσηκόντων γεγυμνωμένην³) ἐξωθεῖ τῆς οἰκίας καὶ μάστιγι ἐλαύνει διὰ πάσης τῆς κώμης· οὐδεὶς γὰρ ἐλέους τυγχάνει ἢ τῆς αἰδοῦς κατακοίνωσις, οὐδ' ἂν κάλλει τις ἔτι ἢ ἡλικία, ἢ πλούτῳ γαμέτην εὕροιτο. Οὐδεὶς γὰρ ἐκεί ταις καχίαις ἐπιγελαῖ, αὐτ' αἰῶνος ἔθας ἀποκαλεῖται πρὸ φθείρειν καὶ φθειρεσθαι⁴). Ἔτι δ' ἄμεινον αἱ πόλεις ἐκείναι διάγουσιν, ἐν αἷς παρθέναι μόνον γαμοῦνται⁵), καὶ τῶν ἅπαξ γιγνομένων ἐστὶ συνεύνου ἐλπίς καὶ ὑπόσχεσις⁶). ὥς γὰρ ἐν μόνον σώμα καὶ ζωὴν μίαν ἔχουσιν, αὐτῷ καὶ ἀνδρὶ ἐνὶ μόνῳ συζεύγνυνται, ἵνα πρὸς μηδὲν ἔτι σκοπῶσι, μηδὲ τινος πλεόν ἐπιθυμῶσιν,

bus nova nuptia comatur, sed boves et frenatum equum et scutum cum framea gladioque. In hæc munera uxor accipitur, atque invicem ipsa armorum aliquid viro affert. hoc maximum vinculum, hæc arcana sacra, hos conjugales Deos arbitrantur. Ne se mulier extra virtutum cogitationes extraque bellorum casum putet, ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur, venire se laborum periculorumque sociam, idem in pace, idem in prælio passuram ausuramque. Hoc iuncti boves, hoc paratus equus, hoc data arma denuntiant. Sic vivendum, sic pereundum: accipere se, quæ liberis inviolata ac digna reddat, quæ nurus accipiant, rursusque ad nepotes referant.

ἡ ἀποστολή τῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ γῇ, ἡ ἀποστολή τῶν γυναικῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ γῇ, ἡ ἀποστολή τῶν παιδῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ γῇ.

XIX.

Ergo septæ pudicitia agunt, nullis spectaculorum illecebris, nullis conviviorum irritationibus corruptæ: Litterarum secreta viri pariter ac feminae ignorant. Paucissima in tam numerosa gentē adulteria; quorum poena præsens, et maritis permissa. Accisis criminibus, nudatam, coram propinquis expellit domo maritus, ac per omnem vicum verberare agit; publicatæ enim pudicitiae nulla venia; non forma non ætate, non opibus maritum invenerit. Nemo enim illic vitia ridet nec, corrumpere et corrumpi, sæculum vocatur. Melius quidem adhuc eæ civitates, in quibus tantum virgines nubunt, et cum spe votoque uxoris semel transigitur. Sic unum accipiunt maritum quo modo unum corpus unamque vitam, ne ulla cogitatio ultro, ne longior cupiditas, ne tamquam maritum, sed tamquam matrimonium ament. Numerum liberorum finire, aut quemquam ex agnatis ne-

ὥσπερ δὴ γαμέτην μᾶλλον ἢ γάμον φιλοῦσαι. Τὸν δ' ἀριθμὸν τῶν τέκνων ὅροις περιλαβεῖν ἢ τινα τῶν ἐπιγενῶν παίδων ἀποσκευάσασθαι ἀνοσιούργημα κρίνεται παρ' αὐτοῖς⁶). καὶ μείζον ἐκεῖ τὰ χρηστὰ ἦθη, ἢ παρ' ἑτέροις οἱ ἀγαθοὶ νόμοι δύνανται.

Κ'.

Ἐν οἴκῳ παντὶ γυμνοί¹) καὶ αὐχμηροὶ εἰς οὕτως ὑπερφυῇ τρέφονται μέλη καὶ σώματα, οἷα θαυμάζομεν. Τῶν δὲ μητέρων αὐτὴ ἐκάστη θηλάζει τὰ ἑαυτῆς, οὐ θεραπεύει οὔτε τροφοῖς ἐπιτρέπουσα· οὐδὲ τισι κατὰ τὴν τροφήν ἡδυπαθήμασι διαγνοίης ἂν τοῦ δούλου τὸν κύριον²). Ἐν μέσῳ γὰρ τῶν αὐτῶν βοσκημάτων κάπνι τοῦ αὐτοῦ διάγουσι χοῦ, ἕως ἂν ἡ ἡλικία τὸν ἐλεύθερον διακρίνη καὶ ἡ ἀρετὴ δοκιμάσῃ. Ὅψε τοῖς νέοις ἀφροδισίων ἄπτεσθαι εἴθιστα, καὶ παρὰ τοῦτο ἀνεξάντλητος ἡ ἡβὴ αὐτοῖς³). Οὐδ' αἱ παρθέναι σπεύδουσι πρὸς γάμον⁴). ἀλλὰ παραπλησία μὲν ἐκατέρων ἡ νεότης, παραπλήσιον δὲ τὸ τοῦ σώματος μέγεθος· ὅμοιοι μίγνυνται⁵) καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοί, καὶ τοῖς γονεῦσι τὴν εὐρωστίαν τὰ τέκνα ἐμφέρειται. Τοῖς τῆς ἀδελφῆς υἱοῖς ἴση μοῖρα παρὰ τῷ θείῳ καὶ παρὰ τῷ πατρί⁶). εἰσὶ δ' οἱ ἱερώτερον καὶ ἰσχυρότερον τοῦτον ἡγοῦνται συγγενείας δεσμόν, καὶ τῷ λαμβάνειν ὁμήρους τοιοῦτους μάλιστα ἀπαιτοῦσιν, ὥς ἂν καὶ τὴν τῶν διδόντων διάνοιαν βεβαιωτέραν καθιστάντας καὶ τὸν οἶκον ἐπὶ πλεῖον καταλαμβάνοντας. Κληρονόμοι δὲ καὶ διάδοχοι τὰ ἴδια ἐκάστῳ τέκνα· οὐδὲ γράφεται διαθήκη. Εἰδὲ μὴ ἐστὶ τέκνα, οἱ ἔγγιστ' ἐκείνοις κληρονομοῦσιν· ἀδελφοί, πατρᾷδεσσι, μητρᾷδεσσι⁷). Ὅσῳ δὲ πλείους οἱ συγγενεῖς καὶ ὁ τῶν κηδεστῶν ἀριθμὸς μείζων, τόσῳ χαριέστερον τὸ γῆρας αὐτοῖς· οὐδὲ τι ὄφελος ἀτεχνίας⁸).

ΚΑ'.

Ὡσπερ φιλίας πατρὸς ἢ τῶν γένει προσηκόντων, οὕτω καὶ ἔχθρας ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἀναιρεῖσθαι¹). οὐδ' ἀδιάλλακτοι

care flagitium habetur; plusque ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.

XX.

In omni domo nudi ac sordidi in hos artus, in hæc corpora, quæ miramur, exerescunt. Sua quemque mater uberibus alit, nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. Inter eadem pecora, in eadem humo degunt, donec ætas separet ingenuos, virtus agnoscat. Sera iuvenum Venus, eoque inexhausta pubertas. nec virgines festinantur; eadem iuventa, similis proceritas, pares validæque miscentur, ac robora parentum liberi referunt. Sororum filiis idem apud avunculum, qui apud patrem honor. Quidam sanctiorem artio remque hunc nexum sanguinis arbitrantur, et in accipiendis obsidibus magis exigunt; tamquam ii et animum firmitus et domum latius teneant. Heredes tamen successoresque sui cuique liberi, et nullum testamentum. Si liberi non sunt, proximus gradus in possessione fratres, patrui, avunculi. Quanto plus propinquorum, quo maior affinium numerus, tanto gratiosior senectus; nec ulla orbitatis pretia.

XXI.

Suscipere tam inimicitias, seu patris, seu propinqui, quam amicitias, necesse est; nec implacabiles durant.

αὐται διαμένουσι· καὶ φόνον γὰρ ῥητῶ ὑποζυγίων καὶ βο-
σκημάτων ἀριθμῶ ἔστιν ἀφ' ὁσίων σθαι²) καὶ πᾶς ὁ οἴ-
κος δίκην λαμβάνει³). Τοῦτο δ' ὠφέλιμον τῷ κοινῷ· αἱ γὰρ
ἔχθραι μετ' ἐλευθερίας κινδυνωδέστεραι⁴). Πρὸς δ' ἐστιάσεις
καὶ ξενίας οὐδὲν ἄλλο γένος προθυμότερον ἔχει· θνητῶν γὰρ
ὄντιναοῦν τῆς στέγης εἶργειν ἀθέμιτον κρίνεται, ἀλλ' ἕκα-
στος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δεῖπνον παρασκευάσας ξενίζει. Τού-
των δ' ἀπολιπόντων, ὁ μέχρι τοῦδε ξενόδοχος, ὁδηγὸς εἰς ξε-
νοδοχίαν καὶ συνοδίτης γίγνεται· ἄμφω δ' εἰς τὴν ἀγχίθυρον
οἰκίαν ἀκλητοὶ ἔρχονται καὶ ἀνευ διακρίσεως ὁμοίως φιλαν-
θρώπου ὑποδοχῆς ἀξιοῦνται· οὐδεὶς γὰρ ἔς γε ξενίαν τὸν γνῶ-
ριμον καὶ μὴ γνῶριμον διαστέλλεται. Ἀπὸντι δ' ἔθρος ἔστι
διδόναι, εἴ τι αἰτήσῃ· καὶ εἰς τὸ ἀντατεῖν δ' οὐχ ἥττον
εἰσιν εὐπετεῖς. Χαίρουσι δὴ δώροις· ἀλλ' οὔτε τῷ διδόναι
χάριν τινὶ κατατίθεσθαι οἶονται, οὔτ' αὐτοὶ τῶν εἰλημμένων
χάριν γινώσκουσιν. Ἢ δὲ τῶν ξένων πρὸς ἀλλήλους ὁμι-
λία φιλόφρων⁵).

ΚΒ'.

Εὐθὺς ἔξ ὕπνου, ὃν πόρρω τῆς ἡμέρας ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
παρατείνουσι, λούεσθαι εἰώθασι θερμῷ μάλιστα ὕδατι, ἅτε
τοῦ χειμῶνος παρ' αὐτοῖς τὸ πλεῖστον κατέχοντος· λελουμέ-
νοι δὲ τροφῆς ἄπτονται ἐπ' ἰδίας ἕκαστος καθήμενος ἔδρας
καὶ ἰδίαν τράπεζαν ἔχων προτεθειμένην. Εἵτα δ' ἐπὶ τὰ ἐαυ-
τῶν ἔργα, οὐχ ἥττον δὲ καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἔνοπλοι ἔρχον-
ται· οὐδενὶ δ' ὄνειδος τῇ ἡμέρᾳ τὴν νύκτα συνάπτειν πίνοντι.
Ἐριδες δὲ συχναὶ ἐν αὐτοῖς γιγνόμεναι, ἅτε οἰνόφλυξι¹), σπα-
νίως μέχρι λοιδοριῶν χωροῦσι, τὰ δὲ πολλὰ εἰς φόνον ἀπο-
λήγουσι καὶ πληγὰς. Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐχθρῶν καταλλαγῆς,
καὶ περὶ τοῦ κηδεστίας συνάφαι καὶ καταστήσασθαι ἡγεμό-
νας, καὶ περὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης ὥς τὰ πολλὰ ἐν συμπο-
σίοις βουλευόμεναι, ὥσπερ τῆς ψυχῆς ἐν οὐδενὶ καιρῷ ἄλλω
οὔτε πρὸς τὰ ἀπλᾶ καὶ εὐθέα βουλευόμενα μᾶλλον πεφυκίνας

Luitur enim etiam homicidium certo armentorum ac pecorum numero, recipitque satisfactionem universa domus, utiliter in publicum, quia periculosiores sunt inimicitiae iuxta libertatem. Convictibus et hospitibus non alia gens effusius indulget. Quemeumque mortaliū arcerē tecto, nefas habetur: pro fortuna quisque apparatus epulis excipit. Cum defecere, qui modo hospēs fuerat, monstrator hospitii et comes, proximam domum non invitati adeunt, nec interest; pari humanitate accipiuntur. Notum ignotumque, quantum ad ius hospitii, nemo discernit. Abeunti, siquid poposcerit, concedere moris; et poscendi invicem eadem facilitas. Gaudent muneribus; sed nec data imputant, nec acceptis obligantur. Viclus inter hospites comis.

XXII.

Statim e somno, quem plerumque in diem extrahunt, lavantur, saepius calida, ut apud quos plurimum hiems occupat. Laute cibum capiunt: separate singulis sedes et sua cuique mensa. Tum ad negotia, nec minus saepe ad convivia procedunt armati. Diem noctemque continuare potando nulli probrum. Crebrae, ut inter vinolentos, rixae raro conviciis, saepius caede et vulneribus transiguntur. Sed et de reconciliandis invicem inimicis et iungendis affinitatibus et asciscendis Principibus, de pace denique ac bello, plerumque in conviviis consultant: tamquam nullo magis tempore aut ad simplices cogitationes pateat animus, aut ad magnas incalescat. Gens non astuta, nec callida, aperit adhuc secreta pectoris licentia ioci. Ergo detecta et nuda om-

ἀναπεπτάσθαι, οὔτε πρὸς τὰ μεγάλα μᾶλλον ἀναθερμαίνεισθαι· γένος γὰρ οὐ ποικίλον οὔτε πανοῦργον, χρώμενον τῇ τοῦ παίζειν ἀδείᾳ, τὰ τοῦ στήθους ἐστόδε ἄδυστα διανοίγνουσιν. Οὕτω δὴ προφανῆς καὶ γυμνὴ ἐκάστου ἡ διάνοια γενομένη τῇ ἐπιούσῃ ἐπιδιαγιγνώσκεται, καὶ τῶν καιρῶν ἐκατέρῳ τὸ προσῆκον τηρεῖται· κοινολογοῦνται μὲν γὰρ πρὸς ἀλλήλους, ὅτε οὐκ οἶδασι προσποιεῖσθαι· διαγιγνώσκουσι δέ, ὅτ' αὐτοῖς οὐ δυνατόν ἀμαρτεῖν⁴).

ΚΓ'.

Ποτὸν αὐτοῖς χυμὸς ἐκ κριθῆς ἢ σίτου, ἐζυμωμένος εἰς τινα τοῦ οἴνου ἐμφέρειαν¹). οἱ δὲ ταῖς ὀχλαῖς τοῦ ποταμοῦ προσοικοῦντες καὶ οἶνον ὠνοῦνται²). Τροφὴ δ' ἀπλῇ· ἄγρια μῆλα, κρέας προσφάτου θηρός, ἢ γάλα πηκτόν. "Ανευ σκευασίας καὶ καρυκευμάτων ἀποπιμπλᾷσι τὴν πείναν· πρὸς δίψαν δ' οὐχ ὁμοίως εἰσὶν ἐγκρατεῖς· εἰ γὰρ τῇ φιλοποσίᾳ αὐτῶν χαριζόμενος ἐγγχείς, ὅσου ἐπιθυμοῦσι, ῥᾶον ἂν οἶνοφλυγία ἡττηθεῖεν ἢ ὅπλοις³).

ΚΔ'.

Γένος θεαμάτων ἐν παρ' αὐτοῖς καὶ ἐν συλλόγῳ παντὶ τὸ αὐτό. Νέοι γυμναί, αἷς παιδιὰ τοῦτο, εἰς μέσον ξιφῶν ἀνατεταμένων καὶ δορατίων προβεβλημένων ὀρχούμενοι ἄλλονται¹). Καὶ ἡ μὲν ἀσκήσις τέχνην, ἡ δὲ τέχνη κόσμον παρεσκεύασεν· οὐ μὲν τοι ἐπὶ κέρδει ἢ μισθῷ²) τοῦτο ποιοῦσι), καὶ τοι τῆς παρατόλμου παιδιᾶς ὄφελός τι γίγνεται, ἡ τῶν θεωμένων ἡδονή. Τῇ δὲ κυβεῖα³) νήφοντες καὶ ἐν σπουδῇ, ὃ θαυμάζειν ἄξιον⁴), χρώνται, πρὸς τὸ κερδαίνειν ἢ ἀπολλύναι οὕτω φιλοκινδύνως ἔχοντες, ὥστε, ἐπειδὰν πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἀπολίπη, ἐσχάτῳ βόλῃ τὴν ἐλευθερίαν αὐτὴν καὶ τὸ σῶμα διακυβεύειν. Ὁ δ' ἡττηθεὶς ἐκουσίαν ὑποδύεται δουλείαν· καὶ περ δὲ νεώτερος καὶ ῥώμῃ σώματος ὑπερφέρων, λείσθαι ἀνέχεται καὶ πιπράσκεισθαι. Οὕτω βέβαιον ἐν πράγματι φαύλῳ τὸ ἦθος, ὃ αὐτοὶ πίστιν ἀποκαλοῦσι. Καὶ τοὺς

nium mens postera die retractatur, et salva utriusque temporis ratio est. Deliberant, dum fingere nesciunt; constituunt, dum errare non possunt.

XXIII.

Potui humor ex hordeo aut frumento, in quamdam similitudinem vini corruptus. Proximi ripæ et vinum mercantur. Cibi simplices: agrestia poma, recens fera, aut lac concretum. Sine apparatu, sine blandimentis, expellunt famem. Adversus sitim non eadem temperantia. Si indulseris ebrietati, suggerento quantum concupiscunt, haut minus facile vitiis, quam armis, vincentur.

XXIV.

Genus spectaculorum unum atque in omni cœtu idem. Nudi iuvenes, quibus id ludicrum est, inter gladios se atque infestas frameas saltu iaciunt. Exercitatio artem paravit, ars decorem; non in quæstum tamen, aut mercedem, quamvis audacis lasciviæ pretium est voluptas spectantium. Aleam (quod mirere) sobrii inter seria exercent, tanta lucrandi perdendive temeritate, ut, cum omnia defecerunt, extremo ac novissimo iactu de libertate et de corpore contendant. Victus voluntariam servitutem adit: quamvis iuvenior, quamvis robustior, alligari se ac venire patitur. ea est in re prava pervicacia: ipsi fidem vocant. Servos conditionis huius per commercia tradunt, ut se quoque pudore victoriæ exsolvant.

μὲν τοῦτον τὸν τρόπον δουλεύοντας ἀπεμπολῶσι, τῆς ἀπὸ τῆς νίκης αἰσχύνης σφᾶς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντες.

ΚΕ'.

Τοῖς δ' ἄλλως δουλεύουσιν οὐχ ὡς ἡμεῖς χρῶνται, ἔργα τοῖς οἰκέταις διορίζομενοι· ἀλλ' ἕκαστος τούτων ἰδίαν ἔχει οἰκίαν τε καὶ ἐστίαν. Καὶ ὁ μὲν δεσπότης μέτρον σίτου, ἢ βοσκημάτων, ἢ ἱματίων ἀριθμόν, ὥσπερ γεωμόρφ ἐπιτάσσει ἐκάστω, ὁ δὲ δοῦλος ἐς ταῦθ' ὑπακούει ἐκείνῳ· τὰ δὲ κατ' οἴκον ἔργα ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσι. Μαστιγοῦν δοῦλον καὶ πέδαις καὶ ἐργασίᾳ βαρυτέρα κολάζειν σπάνιον. Κτείνειν δ' εἰώθασιν οὐκ αὖστηρίᾳ κολάσεως, ἀλλ' ὀρμῇ θυμοῦ, ὥσπερ πολέμιον· πλὴν ὅσον ἀτιμωρητὴ (τὸν δοῦλον κτείνουσιν). Οἱ ἀπελευθέροι οὐ πολὺ τι τῶν δούλων ὑπερτεροῦσι· σπανίως μὲν γὰρ ἐν οἴκῳ λόγου τινὸς ἀξιοῦνται, οὐδέποτε δ' ἐν τῇ πόλει, πλὴν γε δὴ παρὰ τοῖς μὴ αὐτονομουμένοις ἔθνεσιν· ἐκεῖ γὰρ καὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν εὐγενῶν ὑπερναβεβήκασιν. Παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις τὸ τοὺς ἀπελευθέρους ἐν ἡττονι μοῖρᾳ ποιεῖσθαι ἐλευθερίας ἐστὶ τεκμήριον⁸).

ΚΣ'.

Τὸ ἐπὶ τόκῳ δανείζειν καὶ ἀνατοκίζειν¹) παντελῶς ἀγνοοῦσι²) καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον φυλάττονται ταῦτα ἢ εἰ ἀπειρήτοι³).

Οἱ ἀγροὶ ὑπὸ δῆμων ὄλων κατὰ τὸν ἀριθμόν τῶν ἐν ἐκάστω γεωργῶν καταλαμβάνονται· οἱ δ' ἔπειτ' αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν ἐκάστου ἀξίαν διανέμονται⁴). Εὐμαρῇ δὲ ποιεῖ τὴν διανομὴν ἢ τῶν πεδίων εὐρυχωρία. Τὰς ἀρούρας κατ' ἔτος ἀμείβουσι καὶ ἀγρὸς περιλείπεται⁵). Οὐ γὰρ πρὸς τὴν τῆς γῆς εὐφορίαν τε καὶ εὐρυχωρίαν τῷ (περὶ τὴν γεωργίαν) πόνῳ διαμιλλῶνται, μηλῶνας φυτεύοντες, καὶ λειμῶνας ἀποτεμνόμενοι, καὶ κήπους ἀρδεύοντες, ἀλλὰ λήϊα μόνον τὴν γῆν ἀπαιτοῦσι. Διὸ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν οὐκ εἰς ἴσας ἡμῖν ὥρας διαιροῦσιν· ἀλλὰ χειμῶνος μὲν καὶ ἥρος καὶ θε-

XXV.

Ceteris servis, non in nostrum morem, descriptis per familiam ministeriis, utuntur. Suam quisque sedem, suos penates regit. Frumenti modum dominus aut pecoris aut vestis, ut colono, iniungit; et servus hactenus paret. Cetera domus officia uxor ac liberi exsequuntur. Verberare servum ac vinculis et opere coercere, rarum. Occidere solent, non disciplina et severitate sed impetu et ira, ut inimicum, nisi quod impune. Libertini non multum supra servos sunt, raro aliquod momentum in domo, nunquam in civitate, exceptis duntaxat iis gentibus quæ regnantur. Ibi enim et super ingenuos et super nobiles ascendunt: apud ceteros impares libertini libertatis argumentum sunt.

XXVI.

Fenus agitare et in usuras extendere, ignotum; ideoque magis servatur, quam si vetitum esset. Agri, pro numero cultorum, ab universis in vices occupantur, quos mox inter se secundum dignationem partiuntur: facilitatem partiendi camporum spatia præstant. Arva per annos mutant, et superest ager. nec enim cum ubertate et amplitudine soli labore contendunt, ut pomaria conserant et prata separent et hortos rigent: sola terræ seges imperatur. Vnde annum quoque ipsum non in totidem digerunt species: hiems et ver et æstas intellectum ac vocabula habent; autumnus perinde nomen ac bona ignorantur.

ρους ἔννοιαν καὶ ὀνόματα ἔχουσι, τοῦ δὲ φθινοπώρου τό τε ὄνομα καὶ τὰ δῶρα παντελῶς αὐτοῖς ἀγνοεῖται.

ΚΖ'.

Περὶ τὰς κηδείας οὐδεμία φιλοτιμία¹⁾. Τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῖς τηρεῖται, τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοὺς νεκροὺς νενομισμένοις καίεσθαι ξύλοις²⁾. Ἐς τὸν τῆς πυρᾶς θημῶνα οὐτ' ἐσθῆτας ἐπιφοροῦσιν, οὔτε θυώματα, ἀλλ' αὐτοῦ ἐκάστου τὰ ὅπλα· ἔστι δ' ὧν καὶ τὸν ἵππον προσεπιτιθέασι τῷ πυρί. Ὁ τάφος χορτοπλίνθων ἐπισωρεύσει ἐγείρεται· τὴν δὲ τιμὴν τῶν ὑψιδμήτων καὶ πόνου πολλοῦ δεομένων μνημείων, ὥσπερ βαρέων τοῖς ἀποικομένοις, ἀποδοκιμάζουσιν. Ὀδυρμῶν μὲν καὶ δακρύων ταχὺ ἀποπαύονται, ὀδύνης δὲ καὶ λύπης βραδέως· καὶ ταῖς μὲν γυναιξὶν εὐπρεπὲς τὸ πενθεῖν, τοῖς δ' ἀνδράσι τὸ μεμνησθαι μόνον.

Ταῦτα μὲν καθόλου περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἡθῶν πάντων τῶν Γερμανῶν παρειλήφαμεν. Νῦν δὲ διέξειμι τὰ παρ' ἐκάστῳ φύλῳ εἰθισμένα τε καὶ νενομισμένα, ὅπη ἀλλήλων διενηνόχασι, καὶ τίνα ἔθνη ἐκ Γερμανίας εἰς Γαλλίαν μετόκησαν.

ΚΗ'.

Τὰ τῶν Γάλλων ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ μᾶλλον ἰσχυῆσαι βεβαιότατος μάρτυς καὶ ἐπιφανέστατος Ἰούλιος ὁ θεός¹⁾ ἡμῖν παραδέδωκε· διὸ πιστευτόν ἐστι καὶ Γάλλους εἰς Γερμανίαν τότε μεταναστῆναι²⁾. Ποσίχον γὰρ ὁ ποταμὸς ἐγίγνετο κώλυμα τοῦ μὴ τὸ ἐπικρατοῦν ἐκάστοτε φύλον τὰς τῶν ἄλλων ἔδρας καταλαβεῖν, κοινὰς ἔτι οὔσας, καὶ κράτει βασιλείων οὕτω ἀσφαλῶς διωρισμένας; Τὰ μετὰξὺ οὖν τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ καὶ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ Μαίνου κατέσχον οἱ Ἑλουήτιοι³⁾· τὰ δ' ἀπωτέρω οἱ Βόιοι⁴⁾ τοῦ γαλλικοῦ ἀμφοτέρω γένους. Μένει δὴ ἐς τόδε τὸ τοῦ Βουϊαίμου ὄνομα, τὴν ἀρχαίαν τῆς χώρας ἱστορίαν ἐμφαῖνον, καὶ περ μεταβεβλημένων τῶν οἰκητόρων⁵⁾. Ἀλλὰ πότερον οἱ Ἀράβισκοι

XXVII.

Funerum nulla ambitio : id solum observatur, ut corpora clarorum virorum certis lignis cumentur. Struem rogi nec vestibus nec odoribus cumulant : sua cuique arma, quorundam igni et equus adiicitur. Sepulcrum cæspes erigit. Monumentorum arduum et operosum honorem, ut gravem defunctis, aspernantur. Lamenta ac lacrimas cito, dolorem et tristitiam tarde ponunt. Feminis lugere honestum est, viris meminisse. Hæc in commune de omnium Germanorum origine ac moribus accepimus. Nunc singularum gentium instituta ritusque, quatenus differant, quæ nationes e Germania in Gallias commigraverint, expediam.

XXVIII.

Validiores olim Gallorum res fuisse, summus auctorum D. Iulius tradit ; eoque credibile est, etiam Gallos in Germaniam transgressos. Quantulum enim amnis obstabat, quo minus, ut quæque gens evaluerat, occuparet permutaretque sedes, promiscuas adhuc et nulla regnorum potentia divisas ? Igitur inter Hercyniam silvam Rhenumque et Mœnum amnes Helvetii, ulteriora Boii, Gallica utraque gens, tenuere. Manet adhuc *Boihemi* nomen, significatque loci veterem memoriam, quamvis mutatis cultoribus. Sed utrum Aravisci in Pannoniam ab Osis, Germanorum natione, an Osi ab Araviscis in Germaniam commigraverint, cum eodem adhuc sermone,

ἐς Παννονίαν ἐξ Ὑσων, γένους γερμανικοῦ, ἢ τοῦμπαλιν οἱ Ὑσοι ἐξ Ἀραβίσκων εἰς Γερμανίαν μετόκησαν⁶), ἐπειδὴ διὰ λέκτω τε μέχρι τοῦ νῦν καὶ νόμοις καὶ ἥθεσι τοῖς αὐτοῖς ἀμφοτέροι χρῶνται, ἄδηλον· διὰ γὰρ τὸ ἴσθαι ποτὲ τὴν πενίαν τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπάρχειν τοῖς ἔθνεσιν ἑκατέρα τῶν ὀχθῶν τὰ αὐτὰ παρεῖχεν αὐτοῖς ἀγαθὰ καὶ κακά. Οἱ δὲ Τρηούροι καὶ Νερούιοι Γερμανοὶ τὸ γένος προσποιούμενοι εἶναι ἀλόγως ἐπὶ τούτῳ φιλοτιμοῦνται, ὥσπερ δὴ τῇ δόξῃ ταύτῃ τοῦ γένους τῆς πρὸς τοὺς Γάλλους ὁμοιοτροπίας καὶ τῆς τούτων νωχελείας ἑαυτοὺς ἀπαλλάττοντες. Αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ Ῥήνου ὀχθὴν ἀναμφιλέκτως Γερμανικοὶ οἰκοῦσι λαοί· Οὐαγγίονες, Τριδόκχοι, Νέμητες. Καὶ Οὐβιοὶ δέ, καὶ περ Ῥωμαϊκὴ ἀποικία γενέσθαι ἀξιοθέντες καὶ ἥδιον ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Ἀγριππινεῖς ἀκούοντες, τὸ γένος ὅμως οὐκ αὐσχύνονται, πάλαι τὸν ποταμὸν διαβάντες καὶ διὰ τὴν πίστιν, ἧς πεῖραν παρεσχέκεσαν, ἐπ' αὐτῇ τῇ τοῦ Ῥήνου ὀχθῇ κατοικισθέντες, ἵν' ἀπερύκοιεν ἄλλους, οὐχ ἵνα φρουροῖντο αὐτοί.

ΚΘ'.

Οἱ δὲ πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων ἀρετῇ ὑπερφέροντες Βατάουοι¹) οὐ πολὺ τῆς ὀχθῆς κατέχουσι, τὴν δὲ τοῦ ποταμοῦ Ῥήνου νῆσον οἰκοῦσι, Χάττων μὲν ὄντες πάλαι λαὸς, διὰ δὲ στάσιν ἐμφύλιον ἐκεῖσε μεταναστάντες, ἐνθα μοῖρα τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς γενήσεσθαι ἐμελλον. Μένει οὖν αὐτοῖς ἔτι ἡ τιμὴ καὶ τῆς ἀρχαίας κοινωνίας τεκμήριον· οὔτε γὰρ ἐπιβολῇ ταπεινοῦνται φόρου, οὐθ' ὑπὸ τελώνου τρύχονται· ἀλλ' ἀλειτούργητοι καὶ ἀσυντελεῖς ἐς ἀγώνων χρεῖαν μόνον ἀφωρισμένοι, ὥσπερ βέλη καὶ ὅπλα, ἐς πόλεμον ταμειούνται. Τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ τῶν Ματτιακῶν ὑπακούει ἔθνος²). Ὁ γὰρ τῶν Ῥωμαίων δῆμος μέγας ἐξαρθεὶς πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῶν ἀρχαίων ὁρίων τὸν τῆς ἀρχῆς παρεξέτεινε σεβασμόν. Διὸ χώραν μὲν οἰκοῦσιν ἣν ἐπὶ τῆς

institutis, moribus utantur, incertum est: quia, pari olim inopia ac libertate, eadem utriusque ripæ bona malaque erant. Treveri et Nervii circa affectationem Germanicæ origininis ultro ambitiosi sunt, tanquam per hanc gloriam sanguinis a similitudine et inertia Gallorum separentur. Ipsam Rheni ripam haud dubie Germanorum populi colunt, Vangiones, Triboci, Nemetes. Ne Vbii quidem, quanquam Romana colonia esse meruerint, ac libentius *Agrippinenses*, conditoris sui nomine, vocentur, origine erubescunt, transgressi olim et experimento fidei super ipsam Rheni ripam collocati, ut arcerent, non ut custodirentur.

XXIX.

Omniū harum gentium virtute præcipui Batavi, non multum ex ripa, sed insulam Rheni amnis, colunt, Cattorum quondam populus et seditione domestica in eas sedes transgressus, in quibus pars Romani Imperii fierent. Manet honos et antiquæ sorietaſis insigne: nam nec tributis contemnuntur, nec publicanus atterit: exempti oneribus et collationibus, et tantum in usum præſtorum sepositi, velut tela atque arma, bellis reseryantur. Est in eodem obsequio et Mattiacorum gens. Protulit enim magnitudo Populi Romani ultra Rhenum, ultraque veteres terminos Imperii reverentiam. Ita sede finibusque in sua ripa, mente animoque nobiscum agunt; cetera similes Batavis, nisi quod ipso adhuc terræ suæ solo

οικείας ὄχθης ἀφορισάμενοι εἶχον, τῇ δὲ διανοίᾳ μεθ' ἡμῶν βιοῦσι, τὰλλα τοῖς Βαταούοις ὅμοιοι ὄντες, πλὴν ὅτι αὐτῇ ἡ χώρα καὶ ὁ περιέχων ἀὴρ θυμοειδεστέρους ἐς τόδε αὐτοὺς ἀπεργάζεται.

Τοὺς δὲ τὴν μεθορίαν νεμομένους, ἣν δεκουμάτιν ἦτοι δεκατηφόρον γῆν ἐκάλουν, καίπερ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ Δανουβίου κατωκισμένους, ἥκιστ' ἂν αὐτὸς τοῖς τῆς Γερμανίας λαοῖς ἐγκαταριθμήσαιμι. Τῶν γὰρ Γάλλων ὅσοι πέρπεροι καὶ βίου ἀπορίᾳ φιλοπαράβολοι χώραν τινὰ ἐνταῦθα τέως ἀμφιβόλως δεσποζομένην κατέσχον· εἶτα δ' ὀρίου τοῖς Ῥωμαίων Ἀρχῆς χειροποιήτου ἐκεῖ θεέντος καὶ προσωτέρω τῆς φρουρᾶς καταστάσης, ἐσχατιὰ νῦν τῆς εἰρημένης ἀρχῆς καὶ μοῖρα ἐπαρχίας ὑπολαμβάνονται.

Κ'.

Τούτων ἀπωτέρω¹⁾ ἀπὸ τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ αἱ τῶν Χάττων οἰκήσεις²⁾ ἄρχονται οὐκ ἐν χώραις οὕτω πεδειαῖς καὶ ἐλώδεσιν, ὥς αἱ ἄλλαι πόλεις, εἰς ἃς ἡ Γερμανία ἐκτεταται. Διήκει γὰρ μέχρις αὐτῶν ὄρη τινὰ χθαμαλὰ καὶ κατὰ βραχὺ ἀραιότερα γίγνεται· ὁ δ' Ἑρκύνιος δρυμὸς τοῖς ἐν αὐτῷ Χάττοις συμπαρατείνεται καὶ συναπολήγει. Τὸ δὲ ἔθνος καρτερικώτερον μὲν τὸ σῶμα πέφυκεν, εὐπαγέστερον δὲ τὰ μέλη, τὴν δ' ὄψιν ἀπειλητικὴν καὶ ἐρρώμενέστερον τὴν ψυχὴν. Πολὺ αὐτοῖς, ὥς κατὰ Γερμανούς, καὶ τὸ εὐβουλὸν καὶ εὐμήχανον. Προτάσσουσι γὰρ ἐν μάχαις λογάδας³⁾, τοῖς ἡγουμένοις ὑπακούουσι, τάξιν γιγνώσκουσι, στοχάζονται τῶν καιρῶν, σπανίας ποιοῦνται τὰς ἐφόδους, τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἐς τὰ ἔργα χρῶνται⁴⁾, τῆς δὲ νυκτὸς ἀσφαλίζονται χαρακώμασι, καὶ τὴν μὲν τύχην τίθενται ἐν ἀδύλοισι, τὴν δ' ἀρετὴν ἐν βεβαίαις⁵⁾· ὁ δὲ σπανιώτατον καὶ μόνῃ δέδοται τῇ Ῥωμαϊκῇ εὐταξίᾳ καὶ πειθαρχίᾳ, πλέον γὰρ τῷ στρατηγούντι ἢ τῷ στρατῷ νέμουσιν. Ἡ ἰσχὺς αὐτῶν πᾶσα ἐν τῷ πεζῷ, ὅς καὶ σιδηρᾷ ἐργαλεῖα⁶⁾ καὶ τὴν ἀποσκευὴν πρὸς τοῖς ὄπλοις

et cœlo acrius animantur. Non numeraverim inter Germaniæ populos, quanquam trans Rhenum Danubiumque consederint, eos, qui Decumates agros exercent. Levissimus quisque Gallorum, et inopia audax, dubiæ possessionis solum eccupavere. Mox limite acto, promotisque præsiidiis, sinus Imperii et pars provinciæ habentur.

XXX.

Ultra hos Catti initium sedis ab Hercynio saltu inchoant, non ita effûsis ac palustribus locis, ut ceteræ civitates, in quas Germania patescit. durant siquidem colles, paulatimque rarescunt; et Cattos suos saltus Hercynius prosequitur simul atque deponit. Duriora genti corpora, stricti artus, minax vultus et maior animi vigor. Multum, ut inter Germanos, rationis ac solertiæ: præponere electos, audire præpositos, nosse ordines, intelligere occasiones, differe impetus, disponere diem, vallare noctem, fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerare: quodque rarissimum, nec nisi Romanæ disciplinæ concessum, plus reponere in duce, quam in exercitu. Omne robur in pedite, quem super arma ferementis quoque et copiis onerant. Alios ad proelium ire videas, Cattos ad bellum: rari excursus et fortuita pugna. Equestrium sane virium id proprium, cito parare victoriam, cito cedere. Velocitas iuxta formidinem, cunctatio propior constantiæ est.

ἀχθοφορεῖ. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους φαίης ἂν ἰδὼν ἐξιέναι εἰς μάχην, τοὺς δὲ Χάττους εἰς πόλεμον⁷⁾. διὸ σπάνια αὐτοῖς αἰ ἐπεκδρομαὶ καὶ αἰ ἐκ συντυχίας ἀψιμαχίαι. Ἴππικῆς δὴπου ἴδιον τοῦτο, ταχὺ μὲν παρασκευάζειν τὴν νίκην, ταχὺ δ' αὖ εἴκειν⁸⁾. Ἡ μὲν γὰρ ταχύτης προσεχῆς τῷ φόβῳ, ἡ δὲ μέλ-
λησις ἐγγυτέρα τῆς εὐσταθείας⁹⁾.

ΛΑ'.

Ὁ καὶ παρ' ἄλλοις τῶν Γερμανῶν οἶον δὴ σπάνιον τι τῆς ἐκάστου εὐτολμίας τεκμήριον γίνεταί, τοῦτο παρὰ τοῖς Χάττοις εἰς κοινὴν ἔκει χρῆσιν. ἐπειδὴν γὰρ τάχιστα ἡβή-
σωσι, τὴν τε κόμην καθιένται καὶ τὸν πῶγωνα· καὶ πρὶν τινα τῶν πολεμίων ἀποκτεῖναι τὸ δι' εὐχῆς ἀνειλημμένον καὶ τῇ ἀρετῇ ἀφωσιωμένον τοῦ προσώπου σχῆμα οὐκ ἀποτίθενται. Ἐφ' αἵματι καὶ σκύλοις¹⁾ τὸ μέτωπον ἀποκαλύπτουσι καὶ νῦν πρῶτον ἡγοῦνται ὄφελος τι τοῦ βίου εὐρέσθαι²⁾ καὶ ἀξίους τῆς πατρίδος ἀναδειχθῆναι καὶ τῶν πατέρων· τοῖς δ' ἀνάν-
δροις καὶ ἀπολέμοις τὸ αὐχμηρὸν παραμένει. Εἴ τις δ' ἀρειμα-
νέστατος, καὶ δακτύλιον σιδηροῦν (ὃ δὴ αἰσχρὸν τῷ γένει δοκεῖ) οἶον ἄλυσιν φέρει, ἄχρις ἂν πολέμιον κτείνας τοῦ θνεί-
δους ἑαυτὸν ἀπολύσῃ. Πλεῖστοι τῶν Χάττων τῷ εἰρημένῳ σχήματι χαίρουσι καὶ ἤδη λευκοτριχοῦσι τούτῳ ἐπίσημοι³⁾, ὑπὸ πολεμίων τε δακτυλοδεικτούμενοι καὶ οἰκείων. Οὗτοι μάχης ἄρχονται πάσης, οὗτοι ἐν τῇ πρώτῃ μάχονται τάξει, βλοσυρὰν καὶ ξένην ὄψιν παρέχοντες⁴⁾. οὐδὲ γὰρ ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον μετακοσμοῦσι τὸ πρόσωπον. Οὐδενὲ τού-
των οἶκός ἐστιν, ἢ ἀγρός, ἢ ἄλλη τις φροντίς. Πρὸς δὲ παρα-
γένοιντο, τρέφονται ὑπὸ τούτου, τὴν μὲν ἄλλοτρίαν οὐσίαν κατασπαθῶντες, τῆς δ' οἰκείας ὀλιγωροῦντες, ἕως ἂν τὸ ἄναιμον (ψυχρὸν) γῆρας ἀρετῆς οὕτω τραχείας ἤττους αὐτοὺς ἀπεργάσῃται⁵⁾.

ΛΒ'.

Προσεχεῖς τοῖς Χάττοις οἱ Οὐσίπαι καὶ Τέγκτεροι¹⁾ οἱ-

XXXI.

Et alliis Germanorum populis usurpatum, rara et privata cuiusque audentia, apud Catto in consensum vertit, ut primum adoleverint, crinem barbamque summittere, nec, nisi hoste cæso, exuere votivum obligatumque virtuti oris habitum. Super sanguinem et spolia revelant frontem, seque *tum demum pretia nascendi retulisse, dignosque patria ac parentibus ferunt.* Ignavis et imbellibus manet squalor. Fortissimus quisque ferreum insuper annulum (ignominiosum id genti) velut vinculum gestat, donec se cæde hostis absolvat. Plurimis Cattorum hic placet habitus; iamque canent insignes, et hostibus simul suisque monstrati. Omnium penes hos initia pugnarum: hæc prima semper acies, visu torva; nam ne in pace quidem vultu miliori mansuescunt. Nulli domus, aut ager, aut aliqua cura: prout ad quemque venere, aluntur, prodigi alieni, contemptores sui, donec exsanguis senectus tam duræ virtuti impares faciat.

XXXII.

Proximi Cattis certum iam alveo Rhenum, quique

κοῦσι παρὰ τῷ Ῥήνῳ, ἐς μίαν ἐκεῖ κοίτην οὕτω συναγομένῳ ὥσθ' ἱκανὸν εἶναι τῆς χώρας ὄρον. Οἱ Τέγκτεροι οὐ μόνον τῇ κοινῇ τοῦ πολέμου ἀγλαΐζονται δόξῃ, ἀλλὰ καὶ τέχνη ἱππικῇ διαφέρουσιν. Οὐδὲ μείζονος τὸ πεζὸν παρὰ τοῖς Χάττοις τιμῆς ἢ παρὰ τοῖς Τέγκτέροις ἢ ἵππος τετύχηκε. Τῶν γὰρ πρεσβυτέρων οὕτω ταξάντων οἱ ἐπιγιγνόμενοι ἐς μίμησιν ἔρχονται. Ταῦτα μὲν παίδων αὐτῶν γίγνεται παίγνια, τούτοις δ' ἡβήσαντες πρὸς ἀλλήλους διαμιλλῶνται καὶ γεγηρακότες προσκαρτεροῦσι. Τοῖς οἰκέταις, καὶ τῷ οἴκῳ, καὶ τοῖς κληρονομικοῖς δικαίοις οἱ ἵπποι ἐναριθμοῦνται· κληρονομεῖ δὲ τούτους οὐχ ὡς τὰ ἄλλα τῶν υἱῶν ὁ πρεσβύτατος, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων μαχιμώτατος καὶ κράτιστος ᾖ.

ΛΓ'.

Τοῖς Τέγκτέροις οἱ Βρούκτεροι συνήπτόν ποτε. Νῦν δὲ οἱ Χαμαυοὶ καὶ Ἀγγριουάριοι ἐκεῖ μεταναστῆναι λέγονται ἔξελάσαντες τοὺς Βρουκτέρους καὶ παντελῶς διολέσαντες, τοῖς προσόροις συνδόξαν ἔθνεσι μίσει τῆς ἐκείνων ὑπερηφανίας, ἢ λαφυραγωγίας ἐπιθυμία, ἢ εὐνοία τινὶ τῶν θεῶν πρὸς ἡμᾶς· οὐδὲ γὰρ τῆς τοῦ πολέμου θέας ἡμῖν ἐφθόνησαν· πλείους δὲ τῶν ἐξαχισμυρίων οὐχ ὅπλοις Ῥωμαίων καὶ βέλεσιν, ἀλλ' ὁ δὴ μεῖζον, τερπνὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν θέαν παρέχοντες ἔπεσον. Εἴθε δὴ τοῖς ἔθνεσι παραμένει κάπὶ πολὺ διαμένοι, εἰμὴ γ' ἔρωσ ἡμῶν, ἀλλὰ γοῦν μῖσος ἀλλήλων, ὅτε σπεύδοντος τοῦ τῇ Ἀρχῇ πεπρωμένου οὐδὲν ἡμῖν ἢ τύχῃ τῆς τῶν πολεμίων πρὸς ἀλλήλους διχοφροσύνης μεῖζον ἔχει χαρίσασθαι¹⁾).

ΛΔ'.

Τοὺς Ἀγγριουαρίους καὶ Χαμαυοὺς ὀπισθεν¹⁾ μὲν Δουλόγούμνιοι καὶ Χασουάριοι²⁾ καὶ ἄλλα οὐχ ὁμοίως γινώριμα ἔθνη ὀρίζουσιν, ἔμπροσθεν³⁾ δὲ οἱ Φρεῖσιοι⁴⁾ διαδέχονται. Καλοῦνται δ' οἱ Φρεῖσιοι μεῖζους καὶ ἐλάττους ἀπὸ τοῦ μέτρου τῆς δυνάμεως. Ἀμφω δὲ τὰ ἔθνη κρασπεδοῦται

terminus esse sufficiat, Vsipii ac Teneteri, colunt. Teneteri, super solitum bellorum decus, equestris disciplinae arte præcellunt; nec maior apud Catto peditum laus, quam Teneteris equitum. Sic instituere maiores, posteri imitantur. Hi lusus infantium, hæc iuvenum æmulatio; perseverant senes. Inter familiam et penates et iura successionum equi traduntur: excipit filius, non, ut cetera, maximus natus, sed prout ferox bello et melior.

XXXIII.

Iuxta Teneteros Bructeri olim occurrebant: nunc Chamauos et Angrivarios immigrasse narratur, pulsus Bructeris ac penitus excisis vicinarum consensu nationum, seu superbiæ odio, seu prædæ dulceaedine, seu favore quodam erga nos Deorum: nam ne spectaculo quidem prælii invidere. Super LX. milia non armis telisque Romanis, sed, quod magnificentius est, oblectationi oculisque ceciderunt. Maneat, queso, duretque gentibus, si non amor nostri, at certe odium sui, quando, urgentibus Imperii fatibus, nihil iam præstare Fortuna maius potest, quam hostium discordiam.

XXXIV.

Angrivarios et Chamavos a tergo Dulgibini et Chasuari cludunt aliæque gentes, haud perinde memoratæ. A fronte Frisii excipiunt. *Maioribus minoribusque Frisii* vocabulum est ex modo virium, utræque nationes usque ad Oceanum Rheno prætexuntur, ambiuntque im-

τῷ Ῥήνῳ μέχρις Ὀκεανοῦ, πρὸς δὲ καὶ λίμνας εὐρυτάτας^{β)}) περιοικεῖ, στόλοις ὑπὸ Ῥωμαίων διαπλευσθείσας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνα Ὀκεανοῦ παρηψάμεθα καὶ τὰς Ἡρακλέους δὲ στήλας μέχρι τοῦ νῦν ἐκεῖ διαμένειν φήμη διαπεφοίτηκεν^{β)}), εἴθ' Ἡρακλῆς ὄντως ἐκεῖ παρεγένετο, εἴθ' ἡμῖν εἰς τὴν ἐκείνου δόξαν κοινῶς εἴθισται ἀναφέρειν ὅτι λαμπρὸν ὅπουδῆποτε γῆς πεπονημένον εὕρηται. Καὶ τόλμης μὲν Δροῦσος ὁ Γερμανικὸς οὐδὲν ἐνέλιπεν, ὑπὸ δὲ τοῦ Ὀκεανοῦ ἐκωλύθη τὰ τε κατ' αὐτὸν τοῦτον καὶ τὰ περὶ Ἡρακλέους μὴ διεξερευνῆσαι. Ὑστερον δ' οὐδεὶς ἔτι τούτων ἤψατο, ὁσώτερον καὶ εὐλαβέστερον δόξαν πιστεύειν τοῖς ὑπὸ θεῶν πεπραγμένοις ἢ γινῶναι ζητεῖν.

ΛΕ'.

Πρὸς μὲν δυσμᾶς τοσοῦτον τὴν Γερμανίαν γινώσκοντες πρὸς δ' ἄρκτον ἐπὶ μακρὸν ἐπικυρτουμένην πάλιν ἐπαναχωρεῖ. Καὶ αὐτίκα μὲν τὸ τῶν Χαύκων ἔθνος, καὶ περ ἀπὸ τῶν Φρεισίων ἀρχόμενον καὶ μέρος τῆς παραλίας κατέχον, τὰς πλευράς ὅμως τῶν εἰρημένων ἐθνῶν^{β)}) παρατείνει, μέχρι τε Χάττων διήκει, ἔνθα αὐτῶν ἡ χώρα ὑπονοστεῖ. Γῆς δὲ τοσαύτης ἔκτασιν οὐ μόνον κατέχουσιν, ἀλλὰ καὶ πληροῦσιν οἱ Χαῦκοι, λαὸς τῶν γερμανικῶν γνωριμώτατος καὶ τὸ ἑαυτοῦ μεγαλειὸν δικαιοσύνη τηρεῖν προαιρούμενος. Οὔτε γὰρ τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμοῦντες, οὔτ' ἀκρατῶς ἔχοντες, τὴν δ' ἡρεμίαν καὶ τὸ καθ' ἑαυτοὺς βιοῦν ἀσπαζόμενοι, οὔτε πολέμους ἐκκαλοῦνται οὔτε ληστεύουσιν ἢ δηροῦσι. Μέγιστον δ' αὐτοῖς ἀρετῆς καὶ ἰσχύος τεκμήριον, ὅτι τὸ τῶν ἄλλων καθυπέρτεροι φαίνεσθαι οὐκ ἀδικίᾳ θηρῶνται (τῇ πρὸς τοὺς ἥτους). Πρόχειρα δ' ὅμως πᾶσι τὰ ὅπλα καὶ, εἰ δέοι στρατοῦ, ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων πλῆθος. Καὶ ἡρεμοῦσι δ' αὐτοῖς παραμένει τὸ κλέος.

ΛΣ'.

Παρὰ τοὺς Χαύκους καὶ Χάττους οἱ Χηροῦσκοι¹⁾) παρή-

mentos insuper lacus et Romanis classibus navigatos. Ipsum quin etiam Oceanum illa tentavimus; et superesse adhuc Herculis columnas fama vulgavit, sive adiit Hercules, seu, quicquid ubique magnificum est, in claritatem eius referre consensimus. Nec defuit audentia Druso Germanico: sed obstitit Oceanus in se simul atque in Herculem inquiri. Mox nemo tentavit, sanctiusque ac reverentius visum, de actis Deorum credere, quam scire.

XXXV.

Hactenus in Occidentem Germaniam novimus. In Septentrionem ingenti flexu redit. Ac primo statim Chaucorum gens, quanquam incipiat a Frisiis, ac partem litoris occupet, omnium, quas exposui, gentium lateribus obtenditur, donec in Cattos usque sinuetur. Tam immensum terrarum spatium non tenent tantum Chauci, sed et implent, populus inter Germanos nobilissimus, quique magnitudinem suam malit iustitia tueri. Sine cupiditate, sine impotentia, quieti secretique, nulla provocant bella, nullis raptibus aut latrociniis populantur. Idque præcipuum virtutis ac virium argumentum est, quod, ut superiores agant, non per iniurias assequuntur. Prompta tamen omnibus arma ac, si res poscat exercitus, plurimum virorum equorumque; et quiescentibus eadem fama.

XXXVI.

In latere Chaucorum Cattorumque Cherusci nimiam

κοντες εἰρήνην λίαν μακρὰν καὶ χαύνην ἀνενόχλητοι διετήρησαν. Ἡδὶον δ' ἦν τοῦτο ἡ ἀσφαλέστερον. Τοῖς γὰρ εἰς πλεονεξίαν εὐεπιφόροις ὁμορῶν καὶ ἰσχυροτέροις οὐκ ἂν ἀληθῆ τις ἡσυχίαν ἔχοι· ὅπου δὲ χειρὶ πράττεται πάντα, τὰ τῆς μετριοφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ὀνόματα τῷ κρείττονι ἀπονέμεται. Διὸ οἱ πάλαι ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι ἀκούοντες Χηρούσκοι ἀδρανεῖς νῦν καλοῦνται καὶ ἀβέλτεροι. Χάττοις δὲ τοῖς νενικηκόσιν ἡ εὐτυχία ἀποδέβηκεν εἰς σοφίαν· Κεκοινωνήκασιν δὲ τῆς διαφθορᾶς τοῖς Χηρούσκοις καὶ Φόσοι, ὅμορον ἔθνος, οἱ τῆς δυστυχίας ἐξίσου αὐτοῖς μετεilhφασιν, καὶ περ ἐν ἥττονι μοῖρα παρὰ τὸν τῆς εὐτυχίας χρόνον γενόμενοι.

ΛΖ'.

Τὸν αὐτὸν τῆς Γερμανίας κόλπον¹⁾ οἱ ἔγγιστα τοῦ Ὠκεανοῦ Κίμβροι²⁾ κατέχουσι μικρὰ μὲν νῦν πόλεις, κλέος δὲ μέγιστον κτησαμένη. Διαμένει δ' ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας ἔχνη τῆς πάλαι εὐκλείας αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρας ἀκτῆς³⁾ εὐρέα ἐρύματα⁴⁾, ὧν τῇ περιοχῇ καὶ νῦν ἂν εἰκάσειας τοῦ ἔθνους τὸ μέγεθος καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν οὕτω μεγάλην αὐτοῦ συμφορὰν⁵⁾ πιστεύσεις. Ἐξακοσιοστὸν καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἡ πόλις ἦγεν ἡμῶν, ὅτε πρῶτον τὰ τῶν Κίμβρων ὅπλα ἠκούσθη, Καικιλίου Μετέλλου καὶ Παπιρίου Κάρβωνος τὴν ὑπατον ἐχόντων ἀρχήν⁶⁾· ἐξ οὗ δὴ ἐς τὴν δευτέραν τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ὑπατεῖαν⁷⁾ τὸν χρόνον ἡμῖν ἐκλογιζομένοις δέκα σχεδὸν ἐπὶ διακοσίοις συντελεῖται ἔτη. Οὕτω μακρὸν χρόνον ἡ Γερμανία νικᾶται⁸⁾. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ μακρῷ τούτῳ χρόνῳ πολλὰ κακὰ αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλήλους ἐδράσαμεν. Οὐ γὰρ Σαμνῖται, οὐ Καρχηδόνιοι, οὐχ Ἰσπανῖαι ἢ Γαλλῖαι⁹⁾, ἀλλ' οὐδὲ Πάρθοι οὕτω συχνὸν ἡμῖν ἐσήμηναν κίνδυνον· τῆς γὰρ τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας δεινότερον ἡμῖν πέφηνε τὸ τῶν Γερμανῶν φιλελεύθερον¹⁰⁾. Τί γὰρ ἂν ἄλλο ἢ τὸν τοῦ Κράσσου φόνον ἢ Ἀσία ἡμῖν προενέγκοι δεινόν, καὶ αὕτῃ ὅμως ἀποβαλοῦσα τὸν Πάκωρον καὶ ὑπὸ Οὐεντι-

ac marcentem diu pacem illacessiti nutrierunt. Idque iucundius, quam tutius, fuit; quia inter impotentes et validos falso quiescas: ubi manu agitur, modestia ac probitas nomina superioris sunt. Ita, qui olim *boni æquique Cherusci, nunc inertes ac stulti* vocantur: Cattis victoribus fortuna in sapientiam cessit. Tracti ruina Cheruscorum et Fosi, contermina gens, adversarum rerum ex æquo socii, cum in secundis minores fuissent.

XXXVII.

Eundem Germaniæ sinum proximi Oceano Cimbri tenent, parva nunc civitas, sed gloria ingens; veterisque famæ lata vestigia manent utraque ripa castra ac spatia, quorum ambitu nunc quoque metiaris molem manusque gentis et tam magni exitus fidem. Sexcentimum et quadragesimum annum urbs nostra agebat, cum primum Cibrorum audita sunt arma, Cæcilio Metello ac Papirio Carbone coss. Ex quo si ad alterum Imperatoris Traiani consulatum computemus, ducenti ferme et decem anni colliguntur. Tamdiu Germania vincitur. Medio tam longi ævi spatio multa invicem damna. Non Samnis, non Pœni, non Hispaniæ Galliæve, ne Parthi quidem sæpius admonuere: quippe regno Arsacis acrior est Germanorum libertas. Quid enim aliud nobis, quam cædem Crassi, amisso et ipso Pacoro, infra Ventidium deiectus Oriens obiecerit? At Germani Carbone et Cassio et Scauro Aurelio et Servilio Cæpione, Cn. quoque Manlio fuis, vel captis, quinque simul consulares exercitus populo Pomano, Varum tresque cum eo legiones etiam Cæsari abstulerunt. nec impune C. Marius in Ita-

δίου καταβληθεῖσα¹¹); Οἱ δὲ Γερμανοὶ Κάρθωνα καὶ Κάστριον καὶ Σκαῦρον Αὐρήλιον καὶ Σερούλιον Καϊπίωνα καὶ Γναῖον Μάλλιον τρεψάμενοι ἢ ζωγρήσαντες¹²) πέντε ὁμοῦ ὑπατικούς στρατοὺς τὸν Ῥωμαῖον δῆμον, καὶ αὐτὸν δὲ Καίσαρα τὸν τε Οὐάρον καὶ τάγματα σὺν τούτῳ τρία ἀφείλοντο¹³). Οὐδ' ἀζημίως αὐτοὺς Γάιος Μάριος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἰούλιος ὁ Θεὸς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ Δροῦσος, καὶ Νέρων, καὶ Γερμανικός¹⁴) ἐν ταῖς ἰδίαις ἔδραις κατεμαχέσαντο. Μικρῷ δ' ὕστερον αἱ μεγάλαι Γαίτου τοῦ Καίσαρος¹⁵) ἀπειλαὶ εἰς χλεύην ἐτράπησαν ὑπ' αὐτῶν. Τὸ δ' ἐντεῦθεν εἰρήνη¹⁶), ἕως ἐπιλαβόμενοι καιροῦ τοῦ κατὰ τὰς διχοστασίας ἡμῶν καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους¹⁷) τὰ τε τῶν ταγμάτων χειμάδια εἶλον καὶ ταῖς Γαλλίαις ἐπωφθαλμίαν· πάλιν δ' ἀπωσθέντες θριάμβου μᾶλλον ἡμῖν ἀπὸ τῶν ἐγγιστα χρόνων ἀφορμὴν παρέσχον ἢ ἐνίκηθησαν.

ΛΗ'.

Νῦν δὲ καὶ περὶ τῶν Σουήθων λεκτέον, ὧν οὐχ ἓν ἐστὶν ἔθνος, ὥσπερ τῶν Χάττων καὶ τῶν Τεγκτέρων· τὴν γὰρ μείζω τῆς Γερμανίας νέμονται μοῖραν, εἰς ἴδια μέχρι τῶν νῦν ἔθνη καὶ ὀνόματα διακεκριμένοι, καὶ περ κοινῇ προσηγορίᾳ Σουήθοι πάντες καλούμενοι. Γνώρισμα δὲ τῶν φύλων τὸ τὴν κόμην ἀνασπᾶν καὶ ἄμματι συνδεῖν. Οὕτω δὴ οἱ Σουήθοι καὶ ἄλλων Γερμανῶν, οὕτω δὲ τῶν δούλων οἱ τῶν Σουήθων ἐλεύθεροι διακρίνονται. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις φύλοις ἢ τοι διὰ τινα πρὸς τοὺς Σουήθους συγγένειαν, ἢ, (ὥσπερ πολλὰκις συμβέβηκε) κατὰ μίμησιν, σπάνιον τοῦτό ἐστι καὶ παρὰ τὸν τῆς νεότητος μόνον εἴθισται χρόνον· παρὰ δὲ τοῖς Σουήθοις μέχρι πολιᾶς ἢ αὐχμηρὰ ἀνασπᾶται κόμη καὶ πολλὰκις ἐπ' αὐτῆς ψιλῆς συνδεῖται τῆς κορυφῆς. Οἱ δ' ἄρχοντες καὶ κοσμοῦσιν αὐτήν. Τοσαύτη τῆς μορφῆς αὐτοῖς ἡ φροντίς, ἀλλ' ἀθῶα· οὐ γὰρ δι' ἔρωτα ἐρῶντες ἢ ἐρώμενοι καλλωπίζονται, ἀλλὰ πρὸς τοὺς τῶν πολέμιων ὀφθαλμούς, ἵν' ὑψη-

lia, D. Iulius in Gallia, Drusus ac Nero et Germanicus in suis eos sedibus perculerunt. Mox ingentes C. Cæsaris minæ in ludibrium versæ. Inde otium, donec occasione discordiæ nostræ et civilium armorum, expugnatæ legionum hibernis, etiam Gallias affectavere; ac rursus pulsī inde proximis temporibus triumphatī magis quam victi sunt.

XXXVIII.

Nunc de Suevis dicendum est, quorum non una, ut Cattorum Tencterorumve, gens: maiorem enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibusque discreti, quanquam in commune *Suevi* vocentur. Insigne gentis obliquare crinem nodoque substringere. Sic Suevi a ceteris Germanis, sic Suevorum ingenui a servis separantur. In aliis gentibus, seu cognatione aliqua Suevorum, seu (quod sæpe accidit) imitatione, rarum, et intra iuventæ spatium; apud Suevos usque ad canitiem horrentem capillum retro sequuntur, ac sæpe in solo vertice religant. Principes et ornatiorem habent. Ea cura formæ, sed innoxia. Neque enim ut ament amenturve, in altitudinem quandam et terrorem adituri bella, veluti hostium oculis, ornantur.

λότεροι καὶ φοβερώτεροι αὐτοῖς ὀρώνται εἰς μάχην ἰόντες·
ΛΘ'.

Ἀρχαιοτάτους τῶν Σουήδων καὶ εὐγενεστάτους ἑαυτοὺς οἱ Σέμνωνες εἶναι φάσκουσιν· ἡ δὲ τῆς ἀρχαιότητος πίστις καὶ θεσμῷ τινὶ ἱερῷ βεβαιοῦται. Τακτῷ γὰρ χρόνῳ εἰς ὕλην τινὰ οἰωνοῖς τε πατέρων καὶ δεισιδαιμονίᾳ παλαιτάτῃ καθιερωμένην οἱ ὅμαιμοι πάντες λαοὶ θεωροὺς πέμπουσιν, οἱ¹) δημοτελῶς ἄνθρωπον ἱερεύσαντες τῆς τελετῆς φοβερὰ ποι-οῦνται τὰ προοίμια. Καὶ ἕτερον δὲ τῷ ἄλσει νέμεται σέβας· οὐδεὶς γὰρ ἄλλ' ἢ πέδας περικείμενος εἴσεισιν, ὥς δὴ τοῦ θεοῦ πεφυκῶς ἦττων καὶ τὴν θεῖαν ἐμφαίνων δύναμιν. Εἰ δέ τις κατολισθῇσειεν, οὐ θέμις αὐτοῖς ὀρθωθῆναι καὶ ἀναστῆναι, ἀλλὰ χαμαὶ ἐκκυλίνονται. Πᾶσα οὖν αὐτῶν ἡ δεισιδαιμονία τοῦτο αἰνίττεται, ὅτι ἐντεῦθεν ἐστὶ τοῦ γένους αὐτοῖς ἡ ἀρχή, ἐνταῦθα ὁ πάντων ἀνάσσων θεός· τᾶλλα δὲ ὑποτέτακται τε καὶ ὑπακούει. Προστίθῃσι δὲ τούτοις πίστιν καὶ ἡ τῶν Σεμνῶνων εὐπραγία· ἑκατὸν γὰρ οἰκοῦσι δῆμους, διὰ δὲ τὸ πολυάριθμοι εἶναι τὰ πρῶτα ἐν Σουήβοις φέρεσθαι πεπι-στεύκασιν.

Μ'.

Τοῦναντίον τοῖς Λαγγοβάρδοις πρὸς εὐγένειαν καὶ δόξαν ἔχει τὸ ὀλιγάριθμον. Πολλοῖς γὰρ καὶ ἀλκιμωτάτοις ἔθνεσι περιειλημμένοι, οὐ τῷ εὐπειθεῖς ἑαυτοὺς παρέχειν, ἀλλὰ τῷ μάχεσθαι καὶ ἐν ὅπλοις κινδυνεύειν σώζονται. Πορρωτέρω δὲ Ῥεύδιγνοι καὶ Ἀουίνες, καὶ Ἀγγίλοι καὶ Οὐάρνοι, καὶ Εὐδόσεις, καὶ Σουάρδονες, καὶ Νουίθονες ποταμοῖς ἢ ὕλαις ὠχύρωνται· οὐδὲν δ' αὐτοῖς ἐκάστοις ὑπάρχει λόγου ἄξιον, πλὴν ὅτι Ἐρθαν, Γῆν δηλονότι μητέρα, κοινῇ θεραπεύουσιν, ἣν κήδεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων πιστεύουσι καὶ τοῖς λαοῖς ἐπιφοιτᾶν. Ἔστι γοῦν ἐν νήσῳ τινὶ τοῦ Ὠκεανοῦ ἄλλος ἱερὸν καὶ ἐν τούτῳ ὄχημα καθωσιωμένον, συγκεκαλυμμένον ὀθόνη, οὗ δὴ Οἰγγάνειν μόνον ἐφεῖται τῷ ἱερεῖ. Οὗτος οὖν αἰσθάνε-

XXXIX.

Vetustissimos se nobilissimosque Suevorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Stato tempore in silvam, auguriis patrum et prisca formidine sacram, omnes eiusdem sanguis populi legationibus coeunt, caesoque publice homine celebrant barbari ritus horrenda primordia. Est et alia luco reverentia. Nemo nisi vinculo ligatus ingreditur, ut minor, et potestatem numinis præ se ferens. Si forte prolapsus est, attolli et insurgere haud licitum: per humum evolvuntur, eo-que omnis superstîtio respicit, tanquam inde initia gentis, ibi regnator omnium Deus, cetera subiecta atque parentia. Adiicit auctoritatem fortuna Semnonum: centum pagis habitatur magnoque corpore efficitur, ut se Suevorum caput credant.

XL.

Contra Langobardos paucitas nobilitat. Plurimis ac valentissimis nationibus cincti, non per obsequium, sed proeliis et periclitando tuti sunt. Reudigni deinde et Aviones et Angli et Varini et Eudoses et Suardones et Nuithones fluminibus aut silvis muniuntur. nec quicquam notabile in singulis, nisi quod in commune Hertham, id est Terram matrem, colunt, eamque intervenire rebus hominum, invehi populis arbitrantur. Est in insula Oceani castum nemus, dicatumque in eo vehiculum, veste coniectum, attingere uni Sacerdoti concessum. Is adesse penetrali Deam intelligit, vectamque bubus feminis multa cum veneratione prosequitur. Læ-

ται τῆς θεᾶς ἐν τῷ ἀδύτῳ παρουσίας, ὑπὸ δὲ βοῶν θηλειῶν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος κομιζομένη παρέπεται ἐν πολλῷ σεβασμῷ. Χαρμόσυνοι δὴ τότε εἰσὶν αἱ ἡμέραι· ἐορτὴν δ' ἄγουσιν αἱ χῶραι, αἱ τῆς τῆς θεᾶς ἐπιδημίας καὶ καταλύσεως ἡζιώνται. Οὐδένα ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ πόλεμον ἀναιροῦνται, οὐχ ὅπλων ἄπτονται, πᾶς σίδηρος ἡρεμεῖ κεκλεισμένος, εἰρήνη καὶ ἡσυχία τότε μόνον γινώσκεται, τότε μόνον φιλεῖται, ἕως ἄν ὁ αὐτὸς ἱερεὺς τὴν θεάν, μεστὴν ἤδη γενομένην τῆς πρὸς τοὺς θνητοὺς ὀμιλίας, ἐς τὸν ναὸν πάλιν ἀνακομίσῃ. Εὐθὺς δ' ἔπειτα τό τε ὄχημα καὶ ἡ θόνη, καὶ αὐτὴ ἡ θεά, εἴ τις πιστεύειν ἐθέλοι, ἐν τῇ ἀποκρύφῳ λίμνῃ καθαίρονται. Διακονοῦσι δὲ δοῦλοι, οὓς παραχρῆμα ἡ αὐτὴ καταπίνει λίμνη. Ὅθεν μυστηριώδης φόβος καὶ ἱερὰ πάντας κατέχει ἄγνοια, τί ἄρα ἔστιν ἐκεῖνο, ὅπερ οἱ αὐτίκα τεθνηζόμενοι μόνοι πάντων ὁρῶσι.

ΜΑ'.

Αὕτη μὲν τῶν Σουήβων ἡ μοῖρα εἰς τὰ ἀπώτερα καὶ ἀγνωστότερα τῆς Γερμανίας διήκει. Τούτων δ' ἡμῖν ἐγγυτάτη (ἵνα δὴ, ὥσπερ ὀλίγῳ πρότερον τῷ Ῥήνῳ, οὕτω νῦν μοι ὁ λόγος ἀκολουθήσῃ τῷ Δανουβίῳ) ἡ τῶν Ἑρμονδούρων πόλις κεῖται¹), πιστὴ Ῥωμαίοις²). διὸ καὶ μόνοις τῶν Γερμανῶν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ὄχθης ἐπιμιξία γίγνεται πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐν μεσογαίῳ, καὶ ἐν τῇ λαμπροτάτῃ τῆς ἐπαρχίας Ῥαιτίας ἀποικία³). Διαβαίνουσι δὲ πρὸς ἡμᾶς, ὅπου τύχοι, καὶ οὐδενὸς φύλακος παραπέμποντος⁴). Ὅτε δὲ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν ὅπλα μόνον ἐπιδεικνύμεθα καὶ στρατόπεδα, τούτοις οἴκους ἡνεῶξάμεν καὶ ἐπαύλεις, ὡς οὐδαμῶς τούτων ἐπιθυμήσουσιν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἑρμουνοδούρων τὰς πηγὰς ἔχει ὁ Ἀλβις⁵) κλεινὸς ποτε ποταμὸς καὶ ὕφει γνωστός· νῦν δ' ἀκοῇ μόνῃ γινώσκεται.

ΜΒ'.

Ἐξῆς τῶν Ἑρμουνοδούρων οἱ Ναρίσκοι οἰκοῦσιν, εἴτα

ti tunc dies, festa loca, quæcunque adventu hospitio-
que dignatur. Non bella ineunt, non arma sumunt;
clausum omne ferrum: pax et quies tunc tantum nota,
tunc tantum amata, donec idem Sacerdos satiatam con-
versatione mortalium Deam templo reddat. Mox vehi-
culum et vestes, et, si credere velis, Numen ipsum
secreto lacu abluitur. Servi ministrant, quos statim idem
lacus haurit. Arcanus hinc terror sanctaque ignorantia,
quid sit illud, quod tantum perituri vident.

XLI.

Et hæc quidem pars Suevorum in secretiora Ger-
maniae porrigitur. Propior (ut, quo modo paullo ante
Rhenum, sic nunc Danubium sequar) Hermundurorum
civitas, fida Romanis; eoque solis Germanorum non in
ripa commercium, sed penitus atque in splendidissima
Rhaetiæ provinciae colonia. Passim et sine custode
transeunt; et, cum ceteris gentibus arma modo castra-
que nostra ostendamus, his domos villasque patefecim-
us, non concupiscentibus. In Hermunduris Albis ori-
tur, flumen inclitum et notum olim; nunc tantum
auditur.

XLII.

Iuxta Hermunduros Narisei, ac deinde Marcomanni

Μαρκομάννοι καὶ Κούαδοι¹). Ὑπερφέρουσι δὲ δόξῃ τε καὶ δυνάμει οἱ Μαρκομάννοι, οἷγε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἀρετῇ ἐκτήσαντο, ἐκβαλόντες ποτὲ Βοίους. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ Ναρίσκοι ἢ Κούαδοι τῆς τοῦ γένους ἀρετῆς ἐξεστήκασιν. Τοῦτο δὴ οἶον μέτωπον²) τῆς Γερμανίας ἐστίν, ἐφ' ὅσον ὁ Δανούβιος διατείνει³). Ἐμειναν δέ, ἐφ' ὅσον ἐφικνεῖται ἡμῶν ἡ μνήμη, τοῖς Μαρκομάννοις καὶ Κουάδοις ὁμοεθνεῖς βασιλεῖς, τὸ κλεινὸν τοῦ Μαρκοβούδου καὶ Τοῦδρου γένος⁴). νῦν δ' ὅμως καὶ ἀλλοεθνεῖς στέργουσιν. Ἀλλ' ἡ δύναμις καὶ τὸ κράτος παρὰ τῶν Ῥωμαίων τοῖς βασιλεῦσι γίγνεται. Σπανίως δ' οὗτοι ἔπλοις, τὸ δὲ πλεον χρῆμασι παρ' ἡμῶν βοηθοῦνται· οὐχ ἥττον ὅμως ἰσχύουσιν.

ΜΙ'.

Ὅπισθεν δὲ Μάρσιγνοι, Γοθῖνοι, Ὅσοι, Βοῦροι τὰ νῦντα τῶν Μαρκομάννων καὶ Κουάδων κατέχουσιν¹). ὧν Μάρσιγνοι μὲν καὶ Βοῦροι φωνῇ τε καὶ περιβολῇ τοῖς Σουήδοις ἐοίκασι· τοὺς δὲ Γοθίνους ἢ Γαλατικὴ καὶ τοὺς Ὅσους ἢ Παννονικὴ γλῶσσα ἐλέγχει οὐκ ὄντας Γερμανούς, ἔτι δὲ καὶ τὸ φόρους ὑπομένειν. Τῶν δὲ φόρων τοὺς μὲν Σαρμάται, τοὺς δὲ Κούαδοι αὐτοῖς ἄτε ἀλλογενέσι τάττουσιν²). Οἱ δὲ Γοθῖνοι ἐπὶ μείζονι αἰσχύνῃ καὶ σίδηρον ἐξορύσσουσι³). Πάντες δ' οἱ λαοὶ οὗτοι ὀλίγα πεδεινὰ νέμονται· τὰ δ' ἄλλα νάπας καὶ κορυφὰς ὄρων καὶ ὄφρυς ἔχουσι. Διάλαμβάνει γὰρ καὶ διατέμνει τὴν Σουηθίαν ὄρη συνεχῇ⁴), ὑπὲρ ἃ πολλὰ ἔθνη οἰκεῖ, καὶ τούτων ὀνομαστότατον οἱ Λύγιοι⁵), εἰς πλείους πόλεις μεμερισμένοι. Ἀρχέσει τούτων τὰς κρατίστας κατονομάσαι· Ἀρίους, Ἐλβεκώνας, Μανίμους, Ἐλυσίους, Νααρβάλους⁶). Παρὰ μὲν τοῖς Νααρβάλοις ἄλλος ἱερὸν ἐκ παλαιτάτων δείκνυται χρόνων, οὗ προέστηκεν ἱερεὺς γυναικεῖον περικείμενος κόσμον· θεοὺς δὲ νομίζουσι Κάστορα καὶ Πολυδεύκη, ὥς ἂν τις αὐτοὺς τοῖς παρὰ Ῥωμαίοις παραβάλλων μεθερμηγεύσειεν· αὕτη μὲν τῶν θεῶν ἡ σημασία,

et Quadi agunt. Praecipua Marcomannorum gloria viresque, atque ipsa etiam sedes, pulsus olim Boiis, virtute parta. Nec Narisci Quadive degenerant. Eaque Germaniae velut frons est, quatenus Danubio peragitur. Marcomannis Quadisque usque ad nostram memoriam Reges manserunt ex gente ipsorum, nobile Marobodui et Tudri genus: iam et externos patiuntur: sed vis et potentia Regibus ex auctoritate Romana, raro armis nostris, saepius pecunia iuvantur; nec minus valent.

XLIII.

Retro Marsigni, Gothini, Osi, Burii terga Marcomannorum Quadorumque claudunt. e quibus Marsigni, et Burii sermone cultuque Suevos referunt. Gothinos Gallica, Osos Pannonica lingua, coarguit non esse Germanos, et quod tributa patinuntur. Partem tributorum Sarmatæ, partem Quadi, ut alienigenis, imponunt. Gothini, quo magis pudeat, et ferrum effodiunt. omnesque hi populi pauca campestrium, ceterum saltus et vertices montium iugumque insederunt. Dirimit enim scinditque Sueviam continuum montium iugum, ultra quod plurimæ gentes agunt, ex quibus latissime patet Lygiorum nomen in plures civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet, Arios, Helveconas, Manimos, Elysios, Naharvalos. Apud Naharvalos antiquæ religionis lucus ostenditur. Præsidet Sacerdos muliebri ornatu; sed *Deos interpretatione Romana Castorem Pollucemque memorant*. Ea vis numini: nomen *Alcis*. Nulla simulacra, nullum peregrinæ superstitionis vestigium: ut fratres tamen, ut iuvenes, venerantur. Ceterum Aarii super vi-

τὸ δ' ὄνομα Ἄλκοι καλοῦνται⁷). Οὐδεμία δ' αὐτῶν εἰκὼν, οὐδὲν τῆς θηνείας δεισιδαιμονίας ἔχων, ὅμως δ' ὡς ἀδελφοὶ ἀλλήλοις καὶ νεανίσκοι λατρεύονται. Οἱ δ' Ἄριοι, μείζω τὴν ἰταμότητα ἔχοντες τῆς δυνάμεως, ἢ τῶν ἀνωτέρω κατειλεγμένων λαῶν⁸) ὑπερφέρουσι, τὴν ἐμφυῆ ἀγριότητα τέχνη καὶ καιρῷ φοβερωτέραν (τοῖς πολεμίοις) ἀπεργάζονται. Μελαίνας γὰρ φέρουσιν ἀσπίδας, καὶ τὸ σῶμα χρωννύουσι⁹). Ζοφεράς δ' ἐς μάχην νύκτας ἐκλέγονται, αὐτῇ τε τῇ τῆς θεάς φοβερότητι καὶ τῇ χροῖᾳ νεκροδερκοῦς στρατιᾶς τρόπον τοῖς πολεμίοις ἐπάγουσιν, οὐδενὸς τούτων τὴν καινοφανῆ ὑπομένοντος καὶ οἷον ὑποχθόνιον ὄψιν. Πρῶτοι γὰρ ἐν πάσαις μάχαις νικῶνται οἱ ὀφθαλμοί.

Ἐπέκεινα τῶν Λυγίων οἱ Γόθωνες βασιλεύονται,¹⁰) ὀλίγω μὲν βαρύτερον τῶν ἄλλων τῆς Γερμανίας ἔθνων ἀρχόμενοι, οὐ μὴν τῆς ἐλευθερίας ἐκτός. Εἴτα δ' ἐπ' αὐτῷ τῷ Ὤκεανῷ οἱ Ῥόγοι οἰκοῦσι καὶ οἱ Λεμόδιοι¹¹). Πάντων δὲ τῶν ἔθνων τούτων κοινόν ἐστι γινώρισμα ἀσπίδες περιφερεῖς, βραχέα ξίφη καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας εὐπείθεια.

ΜΔ'.

Προσωτέρω δὲ αἱ τῶν Συϊόνων πόλεις¹) ἐν αὐτῷ κείμεναι τῷ Ὤκεανῷ²) οὐ μόνον ἀνδράσι καὶ ὅπλοις, ἀλλὰ καὶ στόλοις ἰσχύουσι. Τὸ δὲ τῶν νεῶν εἶδος διαφέρει τῷ διπρῶρους αὐτάς εἶναι καὶ αἰεὶ ἐς τὸ προσοκέλλειν ἔτοιμον παρέχειν τὸ μέτωπον. Οὔτε δ' ἰστίοις χρῶνται, οὔτε τὰς πλευράς κωπῶν ἐξῆς τεταγμένων πτεροῦσι ταρσοῖς, ἀλλ' ἐλευθέρα ἢ κώπευσις, ὥσπερ ἐν τισι ποταμοῖς, καὶ μεταβλητῇ, ἔνθα ἢ ἔνθα τῶν ἐρετμῶν μετατασσομένων κατὰ τὴν χρεῖαν. Καὶ ὁ πλοῦτος δ' ἐν τιμῇ ἐστι παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτῶν ἄρχει, ἀπεριόριστῳ χρώμενος ἐξουσίᾳ καὶ οὐδεμίαν τοῖς ἀρχομένοις εἰς τὸ ὑπακούειν παρέχων αἵρεσιν³). Καὶ ὅπλα δὲ οὐκ ἀδιαφόρως ὡς παρὰ τοῖς ἄλλοις Γερμανοῖς παντὶ τῷ

res, quibus enumeratos paullo ante populos antecedunt, truces, insitæ feritati arte ac tempore lenocinantur. Nigra scuta, tincta corpora, atras ad prælia noctes legunt, ipsaque formidine atque umbra feralis exercitus terrorem inferunt, nullo hostium sustinente novum ac velut infernum adspectum: nam primi in omnibus præliis oculi vincuntur. Trans Lygios Gothones regnantur, paullo iam adductius, quam ceteræ Germanorum gentes, nondum tamen supra libertatem. Protinus deinde ab Oceano Rugii et Lemovii: omniumque harum gentium insigne rotunda scuta, breves gladii, et erga Reges obsequium.

XLIV.

Suionum hinc civitates, ipso in Oceano, præter viros armaque classibus valent. Forma navium eo differt, quod utrinque prora paratam semper appulsui frontem agit. Nec velis ministrant, nec remos in ordinem lateribus adiungunt. Solutum, ut in quibusdam fluminum, et mutabile, utut res poscit, hinc vel illinc remigium. Est apud illos et opibus honos, eoque nusus imperitat, nullis iam exceptionibus, non precario iure parendi. Nec arma, ut apud ceteros Germanos, in promiscuo, sed clausa sub custode et quidem servo: quia subitos hostium incursus prohibet Oceanus, otiosæ porro armorum manus facile lasciviunt. Enimvero neque nobilem,

βουλομένῳ φέρειν ἐφεΐται, ἀλλ' ὑπὸ φύλακι, καὶ τούτῳ δούλῳ, τεταμιευμένα τηρεῖται. Ὁ μὲν γὰρ Ὡκεανὸς ἐξαπινείας πολεμίων ἐφόδους ἀπείργει· ἀργαὶ δ' ὀπλοφορούντων χεῖρες ῥαδίως ἀκολασταίνουσι. Δῆλον δ' αὖ ὅτι οὐτ' εὐγενῆ, οὐτ' ἐλεύθερον, οὐδὲ μὴν ἐξελευθερικὸν τοῖς ὅπλοις ἐφιστάναι συμφέρει τοῖς δυναστεύουσι⁴).

ΜΕ'.

Πέραν τῶν Σιυόνων ἄλλη διακέχυται θάλασσα νωθῆς καὶ σχεδὸν ἀκίνητος¹), ἣ περιζώννυσθαι τε καὶ περικλείεσθαι τὸν τῆς γῆς κύκλον διὰ τοῦτο πιστεύεται, διότι ἡ τελευταία τοῦ δύοντος ἡλίου αὐγὴ μέχρις ἀνατολῆς διαμένει φωτεινὴ οὕτως, ὥστ' ἀμαυροῦσθαι ὑπ' αὐτῆς τοὺς ἀστέρας²). Ἔτι δὲ καὶ ψόφον ἀκούεσθαι καὶ θεῶν ἰδέας καὶ ἀκτῖνας τὰς κεφαλὰς αὐτῶν περιστεφούσας ὁρᾶσθαι ἢ κοινὴ πίστις προστίθῃσιν³). Ἔως ὧδε, ὡς λόγος, ἡ ἀληθὴς φύσις διήκει. Τῇ δεξιᾷ οὖν τῆς σουηδικῆς θαλάσσης παραλίᾳ τὰ τῶν Αἰζύων προσκλύζεται ἔθνη, οἷς ἦθ' ἡ μὲν καὶ βίος ὁ τῶν Σουήθων, γλῶσσα δὲ τῇ βρεττανικῇ ἐγγυτέρα ἐστί. Σεβίζουσι δὲ θεῶν μητέρα καὶ κάπρων εἰκόνας γνώρισμα τοῦ θρησκευματος φέρουσι. Τοῦτο ἀνθ' ὅπλων καὶ παντὸς ἀλεξήματος τὸν τῆς θεᾶς λάτριν καὶ ἐν μέσῳ τῶν πολεμίων ἀσφαλῆ καθίστησι. Σπανία παρ' αὐτοῖς τοῦ σιδήρου, συχνοτέρα δὲ τῶν ῥοπάλων ἢ χρῆσις. Λήϊα δὲ καὶ καρποὺς ἄλλους φιλοπονώτερον φυτουργοῦσιν ἢ κατὰ τὴν συνήθη τοῖς Γερμανοῖς ἀδράνειαν καὶ φυγοπονίαν. Καὶ τὴν θάλασσαν δὲ διφῶσι καὶ μόνοι ἀπάντων τὸ ἤλεκτρον, ὃ γλῆσσον αὐτοὶ καλοῦσιν, ἐν τε τοῖς τενάγῃσι καὶ ἐπ' αὐτῆς συλλέγουσι τῆς ἀκτῆς. Τίς δὲ τούτου ἡ φύσις καὶ τίς τῆς γενέσεως ὁ τρόπος, οὐκ ἐζήτησαν, οἷα βάρβαροι, οὐτ' ἀνεῦρον. Ἀλλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἐν τοῖς ἄλλοις τῆς θαλάσσης ἐκβράσμασιν ἄχρηστον ἔκειτο, ἕως ἡ ἡμετέρα χλιδὴ ὄνομα παρέσχεν αὐτῷ. Παρ' αὐτοῖς οὖν ἐκείνοις ἐν οὐδεμιᾷ ἐστι χρήσι· ἀκατέργαστον δὲ συλλέγεται καὶ ἀνειδοποίητον κομί-

neque ingenuum, ne libertinum quidem, armis præponere Regia utilitas est.

XLV.

Trans Suionas aliud mare, pigrum ac prope innotum, quo cingi cludique terrarum orbem hinc fides, quod extremus cadentis iam solis fulgor in ortus edurat adeo clarus, ut sidera hebetet. Sonum insuper audiri, formasque Deorum et radios capitis aspici, persuasio adiicit. Illuc usque, ut fama, vera tantum natura. Ergo iam dextro Suevici maris litore Aestyorum gentes alluuntur, quibus ritus habitusque Suevorum, lingua Britannicæ propior. Matrem Deum venerantur: insigne superstitionis, formas aprorum gestant; id pro armis omni que tutela securum Deæ cultorem etiam inter hostes præstat. Rarus ferri, frequens fustium usus. Frumenta ceterosque fructus patientius, quam pro solita Germanorum inertia, laborant. Sed et mare scrutantur, ac soli omnium succinum, quod ipsi *Glesum* vocant, inter vada atque in ipso litore legunt; nec, quæ natura, quæve ratio gignat, ut barbaris, quæsitum compertumve. Diu quin etiam inter cetera eiectamenta maris iacebat, donec luxuria nostra dedit nomen. Ipsis in nullo usu: rude legitur, informe perfertur, pretiumque mirantes accipiunt. Succum tamen arborum esse intelligas, quia terrena quædam atque etiam volucris animalia plerumque interlucent, quæ implicata humore, mox durescente materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora lucosque, sicut Orientis secretis, ubi thura balsamaque sudantur,

ζεται ὑπ' αὐτῶν, οἱ θαυμάζοντες τιμὴν αὐτοῦ λαμβάνουσιν ἀργύριον. Γνοίης δ' ἂν αὐτὸ ὁπὸν δένδρου ἐν, ὅτι χερσαῖά τινα καὶ προσέτι πτηνὰ ζώφια πολλάκις ἐν αὐτῷ ὁρᾶται, ἃ δῆπου τῷ χυμῷ ἐμπεσόντα καὶ ἐνσχεθέντα, αὐτίκ' ἔπειτα πηγνυμένης τῆς ὕλης καθείργνυται. Γονιμωτέρας οὖν τινας ὕλας καὶ νάπας, ὥσπερ ἐν ἀπωτάταις τισὶ καὶ ἀγνώστοις τῆς ἑω χώραις, ὅπου θυώματά τε καὶ βάλασμα τῶν φυτῶν ἐξιδροῦται, οὕτω καὶ ταῖς ὑπὸ τὴν δύσιν νήσοις καὶ ἡπειρώτισι χώραις πεφυκέναι πιστεύω· ὧν ὁ ὁπὸς ταῖς τοῦ γείτονος ἡλίου ἀκτῖσιν ἐκκρινόμενος καὶ τηκόμενος εἰς τὴν ἐγγὺς κατασύρεται θάλασσαν, τῇ δὲ τῶν ἀνέμων βία ἐς τὴν ἀντιπεραιάν παραλίαν ἐκθράζεται. Εἰ τοίνυν τῆς τοῦ ἡλέκτρου φύσεως πρὸς τῷ πυρὶ πειραθείης, ἀνάπτεται ὥσπερ δᾶς πευκίνη καὶ φλόγα τρέφει παχεῖαν καὶ εὖοσμον· εἴτα δὲ πισσῶδές τι ἢ ῥητινῶδες ἀπολείπει σβεννύμενον.

Προσεχῇ τοῖς Σιύοσι τὰ τῶν Σιτόνων οἰκοῦσιν ἔθνη, οἱ τᾶλλα ὅμοιοι ὄντες ἐκείνοις, ἐνὶ δὴ διαφέρουσι τῷδε, ὅτι γυνὴ αὐτῶν ἄρχει· τοσοῦτον οὐ μόνον τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν δουλείᾳ χείρους γεγόνασιν. Ἐνταῦθα πέρας τῆς Σουηθίας ἐστί.

ΜΓ'.

Τὰ δὲ τῶν Πευκινῶν καὶ Οὐενεδῶν καὶ Φίννων ἔθνη πότερον τοῖς Γερμανοῖς ἢ τοῖς Σαρμάταις συγκαταλέξω, ἐνδοιάζω τῇ γνώμῃ· καίτοι οἱ Πευκῖνοι, οὓς ἔνιοι Βαστάρνας ἀποκαλοῦσι, διάλεκτον, ἱματισμόν, οἴκησιν καὶ οἰκονομίαν τοῖς Γερμανοῖς ὅμοια ἔχουσι. Πάντες ἐν ῥυπαρίᾳ καὶ νωχελείᾳ διάγουσιν· οἱ δὲ προὔχοντες τοῖς ἐπιμῖξ γάμοις οὐ μικρὸν ἐς τὸν τῶν Σαρματῶν ἐξεστήκασιν τρόπον³. Οἱ δὲ Οὐενέδαι πολὺ τῶν σαρματικῶν ἡθῶν μετελήφασιν⁴· ἐν γὰρ ὕλαις καὶ ὄρεσιν, ὅσα μεταξὺ Πευκινῶν καὶ Φίννων κεῖται, πλανῶνται ληστεύοντες· ἀνάγονται δ' ὅμως εἰς τοὺς Γερμανοὺς μᾶλλον, ἅτε δὴ καὶ οἰκίας πηγνύμενοι καὶ ἀσπίδας φο-

ita Occidentis insulis terrisque inesse crediderim: quæ vicini solis radiis expressa atque liquentia in proximum mare labuntur, ac vi tempestatum in adversa litora exundant. Si naturam succini admoto igne tentes, in modum tædæ accenditur, alitque flammam pinguem et olentem; mox ut in picem resinamve lentescit. Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cetera similes, uno differunt, quod femina dominatur: in tantum non modo a libertate, sed etiam a servitute degenerant. Hic Sueviæ finis.

XLVI.

Peucinorum Venedorumque et Fennorum nationes Germanis an Sarmatis adscribam, dubito: quanquam, Peucini, quos quidam Bastarnas vocant, sermone, cultu, sede ac domiciliis, ut Germani agunt. Sordes omnium ac torpor: proceres connubiis mixtis, nonnihil in Sarmatarum habitum fœdantur. Venedi multum ex moribus traxerunt: nam quicquid inter Peucinos Fennosque silvarum ac montium erigitur, latrociniis pererrant. Hi tamen inter Germanos potius referuntur, quia et domos fingunt et scuta gestant et peditum usu ac pernicitate gaudent; quæ omnia diversa Sarmatis sunt, in plastro

ροῦντες καὶ τῇ τοῦ πεζικοῦ χρήσει καὶ ποδωκείᾳ χαίροντες. ἃ δὴ ἐναντίως ἔχει παρὰ τοῖς Σαρμάταις, ἐφ' ἀμαξῶν καὶ ἵππων βιοτεύουσι.

Τῶν δὲ Φίννων ἢ τε ἀγριότης πολλή καὶ ἡ πτωχεία μυσará. Οὐχ ὅπλα, οὐχ ἵππον, οὐχ ἐστίαν ἔχουσι τροφή μὲν αὐτοῖς λάχανα, περιβολή δὲ ζώων δοραί, εὐνή δὲ τὸ ἔδαφος, ἢ δ' ἐλπίς ἐν τοῖς βέλεσιν, ἃ χήτει σιδήρου ἀκωκαῖς ὁστείναις στομοῦσιν. Ἡ αὐτὴ θήρα τοὺς τε ἄνδρας τρέφει καὶ τὰς γυναῖκας· ἐπονται γὰρ αὗται πανταχοῦ τοῖς ἀνδράσι καὶ τῆς θήρας μοῖραν ἑαυταῖς ἀπαιτοῦσι. Τοῖς δὲ νηπίοις οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῶν θηρίων καὶ τοῦ χειμῶνος προσφύγιον, ἢ τὸ πλέγμασιν ἐκ κλάδων δένδρων περιεῖργνυσθαι. Εἰς ταῦτα οἱ νέοι ἐπανακάμπτουσι, ταῦτα τοὺς γέροντας δέχονται, Ὀλβιώτερον δ' ὅμως τὸν τοιοῦτον βίον ἡγοῦνται ἢ ἐπιστένειν ἀγροὺς ἀροῦντες, οἰκοδομαῖς ἐμπονεῖν, ἴδια καὶ ξένα ἀγαθὰ ἐν φόβῳ καὶ ἐλπίδι χειρίζειν. Ἀφρόντιδες ἀνθρώπων, θεῶν ἀφρόντιδες ὄντες, τὸ πάντων χαλεπώτατον διαπεπράχασιν μηδ' εὐχῆς χρήζειν τινός.

Τὰ δὲ λοιπὰ μυθώδη, τοὺς Ἑλλουσίους καὶ Ὀξίωνα ἀνθρώπινον μὲν τὸ πρόσωπον τὰ δὲ σώματα καὶ τὰ μέλη θηρίων ἔχειν· ὃ δὴ αὐτός, ἅτε ἄδηλον, ἄκριτον περίημι.

equoque viventibus. Fennis mira feritas, fœda paupertas: non arma, non equi, non penates; victui herba, vestitui pelles, cubile humus. Sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant. Idemque venatus viros pariter ac feminas alit: passim enim comitantur, partemque prædæ petunt. Nec aliud infantibus ferarum imbriumque suffugium, quam ut in aliquo ramorum nexu contegantur; huc redeunt iuvenes, hoc senum receptaculum. Sed beatius arbitrantur, quam ingemere agris, illaborare domibus, suas alienasque fortunas spe metuque versare. Securi adversus homines, securi adversus Deos, rem difficillimam assecuti sunt, ut illis ne voto quidem opus esset. Cetera iam fabulosa: *Hellusios et Oxionas ora hominum vultusque, corpora atque artus ferarum, gerere; quod ego, ut incompertum, in medium relinquam.*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΑΚΙΤΟΥ GERMANIAN

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

¹). *Πᾶσα ἡ Γερμανία* (omnis Germania). Τὴν κυρίως καλουμένην Γερμανίαν λέγει ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν Γαλλίαν παραστησάμενοι καὶ κατέχοντες ὡς ἀπὸ ταύτης ὑπερρήριον (transrhenanam), καὶ ἔτι ἐλευθέραν καὶ βάρβαρον καὶ μεγάλην ἀπεκάλουν, ἀντιτιθέντες πρὸς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ῥήνου (cisrhenanam) τὴν σφίσιν ὑπήκοον· ἦν τινες τῶν γερμανικῶν λαῶν, οἱ μὲν καὶ πρότερον τὸν ποταμὸν διαβάντες, οἱ δ' ἐναγχοῦς ὑπ' Ἀγροίππα καὶ Τιβερίουμετοικισθέντες ἐνέμοντο. Διήρητο δ' αὕτη δίχα· ἡ μὲν γὰρ τῷ Ῥήνῳ καὶ ταῖς τούτου πηγαῖς προσεχέστερα μούρα, ἀπὸ τοῦ νῦν Βιγγίου μέχρις Ἀργεντοράτου, καὶ περαιτέρω διήκουσα, Ἄνω Γερμανία ἀπεκαλεῖτο· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ Βιγγίου μέχρι τῶν τοῦ Ῥήνου ἐκβολῶν, τὴν Κολωνίαν καὶ πολλὴν τῶν Βελγῶν χώραν περιλαμβάνουσα, Κάτω Γερμανία ἦκουε.

²). *Τῶν μὲν Γάλλων καὶ Ραιτῶν καὶ Παρρόρων τοῖς ποταμοῖς Ῥήνῳ καὶ Δαρουβίῳ διώριστα.* Ἡ Γερμανία πρὸς μὲν ἐσπέραν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ τῆς Γαλλίας διώριστο, ὃ δὴ πᾶσιν ὁμολογεῖται· πρὸς δὲ νότον τῶν Ραιτῶν καὶ Παννόνων τῷ Δανουβίῳ, ὃς ἀπὸ πόλεως Οὐίνδοβούνης (τῆς νῦν Βιέννης) μέχρι τῶν ἐκβολῶν Ἰστρος καλεῖται κατὰ τὸν Ἀγαθήμερον (Πρὸς καὶ Στράβ. ζ'. 3.) ἔοικε δὲ τοῦνομα τοῦτο ἀπὸ τοῦ βαρβάρου Δάγιστερ, ὃ κάτω ρεῖθρον δηλοῖ, ἐξηλληνίσθαι τὸν τύπον· τὸ δὲ Δαρούβιος ἴσον δύνασθαι τῷ ἄνω ρεῖθρον· Δὲν γὰρ ἡ Δὸν (ὅθεν καὶ ὁ Τάναϊς ποταμὸς) κελτικὴν ἢ σαρματικὴν εἶναι φωνὴν καὶ ὕδωρ ἢ ρεῖθρον σημαίνειν φασὶν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. Πρὸς δ' ἔω ἀπὸ μὲν τῶν Σαρματῶν ἐρήμῳ τινὶ ἐκεχώριστο χώρα, ἣν οὗτοί τε καὶ τῶν Γερμανῶν οἱ πρόσοικοι, ἀλλήλους φεύγοντες διὰ δέος, αἰσικητὸν ἐν μεθορίῳ κατελελοίπεσαν· ἀπὸ δὲ τῶν Δακῶν ὄρεσι τοῖς Καρπαταίοις καὶ Βοϊαιμικοῖς. Πτολεμαῖος δὲ καὶ Ἀγαθήμερος καὶ μέχρις Οὐϊστούλα παρεκτείνουσι τῆς Γερμα-

νίας τὰ προσεῶα. Σημειωτέον δὲ ὅτι Ῥαιτοὺς ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος οὐ μόνον τοὺς κατοίκους τῆς κυρίως καλουμένης Ῥαιτίας, τοὺς τὴν παρώρειαν τῶν Ἀλπεων νεμομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς Οὐίνδελικῆς καὶ τοῦ Νωρικοῦ ὀνομάζει. Καὶ ἡ μὲν κυρίως καλουμένη Ῥαιτία πρὸς βορρᾶν ἄνεμον τῇ Οὐίνδελικῇ ὁμόρει, πρὸς δὲ Ζέφυρον τῇ χώρᾳ τῶν Ἑλουητίων, φύλου γαλλικοῦ, πρὸς δὲ νότον τοῖς Ἀλπειοῖς ὄρεσιν ἀπὸ τοῦ Ἀδούλα (ἀγίου Γοτθάρδου) ἕως Ὀκρας (Terglou) συνῆπτε, πρὸς δ' ἀπηλιώτην τῇ τότε χώρᾳ τῶν Οὐενέτων ἢ Ἐνετῶν ἢ καὶ τῷ Νωρικῷ. Περιελάμβανεν οὖν τὰ καλούμενα *Κυρικὰ Πεδία* (campos caninos) ἥτοι τὴν νῦν *Γραυβουνδίαν*, τὸ Τυρῶλον καὶ μέρος τῆς νῦν *Λομβαρδίας** ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα πᾶσα. Οἱ δ' ἀρχαῖοι αὐτῆς κάτοικοι τοῖς Τούσκοις ἢ Τυρρῆνοις ὁμόφυλοι γενέσθαι λέγονται. Οὐ μὴν ἀκριβές τι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἔχομεν* ὅτε γὰρ γνωστὴ τοῖς Ῥωμαίοις ἡ χώρα ἐγένετο, Κελτοὶ κατεῖχον αὐτὴν ἔποικοι, τοῖς ἀρχαιοτέροις συμμιγέντες κατοίκους.

Ἡ δ' *Οὐίνδελικία*, ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς μεταξύ τῶν ποταμῶν Οὐίνδου καὶ Αἰκού ἢ Αἰκίου οὕτω κληθεῖσα, πρὸς μὲν ἄρκτον τῷ Ἀκνουβίῳ ἀπὸ τῆς μεγάλης διωρίζετο Γερμανίας, πρὸς δ' ἐσπέραν συνῆπτε τοῖς Ἑλουητίοις, πρὸς δὲ μεσημβρίαν συνεχῆς ἦν τῇ Ῥαιτίᾳ καὶ τῷ Νωρικῷ, πρὸς δ' ἥλιον ἀνίσχοντα τὸν ποταμὸν Αἶνον ὅριον εἶχε, τοῦ Νωρικοῦ αὐτὴν ἀφορίζοντα. Περιεῖχεν οὖν τῆς μὲν Ἑλουητίας τὰ πρὸς Μέσην ἄνεμον νενευχότα, τοῦ δὲ νῦν καλουμένου *Βάδερ* τὰ πρὸς Βῦρον κεκλιμένα* ἔτι δὲ τὰ νοτιώτατα τῆς Βυρτεμβέργης καὶ Βαυαρίας καὶ τοῦ νῦν Τυρῶλου τὰ βορειώτατα. Ἔστι δὲ τῆς χώρας τὸ πλείστον πεδινόν* τῶν δ' ἐν αὐτῇ πόλεων κρατιστεύουσα ἦν ἡ Αὐγούστα Οὐίνδελικῶν ἐπὶ τῇ σύρροια τοῦ Οὐίνδου καὶ Αἰκού κειμένη. Οἱ δὲ κάτοικοι οὐ Γερμανοί, ἀλλὰ Κελτοὶ ἦσαν τὸ γένος, ὁμόφυλοι τοῖς Ῥαιτοῖς. Ἐπεκλήθη δ' ἡ Οὐίνδελικία *Ῥαιτία δευτέρα*, ἐξ οὗ Ῥωμαῖοι τὴν χώραν ὑπαγαγόμενοι τῇ πρότερον ἤδη ὑπ' αὐτῶν χειρωθείσῃ Ῥαιτίᾳ προσέθηκαν.

Τὸ δὲ *Νωρικόν*, ὅπερ τινὲς ἀπὸ Νώρικος υἱοῦ Ἡρακλέους, οἱ δ' ὀρλότερον ἀπὸ τῆς προϋχούσης πόλεως Νωρηίας ἐπωνομάσθαι φασί, πρὸς μὲν δύνοντα ἥλιον Αἶνω τῷ ποταμῷ ἀπὸ τῆς Ῥαιτίας καὶ Οὐίνδελικίας ὠρίζετο, πρὸς δ' ἄρκτον ἀπὸ τῆς μεγάλης Γερμανίας τῷ Ἀκνουβίῳ* πρὸς δ' ἔω συνετερόμεναι τῇ Παννονίᾳ, ἥς κατὰ τι μέρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους τῷ Κετίῳ ὄρει διεύργετο* πρὸς δὲ νότον τῇ Παννονίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ὁμόρει, διοριζόμενον ταύτης τῷ Σάω ποταμῷ, ταῖς Καρνικαῖς Ἀλπεσι καὶ τῇ Ὀκρᾷ. Περιελάμβανεν οὖν τῆς τε νῦν Αὐστρίας τὰ μεταξύ Αἶνου καὶ Ἀκνουβίου καὶ Κετίου ὄρους (νῦν *Κάλεμπεργ*) καὶ τῆς Στυρίας καὶ Καρινθίας τὸ πλείστον, καὶ

μέρος τῆς Καρνικῆς, τῆς Βαυαρίας (τὸ παρὰ τὸν Αἰνόν), τοῦ Τυρώλου καὶ Σαλισβούργου. Ἔστι δὲ τὸ πλεῖστον τῆς χώρας ὄρεινόν. Καὶ οἱ Νωρικοί δέ, ὧν γνωριμώτατοι οἱ Ταυρίσκοι καὶ οἱ Βοιοὶ ἢ Βόιοι, τοῦ Κελτικοῦ ἦσαν φύλου, πρότερον μὲν ὑπ' ἰδίους βασιλεῦσι τελούντες, εἶτα δὲ (περὶ τὸ 13 ἔτος π. Χρ.) Ῥωμαίοις γενόμενοι ὑποχείριοι (περὶ Γερμ. προβλ. καὶ Στράβ. ζ', 1, 2). Τὴν δὲ Παννονίαν πρὸς μὲν ἐσπέραν τὸ Κέτιον ὄρος τοῦ Νωρικοῦ, αἱ δ' Ἰούλιαὶ Ἀλπεις τῆς ἀνω Ἰταλίας ἀφώριζον· πρὸς δὲ νότον ὁ Σάος τῆς Ἰλλυρίας διείργε· τὸ δ' ἔφω καὶ προσάρκτιον αὐτῆς ὄριον ὁ Δανουβίος ἦν, πρὸς ἑω μὲν τῆς Δυκίας, πρὸς δ' ἄρκτον τῆς μεγάλης Γερμανίας αὐτὴν διορίζων. Περιεῖχε τοίνυν ἡ Παννονία τῆς νῦν Αὐστρίας καὶ Στυρίας καὶ Καρινθίας καὶ Καρνικῆς τὰ ἐσθινά, σύμπαν τῆς νῦν Οὐγγαρίας τὸ μεταξὺ Δανουβίου καὶ Σάου, τὴν Σθλαυονίαν καὶ μέρος τῆς νῦν Κροατίας καὶ Βοσνίας. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μακρῷ πολέμῳ αὐτὴν χειρωσάμενοι διχῇ διείλον. Γραμμὴ γάρ τις ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Αραβῶνος εἰς τὸν Σάον διήκουσα μέσην πού τὴν χώραν διέτεμεν· καὶ τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν αὐτῆς ἄνω *Παννονία* ἐκαλεῖτο, τὰ δὲ πρὸς ἑω κάτω. Οἱ δὲ *Παννονιοὶ* ἢ *Πάννονες*, οὓς διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ὀνόματος τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ *Παίοσι* τοῖς ἐκ τῶν ἐν Ἀσίᾳ Τεύκρων καταγομένοις Θρακᾷ συνέχον οἱ ὕστερον Ἰλλυριοί, τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἦσαν γένους, ἀνδρεῖοι, ἄγριοι καὶ φονικοί, (ἴδε Δίωνα 49, 36) κατὰ βραχὺ ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς πρὶν ἀγριότητος εἰς ἡμερότητα μεταστάντες. (Περὶ Πανν. προβλ. καὶ Στράβ. ζ'. 5).

Σαρμάτας δ' ὁ Τάκιτος λέγει τοὺς ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις προσαγορευθέντας Σθλαύους, οὗτοι τοῖς Ῥωμαίοις ἱκανῶς τότε ὄντας γνωστούς, πλεῖστην δὲ τῆς προσεφώς Εὐρώπης χώραν οἰκοῦντας· τὴν Πολωνίαν, τὴν Λιθουανίαν, τὴν ἐσθινὴν Πρωσσίαν, τὴν Κουρονίαν καὶ Λιβονίαν, τὴν Μοσκοβίαν, τὴν μικρὰν Ταταρίαν καὶ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον.

Οἱ δὲ Δάκοι ἢ Δάκες κατεῖχον τὴν μεταξὺ Ἰστρου (κάτω Δανουβίου) καὶ τῶν Καρπαταίων ὄρων χώραν, τὰ περὶ τοὺς ποταμούς Τιβίσκον καὶ Μάρισσον, τὴν ἀνω Οὐγγαρίαν, τὴν Τραπεζουανίαν, τὴν Μολδαυίαν, τὴν Βλαχίαν καὶ τὴν Βεσσαραβίαν.

3). *Τὰ δ' ἄλλα ὡκεανὸς περικλύζει* κτλ. Ὁ τῇ Εὐρώπῃ προσάρκτιος νοτίσθω ἐνταῦθα ὡκεανός, οὗ βορειότερος μὲν κόλπος ἡ νῦν *Λευκὴ* καλουμένη θάλασσα, νοτιώτεροι δὲ ἡ *Γερμανικὴ* καὶ ἡ συνεχὴς αὐτῇ Σουηβικὴ κατὰ τὸν Τάκιτον, ἡ Ἀμαλγία κατὰ τὸν Πλίνιον, ἤτοι ἡ νῦν *Βαλτικὴ*. Κόλπους δ' εὐρεῖς εἰσὶν· λέγειν ὁ Τάκιτος τοὺς τῆς *Γερμανικῆς* καὶ τῆς *Βαλτικῆς* ἢ γὰρ *Λευκὴ* καλουμένη θάλασσα οὗτοι γνωστὴ ἦν τοῖς

Ῥωμαίοις (ιδ. σημ. 1. κεφ. μέ.) Νήσους δ' ὑπερμεγέθεις ὑπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ περιλαμβανομένας τὰς βρετανικάς καλεῖ καὶ τὰς ἐν τῇ Βαλτικῇ καὶ αὐτὴν τὴν Σκανδίαν. Ἐν γὰρ τῷ τότε χρόνῳ τὰ ὑπάρχοντα τῆς Εὐρώπης οὕτω ἀκριβῶς ἐξηρηνηκότες οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι νῆσον μεγάλην εἶναι τὴν Σκανδίαν χερσόνησον ὑπελάμβανον. Εἰσι δ' οἱ τὴν Ῥωμαϊκὴν λέξιν *sinus* οὐ κόλπους, ἀλλ' ἀκτῆς ἀποκωρτώσεις ἢ ἐσχατίας σημαίνειν ἐνταῦθα αἰόνται.

4). *Ἐνθα δὲ ἔθνη τινα καὶ βασιλεῖς ἄρτίως ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀποκαλύψας ἐγνώρισεν.* Οὐχ ἓνα, ἀλλὰ πλείους πολέμους ἐν τῷ τότε πρὸς τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης ἔθνη οἱ Ῥωμαῖοι ἐξήνεγκαν. Καῖσαρ μὲν γὰρ καὶ Ἀγρικόλας πρὸς τὰ ἐν Βρετανίᾳ ἐπολέμησαν ἔθνη· Πλαύτιος δ' Αἰλιανὸς καὶ Δομετιανὸς, πρὸς Χάττους καὶ Σουήβους καὶ Σαρμάτας· Δρούσος δ' ὁ τοῦ Τιβερίου ἀδελφὸς τετράκις τοῖς Γερμανοῖς ἐπεστράτευσεν, καὶ διώρυγὴν τὸν Ῥήνον τῷ Ἰσάλα συνάψας πρῶτος Ῥωμαίων τὸν ὑπάρχοντα ὠκεανὸν ναυσὶν ἔπλευσε, μέχρις Ἄλβιος καὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἀρκασία προελθὼν ἐν τοῖς Χαύκοις. Ὁ δὲ τοῦ Δρούσου υἱὸς Γερμανικὸς, τέσσαρας καὶ οὗτος στρατείας εἰς Γερμανίαν ποιησάμενος (ἀπὸ τοῦ ιδ' ἕως ιε'. ἔτους μ. Χ.) προσωτέρω ἤλασε τοῦ πατρὸς καὶ κατὰ τὴν παραλίαν τῶν Φρεισιῶν ναυαγίῳ ἐχρήσατο. Οὐ μὲν τοι τοὺς πολέμους τούτους σημαίνειν ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος βούλεται, ἀλλ' ἢ τὸν ὑπὸ Α. Δομετίου τοῦ Ἀγνοβάμβου ἐξενεχθέντα, ὃς τὸν Ἄλβιν στρατῷ διαβάς, προσωτάτω τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων ἐν Γερμανίᾳ ἤλασεν· ἢ τὸν ὑπὸ Τιβερίου, οὗ ὁ στόλος τοῦ τε Ἄλβιος τὰς ἐκβολὰς παρήμειψε καὶ τὴν Γερμανίαν μέχρι τοῦ τῶν Κίμβρων ἀκρωτηρίου καὶ τὴν παρ' αὐτῇ Σκυθίαν περιπλεύσας εἰς τὴν Σουηθικὴν εἰσῆλθε θάλασσαν.

5). *Ὁ μὲν οὖν Ῥήνος ἐξ ἀπροσβάτου κτλ.* Ὁ Στράβων (Βιβλ. δ. 6) ἐξ ὅρου Ἀδοῦλα ρεῖν φησι τὸν Ῥήνον ἐπὶ τὰς ἀρκτούς. Ἔστι δ' ὁ Ἀδοῦλας τῶν Ῥαιτικῶν Ἀλπεων, ἄγιος Γοτθάρδος τανῦν καλούμενος.

6). *Μικρὸν πρὸς δυσμὰς ἀποκάμψας.* Οἱ τὸ *versus* οὐκ ἐπὶ ῥῆμα κατὰ πλεονασμὸν προστεθειμένον, ἀλλὰ μεταχθὲν εἶναι φάσκοντες πιθανώτερα δοκοῦσιν ἔμοιγε λέγειν. Σημαίνει δ' ἐνταῦθα ὁ ἱστορικός τὸ μεταξὺ Βριγαντίου καὶ Βασιλείας τοῦ Ῥήνου ρεῦμα, ὅπου μάλιστα πρὸς δυσμὰς οὗτος τρέπεται· ἄλλως γὰρ ὅπως ἂν τις φαίη τὸν Ῥήνον κατὰ πᾶν αὐτοῦ τὸ μῆκος πρὸς δυσμὰς τετραμμένον εἶναι.

7). *Τοῦ Ἀθροβαίου ὄρου.* Πλείους τοῦ ὀνόματος γραφαὶ εὐρήνται ἐν τοῖς χειρογράφοις. Προειλόμεθα δὲ τὴν γραφὴν *Abnohae*,

ἅτε δυσὶ κεκυρωμένην ἐπιγραφαῖς, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὅρους περὶ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης ἐκατονταετηρίδος ἀνευρεθείσαις.

Τὴν δὲ φωνὴν *Abnotha* κελτικὴν ἔνιοι εἶναι οἶονται καὶ *μέλαι-
ραν ὕλην* σημαίνειν· ἔστι δὲ τὸ Ἀβνοθαῖον ὅρος τὸ προσάρκτιον
τοῦ *Μέλαρος Δρυμοῦ* μέρος, οὗ τὸ ἐξῶν ἡ *Μαρκίανη ἦν ὕλη*.

8). *Πολλοὺς τῷ ρεῖθρῳ λαοὺς ἐπελθών*. Παρέρρει
γὰρ ὁ Δανούβιος ἐν τῷ τότε κατὰ μὲν τὴν δεξιάν ὄχθην τοὺς Οὐίν-
δελικούς, τοὺς Νωρικούς, τοὺς Παννονίους, τοὺς Ἰλλυριοὺς, τοὺς
Μυσούς· ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τοὺς Ἑρμουνδούρους, τοὺς Ναρίσκους
(ἴσως τοὺς Οὐαριστοὺς κατὰ Πτολεμαῖον), τοὺς Μαρχομάννους, τοὺς
Κουάδους, τοὺς Δάκους ἢ Δᾶκας, τοὺς Μοισούς.

Β'.

1). *Αὐτοὺς τοὺς Γερμανοὺς*. (*ipsos Germanos*). Ἡ προσ-
θήκη τῆς ἀντωνυμίας *ipsos* οὐ πρὸς ἄλλα γένη διαστέλλει τοὺς
Γερμανοὺς, ἀλλὰ πρὸς τὴν οἰκουμένην ὑπ' αὐτῶν χώραν, περὶ ἧς ἐν
τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ ὁ λόγος ἡμῖν ἦν.

2). *Αὐθιγενεῖς φαίην αὐ εἶναι* κτλ. Εἰκότως ὁ ἱστορικός
αὐθιγενεῖς φησιν εἶναι τοὺς Γερμανοὺς, οὐχ ὅτι τὸ γένος αὐτῶν ἐν τῇ
αὐτῇ ἔφθ χώρα, ἢν κατὰ τοὺς ῥωμαῖκούς ὤκει χρόνους· (πάσαν γὰρ
τὴν Εὐρώπην ἐξ Ἀσίας τὸ παλαιάτατον οἰκισθῆναι οἷτε ἀρχαιολο-
γοῦντές φασι καὶ ὁ λόγος αἰρεῖ)· ἀλλ' ὅτι ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἱστορι-
κῶν μνημονεύεται ἄλλην ποτὲ χώραν αὐτὸ οἰκῆσαι ἀκαίθην ἔπειτα
ἐς τὴν ἐξ αὐτοῦ νῦν καλουμένην Γερμανίαν μεταναστῆναι, αἰεὶ δὲ
τὴν αὐτὴν ἱστορηταὶ νέμεσθαι. Ἰστέον δ' ὅτι ἄλλοι ἄλλην περὶ τοῦ
τῶν Γερμανῶν γένους ἔχουσι δόξαν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ὑπερβο-
ρείων αὐτοὺς ὀρμηθῆναι, οἱ δὲ τῶν Σκυθῶν ἀποκριθῆναι φασιν· οἱ
δ' Ἕλλησιν αὐτοὺς συγγενεῖς εἶναι φάσκουσιν· οἱ δὲ Πέρσαις, ὧν τὴν
γλῶσσαν ἱκανὰ καὶ νῦν ἔτι τῆς συγγενείας φέρειν γνωρίσματα.
Τούτου δὲ καὶ Ἡρόδοτον ἐπάγονται μάρτυρα, λέγοντα· *ἄλλοι δὲ
Πέρσαις εἰσὶ οἷδε. Παρθιαλαῖοι, Αἰρουσιαῖοι, Γερ-
μάνιοι* (Βιβλ. α'. 125). Ἀλλὰ ψιλὰ ταῦτ' ἐστὶν εἰκασίαι, ἡ
δ' ὁμοιότης τῶν ὀνομάτων πολλάκις ἐγένετο ἀπάτης παραίτιος.

3). *Ἀντιρρόους Ὁκεανός*. Ἡ λέξις *adversus* διττὸν παρέ-
χεται νοῦν· ἢ γὰρ ὁ εἰκεανὸς παρὰ τὴν θέσιν *adversus* λέγεται,
ἅτε δὴ τῇ Ἰταλικῇ καὶ τυρρηνικῇ θαλάσσῃ ἀντικείμενος, ἢ παρὰ τὸ
ἀντιρρεῖν καὶ τοῖς ἐντεῦθεν πρὸς βορρᾶν ναυτιλλομένοις ἀνθίστα-
σθαι, βορείοις ἐπειγόμενος πνεύμασι.

4). *Τυτσχωνα Θεόν* Ἀντὶ τοῦ *Tuisconem* εὑρηται γεγραμ-
μένον καὶ *Tuistonem*. Καὶ τινες μὲν τῷ Τακίτῳ συνάδοντες ἱστορικόν

ὀπειλήφασιν πρόσωπον τὸν Τυτσκωνα ἢ Τυτswana, ἀφ' οὗ δὲ φασὶ
προσαγορευθῆναι τὸ τῶν Τευτόνων γένος, ὡς περ ἀπὸ Γραικοῦ τοῦς
Γραικοὺς καὶ ἀφ' Ἑλλήνος τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ τὸν γενάρχην τοῦ-
τον τῶν Γερμανῶν πρόσωπον μυθικὸν εἶναι οἴονται ἐκ τοῦ γένους
οὕτω κληθέν. Δύτσκοι γάρ, ἢ Τύτσκοι, ἢ Τευτοί, ἢ Τεύ-
τορες κατὰ διαφόρους χρόνους ἢ διαλέκτους ἐκλήθησαν τῶν Γερ-
μανῶν οἱ προσάρκτιοι, ὡς περ τοῦρπαλιν ἐπὶ τῶν τὰ μεσημβρινώ-
τερα, ἢ τὰ ἐσπέρια τῆς Γερμανίας νεμομένων τὰ ὀνόματα Γερμα-
ροὶ καὶ Ἀλαμανοὶ ἐξενίκησεν. Εἰσι δ' οἱ *Teutonom deum et*
t. e. f. Manum ἀναγινώσκοντες ἐρμηνεύουσιν ὧδε. Θεὸν (Teu-
tionem=Teut, Deus, Δεὺς, Ζεὺς) καὶ τὸν γηγενῆ υἱόν, Μάρ-
νον. Φασὶ δὲ Μάρνον σημαίνει ἄνθρωπον, καὶ τοῦτον εἶ-
ναι πρωτόπλαστον ἄνθρωπον γὰρ σημαίνει καὶ τὰ παρ' ἄλλοις
ἔθνεσιν ὁμόχη τῷ Μάννῳ ὀνόματα· τὸν παρ' Ἰνδοῖς *Manu*, τὸν
παρ' Αἰγυπτίοις *Μῆνα* ἢ *Μηναρ* (Ἡροδ. Β. 99), τὸν παρὰ Λυ-
δοῖς *Μάρνηρ* (Ἡροδ. α. 94), τὸν παρὰ Κρησὶ *Μίρωα*. Κατὰ
ταύτην οὖν τὴν γραφὴν τε καὶ ἐρμηνείαν ἐκ Θεοῦ φαίνονται ἔλκειν
τὸ γένος οἱ Γερμανοὶ καὶ διογενεῖς τινες εἶναι, οὐδὲν ἥττονι τῶν
Ἑλλήνων ἐναθευνόμενοι εὐγενεῖα. Ὁ δὲ Τίζιος *Tuissonem deum*
et t. e. f. M. ἀναγινώσκων, τοῦνομα *Tuissonem* δὲ δύο λέξεων
γερμανικῶν *the Seon* (ὁ ἥλιος) συνεστάναι ὑπέλκεν ὑπὸ τοῦ Τα-
κίτου κατ' ἄνοιαν εἰς μίαν σηνηρημένων· τὸ δὲ *Mannus* ἐκ τοῦ
γερμανικοῦ *Moan* (σελήνη) τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως ἐξερέω-
μαῖσθαι. Ἦτοι οὖν τὸν Τάκιτον ἡγητέον παράνοησαι, ἃ παρὰ τῶν
Γερμανῶν ἠκηκόει, ἢ περὶ τῆς τῶν ἀκουσθέντων διανοίας ἀμφι-
γνοοῦντα ἀμφιβόλοις οὕτω χρῆσθαι ῥήμασιν· ἐξ ὧν ὁμοῦς ἐστίν
ἡμῖν εἰκάσαι κατὰ τὸν Τίζιον, ὅτι οἱ πάλαι Γερμανοὶ τὸν Ἥλιον
καὶ τὴν Σελήνην γενάρχας ἑαυτῶν ἔφασκον εἶναι.

β). Ἀπαριθμοῦσι δὲ τῷ Μάννῳ υἱοὺς τρεῖς
κτλ. Τῶν τριῶν τοῦ Μάννου υἱῶν τὸν μὲν ὄνομα σχεῖν *Ἰγγωρα*
ἢ *Ἰγγουτωρα*, τὸν δὲ *Ἰσκωρα* ἢ *Ἰσκουτωρα*, τὸν δὲ
Ἐρμίωρα ἢ *Ἰρμίωρα*, ὁ Γρίμμερος ἐν τῇ Γερμανικῇ
αὐτοῦ μυθολογίᾳ εἰκοτολογῶν ἀπορρίνεται. Ἀπὸ δὲ τούτων τὰ
τρία γερμανικὰ φύλα, ἐξ ὧν τὸ ὅλον γερμανικὸν συνεστήκει γένος·
οἱ *Ἰγγαίουωρες* ἢ *Ἰγγουτωρες*, οἱ *Ἰσταίουωρες*
ἢ *Ἰστουτωρες* ἢ κατ' ἄλλους *Ἰσκουτωρες* καὶ οἱ *Ἐρ-
μιώρες* ἢ *Ἐρμιώρες* ἢ *Ἰρμιώρες* ἢ κατ' ἄλλους *Ἐρ-
μίωρες* ἀπεκλήθησαν. Καὶ τοὺς μὲν Ἰγγαίουωνας ἢ Ἰγγουτῶνας
τὰ παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν ἀπὸ τῶν τοῦ Ῥήνου ἐκβολῶν
μέχρι τῆς Κιμβρικῆς χερσονήσου φασὶ κατασχεῖν οἱ τὰς γερμανικὰς

ἀρχαιότητας ἀκριβοῦντες, οὐ μόνον τοὺς Κίμβρους καὶ Τεύτονας καὶ Χαύκους, ὡς περ ὁ Πλίνιος, τῷ φύλῳ τούτῳ ἐναριθμοῦντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀγγέλους, ἢ Ἀγγεῖλους (οἱ σὺν τοῖς Σάξοσι καὶ Ἰθναῖς ἐς Βρετανίαν ὕστερον χρόνῳ περικλιθέντες τὴν χώραν κατέλαβον) καὶ τοὺς Φρεϊσίους καὶ Σουάρδονας, τοὺς αὐτοὺς τοῖς ὕστερον κλεισθεῖσιν Ἑρούλοις ὄντας· οἷς προσθετέον ἴσως καὶ τοὺς Ρουγένους καὶ Τουρκιλίγγους καὶ Σαίρους. Εἰσὶ δ' οἱ καὶ Βατανοὺς, καὶ Ἀνσιθαρίους, καὶ Χαττουαρίους καὶ Ἀγγριουαρίους τοὺς τοῖς Ἑρούλοις συναριθμωμένους τῷ τῶν Ἰγγουϊώνων φύλῳ ἐγκαταλέγουσι.

Τὸ δὲ τῶν Ἰσταίουώνων ἢ Ἰστουϊώνων ἢ Ἰσκουϊώνων φύλον περιλαμβάνει κατὰ τὸν Ζεῦσιον τοὺς Γούτωνας ἢ Γόθωνας ἢ Γότθους, τοὺς Τάξφάλεις, τοὺς Γέπιδας ἢ Γήπαιδας, τοὺς Οὐάρνους καὶ τοὺς Καρίνους· κατ' ἄλλους δέ, τὰ γερμανικὰ ἐκεῖνα ἔθνη, ἃ τὴν παραρρήνιον χώραν ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι τῶν τοῦ Ἰσάλα ἐκβολῶν καὶ τὰ ἐντεῦθεν πρὸς ἑω μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐίσουρ-γιος ἐνέμετο· ἤτοι τοὺς Οὐσίπας ἢ Οὐσιπέτας ἢ Οὐίσπούς, τοὺς Τεγκτέρους ἢ Τεντερίδας, ὕστερον δ' Ἀλαμάνους μετονομασθέντας, τοὺς Βρουκτέρους, Χαττουαρίους Σουκάμβρους, Μάρσους, Χαμκνούς, Τουθάντους ἢ Τουθαντίους, Σαλίους. Ἰστέον δ' ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἔθνων τούτων ὑπὸ τοῦ Ζευσίου τῷ τῶν Ἑρμιώνων φύλῳ ἐγκατηρήθηται.

Οἱ δ' Ἑρμιῶνες ἢ Ἑρμιῶνες καὶ κατ' ἄλλους Ἑρμιῶνες ἢ ἱρμίνωνες, τὰ μεσόγεια τῆς Γερμανίας οἰκίσαντες εἰς ἔθνη πολλὰ διακρίνονται. Μοῖρα γὰρ τούτων εἰσὶν οἱ τε ὑπὸ Πλινίου ἰδίως καλούμενοι Σόηβοι ἢ Σουήβοι (ἤτοι οἱ Μαρκομάννοι καὶ Κοῦαδοὶ) καὶ οἱ Ἑρμουνοῦροι ἢ Ἑρμόνδοροι καὶ οἱ Χάττοι, καὶ οἱ Χερουσκοὶ, καὶ οἱ Σούγαμβροὶ ἢ Σούκαμβροὶ (οἱ ὕστερον Φράγκοι) καὶ οἱ Βατάουοι, ἢ Βατανοὶ καὶ οἱ Καννινεφάταις καὶ οἱ Τουθάντοι ἢ Τουθάντιοι καὶ οἱ Οὐσίπαι, καὶ οἱ Τέγκτεροι, καὶ οἱ Δύγιοι (ὧν μοῖρα οἱ Οὐάνδαλοι, ἢ Βανδῆλοι) καὶ οἱ Βαστάρναι ἢ Βαστέρναι. Κατ' ἄλλους δ' ἐκ μόνων τῶν Χερουσκων καὶ Χάττων τὸ τῶν Ἑρμιώνων συνεστήκει φύλον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν Σκανδίαν τῇ Γερμανίᾳ οἱ ἀρχαῖοι προσελογίζοντο, προσθετέον ἂν εἴη τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ φύλοις καὶ τοὺς τὴν Σκανδικὴν οἰκοῦντας Χερσόνησον, οἱ Ἰλλεσουῖνες (Hilleviones) παρὰ Πλινίῳ (δ'. 14, 28) καλοῦνται, κατὰ δὲ τὸν Τάκιτον (Κεφ. 44—45) εἰς Σϋτονας καὶ Σίτονας διήρηντο.

Ἰστέον δ' ὅτι καὶ κελτικοὶ λαοὶ οὐκ ὀλίγοι τὴν γερμανικὴν χώραν τὸ πάλαι ὥκησαν, μάλιστα δὲ τὰ μεσημβρινὰ αὐτῆς καὶ καὶ ἐσπέρια· τὰ παρὰ τὸν Δανούδιον δηλονότι καὶ τὸν ἄνω Ῥήνον. Ἦν δὲ τὸ κελτικὸν γένος τῷ γερμανικῷ συγγενές. Ἐπὶ πᾶσι τού-

τοῖς σημειωτέον, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου αἰῶνος ἀπὸ Χριστοῦ πλείω τῶν ἐλασσάνων τῆς Γερμανίας ἐθνῶν ἀλλήλοις αἰε συνεργόμενα ἐν μείζον ἔθνος συνίστη. Τούτου δὲ γιγνομένου, τὰ μὲν ἀρχαῖα ἐθνικὰ ὀνόματα κατ' ὀλίγον ἀμαυρούμενα εἰς λήθην ἤρχετο ἢ ἐξέλειπε, νέα δ' ἀνεφαίνετο ἄλλα, συστάσεις μᾶλλον καὶ συσπονδίας λαῶν ἢ ἔθνη διακεκριμένα δηλοῦντα.

6). *Μάρσους, Γαμαβρουήτους, Σουήβους, Οὐανδάλους*. Οἱ μὲν Μάρσοι (οἷς συγγενεῖς γενέσθαι δοκοῦσιν οἱ ἔπειτα Μάρσιγνοι, περὶ ὧν ἐν κεφ. μγ'.) ἀπὸ τῆς γερμανικῆς φωνῆς *marsh* (γὰρ. *marais*), δηλοῦσης ἑλός, κληθῆναι εἰκόασιν, ἅτε ἐλώδη τινὰ χώραν οἰκοῦντες· διὸ καὶ *Ἐλεῖους* ἂν αὐτοὺς καλοῖμεν ἐξελληνίζοντες τοῦνομα. Φαίνονται δὲ τὸ πρῶτον παρὰ τὸν Ἄλβιν καὶ τὸν Οὐί-σουργιν, εἶτα δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰσάλα καὶ Ῥήνου οἰκῆσαι· ὕστερον δ' ἐξελαθέντες ὑπὸ Δρούσου τὰς τῶν Βρουκτέρων καὶ Σουκάμβρων χώρας μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀμασία καὶ Λουπία καταλαβεῖν περὶ τὸ νῦν Μοναστήριον (*Muenstet*). Εἶχον οὖν ἐνταῦθα ὁμόρους, πρὸς ἀρκτον μὲν τοὺς Βρουκτέρους, πρὸς δὲ δυσμὰς τοὺς Οὐσιπέτας, πρὸς δὲ μεσημβρίαν τοὺς Τεγκτέρους τε καὶ Σουκάμβρους, πρὸς δ' ἀνίσχοντα ἕλιον τοὺς Τουβάντους ἢ Τουβαντίους καὶ τοὺς Δουλγιβίνους ἢ Δουλγουμνίους, πρὸς δὲ Μέσθιν ἄνεμον τοὺς Ἀνσιβαρίους. Κάντεϋθεν δ' ὕστερον ἐξιικισθέντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Γερμανίας ἀνεχώρησαν (ἴδε κεφ. μγ'). Οἱ δὲ Γαμβριούιοι ἢ κατὰ Στράβωνα Γαμαβριούιοι πότερον οἱ αὐτοὶ τοῖς Χαμάβοις εἰσίν, ὥς τιςι δοκεῖ, ἢ λαὸς ἕτερος, ἀδήλον. Περὶ δὲ Σουήβων ἴδε κεφ. λή—μδ'. Οἱ δὲ Οὐάνδαλοι ἢ Βανδῆλοι, οὓς τινες Σουήβους τὸ ἀρχαῖον ὄντας τοῦτων τῷ χρόνῳ ἀποκριθῆναι πιστεύουσι, τὴν τῆς Γερμανίας ἀρκτήν παραλίαν τὸ πρῶτον οἰκῆσαι λέγονται. Ὑστερον δὲ τὰ ἀπ' αὐτῶν *οὐανδαλικὰ* κληθέντα ὄρη (*Riesengebirg*) ἐν τῇ νῦν Σιλησία καὶ Λαυσιτία οἰκῆσαντες φαίνονται, ὅθεν κατὰ τοὺς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου χρόνους καὶ ἔπειτα ἔς τε τὴν νῦν Μοραβίαν καὶ ἐς Παννονίαν καὶ Δακίαν μεταναστάσεις αὐτῶν ἐγένοντο. Εἰκόασι δὲ Βουργουνδίωνες καὶ Γόθωνες καὶ Γήπαιδες καὶ Ῥογοὶ ἐπιστημότατοι τῶν Οὐανδάλων γενέσθαι.

7) *Τὸ δ' ὄρομα Γερμανία* κτλ. Τοῦνομα *Γερμαρο* ἢ ἄλλοι ἄλλοθεν παράγουσι· πιθανώτερα δὲ μοι δοκοῦσι λέγειν οἱ ἀπὸ τῶν γερμανικῶν λέξεων *her* (στρατός), ἢ *ger*, *gewehr*, *guer* (δόρυ, ὅπλον, πόλεμος) καὶ *mann* (ἄνθρωπος) παρῆχθαι, ἥτοι ἐκ τοῦ *hermannen*, ἢ *gewehrmanne*, ἢ *gwermannen* ἐξερρώμασθαι αὐτὸ φάσκοντες, *συμμάχους* δὲ ἢ *μαχητὰς* σημαίνειν. Εἰκόασι δ' οὕτω κληθῆναι οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ οἱ πρῶτοι διαβάντες τὸν Ῥήνον κἀκείθεν τοὺς Γάλλους ἐξέλασαντες διὰ τὸ σύμμαχοι ἀλλή-

λοις κατὰ τῶν Γάλλων ἢ δορυσθενεῖς τινες καὶ πολεμικοὶ γενέσθαι.

8) Οὕτω δὴ τοῦτομα τοῦ ἔθνους, οὐ τὸ τοῦ ὕλου γένους κατὰ μικρὸν ἐκρικῆσαι κτλ. Πολλὴν τὸ χωρίον τοῖς ἐρμηνευταῖς ἀπορίαν παρέσχευ. Οἱ μὲν οὖν αὐτῶν *a victo*, ἢ *a victo re*, ἀντὶ τῶν λέξεων *a victore* ἀναγινώσκοντες, νοῦν τῷ χωρίῳ ἀποδιδόσιν τοιόνδε. Πάντες (οἱ τοῖς τοῦς Γάλλους ρικῆσαι Τούγγροις ὁμογενεῖς) πρῶτον μὲν ὑπὸ τῶν ρικηθέντων διὰ φόβον (τὸ μάχιμον δηλοῦν αὐτῶν φοβηθέντων) ὁμολογουμένως τῷ πράγματι (*re*) Γερμανοὶ (μαχηταὶ) ἐκλήθησαν· εἶτα δὲ καὶ αὐτοὶ ὅφ' αὐτῶν. Οἱ δὲ *a re ipsa* ἀντὶ τῶν *a se ipsis* ἀναγινώσκοντες, οἶονται τὸν ἱστορικὸν δηλοῦν βούλεσθαι, ὅτι οἱ τῇρ Γερμανίᾳ οἰκοῦντες πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν ρικητῶν (τῶν Τούγγρων) ἐς φόβον (ἴσα φόβον τῷ τοιοῦτῳ ὀνόματι τοῖς ἄλλοις παρέχοντες), εἶτα δὲ καὶ τοῦ πράγματος (ἐκ τοῦ ἀληθῶς μαχηταὶ ἢ σύμμαχοι εἶναι) Γερμανοὶ (μαχηταὶ ἢ σύμμαχοι) ὠνομάσθησαν. Ἄλλοι δ' ἄλλως διορθοῦσι τὸ χωρίον καὶ ἐρμηνεύουσιν. Ἡμεῖς δ' ἐκείνοις συντεθεῖμεθα, οἳ τὴν κοινὴν γραφὴν ὀρθῶς ἔχειν ἡγοῦνται τοιόνδε τι σημαίνουσαν, οἷον ἡ ἡμετέρα μετάφρασις.

Γ.

1) Μνημονεύεται δὲ καὶ Ἡρακλῆς τις γενόμενος παρ' αὐτοῖς. Τὸν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Ἡρακλέα τοῦτον οὐ τὸν αὐτὸν τοῖς παρ' Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ὑποληπτέον εἶναι, ἀλλ' ὅμοιον, οἷον οἱ πολεμικοὶ μάλιστα τῶν βαρβάρων λαῶν θεραπεύουσι, μεγάλθυμὸν τινα ἄνδρα καὶ ἀλκιμώτατον στρατηγόν. Ἴδε περὶ τῶν παρὰ Γερμανοῖς θεῶν καὶ ἃ ἐν κεφ. Θ. καὶ μγ. ἡμῖν σεσημείωται.

2) Εἰσὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ μέλη τοιαῦτα. Πλὴν δηλονότι τῶν ἄσμάτων ἐκείνων, ἃ οἱ Γερμανοὶ εἰς μάχην πορευόμενοι τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ ἄλλοις γενναίοις ἀνδράσιν ἄδειν εἰώθεσαν, εἰσὶν αὐτοῖς ἐν χρήσει καὶ τοιαῦθ' ἕτερα ἄσματα, ἃ ἀλαλάγματα ἢ κέλαδοι ἂν μᾶλλον καλοῖντο.

3) Ὡρ τῷ ἤχῳ βαρίτω κτλ. Ἡ λέξις *baritus* ἀπὸ τῆς γερμανικῆς *bar* κρυγὴν σημαίνουσης, (ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα *baren*, *beren*, ἀνακράζειν, ἀναγινώρειν), τῇ προσθήκῃ τῆς Ῥωμαϊκῆς καταλήξεως ἐσχημάτισται.

4) Ἀρετῆς. Ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ χειμένῳ *virtutis* = ἀρετῆς, *mentis* γραπτέον ἡγεῖται εἶναι ὁ Λυνεμάννος. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γρα-

φῆν μεθερμηνευθεῖν ἂν τὸ χωρίον ὧδε· οὐδὲ φωνὴ μᾶλλον ἐκείνη ἢ γνώμης συμφωνία κτλ.

5) Καὶ Ὀδυσσεύς δέ τινας οἶονταί κτλ. Ἐν τούτοις ἀριθμείσθω Στράβων (Βιβλ. Γ' κεφ. 2), ὃς ἐν Ἰθρήνᾳ πόλιν τε Ὀδυσσεΐαν, (ἦτοι τὴν νῦν Λισβόαν, ἢ Λισβόαν, Ὀλυσσόπολιν, ὡς ἔοικε, τὸ πάλαι ἀκούουσιν) δείκνυσθαι φάσκων καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν, ταῦτά τε καὶ ἄλλ' ἅττα τῆς τοῦ ὁμηρικοῦ Ὀδυσσεύος κατὰ τὴν Ἰθρήνᾳ πλάνης τεκμήρια τίθεται. Ὁ δὲ Σολῖνος καὶ εἰς Βρεττανίαν ἐκείνον ἐλθεῖν ἐκ βωμοῦ τινος τεκμαίρεται ἑλληνικὰ γράμματα φέροντος. Ἀλλὰ τὰς κενὰς ταύτας περὶ τῆς Ὀδυσσεύος πλάνης δοξὰς σαφῶς Ἰωάννης ὁ Βροδαῖος ἀπήλεγξεν, ὃν ὁ Λίψιος ἐπαινῶν ὀρθῶς ἡμῖν παραινεῖ μὴ πᾶν τι προσέχειν ἐκείνοις, οἷς ὁμοιότης τις ὀνομάτων ἀπόχη ἐς τεκμηρίωσιν πραγμάτων οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἔχοντων τὸ πιθανόν. Τούτοις γὰρ ἐπόμενος τί οὐκ ἂν τις, προστίθῃσι, καὶ τὴν ἐν Ζελανδίᾳ *Ulissingam* ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος φάινε κεκληθῆσθαι καὶ τὴν *Circæan* ἀπὸ τῆς Κίρκης; Τοιαύταις ἔχων ὁμοιότησι παραπλανηθεὶς καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς κακόνους τοῖς Ἕλλησι Φαλμερεῦρος πολλὰ πόλεων καὶ χωρῶν καὶ ποταμῶν καὶ ὄρων ἐν Πελοποννήσῳ ὀνόματα τοῖς θηλαυτικοῖς συγκατέταξεν. Ἔνιοι δ' Ὀδῖνον ἢ Οὐόδανον εἶναι φασὶ τὸν κατὰ τὸν βόρειον Ὠκεανὸν πλανηθέντα καὶ διὰ τὴν πλάνην αὐτὸν εἶναι νομισθέντα τὸν Ὀδυσσεύα. Τρεῖς γὰρ Ὀδῖνοι ἐγένοντο, ὧν ὁ τρίτος λαμπρὸς ἥρως δειχθεὶς καὶ μέγα κλέος κτησάμενος, πολλὰς χώρας περιδεύσας ἐκ τῆς τῶν Ἀσων γῆς εἰς τὴν βόρειον Γερμανίαν μετόκησε καὶ θείας παρὰ τοῖς ἐκεῖ τιμῆς ἔτυχε.

6). Τὸν Ὠκεανὸν τοῦτον· τὸν γερμανικὸν δηλονότι, ἢ τὴν νῦν βορείαν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς καλουμένην θάλασσαν.

7). Ἀσκιπύργιον (*Aselburgium*). Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο πόλισμα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Ῥήνου ὄχθης κείμενον πιθανῶς τὸ νῦν Ἀσβούργον (*Asburg*) ἐστίν, οὐ πόρρω Μεουρίας ἀπέχον. Καὶ τισι μὲν δοκεῖ τὸ *Aselburgium* ὀρθότερον ἂν λέγεσθαι *Asburgium*, ὡς ἀπὸ τῶν Ἀσων οὕτω κληθέν, οἱ πρῶτοι ὥκησαν αὐτὸ μετ' Ὀδῖνον ἐλθόντες. Οἱ δ' ἐν τισι τῶν γερμανικῶν διαλέκτων *Ask* ἢ *Asch* ἀργεῖον σημαίνει φασίν, ἐν δὲ τῷ Σαλ. νόμῳ 23 § 3, *πλοῖον* ὥστ' εἶναι τὸ *Aselburgium* ἑλληνιστὶ μεθερμηνεύμενον *Ναυπύργιον*, ὑποδηλοῦντῶ ὀνόματι, ὅτι νηὶ ἐκεῖσε ἀφίκοντο οἱ κτίσαντες αὐτὸ πρῶτοι καὶ κατοικήσαντες. Ἔτερον δὲ τοῦ εἰρημένου Ἀσκιπυργίου ἐστὶ τὸ παρὰ Πτολεμαίῳ 2, 11. Ἀσκιβούργιον ἐπὶ τῆς ἐτέρας τοῦ Ῥήνου ὄχθης τοῦ Ἀσκιπυργίου κατέναντι κείμενον.

8). Ὑπ' Ὀδυσσεύος. Ἀμφίβολος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κειμένου ὁ νοῦς. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ δοτικὴ, μετοχὴ συντασσομένη παθητικῇ, (ὥστερ

ἐνταῦθα ἡ Ulixi) πολλάκις μὲν χαριστική ἐστίν, ἐνίοτε δὲ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου σημαντική· οὐκ ἔχομεν ἀκριβῶς εἰδέναι, πότερον βούλεται λέγειν ὁ Τάκιτος, ἢ τῷ Ὀδυσσεὶ (ὥσπερ Ἡρώϊ), ἢ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος τὸν βωμὸν ἐκείνον ἰδρῦσθαι. Τοῦτο μέντοι δοκεῖ πιθανώτερον.

9). *Ἑλληνικά φέροντα γράμματα*. Εἰσὶν οἱ ῥουνικά τὰ γράμματα ἐκεῖνα οἷονταί εἶναι, ἃ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν οὐ πάντοτε φαίνονται διαφέροντα· οὐ μὲν ὁρθῶς. Τὰ γὰρ ῥουνικά ἐν χρήσει οὕτω ἦν πρὸ Χριστοῦ. Διὸ κελτικούς ἢ τυρρηνικούς μᾶλλον ἢ τις ὑπολάβοι χαρακτῆρας ἐκεῖνα, ἑλληνικοῖς γράμμασιν ὄντας παρεμ-φερεῖς, ἐνθυμηθεῖς, ὅτι μοῖρ' αὖ τις Τυρρηνῶν ὑπὸ Ῥωμαίων τῆς Ἰταλίας ἐξελαθεῖσα εἰς Ῥαιτίαν καὶ τὰς Ἀλπεις μετέβηκεν. Ἕνιοι δὲ τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα εἰς ἐμπόρους Ἑλλήνας ἀναφέρουσι καὶ τοὺς Γάλλους εἰκάζουσι τὰ τε γράμματα καὶ βίον ἀστειότερον παρὰ Φωκαέων διδασχθῆναι τῶν ἐξ Ἀσίας εἰς Μασσαλίαν ἀποικησάντων. Ἀλλ' ἢ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης χρήσις ἐν χρόνοις ὑστέροις εἰς Γαλλίαν ἔοικεν εἰσαχθῆναι καὶ ἰδίᾳ τοῖς Δρυϊδαῖς γενέσθαι.

Δ.

1). *Εἰς ἔφοδον μόνον εὔτορα*. Παραπλησίως τοῖς Γάλλοις οἱ Γερμανοὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ ἀσκήσιν καὶ τὸ κατὰ καιρὸν χρῆσθαι τε τῇ ἐαυτῶν δυνάμει καὶ φεῖδεσθαι αὐτῆς ἀγνοοῦντες, μᾶλλον ὑπερβαλλούσῃ ὁρμῇ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἐαυτῶν ἰσχύ' ἐν ταῖς μάχαις εἰώθεσαν ἀναλίσκειν. Διὸ καὶ περ τῶν Ῥωμαίων τῇ τῶν σωμάτων ἡλικίᾳ τε καὶ ἀλκιῇ ὑπερφέροντες, διὰ τὴν περὶ τὰ πολεμικά ὁμῶς ἀπειρίαν ῥαδίως ὑπ' αὐτῶν ἐνικῶντο. Εἰκότως οὖν εἰς ἔφοδον μόνον τὰ σώματα αὐτῶν ἰσχυρὰ γενέσθαι λέγει ὁ Τάκιτος.

1). *Ὁ ὑκαρτερικὰ τὰ αὐτά*. Οὕτω μεθερμήνευσεν τὸ χωρίον, τὴν μὲν ἀντων. *eadem* εἰς τὸ *corpora* ἀναφέρων, τὸ δὲ *patientia* ἐπίθετον ἡγούμενος. Ἔστι δ' ὁμῶς αὐτὸ καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ἐκδέχασθαι, ὥστ' ἔχειν τὸ χωρίον ὧδε. *Laboris atque operum non eadem iis est patientia* = πρὸς δὲ πόνους καὶ ἔργα οὐχ ὁμοίᾳ αὐτοῖς καρτερία.

3). *Δίψαν δὲ καὶ θάλλπος* κτλ. Τοὺς Γερμανοὺς, ὥσπερ δὴ καὶ τοὺς Γάλλους, αἵτε κλίμασι ψυχροῖς ἐκ νηπιῶν ἐνεθισμένους, δίψαν καὶ θάλλπος οὐ ῥαδίως ὑπομένειν πολλοὶ ἱστορήκασι. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Κίμβροις ἔοικε γενέσθαι ὀλεθριώτερον ἢ τοῦ Μαρίου ἢ πολεμικῇ ἀρετῇ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ μὲν τῷ φύχει ἐνεθίσθαι τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτῶν ἀνοιστέον τὸ δὲ ἀσιτία, ἐξ τὴν γόρην.

Ε.

1). Ἡ ὕλαις πέφρικε. Τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὑλῶν γνωρισμῶται αἶδε. Ἡ Ἑρκυνία, ἥ κατ' ἄλλους ὁ Ὁρκύνιος δρυμῶν (δὲ πλειόνων ὑλῶν κοινὸν ὄνομα εἶναι ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Δανουβίου μέχρι τῆς Τρανσυλουανίας διηκουσῶν καὶ οὕτως ἀλλήλαις συναπτουσῶν, ὥστε μιᾶς ὕλης φαντασίαν παρέχειν), ἡ τῶν Ἀβνόθων ὄρων (ἡ νῦν μέλαινα ὕλη Schwarzwald), ἡ τῶν Σουδήτων ὄρων (ἡ τοῦ δυσμικωτέρου τοῦ νῦν Σουδήτων, ἥτοι τοῦ Erzgedirg), ἡ Γαβρήτα (ἡ νῦν Βοημικὴ ἢ Βοϊαιμικὴ ἢ Βοιοχαιμικὴ ὕλη), ἡ Δοῦνα (ἡ μεταξὺ τῆς νῦν Βοημίας ἢ Βοϊαιμίας ἢ Βοιοχαιμίας καὶ Μοραβίας), ἡ Σημανοῦς ἢ Σημᾶνα (πιθανῶς ἡ τοῦ νῦν Harzgebirg), ἡ Βακενίς ἢ Βουχουνία (ἡ νῦν Φραγκονικὴ καὶ Θυριγγία ὕλη), ἡ τοῦ Ἀσκιβουργίου ὄρους, ἡ τῶν Οὐανδάλικων ὄρων (τοῦ νῦν Riesengedirg), ἡ τῶν Σαρματικῶν ὄρων (τῶν Καρπαταίων καὶ τῶν ἐθνωτῶν τῆς Μοραβίας), ἡ Τευτοβουργικὴ (μεταξὺ Παδερβόρνου καὶ Ὀσναβούργας, ἐνθα πάλαι ποτὲ ὁ τῶν Χηρούσκων ἡγεμονεύων Ἀρμίνιος τὰ τρία τῶν ὑπὸ Οὐάρφ Κοϊντίλιφ Ρωμαίων τάγματα μάχῃ νικήσας πασσυδὶ διέφθειρεν), ἡ Ἡράκλεια πρὸς ἑω τοῦ Οὐϊσούργιος (ἴσως ἡ τοῦ νῦν Sintelgebirg), ἡ τῶν Σεμνώνων ὕλη.

2). Σιτηρῶν μὲν εὐφορος. Οὕτω μεθερμηνεύσα, ἐκείνοις προσθέμενος, οἱ τὸ *salis* ἐνταῦθα ἀπενεκτικὴν πληθ. τῆς μετοχῆς *salus* εἶναι φασιν· εἶδε τις αὐτὸ θεῖν ἐπὶ ῥήμα, μεθερμηνευτέον τὸ χωρίον ὧδε. εὐφορός ἐστὶν ἱκανός.

3). Δένδρων καρπίμων οὐ δεκτικὴ (impatiens). Πῶς οὐ δεκτικὴ, εἰ γε κατὰ Στράβωνα (δ'. 6) καὶ Πλίνιον (ιδ'. 3, 8) χρηστὸν ἡ Ραιτία ἐν τῇ τότε ἔφερεν οἶνον καὶ βότρυς οὐ φαύλους, αὐτὸς δ' ὁ Τάκιτος (κεφ. 23 καὶ 26) ὁπωροφοροῦσαν ἡμῖν ἀποφαίνει τὴν Γερμανίαν, ἀγρία τε καὶ ἡμερὰ μῆλα τρέφουσαν; ἴσως οὖν ἡ ἄρχουσα *im* τοῦ *impatiens* ἀβλεψία τῶν ἀντιγραφῶν ἀπὸ τῆς ληγοῦσης *um* τῆς ἡγουμένης λέξεως ἐπεισέφρησεν· ὥστε γραπτέον *patiens* = δεκτικὴ.

4). Ὁ τοῦ μετώπου κόσμος· δηλονότι τὰ κέρα· τούτοις γὰρ τὸ τῶν βοῶν μέτωπον κοσμεῖται τε καὶ ὀπλίζεται, τούτοις οἱ ταῦροι δοκοῦσιν ἀγάλλεσθαι.

5). Ὁ μὴ οὐκ ἄρ' ἔγωγ' ἰσχυρισάμεν κτλ. Ὁ τῇ ἱστορικῇ ἐνδεχόμενον τότε ἐδόκει, τοῦτ' ἀληθές ὁ ἔπειτα χρόνος ἀπέφηνε. Χρυσίτιδες γὰρ καὶ ἀργυρίτιδες φλέβες πολλαὶ πολλαχοῦ τῆς Γερμανίας ἀνεκαλύφθησαν, καὶ νῦν οὐκ ὀλίγος ἐν αὐτῇ χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἐξορύσσεται. Εἶκε δ' ἐν τῷ χρόνῳ, ὅτε ὁ Τάκιτος

τὸ περὶ Γερμανίας τόδε βιβλίον ἔγραψεν, οὕτω ἐν τῷ Ματτιακῷ ἢ Μαζυακῷ ἀργῶ ἀνευρῆσθαι τὸ ἀργυρεῖον, οὗ αὐτὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς (ιά. 20,) μνείαν ποιεῖται.

6). *Τὸ πριονωτὸν καὶ ἐνάρματον· Πριονωτὸν μὲν καλεῖ νόμισμα, οὗ ὁ γῦρος πυκναῖς ἐντομαῖς πρίονος δίκην ὠδόντωται· οὐδαμοῦ δ' ἄλλοθι τῶν τοιούτων νομισμάτων γίγνεται μνεία· ἐνάρματον δέ, τὸ τύπον ἄρματος φέρον, ἐφ' οὗ ἡ Νίκη ὀχεῖται. Ἐσχημάτισται δέ μοι ἡ λέξις κατὰ τὸ εὐάρματον καὶ εὐώματον.*

7). *Ἄλλ' ὅτι εὐχερεστέρα τῶν ἀργυρῶν κτλ. ἀργυρᾶ γὰρ νομίσματα τό, τε εἶδος πολλὰ καὶ τὴν ἀξίαν διάφορα ἦν τοῖς Ῥωμαίοις, χρυσᾶ δ' οὐχ ὁμοίως.*

Σ.

Ἐν τοῖς κεφαλαίοις ε' — ιε. λόγον ποιεῖται ὁ Τάκιτος περὶ τῶν πολεμικῶν, ὡς εἶχε παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, οὕτω τὴν τοῦ πολέμου τέχνην ἐν τῷ τότε εἰδόσιν, ἀλλ' ὕστερον αὐτὴν διδάχθῃσι παρὰ Ῥωμαίων. Διτταὶ δ' ἦσαν αὐτῶν αἱ στρατεῖαι τὸ πάλαι· ἡ γὰρ ἀλλήλων οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ τὴν χώραν ἐπέτρεχον, ἡ πρὸς τὰ ὅμορα ἔθνη, μάλιστα δὲ πρὸς Ῥωμαίους, ἐπολέμουν. Πολλοὶ δ' αὐτῶν καὶ ἐμισθοφόρουσαν τοῖς Ῥωμαίοις ἢ Γάλλοις συστρατευόμενοι. Ἴδιον δ' αὐτοῖς καὶ μόνιμον τῶν ἐς πόλεμον τῶν τῶν ἐταίρων ἢ ὁπαδῶν τῶν ἡγεμόνων θέσμιον, περὶ οὗ ἐν κεφαλαιῷ 13 καὶ 14 λόγον ποιεῖται ὁ Τάκιτος. Πλὴν δὲ τούτου οἱ τῆς Γερμανίας πολεμισταί, ὥσπερ οἱ τῶν Περσῶν, (ἴδε Ἡρωδιαν. 6, 5) κελεύσματι τοῦ Βασιλέως εἰώθεσαν συναγείρεσθαι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος δαπάνη στρατεύεσθαι, τῇ ἐκ τῶν πολεμίων λεία ἀρκούμενοι· τοῦ δὲ πολέμου διεξαχθέντος διελύοντο αὐθις οἰκαδε. Μισθοφόρος οὖν στρατιὰ οὐκ ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πάλαι, ἀλλὰ μετὰ τοὺς χρόνους Καρόλου τοῦ Μεγάλου τὸ πρῶτον συνέστη.

1). Τῶν ὅπλων τὰ μὲν εἰσιν ἀμυντήρια, οἷς οἱ μαχόμενοι χρώνται εἰς τὸ πόρρωθεν βάλλειν ἢ ἐγγύθεν τιτρώσκειν τοὺς πολεμίους· τὰ δὲ σκεπαστήρια, οἷς ἐαυτοὺς σκεπάζουσιν, ὥστε μὴ βάλλεσθαι μηδὲ τιτρώσκεσθαι ὑπ' ἐκείνων. Ἐκεῖνα μὲν οὖν *tela* ἰδίως οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι· ταῦτα δὲ τὸ γενικὸν ὄνομα *arma* προσαγορεύουσι. Τοῦ δὲ τοὺς Γερμανοὺς σιδήρου πάλαι μὴ εὐπορεῖν αἴτιον οὐ τῆς χώρας αὐτῶν ἡ φύσις· (πλείεστα γὰρ νῦν ἐστὶ παρ' αὐτοῖς σιδηρωρυχεῖα καὶ ἀφθονα) ἀλλ' ἡ ἄγνοια τοῦ μεταλλεύειν ἢ καμινεῦειν τὸν σίδηρον, ἕως δὲ καὶ τὸ ἀπαξιῶν αὐτοὺς ἔργον οὕτω ταπεινὸν καὶ ἐπίμοχθον.

2). *Φραμέας*. Εἰσὶν οἱ τὴν φραμέαν ῥομφαίας διαστόμου εἶδος ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς· ἀγγέμαχον γὰρ ἦν ἡ ῥομφαία ὄπλον, τοῖς πόρρωθεν μαχομένοις ἥκιστα χρήσιμον· τῇ δὲ φραμέᾳ ἐγγύθεν ὁμοίως καὶ πόρρωθεν οἱ Γερμανοὶ ἐχρῶντο κατὰ τὸν Τάκιτον. Πιθανώτεροι οὖν δοκοῦσιν οἱ τὴν φραμέαν ἄκοντα εἶναι φάσκοντες, βραχεὶ σιδηρῷ ἐστομωμένον ὀξελῶ, δεξιῶς ἱκανῶς μακρῶ οὕτως ἐνεκέρουστο ἢ ἐνεδέδετο, ὥστε τὰ τῶν σκυτέων ὁπέατι προσοικεῖναι τὸ ὄπλον. Ἀνέυρηται δ' ἐν τῷ Μεροβιγγεῖ μνηματι οὐ πόρρω τοῦ Οὐῖροδούνου (Verdun) ὄπλον τοιοῦτο, ὁπέατι παρεμφερές καὶ νῦν ἐν Μουσείῳ τινὶ τοῦ Ἀργεντοράτου τεθησαυρισμένον. Καλεῖται δ' ἡ φραμέα ἐλληνιστὶ διβόλιον ἢ διβολία κατὰ τὴν τοῦ Ρεῖσκίου εἰκασίαν καὶ τὴν τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ διόρθωσιν (ἴδε Πλουτάρχου βίων Παραλ. Μάριον 25 ἐκδ. Κοραῆ).

3). *Οἱ δὲ πεζοὶ καὶ βέλῃ ἀγιάσι*· λίθους δηλονότι ἀπὸ χειρὸς ἢ ἀπὸ σφενδόνης, παλτά, σαυνία, ἀκόντια. Εἰ δὲ καὶ τόξοις ἐχρῶντο, οὐ δῆλον.

4). *Τὰς ἀσπίδας χρώμασι διανθίζουσι*· τῶν γερμανικῶν λαῶν ἕκαστος χρώματι ἰδίῳ ὥσπερ ἐπισήμῳ τοὺς θυρεοὺς ἢ τὰς ἀσπίδας ἐποίκιλλεν. Ἐντεῦθεν τινες τὴν παρασημογραφικὴν (l'art héraldique) ἔγουνται τὴν πρώτην ἀρχὴν λαβεῖν. Ἀλλ' ἡ ἐπὶ ταῖς ἀσπίσι παρασημογραφία πολλῶ ἀρχαιοτέρᾳ φαίνεται οὕσα· Ἡσίοδος μὲν γὰρ διὰ μακρῶν ἡμῖν τὴν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους σηματοργίαν ὑπέγραψεν. Ὀμηρὸς δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ σάκου τοῦ Ἀχιλλέως, Αἰσχύλος δὲ (ἐπτὰ ἐπὶ Θῆβ. 334—630) καὶ Εὐριπίδης (Φοίν. 1106—1214) τὰ ἐπίσημα τῶν ἐπὶ Θῆβας στρατευσάντων ἐπτὰ ἡρώων ἡμῖν ἐδήλωσαν.

5). *Ἐπιπορπώμενοι σάγον*. Οὐχ ὅλως γυμνοὺς, ἀλλὰ σχεδὸν γυμνοὺς ὑποληπτέον εἶναι πάλαι τοὺς Γερμανοὺς. Αὐτοὶ γὰρ ὁ Τάκιτος ἀλλαχοῦ (Κεφ. 17) πᾶσί φησι τοῖς Γερμανοῖς κοινὸν περιβόλαιον εἶναι τὸν καλούμενον σάγον· ἐφαπτιδα ἐρεᾶν, τετράγωνον, δασεῖαν, βραχεῖαν, τοὺς ὤμους καὶ τὰ νῶτα τοῦ σώματος περιβάλλουσαν.

6). *Κράνεσι καὶ κυραῖς*· Τὰ μὲν κράνη μετάλλου, τὰς δὲ κυρὰς δορᾶς πεποιήσθαι λέγει ὁ Ἰσίδωρος ἐτυμολ. 18, 14. Κοῖκεν ὅμως καὶ ἄλλῳ τινὶ ταῦτα διεννησθῆναι ἀλλήλων, εἰ καὶ ἀδήλον ὧτινι. Ὁ δὲ Πλουτάρχος ἐν βίῳ Μαρίου (κεφ. 25) τοὺς Κίμβρου κράνη φησὶν ἔχειν εἰκασμένα θηρίων φοβερῶν χάσμασι καὶ προτομαῖς ἰδιομόρφοις, ὥς ἐπαιρόμενοι ἄφροις περρωτοῖς εἰς ὕψος μελίζουσ' ἐφαίνοντο.

7). Τοιοῦτοι αὐτοῖς ἦσαν οἱ ἔπποι διὰ τὸ ἀτημέλητοι μένειν

καὶ μὴ θεραπεύεσθαι· αὐτόνομοι γὰρ ἤφειντο ἐν λειμῶσι καὶ ὕλαις πλανᾶσθαι. Ἰστέον δ' ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ ἐπιπλοῖς οὐκ ἐχρῶντο, χυνύτης καὶ νοχελείας δαίγμα τὴν χρῆσιν τούτων ἡγούμενοι. Καὶ τῶν ἀναβολέων δὲ τὴν χρῆσιν ἀγνοοῦντες φαίνονται ἢ ἀπειθοῦντες.

8). Ἀσάφες ἐστὶ τὸ χωρίον ἄλλως ὑπ' ἄλλων νοούμενον. Οἱ οὖν πλεῖστοι τῶν ἐρμηνευτῶν τοιόνδε τινὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ φασιν εἶναι.

Οἱ δ' ἵπποι (τῶν Γερμανῶν) οὐ διδάσκονται συγχῆς καὶ ποιήλας τοῦ δρόμου μεταβολὰς καὶ ἐλιγμούς ποιεῖν, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας ἐλαύνουσιν αὐτοὺς οἱ ἵππευόντες, ἢ μιᾷ μεταβολῇ ἐπὶ δεξιὰ εἰς ἓνα κύκλον συντάσσουσιν, ὥστε μηδὲνα ἐν τούτῳ πρότερον εἶναι ἢ ὕστερον· δῆλον γάρ, ὡς οὐδεὶς οὐδένα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τεταγμένων κύκλῳ πρότερον ἢ εἶποι ἢ ὕστερον.

Ὁ δὲ Βυλαῦος τοιόνδε.

Οἱ δ' ἵπποι οὐ κατὰ τὸν ἡμέτερον τρόπον πολλὰς καὶ ποικίλας δρόμους μεταβολὰς ποιεῖν διδάσκονται, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας ἐλαύνουσιν αὐτοὺς οἱ ἵππεῖς ἢ μιᾷ τροφῇ ἐπὶ δεξιὰ εἰς κύκλον αὐτοὺς περιάγουσιν οὕτως, ὥστε αἰεὶ ἐπὶ μιᾷ τετάχθαι πάντας εὐθείας, οἷον ἀκτίνος τινος τοῦ κύκλου, οὗ τομὴν τῇ περιαγωγῇ περιγράφουσι. Τὸ οὖν μηδὲνα πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τοῦτο δὴ σημαίνει, τὸ ἐν τῇ περιαγωγῇ εὐθεῖαν τηρεῖσθαι πανταχοῦ τὴν τῶν ἵππῶν τάξιν, μηδαμῶς δὲ τὴν γραμμὴν κλᾶσθαι ἢ κάμπτεσθαι· ὃ δὴ συμβαίνειν ἀνάγκη, εἴ τις τῶν ἵππων προχωρήσας πρὸς ἢ ἀπολειφθεὶς τῆς εὐθείας ἐκβῇ. Ἀλλ' ἔμοιγε οὐ πιθανὰ τὰ τοῦ Βυλαῦου δοκεῖ. Ἔδει γὰρ κατὰ ταῦτα τὸ τῶν Γερμανῶν ἵππικόν εἰς γραμμὴν ἐκτόπως μακρὰν ἐκμυρῆσθαι καὶ τομὴν κύκλου οὕτω μεγάλου τῇ περιαγωγῇ διαγράφειν, ὥστε σπανίως ἐν ταῖς μάχαις χώρας εὐπορεῖν ἱκανῆς εἰς τοιοῦτους ἐξελιγμούς· ἐτι δ' ἔδει τοὺς μὲν ἐγγὺς τοῦ κέντρου τεταγμένους ἵππεῖς ἢ ὅλως ἀκίνητεν ἢ βραχὺ τι προβαίνειν τῆς χώρας, τοὺς δ' ἐγγὺς τῆς περιφερείας μέγιστον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἕκαστον διαθεῖν τόξον. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ χρήσιμον τῆς τοιαύτης ἐν ταῖς μάχαις κινήσεως συνορᾶν ἔγωγ' ἔχω.

9). Οἱ ἀναμίζ τοῖς ἵππεῦσι μαχόμενοι πεζοὶ ἄμιπποι καλοῦνται καθ' Ἑλλήνας. Διαφέρουσι δ' αὐτῶν οἱ διμάχαι, οἱ ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ ἀφιππεύοντες, ὅπου δέοι, πεζῇ μάχονται πρὸς τοὺς πολεμίους. *Δραγόροι* οὗτοι, ἥτοι *δράκοντες*, κατὰ τὴν νῦν στρατιωτικὴν τῶν Εὐρωπαϊῶν γλῶσσαν προσαγορεύονται.

10). *Ἐκατονταδίται*. Τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἑκατονταδιτῶν διαφέρουσιν οἱ ἑκατὸν πολιτικοὶ τῶν ἡγεμόνων σύμβουλοι καὶ ἀνέλοιοι, ὧν ἐν κερ. *ιβ'* μνημονεύει ὁ Τάκιτας.

11). Κατ' ἐμβόλους. Ἐμβολος δελτωτὸν ἔτοι τρίγωνον ἢ παρατάξεως σχῆμα, ἐπιτηδειότερον δοκοῦν εἰς τὸ διασπᾶν τὴν τῶν πολεμίων τάξιν διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν πολλὰ ὁμοῦ βέλη πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον ἀφίεσθαι. Παρετάσσοντο δ' οὕτω κατ' ἐμβόλους οἱ Γερμανοί, ὥστε τοὺς συγγενεῖς καὶ ὁμοδήμους ἢ ὁμοσθενεῖς ἴδιον ἐκαστους ἐμβολὸν συνιστάναι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τεταγμένους πρὸς τοὺς πολεμίους διαγωνίζεσθαι· ὃ δὴ οὐ μικρὸν εἰς ἀμιλλαν καὶ εὐψυχίαν αὐτοῖς συνεβάλλετο (ἴδε κεφ. ζ').

12). Τὴν ἀσπίδα καταλιπεῖν. Οὐ τὸ ἐκ τύχης τὴν ἀσπίδα καταλιπεῖν βούλεται λέγειν ὁ ἱστορικός, ἀλλὰ τὸ δι' ἀνανδρίαν αὐτὴν ῥίψαι. Τοῦτο δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, μάλιστα δὲ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ Θηβαῖοι, ἐν τοῖς αἰσχίστοις ἐτίθεντο. Γνωστὰ δὴ πᾶσι τὰ τῶν Λακαιωνῶν ἐκεῖνα· ἡ τὰρ, ἡ ἐπὶ τὰρ· καὶ ταύτην ὁ πατὴρ σοι ἄεὶ ἔσωζε· καὶ σὺ οὖν ταύτην σῶζε, ἢ μὴ ἔσο.

Ζ.

1) Καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι μᾶλλον ἢ κράτει κτλ. Ὁ νοῦς. Καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι (τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς) μᾶλλον ἢ κράτει ἄρχουσι, θαυμαζόμενοι ὅτι εἰσὶν ὄξεις κ.τ.λ. ἢ. Οἱ στρατηγοί, παραδείγματι (τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς) μᾶλλον ἢ κράτει στρατιῶν ὄντες (=στρατηγούμεντοι), ἄρχουσι θαυμαζόμενοι (=τῷ θαυμάζεσθαι) διὰ τὴν ὀξύτητα κτλ.

2). Εἰκόνας δὲ καὶ σημειᾶ τινα κτλ. Εἰθιστο τῆς Γερμανοῖς, ὥσπερ δὴ καὶ ἄλλοις τῶν πάλαι ἐθνῶν, εἰς μάχην ἰοῦσι σημαίας φέρειν. Δοκοῦσι δ' αὐταὶ ἢ ὁμόνια εἶναι ἀνάπτυχα, ζῶων μάλιστα τύπους ἐνυφασμένους ἔχοντα, ἢ εἰκόνας φοβερῶν ζῶων μετὰλλου ἢ ξύλου πεποιημέναι, εἰς τὸ φόβον τοῖς πολεμίοις ἐμποιεῖν ἐπιτίδειναι. Οὐ ῥᾶδιον δὲ διαστῆλαι ἐνταῦθα, εἰ ἄλλο μὲν αἱ εἰκόνας, ἄλλο δὲ τὰ σημεία δηλοῦσιν, ἢ κατὰ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν σημαίας βούλεται λέγειν ὁ Τάκιτος εἰκόνας τινὰς ἐχούσας.

3). Τὰ τῆς καρτερίας ἐχέρηνα κεῖται ἐγγὺς κτλ. Ἀδελφὰ τούτοις περὶ τῶν Λακεδαιμονίων γυναικῶν ἱστορεῖ ὁ Πλούταρχος (ἐν βίῃ Πύρρου. 29), λέγων· Ἡμύροκτο δὴ καὶ προθυμία καὶ ἀρετὴ παρὰ δύναμιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ παρῆσαν αἱ γυναῖκες, ὀρέγουσαι βέλη καὶ σιτία καὶ ποτὸν τοῖς δεομένοις προσφέρουσαι καὶ ἀναλαμβάνουσαι τοὺς τιτρωσκομένους. Παρορμητῆρια δὲ (hortamina) λόγους νόμι εἰς ἀλκὴν παρορμώντας.

Η'.

1). Ἐν τοῖς θηλυγενέσι τῶν οἰκείων. Οὕτω μεθερμηνευτέον ἔδοξέ μοι τὸ τοῦ κειμένου *feminarum suarum nomine*. *Feminae* γὰρ ἐνταῦθα οὐχ αἱ σύζυγοι μόναι λέγονται, ἀλλὰ καὶ αἱ μητέρες καὶ ἀδελφαί. Εἰκότως δὲ τὴν τῶν γυναικῶν αἰχμαλωσίαν μᾶλλον ἐφοβοῦντο ἢ τὴν ἐαυτῶν καὶ τὴν τῶν ἀρρένων τοῦ οἴκου· οὐ γὰρ μόνον ἀσθενέστερον τὸ θῆλυ γένος καὶ μείζουσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ δεινοῖς ὑποκείμενον, ἀλλὰ καὶ διαθετικώτερον τῶν ψυχῶν εἰς συμπάθειαν.

2). *Εἶδομεν* (*vidimus*). Οὐ περὶ ἐαυτοῦ τοῦτο λέγει ὁ Τάκιτος ἀλλὰ περὶ τῶν Ῥωμαίων. *Εἶδομεν ἡμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι*· διὸ καὶ πληθυντικῶς κέχρηται ἀριθμῷ· ὅπου γὰρ περὶ ἐαυτοῦ λέγει, τῷ ἐνικῷ χρῆσθαι φιλεῖ. Παρὰ τὴν Οὐελήδαν (ἢ Βελήδα γεγραμμένη εὔρηται παρὶ Δίωνι·) καὶ Αὐρινίαν καὶ Γάννα τις παρθένος μνημονεύεται προφῆτις, ἢ μετὰ Μάσους τοῦ Σεμνώνων βασιλέως πρὸς Δομετιανὸν ἦλθε καὶ τιμῆς παρ' αὐτοῦ ἔτυχεν (ἴδε Δίων. 67. 5.).

Θ'.

Τὰ ἐν τῷδε καὶ τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ περιεχόμενα εἰς τὴν τῶν Γερμανῶν θρησκείαν, μόνην σχεδὸν τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, καὶ ἔτι εἰς τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἀρχαιρέσια ἀναφέρεται. Οὐ μόνον δ' ἂ Τάκιτος πάνυ διὰ βραχέων περὶ θεῶν καὶ θρησκείας τῶν πάλαι Γερμανῶν ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ ἂ παρ' ἄλλων γινώσκουμεν, πολλὴν ἔχει τὴν ἀδιλότητα καὶ ἀμφιβολίαν. Ὅσοι μὲν τῶν πάλαι Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων τῆς τῶν Γερμανῶν θρησκείας μνείαν ἐν τοῖς ἐαυτῶν ποιοῦνται συγγράμμασιν, οὐ πάνυ τι δοκοῦσιν ἀξιόπιστοι εἶναι, οὔτε ποτ' εἰς τὴν χώραν ἐκείνων, πλὴν ὀλιγίστων, ἐλθόντες, οὔτε τὴν φωνὴν ἐπαίοντες. Οἱ δ' ἐπειτα χριστιανοὶ συγγραφεῖς ψέγειν μᾶλλον καὶ δυσφημεῖν τὰ τῶν ἐθνικῶν ἢ διερευνᾶν καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀφηγεῖσθαι φιλοῦσιν, οὐδὲ τοὺς χρόνους, ὥσπερ ἔδει, φαίνονται διακρίνοντες. Τῶν δὲ καθ' ἡμᾶς σοφῶν εἰσὶν οἱ τοὺς Γερμανοὺς τὸ παλαιάτατον, πρὶν δὴ αὐτοὺς τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιμιξίᾳ τῆς ὀθνείας μετασχεῖν δεισιδαιμονίας, ἕνα μόνον οἶονται σέβειν θεόν, τὸν τοῦ παντός κυβερνήτην, οὐθ' ἱερεῖς οὔτε ναοὺς ἢ τεμένη, οὔτε βωμοὺς, οὔτε θυσίας, οὐτ' εἰκόνας θεῶν ἔχοντας. Εἰκάζουσι δὲ τοῦτο ἐξ ὧν ὅτε Τάκιτος ἐν τῷ βιβλίῳ τῷδε (κεφ. 9. 39. 43) καὶ ὁ Καῖσαρ (*hel. gal.* 6, 21.) λέγουσιν. Ἀλλὰ τῇ τῶν σοφῶν ἐκείνων δόξῃ σαφῶς ἀντιμάχεται ἂ ὁ αὐτός φησι Τάκιτος ἐν τισὶ τοῦ βιβλίου τούτου κεφαλαίοις (2, 34, 40, 43, 45) καὶ ἀλλαχρῶς

(Ann. 1, 51. 57. 61. 2, 10. 12. 4, 73. 13, 57. Hist. 4, 64) καὶ ἔτι ἂ ἡμῖν περὶ τῶν γερμανικῶν θεῶν πληθὺς καὶ τῶν τούτων εἰδῶν καὶ εἰκόνων παραδεδώκασι Γρηγόριος ὁ *Turon.* 2, 10. καὶ Ῥημίγιος καὶ Ἀλκουίνος καὶ Βέδας καὶ ἄλλοι. Εἰδὲ τὰ παλαιότερα τῶν τῆς Γερμανίας θεῶν ὀνόματα ῥωμαϊκὰ φαίνεται ὄντα, ἃ δ' ἐν αὐτοῖς γερμανικὰ μνημονεύεται, ταῦτα νεώτερα δεικνύται, οὐχ ἱκανὸν τοῦτο τεκμήριον τοῦ τοῖς Γερμανοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων τὴν πολυθεϊάν μεταδοθῆναι. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς παλαιτάτοις χρόνοις οἰκεῖα δοκεῖ τὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς γενέσθαι ὀνόματα, εἴτα δ' ὑπὸ Ῥωμαίων μεταβληθῆναι, τὸ βάρβαρον αὐτῶν δυσχεραίνοντων καὶ δυσεκφώνητον. Μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ αὐτὸς ὁ Τάκιτος, ἐν οἷς (κεφ. 43) περὶ τῶν Νααρβάλων φησί· *sed deos interpretatione Romana Castorem Pollucemque memorant*· ἔτι δὲ Μίλας λέγων (3, 3) τάδε· *Montes (ut ei Dii) quorum nomina viro est eloqui ore Romano*.

1). *Θεῶν πάντων τὸν Ἑρμῆν*. κτλ. Τοῦτ' αὐτὸ καὶ οἱ Γάλλοι ἐποιοῦν κατὰ Καίσαρα (bel. gal. 6, 17) καὶ οἱ Θράκες καθ' Ἡρόδοτον (2, 51. 5, 7). Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, διατί οἱ Γερμανοί, γένος μάχιμον οὕτω καὶ ἀρείοτολμον, τῷ Ἑρμῇ μᾶλλον ἢ τῷ Ἄρει ἐλάτρευον· διατί δ' ἡ Ἰσις ἐνταῦθα μνημονεύεται, ἐνθα περὶ τῶν πολεμικῶν ὁ λόγος ἐστὶ θεῶν· ἢ ὅτι τοῖς Γερμανοῖς, ὥσπερ δὴ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις καὶ ἄλλοις ἀρχαῖαι λαοῖς, τύποι οἱ θεοὶ ἦσαν καὶ σύμβολα, οἱ μὲν σοφίας, ἧς καὶ ἡ πολεμικὴ δῆπου μετέχει τέχνη, οἱ δὲ ῥώμης καὶ ἀνδρείας. Σοφίας μὲν οὖν τύπος καὶ σύμβολον Ἀθηνᾶ ἦν καὶ Ἑρμῆς, καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Ὀδίνος ἢ Οὐόδανος· ἀλκῆς δὲ καὶ ἀνδρείας, Ἄρης καὶ Ἡρακλῆς, καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Θῶρος ἢ Τύρος. Ποτέροις τούτων καὶ διὰ τί ἡ Ἰσις συγκατείλεται, ἀδύλον.

2). *Καὶ ἀνθρωποθυτεῖν θεμιτὸν ἡγοῦνται*. Ἀδελφὰ τούτοις καὶ Στράβων περὶ Κίμβρων (7, 2) καὶ Προκόπιος περὶ Γότθων (2, 14. 15. 25. 26.) ἱστορεῖ· καὶ Ὀβίδιος δὲ περὶ Γερμανίας ἄδει (Trist. 4 el. 2, 35. 36).

3). *Ἡρακλεὰ δὲ καὶ Ἀρην Ἰσρείοις μὴ ἀπειρημέτοις ἱλάσκονται*. Δηλονότι μὴ ἀνθρωπίνοις.

4). *Μοῖρα δὲ τις Σουήβων καὶ Ἰσιδι θύει· ὅθεν δ' ἡ αἰτία* κτλ. Οὐκ ἀπιθάνως τινὲς εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἰσιδος ἀναφέρουσιν ἃ περὶ Σεμνόνων ἐν κεφ. 39 λέγει ὁ Τάκιτος. Πιθανὴ δὲ καὶ ἡ τοῦ Διλθείου εἰκασία, οὐκ ἄλλην τοπάζοντος τὴν Ἰσιν εἶναι, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἢ αὐτὴν τῶν Γερμανῶν τὴν θεάν Σελάνην, ἧς εἰκὼν ἡ μήνη λιβυριδί νηὶ ὅμοια.

5). *Ἀλλως δὲ τοιχοῖς περιλαμβάρεσθαι τοὺς θεούς.* κτλ. Ὅμοια ἱστοροῦσι Τάκιτος μὲν (Hist. 5, 5.) καὶ Δίων (37, 17) περὶ Ἰουδαίων, Ἡρόδοτος δὲ (1, 131) καὶ Στράβων (15, 3) καὶ Κικέρων (de rep. 3, 9.) περὶ Περσῶν, Πλούταρχος δὲ (Νουμ. 8) περὶ τῶν παλαιτάτων Ῥωμαίων, καὶ ἄλλοι περὶ ἄλλων.

6). *Καὶ θεῶν ὀνόμασι τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο καλοῦσι καὶ ἄδυτον.* κτλ. Οὕτως ἔγνωκα τὸ χωρίον μεθερμηνεύσαι, ἐκείνοις συνθέμενος, οἳ τὰς ἐν τῷ κειμένῳ λέξεις *secretum illud* τὸν ἐν βαθυσκίῳς ὕλαις, ὥσπερ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς εἶθιστο, τοῖς θεοῖς ἀφορισμένον, πᾶσι δὲ, πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν, ἀπρόσιτον καὶ ἀθέατον τόπον, σημαίνειν ἠγοῦνται· ὃν δὴ θεῶν ὀνόμασιν ἐκάλουν τε καὶ ἐσέβοντο. Ἄλλοι δὲ, τοῖς ἐν τῷ κειμένῳ ῥήμασι *secretum illud* τὸ *numen* συνυπακούοντες, οὐ τόπον τινὰ θεοῖς ἀφορισμένον, οὐκ ἄσος ἢ τέμενος ἱερὸν καὶ τοῖς πολλοῖς ἀνεπίθετον, ἀλλὰ τὸν ἕνα ἀπρόσιτον καὶ ἀόρατον καὶ ἄρρητον θεὸν ἐνταῦθα δηλοῦσθαί φασιν, ὃν οἱ πάλαι Γερμανοὶ ἐν ὀνόματι ἐξειπεῖν οὐκ ἔχοντες πλείοσι θεῶν προσηγορίαις ἐπειρῶντο ἐξερμηνεύσαι, καὶ ὃν τῷ πνευματικῷ μόνῳ ὅμματι ὁρῶντες ἐσέβοντο. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ τὰ ἀνωτέρω (σημ. 1) περὶ τῆς τῶν Γερμανῶν πολυθείας εἰρημένα ἔοικεν ἀντικεῖσθαι. Ἀλλὰ τί κωλύει ἡμᾶς ὑποθέσθαι πολλοὺς μὲν τὸ πάλαι ἐν Γερμανίᾳ νομίζεσθαι ὑποδεστέρους θεοὺς καὶ τῇ ἐνύλῳ φύσει συγγενεστέρους, ἕνα δὲ μόνον ὑπέρτατον πάντων καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀντιλήψεως ὑπεριδρυμένον, τὸν παρὰ τοῖς Σκανδιανοῖς *Ἀλφατέρα*, ἥτοι παγγενέτην καλούμενον καὶ τοῦτον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Τακίτου σημαίνεσθαι;

Γ'.

1). *Οἰωνῶν καὶ κληρῶν* κτλ. Πολλῶν ὄντων τῶν τῆς μαντικῆς εἰδῶν, δύο ἐνταῦθα τοῖς πάλαι Γερμανοῖς χρήσιμα γενέσθαι μανθάνομεν· τὴν *οἰωνιστικὴν* καὶ τὴν *κληρομαντείαν*. Τῆς μὲν *οἰωνιστικῆς* ἔργον ἐκ τῆς τῶν ὀρνίθων πτήσεως ἢ ὥδῆς τὴν τῶν θεῶν βούλησιν, ἢ τὰ μέλλοντα οἰωνίζεσθαι· τῆς δὲ *κληρομαντείας*, ἐκ τινων σημείων ἢ γραμμάτων τὸ ἀδελον γινῶναι ῥάβδοις τισί, σκυταλίοις, σχίδαξι, ψήφοις, ἀστραγάλοις, κύβοις, πεσσοῖς, βέλεσι, φύλλοις, ἐγγεγραμμένων, ἅπερ ἀλλήλοις ἀναμιγνύειν, πάλλιν, ἐξέλκειν ἢ αἶρειν εἰώθεσαν. Πλείω οὖν τὰ τῆς κληρομαντείας εἶδη, ὧν ἐν ἡμῖν ἐνταῦθα, τὴν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς χρήσιμον *ραβδομαντείαν*, ὑπογράφει ὁ Τάκιτος.

2). *Ῥάβδον γὰρ καρπίμου δένδρου* κτλ. Καρπίμου μὲν δένδρου ῥάβδον ἐπὶ μαντεία ἐλάμβανον ὡς ἀγαθὴν ἔχοντος τὴν

προσημασίαν, ἢ τοῖς θεοῖς εὐαρεστοτέρου· ἐπὶ λευκῆς δ' ἐσθῆτος τοὺς κλήρους ἀεὶ ῥίπτον ὡς συμβόλου καθαρᾶς διανοίας.

3). *Ἐν τῶν κλήρων ἀναιρεῖται* κτλ. Διαρρίφθέντων, ὡς ἐτύχεν, ἐπὶ λευκῆς ἐσθῆτος τῶν κλήρων, τρεῖς αὐτῶν ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ τοῦ οἴκου πατὴρ ἀναιρεῖται οὐχ ἅμα πάντας, ἀλλ' ἓνα τὸν τυχόντα πρῶτον εἶτα δ' ἕτερον, εἶτα δὲ τρίτον ἄλλον. Ἐπειτα τὰ ἐκάστῳ αὐτῶν ἐγκεχαράγμενα σημεῖα διασκοπεῖ, ἵνα γνῶ, εἰ πλείους οἱ καταφάσκοντες ἢ οἱ ἀποφάσκοντες, οἱ συγχωροῦντες ἢ οἱ ἀπαγορεύοντες κλήροι εἰσιν. Ὁ δ' οἱ πλείους αὐτῶν δηλοῦσι, τοῦθ' ὑπὸ τῶν θεῶν ἡγούνται σημαίνεσθαι.

4). *Τὰς τῶν ὀρνίθων φθογῆς καὶ πτήσεις* κτλ. Τῶν οἰωνιστικῶν ὀρνέων οἱ μὲν δεξιοὶ καὶ αἰσίοι ἐνομίζοντο, οἱ δὲ ἀριστεροὶ ἢ ἀπαίσιοι. Παρὰ μὲν Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις αἰσίοι μὲν αἰετός, ἰέραξ, περιστέρα, κύκνος· ἀπαίσιοι δὲ αἰγυπιός, κίρκος, χελιδὼν, γλαυξ. Παρὰ δὲ Γερμανοῖς αἰσίοι μὲν χελιδὼν, πελαργός, περιστέρα· ἀπαίσιοι δὲ κόραξ, κορώνη, κόκκυξ, γλαυξ.

ΙΑ'.

1). *Περὶ μὲν τῶν μικρῶν οἱ προῆχοντες* κτλ. Προῦχοντας οὐ τοὺς βασιλεῖς ἐνταῦθα ἢ ἄρχοντας νοητέον, ἀλλὰ καθόλου τοὺς δυνάμει ἢ γένει ἢ πολεμικῇ ἀρετῇ ἢ πλούτῳ τῶν πολλῶν ὑπερφέροντας, πρὸς οὓς ἀντιτίθενται οἱ δημῶδεις, πρὸς δ' ἀμφοτέρους οἱ δούλοι. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος περὶ μὲν τῶν μικρῶν πραγμάτων τοὺς προῦχοντας ἰδίᾳ βουλευέσθαι· εἰ δὲ περὶ μεγάλου τινός ἢ βουλὴ εἴη, προδιασκεψάμενους αὐτοὺς ἰδίᾳ, εἴθ' ἅπανσι, ἥτοι τῇ τοῦ λαοῦ ἐκκλησίᾳ προτιθέναι τὴν κρίσιν.

2). *Συνέρχονται δέ, εἰ μὴ τι τυχαῖον* κτλ. Συνόδων ἢ ἐκκλησιῶν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ὡς καὶ παρ' Ἀθηναίοις τὸ πάσαι δύο εἴθιστο εἶδη· αἱ κύριαι, ἥτοι αἱ ἐν τακταῖς ἡμέραις γιγνόμεναι, καὶ αἱ ἑκτακτοὶ ἥτοι αἱ κατακλησίαι. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὡς αἱ κύριαι τῶν Γερμανῶν σύνοδοι ἐν ρουμηνίᾳ ἢ πανσελήνῳ ἐρίγοντο, οὐ σημαίνων τοῦτοις, ὅτι δις αἱ σύνοδοι αὐτοῖς γίνοντο τοῦ μηνὸς ἐκάστου, ἀλλ' ὅτι ἄλλως παρ' ἄλλοις τῆς Γερμανίας λαοῖς ἢ ἐν ἄλλοις χρόνοις τὰ τῶν συνόδων ἐτέτακτο, τῶν μὲν ἐν ρουμηνίᾳ, τῶν δ' ἐν πανσελήνῳ συνερχομένων· ἀπίθανον γὰρ λαοῖς οὕτως ἀπλῶς πολιτευομένοις τε καὶ διατιωμένοις, ὥσπερ οἱ Γερμανοὶ ἐν τῇ τότε, τοσαύτην εἶναι πραγμάτων μεγάλων πληθύν, περὶ ὧν ἐχρῆν κοινῇ πάντας βουλευέσθαι, ὥστε δις τοῦ μηνὸς ἐκάστου δεῖν ἐς τοῦτο αὐτοὺς συνίεναι.

3). *Εἰς γὰρ τὸ πράσσειν αἰσιωπάτην* κτλ. Διαιτί; ἴσως διὰ τὸ ὑπὸ τῶν προφητῶν ταῦτα διδάσκεισθαι, ἢ διὰ τὸ τὴν Σελήνην μεγάλην αὐτοῖς καὶ δικαίαν εἶναι θεάν, λαμπροτάτην τε τῶν τῆς νυκτὸς ἀστρῶν καὶ ἐπιτηδεῖαν εἰς τὸν τῶν χρόνων διορισμόν, ἢ διὰ τὸ αἰσίαν νομίζεσθαι τὴν ἐπὶ τῶν γένων ἐπιρροὴν τοῦ νέου αὐτῆς φωτός.

4). *Ἐκλογίζονται δὲ τὸν τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν* κτλ. Τὴν πολιτικὴν καλουμένην ἡμέραν, ἥτοι τὸ νυχθήμερον, οὐχ ἡμέραν, ἀλλὰ νύκτα καλοῦντες οἱ Γερμανοί, οὐχ ἡμέραις, ἀλλὰ νυξὶ τὴν χρόνον λογίζονται, δύο, τρεῖς, τέτταρας π. χ. νύκτας τὸν χρόνον λέγοντες, ὃν ἡμεῖς τσαύτας ἡμέρας λέγειν εἰώθαμεν. Ἀριθμοῦσι δὲ τὰς ἡμέρας οὐκ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἀρχόμενοι.

6). *Ἡ γὰρ ἔοικε τῇ ἡμέρᾳ ἐφελκεσθαι*· προτέρα δηλονότι τῆς ἡμέρας καὶ ἀρχὴ εἶναι.

6). *Ἐπὰρ οὖν δόξῃ τῷ πλήθει* κτλ. Οὐχ ὁμοίως παρὰ Ῥωμαίοις· οὗτοι γὰρ ἅμα τῷ κελεῦσαι τοὺς ἀρχοντας ἔτοιμοι ἀκροᾶσθαι ἦσαν, ἰστάμενοι οὐ καθήμενοι, τῆθεννοφοροῦντες οὐχ ὥπλισμένοι.

IB'.

1). *Ἐξεστὶ δὲ καὶ κατηγορῆσαι* κτλ. Ἐπειδὴ ἐν ταῖς συνόδοις ταύταις οὐ περὶ παντὸς πράγματος, ἀλλὰ μόνον περὶ τῶν πολεμικῶν βουλευέσθαι εἴθιστο, εἰκὸς δήπου καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατηγοροῦντάς τινων οὐ πᾶν ἀμαρτήματος εἶδος κατηγορεῖν, ἀλλὰ μόνα τὰ εἰς πόλεμον ἕκοντα. Ἦν δὲ τούτων τὰ μὲν μεγάλα, παντὶ τῷ ἔθνει, ὡς μαχίμῳ, ἀτιμίαν προσάπτειν δοκοῦντα, οἷον προδοσίαν, ἀπαυτομόλησιν πρὸς τοὺς πολεμίους, δειλανδρίαν, λειποταξίαν, λειποστρατίαν, παιδεραστίαν· τὰ δ' ἐλάσσω, ὑπὸ βασιλέως ἢ τῶν στρατηγῶν ἢ τῶν ἱερέων πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἢ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸς ἀλλήλους παρανομούμενα. Ἐξῆν γὰρ τοῖς στρατευομένοις οὐ μόνον τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀδικημάτων τὴν κρίσιν ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους σύνοδον ἐκκαλεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχουσιν ἐγκαλεῖν, εἴτι ὑπ' αὐτῶν ἡδικῆσθαι νομίζοιεν. Ἄ δ' ἐν εἰρήνῃ ἀλλήλους οἱ πολλοὶ αἰδοῦνται ποίνην ἀδικήματα καὶ τᾶλλα αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους διάφορα, τούτων ἡ κρίσις τοῖς ἀρχουσι καὶ τῇ τῶν ἀρχόντων ἀκολουθίᾳ, ἢ τῷ πατρὶ ἐκάστου οἴκου προσῆκε.

2). *Τοὺς δὲ ἀνδρῶν καὶ ἀπολέμους καὶ ἡσυχυμένους τὸ σῶμα* κτλ. Ἀνδρῶν μὲν νοητέον ἐνταῦθα οὐ τοὺς ἀπλῶς δειλοὺς, ἀλλὰ τοὺς ὑπὸ δειλίας λειποτακτοῦντας ἢ ἀπο-

βάλλοντας τὴν ἀσπίδα· ἀπολέμους δὲ τοὺς λειποστράτους καὶ φυγομάχους, τοὺς ἐαυτοὺς προρύντας ἐπὶ τῷ φυγεῖν τὴν στρατείαν· ἡσυχυμένους δὲ τὸ σῶμα, τοὺς κιναιδιζομένους καὶ διὰ τὴν θήλειαν νόσον μὴ ἐπιτηδείους εἰς τὸ στρατεύεσθαι.

3). Ἀλλὰ καὶ τοῖς κουφοτέροις ἁμαρτήμασι κτλ. Τοῖς ἐλάσσοσιν ἁμαρτήμασι, περὶ ὧν ἀνωτέρω στρ. 1. ἀλλὰ καὶ βαρυτέροις τισὶν ἀδικήμασιν, οἷον τῇ ἀνθρωποκτονίᾳ ὁμοία ἐπετίθετο ζημία (ἴδε κεφ. 21).

4). Καὶ μέρος μὲν τῆς ἐπιβολῆς κτλ. Πάνυ σοφῶς οἱ πάλαι Γερμανοὶ παντὶ ἀδικήματι διπλὴν τινα ἀδικίαν ἐγκαθεώρων· τὴν μὲν κατὰ τοῦ παθόντος, ὑπὲρ οὗ ἡ δίκη ἐγίνετο, τὴν δὲ κατὰ τοῦ κοινοῦ ἢ τῆς πόλεως, ἥς ἡ ἡσυχία καὶ ἡ νόμιμος τάξις τῷ ἀδικήματι ἐταράττετο· διὸ εἰκότως διπλῇ τῷ ἀδικήσαντι ἐπιβολὴ ἐπεβάλλετο, ἡ μὲν τῷ παθόντι, ἡ δὲ τῷ βασιλεὶ ἢ τῇ πόλει ὀφειλομένη.

ΙΓ.

1). Πρὶν ἂν τιν' ἡ πόλις ἄξιον ὄντα γρῶ κτλ. Ἀγῶνές τινες, ὡς ἔοικε, τοῖς ἡβῶσιν ἐτίθεντο, ἐν οἷς οὗτοι ἱκανοὺς ἐαυτοὺς χρῆσθαι ὅπλοις ἐπιδειζόμενοι ἄξιοι ἐκρίνοντο τοῦ ὅπλοφορεῖν καὶ εἰς τοὺς ἐφῆβους ἐδοκιμάζοντο.

2). Ταῦτ' αὐτοῖς τήθεννα κτλ. Ὡσπερ δηλαδὴ παρὰ Ῥωμαίοις ἐφηβείας γνώρισμα ἦν ἡ τήθεννα, ἣν ὁ Πραίτωρ εἰῶθει ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ τοῖς προσαγομένοις νέοις διδόναι ἐν ἀγορᾷ, οὕτω παρὰ Γερμανοῖς ἡ ὅπλοφορία. Τίνα δ' ἡλικίαν ἔδει παρὰ τούτοις ἔχειν τὸν νέον, ἵνα ἀσπίδι καὶ δόρατι κοσμηθῇ, οὐ πάνυ δῆλον.

3). Γένους δὲ ἐπιφάνεια κτλ. Ἐντεῦθεν μέχρι τέλους τοῦ ΙΕ'. κεφαλαίου τὰ περὶ τῆς τῶν ἡγεμόνων ἀπολουθίας διεξηγεῖται ὁ Τάκιτος, ἣν ἐταιρείαν καλεῖ ὁ Πολύβιος (2, 16). Ἦν δ' ἡ καλουμένη ἀπολουθία ἡ ἐταιρεία σύστημά τι στρατιωτικὸν τοῖς Γάλλοις καὶ Γερμανοῖς ἰδιάζον, ἥτοι δύναμις ἐξ ἐθελοντῶν πολεμιστῶν συνεστῶσα, ἡγεμόνι τινὶ πεπιστωμένη καὶ συστρατευομένη. Ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου συστήματος δοκεῖ ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις τὸ τῶν φεουδάτων, ἥτοι πιστῶν προσελθεῖν, οἱ παρὰ τῶν ἡγεμόνων γῆν ἢ κτήματα ἄλλα λαμβάνοντες πίστιν ἀντιπαρεῖχον ἑτοιμοὶ αἰετῶς εἶσθαι, ὁπότε κελευσθεῖεν, αὐτοῖς συστρατεύεσθαι. Ἰσως δ' ὁμοίαν τοῖς εἰρημένοις ἀκολούθοις τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων ἔσχον ἀρχὴν οἱ ἐν τῷ μακεδονικῷ στρατῷ ἐταίροί τε καὶ πεζέταιροι, ὧν οἱ μὲν ἵππεῖς, οἱ δὲ πεζοὶ ἦσαν τοῦ βασιλέως σωματοφύλακες.

Σημειωτέον δέ, ὅτι τὸ τοῦ κειμένου χωρίον ἀπὸ τῶν λέξεων *signis nobilitas* ἕως τῆς *aspiri*, οὐχ ἱκανῶς ὄν σαφές, πράγματα παρέσχε τοῖς ἐρμηνεύουσιν. Ὁρθότερα δέ μοι δοκοῦσι λέγειν οἱ νοῦν αὐτῷ ἀπονέμοντες τὸν δε. « Ἡ τοῦ γένους ἐπιφάνεια καὶ ἡ τῶν πατέρων ἀρετὴ καὶ ἀνδραγαθία αἰτία γίγνεται τοῦ τοῦς νῆες αὐτῶν, καὶ νεαρίσκους ἔτι ὄντας, ἀξιους κρίνεσθαι τῆς ἀρχῆς καὶ προσημαίεσθαι (μὴ μέντοι εὐθὺς ἀποδείκνυσθαι) ἄρχοντας. Ἐντεῦθεν οὖν παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος οἱ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν λαμπρὰ διαπραξαμένων ἔργα νῆες, καὶ περ ἐν νεαρίσκοις ἔτι ἐξεταζόμενοι, τοῖς ἐβρώμενεστέροις ἤδη καὶ προδεδοκιμασμένοις τοῦ ἡγεμόρος ἐταίροις συγκαταλέγονται· οὐδ' αἰσχύνει, ἀλλὰ τιμὴν αὐτοῖς φέρει τὸ ἐν τοῖς ἀκολούθοις τεταγμένους ὄρασθαι.

4). Ὡσπερ δὲ τοῖς ἀκολούθοις κτλ. Ἀδελφὰ τοῦτο ἱστορεῖ περὶ τῶν Βοίων ὁ Πολύβιος (2, 17) λέγων. Περὶ δὲ τὰς ἐταιρείας μεγίστην σπουδὴν ἐποιοῦντο, διὰ τὸ καὶ φοβερώτατον καὶ δυνατώτατον εἶναι παρ' αὐτοῖς τοῦτον, ὅς ἂν πλείστους ἔχειν δοκῇ τοὺς θεραπεύοντας καὶ συμπεριφερομένους αὐτῷ.

ΙΔ'.

1). Παρὰ γὰρ τῆς τοῦ ἡγεμόρος ἐλευθεριότητος τὸν τε πολεμικὸν ἐκείνον ἔππον κτλ. Ἐντεῦθεν τὰ τῶν πελατῶν ἢ ὑποτελῶν (Οὐκιστῶν) νόμιμα προελθεῖν φησιν ὁ Μοντεσκιεὺς (*esprit des lois* 30, 3). Τότε μὲν γὰρ ἔππον, δόρυ καὶ δειπνα ὁ ἡγεμὼν τοῖς στρατευομένοις παρεῖχεν· εἰτα δέ, τῆς πλεονεξίας διεγερθείσης, χρυσὸν καὶ ἄργυρον· τέλος δὲ καὶ κτήματα ἐδωρεῖτο, ἃ τὸ μὲν πρῶτον οὐ περιήρχετο εἰς τοὺς κληρονόμους, ὕστερον δὲ κληρονομητὰ γενόμενα φέουδα ἦτοι καταπιστεύματα ἀπεκλήθη.

2). Ἀφορμὴν δὲ πολυδωρίας ἐκ πολέμου κτῶνται καὶ ἀρπαγῆς. Οἱ ἡγεμόνες δηλονότι. Σημειωτέον οὖν, ὅτι οἱ τῆς πρώτης ἀγριότητος μήπω τελέως ἀπαλλαγέντες λαοὶ τὸ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρα ληστεύειν οὐκ ἐτίθεντο ἐν αἰσχύῳ. Ὁ γὰρ περὶ Γερμανῶν ἐνταῦθα λέγει ὁ Τάκιτος, τοῦτο καὶ Καῖσαρ περὶ Γαλατῶν (*bel. gal.* 6, 23.) καὶ Διόδωρος περὶ Κίμβρων (5, 32.) καὶ Ὀμήρος (Ὀδ. γ'. 71—74) καὶ Θουκυδίδης (1, 5) περὶ Ἑλλήνων ἱστοροῦσιν.

3). Οὐδ' ἂν *πείλαις* αὐτοὺς κτλ. Τοὺς τῶν ἡγεμόνων νόμι ἐταίρους ἢ ἀκολούθους· εἰς τοὺτους γὰρ ἀναφέρεται ταῦτά τε καὶ τὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. Ἀδελφὰ δὲ τοῖς ἐν τῷδε τῷ χωρίῳ περὶ Γερμανῶν λεγομένοις καὶ Κικέρων περὶ τῶν Γάλλων καὶ Ἡρόδοτος περὶ Θρακῶν μνημονεύουσιν. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ αἰσχρὸν ἡγεῖσθαι φησὶ τοὺς Γάλλους τῇ τῆς χειρὸς ἐργασίᾳ σίτον πορίζεσθαι· διὸ ἐν ὅπλοις τοὺς ἀλλοτρίους θερίζειν ἀγρούς. Ὁ δ' Ἡρόδοτος λέγει, ὡς ἀργὸν εἶναι κάλλιστον ἐκρίνετο παρὰ τοῖς Θραξί, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμότατον· τὸ δὲ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ λησύος, κάλλιστον.

ΙΕ'.

1). Ὅποτε *πολέμου σχολάζοιεν* κτλ. Ἀνεκτέα καὶ ταῦτα εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς τούτων ἐταίρους ἢ ἀκολούθους. Καθόλου γὰρ οἱ Γερμανοὶ αἰεὶ καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα γένη διαφερόντως περὶ τὴν θήραν διέτριβον, ἢ καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἐν Οὐαλάλλῃ ἐπίστευον ἐμφιληδονεῖν. Τῇ δ' ἀργίᾳ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται κατὰ τὸν Πλούταρχον (Λυκούρ. κεφ. 24) χαίροντες φαίνονται.

2). *Οἰκίας δὲ καὶ θεῶν ἐφροστίων καὶ ἀγρῶν ἐπιμέλεια* κτλ. *Οἰκία* ἐνταῦθα ἦτοι τοὺς ἐν οἴκῳ πάντας (ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα) σημαίνει, ἢ τὰ τοῦ οἴκου πάντα, οὐ μέρη κυριώτερα αὐτὸ τὸ οἶκον, δὲ οἱ ἐφρόστιοι θεοὶ ἐφορῶσι, καὶ ἀγρός, ὃν ὁ προστατῶν τοῦ οἴκου ἐργαζόμενος τὰ χρήσιμα εἰς τὸν βίον πορίζειται.

3). *Ἔθος ἐστὶ τοῖς πολιταῖς* κτλ. Τοιοῦτο ἔθος κἀν τοῖς ἡρωϊκοῖς τῆς Ἑλλάδος χρόνοις φαίνεται καθεστώς, ὡς ἔστι μαθεῖν παρ' Ὁμήρου (Ὀδ. γ. 183). Τοῦτο δὲ πρώτη ἀρχὴ τῆς ἐπειτα δασμοφορίας ἐγένετο.

4). *Ἦδη δὲ καὶ χρήματα δεδιδάχαμεν* κτλ. Ταῦτα δριμύτερον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἀποτοξεύει ὁ Τάκιτος, οἱ τῆς τῶν προγόνων ἐπιλαθόμενοι ἀρετῆς, οὐ μόνον τὴν φιλίαν τῶν τῆς Γερμανίας βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην χρημάτων καὶ δώρων ἥρξαντο ἐξωνεῖσθαι.

Ις'.

1). Τὸ Ῥωμαϊκὸν *urbs* ἴσον δύναται τῷ καθ' Ἑλλήνας ἄστυ· ἢ τῇ πόλει· ὁμάδα γὰρ σημαίνει οἰκίων συνεχῶν ἀλλήλαις τείχει περιεσπλημένῃ· τὸ δὲ *viciis* ταυτόσημον ἂν εἴη τῇ καθ' ἡμᾶς κώμῃ, ἢ τῷ δήμῳ, ἀτειχίστῳ δηλονότι ὁμάδι οἰκῶν μὴ συνημμένων ἀλλήλοις. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος τοιαύτας πόλεις καὶ κώμας τοὺς τῆς

μεγάλης Γερμανίας κατοίκους ἐν τῇ τότε οὐκ ἔχειν. Ἀλλὰ πόλεις μὲν ἴσως ὄκουν οἷας που ὁ Στράβων (4, 5) τοὺς Βρεττανούς ἐαυτοῖς τὸ πάλαι κατασκευάζειν ἰστόρηκε, δένδροις καταβεβλημένοις κύκλον εὐρυχωρῇ περιφράσσοντας, ἐνθα αὐτοὶ τε τὰς σφῶν καλύδας ἐπήγνυντο καὶ τὰ βοσκήματα κατεστάθμευον οὐκ ἐπὶ πολὺν χρόνον· κώμας δ' ἐκ καλυδῶν οὐ συνεχῶν, ἀλλ' οὕτω πλησίον ἀλλήλων κειμένων, ὥστε χωρὸν τινα περὶ ἐκάστην αὐτῶν κενὸν ἀπολείπεσθαι. Ὁ μὲντοι Βέκκερος τοῦ ἀληθοῦς διαμαρτάνειν τὸν Τάκιτον ἰσχυρίζεται, ψευδέσιν ἄλλων πιστεύσαντα ἀφηγήμασι.

2). *Αἰθῶρ καὶ ξύλων τυκτῶρ*. Οὕτω μεθρημηνεῖται μοι τὸ ῥωμαϊκὸν *caementum*, ὃ ἀπὸ τοῦ ῥήματος *caedo* παραγόμενον πᾶν τετμημένον ἢ κεκομμένον σημαίνει, εἴτε λίθος τοῦτ' ἐστὶν εἴτε ξύλον.

ΙΖ'.

1). *Ὁ σάγος* ἐφαπτίδος ἦν εἶδος ἐρεοῦν, λινοῦν ἢ καννάβινον, οὐκ εὐρύ, τοὺς ὤμους μόνον κατὰ τὰ νῶτα καλύπτον· ἐχρῶντο δὲ μάλιστα τούτῳ οἱ ῥωμαῖοι καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀγρόται καὶ στρατιῶται.

2). *Οἱ μὲν παρὰ τῇ ὄχθῃ οἰκοῦντες ἀμελέστερον, οἱ δὲ κτλ.* Τὴν τοῖς Ῥωμαῖοις πρόσορον ὄχθην τοῦ Ῥήνου νοητέον ἐνταῦθα. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὅτι οἱ μὲν γειτνιάζοντες αὐτῇ Γερμανοὶ Θηρίων δοραῖς ἀμελέστερον ἐσκευάζοντο, ἅτε ἀστείονερας ἐσθῆτας, ἐρεᾶς, λινᾶς καὶ σθηκᾶς ἐξ Ἰταλίας ὠνούμενοι. Οἱ δ' ἀπώτερον τοῦ Ῥήνου οἰκοῦντες, πρὸς οὓς ἀφικνεῖσθαι οἱ ἐξ Ἰταλίας ἔμποροι οὐκ ἐθάρρουν, εὐπρεπεστέρας καὶ περιττότερον εἰργασμένας καυνάκας ἐφόρουν, ἀφθονίαν ἔχοντες καλλίστων δορῶν, οἷον ἄρκτων, λύκων, ἐλάφων, γελῶν, λαγωῶν ἀλωπέκων, ἰκτιδῶν, σαθεριῶν, κονίκλων, σκυῶν, μυῶν ποντικῶν κτλ.

3). *Ἐκλεγόμενοι γὰρ τὰ θηρία κτλ.* Ἐχαιρον οἱ πάλαι Γερμανοί, ὡς καὶ πάντες οἱ βάρβαροι τῇ τῶν χρωμάτων ποικιλίᾳ. Διὸ ἐκ πολυειδῶν ζώων δορῶν τμήματα τὴν χροάν διάφορα ἀποτέμνοντες καὶ ἀλλήλοις συνδράπτοντες ἢ μείζονσι δοραῖς σποράδην αὐτὰ παρενδράπτοντες ποικίλας τὴν χροάν καυνάκας κατεσκευάζοντο. Αἱ τοῦ κειμένου λέξεις *spargunt maculis pellibusque* κατὰ τὸ σχῆμα *εἰς διὰ δυοῖν* παράλληλοι τέθεινται.

ΙΗ'.

1). *Σχεδὸν γὰρ μύροι βαρβάρων κτλ.* Βαρβάρους οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς πάλαι Γερμανοὺς προσηγόρευον, τοὺς Ἕλληνας καὶ

Αιγυπτίους μιμούμενοι, οἱ καθ' Ἡρόδοτον (2, 158) βαρβάρους πάντας ἐκάλουν τοὺς σφίσι μὴ ὁμογλώττους.

2). Πάνυ ὀλίγων ἐξαιρουμένων, οὐ οὐκ ἐς ἡδονὴν κτλ. Συνήθης ἦν τοῖς Γερμανοῖς ἐκ παλαιοῦ ἡ μονογαμία, πάνυ ὀλίγων ἐξαιρουμένων, οἱ δυνάμει, ἡ γένει, ἡ πλούτῳ προσχοντες πλείους γάμους συνῆπτον, οὐ θηρώμενοι ἡδονήν, ἀλλὰ κλέους ἕνεκα καὶ ἐπὶ κτήσει δυνάμεως εἰς τούτο παρακαλούμενοι.

3). Ὡς ἐν Ἑλλάδι τοῖς Σπαρτιάταις, οἷς ἡ προῖξ νόμῳ Λυκούργου ἀπείρητο (ἴδε Πλουτ. ἀποφθ. λακων. τόμ. 2 σελ. 227), οὕτω καὶ τοῖς Γερμανοῖς τὸ ἀρχαῖον προῖκα παρὰ τῆς νύμφης λαμβάνειν τὸν ἄνδρα οὐκ εἴθιστο· διὸ οὐδ' οὗτος τῇ νύμφῃ δῶρα παρεῖχεν, οἷα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐν ἔθει ὄντα τὸ πάλαι γινώσκομεν· ἔδνα τινὰ δηλονότι καὶ διαπαρθένια καὶ ἀγακαλυπτήρια καὶ θεώρητρα καὶ προσφθεγκτήρια καὶ εἴτι ἄλλο τοιοῦτο. Ἐπειτα δ' ὅμως, ἐξ οὗ μάλιστα οἱ τῶν Ῥωμαίων νόμοι εἰς Γερμανίαν εἰσῆχθησαν, ἄλλα τε πολλὰ τῶν παρὰ Ῥωμαίους ἐθίμων συνεισεβρύχθη καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς προικὸς καὶ τῶν ἔδνων. Ἀμφισβητεῖται δ' ἐνταῦθα· πότερον, ἄρα οἱ βόες καὶ ὁ ἵππος καὶ ἡ ἀσπίς καὶ τὸ δοράτιον καὶ τὸ ξίφος, ταῦτα ἡ προῖξ ἐστίν, ἢ ὁ Τάκιτος φησὶ τὸν νυμφίον διδόναι τῇ νύμφῃ, ἢ ταῦτα μὲν δῶρα (munera) διάφορα τῆς προικὸς, ἄλλο δέ τι ἡ προῖξ ἦν ἐκείνη, ἢ ἡμῖν ὁ Τάκιτος, ὅστις τὰς μεταβάσεις ποιεῖσθαι φιλῶν, οὐ διετάφησεν; Οἱ μὲν τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκείνη τῇ γνώμῃ, οἱ δὲ ταύτῃ προστίθενται, οὐ προῖκα ἐκεῖνα, ἀλλὰ δῶρα παρὰ τοῦ νυμφίου φάσκοντες εἶναι, ἀνθ' ὧν ἡ νύμφη ὅπλοις τὸν νυμφίον ἀντεδωρεῖτο. Πιθανώτερα δέ μοι οὗτοι δοκοῦσι λέγειν· τί γάρ ἂν ἀσπίδος καὶ δορατίου καὶ ξίφους τῇ γυναικὶ γένοιτο ὄφελος, ὥστε καὶ ταῦτα τῇ προικὶ ἐγκαταριθμεῖσθαι;

3). Τούτου δεσμιὸν κράτιστος κτλ. Ἐπὶ τούτων προδηλότερον γίγνεται, ὅτι οἱ δύο βόες, ὁ ἵππος, ἡ ἀσπίς, τὸ δοράτιον καὶ τὸ ξίφος οὐ προικὸς λόγῳ τῇ νύμφῃ ἐδίδοντο, ἀλλὰ δῶρα ἦσαν συμβολικά, ὥσπερ τὰ παρὰ τῆς νύμφης τῷ ἀνδρὶ ἀντιδιδόμενα ὅπλα. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὅτι τὰ εἰρημένα συμβολικά δῶρα ἴσθην, μᾶλλον δὲ μεῖζω, παρὰ τοῖς Γερμανοῖς εἶχε δύναμιν, ἢ παρὰ Ῥωμαίοις ἡ ἐγγύη, τὰ νυμφεῖα ἱερά, καὶ τὰ λοιπὰ γαμήλια νόμιμα.

ΙΘ'.

1). Τοιγαροῦν σωφροσύνη πεφρουρημέναι κτλ. Ἐν μόνον θεαμάτων ἐν Γερμανία εἴθιστο εἶδος, ᾧ οἱ ἄνδρες ἐτέρποντο· αἱ δὲ γυναῖκες τοῖς τούτων συμποσίοις, ὥσπερ καὶ ἐν Ἑλ-

λάδι, οὐδέποτε παρεγίγνοντο, ἀλλὰ τὰ βρώματα καθάπερ δεσπότης αὐτοῖς παρεσκεύαζον. Τοῦναντίον δ' ἐν Ῥώμῃ τοῖς τε κληρικοῖς καὶ σκηνικοῖς καὶ μονομαχικοῖς καὶ θηρευτικοῖς ἀγωνίσμασι παρῆσαν καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἐρχόμενοι, τοῖς ἀνδράσι κατακεκλιμένοις παρακαθίμενοι εὐωχοῦντο. Εἰκὸς οὖν αὐτὰς ἦν διαφθείρεσθαι, ἐν μὲν τοῖς θεάτροις αἰσχροῖς θεωμέναις καὶ ἀκουούσαις, θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἔρωτας καὶ μοιχείας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις παροξυνόμεναις εἰς ἀκρασίαν ποικίλοις ἐρεθισμοῖς, ἀκολάστοις τῶν ἀνδρῶν διαλόγοις καὶ ἀσελγέσι ψαλτριῶν καὶ σαμβουκιστριῶν καὶ δεικτελιστῶν ᾄσμασι καὶ ὀρχήμασιν,

2). Ὡρ ἐξ ἐτοίμου ἢ κόλασις καὶ τοῖς γαμέταις ἐφείτο. Ἐν δυσὶ χειρογράφοις εὑρηται ἡ λέξις *parentibus* μετὰ τὴν *praesens*. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν οὐ μόνος ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ σὺν τοῖς γονεῦσι τὴν τὸ γαμήλιον λέχος μιάνασαν γυναῖκα ἐκόλαζε. Προεβλήμεθα ὁμῶς τὴν συνήθη γραφὴν, ἧς ὁ νοῦς συμφωνότερός ἐστι τοῖς ὑπὸ Καίσαρος (*hel. gal.* 6, 19) περὶ Γάλλων ἱστορουμένοις· *virī in uxores, sicut in liberos, vitae necisque habent potestatem*.

3). Γεγυμνωμένην. Πλὴν τῆς αἰδοῦς δηλονότι, ἣν ἔδει μένειν κεκαλυμμένην.

4). Οὐδεὶς γὰρ ἐκεῖ ταῖς κακίαις ἐπιγελαῖ κτλ. Ἐμβριθὴς καὶ δριμυεῖα ἡ ῥῆσις, εἰς τὰ τότε φαῦλα αἰνισσομένη τῶν Ῥωμαίων ἥθη.

5). Ἐτι δ' ἄμεινον αἱ πόλεις κτλ. Τὸ ἔθος τοῦτο εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς Ἑρούλοις, οἱ οὕτω φευκτὴν τὴν δευτερογαμίαν ἐνόμιζον, ὥστε τὴν γυναῖκα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τῷ τάφῳ τοῦτου ἑαυτὴν ἀπάγγχειν καὶ συγκατακαίεσθαι, εἰμὴ ἀπεχθὴς πᾶσι καὶ ἄτιμος ζῆν αἰροῖτο. Ἐν Ἰνδία δὲ καὶ νῦν ἐτι αἱ γυναῖκες εἰς τὴν τοῦ νεκροῦ ἀνδρὸς πυρὰν ἑαυτὰς ἐπιρρίπτειν ἐθέλουσι.

6). Καὶ τῶν ἀπαξ γιγνομένων ἐστὶ συνεύρου ἐλπίς καὶ ὑπόσχεσις. Τουτέστιν ἀπαξ μόνον ἐν τῷ βίῳ ἐλπίζει ἐκάστη γενέσθαι καὶ ὑπισχνεῖται ἐσεσθαι σύζυγος.

7). Τὸν δ' ἀριθμὸν τῶν τέκνων κτλ. Καὶ ταῦτα εἰς ψόγον τείνει τῶν τότε Ῥωμαίων, παρ' οἷς ἡ ἀτεκνία καὶ ἀγαμία, αἱ πορνεῖαι καὶ αἱ μοιχεῖαι δεινῶς ἐπεκράτουν· αἱ δὲ γυναῖκες τὸ κύειν καὶ πολλὰ τέκτειν φεύγουσαι ἐκβολίοις ἐχρῶντο, ἢ εὐνούχοις καὶ δούλοις ἐκτόμοις ἐμίσγνοντο. Ἀλλὰ καὶ ἐπίπρασκον τὰ τέκνα· τὰ δὲ νεογνά, μάλιστα τὰ ἀρρώστως ἔχοντα καὶ δύσμορφα καὶ τὰ σκότια ἢ μοιχίδια, ἐν τῇ τῶν λαχάνων ἀγορᾷ παρὰ τὴν στήλην τὴν καλουμένην *lactariam* ἐκτιθέναι ἢ κτείνειν εἰώθεσαν. Σημειω-

τέον δέ, ὅτι *ἐπιγενῇ ἢ ἐπίγονα* τέκνα (*agnati*) ἐνταῦθα καλοῦνται τὰ ὑπεράριθμα, ἥτοι τὰ ἐπιτικτόμενα τῷ πατρὶ ὑπὲρ τὸν ὀρισθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἀριθμόν.

Κ'.

1). *Γυμνοί*. Οὐ κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημασίαν ἐκδεκτέον τὴν λέξιν. Οὐ γὰρ ὅλως γυμνοί, ἀλλὰ σχεδὸν γυμνοί οἱ τῶν Γερμανῶν ἀνετρέφοντο παῖδες.

2). *Τοῦ δούλου τὸν κύριον*. Τὸν τοῦ κυρίου δηλονότι παῖδα οὐκ ἂν διαγνοίης τοῦ δούλου.

3). *Ὅψ' ἐ τοῖς νέοις ἀφροδισίῳ ἀπτεσθαι* κτλ. Καὶ ταῦτα εἰς μομφὴν τῶν Ῥωμαίων τείνει, παρ' οἷς εἴθιστο ἐν τῷ τότε ὀκτωκαιδεκτέῳ νεανίσκους παρθένοις δωδεκέτισι συνοικίζεσθαι, ὃ δὴ εἰς τε τὸ ταχύ τὸ σῶμα αὐτῶν ἐκλύειν καὶ ἀσθενέστερα τὰ ἔκγονα ἀπεργάζεσθαι οὐ βραχύ τι συνεβάλλετο. Παρὰ δὲ τοῖς Γερμανοῖς ἐν ἡλικίᾳ ὀφιαιτέρα φησὶν ὁ Τάκιτος τοὺς ἄνδρας ταῖς γυναιξὶν εἴθισθαι συνιέναι εἰς γάμον· διὸ καὶ ἐπὶ μακρὸν διαμένειν αὐτοῖς τὴν νεότητα, πόρρω τῆς ἡλικίας ἔτι δυναμένοις παιδοποιεῖσθαι. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησι τὸ πάλαι ἐν ἔθει ἦν προύρου γάμου ἀπέχεσθαι, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐξ ὧν Ἡσίοδος (ἔργα καὶ ἡμέραι β'. 313—316) καὶ Ἀριστοτέλης (Πολιτικ. ζ'. 16) ὑποτίθενται περὶ γάμου.

4) *Ὅ δ' αἱ παρθένοι σπεύδουσι πρὸς γάμον*. Εἰκὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον σπεύδειν πρὸς γάμον ἢ τοὺς ἄρρενας. Ταχύτερον γὰρ ἐκείναις ἢ τε τοῦ γάμου ὥρα καὶ ἡ τῆς τεκνοποιίας ἀκμὴ ἔρχεται καὶ παρέρχεται, ὡς ἀποφαίνεται καὶ Εὐριπίδης ἐν τοῖς δε

«Μακρὰ γὰρ ἰσχύς μᾶλλον ἄρρένων μένει.

«Θήλεια δ' ἤδη θᾶσσον ἐκλείπει δέμας.

5) *Ὅμοιοι* (*parēs*) *μίγνυνται*. Δηλονότι ὁμόφυλοι καὶ ὁμότροποι ἢ ὁμοιόβιοι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τῆς πόλεως τάξιν τελούντες.

6). *Τοῖς τῆς ἀδελφῆς νιοῖς ἴση μοῖρα* κτλ. Ἐν ἴσῃ τιμῇ, φησὶν ὁ Τάκιτος, οἱ τῆς ἀδελφῆς υἱοὶ ἐν τε τῷ τοῦ πατρὸς καὶ τῷ τοῦ μητραδέλφου οἴκῳ ἦσαν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, ὁμοίως μὲν τῷ πατρὶ τοῦτον σεβόμενοι, ὁμοίως δὲ τοῖς παισὶ φιλούμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Αἰτία δὲ τούτου κατὰ τὸν Γεθαύερν ἦδε ὁ ἀδελφός, φησί, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν πατὴρ τύπον παρὰ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς ἐπέιχε τῇ ἀδελφῇ, καὶ φυσικὸς μετ' ἐκείνον αὐτῆς ἦν κηδεμών. Διὸ οὐ μόνον ἀγάμῳ ἔτι οὕση εἰς πᾶν ὑποῦργει τῇ ἀδελφῇ, ἀλλὰ καὶ ἄνδρ' ἤδη αὐτῆς συζευχθείσης προσητάται αἰ

καὶ ἐκίδετο. Ὁ δὲ νεώτερος ἀδελφός, ἐφ' ὅσον μὲν χρόνον μὴ αὐτὸς ἐαυτῷ ἔχοι ἀμύνειν, ὑπὸ τοῦ ἐνήλικος ἐπετροπεύετο ἀδελφοῦ· ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς τοὺς ὅπλα φέρειν δυναμένους δοκιμασθεῖν, οὐκέτι τοῦ πατρῷου οἴκου, ἀλλὰ τῆς πόλεως ἐνομιζέτο μέρος, καὶ διώκει τὰ ἴδια, ἐν πᾶσιν ἴσος τῷ ἀδελφῷ.

7). *Εἰδὲ μὴ ἐστὶ τέκνα* κτλ. Ἡ λέξις *τέκνα* (*liberi*) εὐρυτέραν ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν, οὐ μόνον τὰ κυρίως καλούμενα τέκνα, ἀλλὰ καὶ τέκνων τέκνα καὶ πάντας τοὺς ἀπὸ τινος γεγονότας δηλοῦσα. Σημειωτέον δ' ὅτι πρᾶγμα σπουδαιότατον καὶ μακροῦ λόγου δεόμενον, τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γερμανοῖς κληρονομικὸν δίκαιον, διὰ βραχυτάτων ἐνταῦθα σημαίνεται· ὥστε οὐχ ἱκανῶς ἡμῖν δῆλον, πῶς ποτ' αὐτὸ εἶχε παρὰ Γερμανοῖς πρὸ τοῦ πέμπτου μ. Χρ. αἰῶνος, ὅτε τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον κατὰ μικρὸν παρ' αὐτοῖς εἰσῆχθη.

8). Παράδοξον, ὅτι ὁ Τάκιτος οὐδεμίαν ἐνταῦθα ποιεῖται μνείαν τοῦ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς ἰδιάζοντος ἔθους τοῦ ἐλέγχειν τῶν τέκνων τὴν γνησιότητα· ταῦτα γὰρ λοχευθέντα εἰς τὸν Ῥῆνον ἐκείνοι φέρειν εἰώθεσαν καὶ ἐπιτιθέντες ἀσπίδι εἰς τὸ ρεῖθρον ἐμβάλλειν. Ἄ μὲν οὖν τούτων γένοιτο ὑποβρύχια, νόθα ἡγοῦντο· ἃ δὲ τῷ ρεύματι ἐπινήχοιτο, ἀνεκομίζοντο, γνήσια κρίνοντες. Τοῦ ἔθους τούτου μέμνηται Κλαυδιανὸς ἐν τῷ ποιήματι εἰς Ῥουφίνον 2, 112, καὶ Ἰουλιανὸς ἐν Ἐπιστολῇ 16 πρὸς Μάξιμον· ἔτι δὲ Γαληνὸς ἐν τοῖς Ὑγεινείοις 1, 10, καὶ Γρ. Ναζιανζηνὸς ἐν ᾠσμاتي παρὰ Νικοβούλου. Διὰ τοῦτο δ' ὁ Νόννος ἐν Διονυσιακοῖς 4, 6, 55. τὸν Ῥῆνον *ἐλεγχίζεσθαι* ἐπωνόμασε.

ΚΑ'.

1). *Ὡσπερ φιλλας πατρὸς* κτλ. Ἀναγκαῖον, φησὶν, ἦτοι καθήκον ἦν τοῖς πάλαι Γερμανοῖς οὐ μόνον τὰς τῶν πατέρων καὶ τῶν πρὸς αἵματος φιλίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑχθρας αὐτῶν ἀναιρεῖσθαι. Τοῦτο δὲ κοινῶς εἴθισται τοῖς μήπω τελειοτέρου πολιτικοῦ βίου ἀψαμένοις λαοῖς, καὶ εἰκότως, ἵνα μὴ τῷ ἀτιμωρῆτῳ πληθύνῃ παρ' αὐτοῖς τὰ δεικνύματα.

2). *Καὶ φόρον γὰρ ῥητῷ* κτλ. Παρ' ἔθνει φιλοπολέμῳ καὶ εἰς φόρους εὐεπιφόρῳ εὖ ἔχει τὸ τὸν φονέα μὴ ἀντικτείνεσθαι, ἀλλὰ ζημιοῦσθαι καὶ μόνῃ τῇ ζημίᾳ πρὸς τὸν τοῦ παθόντος διαλλάττεσθαι οἶκον.

3). *Καὶ πᾶς ὁ οἶκος δίκην λαμβάνει*. Ὁ νοῦς οὐ πάνυ σαφής. Σημαίνει ἄρα τὸ χωρίον, ὅτι πάντες οἱ τοῦ παθόντος οἰκεῖοι τῶν τοῦ φόνου ἀποίων, τῶν κτηνῶν καὶ βοσκημάτων, μετε-

λάμβανον; Οὐκ ἔοικε· ταύτης γὰρ τῆς ζημίας τὸ πλείστον τῷ ἡγεμόνι προσήει, μέρος δέ τι μόνον τοῖς τοῦ παθόντος συγγενέσιν ἐδίδοτο (ἴδε κεφ. 12). Πιθανώτερος οὖν δοκεῖ μοι ὁ ὑπὸ τοῦ Γεθαυέρου τῷ χωρίῳ ἀποδιδόμενος νοῦς, ὅτι τῇ τοῦ φονέως ζημίᾳ πᾶς ὁ τοῦ παθόντος οἶκος δίκην ἐνομίζετο εἰληφέναι, ὥστε μηδένα ἔτι τῶν τούτῳ προσηκόντων ὑπ' ὀργῆς φέρεσθαι εἰς τὸ ποινὰς πράξασθαι φόνου.

4). Μετ' ἐλευθερίας. Ἐν ἐλευθέροις δηλονότι ἀνδράσιν, οὐ ὑπ' οὐδενὸς ἀναγκαζόμενοι τὴν ὀργὴν κατασχεῖν, ὅξεῖς εἰς τὸ κακοποιεῖν ἀλλήλους εἰσὶ.

5). Τὰ μὲν προειρημένα ὁ Πασάυιος περὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἡγεῖται λέγεσθαι, πρὸς οὓς οὐδεμίαν πω ὁ οἰκοδεσπότης ξενίαν συνέθετο· τὰ δ' ἐνταῦθα περὶ τῶν ξένων.

ΚΒ'.

1). Ἀτε οἰνόφυλξι (inter vinolentos). Παρῇν τοῖς Γερμανοῖς ἀντὶ ἀμπελίνου κριθίνος οἶνος· διὸ οὐκ ὀρθῶς τινες τῇ λέξει *vinolentos* προσκόψαντες *violentos* γραπτέον εἶναι ᾤκησαν.

2). Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐχθρῶν καταλλαγῆς κτλ. Τοῦτ' αὐτὸ καὶ Πέρσαις νενομίσθαι ἱστορήκασι Πρόδοτος (1, 133) καὶ Στράβων (βιβλ. 15, 3), Κρησαὶ, δὲ Ἀθηναῖος (4, 22). Ὅτι δὲ καὶ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐν ἔθει τοῦτ' ἦν μακθάνομεν παρ' Ὀμήρου (ἱλ. 1. 70, 225 κ. ἐ.).

3). Γέρος γὰρ οὐ ποικίλον κτλ. Ἄλλως τινες τὸ τοῦ κειμένου χωρίον στίζουσι τε καὶ ἐρμηνεύουσι. Στίζουσι μὲν γὰρ ὧδε· *gens non astuta nec callida: aperit ad huc secreta pectoris licentia iocū*. Ἐρμηνεύουσι δὲ ὧδε· Γέρος γὰρ οὐ ποικίλον οὐδὲ παροῦργόν (ἐστὶ τὸ τῶν Γερμανῶν), Πρὸς δὲ καὶ ἡ τοῦ παίζειν ἐν τοῖς συμποσίοις ἄδεια τὰ τοῦ στήθους ἄδρυτα διανοίγνυσι. Διττῇ δηλονότι τοῦ ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς Γερμανοὺς ἀπλοῦξασθαι νομίζεται ἡ αἰτία· πρῶτη μὲν τὸ τοῦ γένους ἀφελὲς καὶ ἀπόνηρον· δευτέρα δὲ πρὸς ταύτην (adhuc) ὁ τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων πεφυκῶς διανοίγνυναι Διόνυσος καὶ ἡ τῆς παιδιᾶς ἐν συμποσίοις ἄδεια.

4). Πλείστα τῶν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ περὶ Γερμανῶν λεγόμενων ἐναντίως ἔχει τοῖς παρὰ Ῥωμαίοις ἐθίμοις. Οἱ γὰρ ἐν Ῥώμῃ πολῖται πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς τῆς κλίνης εἰώθεσαν ἐξεγείρεσθαι, λούεσθαι δὲ μετὰ τὸ σφαιρίσαι, δειπνεῖν δὲ περὶ τὴν αὐτὴν συνανακειμένοι τράπεζαν. Ὀπλοφορεῖν δ' ἐν τῇ πόλει ὑπὸ τῶν τῆς δωδεκαδέλτου νόμων αὐτοῖς ἀπειρητο· αἰσχρὸν

δ' ἡγοῦντο πρὸ τῶν τῶν λύχων ἀφῶν καθαρίζειν· ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις δυσπιστία ἐπεκράτει αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους.

ΚΓ'.

1). Ποτὼν αὐτοῖς κτλ. Ὁ κρίθινος ἢ δημήτριος οἶνος ἐκαλεῖτο ζύθος παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις. Ποτῶ δὲ τοιοῦτῳ ἐκ δημητρίων πεποιημένῳ καρπῶν οὐ μόνον τοὺς Γερμανοὺς, ἀλλὰ καὶ ἄλλους οἶδαμεν χρωμένους τὸ πάλαι λαούς. Ἴδε Ἡρόδοτον 2, 77. Διόδωρον 1, 34. 5, 26. Ἀθήναιον 10, 13. Στράβωνα 4, 5, 6. Δίωνα 49, 39. Πλίνιον 14, 29. 22, 82.

2). Οἱ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ (Ρήνου) προσοικοῦντες καὶ οἶνον ὠροῦνται. Οὕτω γὰρ ἐν τῷ τότε ἀμπελος ἐφυτοκομεῖτο ἐν Γερμανίᾳ, οὐδὲ δῆλον ὑπὸ τίνος πρώτου ἐκεῖ ἐφυτεύθη· φανερόν δ' ὅτι ἐκ τῆς ὁμόρου Γαλλίας μετηνέχθη ἐκεῖσε. Φλαύιος δ' Οὐόπισκος (ἐν βίῳ Πρώβου 19) καὶ Δυρῆλιος Βίκτωρ (34) καὶ Εὐτρόπιος (9, 11) ἱστορήκασι Πρώβον τὸν αὐτοκράτορα (ἔτει μ. Χ. 276—282) συγχωρῆσαι τοὺς τῶν Παννόνων καὶ Μοισῶν γεωλόφους ἀμπελοῖς ἐκ Γαλλίας καταφυτεῦσαι καὶ νέμεσθαι, λύσαντα τὸν τοῦ Δομετιανοῦ νόμον, ὃς τοὺς ἀμπελῶνας ἐκτέμνειν ἐκέλευε.

3). *P̄q̄or ān oinoφλυγία ἡττηθεῖεν ἢ ὅπλοις*. Οὕτως ἔδοξέ μοι μεθερμηνευτέον εἶναι τὸ χωρίον, ὃ τοῖς ἐρμηνευταῖς πράγματα παρέχευε τε καὶ παρέχει. Δοκεῖ γὰρ ὁ Τάκιτος δηλοῦν βούλεσθαι ὅτι οἱ πάλαι Γερμανοί, οἱ χαλεπῶς ἐνικῶντο τοῖς ὅπλοις, οὐχ ὁμοίως χαλεπῶς, ἀλλ' εὐχερέστερον (*haud minus facile*) ἐνικῶντο τῷ τῆς οἰνοφλυγίας κακῷ, εἰς μέθην καταλισθαίνοντες. Ὁ δὲ Ζυμμερμάνος ἄλλον ἡγεῖται εἶναι τοῦ χωρίου τὸν νοῦν· βούλεσθαι τὸν Τάκιτον λέγειν, ὅτι πλείστον οἱ Γερμανοὶ φέρειν δύνανται οἶνον, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἂν *p̄q̄or ἡττηθεῖεν* τῷ *p̄i-keir ἢ τοῖς ὅπλοις*· ἦτοι ὁμοίως χαλεπὸν ἐστὶ νικᾶν αὐτοὺς τῷ οἰνοποτεῖν ὥς τῷ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι. Ἀλλὰ κατὰ τὸν νοῦν τοῦτον δεῖσθαι μεταβάλλειν ἡμᾶς τὸ καίμενον γράφοντα· *haud minus difficile*.

ΚΔ'.

1). Τῇ ἐνοπλίῳ ταύτῃ τῶν Γερμανῶν χορεία ὁμοία ἦν ἡ παρ' Ἑλλήσι πυρρὴ γῆ.

2). Οὐ μὲν τοι ἐπὶ κέρδει, ἢ μισθῷ· τὸ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν.

3). Τῇ δὲ κυβείῳ. Ἡ λέξις συνεκδοχικώτερον σημαίνει πᾶν

παίγνιον, ὑπὸ τύχης μᾶλλον ἢ τέχνης ἀγόμενον· ἐνταῦθα δὲ τὴν καλουμένην *πλειστοβολικίδα*.

4). *Ὁ θαυμάζειν ἄξιον*. Εἰκότως· τὰ μὲν γὰρ σπουδαῖα ἐν συμποσίοις (κεφ. 22) μεθύνοντες ἐχρημάτιζον, τῇ δὲ κυβείᾳ ἐσχόλαζον νήφοντες, ὑπεναντία τοῖς Ῥωμαίοις ποιούντες, οἱ ἀπὸ δείπνου παίζειν οἰνωμένοι εἰώθεσαν.

5). *Ὅτῳ βέβαιον ἐν πράγματι φαύλῳ τὸ ἦθος, ὃ αὐτοὶ πίστιν ἀποκαλοῦσιν*. Ἡ πίστις ἐξαίρετος ἐκπαλαί ἦν τοῖς Γερμανοῖς ἀρετῇ, οὐδὲ ποτε τὴν ὑπόσχεσιν ψευδομένοις· διὸ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες τὴν τοῦ σώματος φυλακὴν Γερμανοῖς μάλιστα καταπιστεύειν εἰώθεσαν. Παραμένει δὲ τῷ γένει μέχρι τοῦ νῦν ἡ πίστις καὶ τοῦ ἥθους τὸ ἀπλάστον τε καὶ βέβαιον, ἐφ' ᾧ εἰκότως σεμνύνεται. *Γευτορικὴ γὰρ πίστις* (*deutsche Treue*), ταῦτό δύναται τῇ ἐχυρᾷ καὶ βεβαίᾳ.

6). *Τῆς τῆς νίκης αἰσχύνης σφᾶς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας*. Εἰ καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐνενομίστο δούλον ποιεῖσθαι τὸν ἐν κυβείᾳ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα θέντα καὶ νικηθέντα, αἰσχρὸν ὅμως γε τοῦτο παρὰ τοῖς ἐπιεικεστέροις ἐκρίνετο, καὶ ἄρα λυπηρὰ ἦν τοῖς κεκτημένοις ἢ τῶν οὕτως ἀτυχησάντων ὄψις. Διὸ τούτους προηροῦντο πιπράσκειν, ἵνα μὴτ' αἰσχύνοντο νικήσαντες ἐν κυβείᾳ νίκην ἀνόσιον, μὴτ' ἀνιῶντο καθ' ἡμέραν τὴν οἰκτρὰν τῶν νενικημένων τύχην ὁρῶντες.

ΚΕ'.

1). *Τοῖς δ' ἁλλῶς δουλεύουσι*. Δηλονότι τοῖς μὴ ἑκουσίᾳ ἑαυτοὺς δουλεῖν ὑποβαλοῦσιν, ἀλλ' ἢ ἐν δουλείᾳ γεγεννημένοις, ἢ νόμῳ πολέμου ἢ ναυαγίου ἢ μοναρχίας, ἢ ἐκ καταδίκης, ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ δεδουλωμένοις. Πολλαχῶς γὰρ ἦν τὸ πάλαι τοῖς ἐλευθέροις εἰς δουλείαν μεταπεσεῖν.

2). *Ἔργα τοῖς οἰκέταις προστάσσοντες*. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀστυκοὺς καὶ ἀγροτικοὺς διέστελλον δούλους, ὧν τοῖς μὲν τὰ κατ' οἶκον τοῖς δὲ τὰ κατ' ἀγρὸν ἔργα διένεμον.

3). *Τὰ δὲ κατ' οἶκον ἔργα ἢ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσιν*. Οὐ τὸν οἶκον οὔτε τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα τοῦ δούλου, ἀλλὰ τοῦ δεσπότου, νοητέον ἐνταῦθα· διὸ τὸ τοῦ κειμένου *cetera* ἐπιφῶρηματικῶς ἐκδεκτέον κατὰ τὸν Ἑσσιον. Ἰσως δ' ὁ Τάκιτος *veterum* ἔγραψε. Σοφὸς δὲ τις ἔστιξε τὸ χωρίον ὧδε: *Et servus hactenus. Paret cetera domus, officia uxor ac liberi exsequuntur*· ὃ μεθερμηνευτέον κατὰ ταύτην τὴν στιλιν ὧδε. *Καὶ ὁ μὲν δούλος ταῦτα· τὰ δ' ἄλλα ἔργα ὁ οἶκος*

(τοῦ δεσπότου) ὑπηρετεῖ, ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσι.

4). Πλὴν ὅτι ἀτιμώρητὶ (τὸν δούλον κτείνουσι). Κτείνουσι, φησί, τὸν δούλον οἱ Γερμανοί, οὐχ ὥσπερ Ῥωμαῖοι, τραχύτερον αὐτὸν κολάσαι βουλόμενοι, ἀλλ' ἐξ ἀναξέσεως θυμοῦ καθάπερ πολέμιον, μόνῳ τοῦ τὸν πολέμιον κτείνοντος διαφέροντες τῷ ἀτιμωρητὶ τοῦτο ποιεῖν. Οὐδείς γάρ ὁ δούλῳ ἀνηρεμένῳ τιμωρῶν, ὥσπερ πολέμῳ οἱ τούτου συμπολῖται καὶ σύμμαχοι.

5). Σπαντίως γὰρ ἐν οἴκῳ λόγου τινὸς ἀξιοῦνται. Τούναντίον ἐν Ῥώμῃ· οὐ μικρὰν γὰρ ἐκεῖ ῥοπὴν ἐν τῷ τοῦ δεσπότου οἴκῳ εἶχον οἱ ἀπελεύθεροι καὶ ἐξελευθερικοί, οἱ καὶ ἐπετρόπευον τῶν δεσποτῶν πολλάκις καὶ γάμον αὐτοῖς συνῆπτον. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἀπελεύθεροι οὐ μόνον αὐτοὶ οἱ ὑπὸ τῶν δεσποτῶν ἐλεύθεροι ἀφειμένοι δούλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτων ἔκγονοι ἐκαλοῦντο παρ' Ἑλλήσιν, οἱ τὸν παρὰ Ῥωμαῖοις *libertum* καὶ *libertinum* οὐ διέκρινον. Οἱ δὲ τὴν τῶν ῥημάτων σημασίαν διευκρινεῖν ἐθέλοντες, ἐξελευθερούς ὠνόμαζον τοὺς τῶν χειραφέντων ἐκγόνους· ἐξελευθερικοὺς δὲ τοὺς εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην ἐν τῇ πόλει τελοῦντας, οἱ δούλοι πρότερον ὄντες ἐλεύθεροι ἀφειθῆσαν, ἢ ἐκ δούλων τὸ γένος εἴλκον· ἴδε Reitz Gloss. Théoph. σελ. 1253. Πλουτ. Σύλλ. 8, 23. Ἀντών. 58. Διον. Ἀλικ. Ἀρχ. Ῥωμ. 4, 32).

6). Οὐδέποτε δ' ἐν τῇ πόλει ἦς οὐδοπωστῖον αὐτοῖς ἔμελεν ἐν κινδύνῳ καθεστηκυίας. Ἀλλὰ γ' ἐν Ῥώμῃ, μάλιστα κατὰ τοὺς τῶν αὐτοκρατόρων χρόνους, πλείστοι τῶν ἐξελευθερικῶν εἰς μέγα προήλθον δυνάμειος καὶ τὴν προτέραν τῶν εὐγενῶν ἐταπεινώσαν ὑπερῆφανίν.

7). Πλὴν γε δὴ παρὰ τοῖς μὴ αὐτοκρατορικῶν οἰοῖται. Τὸ τοῦ κειμένου *quae regnantur* οὐ τὰ βασιλευόμενα ἔθνη, ἀλλὰ τὰ ἄλλοις ὑποτεταγμένα δηλοῖ, οἷον ἦν τὸ τῶν Μάρσων, ὃ τοῖς Βρουκτέροις ὑπέκειτο.

8). Σημειωτέον ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι, ἐξ ὧν ὁ Τάκιτος ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ περὶ δούλων φησί, δῆλον καθίσταται, ὅτι οἱ τῶν Γερμανῶν δούλοι οὐχ ὅμοιοι τοῖς παρὰ Ῥωμαῖοις ἦσαν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐπίμορτοι γεωργοί, ἄνθρωποι οὐκ ἐλεύθεροι, φόρου ὑποτελεῖς καὶ ὑποχείριοι τοῖς κυρίοις.

ΚΣΤ'.

1). Ἀρατοκίξειν. Οὕτω μεθρμήνευσα τὸ τοῦ κειμένου *in usuras extendere*, τῷ Βυλαύῳ ἐπόμενος. Ἴσως δὲ γραπτέον *usuris* ἢ *per usuras*, ὃ κρεῖττον τῷ Πασσανίῳ δοκεῖ.

2). Παρτελῶς ἀγροῦσαι. Οὕτε γὰρ χρήματα αὐτοῖς ἦν,

οὔτε συναλλαγῇ ἐγγίγνοντο, πλὴν γε δὴ τοῖς ἐγγύς τοῦ Ῥήνου καὶ Λανουβίου οἰκοῦσι. Πρὸλ. κεφ. ε', ζ', κγ', κδ'.

3). Καὶ διὰ τοῦτο μάλλον φυλάττονται ταῦτα κτλ. Φυλάττεσθαι τοὺς Γερμανοὺς τὸ ἐπὶ τόκῳ δανεῖζειν λέγει ὁ Τάκιτος κυριολεκτικῶς μὲν οὐ· (ἡγνόνουν γὰρ αὐτό· οὐδεὶς δὲ φυλάττεται κακὸν ἀγνοούμενον), ὁρθῶς δὲ κατὰ τὸ νοούμενον. Ἐπειδὴ γὰρ *ignoti nulla cupido*, ἦτοι οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ τοῦ ἀγνοουμένου, διὰ τοῦτο εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι μάλλον ἔσφουγον οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ τὸ ἐπὶ τόκῳ δανεῖζειν παντελῶς ἀγνοούμενον, ἢ εἰ σφίσιν ἀπηγόρευτο ὑπὸ νόμων. Αἰεὶ δὴ παρὰ τοῖς λαοῖς πλέον δύναται πρὸς δικαιοπραγίαν ἢ ἄγνοια τοῦ κακοῦ ἢ οἱ νόμοι. Ἴδε καὶ Ιουστίνον 2, 2.

4). Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ δῆμων ὄλωρ κτλ. Πολλὴν τὸ κείμενον τοῦ χωρίου τούτου παρέχει ἀμφισβήτησιν πολλοὶ δ' αὐτῷ κατεμέλητησαν τὴν διάνοιαν, τὴν ὁρθὴν γραφὴν καὶ τὸν ἀληθῆ νοὺν ἀνευρεῖν πειρώμενοι. Καὶ οἱ μὲν τὴν γραφὴν *in vices* αἰρῶνται, καθ' ἣν ὁ νοῦς τοῦ χωρίου εἴη ὅδε· Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ πάντων (ὑπὸ παντός δηλοῦσι τοῦ λουῶ) εἰς ἀμοιβαίαν κτήσιν καταλαμβάνονται. Οἱ δὲ ἀσπάζονται τὴν γραφὴν *pro vices*, καθ' ἣν τὸ χωρίον δηλοῖ τάδε· Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ πάντων (ὑπ' ἐθνῶν δηλοῦσι ὄλωρ), ἐξ ἀμοιβῆς (ἄλλοτε δηλοῦσι ὑπ' ἄλλω) καταλαμβάνονται· Ἐοίκασιν οὖν κατὰ τὰς εἰρημένους γραφάς οὐ μόνιμον οἱ Γερμανοὶ ἔχειν τὸ πάλαι τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ τόπον ἐκ τόπου ἀμειβεῖν· καὶ νῦν μὲν τὴν δε τὴν χώραν οἰκοῦντες γεωργεῖν, νῦν δ' αὖ ἐτέραν, ἄλλοις ἐκείνην εἰς γεωργίαν καταλαμβάνοντες· Συμβαίνει δὲ τούτοις συνᾶδεν ὁ Καίσαρ περὶ Σοήθων (*bel. gal. 4, 1*) ἱστορήκεν. Ἰδιος αὐτῶν ἐκάστῳ καὶ διωρισμέρος ἄγρος οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔξεστιν αὐτοῖς πλεον ἔτους ἐχὼς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ διαμένουσι γεωργεῖν. Ἔτι δὲ συνᾶδει ἃ ὁ αὐτός φησι (*bel. gal. 6, 22*) περὶ Γερμανῶν. Γεωργίᾳ οὐ χαίρουσιν, οὐδέ τι ὠρισμέρον ἔχει μέτρον ἄγροδ' ἢ γῆρ ἰδίαν, ἀλλὰ κατ' ἔτος οἱ ἐν ἀρχῇ καὶ οἱ ἡγεμόνες ἔθνεσι καὶ συγγενείαις ἀνθρώπων εἰς ταῦτ' ἐγεγονότων παρέχουσι τῆς γῆς ὅσον καὶ ὅπου δοκεῖ· τῷ δ' ἐπιόντι ἔτι ἀλλαχόσε μεταρτίστασθαι αὐτοὺς ἀναγκάζουσιν. Αἰτίας δὲ τούτου πολλὰς λέγουσιν, ἵνα μὴ ἐμφιλοχωρήσαντές που ὑπὸ συνηθείας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν πόλεμον σπουδῆς ἐπὶ γεωργίαν τράπωνται. Ἀλλὰ καὶ Στράβων (ζ. 1) παρὰλήτια τούτοις περὶ τῶν πέραν τοῦ Ἄλβιος Γερμανῶν μνημο-

νεύει. Κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταρραστάσεις εὐμαρές διὰ τὴν λιτότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι τὴν παρασκευήν. Πιθανώτεροι δὲ δοκοῦσιν οἱ τὴν γραφὴν *vicis* ἀποδεχόμενοι, καθ' ἣν καὶ ἡμῖν ἔδοξεν εἰς τὴν ἐλλάδα φωνῇ τὸ χωρίον μετενεγκεῖν. Τούτων δ' αὖ οἱ μὲν τῷ Καίσαρι καὶ τῷ Στράβωνι οὐ πᾶν τι δεῖν πιστεῦειν φαίν, ὡς οὐχ ἱκανῶς τὰ τῶν Γερμανῶν ἐξερευνησασιν· οἱ δὲ τὰ τοῦ Καίσαρος καὶ Στράβωνος τοῖς τοῦ Τακίτου ῥήμασι συμβιβάζειν πειρῶνται, τοιοῦτό τι ἐν Γερμανίᾳ πράττεσθαι πάλαι ὑποτιθέντες, οἷον ἔπειτα τὸν Οὐανδήλων βασιλέα Γιζέριχον ἐν Ἀφρικῇ ποιῆσαι μανθάνομεν παρὰ Προκοπίου (Πολ. Βανδ. 1, 5), τοὺς μὲν εὐγενεῖς καὶ πλουσίους τῶν Ἀφρων, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ τὸν οἶκον ἅπαντα τοῖς ἑαυτοῦ υἱέσι παραδόντα δουλεύειν, τοὺς δ' ἄλλους ἀφελόντα τοὺς ἀγροὺς καὶ τοῖς συστρατευομένοις κατακληρουχίσαντα Οὐανδήλοις. Κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους ἐρμηνευτὰς εἴη ἂν τοῦ εἰρημένου χωρίου ὁ νοῦς ὁδε·

α Οἱ ἀγροὶ (οἱ ἐν ταῖς χειρωθείσαις ἐπαρχίαις) ὑπὸ δῆμων ὄλων (ἐθνῶν δηλονότι ὄλων ἢ συγγενειῶν τῶν νικητῶν) κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐκάστῳ γεωργῶν (τῶν αἰρουμένων δηλονότι γεωργεῖν μᾶλλον ἐν αὐτοῖς κατοικήσαντας ἢ πολεμεῖν) καταλαμβάνονται. Οὗτοι δ' ἔπειτ' αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν ἐκάστου ἀξίαν διανέμονται· (βουλῇ δηλονότι καὶ κελεύσει τῶν ἡγεμόνων, ὥσπερ Γιζέριχος ἐν Ἀφρικῇ τοὺς πλείστους τῶν ἀγρῶν καὶ ἀρίστους τοῖς ἑαυτοῦ υἱέσι καὶ τοῖς εὐπατρίδαις, τοὺς δὲ βραχυτέρους καὶ χείρους τοῖς ἄλλοις Οὐανδήλοις διένειμε).

Ἀλλ' οὖν, ὅτι κατὰ ταύτην τοῦ χωρίου τὴν ἐρμηνείαν οὔτε ἄλλοι· ἀλλαχόσε οἱ Γερμανοί, ὥσπερ περὶ αὐτῶν ὁ Καίσαρ ἱστορῆκε, μετανιάσασθαι ἠναγκάζοντο, οὔτε μὲν ἐν τῷ αὐτῷ μένοντες τοὺς ἀγροὺς ἄλλοτε ἄλλοι ἐξ ἀμοιβῆς εἰώθεσαν γεωργεῖν, ὥσπερ Αἰγύπτιοι καθ' Ἡρόδοτον (2, 168) καὶ Ἀχλμάται κατὰ Στράβωνα (ζ'. 5), καὶ γέται καθ' Ὁράτιον (οἰ, 3, 24. στ. 11—14), καὶ οἱ πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Διὸς βιώσαντες κατὰ Μάρωνα (Γεωρ. 1 στ. 125 κ. ἐ.).

β). Τοὺς ἀγροὺς κατ' ἔτος ἀμείβουσι κτλ. Ἐξήγησις ταῦτ' ἐστὶ τῶν λέξεων *per vices* κατὰ τοὺς ταύτῃ τὴν γραφὴν αἰρουμένους. Κατὰ δὲ τοὺς γράφοντας *vices* οὐδὲν ἄλλο τοῖς ῥήμασι ταύτοις δηλοῦται ἢ τὸ καὶ νῦν ἐστὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τηρούμενον ἔθος, μὴ τὸν αὐτὸν κατ' ἐνιαυτὸν σπεῖρειν ἀγρόν, ἀλλ' ἐξ ἀμοιβῆς παρ' ἐνιαυτὸν γεωργεῖν, ἢ κατὰ τρίτον αἰεὶ ἢ τέ-

ταρτον ἔτος νεᾶν· οὐ γὰρ κατ' ἔτος ἡ γῆ καρπὸν δύναται φέρειν.

6). *Τοιγάρτοι καὶ τὸν ἐνιαυτὸν οὐκ εἰς ἑσᾶς ἡμεῖν ὥρας διαιροῦσι κτλ.* Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ Αἰγυπτίων ἱστορεῖ Διόδωρος (1, 11. 12. 26)· εἰς τρεῖς γὰρ καὶ οὗτοι τὸ ἔτος διήρουν ὥρας.

ΚΖ'.

1). *Περὶ τὰς κηδείας οὐδεμία φιλοτιμία κτλ.* Τοῦναντίον παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Γάλλοις, οἷς ἔθος λαμπρῶς τοὺς τεθνεώτας κηδεύειν καὶ πολυτελεῖς αὐτοῖς τάφους κατασκευάζειν.

2). *Τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῖς τηρεῖται· τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοὺς νεκροὺς κτλ.* Τὸ τοὺς νεκροὺς καίειν, ὥσπερ ἄλλοις λαοῖς, οὕτω καὶ τοῖς Γερμανοῖς ἐν ἔθει τὸ πάλαι ἦν. Διὸ πολλοὶ ἐν Γερμανίᾳ ὀστοδόχοι κάλπαι ὑπὸ χώματα τεθαμμέναι ἐς τὸδε ἀνορωρύχονται. Οὐχ ὑποληπτέον δὲ τοὺς τύμβους ἐκείνους καὶ τὰς κάλπας μόνων εἶναι Ῥωμαίων· εὐρηνται γὰρ καὶ τῇ τῶν Κίμβρων χώρα καὶ ἐν Ὀλσατία καὶ Πομερανία καὶ ἀλλαγῷ τοιαῦται, ὅπου οὐδέποτε Ῥωμαῖοις ἐλθόντας ἴσμεν. Οἱ δὲ νῦν Γερμανοὶ τὰ χώματα ἐκεῖνα *Humen*, ἢ *Huchmen*, ἢ *Huchnengraeber* καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ ἔθνους δηλονότι τῶν Οὐννων, ὧν τάφους αὐτὰ οὐκ ὀρθῶς εἶναι ἡγοῦνται, ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως *Huchnen*, γίγαντας σημαίνουσης, οἷους τοὺς ἐκυτῶν παλαιτάτους προγόνους γενέσθαι οἰοῦνται, ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως *Hun*, θάνατον δηλούσης. Τὰ δὲ ξύλα, οἷς τοὺς νεκροὺς καίειν ἐνενομίστο, δεισιδαιμονία τινὶ ἐκλέγειν εἰκάσιν, οὐκ ἐς κόμπον ἀφορῶντες, ὥσπερ Ῥωμαῖοι, καὶ πολυτέλειαν.

3). *Οὐτ' ἐσθῆτας ἐπιφοροῦσιν, οὔτε θυώματα.* Πρβλ. *Annal.* 3, 2. ὅθεν κατάδηλον γίγνεται, ὅτι αἱ τῇ πυρᾷ τοῦ νεκροῦ ἐπιτιθέμεναι ὑπὸ Ῥωμαίων ἐσθῆτες οὐ τοῦ νεκροῦ περιδόλαια οὐδ' ἱμάτια τούτω κεχαρισμένα, ἀλλὰ τάπητες ἦσαν πολυτελεῖς. Τετραγώνους γὰρ ἰσοπλεύρους οἱ Ῥωμαῖοι τοῖς πλουσιωτέροις καὶ ἐπιφανεστέροις ἐγείρειν εἰώθεσαν τὰς πυράς, ὧν τὰς πλευράς ἐκάλυπτον τάπησιν, ὥστε τὸν θημῶνα ἐκείνον τῶν ξύλων μεγάλου οἰκοδομήματος ἢ ὑψηλοῦ πύργου ὅψιν παρέχειν.

4). *Τὴν δὲ τιμὴν τῶν ὑψιδμήτων καὶ πόρου πολλοῦ δεομένων μνημείων κτλ.* Καὶ ταῦτα τίθει εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἱ τάφους πολλάκις ὑψηλοὺς ψοδόφουον, τοὺς μὲν ἰδίους, τοὺς δὲ τῷ οἴκῳ ἢ τῷ γένει κοινούς, μαρμάρου, ἢ λίθου, ἢ πλίνθων κατασκευάζοντες, ἀνδράσι δὲ, κίσσι, βωμοῖς, καὶ οἰκίστοις κοσμοῦντες. Ἀλλὰ καὶ Γερμανῶν τοῖς διασημοτέροις ὑψηλότεροι

κατὰ λόγον τῆς διασημότητος ἀνίσταντο τύμβοι (ἴδε σημ. 2), δένδροις, ἢ τείχει, ἢ λίθοις ὑπερμεγέθεσι περιειλημμένοι.

5). Ὀδυρμῶν μὲν καὶ δακρύων ταχὺ ἀποπαύονται. Ἀθανάτους γὰρ ἐπίστευον τὰς ψυχὰς εἶναι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς καὶ ἀλκίμους ἄνδρας τοὺς ὑπὸ πλῆθους τραυμάτων ἀποθανόντας εἰς τὴν τοῦ Οὐδοῦνου ἢ Ὀδίνου κατοικίαν ἐν Οὐαλλάλα μεθίστασθαι κακῇ μακάριον βίον ἄγειν, εὐωχομένους τε καὶ ἀγῶσιν τις τερπομένους. Διὸ μεγάλη μὲν αὐτοῖς καταφρόνησις τοῦ θανάτου, μέγας δ' ἔπαινος τὸ τραυμάτων μαχομένους τυγχάνειν.

6). Νῦν δὲ διέξειμι τὰ παρ' ἐκάστῳ γούλφῳ κτλ. Φῦλον ἢ γένος, ῥωμαῖστί *gens*, πλῆθὺς ἀνθρώπων ἐστὶν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης φυεῖσα καὶ τῷ ἐκ ταύτης κοινῷ γνωριζομένη ὀνόματι, εἰς ἔθνη δὲ καὶ λαοὺς πλείους μερίζομένη. ἔθνος δέ, ῥωμαῖστί *natio*, φύλου ἢ γένους μοῖρα ἐστὶν ἐξ ἀνθρώπων συνεστῶσα κοινῇ μὲν διαλέκτῳ χρωμένων, οὐ μέντοι ἀναγκαιῶς καὶ τὴν αὐτὴν χώραν οἰκούντων. Λαὸς δέ, ῥωμαῖστί *populus*, πλῆθὺς ἀνθρώπων ἐστὶ πολιτεία κοινῇ καὶ κοινοῖς νόμοις σκηνημένων ἀλλήλοις. Πολ- λάκις ὁμῶς ταῦτα ἐν τῇ χρήσει συγκέχυται.

ΚΗ'.

1). Ἰούλιος ὁ θεός. Ὁ Καῖσαρ δηλονότι (ἴδε *bel. gal.* 6, 24.) τοὺς γὰρ αὐτοκράτορας ἀποθεοῦντες μετὰ τὴν τελευταίαν οἱ Ῥωμαῖοι θεοὺς ἐπωνόμαζον.

2). Διὸ πιστευτόν ἐστι κτλ. Πρὸβλ. *Liv.* 5, 34, *Iustin.* 24, 4. *Caes. bel. gal.* 6, 24. Τοῦναντίον δὲ γερμανικοὶ λαοὶ πολὺ πρὸ τῶν τοῦ Καίσαρος χρόνων διαβάντες τὸν Ῥῆνον εἰς Γαλλίαν εἰσέβαλον· καὶ πάντες σχεδὸν οἱ Βέλγαι τοῦ γερμανικοῦ ἦσαν γένους πρὸβλ. *Caes. bel. gal.* 1. 39. 51.

3). Τὰ μεταξὺ οὗ τοῦ Ἐρκυνίου δρυμοῦ καὶ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ Μάινου κατέσχορον οἱ Ἑλουήτιοι. Οἱ καθ' ἡμᾶς τὰ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολογοῦντες τὸ τοῦ Ἐρκυνίου δρυμοῦ ὄνομα εἰς τὴν δὲ διαμένειν φασί· ταῦτό γὰρ εἶναι τῷ νῦν *Harz* ἢ *Harzwald*. Περὶ δ' αὐτοῦ τοῦ δρυμοῦ, ἥτοι τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καὶ ἐκτάσεως, οὐδεὶς ἂν ἔχοι σαφές τι εἰπεῖν καὶ ὠρισμένον καὶ βέβαιον διὰ τὴν πολλὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν ἀσάφειαν καὶ ἀσυμφωνίαν, οἱ τὴν Γερμανίαν οὐκ ἀκριβῶς ἐξ αὐτοψίας γινώσκοντες, ἐξ ἀκοῆς ἀμφιβόλου καὶ ἀορίστου γεωγραφεῖν τὰ κατ' αὐτὴν ἐπειρῶντο. Τοῖς μέντοι γε Ῥωμαίοις συγγραφεῦσιν ἐπόμενοι πιθανὰ ἂν λέγοιμεν τὰδε. Ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς ἤρχετο μὲν ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν Ἑλουητίων καὶ Νερμήτων καὶ Ραυ-

ρακῶν ἐγγὺς τῶν πηγῶν τοῦ Δανουβίου καὶ Ῥήνου κεκλιμένος πρὸς ἄρκτον (Cæs. bel. gal. 6, 24. 25) εἴτα δὲ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Δανουβίου ὄχθην παρήκων, πρὸς νότον μὲν τῇ Ῥαιτῇ, πρὸς βορρᾶν δ' ἄνεμον τοῖς Χάττοις συνῆπτε, καὶ μέχρι τῶν ὀρίων τῶν Δάκων διέτεινεν, οὕτω που εὐρονόμενος, ὥστε τὸ εὖρος αὐτοῦ ἡμερῶν ἑννέα ὁδὸν εἶναι ἀνδρὶ εὐζώνῳ (Cæs. αὐτόθι). Ἐνταῦθα δὲ τοῦ δρυμοῦ ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς μέγαν κύκλον περιλαμβάνοντος ἐν μέσῳ ἰδρυτο χώρα καλῶς δυναμένη οἰκεῖσθαι, ἐνθα καὶ Βουτ αιμον τὸ τοῦ Μαροβούδου βασιλείον (ἴδε σημ. 4.) Ἐντεῦθεν δὲ πρὸς ἄρκτον τρεπόμενος τοῦ Δανουβίου ἐχωρίζετο καὶ πολλῶν ἐθνῶν τῇ γῶρᾳ συνῆπτε. Τὸ δὲ μῆκος αὐτοῦ ὁδὸν γενέσθαι λέγεται ἡμερῶν ἐξήκοντα. (ἴδε. Mel. de situ orbis 3, 3). Ὑπεραίρει δ' ἀντικρυς τὴν ἀλήθειαν ὁ Καῖσαρ (bel. gal. 6, 24.) περὶ αὐτοῦ εἶρηκε, μηδένα τῶν Γερμανῶν ἔχειν εἰπεῖν ἢ αὐτὸν ποτ' ἐς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑρκυνίου ἀφικέσθαι δρυμοῦ, ἢ παρ' ἄλλου πυθέσθαι, ὅπου ἄρχεται. Οἱ δ' ὕστερον γεωγραφοῦντες (πρὸς. Πτολεμαῖος) τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν εἰς τὰ ὄρη συνέστειλαν, ὃ τὰ Καρπάτια τοῖς Σουδήτοις συζεύγνυσσι. Τούναντιόν δὲ Πλούταρχος (Μάριος 11) τοὺς Κιμμερίους, οἱ ἐπ' ἐσχάτοις παρὰ τὴν ἐξω θάλασσαν ὄκουν, μέχρι τῶν Ἑρκυνίων διήκειν φησίν, ἀπίθανα λέγων.

4). Τὰ δ' ἀπωτέρω οἱ Βόιοι. Βόιοι ἢ Βοῖοι, ὁμοίως τοῖς Ἑλουητοῖς κελτικὸν ἔθνος, οὗ ἡ ἀρχαία πατρίς ἀδελος, πολλαχόσε μετανέστησαν. Εὐρίνται δ' οἰκήσαντες ἐν Γαλιτῇ, Ἰταλίᾳ, Γερμανίᾳ, Παννονίᾳ, Νωρικῷ, παρὰ τὸν Πάδον καὶ τὸν Δανουβίον, ἐν Ἰλλυρίᾳ, ἐν τῷ Ἑρκυνίῳ δρυμῷ καὶ ἐν Βοημίᾳ ἢ Βουτ αιμίᾳ. Οἱ δ' ἐν Νωρικῷ τοῖς Λαγγοβάρδοις ὕστερον ὑποταγέντες ἐν τῇ νῦν Βαυαρίᾳ Βοῖάριοι ἀπεκλήθησαν.

5). Μένει δὲ ἐς τόδε τὸ τοῦ Βουτ αιμου ὄνομα κτλ. Βουτ αιμον ἢ ὀρθότερον Βοιό αιμον τὸ τοῦ Μαροβούδου ἐστὶ βασιλείον ἐν τῷ Ἑρκυνίῳ δρυμῷ κατὰ Στράβωνα (7, 1.) Μετέβαλε δὲ τοὺς οἰκητορας, οἱ περὶ τοὺς χρόνους τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ὑπὸ Μαρκομάνων ἐξελαθέντες εἰς Νωρικὸν καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν κληθεῖσαν Βοῖο αιρίαν (τὴν νῦν Βαυαρίαν) μετέκλυσαν. Οὐκ ἐγγὺς δὲ τῶν τοῦ Δανουβίου καὶ Ῥήνου πηγῶν ἦν τὸ Βουτ αιμον, ὥς ἂν τις ὑπολάβοι τὰ τοῦ γεωγράφου (αὐτόθι) ἀναγινώσκων· ἀλλ' ἐν τῇ νῦν Βοημίᾳ, ἢ ὀρθότερον ἂν Βουτ αιμίᾳ ἢ Βοιό αιμίᾳ καλοῖτο. Σημαίνει δὲ Βουτ αιμον ἢ Βοιό αιμον Βοίων πατρίδα ἢ κατοικίαν. "Αἴμ γάρ ἢ χάιμ γερμανικὴ ἐστὶ φωνὴ ἴσον δυναμένη τῇ καθ' Ἑλλήνας πατρίδι ἢ κατοικίᾳ.

6). Ἀλλὰ πότερον οὐ Ἀραβισχοὶ εἰς Παρρορίαν

ἐξ Ὁσων, γένους γερμανικοῦ, ἢ κτλ. Τοὺς Ἀραβίσκους οἱ μὲν περὶ τὴν πόλιν Μουρσίαν (νῦν Εἰσσέκ) παρὰ τὸν Δραῦον ἢ Δράβον ποταμόν, οἱ δὲ ὀρθότερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν, μεταξύ τῶν ποταμῶν Ἀραβῶνος (νῦν Ράαβ) καὶ τοῦ Δανουβίου ἐν Παννονίᾳ κατοικῆσαι φασιν. Οἱ δ' ὅσοι κατὰ τινὰς μὲν τὴν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Οὐιάδου (τοῦ νῦν Oiler) καὶ τοῦ Οὐίσταύλα χώραν ἐνέμοντο, κατ' ἄλλους δὲ τὰ πρὸς ἑω τῆς Ἀνισίας ἐν τῇ νῦν Αὐστρίᾳ. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐνταῦθα μὲν γερμανικὸν φύλον καλεῖ τοὺς Ὅσους ὁ Τάκιτος, τούναντιόν δ' ἐν Κερ. 43 οὗ Γερμανοὺς αὐτοὺς εἶναι λέγει, τῇ διαλέκτῳ τεκμηριούμενος οὕτῃ παννονικῇ. Διό τινες τὰς λέξεις *germanorum natione* ὡς ἄλλοθεν εἰς τὸ καίμενον παρεισρυσίας ἐξοβελίζουσιν. Ἄλλοι δ' οἴονται περὶ μόνῃς τῆς κατοικίας τῶν Ὅσων καὶ Ἀραβίσκων ποιῆσθαι λόγον ἐνταῦθα τὸν Τάκιτον, ἐνδοιάζοντα καὶ ζητοῦντα, πότερον, παρὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Δανουβίου ὄχθην ἐν Γερμανίᾳ, ἢ παρὰ τὴν δεξιὰν ἐν Παννονίᾳ οἱ Ὅσοι καὶ Ἀραβίσκοι πρότερον ὤκουν· ἐν δὲ Κερ. 43 τὸ γένος αὐτῶν δηλοῦν.

7). *Ἐκατέρω τῶν ὀχθῶν* κτλ. Ὀχθας ἀρίστως λέγων ὁ Τάκιτος τὰς τοῦ Ῥήνου συνήθως σημαίνει· ἐνταῦθα δὲ νοητέον τὰς τοῦ Δανουβίου, ὅν τὴν ἀριστερὰν ἦτοι βορείαν οἱ Ὅσοι, τὴν δὲ δεξιὰν ἢ μεσημβρινὴν οἱ Ἀραβίσκοι οἰκῆσαι οὐκ ἀπιθάνως λέγονται.

8). *Οἱ δὲ Τρηούεροι καὶ οἱ Νερούεροι*. Οἱ μὲν Τρηούεροι ἢ Τρίβιροι, ἔθνος ἦν ἀρειμανές, ἱππικῇ μάλιστα διαφέρων δυνάμει, οἰκοῦν δὲ μεταξύ τῶν ποταμῶν Μῶσα καὶ Ῥήνου μέχρι τῆς Ἀρδουέννης ὕλης πρὸς ἄρκτον. Πόλεις αὐτῶν δ' εἶχε Κομφλυεντίαν ἐπὶ τῇ τοῦ Μοσέλλα καὶ Ῥήνου συρροῇ καὶ Βίγγιον καὶ ἄλλα· πρωτεύουσάν δὲ πόλιν ἐπὶ τῇ Μοσέλλᾳ, μεγίστην ἐν Γαλατίᾳ καὶ ὀλβιωτάτην, τὴν Αὐγούσταν Τρηούερον, ἔδραν τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἕως Οὐάλεντος. Οἱ δὲ Νερούεροι πρὸς ἄρκτον τῶν Τρηούερον καὶ τῆς Ἀρδουέννης ὕλης, πρὸς δ' ἐσπέραν τῶν Μενεπίων, ὑλώδη καὶ κατὰ τὴν παραλίαν ἐλώδη χώραν (τὴν νῦν Hennegau καὶ Namur) ἐνέμοντο, ἐν ᾗ πρωτεύουσι πόλιν αὐτῶν τὸ Βάγακον (νῦν Bayay) ἦν.

9). *Οὐαγγίονες, Τριδόκχοι, Νέμητες*. Οἱ μὲν Οὐαγγίονες περὶ τὴν πόλιν Βορδητόμαγον (νῦν Worms), ὤκουν· οἱ δὲ Τριδόκχοι περὶ τὸ Ἀργεντοράτον τὸ ἐπειτα Στρατισβοῦργον (νῦν Strasbourg) κληθέν· οἱ δὲ Νέμητες περὶ τὴν πόλιν Νοιόμαγον, ἢ βραχύτερον Σπίρα ἐκλήθη (νῦν Speyer).

10). Καὶ Οὐβίοι δέ. Οὗτοι τὴν δεξιὰν τοῦ Ῥήνου ὄχθην ἐνέμοντο ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Δαυγὸνα ἢ Λογάνα κατ' ἄλλους, (νῦν Lahm) ἕως τῆς Κολωνίας (νῦν Köln)· φιλιάν δὲ πρὸς Καίσαρα συν-

θέμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Γερμανῶν ἐμισοῦντο. Διὸ καὶ κατὰ τὸ 37 π. Χ. ἔτος εἰς τὴν τῶν Τρηουίρων χώραν ἐκόντες μετεκίσθησαν ὑπ' Ἀγρίππα καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς ὁχθῆς τοῦ Ῥήνου ἐκτίσαν, *Ko-loniar Agrippinam* κληθεῖσαν, ἀφ' ἧς καὶ αὐτοὶ Ἀγριππινεῖς (*Agrippinenses*) προσηγορεύθησαν.

ΚΘ'.

1). *Βατάουοι* ἢ *Βαταυοί*. Οὗτοι πρῶτον μὲν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ῥήνου, Οὐακάλου ἢ Οὐαχάλιδος (νῦν *Waal*) καὶ Μώσα περιειλημμένην νῆσον κατόκησαν ἐκ Γερμανίας μεταναστάντες· εἶτα δὲ μεῖζω χώραν πρὸς νότον κατέσχον, ἢ ἀπ' αὐτῶν *Βαταουτα* ἢ *Βαταυτα* ἐκλήθη. Πολίσματα δ' ἐκτίσαν Νοδιόμαγον (νῦν *Nimwegen*) ἐπὶ τῷ Οὐακάλῳ, Ἀρενάτιον (νῦν *Arnheim*), Τριέκτον (νῦν *Utrecht*), Λούγδουνον (νῦν *Leyden*). Προσεχώρησαν δὲ Ῥωμαίοις οὐχ ἡττημένοι, ἀλλ' ὡς σύμμαχοι· καὶ πολλάκις αὐτοῖς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Γερμανοὺς πολέμοις ἐπεκούρησαν, ἵππον μάλιστα παρέχοντες ἀξιόλογον· Ἀλλ' ἔπειτα τὸ ὑπακούειν δυσχεράναντες πολλάκις μὲν αὐτῶν ἐπειράθησαν ἀποστῆναι, οὐδέποτε δὲ τῆς αὐτονομίας τυχεῖν ἐδυνήθησαν.

2). Τὸ τῶν *Ματτιακῶν* ὑπακούει ἔθνος. Οὗτοι μοῖρα τῶν Χάττων γενέσθαι λέγονται, τὰ μετὰ τῶν ποταμῶν Ῥήνου, Μάινου καὶ Λαυγόνα (*Lahn*) κατέχοντες, πρὸ τοῦ 800 ἔτους ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἀγνωστοὶ τοῖς Ῥωμαίοις, οἱ αὐτοὺς ὕστερον ὑπαγαγόμενοι φρούρια ἐκτίσαν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἀργυρεῖα ὠρεῖαν. Ἐν ταύτῃ καὶ αἱ περιφημοὶ θέρμαι, τὰ καλούμενὰ *Ματτιακά ὕδατα*, πρὸς τῇ νῦν Οὐϊσβάδῃ ἦσαν. Πρωτεύουσαν δ' εἶχον οἱ *Ματτιακοὶ* πόλιν τὸ *Μάττιον*, ἢ νῦν εἰς μικρὴν συνέσταλται κομίδιον Μάδεν καλούμενον καπὶ τῷ ποταμῷ *Ἀδράνα* (νῦν *Edder*) κείμενον. Ἄλλοις δὲ Μάττιον τὸ νῦν *Matten* εἶναι δοκεῖ μετὰ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ *Matze* οἰκούμενον.

3). *Γῆν δεκουμάτιν*. Οὕτως ἔδοξέ μοι μεθερμηνεῦσαι τοὺς παρὰ Τακίτῳ καὶ παρ' ἄλλοις καλουμένους *decumates agros*. Ἦσαν δ' οὗτοι γῆ μεθορία, πολλῶν ὀκτασταδίων ἤτοι μιλίων Ῥωμαϊκῶν ἔχουσα πλάτος, μετὰ τῷ ὁρίῳ τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας καὶ τῆς τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Λαυαβίου ἔρημος καταλειψιμένη ἐς πλείω τῶν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις οἰκούντων ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀσφάλειαν. Ἀλλὰ κατὰ μικρὸν τὴν ἔρημον ταύτην Γάλλοι μετανάσται, ἀπορία τῶν ἀναγκαίων εὐπετέστερον τῶν κινδύνων καταφρονούντες, ὥκησαν καὶ ἐνέμοντο κτῆσιν ἀβάθειον, δεκάτην, ὡς ἔοικε, τελοῦντες τοῖς φρουροῦσι τὸ ὅριον τάγμα-

σιν· ὅθεν ἡ χώρα δεκουμάτις προσηγορεύθη. Τελευταῖον δὲ καὶ ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι ἱκανῶς ἤδη οἰκουμένην κατασχόντες τῇ οἰκείᾳ προσέθεντο, ἀντὶ τῶν εἰρημένων ποταμῶν τῶν πρότερον φύσει τὴν τῶν Ῥωμαίων ὀριζόντων ἀρχήν, χειροποίητον προσωτέρω στήσαντες ὕριον, οὗ ἔχνη τινά, τὰ τε καλούμενα δαιμόνια τείχη (Teufelsmauer) καὶ τάφοι τινὲς ἐπὶ τῆς ζευγνύσης τὴν Ῥατισβόνναν καὶ τὸ ἐπὶ τῷ Μαίνῳ Ὁβερβοῦργον εὐθείας, μέχρι τοῦ νῦν ὁράται.

Λ.

1). Τούτων ἀπωτέρω. Τῶν προειρημένων δηλονότι λαῶν οὐ τῶν τὴν δεκουμάτιν χώραν κατειληφότων.

2). Αἱ τῶν Χάττων οἰκῆσεις. Οἱ Χάττοι ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Ἄδρανᾶ (Edder) οἰκήσαντες φαίνονται, πρὸς ἄρκτον μὲν τοῖς Χαττουαρίοις (Κασουαρίοις κατὰ Πτολεμαῖον) καὶ Τουβαντίοις, πρὸς δὲ δυσμὰς τοῖς Ματτιακοῖς ὁμοροῦντες, πρὸς δ' ἔω μέχρι τῆς Δεκουμάτιδος χώρας ἐν τῇ νῦν Ἀσσίᾳ (Hessen) διήκοντες. Ἰσχυσαν δὲ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν Χερούσκων παρακμήν, καὶ πολλάκις πολεμηθέντες καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων (οἱ καὶ τὴν πρωτεύουσάν αὐτῶν πόλιν τὸ Μάττιον ἐλόντες ἐνέπρησαν), οὐ πολὺν χρόνον ἔμειναν ὑποχείριοι, ἀλλὰ ταχὺ ἀνεκτήσαντο τὴν ἐλευθερίαν.

3). Προτάσσουσι γὰρ λογάδας. Τοὺς ἀλκιμωτάτους δηλονότι, ὥσπερ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις εἴθιστο, ἐκλέγοντες προτάσσουσιν ἐν ταῖς μάχαις οἱ Χάττοι. Εἰσὶ δ' οἱ τὰς τοῦ κειμένου λέξεις *praeposere electos* δηλοῦν φασιν, ὅτι οἱ Χάττοι ἐξελέγοντο τοὺς σφῶν ἐν ταῖς μάχαις ἡγησομένους, ἥτοι τοὺς στρατηγούς. Ἀλλὰ τοῦτο κοινὸν τοῖς Γερμανοῖς, οὐκ ἔδιον ὃν τοῖς Χάττοις ἐκ τοῦ κεφ. 7 γιγνώσκομεν.

4). Τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἐς ἔργα (τὰ προσήκοτα) χρῶνται. Πολλὰ ἦν ταῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἡμεροσκόπους ἰδρύειν.

5). Τὴν μὲν τύχην τίθεται ἐν ἀδήλοισι, τὴν δ' ἀρετὴν ἐν βεβαίοις. Τοῦτ' ἔστι τῇ μὲν τύχῃ ὡς ἀδήλῳ ἥτον πιστεύουσι, τῇ δ' ἰδίᾳ μᾶλλον ἐπιθαρρόουσι ἀρετῇ, ἅτε ἐπ' αὐτοῖς κειμένη καὶ διὰ τοῦτο βεβαία.

6). Σιδηρὰ ἔργα. Λεῖα· ἀξίνας δηλονότι, σκαπάνας, πτύα, καὶ ὅσα εἰς κατασκευὴν χαρρακωμάτων καὶ ὀχύρων τοῦ στρατοπέδου χρῆσιμα.

7). Τοὺς μὲν ἄλλους φαίηκεν αἰεὶ ἰδὼν ἐξιέναι εἰς μάχην, τοὺς δὲ Χάττους ἐς πόλεμον. Ἡ μὲν γὰρ μάχη ὅπλων μόνον δαίται, ἃ οἱ ἄλλοι Γερμανοὶ ἔφερον καθάπερ μιᾷ ἐπι-

βολῇ τὸν πόλεμον διαπράξουσιν ἐλπίζοντες· ὁ δὲ πόλεμος τέχνης τε δεῖται καὶ εὐταξίας καὶ ἀποσκευῆς καὶ ἐργαλείων, ὧν μόνοι τῶν Γερμανῶν οἱ Χάττοι ἐφρόντιζον·

8) Ταχὺ δ' αὖ εἰκεῖν· ἦτοι ὑποχωρεῖν τῆς νίκης τοῖς πολεμίοις· τοῦτο δὲ τοῖς Χάττοις, οἷς ἐν τῷ πεζικῷ πᾶσα ἡ δύναμις, οὐ συνέβαινε, βεβαίαν, οὐ ταχεῖαν θηρωμένοις νίκην.

9). Ἡ μὲν γὰρ ταχύτης προσεχῆς κτλ. Ὁ νοῦς τοῦ χωρίου ἐστὶν ὅδε. Ὁ τοὺς πολεμίους δεδιὼς ὀξύτερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, τῇ ὁρμῇ τὴν ἀποῦσαν ἀνδρείαν ἀναπληρῶν· ὁ δ' ἀνδρείος μελλητικώτερος δι' ἀφοβίαν ἐστὶ πρὸς τὰς ἐπιθέσεις καὶ προμηθέστερος. Ἡ, Ἡ μὲν τῆς ἐφόδου ὀξύτης ῥαδίως αἴτιον ἔχει τὸν φόβον· ἡ δὲ προμηθὴς μέλλησις τούναντίον εὐστάθειαν ψυχῆς καὶ καρτερίαν τεκμηριοῖ.

ΛΑ'.

1). Ἐφ' αἵματι καὶ σκύλοις. Μετὰ τὸ ἐκχεῖν αἷμα καὶ σκυλεῦσαι πολέμιον· ἡ γὰρ ἐπὶ ἐνταῦθα χρόνον σημαίνει.

2). Ὁ φεῖός τι τοῦ βίου εὐρέσθαι. Ἔστι τὸ κείμενον *pretia nascendi retulisse* μεθερμηνεῦσαι καὶ ὧδε· κτῆσασθαι ἐκεῖνο, δι' ὃ γεγεννηθῆσθαι λυσιτελεῖ· ἦτοι τὴν ἀρετήν.

3). Καὶ ἤδη λευκοτριχοῦσι τούτῳ ἐπίσημοι. Οὐ διὰ τὸ μήπω καιροῦ τυχεῖν ἐς τὸ πολέμιον κτείνειν, ἀλλὰ διὰ τὸ μείζονος ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἐπιθυμεῖν· διὸ καὶ μετὰ τὸ πολέμιον ἀνελεῖν μέχρι γήρως ἐτήρουν τὸ σχῆμα, ὃ εἰς μείζω ἐν τοῖς πολέμοις ἀλκὴν παρωτρύνοντο.

4). Πολλοὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου *lorua*, γράφουσι *neua* ἢ *non noua* ἄλλοι δὲ *mirā*, ἢ *saeva* καὶ ἄλλοι ἄλλως κατὰ τὴν γραφὴν τὸν νοῦν μεταβάλλοντες τοῦ χωρίου.

5). Ἐως ἂν τὸ ἀναιμόν γῆρας κτλ. Ἔως ἂν τὸ γῆρας οὕτως αὐτοὺς ἀσθενεῖς καταστήσῃ, ὥστε βίῳ οὕτω τραχεῖ μὴ ἔχειν ἐγκαρτερεῖν.

ΛΒ'.

1). Οἱ Οὐσίπαι καὶ Τέγκτεροι. Οἱ Οὐσίπαι ἢ Οὐσιπέται καὶ οἱ Τέγκτεροι, ἢ Τεντερίδαι κατὰ Πλούταρχον (Καισ. 22), γερμανικὰ ἦσαν ἔθνη, κοινὰ ἔχοντες τὰ τῆς τύχης. Οὗτοι οὖν οὐ πάνυ δῆλον, ὅπου πρότερον ὦκουν. Εἴτα δὲ σὺν τοῖς Οὐβίοις ὑπὸ Σοθίων ἐξελαθέντες καὶ τριετίαν πολλαχοῦ πλανηθέντες τῆς Γερμανίας ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἀφίκοντο, ὃν διαπεραιωσάμενοι τὴν τῶν Μενά-

πίων καὶ Ἐδουρόνων καὶ Κονδρούσων (ἐθνῶν γαλατικῶν) χώραν καὶ τὰς οἰκίας παρὰ τὸν Μοσέλλαν κατέλαβον. Εἶτα δ' αὖ προσωτέρω ἐν Γαλλίᾳ πλανώμενοι ὑπὸ Καίσαρος μάχῃ ἡττηθέντες ἐτράπησαν καὶ πολλοὺς τῶν οἰκείων ἀποβάλλοντες εἰς τὸν Ῥήνον ἐαυτοὺς ἐνέβαλον φέροντις καὶ ἀπώλοντο. Ὀλίγοι δὲ τῶν ἱππέων τῇ μάχῃ οὐ παρατυχόντες, τὸ ρεῖθρον διανηξάμενοι εἰς τὴν τῶν Σουγάρων ἢ Σουκάρων διεσώθησαν χώραν. Τούτων δ' ἔπειτα ἐς Γαλίαν μεταναστάντων, οἱ Οὐσίπαι καὶ οἱ Τέγκτεροι πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν περὶ τὸν ποταμὸν Λουπίαν κατέσχον, οἱ μὲν ἐγγὺς τῆς τῶν Βαταυῶν νήσου οἰκήσαντες, οἱ δὲ Τέγκτεροι τοῖς Οὐβίοις καὶ Χάττοις γενόμενοι ὁμοτέρμονες.

ΛΓ'.

1). *Τοῖς Τεγκτέροις οἱ Βρουκτεροὶ συνῆπτόν ποτε.* Οὗτοι μεταξὺ τῶν ποταμῶν Λουπία καὶ Ἀμασία ὦκουν· μέρος δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἡ τευτοβουργικὴ ὕλη κατεῖχεν, ἐν ἣ Ἀρμίνιος ὁ τῶν Χηρούσκων ἡγεμὼν, λαμπρῶς ὑπὲρ αὐτονομίας ἀγωνισάμενος, τοὺς ὑπὸ Κοϊντιλίῳ τῷ Οὐάρῳ Ῥωμαίους πασσυδεὶ διέφθειρεν. Ἐκοινώνησαν δὲ τῆς μάχης τοῖς Χηρούσκοις καὶ Βρούκτεροι καὶ τὸν ὀνείον συναπεσεύσαντο ζυγόν. Δοκοῦσι δ' οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ τὴν πανωλεθρίαν ἐκείνην κράτος τι ἀνακτήσασθαι παρὰ τοῖς Βρουκτέροις. Φρούριά τε γὰρ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἔκτισαν καὶ τινα ἡγεμόνα δεξιόσθαι αὐτοὺς ἐπὶνάγκασαν. Πολίσματα δ' αὐτῶν Ὀσναθρούγα καὶ ἄλλα ὑπὸ Πτολεμαίου μνημονευόμενα. Προφῆτις δέ τις, Βελλήδα τοῦνομα (ὡς γράφει αὐτὸ Δίων 67, 5) ἢ Οὐελλήδα, ἐν πύργῳ τινὶ ἐπὶ τῷ Λουπίᾳ οἰκοῦσα, μέγιστον παρ' αὐτοῖς κλέος ἐκτέλεσεν.

2). *Νῦν δὲ οἱ Χάμαυοι καὶ Ἀγγριουάριοι.* Οἱ μὲν Χάμαυοι ἢ Χάμαβοι παρὰ τὸν μέσον Οὐῖσουργιν ὦκουν, ὡς ἔστι καὶ τοῦ νῦν πολισματος Χάμελν εἰκάσαι, ἐν ᾧ ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος περισέσσονται. Πρότερον δὲ δοκοῦσι δυσμικωτέραν τε καὶ βορειοτέραν τὴν οἰκῆσιν σχεῖν ἐν τῷ νῦν νομῷ Χάμελανδ. Μοῖρα δὲ τις αὐτῶν καὶ μεταξὺ τοῦ Οὐῖσουργιος καὶ τοῦ Μηλιβόκου ὄρους οἰκήσασα εὕρεται. Οἱ δ' Ἀγγριουάριοι τὴν πρὸς νότον τῶν Χαύκων ἐφ' ἑκατέρᾳ τοῦ Οὐῖσουργιος χώραν πάλαι ἐνέμοντο, πρὸς μὲν λίβρα ἀνεμὸν τοῖς Βρουκτέροις, πρὸς δ' εὖρον τοῖς Φόσοις συντερμονοῦντες. Φίλοι δὲ τοῖς Ῥωμαίοις γενόμενοι ὕστερον τὴν τῶν Βρουκτέρων χώραν κατέσχον.

3). *Ἐξελάσαντες τοὺς Βρουκτέρους καὶ παρτελῶς διολέσαντες.* Ἐπὶ μείζον ἔοικεν ἡ φήμη δεινῶσαι τὸ πρᾶγμα,

ὁ δὲ Τάκιτος ῥαδίως πάντα πιστεῦσαι αὐτῇ, ἅτε τοῖς Ῥωμαίοις θυμαρῇ μνηνούσῃ. Ἀλλ' ὅμως οἱ Βρούκτεροι οὐ πάντες ἀπώλοντο, μοῖρα γὰρ αὐτῶν κατὰ τὴν Κολωνίαν Ἀφριππίαν διαβάσα τὸν Ῥήνον ταχὺ δύναμιν ἀνεκτίσαστο καὶ φοβερόν τοῖς Ῥωμαίοις τὸ τῶν Βρουκτέρων κατέστησεν ὄνομα.

4). *Εἶθε δὴ τοῖς ἔθνεσι παραμένοι κτλ.* Τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα καὶ ὑπὲρ αὐτῆς φόβον ἐκφαίνει τοῖς ῥήμασι τούτοις ὁ Τάκιτος, ὥσπερ προσῶν τῇ διανοίᾳ τὸ εἰμαρμένον. Πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι τὸ μέγα τῆς Ῥώμης κράτος ἀπώλετο κατὰ βραχὺ ὑπὸ γερμανικῶν ἐθνῶν πολεμούμενον.

ΑΔ'.

1). *Ὁπισθεν.* Ἐξ Ἀνατολῶν δηλονότι ἢ πρὸς τὸν Οὐίσουρ-γιν ποταμόν.

2). *Δουλγούμνιοι καὶ Χασουάριοι.* Ἔθνη καὶ ταῦτα γερμανικά. Καὶ οἱ μὲν Δουλγούμνιοι ἐξῆς τῶν Ἀγγριουαρίων πρὸς νότον ἐν τῇ νῦν Παιδερβορνικῇ χώρᾳ τὸ πάλαι οἰκοῦντες, ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις, ὡς εἰκοι, τὰς οἰκήσεις μετέλλαξαν· ὁ γὰρ Πτολεμαῖος μνημονεύει Δουλγουμενίους πρὸς νότον οἰκοῦντας τῶν Λαγγοδόρδων. Οἱ δὲ Χασουάριοι ἢ Χαττουάριοι περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Λουπία ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Οὐϊσούγιος ὁχθῆς ἐν τῇ νῦν Ἐπισκοπῇ Ὁσναβρούγας καὶ Παιδερβόρνου, ὅπου ὁ ποταμὸς Χάσας τῷ Ἀμασίᾳ συμμίσγνυται, τὸ πάλαι ἱδρυντο. Εἶτα δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἐσπέραν τοῦ κάτω Ῥήνου χώρᾳ, ἐν τῇ νῦν Γελδρία μετέωκησαν τοῖς Φράγκοις συναριθμούμενοι, καὶ ὑπὸ Τιβερίου καὶ Γερμανικοῦ μάχῃ ἠττήθησαν.

3). *Ἐμπροσθεν*· πρὸς τὰ τοῦ Ῥήνου στόματα καὶ τὴν θάλασσαν.

4). *Οἱ Φρίσσιοι*, ἢ Φρίσσιοι, ἢ Φρίσσονες πάλαι μὲν μεταξὺ τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, (τῆς νῦν βορείας ἢ Γερμανικῆς θαλάσσης) τοῦ Ἰσάλα καὶ Ἀμασίας περὶ τὴν Φλεῦωνα λίμνην (Φληοῦμ κατὰ Πτολεμαῖον), ἢ τοῦ προσηφύου τοῦ Ῥήνου στόματος εὐρύτατον ἦν ἀνάχυμα, οἰκῆσαι λέγονται, ἅδηλα ἡμῖν τὰ πρὸς μεσημβρίαν ἔχοντες ὄρια. Ἐν δὲ τῷ ὑπὸ τῶν Ἱστορικῶν μέσωι καλουμένῳ αἰῶνι ὑπὲρ τὸν Σκάλδιν καὶ τὸν Ἄλβιν τοὺς τῆς χώρας ὅρους ἐξέτειναν. Ἐπὶ δὲ βασιλείᾳ αὐτῶν Ῥαδοδόδου ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μαρτέλλου νικηθέντες ὑπῆλθοι τοῖς Φράγκοις ἐγένοντο.

5). *Αἱμας εὐρυτάτας.* Πολλαὶ τούτων, ἐν αἷς καὶ ἡ ἀνωτέρω εἰρημένη Φλεῦων, ἐν ὕστεροις χρόνοις πλημμυρίδος ἐπελθούσης μεγάλης, οἷα ἐν τοῖς τοῦ Ὠκεανοῦ φιλεῖ συμβαίνειν αἰγιαλοῖς, καὶ

τοῦ κύματος τὴν ἀλιτενῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ὀκτασταδία ἐπικλίσαντος, εἰς ἓνα μέγαν συνερρύησαν κόλπον, τὸν Αὐστρίνον (νῦν Σουινδερσέ καλούμενον.

6). Καὶ τὰς Ἡρακλέους δὲ στήλας μέχρι τοῦ νῦν ἐκεῖ διαμένειν κτλ. Τὰς μυθώδεις ἐκείνας στήλας ἄλλος ἀλαχοῦ ιδρύσθαι ἔφασκεν, ὅπου ποθ' ἕκαστος τὴν γῇν περατοῦσθαι ἐπίστευεν· οἱ μὲν ἐπὶ τῷ τῶν Γαδείρων πορθμῷ, οἱ δ' ἐπὶ τῷ Σουνδικῷ τῷ τὴν Δανίαν τῆς Σουηδίας διείργοντι, οἱ δ' ἐν τῇ τῶν Φρεισίων χώρᾳ.

ΔΕ'.

1). Ἐπὶ μακρὸν ἐπικυρτουμένη. Τὸ ἐπικύρτωμα τοῦτο ἡ Κιμβρική Χερσόνησος, ἥτοι ἡ νῦν ἡπειρος τῆς Δανίας ἐστίν, ἧς ὁ Τάκιτος κυρτοτέραν καὶ στρογγυλωτέραν ᾤετο εἶναι τὴν πρὸς ἄρκτον ἐξέχουσαν πλευράν.

2). Ἐπαγαχωρεῖ ὑπονοσεῖ δηλονότι πρὸς νότον, τῇ Βαλτικῇ ἐκχωροῦσα θαλάττῃ. Ἰστέον δ' ὅτι τῆς νῦν Βαλτικῆς καλουμένης θαλάττης τὸ μὲν ἀπὸ τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου μέχρι τῶν τοῦ Οὐίστουλα ἐκβολῶν (ὧν ἐγγὺς αἱ Ἡλεκτρίδες ἔκειντο νῆσοι) Σουηδικῇ ἐκαλεῖτο θάλαττα, τὸ δ' ἐκείθεν πρὸς ἑω καὶ βορρᾶν ἐκτεινόμενον, Σαρματικῇ. Ἀμφότερα δὲ ὡς καὶ πρότερον ἡμῖν (κεφ. α'. σημ. 3) εἴρηται, τοῦ ὠκεανοῦ μέρη ὑπελαμβάνετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

3). Τὸ τῶν Χαύκων ἔθνος. Οἱ Χαῦκοι ἢ Καῦκοι εἰς μείζους καὶ ἐλάττους διήρχοντο. Καὶ οἱ μὲν ἐλάττους μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀμασία καὶ Οὐϊσούργιος ἀπὸ τοῦ νῦν Παπεμβούργου μέχρι τῆς προσαρκτίου θαλάττης ἐν τῇ προσεῳά Φρεισία, τῇ τοῦ Μοναστηρίου Ἐπισκοπῇ καὶ τῇ νῦν ἡγεμονίᾳ τοῦ Ὀλδεμβούργου κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πτολεμαίου οἰκοῦντες φαίνονται· οἱ δὲ μείζους πέραν τοῦ Οὐϊσούργιος μέχρις Ἀλβίος τὴν Βρεμλίαν καὶ Λαυεμβουργικὴν χώραν ἐνέμοντο.

5). Τὰς πλευρὰς ὅπως τῶν εἰρημένων ἔθνων κτλ. Δηλονότι τῶν Οὐσιπῶν, Τεγκτέρων, Βρουκτέρων, Χαμαυῶν, Ἀγχιουαρίων, Δουλγομνίων, Χασουαρίων καὶ Φρεισίων.

ΔΣ'.

1). Οἱ Χερῶσκοι, οἳ καὶ Χερουσκοὶ παρὰ Δίονι καὶ Χαιρουσκοὶ παρὰ Πτολεμαίῳ καλοῦνται, ἔθνος ἦν πάλαι τῆς Γερμανίας οὐ πάνυ μέγα· τοῦνομα ὅμως αὐτοῦ, πλειόνων ἔπειτα συμμάχων ἔθνων ἐπὶ Ῥωμαίους ἡγεμονεύσαντος ἐπὶ πᾶσαν ἐξετάθη τὴν συμ-

μαχίαν, τοὺς Δουλιγουνίους, Ἀνσιβαρίους, Χαπουαίους, Χαμχνούς, Τουθαντίους καὶ Μάρσους σὺν αὐτοῖς τοῖς Χηρούσκοις περιλαμβάνον. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ὀρίσαι οὐ ῥάδιον· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι οὐχ ἱκανῶς αὐτοὺς τῶν συμμάχων διέκρινον. Δοκοῦσι μὲν τοὶ οἱ Χηρούσκοι, ὅτε μάλιστα ἡμαζόν, τὴν χώραν οἰκεῖν μεταξὺ τῆς Βακκενίδος ὕλης (τῆς νῦν Θουριγγίας) πρὸς νότον, τοῦ Μηλιδόκου πρὸς ἄρκτον, τοῦ Οὐῖσουργίου πρὸς ἐσπέραν καὶ τοῦ Ἀλβίου πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἥτοι τὰς κατὰ τὴν νεωτέραν Γεωγραφίαν δύο ἡγεμονίας, τὴν Καλεμβεργικὴν καὶ τὴν Βруноπολίτιδα (Braunschweig). Ὑπάρχουσιν δ' οἱ Χηρούσκοι πρότερον τοῖς Ῥωμαίοις, ὑφ' οἷς οὐκ ὀλίγοι μισθοῦ ἐστρατεύοντο. Ἐπεὶ δὲ Κοϊντίλιος Οὐαρος στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων τραχύτερον αὐτοῖς ἤρξατο χρῆσθαι, τὴν ὕβριν καὶ βίαν οὐ φέροντες, συμμαχίαν πρὸς τε τὰ εἰρημένα ἔθνη καὶ πρὸς τοὺς Χάττους συνθέμενοι, ἔτει θ'. μ. Χ. ἀπέστησαν, καὶ Ἀρμινίου ἡγουμένου ἐπιθέμενοι τοῖς Ῥωμαίοις τὰ ὑπὸ τῷ εἰρημένῳ στρατηγῷ τρία τούτων τέλη ἐν τῇ Τευτοβουργικῇ χειμαδεύοντα ὕλην κατέκοψαν καὶ ἀνεκτήσαντο τὴν αὐτονομίαν. Εἰ δὲ καὶ ὁ Γερμανικός, ἔξ ἔτεσιν ὕστερον τὸν Ῥῆνον διαπεραιωσάμενος, τοὺς τε Χηρούσκους καὶ τὰ τούτοις συμμαχοῦντα ἔτρεψεν ἔθνη, καὶ τὸν Ἀρμινιον ἐν τῷ πεδίῳ Ἰδισταυίσῳ κατεμαχέσατο, καὶ μέχρι τῆς Τευτοβουργικῆς ὕλης προῆλθεν, (ἐνθα τὰ τῶν ὑπὸ Οὐάρῳ τεθνηκότων ὅσα εὐσεβῶς συνέλεξέ τε καὶ ἔθαψε, καὶ τὰ στρατιωτικὰ σημεῖα ἀνεκομίσασατο) ὑπαγαγέσθαι ὅμως αὐτοὺς πάλιν οὐκ ἐδυνήθη. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐμφύλιοι στάσεις τὰ πράγματα αὐτῶν ὕστερον ἐλυμήναντο, μακρὰ δ' εἰρήνη οὕτως αὐτοὺς ἐξεχαύνωσεν, ὥστε τὸ κράτος ἀποβάλλειν νικηθέντας ὑπὸ τῶν Χάττων.

2). *Φόδοσι*. Οὗτοι ὑπὸ μόνου μνημονεύονται τοῦ Τακίτου. Ἦσαν δ' ἔθνος οὐ μέγα, ἤμοροι τοῖς Χηρούσκοις, παρὰ τὸν ποταμὸν Φόσιον (Fuse) ἱσως οἰκοῦντες, ἐνθα οὕτως τῷ Ἀλλέρι συμβάλλει.

ΛΖ'.

1). *Τὸν αὐτὸν τῆς Γερμανίας κόλπον*· τὸ αὐτὸν τοῖς Χηρούσκοις δηλονότι καὶ Χαύκοις, ἢ κατ' ἄλλους τοῖς Χαύκοις μόνους.

2). *Οἱ ἔργιστα τοῦ ὠκεανοῦ Κίμβροι κατέχουσιν*. Οὗτοι φιλοπόλεμον καὶ μαχηώτατον ἔθνος ἐγένοντο, ἐπ' ἐσχάτοις τῆς Γερμανίας, ὡς ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν ἀρχαίων ὁμολογεῖται, παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν οἰκοῦντες, καὶ οὐ μόνον τὴν Κιμβρικήν Χερσόνησον καὶ Ὀλσατίαν καὶ Διττομαρσίαν καὶ Ἰυτίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀντιπέραν Σκανδίας τὴν περὶ τὴν κατέχοντες. Εἰ δ' οὐ

αὐτοὶ τοῖς Κιμμερίοις εἰσὶν, ὥς τινες τῶν νεωτέρων εἰκάζουσιν, ἐκ τῶν περὶ τὴν Μαιώτιδα λίμνην τόπων ἐν χρόνοις παλαιτέροις ἐπὶ τὴν ὑπάρκτιον ἐλθόντες θάλασσαν, οὐ δῆλον. Φοβεροὶ δ' οἱ Κίμβροι ἄλλοις τε κατὰ τὴν Εὐρώπην ἔθνεσι καὶ δὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένοντο· πλῆθος γὰρ αὐτῶν μέγα, εἴτε λείας ἐπιθυμοῦντες, εἴτε γῆς εὐφορωτέρας καὶ εὐηλιωτέρου κλίματος χρῆζοντες, εἴτε διὰ τὴν ἐμφυτον τοῖς Γερμανοῖς περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμάρειαν, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν τὴν ἐαυτῶν πατρίδα καταλιπόντες, πρὸς νότον πανοικί ὤρμησαν. Προσεταιρισάμενοι δὲ πρῶτον τοὺς Τεύτονας, εἴτα συμμαχίαν πρὸς Ἀμβρόνας καὶ Τυγουρίνους, ἔθνη κελτικὰ, ποικιζόμενοι, ἄλλας τε κατὰ τὴν Εὐρώπην χώρας καὶ δὴ καὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπιόντες ἐλπίζον, ἢ κατελάβανον εἰς οἰκισιν ἐαυτοῖς, τοὺς προτέρους οἰκίτορας ἐξελαύνοντες. Πολλοὺς οὖν στρατοὺς καὶ στρατηγούς τῶν δυνάμει τότε ἀμαζόντων Ῥωμαίων διέσθειραν, σκηπτοὺ δίκην προσπίπτοντες καὶ τῇ τῆς ἐρῆδος οἰκιστικῇ ἀνυπόστατοι ὄντες· Τέλος δὲ ἐν τῷ περὶ Βερκελλας πεδίῳ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ Μαρίου μάχῃ κρατερῶς νικηθέντες πασσοῦσι ἀπώλοντο.

3). *Ἐφ' ἑκατέρας ἀκτῆς.* δηλονότι τῆς παραλίας τῆς τε πρὸς ἐσπέραν καὶ τῆς πρὸς ἑω τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου.

4). *Εὐρέα ἐρύματα·* οὕτω μεθερμηνευταὶ τὰ τοῦ κειμένου *castra ac spatia*, ἃ κεῖται ἀντὶ τῶν *castrorum spatia* κατὰ τὸ σχῆμα *er* διὰ *duo* r.

5). *Τὴν συμφορὰν,* ἥτοι τὰ περὶ τοῦ ὀλέθρου αὐτῶν θρυλούμενα. Εἰσὶ δ' οἱ *causae* οὐ τὸν *causam*, ἀλλὰ τὴν *causam*, ἥτοι τὴν ἀπαράστασιν τῶν Κιμβρων δηλοῦν ἔχουσιν· ἀλλ' οὐκ οἰκεία τῷ Τακίτῳ ἡ χρῆσις τῆς λέξεως κατὰ ταύτην τὴν σημασίαν.

6). *Και κελίου Μετέλλου κτλ.* ἔτει 113 π. Χ.

7). *Ἐς τὴν δευτέραν τοῦ Αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ὑπατείας·* ἔτει 98 μ. Χ.

8). *Οὕτω μακρὸν χρόνον ἡ Γερμανία ρικᾶται·* τὸ ρικᾶται κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τῶν ρικᾶσθαι λέγεται ἢ πολεμεῖται ἢ ρικηθῆναι.

9). *Οὐχ Ἰσπανίας ἢ Γαλλίας.* Διττὴ ἡ Ἰσπανία παρὰ Ῥωμαίοις· ἡ μὲν ἐντεῦθεν, ἡ δὲ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρου. Διττὴ δὲ καὶ ἡ Γαλλία· ἡ μὲν ἐνθεν, ἡ δὲ πέραν τῶν Ἀλπεων.

10). *Τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας δεινότερον ἡμῶν κτλ.* Οἱ Γερμανοὶ ἐρρωμενέστερον, φησί, μάχονται ὑπὲρ τῆς σφῶν ἐλευθερίας ἢ οἱ Πάρθοι ὑπὲρ τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας. Τῆς ἐλευθερίας ὁ ἔρως οἰκότερον τοῖς Γερμανοῖς ἐστὶ κέντρον εἰς τὸ πολε-

μῆν ἡμῖν ἢ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ λαμπρότης τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας ταῖς Πάρθοις.

11). *Τί γὰρ ἁλλοῦ ἢ τὸν τοῦ Κράσσου φόρον* κτλ. Μάρκος Λικίνιος Κράσσος ἔτει 56 π. Χ. ὑπατεύσας, εἶτα δὲ Συρίας ἀνθύπατος, ἔτει 53. π. Χ. ὑπὸ Πάρθων ἀπέθανεν, ὃν ὁ Βασιλεὺς Φραάτης τῷ Αὐγούστῳ ἐν Ἀσίᾳ ἔπειτα διατρίβοντι, δέισας μὴ ὄπλα οἱ ἐπενέγκοι, τοὺς τε αἰχμάλωτους καὶ τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῇ ἡττῇ τοῦ Κράσσου καὶ Ἀντωνίου ἀλόντα ἀπέστειλε. Πάκορος δὲ ὁ Ὀρώδου τοῦ τῶν Πάρθων βασιλέως υἱὸς Δεκιδιον Σάξαν τὸν Συρίας ὑπαρχον μάχῃ νικήσας τὴν Συρίαν κατέσχευε· ἀνῆρέθη ὅμως ὕστερον ὑπὸ Οὐεντιδίου καταγωνισαμένου τοὺς Πάρθους.

12). *Ἄλλ' οἱ Γερμανοὶ Κάρθωνα καὶ Κάσσιον* κτλ. Γναῖος μὲν ὁ Κάρθων ἔτει 113 π. Χ. περὶ Νωρήειαν πόλιν τοῖς Κίμβροις συμμίζας οὐκ ὀλίγους ἀπέβαλε. Λεύκιος δὲ Κάσσιος ὁ Λογγίνος ἔτει 107 π. Χ. ἐν τινι τῶν Ἑλλοκητίων νομῶ ὑπὸ Τηγυρίων νικηθεὶς καὶ ὑπὸ ζυγὸν διελθεῖν ἀναγκασθεὶς ἀνῆρέθη· Μάρκον δὲ Δυρήλιον Σκαῦρον, Κάσσίου ὑπαρχον, ἔτει τῷ αὐτῷ ὑπὸ Κίμβρων ζωγρηθέντα ὁ Βασιλεὺς Βοιῳριζ ἀπέκτεινεν ὀργισθεὶς, ὅτι αὐτοὺς τῆς ἐς Ἰταλίαν στρατείας ἐπειράτα κωλύσαι, ἀήττητον ἀποφαίνων τὴν τῶν Ῥωμαίων δύναμιν· Κόϊντος δὲ Σερούλιος Καίσιον ἀνθύπατος καὶ Γναῖος Μάνλιος Μάξιμος (ἔτει 105 π. Χ. ὑπατεύσας) πρὸς Ταυτοσάγης πολεμοῦντας ἐγγὺς τῆς Τολώσης μεγάλως ἐσφάλισαν, διὰ θράσος τε καὶ διχόνοϊαν μάχῃ ὑπ' αὐτῶν ἡττηθέντες.

13). *Καὶ αὐτὸν δὲ Καίσαρα τότε Οὐαρον καὶ τάγματα σὺν τούτῳ τρία ἡφείλοστο.* Τῆς μεγάλης ταύτης πληγῆς εἰς Ῥώμην ἀπαγγελθείσης, οὕτω φασὶν ἐκπλαγῆναι τὸν Αὐγούστον, ὥστ' ἐπὶ μῆνας πολλοὺς συνεχεῖς μήτε τὸν πώγωνα μήτε τὴν κόμην ἐθέλιν κείρασθαι, θαμὰ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐναράσσειν ταῖς θύραις ἀναβοῶντα· ἀπόδος μοι τὰ τάγματα, Οὐαρε.

14). *Καὶ Δροῦσος καὶ Νέρων καὶ Γερμανικός.* Ὁ μὲν Δρούσος αὐτὸς τοῦ Τιβερίου ἦν ἀδελφός, ἐν ἔτεσι μ. Χ. 12—19 τετράκις ἐπὶ Γερμανοὺς στρατεύσας. Νέρων δὲ Τιβέριος Κλαύδιος ἦν ὁ Δρούσου ἀδελφός, Αὐγούστου δὲ διὰ Λιουίας υἱὸς πρόγονος, ὃς ἐν ἔτει 7—8 μ. Χ. στρατηγῶν ἐν Γερμανίᾳ τὸ πλέον συνέσει καὶ εὐβουλία, ἢ ἀνδρεία καὶ ὄπλων δυνάμει κατώρθωσε. Γερμανικὸς δὲ Δρούσου μὲν ἦν υἱὸς καὶ Τιβερίου ἀδελφιδόου, τετράκις δ' ἐν ἔτεσι 14—17 μ. Χ. ἐς Γερμανίαν στρατεύσας καλὰς ἥρατο νίκας.

15). *Γαῖον τοῦ Καίσαρος, τοῦ ἐπικληθέντος Κυλιγούλα.*

16) *Τὸ δ' ἐντεῦθεν εἰρήνην* ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Κλαυδίου καὶ Νέρωνος.

17). *Ἐὼς ἐπιλαθόμενοι καιροῦ* κτλ. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Γάλλου, Ὀθωνος, Οὐίτελλίου καὶ Οὔεσπασιανου.

18). *Τὰ τῶν ταγμάτων χειμάδια εἶλον.* Οἱ Βαταυοὶ δηλονότι ἔτει 69 μ. Χ.

19). *Ἀπὸ τῶν ἔργιστα χροόνων* οὐ μόνον τῶν τοῦ Δομετιανοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν τοῦ Νερούα καὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ.

ΔΗ.

1). *Τὴν γὰρ μεῖζω τῆς Γερμανίας νέμονται μοῖραν.* Οἱ Σουήθοι ἢ Σόθβοι μέγιστον τῶν γερμανικῶν ἦν φύλων, τὴν μεῖζω καὶ ἐωθινὴν μοῖραν τῆς Γερμανίας νεμόμενον, ἢ κατὰ πλάτος μὲν γεωγραφικὸν ἀπὸ Δανουβίου εἰς τὴν Σουηδικὴν (ἴδε Κεφ. λέ. σημ. 2) θάλασσαν καὶ πέραν αὐτῆς, κατὰ δὲ μῆκος ἀπὸ Ἀλβίου εἰς Οὐιστούλαν πρὸς ἑω διέτεινε. Μέση δὲ διαρρέεται ἡ χώρα τῷ ποταμῷ Οὐιάδῳ εἰς τὴν Σουηδικὴν ἐκβάλλοντι θάλασσαν καὶ τῷ Ἑρκυνίῳ διείληπται δρυμῷ. Ὁ δὲ Καῖσαρ (del. gal.) μεγάλου τῶν Σουήθων μέρους τὴν οἰκισιν παρὰ τὴν βορείαν τοῦ Μαίνου ἀκτὴν ἐν τῇ νῦν Ἀσσία τιθέμενος ἀμαρτάνει τοῦ ἀληθοῦς. Οὐδέ ποτε γὰρ ἐκεῖ Σουήθοι ὥκησαν. Φησὶ δ' οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ τὸ τῶν Σουήθων ὄνομα ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ ῥήματος *schweben* ἢ τοῦ *schweifen* παρῆχθαι καὶ πλάγηντας ἢ νομάδας σημαίνειν, ὥσπερ τούναντίον τὸ τῶν Σαζόνων παρὰ τὸ *sassen* ἢ *sitten* (ἵζειν) παρωνύμως εἰρησθαι καὶ ἐγκαθεστῶτας, ἐγκατοίκους δηλοῦν.

2). *Γνώρισμα δὲ τῷ φύλῳ τὸ τὴν κόμην ἀνασπᾶν καὶ ἄμματα συνδεῖν.* Οἱ Σουήθοι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς πανταχόθεν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνασπῶντες ταινίᾳ τινὶ συνέδουν, ἢ ἀλλήλαις οὕτως συνέπλεκον, ὥστε εἰς κρόβυλόν τινα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὴν κόμην συνάγεσθαι τῷ τῶν παλαιτάτων Ἀθηναίων ἔσως οὐκ ἀπεμπερῇ (ἴδε Θουκυδ. 1, 6.)

3). *Οὕτω δὲ τῶν δούλων οἱ τῶν Σουήθων ἐλευθεροὶ διακρίνονται.* Ἰσως οἱ τῶν Σουήθων δούλοι ἐξυρῶντο τὴν κόμην ἢ οὕτως ἐκείροντο, ὥστε μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνακάμπεσθαι καὶ συμπλέκεσθαι.

4). *Παρὰ δὲ τοῖς Σουήθοις μέχρι πολιᾶς ἢ αὐχμηρὰ ἀνασπᾶται κόμη καὶ πολιδάκεις ἐπ' αὐτῆς ψιλλῆς συνδεῖται τῆς κορυφῆς.* Οὕτω μεθρημένευσα τὸ χωρίον, τοῖς ἐρμηνευταῖς ἐκείνοις ἐπόμενος, οἷ τὸ τοῦ κειμένου *retro*

sequuntur ἐκ τοῦ *retrorsum torquent*, ἢ *retrovertunt* παρεφθάρθαι, τὸ δὲ *solo* τὸ ψιλὸν ἐνταῦθα σημαίνειν φασί.

ΛΘ'.

1). Ἀρχαιοτάτους τῶν Σουήθων καὶ εὐγενεστάτους αὐτοὺς οἱ Σέμνωνες εἶναι φάσκουσιν. Οἱ Σέμνωνες κατὰ Στράβωνα, ἢ Σέμνονες, μοῖρα τῶν Σουήθων ὄντες, μετὰ τοῦ Ἄλβιος καὶ Οὐϊάδου (*Oder*) ποταμοῦ, ὅκουν· ἦτοι τὴν νῦν Μεγαλοπολίτιν (*Mecklenburg*) χώραν καὶ τὴν Βρηνδεβουργικὴν· ἔτι δὲ μέρος τῆς Σαξονίας, τῆς Βοημίας, τῆς Μαρχίας, τῆς Λουσατίας, τῆς Σιλησίας καὶ Πολωνίας, ἐνθα τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος ἔχνη ἐν τοῖς τοπικοῖς *Semlin*, *Semmeley*, *Senske*, *Senkig*, *Semten*, *Semana* (*silva*) περιλελειπθαι ἔοικεν. Εἰγένοντο δὲ Ῥωμαῖοι γνωστοὶ ἐπὶ τῶν τοῦ Τιβερίου στρατειῶν καὶ τοῦ πρὸς Ἀρμίνιον πολέμου· εἶτα δ' ἐπὶ Δομετιανοῦ αὐτοκράτορος, ὅτε Μάσσης ὁ Σεμνώνων βασιλεὺς καὶ Γάννα προφῆτις αὐτῶν εἰς Ῥώμην ἦλθον· τέλος δ' ἐπ' Ἀντωνίνου τοῦ φιλοσόφου. Εἰς ἐκείνου δ' οὐδεμία τῶν Σεμνώνων μνεία ἐν τῇ ἱστορίᾳ γίνεται.

2). Ἐντὸςθεν (*inde*) ἀμφίβολον· ἢ ἀπὸ τοῦ ἄλσους; ἢ ἐκ τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἐκκυλινδρῶνται;

3). Ἐκατὸν γὰρ οἰκοῦσι δῆμους. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Καίσαρ (*bel gal.* 1, 37., καὶ 4, 1.) τοὺς Σουήθους, ὁ δὲ Τάκιτος ἐνταῦθα τοὺς Σέμνωνας ἑκατὸν δῆμους οἰκῆσαι φησιν, ἀνάγκη ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀμαρτάνειν, ἢ ἀμφοτέρους ἐξ ἀβεβήλου φήμης μᾶλλον, ἢ ἐκ μαρτυρίας ἀξιολίστου τὰ περὶ αὐτῶν ἱστορεῖν.

Μ'.

1). Τούτταντιον τοῖς Λαγγοθάρδοις. Οἱ Λαγγοθάρδοι ἢ Λογγίθαρδοι ἢ Λογγόθαρδοι· πολλάκις τὰς οἰκίσεις μετέβαλον· καὶ περ δ' ὀλίγοι ὄντες μέγχι κλέος καὶ κράτος ἐν ὅπλοις ἐκτήσαντο, ἐβρωμένως μαχόμενοι. Φασὶ δ' αὐτοὺς παρὰ τὸ Γερμανικὸν *lang* (μακρόν) καὶ *buren* (βοῦν), *barten* (μάχεσθαι), ἢ *bart* (πώγων), ἢ *bard* (λόγῃ) οὕτω κεκληῖσθαι, εὐρυβόας δηλονότι καθ' Ἑλλάδα φωνήν, ἢ μάχητάς, ἢ μακροπώγωνας, ἢ δολιχεγχεῖς· οἱ δὲ πιθανώτερον ἐκ τῆς οἰκίσεως αὐτῶν οὕτως ὠνομασθαι φασί, πεδιδόδος οὗσης μακροῦς καὶ εὐφόρου, παρακειμένης τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Ἄλβιος ὄχθῃ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀμμονίας (*Hamburg*) εἰς τὸ νῦν Σαλζνυέδελον διηκούσης· *Bærde* γὰρ γερμανικὴ ἐστὶ φωνὴ νομὸν ἢ χώραν σημαίνουσα. Ἐνταῦθα οὖν οἰκοῦντες ἐγνώσθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς Τιβερίου στρατείας· εἶτα δὲ μνημονεύονται μετὰ τῶν Σεμνώνων ἐν

τῇ συμμαχίᾳ τῶν Μαρκομάνων, ἀφ' ὧν ἐλευθερίας ἔρωτι ἐς τοὺς Χηρούσκους ἀπέστησαν. Οὐ πολλῶ δ' ὕστερον μάχῃ τῶν Χηρούσκων κρατήσαντες ἀπὸ Ἄλβιος πρὸς ἐσπέραν μέχρι Ρήνου τὴν ἑαυτῶν ἐξέτεινεν ἀρχήν. Κατὰ δὲ τὴν πέμπτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα μέρος τῆς νῦν Οὐγγαρίας παρὰ τὴν βορείαν τοῦ Δανουβίου ὄχθην κατέλαβον τοὺς Εβρούλους νικήσαντες. Κατὰ δὲ τὴν ἕκτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ὑφ' ἡγεμόνι τῷ Αὐδοίνῳ τὸ δεύτερον τὸν Δανουβιον διαβάντες τὴν Παννονίαν κατέσχον. Εἴτα δὲ κληθέντες ὑπὸ Ναρσῆ, ἡγουμένου αὐτῶν Ἀλθοίνου, υπερβάντες τὰς Ἀλπεῖς καὶ τὴν ἄνω Ἰταλίαν ὑφ' ἑαυτοῖς ποιησάμενοι τὸ Λαγγοβαρδικὸν ἰδρύσαντο βασιλείον, ὃ δυσὶν ὕστερον ἑκατονταετηρίσιν (ἔτει 774 μ. Χ.) Κάρλος ὁ μέγας κατέλυσε.

2). *Πορύρωτέρω δὲ Ρεύδιγροι καὶ Αὐτῶρες καὶ Ἀγγιλοι καὶ Οὐάρροι καὶ Εὐδόσεις καὶ Σουάρδορες καὶ Νουῦθορες.* Οὐδὲν περὶ τῶν οἰκίσεων τῶν ἐθνικῶν τούτων ἐκ τῆς ἱστορίας γινώσκομεν· κατὰ δὲ τὴν πιθανωτέραν τῶν ἀρχαιολογούντων δόξαν λεκτέον περὶ αὐτῶν τάδε.

Οἱ μὲν Ρεύδιγροι ἢ Ρεύδιγγοι πρὸς ἄρκτον τῶν Λαγγοβαρδων ἦκουν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἄλβιος ὄχθης· ἐκ δὲ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν ὀνόματος, ὃ οἱ ἀρχαιολογούντες ἐκ τοῦ γερμανικοῦ *Reid κάλαμος* σημαίνοντες, παράγουσιν, εἰκάζεται ὅτι τελευτώδη τινὰ χώραν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐνέμοντο ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου ἀναχρόμενον.

Οἱ δὲ Αὐτῶνες, οὓς τινες ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ *Aue* τοῦ *Λεῖ-μῶγα* σημαίνοντος προσαγορευθῆναι ὑπολαμβάνουσι, παρὰ τὸν ποταμὸν Αὐόν (*Aue*) ἐν Ὀλσατίᾳ, κατ' ἄλλους δὲ περὶ τὸν Αὐϊόν καὶ Ἰλμεναῦϊον ἐν τῇ Λυνεβουργικῇ, ἢ παρὰ τὸν Ἄλβιον ἐν τῇ Λαυεμβουργικῇ, καὶ Μεγαλοπολίτιδι (*Mecklenburg*) χώραν τὴν οἰκῶσιν εἶχον.

Οἱ δὲ Ἀγγιλοι ἢ Ἀγγειλοί, οὓς τινες παρὰ τὸ *Aeng* (παράκτιον πεδίον) οὕτω κληθῆναι νομίζουσι, πρῶτον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἄλβιος ὄχθης ἐν τῇ Μεγαλοπολίτιδι, εἴτα δ' ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐν τῇ Παρθενοπολίτιδι (*Magdeburg*) χώραν οἰκῆσαι δοκοῦσι, τὰς ὑπὸ τῶν Λαγγοβαρδων καταλειφθείσας οἰκίσεις καταλαβόντες. Εἴτα δ' οἱ μὲν εἰς Θυριγγίαν, οἱ δ' εἰς τὴν Κιμβρικὴν Χερσονήσον καὶ τὴν νῦν Σλεσβικίαν (ἐνθα καὶ νῦν κώμη *Angeln* σώζεται τὸ ἐθνικὸν μνημόσυκα ὄνομα) μετανέστησαν. Ὑστερον δὲ (ἔτει 449 μ. Χ.) σὺν τοῖς Σάξοσιν, ἡγουμένων Ἐγγίστου καὶ Ὄρσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Οὐορτιγκερίου παρακληθέντες εἰς Βρεττανίαν διέβησαν.

Οἱ δὲ Οὐάρροι (ἴσως οἱ αὐτοὶ τοῖς παρὰ Πτολεμαίῳ Φαροδε-

νοίς) τὰ περὶ τὸν Οὐαρνούϊον (Warnow) ποταμὸν ἐν τῇ Μεγαλοπολίτιδι χώρα κατεῖχον.

Οἱ δὲ Εὐδόσεις ὦκουν ἐν Ὀλσατία, ἐνθα καὶ πολίχνην Εὐτινον ἢ Ὀτινον (Eutin) καὶ ποτάμια Εὐδώρος (Eudora) καὶ Εὐδιγος (Euding) ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος μέχρι τοῦ νῦν διασώζουσιν.

Οἱ δὲ Σουάρδονες, ὧν τινες τοῦνομα ἀπὸ τοῦ Schwert ξίφος δηλοῦντος παράγουσι, παρὰ τὴν Λυθέκκην οἰκῆσαι λέγονται, ἐνθα νῦν Σουαρδοβία (Schwartau) καὶ ποταμὸς Σουάρδα (Schwarta) ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος φέρουσιν.

Οἱ δὲ Νουίθονες ἢ Νυίθονες, μέρος τῆς Μεγαλοπολίτιδος χώρας ἢ τῆς Σλεσδοκίας ἐνέμοντο, παρὰ τὸ natjan (ποτίζειν) ἢ nu-tan (ἀλιεῦν) ὀνομασθέντες, ὥς τινες οἶονται.

3). Πλὴν ὅτι Ἐρθαρ (Hertham). Ἄλλοι γράφουσι Nerthum, Νέρθον· ἔστι δὲ τοῦνομα Hertha τὸ αὐτὸ τῷ νῦν παρὰ Γερμανοῖς Erde καὶ παρ' Ἑλλήσιν Ἑρα, ὃ γῆν δηλοῖ, ἢ τῷ Heerd, ὅπερ ἑστίαν σημαίνει. Ὅτι δὲ ἡ γῆ καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἐλατρεύετο, Δημήτηρ (Δὰ μάτηρ) καλουμένη καὶ Κυβέλη καὶ Ρέα, δῆλον.

4). Ἐστὶ γοῦν ἐν γῇ τινὶ τοῦ Ὁκεανοῦ κτλ. Ὠκεανὸν καὶ ἐνταῦθα τὴν Σουηβικὴν καὶ Σαρματικὴν, ἥτοι τὴν νῦν Βαλτικὴν νοσητέον θάλασσαν. Περὶ δὲ τῆς νήσου, ἐν ἣ τὸ τῆς θεᾶς Ἑρθας ἢ Νέρθου ἄλσος κατὰ τὸν Τάκιτον ἔκειτο, οὐχ ὁμολογοῦσιν οἱ Ἑρμηνευταί. Πιθανώτεροι μέντοι δοκοῦσιν οἱ τὴν Ἑλγολανδίαν, ἢ τὴν Ρουγίαν, μάλιστα δὲ οἱ τὴν Ἀλσέαν ὑπολαμβάνοντες τὴν ἱερὰν εἶναι νήσον. Εἰκὸς γάρ τὸ κοινὸν ἐκεῖνο τῶν εἰρημένων Σουηβικῶν ἐθνῶν ἱερὸν μὴ πόρρω τῆς χώρας αὐτῶν ἀπέχειν. Ἐγγυτάτῳ δὲ τῶν ἄλλων νήσων ἡ Ἀλσένα κεῖται.

5). Ἐν τῷ ἀδύτῳ. Ἄδυτον ἐνταῦθα νοσητέον τὸν τοῦ ἀλσους μυχόν, ἢ τοῦ ὀχήματος τὸ κεκαλυμμένον καὶ ἀθέατον.

6). Καὶ αὐτὴ ἡ θεά. Οὐ τὸ ἰνδαλμα τῆς θεᾶς. Εἰ γὰρ τοῦτο, οὐκ ἂν προσετίθετο τό· εἴ τις πιστεύειν ἐθέλοι, γνωστοῦ πᾶσιν ὄντος, ὅτι τὰ ἰνδάλματα ἢ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐκαθαίροντο.

7). Οὐδὲ παραχρῆμα ἡ αὐτὴ καταπύρει λίμνη. Οἱ τοῖς ἱερῶσιν εἰς τὴν κάθαρσιν τῆς θεᾶς διακονήσαντες δοῦλοι παραιτίκα εἰς τὴν λίμνην εἰσβαλόμενοι ἀπεπνίγοντο, ἵνα μὴ ἐκπυστα ὑπ' αὐτῶν τὰ μυστήρια γένοιτο.

ΜΑ'.

1). Ἡ τῶν Ἑρμουνοδούρων πόλις κεῖται. Ἑρμουνοδούροι ἢ Ἑρμόνδοροι, Σουήβων καὶ οὗτοι μοῖρα, πρὸς ἄρκτον μὲν

τῶν Σουδήτιων ὄρων, πρὸς ἑω δὲ τῶν Χάττων, πρὸς μέσσην δ' ἀνε-
μον τῆς Δεκουμάτιδος χώρας οἰκοῦντες, τὰ νοτιώτατα τῆς Θουριγ-
γίας, τὴν Φραγκονίαν καὶ τὰ πρὸς λίβα κεκλιμένα μέρη τοῦ νῦν
σαξωνικοῦ βασιλείου ἐνέμοντο. Ἐτυμολογεῖται δὲ τοῦνομα ἐκ τοῦ
Hermun καὶ *Dur* ἢ *Thur* (ὕψος, ὄρος), σημαῖνον *Γερμανοὺς*
ὄρεινους.

2). *Πιστὴ Ῥωμαίοις*. Πρὸ τοῦ 152 ἔτους, ὅτε πάντα τὰ
ἔθνη ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίας ἕως Γαλατίας κατὰ τῶν Ῥωμαίων συνώμοσαν.

3). *Ἐν τῇ λαμπροτάτῃ τῆς Ῥαιτίας ἀποικία*. Πι-
θανώτερον τῇ Αὐγούστη Οὐϊνδελικῶν τῇ πρότερον καλουμένη Δα-
μασία τῶν Λικατίων. Εἰσι δ' οἱ τὴν Οὐϊνδελιδέναν ἐν τῷ Τυρώλῳ
ἢ τὸ Τρίδεντον σημαίνειν ἐνταῦθα τὸν Τάκτιον οἶονται· τὴν γὰρ
Αὐγούστην Οὐϊνδελικῶν μικρὰν ἔτι ἐν τῷ τότε εἶναι, ὥστε μὴ ἂν
ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Τάκτιου *λαμπροτάτην ἀποικίαν* Ῥωμαίων
κληθῆναι. Ἐν ἔτει γὰρ 13 μ. Χ. ἡ Ραιτία καὶ Οὐϊνδελικία ὑπὸ Τι-
βερίου καὶ Δρούσου τῶν τοῦ Αὐγούστου διὰ Λιουίας προγόνων χει-
ρωθεῖσαι Ῥωμαϊκῇ ἐπαρχίᾳ ἐγένοντο.

4). *Ὅπου τύχοι καὶ οὐδενὸς φύλακος παραπέμ-
πορτος*. Οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὸν Αἰψιον οὐδενὶ τῶν ἀλλοδαπῶν εἰς
τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν εἰσελθεῖν ἐπέτρεπον, εἰμὴ ὑπὸ φύλακι καὶ κριτῇ
τῶν ἐκαστῶ πρακτέων ἢ μή. Κατὰ δὲ τὸν Δίωνα (72, 2) οὐκ ἐξῆν
τοῖς ἀλλοδαποῖς οὔτε πολλάκις, οὔτε πολλὰχοῦ τῆς τῶν Ῥωμαίων
χώρας ἀθροίζεσθαι, ἀλλ' ἀπαξ ἐν ἐκαστῷ μηνὶ καὶ εἰς τόπον ἓνα,
ἐκατοντάρχου Ῥωμαίου δαὶ παρόντος.

5). *Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἑρμουνδούρων τὰς πηγὰς
ἔχει ὁ Ἄλβιος*. Ἀλλ' ὁ Δίων, ἐκ τῶν σχεδὸν ἔτεσιν ὕστερον τοῦ
Τακίτου τὰ Ῥωμαϊκὰ ἱστορῶν, ἐκ τῶν Οὐινδαλικῶν ὄρων ῥεῖν τὸν
Ἄλβιον φησὶν (85, 5). Εἰκάζεται οὖν, ὅτι μοιρὰ τις Ἑρμουνδούρων
ὑπὸ Μαροβούδῳ στρατευσαμένη περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἄλβιος ἐν τοῖς
Οὐινδαλικοῖς ὄρεσιν, ἦται τῷ νῦν καλουμένῳ Γιγαντεῖῳ ὄρει (*Rie-
sengebirg*), ὥκτισε καὶ μέχρι Τακίτου τὴν χώραν ἐκεῖνην κατεῖχεν·
ἢ ὅτι τὸ τῶν Ἑρμουνδούρων βασίλειον ὑπὸ Οὐϊβιλίου αὐξήθην καὶ
τὰ περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἄλβιος μέχρι τινὸς περιεῖχε.

MB'.

4). *Ἐξ ἧς τῶν Ἑρμουνδούρων οἱ Ναρίσκοι οἰκοῦ-
σιν, εἴτα Μαρομάρμοι καὶ Κοῦαδοι*. Καὶ ταῦτα τὰ
ἔθνη τοῦ τῶν Σουήθων ἦσαν φίλοι. Καὶ οἱ μὲν Ναρίσκοι, οἱ αὐτοὶ
τοῖς παρὰ Πτολεμαίῳ (2, 11.) Οὐαριστοῖς καὶ παρὰ Δίῳ (71,
21) Ναρισταῖς ὄντες, τὰ δυσμικώτερα τῶν Σουδήτων ὄρων (τὸ

νῦν καλούμενον Fichtelgebirg), καὶ μέρος τοῦ ἄνω Παλατινάτου ὄκουν, πρὸς μὲν ἐσπέραν τοῖς Ἑρμουνδοῦροις, πρὸς δ' ἔω τοῖς Μαρκομάνοις συντερμονούντες. Μοῖρα δὲ τις αὐτῶν ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου πρὸς νότον χωρήσασα ἐς τὴν τῶν Ῥωμαίων μετανέστη ἀρχήν.

Οἱ δὲ Μαρκομάννοι, τῶν Σουήδων ἰσχυρότατοι ὄντες, πολλάκις μὲν τὰς οἰκίσεις μετέβαλον, πολλάκις δὲ πρὸς πολλοὺς ἐπολέμησαν, Κουάδοις τε καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν συμμαχοῦντες. Καὶ πρῶτον μὲν παρὰ τὴν Ῥήνον καὶ Μαῖνον καὶ Δανούβιον οἰκοῦντες ὑπὸ βασιλεῖ Ἀριοβίστῳ πρὸς ἔλουητίους καὶ Καίσαρα ἐπολέμησαν· εἴτα δὲ παρὰ Μαῖνον καὶ Νίκερον πρὸς Ἑρμουνδοῦρους· εἴτα παρὰ τὸν ἐν Φραγκονίᾳ Σάλαν πρὸς Αρῦσον· εἴτα πάλιν ὑπὸ Μαροδοῦδω παρὰ τὴν ἀρχτῶν τοῦ Δανουβίου ὄχθην καὶ ἐν Βουταϊμίᾳ πρὸς Βοῦους (οὗς ἐξελάσαντες τὴν χώραν κατέσχον) καὶ Ἑρμουνδοῦρους καὶ Τιθέριον καὶ Χηρούσκους καὶ Σέμνωνας καὶ Λαγγοθάροους καὶ Δομετιανόν καὶ Τραϊανόν καὶ Ἀδριανόν. Ὑστερον δ' ἐν τῷ μαρκομαννικῷ καλούμένῳ πολέμῳ πρὸς Μάρκον Αὐρηλίον καὶ Ἡλιογάβαλον καὶ Αὐρηλιανόν καὶ Ὀνώριον καρτερῶς ἡγωνίσαντο. Ἀπὸ δὲ τῆς τελευτῆς τοῦ Ἀττίλα, ᾧ συνεστρατεύοντο, οὐκέτι μνημονεύονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Δοκεῖ δὲ τοῦνομα αὐτῶν ἐκ τῶν γερμανικῶν λέξεων Mark καὶ Mann συνεστάναι, τῆς μὲν ὄριον τῆς δὲ ἀρδρα σημαίνουσας, καὶ ἀρδρας ἐφοροῖους δηλοῦν.

Οἱ δὲ Κουάδοι, τῶν Μαρκομάννων σύμμαχοι, ὀρεῖνά τινα τῆς νῦν Βοημίας καὶ Μοραβίας μέρη ἐνέμοντο. Μοῖρα δὲ τις αὐτῶν, συνταξαμένη τῷ Μαροδοῦδῳ τῆς οἰκείας ἐξελαθέντι, βασιλέα ἰδίον εἵλετο καὶ φιλίαν πρὸς Ῥωμαίους συνέθετο. Ὅτε δ' οὗτοι ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου (ἔπει 167 μ. Χ.) τὸν πρὸς Μαρκομάνους μακρὸν ἐξήνεγκαν πόλεμον, τούτοις πάλιν οἱ Κουάδοι συμμαχήσαντες οὐ μικρὸν τοὺς Ῥωμαίους ἔβλαψαν. Ἐπειτα δ' ἐπονίσασα πρὸς αὐτοὺς ὁ Αὐτοκράτωρ εἰρήνην· οὐ μέντοι θαμάσαι τὸ φιλελεύθερον καὶ φιλοπόλεμον αὐτῶν ἐδυνήθη, οἱ πολλάκις καὶ ὕστερον τὰς μεθορίους τῶν Ῥωμαίων ἐπαρχίας κατέλαβον.

2). *Οἷον μέτωπον* κτλ. Ἡ τῶν Μαρκομάννων καὶ Κουάδων χώρα οἷον μέτωπον τῆς Γερμανίας πρὸς Ῥωμαίους ἐστί.

3). *Ἐφ' ὅσον ὁ Δανούβιος διατείνει.* Πολλὰ ὥς καὶ ἄλλως γράφεται τὸ χωρίον· τῆς ποικίλης ὁμως γραφῆς ὁ νοῦς παρὰ πλήσις.

4). *Τὸ κλεινὸν τοῦ Μαροδοῦδου καὶ Ταύδρου γένος.* Τὸ μὲν Μαροδοῦδου γένος τῶν Μαρκομάννων, τὸ δὲ Ταύδρου ἢ Τροῦδου τῶν Κουάδων ἐβασίλευε.

ΜΓ'.

1). *Ὅπισθεν δὲ Μάρσιγνοι, Γοθῖνοι, Ὅσοι, Βούροι κτλ.* Τὰ ἔθνη ταῦτα ἐπὶ τοῖς ἑωθινοῖς τῆς Γερμανίας ὁρίοι παρὰ τὸν ἄνω Οὐιάδον καὶ Οὐίστούλαν ἐν τοῖς Γιγαντείοις καὶ ἄλλοις τῆς Σιλησίας καὶ Βοηρίας ὄρεσιν ὄκουν, οἱ μὲν Μάρσιγνοι καὶ Γοθῖνοι τὰ τῶν Μαρκομάνων, οἱ δὲ Ὅσοι καὶ Βούροι τὰ τῶν Κουάδων νῶτα πρὸς ἑω κατέχοντες. Καὶ οἱ μὲν Μάρσιγνοι, Οὐανδηλικόν, ὡς ἔοικε, φύλον, ἐπὶ τῆς προσαρκτίου τοῦ Γιγαντείου ὄρους κλιτύος πρὸς ἑω τῶν πηγῶν τοῦ ποταμοῦ Σπρέα τὴν οἰκισιν εἶχον. Οἱ δὲ Ὅσοι, ἔθνος Παννονικόν, καὶ οἱ Γοθῖνοι, κελτοὶ τὸ γένος, ὑπὸ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ, ἐνθα οὗτος τῷ Καρπάτῃ συνάπτει, ὄρεινὴν χώραν ἐνέμοντο. Οἱ δὲ Βούροι περὶ τὰς τοῦ Οὐιάδου καὶ Οὐίστούλα πηγὰς κατέκουν, ἴσως μεταξὺ τῆς Βρέγης, τῆς Κρακοβίας (Καρόδοῦνου) καὶ τοῦ Ρατιβόρου.

2). *Τῶν δὲ φόρων τοὺς μὲν Σαρμάται, τοὺς δὲ Κουάδοι αὐτοῖς ἄτε ἀλλοτρεῖσι τάττουσιν.* Οἱ μὲν Σαρμάται δηλονότι τοῖς Ὅσοις, οἱ δὲ Κουάδοι τοῖς Γοθῖνοις ἐπέτιθεσαν φόρους.

3). *Οἱ δὲ Γοθῖνοι ἐπὶ μείζονι αἰσχύρῃ καὶ σίδηρον ἐξορύσσουσιν* ἴδε κεφ. 6. σημ. 1.

4). *Διαλαμβάνει γὰρ καὶ διατέμνει τὴν Σουηδίαν ὄρη συνεχῇ.* Πολλὰ τὰ τὴν Σουηδίαν διαλαμβάνοντα ὄρη, ἃ ἐν τῇ σημειώσει 1 τοῦ κεφ. ε. περιέχεται. Ἐνταῦθα δὲ νοεῖσθω τὰ Οὐανδηλικὰ ἢ Γιγάντεια, ἢ Λούνα καὶ ὁ Καρπάτης.

5). *Οἱ Λύγιοι.* Οὗτοι καὶ Λούγιοι παρὰ Στράβωνι καὶ Λούγιοι παρὰ Πτολεμαίῳ καὶ ἔτι Λογίωνες καλούμενοι τοῦ Σουηθικοῦ ἦσαν φύλου, καὶ τὰ πεδινὰ μεταξὺ τοῦ ἄνω Οὐιάδου καὶ Οὐίστούλα ἐνέμοντο, πρὸς μὲν Βορρᾶν τοῖς Βουργουνδίωσι, πρὸς δ' ἀπηνιότῃν τοῖς Γόθωσι, πρὸς δὲ μεσημβρίαν τοῖς Βαστάρναις καὶ Ὅσοις, πρὸς δ' ἐσπέραν τοῖς Μαρσίγνοις καὶ Σιλίγγοις καὶ Σέμνωσιν ὁμορῶντες. Μετέσχον δὲ τῆς ὑπὸ Μαροβούδω μεγάλης τῶν ἔθνων συμμαχίας καὶ ἐπὶ Δομετιανοῦ, ἔτει 84 μ. Χ., ἰσχυρῶς τοὺς Κουάδους ἐπίεσαν πολεμοῦντες. Ἐξ ἐκείνου δ' οὐδεμία αὐτῶν μείζ γίγνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

6). *Ἀρχέσει τούτων τὰς κρατίστας κατονομάσαι.* Ἀρίλους, Ἑλβεκώρας, Μαρίμους, Ἑλυσίλους, Νααρβάλους. Ἐκάστου τῶν ἔθνων τούτων τὴν οἰκισιν ἐν τῇ εἰρημένῃ μεταξὺ τοῦ Οὐιάδου καὶ Οὐίστούλα χώρα ὁρίσαι χαλεπὸν.

7). *Τὸ δ' ὄνομα Ἀλκοι καλοῦνται.* Τούνομα τοῦτο

ἴσως ἀπὸ τοῦ σλαβικοῦ *Holeczy* ἐπὶ τὸ ῥωμαϊκώτερον ἐσχημάτι-
σται, ταῦτοσήμεν ὄντος τῷ παρ' Ἑλλήσι κοῦροι· τοὺς Διοσκού-
ρους οὖν δηλοῖ.

8). *Τῶν ἀνωτέρω κατειλεγμένων λαῶν*. Τῶν Μαρ-
σίγων δηλονότι, Γοθίνων, Ὄσων καὶ Βούρων.

9). *Τὸ σῶμα χρωρνύουσι*. Διὰ τοῦτό τινες τοὺς Ἄριους
οὐ Γερμανοὺς εἶναι φασιν· οἱ δὲ Γερμανοὺς μὲν αὐτοὺς ὑπολαμ-
βάνουσιν, ἀλλὰ τοῖς Σαρμάταις ὁμόρους καὶ διὰ τοῦτο τῶν Σαρμα-
τικῶν ἐθῶν κοινωνήσαντας.

10). *Ἐπέκεινα τῶν Αὐγίων οἱ Γόθωνες βασι-
λεύονται*. Οἱ Γόθωνες ἢ Γύθωνες, οἱ ὕστερον Γόττοι καὶ Γότθοι
κληθέντες, συγγενεῖς ἴσως τοῖς Γέταις ἦσαν καὶ περὶ τὰς ἐκβολὰς
τοῦ Οὐίστοῦλα τὸ πάλαι ὥκουν· ἀδελφον δέ, πότε καὶ τίνος ἔνεκεν
ἐκεῖθεν ἀπαναστάντες πρὸς νότον ἐχώρησαν. Κατὰ γὰρ τὴν γ'-
μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου χώραν περὶ τὸν
Βυρυσθένη καὶ Ἀνάστριν κατέχοντες φαίνονται, ὅθεν ὁρμώμενοι
πρὸς Ῥωμαίους ἐπολέμουν. Τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος, τὴν τε Δακίαν
ὑφ' αὐτοῖς ἐποιήσαντο καὶ τὸν Ἰστρον διαπερικλωσάμενοι ὥρμησαν
πρὸς τὰ νοτιώτερα, καὶ διαποντίους στρατείας ἀνείλοντο, ὧν ἡ
κατὰ τὸ 269 ἔτος ἐξετάθη καὶ μέχρι Κύπρου. Καίπερ δ' ὑπὸ Κλαυ-
δίου τοῦ Αὐτοκράτορος ἐν Μοισίᾳ μάχῃ κρατερᾷ ἠττηθέντες καὶ
πλείστους ἀποβαλόντες, παρέτειναν ὁμῶς ἐπὶ χρόνον ἔτι τινα τὴν
τῶν Ῥωμαίων λυμαινόμενοι μεθορίαν. Εἴτα δ' ἐπὶ Κωνσταντίνου
τοῦ Μεγάλου ὤφθησαν αὖθις τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιτρέχοντες χώ-
ραν· ἀλλ' ἠναγκάσθησαν (ἔτει 331) πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην συνθέσθαι.
Ὑστερον δὲ (ἔτει 375 μ. Χ.) οἱ μὲν ἐπὶ Πόντῳ Γότθοι (οἱ Ὀστρο-
γότθοι ἦτοι ἑῶσι Γότθοι ἐκλήθησαν) ὑπ' Ἀττίλα ἐγένοντο· οἱ δὲ
τούτων τῷ Βυρυσθένει διωρισμένοι καὶ ἐν Δακίᾳ οἰκοῦντες (οἱ Οὐί-
σίγοτθοι ἦτοι ἐσπέριοι Γότθοι προσκαγορεύθησαν), τὸν Ἰστρον διαβή-
ναι ἀναγκασθέντες, ὥκησαν ἐν Μοισίᾳ καὶ Θράκη, ἐνθα αὐτοῖς ὁ
Αὐτοκράτωρ Οὐάλης χώραν παρέσχεν εἰς οἴκησιν. Ἀλλ' οὐ πολλῶν
ὕστερον νεοχμώσαντες καὶ ὅπλα τοῖς Ῥωμαίοις ἀντάραντες τὰς ἐγ-
γὺς χώρας ἐδήουν καὶ τὸν αὐτοκράτορα ἀπέκτειναν ἀντιστρατεו-
σάμενον. Ἐντεῦθεν τὰς ἀνατολικὰς χώρας τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρ-
χῆς πολλάκις οἱ Γότθοι κατέδραμον· ὑπ' Ἀλαρίχῳ δὲ καὶ εἰς Ἰτα-
λίαν εἰσέβαλον (ἔτει 470 μ. Χ.) καὶ τὴν Ῥώμην εἶλον (ἔτει 410
μ. Χ.) καὶ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας πολλὰ κατέσχον, καὶ τοῦ-
νομα αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐσθινῶν μέχρι τῶν δυσμικωτάτων τῆς Εὐρώ-
πης ποθερὸν κατέστη τοῖς ἔθνεσιν.

11). *Εἴτα δ' ἐπ' αὐτῷ τῷ Ὀκεανῷ οἱ Ῥόγοι οἰκοῦνται*.

καὶ οἱ Λεμόδιοι. Ὡκεανὸς ἐνταῦθα ἡ Σουηβικὴ (ἴδε κ. λέ-
σημ. 2) καλεῖται θάλασσα. Καὶ οἱ μὲν Ῥόγοι, ἢ Ῥούγιοι, ἢ Ῥουτί-
κλειοι κατὰ Πτολεμαῖον, ὧν τὸ ἐθνικὸν ὄνομα ἡ Ῥουγία νῆσος καὶ
ἡ Ῥουγία Ὑλη (Ruegenwald) διασώζουσι, μεταξὺ τῶν ποταμῶν
Οὐτάδου καὶ Οὐίστουλα τὴν αἰκὴν εἶχον· τούτων οἱ ἡγεμόνες, ὡς
καὶ οἱ τῶν Τουρκολίγγων καὶ Ἑρούλων, Ἀττίλα τῷ τῶν Οὐννων βα-
σιλεὶ συνεμάχισαν, οὗ τελευτήσαντος, τῆς νῦν Αὐστρίας καὶ Μο-
ραβίας καὶ Οὐγγαρίας μέρος κατέσχον. Οἱ δὲ Λεμόδιοι πρὸς ἑω τῶν
Ῥόγων ἐν τῇ νῦν Πομερανίᾳ κατοικοῦν.

ΜΔ'.

1). Προσωτέρω δὲ τῶν *Συτόρων* αἱ πόλεις (civitates).
Προῖον ὁ Τάκιτος εἰς τὴν ἀρκτέραν Γερμανίαν τὰ ἤθη μᾶλλον καὶ
ἔθιμα τῶν λαῶν ἢ τὰς αἰκίσσεις καὶ χώρας σκοπεῖ, τῇ ἱστορίᾳ μᾶλ-
λον ἢ τῇ Γεωγραφίᾳ προσέχων. Διὸ οὔτε τοῦ Οὐίστουλα, οὔτε τῆς
Κιμβρικῆς Χερσονήσου, οὔτε τοῦ Κοδανοῦ κόλπου, οὔτε μὴν τῆς
Σκανδίας μνηεῖν ποιεῖται. Ἦνικε δ' ὁ Ῥωμαῖος τὰ ἐκεῖ οὐκ ἀκριβῶς
παρ' ἐμπόρων πυθέσθαι. Εἰσὶ δ' οἱ Συτόνες τῶν νῦν Σουήκων ἢ Σουη-
δῶν πρόγονοι, ὧν τοῖνομα ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ *Sue-See* παρῆχθαί
τισι δοκεῖ καὶ *θαλασσοῦς* σημαίνειν. Καὶ τούτους οὖν τοῖς Σουή-
θοις συγκαταλέγει ὁ συγγραφεύς. Ἰδε τοῦ μέ. κεφαλαίου τὸ τέλος.
2). Ἐν αὐτῷ κεῖμεναι τῷ Ὡκεανῷ. Ἐν τῇ Γερμανικῇ
δηλονότι καὶ τῇ Σουηβικῇ θάλασσᾳ. Οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τὰ νοτιώτερα
τῆς Σκανδιᾶς μόνον καὶ ταῦτα ἐν φήμῃς γινώσκοντες, νῆσον αὐτὴν
εἶναι ᾔσonto τῷ ὑπερκτίῳ περικλυζομένῃ Ὡκεανῷ.

3). Οὐδεμίαν τοῖς ἀρχομένοις τοῦ ὑπακούειν πα-
ρέχων αἴρεσιν. Οὕτω μεθερμηνεύται μοι τὸ κεῖμενον *non pre-
cario jure parendi*, τῷ νῷ μᾶλλον ἢ τῇ λέξει προσέχοντι. Ἡ δὲ
φράσις ὑποσάλοικός πως ἢ ἀήθης ἐστὶ καὶ ἀνώμαλος. Ἐδει γὰρ
ὁμολώτερον λέγειν· *non precario jure imperandi*, ἢ *exigendi
ut sibi pareatur*.

4). Διήλον δ' αὖ, ὅτι οὐτ' εὐγενῆ, οὐτ' ἐλεύθερον,
οὐτ' ἀπελευθερικὸν τοῖς ὕπλοις ἐπιστήσας συμφέρει
τοῖς βασιλεύουσι. Διὰ τί; Διότι ὁ δούλος τῷ ἑαυτοῦ κυρίῳ
μόνῳ προσέχει, παρ' οὗ τὴν τε ἐλευθερίαν καὶ ἀγχιθὰ ἄλλα τῆς ἑαυ-
τοῦ πίστεως ἀμοιβὴν ἀπεκδέχεται· οὐδ' ἂν ῥαδίως αὐτῷ τις ἄλ-
λος πιστεύσειε, δεδιὼς τὴν καταγγελίαν· οὐδὲ φόβος μὴ νεωτε-
ρίσῃ ποτὲ ὁ τοιοῦτος ἢ στάσιν παρασκευάσῃ, οἷον ἂν δράσειεν ὁ εὐ-
γενής, ἢ ὁ ἐλεύθερος ἢ ἀπελευθερικὸς τῶν τῇ πόλει συμφερόντων
κηδόμενος.

ME'.

1). Πέραν τῶν Στυόνων ἄλλη διακέχυται θάλασσα ρωθῆς κτλ. Ἐξ ἀκοῆς ἱστορῶν τὰ περικιτέρω ὁ Τάκιτος οὐ θαυμαστὸν εἶ που πλημμυλεῖ, ἀληθῆ ψευδέσιν ἀναμιγνύς ἢ μυθώδεσιν. Ἡ ἄλλη θάλασσα λέγει ἐνταῦθα κατὰ τινος τὴν νῦν Λευκὴν καλουμένην· κατ' ἄλλους δ' οὐ ταύτην (ἦν φασιν ἐν τῷ τότε χρόνῳ μήπω ἐωρακέναι μηδ' ἄλλως ἐγνωκέναι Ῥωμαίους), ἀλλὰ τῆς Σουηθικῆς καὶ Σαρματικῆς θαλάσσης τὰ βορειότερα (τὸν νῦν Φιννικὸν καὶ Βοθνικὸν κόλπον) ὃ τοῦ τὴν γῆν πᾶσαν περιέρρεοντος ὠκεανοῦ μέρος, ὥσπερ δὴ καὶ αὐτὴν τὴν Σουηθικὴν καὶ Σαρματικὴν θάλασσαν, οἱ ἀρχαῖοι ᾔκοντο εἶναι, καὶ τῇ Κασπίᾳ θαλάσσῃ καὶ τῷ Πόντῳ οὕτω συνέχεσθαι, ὥστ' ἔχειν τινὰ ἐκείθεν πρὸς ἑωπλέοντα ἐνταῦθα ἐλθεῖν (ἴδε Στράβ. ζ'. 2). Νωθὴς δὲ καὶ σχεδὸν ἀκίνητος ἡ εἰρημένη καλεῖται θάλασσα διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ψύχους πῆξιν τοῦ ὕδατος. Διὰ τὴν αὐτὴν ἕως αἰτίαν νεκρὰ θάλασσα προσηγορεύθη τὸ πάλαι (ἴδε Ὁρρ. Ἄργον. 1083 κ. ε.) καὶ ὁ Κρόνιος πόντος, ὃν εὐλόγως ἂν τις εἰκάσειε τὸν αὐτὸν τῇ Σαρματικῇ εἶναι θαλάσσῃ.

2). Ἡ περιζώννυσθαι τε καὶ περικλείεσθαι τὸν τῆς γῆς κύκλον διὰ τούδε πιστεύεται, ὅτι κτλ. Τὸ μὲν φαινόμενον κατ' ἀλήθειαν ὁ Τάκιτος ἱστορεῖ, τὴν δ' ἀληθῆ αὐτοῦ αἰτίαν ἀγνοῶν φάνεται. Οὐ γὰρ δήπου διὰ τὴν γῆν ἐκεῖ περατοῦσθαι ἱκανὸν καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου πῶς ἐπ' αὐτὴν διαχεῖται, ὥστε καὶ τοὺς ἀστέρας, ὡς φησιν, ἀμαυροῦσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τὸν ἥλιον ἐν ταῖς ὑπαρκτοῖς χώραις ἐλάχιστον χρόνον καὶ ἐγγὺς τοῦ ὀρίζοντος ὑπὸ τὴν γῆν διαμένειν τοῦ θέρους· τοῦτο γὰρ παραίτιον τοῦ δι' ἄλλης τῆς νυκτὸς παρατείνεσθαι ἐκεῖ τὸ λυκόφως. Ἐλέγχεται γοῦν ὁ Τάκιτος οὐδ' ἄκρῳ δακτύλῳ ἀστρονομικῶν γευσάμενος μαθημάτων· ἴδει γὰρ ἂν, ὃ Ἰππαρχος κατὰ Στράβωνα (B, 1) δυσὶν ἑκατονταετηρίσι πρότερον ἐδίδάξε· κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὴν Κελτικὴν ἐν ὅλαις ταῖς θεραιαῖς ρυξὶ παραυγάζεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, περιϋστάμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν.

3). Ἐτι δὲ καὶ ψόφον ἀκούεσθαι, καὶ θεῶν ἰδέας καὶ ἀκτῖνας κτλ. Τὸ μὲν ψόφον ἀκούεσθαι ψευδές, ἐπιστεύετο δ' ὑπὸ τῶν χυδαίων, μύδρῳ διαπύρῳ παρεκκλινόντων τὸν ἥλιον, ὃς ὕδατι ἐμβαπτιζόμενος σίζει· ἦν δ' ἡ δόξα αὕτη Ποσειδωνίου (ἴδε Στράβ. Γ'. 1). Αἱ δὲ θεῶν ἰδέαι καὶ αἱ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐπιστέφουσαι ἀκτῖνες οὐδὲν ἄλλα εἰκόλασιν εἶναι ἢ νέφη μετέωρα,

πολυειδῶς σχηματιζόμενα καὶ μορφήν θεῶν ἐσθ' ὅτε λαβάνοντα, θυμιασῶς δὲ τῇ βορείᾳ καταυγαζόμενα αἶγρ.λῃ, ἥς τὸν γήινον μαχητισμὸν αἴτιον εἶναι φασιν οἱ φυσικευόμενοι.

4). Ἔως ὧδε, ὡς λόγος, ἡ ἀληθὴς φύσις διήκει. Τὴν ἐν τῷ τότε κοινὴν περὶ τοῦ πέρατος τοῦ κόσμου φήμην καὶ δόξαν ἐκφέρει ἐνταῦθα ὁ Τάκτος, καθ' ἣν *post omnia oceanus, post oceanum nihil*.

5). Τὴν δεξιὰν οὖν τῆς Σουηδικῆς θαλάσσης παραλίαν τὰ τῶν Αἰστύων νέμεται ἔθρη. Ἐκ τῆς περὶ τοῦ πέρατος τῆς γῆς φήμης εἰς τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν ἐπανιών ὁ ἱστορικὸς τὴν δεξιὰν τῆς Σουηδικῆς ἢ τῆς Σαρματικῆς καλουμένης θαλάσσης παραλίαν ὑπὸ τῶν Αἰστύων φησὶ κατέχεσθαι. Ἦσαν δ' οὗτοι οὐχ οἱ παρὰ Στράβωνι (I σελ. 63) ὠστιαῖοι οἱ πέραν τοῦ Ῥήνου γνωστὴν χώραν νεμόμενοι, οὔτε οἱ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντιῷ ὠστίωνες οἱ παρὰ τὸν ἐσπερίον ὠκεανὸν οἰκοῦντες, ἀλλ' ἔθνος ἄλλο, πέραν τῶν τοῦ Οὐϊστούλα ἐκβολῶν ἐν τῇ νῦν ἐὼα Βορουσσία καὶ Κουρονία καὶ Λιβονία καὶ Αἰστονία ἐν τῷ τότε οἰκοῦν, ὧν δὴ τοῦνομα ἐν τοῖς νῦν Αἰστοσι μέχρις ἡμῶν διασέσσεται, ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ *ost*, ἢ *ost* παραγόμενον καὶ ἐφους ἀνθρώπους σημαῖνον. Καίπερ δὲ τὸ τῶν Αἰστύων ἔθνος ὑπὸ τοῦ Τακίτου τῆς Γερμανοῖς συγκαταλεγμένον, οὐ Γερμανικὸν ὁμῶς φαίνεται ὄν, διαλέκτῳ χρώμενον τῆς βρεττανικῆς ἐγγυτέρᾳ. Ἦτις δ' ἦν αὕτη, ἀγνοεῖται, ἀλλ' ἐξ εἰκασίας ἀνείποιμεν ὅτι ἡ Σκυθοελληνική, ἣν ἴσως τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν τῇν ἐσπερίαν Εὐρώπην οἰκησάντων ἐθνῶν κοινὴν γενομένην ἐπὶ πλείστον χρόνον οἱ Βρεττανοὶ διετήρησαν. Οἱ δὲ νῦν Αἰστονες δῆλον ὅτι γλώσσῃ Φιννικῇ χρῶνται.

7). Σεβρίζουσι δὲ θεῶν μητέρα καὶ κάπρων εἰκόνας... φέρουσι. Θεῶν μήτηρ ἡ τῶν Σουήδων Ἴσις, ἡ τῶν Γερμανῶν Ἑρθα, ἡ τῶν Σκανδινάων Φρίγγα, ἡ τῶν Κίμβρων Φοσέτα, μάλιστα δὲ ἡ Σύδα ἐστίν, ἡ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς νῦν Βαλτικῆς θαλάσσης ὑπὸ τῶν Οὐνεδῶν (τῶν νῦν Βένδων) λατρευομένη, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τε τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ τὴν ἄλλην ὁμοιότητα τῇ Κυβέλῃ παρείκαζον. Τὰς δὲ κάπρων εἰκόνας οὐκ ἀπιθάνως τινὲς περίαπτα φυλακτῆρια ὑπειλήφασιν εἶναι, κάπροις ἐξεικασμένα, ἃ ἐν ταῖς μάχαις τῶν τραυμάτων ἀλεξητήρια οἱ Αἰστυοὶ φέρειν εἰώθεσαν. Τεκμαίρονται δὲ τοῦτο τῷ τοιαῦτα ἐγγὺς Πριλουϊτίου Μεγαλοπολιτικοῦ κωμιδίου ἀπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ 1687 ἔτους ἐξορχθῆναι.

8) Καὶ μόνοι ἀπάντων τὸ ἡλεκτρον, δ γλέσσον αὐτοὶ καλοῦσι. κτλ. Τὸ ἡλεκτρον, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος, οὐ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἦν μίγμα, οἷον τὸ παρ' Ὀμήρῳ, ἀλλὰ τὸ

καὶ νῦν τῷ αὐτῷ ὀνόματι γνωρίζομενον· ῥητινώδες τι σῶμα, εἰς κατασκευὴν κοσμημάτων χρήσιμον. Ἐκαλεῖτο δὲ τότε παρὰ τοῖς Γερμανοῖς *γ.λέσσον* διὰ τὴν πρὸς τὴν ὕελον ὁμοιότητα· ἡ γὰρ φωνὴ γλῆς ἢ γλᾶς στίλπνόν σῶμα σημαίνει ἡ ὕελον. Συνελέγετο δ' ἐπὶ τῆς ἐωθινωτέρας ἀκτῆς τῆς νῦν Πομερανίας, Κουρονίας καὶ Βορουσσίας, ὅθεν διὰ Παννονίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ ἐντεῦθεν εἰς Ῥώμην διεκομίζετο. Νῦν δὲ καὶ ἀλλαχοῦ συλλέγεται ἤλεκτρον.

9). *Οἱ θ.αυμάζοντες τιμὴν αὐτοῦ λαμβάνουσιν ἀργύριον*. Οἱ βάρβαροι, φησί, λαμβάνουσιν ἀντὶ τοῦ ἤλεκτρου ἀργύριον, θαυμάζοντες, ὅτι πρᾶγμα παρ' αὐτοῖς οὕτως ἀχρηστον τασούτου ἡμεῖς ἀργυρίου ὠνούμεθα.

10). *Γροίης δ' ἄν αὐτὸ ὑπὸν δένδρου δ.η.κτλ.* Ὁ Τάκιτος τῇ τε κοινῇ τότε δόξῃ καὶ τῷ Πλινίῳ ἐπόμενος (37, 2, 3.) ὅπῃ δένδρου τὸ ἤλεκτρον ὑπελάμβανεν, εἶδους τινὸς πευκῶν ἐξιδρούμενον, ὃν ὕλας μεγάλας τὰς κατὰ τὴν Σαρματικὴν θάλασσαν νήσους τρέφειν οἱ πάλαι ᾤοντο. Ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη τῇ ἔπειτα πείρᾳ ψευδὴς οὖσα ἐλήλεγκται. Οὕτε γὰρ ἐν ταῖς ἐκεῖ νήσοις τοιαῦται εὗρηται ὕλαι ἤλεκτρον ἐξιδρούσαι, οὔτε τις αὐτὸ ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐπὶ τὴν ἀκτὴν ἐκβραζόμενον εἶδεν, ἀλλ' ὁμοίως τῇ ἀσφάλτῳ καὶ τῷ λιθάνθρακι καὶ ἄλλοις ῥητινώδεσι σώμασιν ὀρυκτὸν φαίνεται ὄν, ἐκ φυτῶν ἴσως προσελθόν ὡχυγίων, ἃ ἐν ἀρχαϊστάτῃ τινὶ τῆς γῆς ἡλικίᾳ φυέντα ἐν μεγάλῃ τινὶ ταύτης μεταβολῇ ἔπειτ' ἀπώλετο.

11). *Προσεχῇ τοῖς Σύντοσι τὰ τῶν Σιτόνων οἰκοῦσιν ἔθνη*. Καὶ περὶ Σιτόνων οἱ σοφοὶ οὐχ ὁμολογοῦσιν· ἀλλ' ὁ μὲν Μάννερτος ὁμοθενεῖς αὐτοὺς γενέσθαι ἡγεῖται τοῖς Σύντοσιν, ἄλλω ἄρχοντι ὑπακούοντας· τινὲς δὲ τὰ πρόσβαρρότερα τῆς Σκανδίας αὐτοὺς οἰκῆσαι ὑπολαμβάνουσιν, ἄλλοι δὲ τὰ ἐωθινώτερα, ἄλλοι δὲ τὰ δυσμικώτερα ἐν τῇ νῦν Νορβηγίᾳ· ἄλλοι δ' ἀλλαχοῦ τοποθετοῦσιν αὐτούς.

12). *Τόσοῦτον οὐ μόνον τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν δουλείᾳ χείρους γερύρασι*. Τῶν μὲν ἐλευθέρων Γερμανῶν χείρους, διότι δουλεύουσι· τῶν δὲ δουλεύοντων, διότι δουλεύουσι γυναῖκα· Σημειωτέον δ' ὅτι τὰς λέξεις *Προσεχῇ τοῖς Σύντοσι μέχρι τῶν χείρους γερύρασι* τῷ τέλει τοῦ μδ' κεφαλαίου συναπτεῖς εἶναι· εὐλόγως τινὲς ἡγοῦνται· ὅπου γὰρ περὶ τῶν Σιτόνων ὁ λόγος, ἐκεῖ καὶ περὶ τῶν τοῖς Σύντοσι προσεχῶν Σιτόνων εἰκὸς ἐστὶ τὸν Τάκιτον διαλαβεῖν τὰ προσήκοντα.

ΜΤ.

1). *Τὰ δὲ τῶν Πευκετῶν καὶ Ουρετῶν καὶ Φίρ*

ρων ἔθνη κτλ. Ταῦτα τὰ ἔθνη πρὸς ἑω τοῦ Οὐιστούλα ἀπὸ τῆς Σαρματικῆς ὀχλήσεως μέχρι τῶν τοῦ Ἰστρου ἐκβολῶν καὶ τοῦ Πόντου οἰκοῦντα ὑπὸ τινων μὲν τοῖς Γερμανικοῖς, ὑπ' ἄλλων δὲ τοῖς ὁμοῦσι Σαρματικοῖς ἐγκαταριθμεῖται. Πλίνιος δὲ (4, 27) καὶ Πτολεμαῖος (3, 5) καὶ Ζώσιμος (1, 27) καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη τούτοις προσηγορεύουσι Σαίρρους καὶ Ἰρρούς καὶ Οὐέλτας καὶ Ὀσίους καὶ Κάρθωνας καὶ Κάρπους καὶ Βορκανούς. Τὸ δ' ἔθνος τῶν Οὐνεδῶν οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τοῖς Οὐνέταις, ὧν ἐν σημειώσεσι 2 Κεφ. ἀμείβεται ἐγένετο.

²). Καὶ τοὶ οἱ Πευκῖνοι, οὗς ἔριοι Βαστάρρας ἀποκαλοῦσι κτλ. Οἱ Πευκῖνοι ἢ Πευκίνοι ὥκουν ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ ὅρους Πεύκης. ἄφ' οὗ τὴν προσηγορίαν ἔσχον. Κεῖται δ' ἡ Πεύκη κατὰ Πτολεμαῖον (3, 3, 15) πρὸς Ἀρκτον τοῦ Καρπάτου μεταξὺ τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένου πηγῶν ἐν τῇ νῦν Γαλλικίᾳ. Ὁ δὲ Σπράβων (7, 3) τὴν ἐν τῷ Ἰστρῷ νῆσον Πεύκην αὐτοὺς κατασχεῖν καὶ ταύτης οὕτω προσηγορευθῆναι φησι. Δοκεῖ δὲ τὸ τῶν Πευκίνων ἔθνος μερὶς τοῦ τῶν Βασταρῶν γενέσθαι· εἰς πλείω γὰρ κατὰ τὸν Σπράβωνα (7, 3.) φύλα οἱ Βαστάρραι διήρηντο, ὧν τινες Ἀτμόνοι καὶ Σιδόνες ἐλέγοντο, οἱ δὲ τὴν νῆσον Πεύκην κατασχόντες Πευκῖνοι. Ὦκουν δ' οἱ Βαστάρραι ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Οὐιστούλα παρὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Ἰστρου ἔχθην μέχρι τῶν τούτου ἐκβολῶν εἰς τὸν Πόντον, μέρος δὲ τῆς νῦν Τρανσυλβανίας, Γαλλικίας, Ουγγαρίας, Μολδαβίας, Βλαχίας καὶ Βεσσαραβίας κατέχοντες. Πηγάζει δ' ὁ Οὐιστούλας ἐπὶ τῶν τὴν Γερμανίαν τῆς Σαρματίας διορίζοντων Καρπατῶν ὄρων, ἀ δὴ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἔθνους Βασταρρικῇ Ἀλπεὶς ἐκλήθησαν. Τῶν δ' ἀρχαίων οἱ μὲν αὐτοὺς τοῖς Σαρμάταις ἢ Σκύθαις οἱ δὲ τοῖς Γέταις, οἱ δὲ τοῖς Κελτοῖς συγκαταλέγουσιν· ὁ δὲ Σπράβων (αὐτόθι) σχεδόν τι τοῦ Γερμανικοῦ γένους αὐτοὺς εἶναι λέγει. Διςσημαίνει δ' αὐτοὺς ὁ Πλούταρχος (Παῦλ, Αἰμίλ. 12) ἀνδράς οὐ γεωργεῖν εἰδότας, οὐ πλεῖν, οὐκ ἀπὸ ποιμνίων ζῆν νέμοντας, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ μίαν τέχνην μελετῶντας, ἀεὶ μάχεσθαι καὶ κρατεῖν τῶν ἀντιτακτομένων· ὁ ψήλους μὲν τὰ σώματα, θαυμαστοὺς δὲ ταῖς μελέταις, μεγαλαύχους δὲ καὶ λαμπροὺς ταῖς κατὰ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς. Πολλάκις οἱ Βαστάρραι τοῖς Βοίοις, Ταυρίσχοις, Σκορδίσκοις καὶ ἄλλοις ὁμοίως κελτικοῖς ἔθνεσι συνεμάχισαν. Καὶ πρῶτον μὲν φαίνονται ἐν ἔτει 179 π. Χ. κατὰ τῶν ἐν τῇ νῦν Σερουίᾳ καὶ Βοσνίᾳ οἰκούντων Δαρδανῶν ἢ Δαρδάνων πολεμοῦντες, ὑπὸ Φιλίππου τοῦ 6'. καὶ Περσέως παρακληθέντες,

εἶτα δὲ κατὰ Ῥωμαίων συμμαχοῦντες Μιθριδάτῃ καὶ Μαρκομάννοις καὶ Γότθοις, οἷς τελευτῶντες εἰς ἓν ἔθνος συνεφυράθησαν.

3). *Πάντες ἐν ρυπαρίᾳ καὶ νοχελείᾳ διαγροσιν.* Οἱ δὲ προὔχοντες κτλ. Τὸ μὲν ἐν ρυπαρίᾳ καὶ νοχελείᾳ τὰ εἰρημένα ἔθνη διάγειν πρὸς τοῦ γερμανικοῦ ἐστὶ τρόπου· τὸ δὲ τοὺς προὔχοντας μὴ ἴσοις καὶ ὁμοίοις κήδος συνάπτειν, ἀλλὰ συν-οικεῖν τῇ τυχούσῃ, ὁμοιοῖ αὐτὰ τοῖς Σαρμάταις.

4). *Οἱ δὲ Οὐενέδαι πολὺ τῶν σαρματικῶν ἡθῶν μετελλήθασιν.* Οἱ Οὐενέδαι ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Σαρματικῇ ὄκουν, τὰ Οὐενεδικά καλούμενα ὄρη τὰ τὴν Ἐφάν Βορρυστίαν τῆς Πολωνίας διερίγοντα καὶ τὴν περὶ τὸν Χρόνον (νῦν Νεῖμενα ἢ Μέμελον) ποταμὸν καὶ τὸν Οὐενεδικὸν (νῦν ῤίγαϊον) κόλπον χώραν νεμόμενοι. Οὗτοι ἀπὸ τῆς ἐ. ἑκατονταετηρίδος τὴν ἐσθονὴν Γερμανίαν μέχρι τοῦ Ἄλβιος καὶ τῶν ἐντεῦθεν αὐτοῦ κατέσχον. Οἱ δ' ἀπόγονοι αὐτῶν, οἱ νῦν Οὐένδοι ἢ Βένδοι καλούμενοι, καὶ μέχρις ἡμῶν ἐν Λιβονίᾳ καὶ Βοημία καὶ Σιλησίᾳ καὶ Στενρία καὶ Κερνικῇ, καὶ ἔτι ἐν τῇ Βρανδεβουργικῇ καὶ Μεγαλοπολίτιδι καὶ Βρυνοπολίτιδι χώρα οἰκοῦντες εὐρίσκονται. Φαίνονται δὲ Σαρμάται ὄντες καὶ οὐ Γερμανοὶ σαρματικῶν μετελληφόρες ἡθῶν, ὥς ὁ Τάκιτος οἶσται. Χρῶνται δὲ καὶ ἀδιαλέκτῳ σαρματικῇ.

5). *Καὶ τῇ τοῦ πεζικοῦ χρήσει καὶ ποδωκείᾳ χαίρουσιν.* Οὕτω μετηρμήνευστα τὸ χωρίον, ἐκείνοις προσθεμένος, οἱ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν *peditum* ὀρθοτέρῃ τῆς *pedum* ἡγοῦνται, ἅτε τῶν Γερμανῶν (ἴδε κεφ. 5'.) τῷ πεζικῷ μάλιστα ἰσχυόντων.

6). *Τῶν δὲ Φίννων ἢ τε ἀγριότης πολλή* κτλ. Τὸ τῶν Φίννων ὄνομα οἱ μὲν ἐκ τῆς λέξεως *Fen* ἢ *Finn*, ἔλεος κατὰ τινὰ Γερμανικὴν διάλεκτον σημαίνουσας, παράγουσιν· οἱ δ' ἐκ τῆς λέξεως *Finne*, κατ' ἄλλην τινὰ διάλεκτον *raþn* δηλοῦσας. Ὡστε τὸ *Φίννοι* ταῦτό δύναται τῷ ἔλαιοι ἢ *ραπαῖτοι*· ἔρχουν δ' οὗτοι περὶ τὸν Φιννικὸν τῆς Σαρματικῆς θαλάσσης κόλπον.

7). *Τοὺς Ἑλλουσίους δηλονότι καὶ Ὡξιῶρας.* Περὶ τῶν μυθωδῶν τούτων ἔθνων οὐδὲν ἴσμεν. Ἴσως δ' οἱ πάλοι διὰ τοῦτο σώματα καὶ μέλη θηρίων ἔχειν αὐτοὺς διεφθίμisan, ὅτι ὁμοίως τοῖς νῦν Λάπποσι ταρανδῶν, ἀλκῶν, φωκῶν καὶ ἄρκτων περιεβάλλοντο δέρματα τοῦ ὑπαρκτοῦ ψυχους ἀλεξητήρια.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΓΡΑΦΗΣ.

Τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων ἄλλως ὑπ' ἄλλων γραφομένων οὐδ' αὐ-
 τὸς τὴν περὶ τὴν γραφὴν ἀνωμαλίαν ὅλως ἐδυνήθηεν φυγεῖν. Ἐγραψα
 δὲ τῶν μὲν εἰς *ones* καταληγόντων τὴν παραλήγουσαν τῷ ω αἰ,
 τῶν δὲ εἰς *ones* οὐκ αἰ τῷ ο· τοῦ γὰρ ἐθνικοῦ *Σέμνωρες* τὴν
 παρὰ Στράβωνι γραφὴν προειλόμην, καὶ τὸ *Γούττωρες* καὶ *Γό-
 θωρες*, τὸ αὐτὸ δὲ τῷ παρὰ Πτολεμαίῳ *Γύθωρες*, ἔγραψα
 ὁμοίως τῷ ω. Ὅτι δ' ἄστατος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἡ τῶν ξενικῶν
 ὀνομάτων γραφή, πάντες ἴσασιν οἱ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ γεωγρά-
 φους τῶν ῥωμαϊκῶν καὶ τῶν ἐξῆς χρόνων ἀναγιγνώσκοντες. Ἴδε περὶ
 τῆς συχνῆς τῶν ὀνομάτων καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν μεταπτώ-
 σεως καὶ τὰ παρὰ Στράβωνι (Γεωγρ. βιβλ. ις'. κεφ. δ').

— 2 —

ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΑΣΜΑΤΑ ΔΥΟ, ΤΟ ΕΔ', ΚΑΙ ΕΣΤ'.

ΜΕΘΗΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΦΩΝΗΝ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ.

ΠΕΡΙ τοῦ βίου Κ. Ουαλερίου Κατούλλου πάνυ ὀλίγα γινώσκομεν, ὧν ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα παραθήσομεν. Ἐγεννήθη μὲν οὗτος ἐν Οὐηρώνῃ ἔτει χοζ' ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης, (οὗ π. Χ.) ἐτελεύτησε δὲ τριακοντούτης τὴν ἡλικίαν ἔτει ψζ' ἀπὸ κ. Ρ. (μζ' π. Χ.). Κομιδῇ δὲ νέος ἐς Ῥώμην ἐλθὼν τοῖς τότε παιδείᾳ διαφέρουσι συνεγένετο καὶ τισιν αὐτῶν, Κ. Λακινίῳ Καλούῳ τῷ ποιητῇ καὶ Κορνηλίῳ Νέπωτι τῷ ἱστορικῷ καὶ Ὀρτησίῳ τῷ ῥήτορι καὶ ἄλλοις, φιλίαν συνέθετο. Ἐκ δὲ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ μανθάνομεν, ὡς ἐπαύλεις ἐκέκτητο δύο· τὴν μὲν ἐν τῇ τῆς Οὐηρώνης χώρα ἐπὶ τινος τῆς Βηνάκου λίμνης χερσονήσου κειμένην, τερπνοτάτην εἶναι δοκοῦσαν καὶ ἡδιστον τοῦ ποιητοῦ ἐνδιαίτημα, τὴν δ' ἐν Λατίῳ παρὰ τὴν Τίβουραν πόλιν· οὐ μέντοι χρημάτων ἠὲ ὑπέρει. Ἦρα δ' ἐπιμανῶς Κλωδίας τῆς Π. Κλωδίου τοῦ διαβοήτου δημάρχου ἀδελφῆς, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγα ποιήματα ἔγραψε καὶ ἦν Λεσβίαν ἐν αὐτοῖς ὀνομάζει. Ταύτης δ' ὕστερον αἰσχυρῶς ἑαυτὴν προαγωγευσάσης καὶ φανερῶς ἐταιριζομένης ἀπέστη ὁ ποιητὴς καὶ τὴν παράνοιαν αὐτῆς οἰκτεῖρει ἐν τοῖς ποιήμασιν. Οὐ μόνον δ' οὐδεμίαν ἡρξεν ἀρχήν, τῶν τῆς πόλεως παντελῶς ἀποσχόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς τότε ἄρχοντας δυσμενῶς πάνυ διέκειτο, μάλιστα

δὲ πρὸς Καίσαρα, ὃν πικρῶς κατεμέμεφετο, ἄλλας τε κακίας καταγιγνώσκων αὐτοῦ καὶ οὐχ ἥκιστα τὴν πρὸς Μαμούρραν αἰσχροὺν ὁμιλίαν, ἀνθ' ἧς τούτῳ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀργυρολογεῖν συνεχώρει. Δοκεῖ δὲ γονιμώτατος εἰς ποίησιν χρόνος ἐκεῖνος αὐτῷ γενέσθαι, ἐν ᾧ τῷ τῆς Κλωδίας κατείχετο ἔρωτι. Διὸ τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων αὐτῷ συνετέτακτο οὐπω τοῦ εἰκοστοῦ ἐπιβάντι ἔτους. Διήρηνται δὲ τὰ τοῦ Κατούλλου ποιήματα πάντα εἰς ἰαμβεῖα ἢτοι πολεμικὰ καὶ εἰς λυρικὰ. Κάκεῖνα μὲν πολιτικὴν ἔχοντα τὴν ὑπόθεσιν ῥήμασι δηκτικοῖς τῆς πονηρίας καθάπτονται, ἢ τὴν ἀβελτηρίαν γλεύην ποιοῦνται. Τῶν δὲ λυρικῶν τὰ μὲν μακρότερα ἐστίν, ἐλεγεῖα καὶ διηγηματικά, ὧν οὐκ ὀλίγα ἐλληνικῶν ποιημάτων ἀπομιμήματα οἱ φιλολογοῦντες ὑπολαμβάνουσι· τὰ δὲ βραχύτερα, ἐρωτικὰ καὶ βιολογικά, ἐν αἷς μάλιστα ὁ Κάτουλλος εὐδοκίμησε, πλείστην μὲν χάριν, βαθεῖαν δ' αἰσθησιν τοῦ καλοῦ, εὐρέσεως δὲ πρωτοτυπίαν ἐμπαίνουσι.

Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΑΣΜΑ ΕΔ'.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΝ ΠΗΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΔΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Τὸν Ουαλερίου Κατούλλου ἄσμάτων τὸ ΕΔ, ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ Θετίδος ἐπιγεγραμμένον, κάλλιστον μὲν πάντων τῶν τοῦ Ῥωμαίου μελοποιοῦ ποιημάτων κέκριται ὑπὸ τῶν σοφῶν, οὐ μικρὸν δ' ἡμῖν συμβάλλεται εἰς γνῶσιν τοῦ εἶδους ἐκείνου τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μελῶν, ἃ ἐπιθαλάμια κέκληται, καὶ ὧν ὀλίγιστα εἰς ἡμᾶς περιέσωσται· ἔτι δὲ καὶ πολλὰ περιέχει ἄνθη ἐκ τοῦ τῆς ἑλληνικῆς καὶ οὐχ ἥκιστα τῆς ἀλεξανδρινῆς ποιήσεως κήπου, ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ φιλοκάλως συνειλεγμένα. Διὰ ταῦτα ἐς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα φωνὴν ἐμμέτρως αὐτὸ ἔδοξέ μοι μετενεγκεῖν, τὸ μὲν ἀνδρὸς φίλου εἰκοντι προτροπαῖς, τοῦ τῆς Ῥωμαϊκῆς φιλολογίας καθηγητοῦ Εὐθυμίου τοῦ Καστορχίου, τὸ δὲ καὶ αὐτῶν τοῖς ὁμοεθνεσὶν ἐκείνοις χαρίσασθαι βουλομένῳ, εἰ τὴν τῶν Ῥωμαίων φωνὴν μηδαμῶς ἐπαίοντες, τῆς Ῥωμαϊδος ὁμῶς Μούσης μὴ ὅλως ἄγευστοι μένειν ἐθέλοιεν· ἐλπίζω γὰρ οὐχ ὅλως αὐτοῖς ἀηδῇ καὶ ἀπόμυσον οὐδ' ἀνόνητον παρέξειν ἀνάγνωσιν. Ἀναγκαῖον δ' ἡγοῦμαι τῷ Δοιριγγίῳ ἐπόμενος

βραχέ' ἄττα ἐνταῦθα διαλαθεῖν περὶ τῆς τοῦ ποιήματος ὑπο-
 θέσεως καὶ τῆς τῶν ἐν αὐτῷ μύθων συναφείας καὶ συμπλο-
 κῆς, οἷον εἰσαγωγὴν τινα ἐσόμενα τοῖς ἐντευξομένοις καὶ τὴν
 τοῦ ποιήματος ἀνάγνωσιν καὶ κατάληψιν ῥάονα καταστή-
 σοντα. Ἀρχεται μὲν οὖν ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀρ-
 γοναυτῶν, οὓς εἰσάγει ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς πλέοντας εἰς τὸν Πόν-
 τον. Αἱ δὲ Νηρείδες τῷ ἀήθει τοῦ πράγματος ἐκπλαγεῖσαι
 ἀναδύονται τῶν κυμάτων καὶ τὸ τεράστιον θαυμάζουσι τῆς
 νεώς. Τότε δὴ πρῶτον ὁ Πηλεὺς καὶ ἡ Θέτις ἀλλήλους ἰδόντες
 τῷ ἀλλήλων ἀλίσκονται ἔρωτι. Εἶτα δ' αὐτοῖς τὰ τοῦ γάμου
 παρασκευάζεται, ἡ γαμήλιος εὐτρεπίζεται κοίτη καὶ πάντες αἱ
 τῆς Θετταλίας οἰκήτορες εἰς τὸν ἐν Φαρσάλῳ τοῦ Πηλέως
 οἶκον πανταχόθεν συνθέουσι, θεασόμενοι, ὡς ἔθος, τὴν τοῦ
 γάμου παρασκευὴν τε καὶ τελετήν. Ἐπισπᾶται δὲ μάλιστα
 τὰς ὄψεις αὐτῶν καὶ θαυμασμὸν ἐμποιεῖ ὁ τῇ γαμηλίῳ κλίνῃ
 ἐφηπλωμένος τάπης ἢ πέπλος, τέχνῃ ἐξαισία πεποιημένος
 καὶ ἀρχαίων προσώπων εἰκόσι πεποικιλμένος. Τὸν δὲ πέπλον
 τοῦτον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ εἰκόνας παρεκβατικώτερον τῷ λόγῳ
 υπογράφει ὁ ποιητὴς, τὸν Ὅμηρον, Ἀπολλώνιον τὸν Ῥό-
 διον καὶ ἄλλους τῶν ποιητῶν μιμησάμενος, ὁμοίαις χρησα-
 μένους ὑπογραφαῖς. Ὁ μὲν γὰρ Ὅμηρος (Ἰλ. Σ. 478—609)
 τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀσπίδα, Ἡφαίστου ἔργον, Ἀπολλώνιος
 δὲ ὁ Ῥόδιος (Ἀργον. Α. 750—765) τὴν τοῦ Ἰάσονος χλα-
 μύδα, Ἀθηνᾶς οὖσαν δῶρον, Θεόκριτος δὲ (Εἰδύλλ. ἀ. 27—
 56) τὸ τοῦ αἰπόλου κισσύβιον λαμπρῶς ὑπετύπωσεν. Ὁ δὲ
 Ἡσίοδος ὅλου σχεδὸν ποιήματος ὑπόθεσιν τὴν τῆς ἀσπίδος
 τοῦ Ἡρακλέους ὑπογραφὴν ἐποιήσατο. Φαίη τις ἂν ἐνταῦθα
 τὸν Κάτουλλον, καθάπερ ἐξηγητὴν τινα τῇ γαμηλίῳ παρι-
 στάμενον κλίνῃ, οὐ μόνον τὰς τῷ πέπλῳ ἐνυφασμένας εἰκό-
 νας καὶ τοὺς μύθους τῷ πλήθει τῶν θεατῶν ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ
 καὶ τὰ ἡγούμενα καὶ ἐπόμενα τοῖς εἰκασμένοις διασαφεῖν.

Πρώτη οὖν ἐν τῷ πέπλῳ ἡ τῆς Ἀριάδνης ἄριστα ὑποτε-

τυπωμένη δρᾶται εἰκῶν, πόρρωθεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Νά-
 ξου, ὅπου μόνη καταλέλειπτο ὑπὸ τοῦ Θησέως, τὸν ἄπιστον
 ἔραστὴν φεύγοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς οἶονεῖ μεθεπούσης. Εὐθὺς
 γὰρ ὡς ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου ἡ δύστηνος καὶ καταλελειμμέ-
 νην ἑαυτὴν ἔγνω, περιβλέψασα κύκλω καὶ τὴν τοῦ Θησέως
 ἰδοῦσα ναῦν πλησίστιον ἀποπλέουσαν, ὥσπερ μαινάδος λίθι-
 νος τύπος ἐκθαμβὸς αὐτῇ ἐνητένιζε, δειναῖς τὴν ψυχὴν κλυ-
 δωνίζομένη μερίμναις. Εἰδ' ἐκεῖνο ἐνθυμηθεῖημεν, ὅτι ὁ λό-
 γος ἐνταῦθα περὶ εἰκόνας, ἐν ᾗ τὸ κυριώτατον καὶ σεμνότα-
 τον τῆς ὅλης πράξεως μέρος ἐκλεξάμενον παριστάναι δεῖ τὸν
 τεχνίτην, τὶ ἂν ἀνυσιμώτερον εὑροίμεν ἐς τὸ ταῖς ψυχαῖς τῶν
 θεωμένων ὁδύνην καὶ ἔλεον ἐντεκεῖν ἢ τὴν τάλαιναν Ἀριά-
 δην ἐν τοιαύτῃ ψυχῇ διαθέσει ἐξεικασμένην, ἐγκαταλελειμ-
 μένην μὲν ὑπ' ἔραστοῦ ἀπίστου ἐπ' ἐρήμου ἀκτῆς, ὅμμασι
 δὲ τετηκόσι τῷ πόθῳ εἰς τὸ προκείμενον εὐρὺ πέλαγος ἀφο-
 ρῶσαν; Οὐ μικρὸν δ' εἰς οἶκτον συμβάλλεται καὶ τὸ τὴν Ἀ-
 ριάδην ἐξεικάσθαι παρὰ τῇ ἀκτῇ ἰσταμένην καὶ εἰς τὰ κύ-
 ματα τῆς παραμυκωμένης θαλάσσης τοὺς ἑαυτῆς ἐκχέουσιν
 ὀδυρμούς· ἐπιτηδείοις γὰρ καὶ παρ' Ὀμήρῳ τοῖς ὀδυρομένοις
 εὔρηται τόπος ἡ τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης ἀκτὴ. (ἴδε Ἰλ.
 Α. 34, Ὀδυσ. Ε. 157 κ. ἐξ.) Κἀκεῖνο δ' ἐνταῦθα σημειω-
 τέον, ὅτι ὁ ῥωμαῖος μελοποιὸς τὴν περιαλγῇ Ἀριάδην οὔτε
 τὴν κόμην τίλλουσιν, οὔτε στερνοκοπούμενην, οὔτ' ἄλλο τι
 πράσσουσιν, οἷς ἡ τὴν ψυχὴν ἐνδὸν συνέχουσα λύπη ἐκδη-
 λος γίγνεται, ἀλλὰ θάμβει μόνον κατεχομένην σοφῶς ἐποί-
 ησε καὶ ἀτημελῶς ἑαυτῆς ἔχουσιν· ὁ δὲ τὸ κάλλος αὐτῆς
 ἐξαίρει καὶ ἐπαγωγότερον ἀπεργάζεται.

Ὁ οὖν οἱ νεώτεροι διδάσκουσι Κριτικοὶ οἱ περὶ τὴν ἐρευν-
 ναν τοῦ καλοῦ διατρίβοντες, δεῖν τοὺς γραφεῖς καὶ πλάστας
 τὰ τῆς ψυχῆς πάθη ἐκδηλὰ ποιεῖν ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις
 ἐθέλοντας, μηδαμῶς τῆς χάριτος ὀλιγωρεῖν καὶ τοῦ πρέπον-
 τος, ἀλλὰ φυλάττεσθαι ὅτι μάλιστα, ὅπως μὴ δυσμορφία

τις ἢ ἀκοσμία ἐκ τῆς τοῦ πάθους παραστάσεως προσγενήσεται τῇ εἰκόνι, τοῦθ' ἡδέως πάνυ τὸν ἡμέτερον Κάτουλλον τετηρηκότα ὀρώμεν. Οὐκ ἄτοπον δ' ὑποθέσθαι, ὅτι καὶ γραφὴν τινα οὗτος ἢ λαξευτὴν εἰκόνα εἶχε παράδειγμα ἐν τῷ τὴν Ἀριάδην ὑποτυποῦν. Τὴν ταύτης τοίνυν προθεῖς ἡμῖν εἰκόνα ὁ ποιητής, ἐξηγητοῦ ἀναδέχεται ἔργον. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος αὐτῆς πρὸς τὸν Θησέα καὶ τὰ τοῦ φόνου τοῦ Μινωταύρου διὰ μακροτέρων διέξεισιν· εἶτα δ' εἰς τὸ κάλλιστον ἔρχεται τοῦ ποιήματος μέρος, ἐν ᾧ ἄλλοις τε τῆς ψυχῆς πάθεισιν, ἃ τῇ λύπῃ φιλεῖ παρέπεσθαι, ἢ τάλαινα κόρη ἔνδον κυμαινομένη δεικνύται, καὶ δὴ καὶ τῇ ὀργῇ, ὑπ' ἧς εἰς δεινὰς προάγεται κατὰ τοῦ Θησέως ἀράς, ἐπιθειάζουσα γοερῶς καὶ ἀξίαν τῆς ἀπιστίας αὐτῷ τιμωρίαν παρὰ θεῶν αἰτουμένη. Ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Αἰγέως μῦθον παρασυνάπτει ὁ ποιητής δηλῶν δι' αὐτοῦ, ὅτι οὐ βραδεῖα τῷ Θησεὶ ἐπηνέχθη ἡ τιμωρία, ἀλλὰ ταχέως οὗτος δίκην τῆς ἀπιστίας ἔτισε, τῷ ἑαυτοῦ πατρὶ θανάτου γενόμενός αἴτιος, κὰν τῷ ἐπανήκειν οἴκαδε οὐ χαρᾶς, ὡς εἰκός, ἀλλὰ πένθους τὸν πατρικὸν οἶκον ἐμπλήσας. Τοῦτο δὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τοῦ Θησέως ἐν τῇ τοῦ ἀναγνώστου ψυχῇ διεγερθεῖσαν ἀγανάκτησιν ἀμωσγέπως πραύνει. Ἀμαρτάνουσι δ', οἶμαι, οἱ φάσκοντες πάντα ταῦτα τῷ πέπλῳ ἐνυφασμένα ὀρᾶσθαι· οὔτε γὰρ τοῖς τοῦ ποιητοῦ ῥήμασι τοῦτο σημαίνεται, οὔτε δυνατόν πράξεις τε καὶ πάθη τοσαῦτα ἐνικονισθῆναι τῷ πέπλῳ.

Μετά τὰ περὶ Θησέως καὶ Ἀριάδνης ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν ἐτέρας ἐν τῷ πέπλῳ εἰκόνος ὁ Κάτουλλος τρέπεται. Ἐνύφαστο γὰρ αὐτῷ καὶ Διονύσου εἰκὼν σὺν θιάσῳ καὶ πομπῇ βακχικῇ ἐπὶ τῆς νήσου Νάξου πλανωμένου, δς δὴ πρὸς τὴν δύστηνον ἐλθὼν κόρην, ἔρωτι αὐτῆς διακαεῖ αὐτίκα ἀλίσκεται. Ἴσως δ' ὁ ἄσματοποιὸς ἐν τῷ ταῦτα ποιεῖν πρὸς ἀρχαῖόν τι τῆς γραφικῆς ἢ πλαστικῆς τέχνης ἔργον ὀρῶν τὸ ἑαυτοῦ ἄσμα

ἐρρύθμιζεν. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀριάδνης ἐν Νάξῳ ἔντευξις οὐκ ἄχαριν παρῆχε τοῖς εἰκονογραφοῦσιν ὑπόθεσιν, εἰκὸς τῶν παλαιῶν ζωγράφων οὐκ ὀλίγους ταύτη μάλιστα ἐμφιλοτεχνῆσαι τῇ ὑπόθεσιν. Ἐκ τούτων τῶν παρεκβάσεων, αἱ μακρότεραι τοῦ δέοντος οὔσαι τῇ κυρίᾳ τοῦ ποιήματος ὑπόθεσιν ἐπιτκιάζουσι, πλείστην ἔμως τοῖς ἀναγινώσκουσι παρέχουσι τέρψιν, ἐπάνεισιν ὁ ποιητὴς εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους. Μείζων δ' ἡμῖν ἐνταῦθα καὶ λαμπροτέρα ἐκκυκλεῖται σκηνή. Ὁ γὰρ παπεινώτερος τῶν θεατῶν ὄχλος, ὃ χαλεποὶ καθ' Ὅμηρον θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς, ἱκανῶς ἀπολαύσας τῆς ἐορτῆς, τοῖς ἐξῆς εἰς τοὺς γάμους παραγιγνομένοις ἡμιθέοις καὶ θεοῖς τοῦ θαλάμου ἐξίσταται. Καὶ πρῶτοι μὲν μετὰ τοὺς ἀνθρώπους εἰσίσιν οἱ ἡμιθεοί· Χείρων καὶ Πηνειὸς καὶ Προμηθεὺς, γαμήλια δῶρα κομίζοντες· εἶτα δ' ἔπονται οἱ θεοὶ καὶ πάντες παρακαθέζονται ταῖς εἰς εὐωχίαν ῥητρεπισμέναις τραπέζαις. Αὕτη δὴπου ἐστὶν ἡ κυκλοιδὴς καὶ σεμνοτάτη ἐκείνη τῶν θεῶν συνεδρία, ἣν Πίνδαρος (Νέμ. Δ. 66—68) ὑμνήσῃ λέγων

Εἶδεν δ' (ὁ Πηλεὺς) εὐκυκλον ἔδραν,
Τὰς οὐρανοῦ βασιλῆες πόντου τ' ἐφεζόμενοι
δῶρα καὶ κράτος ἐξέφρναν ἐς γένος αὐτῶν.

Ὁ δ' οὖν ἐν τῷ γάμῳ ἔργον ὁ μὲν Ὀηθαῖος μελοποιὸς (Πύθ. Γ. 88—92) ταῖς Μούσαις ἀπένειμεν, ἄλλοι δὲ τῶν ἀρχαίων πᾶσι ταῖς ἐκεῖ συνευωχουμέναις θεοῖς, τοῦθ' ὁ Κάτουλλος ἐπινοῖα ἀρίστη χρησάμενος εἰς τὰς Μοῖρας μετήνεγκε· τὰς γὰρ γενεθλίους ταύτας θεὰς παρούσας καὶ τὸν ὑμέναιον ἀδούσας ποιεῖ, τῷ γάμῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ βλαστήσονται γένει τὰ μοιραῖα ἐπινηθούσας. Τοῦτ' αὐτὸ δ' Ἀριστοφάνης φησὶ (Ὅρνιθ. 1734) καὶ τῷ τοῦ Διὸς γάμῳ πρότερον πεποιηκέναι τὰς Μοῖρας. Εἰ δ' αὖται οὐκ αἰνιγματῶδη

οὐθ' ἐλικτά, ὥσπερ εἴθισται τοῖς μαντευομένοις, ἀλλὰ σαφῆ λίαν καὶ πᾶσιν εὐσύνετα περὶ Ἀχιλλέως θεσπιωδοῦσιν, οὐδαμῶς τοῦθ' ἀμάρτημα τοῦ ποιητοῦ λογιστέον ἡμῖν, ἐκεῖνο μάλιστα μεμνημένοις, ὅτι ἐπὶ θεῶν ἀκριβῶς τὸ μέλλον εἰδόντων ἐκεῖνα ἄδουσιν αἱ προφῆτιδες. Ἀήξαντος τοῦ ὑμεναίου εἶχεν ὁ ποιητὴς καὶ τῷ ὄλῳ ἄσματι ἐπιθεῖναι πέρας· ἀλλ' ἔδοξεν αὐτῷ μικρὸν ἔτι τοὺς ἐντευξομένους ψυχαγωγῆσαι καλὸν τῷ ποιήματι προσθέντι ἐπίλογον, ἐξ οὗ δὴ οὗτοι μανθάνοντες, ὅτι ταῖς τῶν θνητῶν συνόδοις πάλαι παρεγίνοντο οἱ θεοί, ἅτε δὴ πρὸς αὐτοὺς μήπω διὰ τὰς ἀνοσιουργίας ἐξηλλοτριωμένοι, τὰς ἔτι παλαιότερας ἐκείνας ἐν τοῖς ἡρωϊκοῖς χρόνοις θεοφανείας πιστοτέρας ἡγήσονται. Καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ ποιήματος ὑποθέσεως ἱκανὰ ταῦτα.

Ἡ δ' ἐπιγραφὴ διττὴ φέρεται ἐν τε ταῖς ἀρχαιοτέραις καὶ ταῖς νεωτέραις ἐκδόσεσι. Καὶ ἡ μὲν ἀρχαιότερα ἐκείνη, Ἀργοναυτικά, ἀρμόττουσα μὲν τῷ προοίμῳ, τῇ δ' ὅλη τοῦ ποιήματος ὑποθέσει ἀπάδουσα, εἰκότως ὑπὸ τῶν πλειόνων πρὸ πολλοῦ ἀπεδοκιμάσθη. Ἑτέρα δ' ἐν κοινῇ σχεδὸν χρήσει ἐστὶ νῦν αὕτη, ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ Θέτιδος, πολλάκις ἤδη καὶ αὕτη ὑπ' ἐκείνων πολεμηθεῖσα, οἷ τὸ ἄσμα τοῦτο οὐ κατὰ τὸν τύπον τῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ἐς ἡμᾶς διασσεσμένων ἐπιθαλαμίων συντετάχθαι νομίζουσι. Τῷ δέ γε Δοιριγγίῳ, ὃ περ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ ἔγνωκα κατακολουθεῖσαι, οὐχ ἀπλῶς ἐκεῖνο Κάτουλλος προθέσθαι δοκεῖ, Πηλέως καὶ Θέτιδος ἐπιθαλάμιον ἄσαι. Τοῦτο δ' ἐκ τῆς ὅλης τοῦ ποιήματος διαθέσεως καὶ δὴ καὶ τῶν μακρῶν ἐν αὐτῷ τεκμαίρεται παρεκβάσεων, αἱ τοῖς ἀληθέσιν ἐπιθαλαμίοις ἥμισθ' ἀρμόττουσαι φαίνονται· εἰ γάρ, φησί, περὶ τῶν γάμων μόνον ἐκείνων μελοποιῆσαι ἐβούλετο Κάτουλλος, οὐκ ἂν πόρρω τοὺς τὸ ἄσμα κοσμήσοντας μύθους ἐζήτησεν, ἀλλ' οἱ γάμοι αὐτοὶ ἀφρονίαν ἂν μύθων παρέσχον αὐτῷ, ὧν ἔστι πολλοὺς ἰδεῖν ἐν τῇ τοῦ Τζέτζου ἐκείνῃ ἐς Λυκόφρονα

πολυμυγία στ. 178 κ. ἐξ. Εἰδ' ὑποβείημεν τοῦναντίον, (ὅπερ καὶ πιθανώτερον) πρὸς ἐκεῖνο τὸν ποιητὴν ἀπιδεῖν μουσουργοῦντα τὸ ᾄσμα, ὅπως μάλιστα μὲν τοὺς τοῦ Αἰακίδου καὶ τῆς καλῆς Νηρείδος γάμους ὑμνήσειεν, εἰθ' ὅμως καὶ ἄλλους τινὰς μύθους ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων ρυθμῷ τῷ αὐτῷ ἐντείνας παρασυνάψειεν, ὥστε τῇ ποικιλίᾳ μεῖζω τοῖς ἐντευξομένοις παρασκευάσαι τὴν τέρψιν, ῥᾶον ἂν ἐντεῦθεν καταμάθοιμεν τὴν τοῦ ποιήματος οἰκονομίαν καὶ λόγον περὶ ταύτης ἡμῖν τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις διδόναι ἔχοιμεν· οὐτ' ἂν δίκαιος ἡμῖν ἔτι φανείη ὁ πολὺς ψόγος, ὃν οἱ σοφοὶ κατήντησαν τῶν ἐν τῷ ποιήματι παρεκβάσεων, ὡς ἂν μακροτέρων καὶ πλειόνων οὐσῶν τοῦ προσήκοντος, ἢ ἀναρμόστων καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀσυναφῶν. Καὶ περ οὖν τὸ προκείμενον ᾄσμα, εἴ τις τὴν περὶ τὸ τέλος αὐτοῦ τῶν Μοιρῶν θεσπιωδῖαν ἐξέλοι, οὐδὲν σχεδὸν ἔχον τῷ εἶδει τῶν κυρίως καλουμένων ἐπιθαλαμίων προσῆκον, ἐπειδὴ ὅμως εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θετίδος γάμους συντέθειται, οἱ δ' ἄλλοι μῦθοι δίκην ἐπικοσμημάτων προσῆρτηνται, οὐκ ἂν ἀπεικότως ἡμῖν ἐπιθαλάμιον κατὰ τὴν εὐρυτέραν τοῦ ὀνόματος σημασίαν καλοῖτο. Πάντα τοίνυν παραλιπόντες, ὅσα ὑπὸ πολλῶν εἰς ἔπαινον τοῦ ποιήματος εἶρηται, τῶν καλλίστων ἐν αὐτῷ ἀπολαύσωμεν ἀνθυλλίων, ἃ τῷ ποιητῇ πολυλαχόθεν καὶ ἐκ τόπων πολὺ διεστώτων συνείλεκται. Ἦκει δ' ἡμῖν πρὸς μεῖζονα τέρψιν ἢ τῶν καλῶς πρὸς ἀλλήλας μεμιγμένων χροιῶν τε καὶ ὁσμῶν ποικιλία.

Νῦν δὲ καὶ περὶ τοῦ ζητήματος ἐκείνου χρὴ βραχεία διαλαβεῖν, περὶ ὃ πολλὰ πονήσαντες οὐ πολὺ τι ἤνυσαν οἱ ἐρμηνευταί. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς ὅλης χροιᾶς τοῦ ποιήματος κατάδηλον γίγνεται, ὅτι ὁ τοὺς Ἑλλήνας ποιητὰς σπουδῇ πλείστη μιμησάμενος Κάτουλλος κἀνταῦθα τὸ νᾶμα ἐκ τῆς ἐκείνων πηγῆς εἰς τὰς ἑαυτοῦ πρασιάς διωχέτευσεν, πολλάκις ἐζήτηται, τίνα ἄρα τῶν εἰρημένων ποιητῶν μάλιστα

ἐαυτῷ εἰς μίμησιν προὔθετο. Ἦν μὲν οὖν Ἡσιόδου ἐπιθαλάμιον εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν ὑπὸ Σκαλιγέρου ἤδη ἐπαινεθὲν (ἴδε Heune ad Apollod. σελ. 764). ἦν δ' ἕτερον Ἀγαμήστορος Φαρσαλίου, ἐξ οὗ χωρία τινὰ ὁ Τζέτζης ἡμῖν παρατέθεικεν (εἰς Λυκόφρ. 178). ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ὁ ἡμέτερος ποιητὴς ἐνταῦθα δοκεῖ ἀπομάζειν, ἅτε οὐχ ἀπλῶς ἐπιθαλάμιον, ὡς ἄνω εἴρηται, συνθεῖναι ἐλόμενος. Εἰδὲ τινα κακέῃθεν εἰς ἰδίαν ἀπελέξατο χρῆσιν, (ὁ δὲ ἡμῖν δοκεῖ πιθανόν, τοὺς στίχους 25—27 πρὸς τὸ Ἡσιόδειον ἀπόσπασμα παραβάλλουσι) πάντως ὀλίγα ταῦτα· τὰ δὲ πλεῖστα τοῦ τῆς Ἀριάδνης μύθου ἀλλαχόθεν μᾶλλον ἐρανισάμενος φαίνεται. Εὗρηται παρὰ Κικέρωνι ἐν ταῖς πρὸς Ἀττικὸν ἐπιστολαῖς (Βιβλ. ἡ. ἐπιστ. ε') ἀρχαίου ποιητοῦ ἀπόσπασμα τόδε.

» ῥίψαι
» Πολλὰ μάτην κεράεσσιν ἐς ἥρα θυμήναντα.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τῷ περὶ Μινωταύρου ἐκείνῳ 111 στίχῳ τοῦ προκειμένου ποιήματος συμφωνεῖ, οὐκ ἀπιθάνως ἂν τις εἰκάσειεν ἐν τῷ τῆς Ἀριάδνης μύθῳ τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον καὶ ἄγνωστον ἡμῖν ποιητὴν ἀπομιμήσασθαι τὸν ἡμέτερον Κάτουλλον. Καθόλου δ' εἰπεῖν, θαρρόντως ἔχει τις ἂν ἀποφηνασθαι, ὅτι οὐ περὶ τὴν μίμησιν τοῦδε μόνου ἢ τοῦδε τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν ὁ ῥωμαῖος μελογράφος ἐσπούδασεν (ὅπερ ἐν ἐνίοις μόνον τῶν ἑαυτοῦ ᾄσμάτων ἐποίησεν, ἐκ τῶν τῆς Σαπφοῦς καὶ τοῦ Καλλιμάχου κατὰ πόδα ἐς τὴν ῥωμαῖδα μετενεχθεῖσι φωνήν), ἀλλὰ μελίσσης δίκην τοὺς τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως περιπτὰς λειμῶνας, εἴτι ἐν τοῖς ἄνθεσι τούτων ἡδιστον, ἀπεμύζησεν· ὁ δὲ ἐκ τῶν ἐν τῷ ᾄσματι τούτῳ προφανῶν ἀπομιμημάτων ἱκανῶς, οἶμαι, δηλοῦται. Ὅτι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἐναγχος ἀνακαλυφθέντος ἐμνηρικοῦ εἰς Δήμητρα ὕμνου πολλὰ ὁ Κάτουλλος εἰς τὸ ἑαυτοῦ ᾄσμα

μετήνεγκε, σαφῶς ἔδειξεν ὁ Ῥουγκένιος ἐν τῷ εἰς τὸν αὐτὸν ὕμνον προλόγῳ· ὅτι δὲ καὶ τῶν Θεοκρίτου εἰδυλλίων, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν Ἀδωνιαζουσῶν, οὐκ ὀλίγα ἐξεμιμήσατο, ἔστιν ἰδεῖν ἐν ταῖς τοῦ Οὐάλκεναρίου εἰς τὰς Ἀδωνιαζούσας σοφαῖς σημειώσεσιν· ὅτι δ' ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Ἀργοναυτικῶν πλείω τῶν εἴκοσι χωρία ἀπλῶς ὑπ' αὐτοῦ μεθερμηνεύται, ἐμφανὲς κατέστησεν ὁ Μισχερλίχιος ἐν ταῖς εἰς Κάτουλλον ἀναγνώσεσι. Τέλος δὲ καὶ ὁ 164 στίχος ἀπομίμησης ἐλέγχεται ὦν τοῦ 1451 στίχου τῆς Κασσάνδρας Λυκόφρονος, ὃν καὶ ἀλλαχοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς εἶχε. Καθόλου δέ μοι δοκεῖ Κάτουλλος τὴν τῶν Ἀλεξανδρινῶν μάλιστα μιμήσασθαι ποιήσιν· ταύτης γάρ, εἴ γε τῇ γνώμῃ μὴ σφάλλωμαι, τὸ προκείμενον ἄσμα μάλιστα ἀποπνεῖ.

Λοιπὸν δ' ἂν εἴη ἔτι καὶ περὶ τῆς ἐμῆς μεταφράσεως βραχέ' ἄττα εἰπεῖν. Τῶν τοίνυν ἀλλόθροα ποιήματα ἢ συγγράμματα ἐς τὴν οἰκείαν μεταφερόντων φωνὴν οἱ μὲν τῆς διανοίας μόνον καθόλου στοχάζονται, τῆς δὲ λέξεως λίαν ὀλιγωροῦσι, δουλικὸν ἡγούμενοι τὸ περὶ τὴν ζήτησιν λέξεως ἀκριβῶς ταῦτοειδοῦς καὶ ταῦτοδυνάμου τῇ μεθερμηνευτέᾳ σπουδάζειν· οἱ δ' αὖ πᾶν τοῦναντίον οὕτω πέρα τοῦ δέοντος τῇ λέξει προσέχουσιν, ὥστε ῥῆμα πρὸς ῥῆμα ἀποδιδόντες πολλαχοῦ τὴν φράσιν ξενίζουσιν, ἄχαριν δὲ διὰ τοῦτο τὸν λόγον καὶ δυσνόητον ἀπεργάζονται. Ἔστι δὲ καὶ μέση τις τούτων ὁδός, ἣν αὐτὸς προειλόμην βαδίσαι. Τὸ γὰρ κατὰ λέξιν μεθερμηνεύειν μέχρι τούτου μόνον ἔγνω ἐπιτηδεῦσαι, ἐς ὅσον εἶχον τοῖς τοῦ κειμένου ῥήμασιν ἀκριβῶς παρακολουθῶν μῆτε ξενοφωνεῖν ἢ ἐλληνικῆς χάριτος ὅλως ἄμοιρα φθέγγεσθαι, μῆτ' ἀσαφῆ λέγειν καὶ σκοτεινά· τοῦναντίον δὲ τῆς διανοίας μᾶλλον ἐφρόντισα, χαίρειν φράσας τοῖς ῥήμασιν, ὅπου γε τούτοις μοι οὐκ ἐνῆν δουλικῶς παρακολουθεῖν ἄνευ τοῦ ὀλιγωρῆσαι ὑπὲρ τὸ προσήκον τῆς καλ' Ἑλληνας ἀκριβείας καὶ εὐεπείας. Εἴ τις οὖν τὴν ἐμὴν τὴν δε μετάφρασιν τῷ ῥωμαϊκῷ χει-

μένω παρεξετάσειεν, εὔροι μὲν ἄν που μιᾷ λέξει αὐτὴν πλεονάζουσιν ἢ ἐλαττουμένην, ἢ μικρὸν τῆς κυριολεξίας ἐκβαίνουσιν, ἀλλὰ τὸν νοῦν πιστὴν πανταχοῦ καὶ τὰ τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ κατὰ στίχον ἀποδιδούσαν. Ἴσως δ' οὐ περιττὸν καὶ κεῖνο ἐνταῦθα προσθεῖναι, ὅτι πολλαχοῦ τῆς μεθερμηνείας, μάλιστα δ' ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν τοῦ πέπλου εἰκόνων, ἐπὶ τὸ διηγηματικώτερον τὸν λόγον μετέβαλον, ἀντὶ ἐνεστῶτος ἱστορικοῦ χρησάμενος χρόνοις.

KEIMENON.

- PELIACO quondam prognatae vertice pinus
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos;
cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,
5 auratam optantes Colchis avertere pellem
ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
caerula verrentes abiegnis aequora palmis.
Diva quibus retinens in summis urbibus arces
ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
10 pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
Quae simul ac rostro ventosum proscidit aequor,
tortaque remigio spumis incanduit unda,
emersere feri candenti e gurgite vultus,
15 aequoreae monstrum Nereides admirantes.
Illa, siqua alia, vederunt luce marinas
mortales oculi nudato corpore Nymphas
nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
20 tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O nimis optato saeculorum tempore nati
heroes, salvete, deum genus, o bona mater.
Vos ego saepe, meo vos carmine compellabo,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ.

- ΠΗΛΙΑΔΟΣ κορυφῆς ἐκφύντα πρίν ποτε δοῦρα
 κῦμα Ποσειδῶνος διανήξανθ', ὡς φάτις, ὑγρόν,
 Φάσιδος ἴξε ῥόον δεινοῦ χθόνα τ' Αἰήταο.
 ἐν δὲ νέοι λογάδες, ἀργεῖης ἔκκριτοι ἥθης,
 5 ἰέμενοι Κόλχων χρύσειον δέρας ἐξαφελέσθαι,
 βάντες, ἔτλαν ἄλμην διαπρήσσειν νηὶ ταχείῃ,
 οἶδμα πλάτης σαίροντες ὑπ' εἰλατίνησι κελαινόν.
 τοῖσι θεὰ δδρίμη, πολίων κατέχουσα κάρηνα,
 αὐτὴ τεῦξεν ὄχημα θεόν πνοιῇσιν ἀφαιρῆς,
 10 ζεύξασα στεῖρῃ ἐπικαμπεῖ πεύκινα δοῦρα.
 Πρώτη ναῦς ἀπλόου κείνη πειρήσατο πόντου·
 αὐτίκα δ' ὡς ἔτμηξε δυσήνεμον ἐμβόλῳ οἶδμα,
 κῦμά τ' ἀφρῶ λευκάνθη ὑπὸ πληγῇσιν ἐρετμῶν,
 λευκῆς ἐξανέδυσαν ἄλὸς βλοσυρῇσιν ὀπωπῆς
 15 ποντογενεῖς κοῦραι θηέμεναι ἅντα πέλωρον.
 ἥματι δὴ κείνῳ, εἰ κάλλοτ', ἐσέδρακεν ἀνδρῶν
 ὅμμ' ἀλίας νύμφας φαινούσας σώματα γυμνά,
 βένθεος ἀφρώδους ἄχρι μαζῶν ἐξανεχούσας.
 δὴ τότε ἔρω Θετιδὸς φασιν Πηλῆα φλεγῆναι.
 20 δὴ τότε λέκτρα Θετίς οὐκ ἠτίμησε βρότεια.
 δὴ τότε καὶ γενέτης Πηλεῖ Θετὶν ἀρμόσαι ἔγνω.
 ὕμμες δ', οἳτ' ἐγένεσθε κατ' αἰῶνας πολυεύκτους,
 ἥρωες, χαίροιτε, θεῶν φύτλη ὀλβιομῆτορ!
 πολλάκις αὐτὸς ἐμῆς ὕμέας προσφθέξομ' ἀοιδῆς.

- 25 teque adeo eximie taedis felicibus aucte
 Thessaliae columen Peleu, cui Juppiter ipse,
 ipse suos divum genitor concessit amores.
 tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 tene suam Tethys concessit ducere neptem,
- 30 oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
 quae simul optatae finito tempore luces
 advenere, domum conventu tota frequentat
 Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
 dona ferunt prae se, declarant gaudia vultu.
- 35 deservitur Scyros, relinquunt Phthiotica Tempe
 Cranonisque domos ac mœnia Larissaea.
 Pharsalum coëunt, Pharsalia tecta frequentant.
 Rura colit nemo, molescunt colla invencis.
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris,
- 40 non glebam pronò convellit vomere taurus,
 non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
 squalida desertis rubigo infertur aratris.
 Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
 regia, fulgenti splendent auro atque argento.
- 45 candet ebur solis, collucent pocula mensae,
 tota domus gaudet regali splendida gaza.
 pulvinar vero divae geniale locatur
 sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
- 50 haec vestis priscis hominum variata figuris
 heroum mira virtutes indicat arte.
 namque fluentisono prospectans litore Diae
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
 indomitos in corde gerens Ariadna furores,
- 55 necdum etiam sese, quae visit, visere credit,
 ut pote fallaci quae tum primum excita somno

- 25 καὶ σὲ προσαυδῶ, ὃν ὀλβίηεις μεγάλυν' ὑμέναιος
 Θεσσαλῆς κίον Πηλεῦ, τῷ τ' αὐτὸς ἐρώτων
 εἶξεν ἔων ἐθέλων γενέτωρ μέγας ἀθανάτων Ζεύς.
 οὐ θέτις εἰναλὴ σ' ἠγκάσσατο εἶδος ἀρίστη;
 οὐχ ἦν θυγατριδὴν Τηθύς σοι δῶκεν ὀπιεῖν,
 30 ὠκεανὸς θ' ὕδατεσι περικλύζων χθόνα πᾶσαν;
 Ὡς οὖν εὐκτὴ τοῖσι προθεσμίῃ ἤλυθεν ἡώς,
 Θεσσαλῆς ναέται κατὰ δώματα ἡγερέοντο
 Πηλέος, ἐν δ' ἐπλησαν ἀνάκτορα γηθόουνοι κῆρ.
 δῶρ' ἔφερον, σφετέρῳ δ' ἐνέφαινον χάρμα προσώπων·
 35 Σκυρὸς ἐχρῶθη, φθιωτικὰ Τέμπε' ἐλείφθη,
 Κρανῶνός τε δόμοι καὶ τείχεα λαρισσαῖα.
 Φάρσηλον θαμέες φαρσῆλια δώματα τ' ἤλθον.
 Οὔτις ἄρουραν ἔτεμνε· βοῶν δ' ἐμαλάσσετο δειρή.
 οὐκ οἴνην χθαμαλὴν κυρτὴ σμινύς ἀμφεκάθαιρεν,
 40 οὐ βῶλον προπρηνεῖ ἀνέστρεφεν ὕννι' ταῦρος,
 οὐ κλαστήρ ζάγκλῳ περιτέμνεν φυλλάδα δένδρων·
 ἔζανε δ' αὐχμηεῖς ἐπ' ἀεργοῖς ἰὸς ἀρότροις.
 αὐτοῦ δῶμα δ' ἅπαν καὶ ἐν μυχίοις θαλάμοισι
 μάρμυραι χρυσῷ τ' ἠδ' ἀργύρῳ αἰγλήεντι.
 46 στίλβ' ἐλέφας θώκων, δέπα δ' αὖτε στίλβει τραπέζης,
 γήθετο δ' οἶκος ἅπας, πλούτῳ σελαγῶν βασιλείῳ.
 Νυμφίδιον δὲ θεῆς λέχος ἐν δόμῳ ἱδρυτο μέσσω,
 ἰνδῶου ξεστοῖο τετυγμένον εὖ μάλ' ὀδόντος,
 τοῦ ῥοδόχρουν πεπέταστ' ἐφύπερθεν ὕφασμ' ἄλιεργές.
 50 Πέπλος δ' δ' ἀρχαίων ἡνθισμένος εἰκόσιν ἀνδρῶν
 ἐντέχνως ἐνέφαιν' ἡρώων πρόκλυτα ἔργα.
 Ἐν γὰρ ἀποσκοπέουσα πολυφλοίσβου ἀπὸ θινὸς
 Δίης ὠκυπόροις ἀποπλώνοντα νέεσσι
 Θησεία δεινῷ ἄχει Ἀριάδνῃ κῆρ βεβόλητο,
 55 οὐδ' ἔτεῃ ὁράαν πω ἐπείθετο ὅσσα ὁράτο,
 οἶα δὴ ἄρτι λυθεῖσ' ἐξ ὕπνου φρασσαμένη τε,

- desertam in sola miseram se cernat arena.
 immemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
 irrita ventosae linquens promissa procellæ.
 60 quem procul ex alga maestis Minōis ocellis,
 saxeā ut effigies bacchantis, prospicit, euhoe,
 prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
 non flavo retinens subtilem vertice mitram,
 non contacta levi velatum pectus amictu,
 65 non tereti strophio lactentis vineta papillas,
 omnia quae toto delapsa e corpore passim
 ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
 Sed neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
 illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
 70 toto animo, tota pendebat perdita mente.
 ah misera, assiduis quam luctibus externavit
 spinosas Erycina serens in pectore curas
 illa tempestate, ferox quo tempore Theseus
 egressus curvis e litoribus Piræi
 75 attigit iniusti regis Gortynia tecta.
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeoneæ pœnas exsolvere cædis
 electos iuvenes simul et decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
 80 quīs angusta malis cum mœnia vexarentur,
 ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
 proicere optavit potius quam talia Cretam
 funera Cecropiæ nec funera portarentur:
 atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
 85 magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
 regia, quam suavis expirans castus odores
 lectulus in molli complexu matris alebat,

- quales Eurotae progignunt flumina myrtus
 90 aurave distinctos educit verna colores,
 non prius ex illo flagrantia declinavit
 lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
 funditus atque imis exarsit tota medullis.
 heu misere exagitans immiti corde furores,
 95 sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
 quæque regis Colgos quæque Idalium frondosum,
 qualibus incensam iactastis mente puellam
 fluctibus in flavo saepe hospite suspirantem!
 quantos illa tulit languenti corde timores!
 100 quanto saepe magis fulgore expalluit auri!
 cum saevum cupiens contra contendere monstrum
 aut mortem oppeteret Theseus aut premia laudis,
 non ingrata, tamen frustra, munuscula divis
 promittens tacito suspendit vota labello.
 105 Nam velut in sumo quatientem brachia Tauro
 quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
 indomitus turbo contorquens flamine robur
 eruit (illa procul radicibus exturbata
 prona cadit, late, qua est impetus, omnia frangens),
 110 sic domito sævum prostravit corpore Theseus
 nequiequam vanis iactantem cornua ventis,
 inde pedem sospes multa cum laude reflexit
 errabunda regens tenui vestigia filo,
 ne labyrinthis e flexibus egredientem
 115 tecti frustraretur inobservabilis error.
 Sed quid ego a primo digressus carmine plura
 commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,
 ut consanguineæ complexum, ut denique matris,
 quae misera in gnata deperdita lætabatur,
 120 omnibus his Thesei dulcem praeoptavit amorem,

- οἷας Εὐρώτας μύρτους φύει εὐρυρέεθρος,
 90 ἢ οἷα τρέφει ἄνθε' εὐχροα ἡρινὴ αὖρα,
 οὐ κείνοιο πάρος πυρέεσαν ἀπέτραπ' ὀπωπὴν,
 πρὶν γ' ὅτ' ἐνὶ μελέεσσ' αἰνὴν φλόγα δέξατ' ἔρωτος,
 πᾶσα δ' ἀνεφλέχθη καὶ ἐνὶ μυχάτοις μυελοῖσιν.
 Ὡ παῖ δαιμόνι, ὅς μερόπων οἴστροισιν ὀρίνεις
 95 δυστήνων κραδίας, μελεδῶσί τε γήθεα μίσγεις.
 Γόλγων τ' ὦ σὺ μέδουσα καὶ εὐσκίου Ἰδαλίου.
 οἷοις θεινομένην ἠθύζατε κύμασι κούρην
 ξείνου ξανθοκόμοιο θαμὰ στενάχουσαν ἔρωτι!
 ὅσσα δὲ θυμῷ ἔτλη τηξίφρονα δείματ' ἐκείνη!
 100 ὥς δὲ θάμ' ὥχρησε χρυσοῦ πλέον αὐγήεντος!
 Θησεὺς δ' εὖτε πελώρου ἐναντίος ἵετο βῆμεν
 νηλειοῦς, πότμον διζήμενος ἢ κλέος ἐσθλόν,
 πόλλ' ἱμερτὰ θεοῖσιν, ὅμως γε μάτην, τότε δῶρα
 κείνη ὑπισχομένη ἐπὶ χεῖλεσιν εὐγματοῦ ἔρυσεν.
 105 Ὡς γὰρ ἐφ' ὑψηλοῖο τανύπτορθον δρύα Ταύρου,
 ἢ βλωθρὴν πεύκην ὀπέεσαν κωνοφορεῦσαν,
 πνοιῇ ἀμαιμακέτη ἐλελίξασ' αἰνὴ ἀελλα
 πρέμνισεν, ἥδ' ἅμα πρόρριζος σπασθεῖς ἀπὸ γαίης
 ἤριπε, πάντα δ', ὅσον τ' ἐφίκοιτο πρόσω, συνέθραυσε,
 110 τῶς ἄγριον δαμάσας Θησεὺς τέρας ἐξετάνυσε,
 γυρὰ κέρα κενεὰς εἰκὴ δινεῦον ἐς αὖρας.
 εἶτα δ' ὑπ' εὐλογίης πάλιν ἔτραπε σῶς πόδας ἔξω,
 νήματι λεπταλέῳ ἰθύνων ἰχνία πλαγκτά,
 ὄφρα πολυγνάμπτου ἐξερχόμενον Λαβυρίνθου
 115 μὴ μιν δυσκρινέες οἴκου ἀπάφοιεν ἐλιγμοί.
 Ἀλλὰ τίη πρώτης παραπλαγχθεὶς ἐνθάδ' αἰοιδῆς
 πόλλ' ἐνέπω; τί λέγω, ὥς δὴ προλιποῦσα τοκῆα
 κούρη καὶ προσπύγματ' ἀδελφῆς καὶ γενετείρης,
 ἦ θ' ἐῖ ἀινοτόκεια λίην ἐπετέρπετο παιδί,
 120 Θησῆος πάντων ἀνθείλετο ἡδὺν ἔρωτα;

- aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diæ,
 aut ut eam tristi devinctam lumina somno
 liquerit immemori discedens pectore coniunx?
 Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
 125 clarisonas imo fuisse e pectore voces,
 ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
 unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
 tum tremuli salis adversas procurrare in undas
 mollia nudatae tollentem tegmina surae,
 130 atque hæc extremis maestam dixisse querelis,
 frigidulos udo singultus ore eientem.
 Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,
 perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
 siccine discedens neglecto numine divum
 135 immemor ab devota domum periuria portas?
 nullane res potuit crudelis flectere mentis
 consilium? tibi nulla fuit elementia præsto,
 immite ut nostri vellet mitescere pectus?
 at non hæc quondam nobis promissa dedisti
 140 voce: mihi non hæc miseræ sperare iubebas,
 sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
 quæ cuncta æerii discerpunt irrita venti.
 tum iam nulla viro iuranti femina credat,
 nulla viri speret sermones esse fideles;
 145 qui, dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
 nil metuunt intrare, nihil promittere parcunt:
 sed simul ac cupidæ mentis satiata libido est,
 dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
 certe ego te in medio versantem turbine leti
 150 eripui, et potius germanum amittere crevi,
 quam tibi fallaci supremo in tempore deessem.
 pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque

- ἦ ὡς ἀφρώδῃ σκάφος ἀκτὴν ἵκετο Δίης;
 ἦ ὡς φάε' ἔπειτα πεδηθεῖσαν βαρεῖ ὕπνῳ
 κάλλιπε ληθήμεων μιν ἀποπλείων παρακοίτης;
 ἦ θάμ' ἐρωμανέουσιν ὑπερπύρρῳ ἔνδοθι θυμῷ
 125 φασί μιν δ' εὐτόρον στέρνων ἐκχεῦαι αὐτήν·
 καὶ νῦν μὲν ῥ' ἀχέουσιν ἀνάντη ἐπ' οὔρε' ἀνέρπειν,
 ὄφρα πρόσω τείνειεν ὀπωπὴν εἰς ἀλὸς οἶδμα,
 νῦν δ' αὖτε τρομερῆς προπροθεῖν ἀνὰ κύματα ἄλμης,
 ἥς κνήμης γυμνῆς μαλακὸν περίβλημα ἑρύουσιν·
 130 τοίους δ' ἀχθυμένη πυμάτους ἐφθέγγατ' ὀδυρμούς,
 ὕγροῦ ἀπὸ στόματος βληχρὸς λυγμοὺς προίεσα,
 Οὕτως, ὦ κακόπιστ', ἀπενεγκὼν πατρίδος αἵης,
 Θησεῦ, γιόνος μ' ἐπ' ἐρήμης κάλλιπες οἰκτρὰν;
 οὕτω, δὴ σὺ Θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγων ἀπρίσσει,
 135 ἀμνήμων, ἔχουσιν φέρων ψευδόρκι' ἐξ οἴκου;
 οὐδὲν ἐπιγνάμψαι φρένι' ἀπηνέα σὴν ἐδυνάσθης;
 οὐ δ' ἄρα τις στήθεσσι περὶς ἐγέννη ἑλεητύς,
 ἥκέ μοι ἐπρήννε τέην κραδίην ἀτέραμνον;
 ἀλλ' οὐ τοῖα λόγισι πάρος μοι ὑπέσχεαι, Θησεῦ,
 140 οὐδὲ μοι ἔλπεσθαι παναπότμῳ ταῖα κέλευες,
 ἀλλὰ γάμους φαιδρούς, ἀλλ' ἡμερτοὺς ὕμεναίους,
 τὰ σκέδασαν κοῦφοι νῦν πάντ' ἀνεμώλῃ ἀῆται,
 Μηκέτι θηλυτέρῃ πιστευέτω ἀνδρὶ δμοῦντι,
 μηδέ ποτὶ ἑλπέσθω πιστοὺς ἀνδρῶν ἔμεν ὄρκους.
 145 ὄφρα γάρ σ' τυχέειν τινὸς ἔλδονται κατὰ θυμόν,
 οὐ σφιν ὑποσχέσις οὐδ' ὄρκων ἔπλετο φειδώ·
 αὐτὰρ ἔπειθ' ἔνδον ἀναπλήσειαν ἐέλδωρ,
 οὐ μύθοις προσέχειν, οὔτε ψευδόρκια φεύγειν
 μέμνηντι. Ἦ σ' ἐγὼ ἐκ μεσάτης θανάτοιο θυέλλης
 150 εἵρυσαι, καὶ ἐλόμην διολέσσαι μᾶλλον ὀμαιοῖν;
 ἦ σοὶ μὴ ἐπαρῆξαι ἐναίσιμον, ὦ δολομῆτα,
 τοῦνεχ' ἑλῶρ θήρεται καὶ οἰωνοῖσι λείψιμαί,

- præda, neque iniecta tumulabor mortua terrâ.
 quænam te genuit sola sub rupe læna?
 155 quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
 quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charypdis?
 talia qui reddis pro dulci præmia vita?
 si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 sæva quod horrebas prisci præcepta parentis,
 160 at tamen in vestras potuisti ducere sedes,
 quæ tibi iocundo famularer serva labore
 candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 purpureave tuum consternens veste cubile.
 sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris,
 165 externata malo, quæ nullis sensibus auctæ
 nec missas audire queunt nec reddere voces?
 ille autem prope iam mediis versatur in undis,
 nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
 sic nimis insultans extremo tempore sæva
 170 fors etiam nostris invidit questibus auris.
 Juppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 gnoscia Cecropiæ tetigissent litora puppes,
 indomito nec dira ferens stipendia tauro
 perfidus in Cretam religasset navita funem,
 175 nec malus hic celans dulci crudelia forma
 consilia in nostris requiescet sedibus hospes!
 nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
 Idomeneosne petam montes? at gurgite lato
 discernens ponti truculentum dividit æquor.
 180 an patris auxilium sperem, quemne ipsa reliqui
 respersum iuvenem fraterna cæde secuta?
 coniugis an fido consoler memet amore,
 quina fugit lentos incurvans gurgite remos?
 præterea nullo litus, sola insula, tecto,

- οὐδ' ἄρα με φθιμένην κονίη χυτὴ ἀμφικαλύψει.
 Τίς σε πέτρης ἐλόχευε' ὑπ' ἐρημαίῃσι λείαινα;
- 155 τίς σ' ἐκύησε θάλασσαν ἄλιον τ' ἐξέπτυσεν ἀφροῦ;
 τίς Σύρτις; τίς Σκύλλα βορὴ, κακὴ ἢ Χάρυβδις,
 ὅττι βίου τοῖα γλυκεροῦ τίνεις μοι ἄποινα;
 εἴ σοι ἐμός, Θησεῦ, γάμος οὐ προσθύμιος ἔσκεν,
 ἀζομένῳ χαλεπὰς γηραιοῦ πατρὸς ἐφετμάς,
- 160 ἔμπης σοί γ' ἐνέην τέον εἰς οἶκόν μ' ἀγαγέσθαι,
 ἐνθα κε σὴ δμοῦς θυμηδέα ἔργ' ὑπέδρησσον,
 ἢ λευκοὺς λοέουσα τεοὺς πόδας ὕδατι φαιδρῶ,
 ἢ λέχος ῥήγεσσ' ἀλιεργέσι πορσύνουσα.
 Ἄλλὰ τίη κωφῇσι μάτην τάδ' ὀδύρομαι αὔρης
- 165 ἔκφρων, αἱ χατέουσ' αἰσθήσιος οὐδὲ δύνανται
 οὗτ' ἄλλων ἀεῖν οὗτ' αὐταὶ γῆρυν ἰάλλειν;
 κεῖνος δ' ἐν μέσσοισι πολεῦει κύμασι πόντου,
 οὐδέ τις ἀνθρώπων φύκευς ἐπ' ἐρήμου ὁρᾶται.
 ἢ ῥα λίην δαίμων πυράτῃ μοι δυσμενέουσα
- 170 ὥρη, καὶ θρήνοισιν ἐμοῖς ἐμέγηρεν ἀκουάς!
 ὦ Ζεῦ πανσθενές, αἴθε πάροιθεν μὴ προσέκελσαν
 Κεκρόπια νῆες Κνωσσοῦ ἀλιγείτονος ἀκτῇ,
 μηδὲ φέρων δασμοὺς ταύρῳ νηλεῖ ἀθεμίστους
 ἐν Κρήτῃ δολόεις δῆσε πρυμνήσια ναύτης.
- 175 μηδ' ἀγανῇ κεῦθων ὅδ' ἀπηνέα δῆνε' ὅπωπῃ
 Ξεῖνος, ἐν ἡμετέροις ἀνεπαύσατο δώμασιν ἐλθὼν,
 ποῖ γὰρ ἴω μελέη; τίνι δ' ἐλπίδι φρεσσὶ πεποιθῶ;
 ἰδομεναῖα νέωμαι ἐς οὔρεα; ἀλλὰ βερέθρῳ
 εὐρυχαδεῖ πόντοιο διείργει μ' ἄγριον οἶδμα.
- 180 πατρὸς ἀρηγοσύνηφιν ἐπελπίσω, ὃν λίπον αὐτῇ,
 ἐσπομένη κάσιος πεφορυγμένῳ αἵματι κούρῳ;
 πιστῶ ὁμείνου ἔρωτι κακῶν παραμύθιον εὖρω,
 ὃς φεύγει θείνων ἄλλα καμπτομένουςιν ἔρετμοῖς;
 παρ δ' ἄρα θίς τέταται νήσω ἐπ' ἐρήμῃ ἄοικος.

- 185 nec patet egressus pelagi cingentibus undis :
 nulla fugae ratio, nulla spes : omnia muta,
 omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
 non tamen ante mihi languescunt lumina morte,
 nec prius a fesso secedent corpore sensus,
 190 quam iustam a divis exposcam prodita multam,
 caelestumque fidem postrema comprecor hora.
 quare facta virum multantes vindice poena,
 Eumenides, quibus anguino redimita capillo
 frons expirantis praeportat pectoris iras,
 195 huc huc adventate, meas audite querelas,
 quas ego, vae miseræ, extremis proferre medullis
 cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
 quæ quoniam veræ nascuntur pectore ab imo,
 vos nolite pati nostrum vanescere luctum,
 200 sed quali solam Theseus me mente reliquit,
 tali mente, deæ, funestet seque suosque.
 Has postquam maestis profudit pectore voces,
 supplicium sævis exposcens anxia factis,
 annuit invicto caelestum numine rector,
 205 quo tunc et tellus atque horrida contremuerunt
 æquora concussique micantia sidera mundus.
 ipse autem cæca mentem caligine Theseus
 consitus oblito dimisit pectore cuncta,
 quæ mandata prius constanti mente tenebat,
 210 dulcia nec maestis sustollens signa parenti
 sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.
 Namque ferunt olim, classi cum mœnia divæ
 linquentem gnatum ventis concrederet Aegæus,
 talia complexum iuveni mandata dedisse.
 215 Gnate mihi longa iocundior unice vita,
 gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,

- 185 οὐδέ τις ἐξοδος ἔστιν ἀλιζώνου ἀπὸ γαίης.
 ἐκφυγὴ οὐ δέδοται οὐδ' ἐλπὶς· πάντοθ' αἰγῇ.
 πάντα κένανδρα πέλει, θάνατος δ' ἐπιφαίνειθ' ἀπάντη·
 ἔμπης δ' οὐ μοι πρὶν σβεσθήσεται ὄμματα πότμου,
 οὐδὲ πάροιθε νόος κεκμηκότα γυῖα προλείψει,
- 190 πρὶν με θεοῖς εὐξασθαι ἐμὴν τίσασθ' ἀπόλειψιν,
 καὶ τ' αἰτήσασθαι πυμάτη σφέας πίστιν ἐν ὄρῃ·
 τῷ ῥ' ὕμμες, μερόπων αἰ' τίνυσθ' ἔργματ' ἀλιτρῶν,
 Εὐμενίδες, κομώωσαι ἐλισσομένοις ὀφίεσσι,
 δεινὸν τ' ἐκ μυχίων στέρνων χόλον ἐξανιῖσαι,
- 195 δεῦτε δὴ ἔνθα πάρεσθ' ἰδ' ἐμῶν ἐπακούσατ' ὀδυρμῶν,
 τοὺς ἐγὼ ἐκ μυχάτων δειλὴ στέρνων προῖάλλω,
 φλεγμαίνουσα κέαρ, δεινῷ τετυφλωμένη οἴστρω·
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ στήθευς ἑτεὸν μυχάτοισι χέονται,
 μὴ θρήνῳ μοι τόνδ' ἄλιον δοίητε γενέσθαι,
- 200 ἀλλ' οἷω Θησεὺς νόῳ ἔνθα με κάλλιπε μούνην,
 τοίῳ ἔ' τ' αὐτὸν ἑὸν τε, θεαί, γένος ἐξολέσειε!
 Τὴν δ' ἐπεὶ ἐκ στέρνου βαρυαλγέος ὕσαν ἔηκε,
 δεινὰ θεοὺς τίσασθ' αἰτουμένη ἔκνοος ἔργα,
 κρατὶ ἄναξ κατένευσεν ὑπέρμενεϊ οὐραγιῶνών,
- 205 τῷ ῥά τότε χθὼν φρικαλέου πόντου τ' ἐλελίχθη
 ὕδατα, σὺν δὲ πόλῳ τηλαυγέα τεῖρε' ἐσεισθη,
 αὐτὸς δ' αὖτε φρένας πεπυκασμένος ἀχλύϊ Θησεὺς
 τυφλῇ, συμπάσας ληθήμενος ἔκβαλε θυμοῦ
 πατρός· ἐφημοσύνας τὰς φρεσὶ πρὶν ἔμπεδον ἔσχεν,
- 210 οὐδ' ἄρ' ἀκηχεμένῳ πατρί σήματα ἡδὲ ἐπαίρων,
 ἀσκηθῆς σήμαινεν Ἑρεχθεὺς ὅρμον ἱκάνειν.
 Φάσι γάρ, εὐτε πάρος νηὶ πτολίεθρον Ἀθόνης
 υἷα φίλον λείποντ' ἀνέμοισιν ἐπέτρεπεν Αἰγεύς,
 τοῖα νειήσκει· περιφύντα τοκῇ' ἐπιτείλαι,
- 215 Τέκνον μουνογενές, βιότου πολὺ φίλτερ' ἔμοιγε·
 τέκνον, ὃς ὕστατίῳ ἐνὶ γήραϊ νῦν δέδοσαί μοι,

- reddite in extrema nuper mihi sine senectae,
 quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
 eripit invito mihi te, cui languida nondum
 220 lumina sunt gnati cara saturata figura,
 non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
 nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
 sed primum multas expromam mente querelas,
 canitiem terra atque infuso pulvere fœdans,
 225 inde infecta vago suspendam lintea malo,
 nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
 carbasus obscura dicat ferrugine Hibera.
 quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
 quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
 230 annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
 tum vero facito ut memori tibi condita corde
 haec vigeant mandata, nec ulla obliteret aetas,
 ut simul ac nostros invisent lumina collis,
 funestam antennae deponant undique vestem,
 235 candidaque intorti sustollant vela rudentes,
 lucida qua splendent summi carchesia mali:
 quamprimum cernens ut laeta gaudia mente
 agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.
 Haec mandata prius constanti mente tenentem
 240 Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
 aërium nivei montis liquere cacumen.
 at pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
 anxia in assiduos absumens lumina fletus,
 cum primum inflati conspexit lintea veli,
 245 praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
 amissum credens immiti Thesea fato.
 sic funesta domus ingressus tecta paterna
 morte ferox Theseus qualem Minoidi luctum

- ἦδ' ὃν κινδύνους ὑπ' ἀναγκαίῃ παραβάλλω.
 τέκνον, ἐπεὶ σ' ἐμὴ αἴσα τετὴ τ' ἀρετὴ πυρόεσσα
 πατρός νῦν ἀποαίνυθ' οὐ ὄμματα γήραϊ βληχρὰ
 220 οὐπω τηλυγέτου κεκόρηται παιδὸς ὀπωπῆς,
 οὐ σ' ἐγὼ ἐκπέμψω φαιδρὸς κεχαρηότι θυμῷ,
 οὐτ' ἄρα σ' εὐποτμίης φορέειν τεκμήρι' ἐάσω.
 ἀλλὰ φρενὸς πρῶτον πολλοὺς ἐξοίσω ὀδυρμούς,
 κρᾶτα κόνι πολλὸν γαίῃ φύρων τ' ἐπιπᾶστω.
 225 εἶτα λίν' ἐξάψω μελανόχροα πλαγκτοῦ ἀφ' ἱστοῦ,
 πένθος ὄφρ' ἡμέτερον θυμοῦ τε φλόγ' ἡμετέροιο
 ὄρφνῃ μνηύησιν ἰθνηρικὰ κάρβασα χοιρῇ.
 ἦν δ' ἄρα σοι δῶν ζαθέης πολιοῦχος Ἴτωνος,
 ἦ γένος ἡμέτερον καὶ Ἑρεχθέος ἄστυ ρύεσθαι
 230 νεῦσεν, δεξιτερὴν ἐριυθῆναι αἵματι ταύρου,
 δὴ τότε' ἐφετμάων, ἃς μνήμοσιν ἐν φρεσὶ σῆσι
 νῦν βάλλω, μνησai, μνηδ' αἰὼν τὰς δ' ἀπαλείψαι.
 αὐτίκ' ἐπὴν ἄμοις ὅσσοισι πάγους ἐσίδηαι,
 πενθηρὸν φᾶρος κεχαλάσθω ῥίμφα κεραίας,
 235 αἶψα δ' ἀερθήτω στρεπτοῖς λῖνα λευκὰ κάλωσιν
 ὑפוῦ, ὅθι στίλβει πρὸς ἄκρῳ καρχήσια ἱστῶ,
 ὄφρα τάχιστ' ἐσιδὼν γνῶω ἐμὸν ἐν φρεσὶ χάρμα,
 ὡς ἄφ' ὀρρόν ἄγει σε φίλῳ πατρὶ αἵσιν ἤμαρ.
 Αἶδε τόθ', ἃς τε πάρος φρεσὶν ἐμπεδον ἴσχεν, ἐφετμαὶ
 240 ἐξέφυγον Θησῆ, νιφοβλήθ' ὡς οὔρεος ἄκρην
 λείπει ἐπειγόμενα πνοιῆς νέφε' αἶψ' ἀνέμοιο.
 Εὐτ' εὖν ἐς σκοπιὴν ἄκρην ἀνέβαινε πόληα,
 ὄμματ' ἐπασσυτέροις κατατήκων δάκρυσιν Αἰγεύς,
 ὡς λαίφη κολπούμεν' ἐσέδρακε νηὸς ἀήταις,
 245 ῥίψεν ἐ αὐτὸν ἄχροιο κυβιστήσας ἀπὸ πρῶνος,
 Θησέ' οἰσάμενος νηλεεῖ μοίρῃ δλέσθαι.
 τῶς οἴτω πατρός πενθήρεα δώματ' ἐσελθὼν
 Θησεὺς καρτερόφρων, οἷον Μινωίδι κῆδος

- obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
 250 quae tum prospectans cedentem maesta carinam
 multiplices animoolvebat saucia curas.
 At parte ex alia florens volitabat Iacchus,
 cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
 te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
 255 Qui tum alacres passim lymphata mente furebant
 euhœ bacchantes, euhœ capita inflectentes,
 horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
 pars e divulso iactabant membra iuveneo,
 pars sese tortis serpentibus incingebant,
 260 pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
 orgia, quae frustra cupiunt audire profani,
 plangebant alii proceris tympana palmis
 aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant.
 multis raucisonos efflabant cornua bombos
 265 barbaraque horribili stridebat tibia cantu,
 talibus amplifice vestis decorata figuris
 pulvinar complexa suo velabat amictu.
 quae postquam cupide spectando Thessala pubes
 expleta est, sanctis cœpit decedere divis.
 270 hic, qualis flatu placidum mare matutino
 horrificans Zephyrus proclivas incitat undas,
 aurora exoriente vagi sub limina Solis,
 quae tarde primum elementi flamine pulsae
 procedunt (leni resonant plangore eachinni)
 275 post vento crescente magis magis increbrescunt
 purpureaque procul nantes a luce refulgent:
 sic tum ibi vestibuli linquentes regia tecta
 ad se quisque vago passim pede discedebant.
 quorum post abitum princeps e vertice Pelli
 280 advenit Chiron portans silvestria dona.

- ὥπασεν ἀμνήμων, πότον πάλιν ἔλλαχεν αὐτόφθο
 250 κείνη γὰρ στυγνὴ τρόπιν οἰχομένην ὀρώσασα, πῶς
 πόλλ' ἀνιαζομένη μέρμηριζ' ὃν κατὰ θυμὸν ἴσασιν
 Ἀνθηρὸς δ' ἐτέρῳθι καλὸς ἤλασεν Ἰακχρὸς ἄ
 σὺν θιάσῳ Σατύρων καὶ Σαίληνοῖσι Νυσαίεισι, πῶς
 σὲ ζητῶν καὶ ἔρωτι σῶ αἰθόμενος, Ἀριάδνην, εἰ
 255 κένοι δὲ σποράδην ὕθον φρεσὶν ἐμμανέσσιν, πῶς
 εὐοῖ αὐτεῦντες, περιδοχομῶντες τε τραχέλους, πῶς
 οἱ μὲν γὰρ θύρσους, φυλλόσκεπα δούρατ' ἔσαιον,
 οἱ δὲ διασπῶντες μῶσχου μέλε' ἐρρίπταζον, πῶς
 οἱ δ' αὖ ἐλικτοῖσιν περιεζώννυντο δράκουσιν, πῶς
 260 οἱ δ' ἀθήητ' ἐτέλευν ἐν κοίλῃς ὄργια κίσπησιν, πῶς
 ὄργι', ἅτ' εἰσιδέειν εἰκὴ προθέουσι βέβηλοι, πῶς
 ἄλλοι δ' αὖ δολιχῇσιν ἔκρουον τύμπανα χερσίν,
 ἢ λιγὺν ἤχον περιηγέει χαλκῷ ὄρινον, πῶς
 κερχναλέην δ' ἔσαν πολλοὶ καναχὴν κεράεσσιν, πῶς
 265 βαρβαρικὸς δ' αὐλὸς σμερνόν σφύριζε μέλισμα, πῶς
 τοίγῃς ἐντέχνως ἤσκημένος εἰκόσι πέπλος, πῶς
 εὐνὴν νυμφιδίην πεπτασμένος ἀμφεχάλυπτε, πῶς
 270 Τὴν δ' ἐπεὶ ἐνδυκέως θηρυμένη αἰμαλὴς ἤδη, πῶς
 εἶχεν ἄλλῃς, προσιούσῃ θεοῖσι τότ' ἤρξατο εἰκύν, πῶς
 ὥς δὲ γαληναίῃ ἐπιχεύειν φρεσὶ θαλάσσην, πῶς
 ὀρθρινῇ ζέφυρος πνοιῇ θαλ' κύματ' ἐχειραίει, πῶς
 ἡοὶ φαινομένηφιν ὑπ' ἡελίοιο θύρησιν, πῶς
 τὰ πνοιῇ πρῶτον ἰλιάρῃ προκυλίνδεται ἤχα, πῶς
 πρὸς τῷ ἄκτῃ μαλακῷ καχλάζει ἡρέμα φλοίσβῳ,
 275 εἶτα δὲ πικνουῖται σφοδρνομένου ἀνέμοιο, πῶς
 τῇλέ τε πορφυρέῃ ἀντήγασεν ἡλίου αἴγλῃ, πῶς
 τῶς πρόδομον λείποντες ἀνακπορέοιο πῶς οἴκου
 σκίδναντο, σποράδην δ' ἐς δῶμ' ἐόν ἦεν ἕκαστος.
 Οἱ δ' ἐπεὶ ἔνθεν ἔβαν, Χείρων πρῶτιστος ἀπ' ἄκρου
 280 Πηλίου ἦκε φέρων νεονύμοις ἄγρια δῶρα, πῶς

- Nam quotcunque ferunt campi, quot Thessala magnis
montibus ora creat, quot propter fluminis undas
aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
285 queis permulsa domus iucundo risit odore.
confestim Peneos adest, viridantia Tempe,
Tempe, quae silvae cingunt superimpendentes,
mnemonidum linquens doctis celebranda choreis,
non vacuus: namque ille tulit radicitus altas
290 fagos ac recto proceras stipite laurus,
non sine nutanti platano lentaque sorore
flammati Phaëthontis et aëria cupressu.
haec circum sedes late contexta locavit,
vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
295 post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
extenuata gerens veteris vestigia pœnae,
quam quondam scilici restrictus membra catena
persolvit pendens e verticibus praeruptis.
inde pater divum sancta cum coniuge natisque
300 advenit caelo, te solum, Phœbe, relinquens
unigenamque simul cultricem montibus Idri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.
qui postquam niveis flexerunt sedibus artus,
305 largæ multiplici constructae sunt dape mensae,
cum interea infirmo quatientes corpora motu
veridicos Parcae coeperunt edere cautus.
his corpus tremulum complectens undique vestis
candida purpurea talos incinxerat ora
310 at roseo niveae residebant vertice vittae,
aeternumque manus carpebant rite laborem.
laeva eolum molli lana retinebat amictum,

- ὅσσα γὰρ ἀντέλλει πεδιάς, ὅσα θεσσαλὶς αἶα
 τίκτει ἐπ' οὔρεσιν αἰπαινοῖς, ὅσα πὰρ ῥεέθροισιν
 εὐφορὸς αὔρα τρέφει λιανοῦ ἄνθη ζεφύροιο,
 συμπλέξας μικτοῖσιν ἐνὶ στεφάνοισιν ἔνεικε,
 285 τῶν ἡδεῖα γυθεῖσ' οἶκον φαίδρυνεν αὐτμή.
 Πηνειὸς δ' αὖ ἐπειτα προσηλυθεν, εὐχλοα Τέμπη
 ἐκπρολιπών· Τέμπη, τὰ τ' ἐπηρεφές στεφανοῦσιν
 ὕλαι, Μουσάων τε σοφαὶ μέλπουσι χορεῖαι.
 οὐ κενός· μακρὰς γὰρ ἔνεικεν ὃ γ' αὐτοπρέμνους
 290 φηγούς, ὀρθοφρεῖς ὁ' ἄλλα δάφνας ὑψικαρήνους.
 Πρὸς δ' ἄρα καὶ πλάτανον νευστάζουσιν, καὶ ἀδελφὴν
 εὐκαμπὴ Φαέθοντος ἰδ' ὑψίκομον κυπάρισσον.
 ταῦτα περίεσσι αἰκῶν μάλ' ἐπιπρὸ φύτευσε συνέρσας,
 ὡς μαλακοῖς θάλλοι φύλλοις πεπυκασμένη αὐλή.
 295 τῷ δ' αὖ μητιόων πόλλ' ἔσπετο φρεσὶ Προμηθεύς,
 βαῖα φέρων προτέρης στενοέσσης ἔχνια θωῆς,
 ἦν γυῖα ψαλίισι πεδηθεῖς πρὶν ποτὶ πέτρῃ
 τίσεν, ἀπ' ἀκροτόμοιο βίηφι πάγοιο κρεμασθεῖς.
 εἶτα πατὴρ μακάρων σὺν Ὀμεινίδι καὶ τεκέεσσιν
 300 ἤλυθεν οὐρανόθεν, σὲ λιπὼν μόνον, ἀγλαὰ Φοῖβε,
 καὶ χάσιν, ἥ τ' Ἰδρου μεγάλ' οὔρεα ἀμφιπολεύει.
 Πηλέα γὰρ σὺν σοίγ' ἀπετίμησ' ἡ σὴ ἔμαιμος,
 οὐδ' ἔθελεν Θέτιδος γαμικῆς δαΐδεσσι παρεῖναι.
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐν θώκοις γνάμψαντες γυῖα κάθισσαν,
 305 πολλαὶ δαψιλέως ἐπὶ δαῖτα τράπεζαι ὀπλισθεν.
 Τῆμος δ' ἠπεδανὰ τρομέουσαι σώματα Μοῖραι
 ἐκ στομάτων ἤρξαντ' ἐτυμήθροον ὅσταν ἰάλλειν·
 καὶ τρομερόν μὲν τῇσι χλανὶς δέμας ἀμπίσχουσα
 λευκὴ πορφυρῇ σφυρὰ νέροε ζώννυε πέζη.
 310 κρατὶ δ' ἐπ' ἀργυρέῳ σφι ῥοδόχροος ἔπρεπε μίτρῃ,
 αὐταὶ δ' ἀέναν πόνον ἡθάσι χερσὶν ἔτιλλον.
 Ἥλακάτην λακίῃ στεπτὴν ἐρίοισιν ἔχεσκε,

- dextera tum leviter deducens fila supinis
 formabat digitis, tum pronò in pollice torquens
 315 libratum tereti versabat turbine fusum :
 atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
 laneaque aridulis haerebant morsa labellis,
 quae prius in levi fuerant extantia filo.
 ante pedes autem candentis mollia lanæ
 320 vellera virgati custodibant calathisci.
 hae tum clarisona vellentes vellera voce
 talia divino fuderunt carmine fata,
 carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.
 O decus eximium magnis virtutibus augens,
 325 Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
 accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
 veridicum oraculum, sed vos, quae fata sequuntur,
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Adveniet tibi iam portans optata maritis
 330 Hesperus, adveniet fausto cum sidere coniux,
 quæ tibi flexanimo mentem perfundat amore
 languidulosque paret tecum coniungere somnos
 levia substernens robusto brachia collo.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 335 Nulla domus tales unquam contextit amores,
 Nullus amor tali coniunxit fœdere amantes,
 Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Nascetur vobis expers terroris Achilles,
 340 hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
 qui persaepe vago victor certamine cursus
 flammea praevertet celeris vestigia cervæ.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Non illi quisquam bello se conferet heros,
 345 cum Phrygiū Teucro manabunt sanguine campi.

- δεξιτερὴ δ' ἔλκουσα μάλ' ἤκα σκυταλίδεσσιν
 εἶρος ἐλεπούργει, περὶ δ' ἀντίχειρ στροβέουσα
 315 τορνευτήν ἄτρακτον ἀπήρορ ἐστροφάλιζεν·
 αὐτὰρ ὁδοὺς αἰὲν παρατίλλων νῆμ' ὁμάλιζεν.
 ἐκ δ' αὖων ἐκρέμαντ' ἐρεᾶ ἀποδήγματα χειλῶν,
 τὰ πρότερον προέχοντ' ἥσχυον κλώσματος ὄψιν.
 Ἀργυρέου δὲ ποδῶν προπάροιθε πόκους ἐρίοιο
 320 λεπτῶν ἐξ ὄζων πλεκτοὶ ταλαρίσκοι ἔχσεκον.
 Κεῖναι δ' αὖ ὅσση λιγυχηεῖ εἰροπονεῦσαι,
 τοίην αἴσαν ἔφαινον αἰοιδῇ θεσπεσίηφι,
 τὴν οὐδεὶς αἰὼν ποτ' ἄπιστον ἐλέγξει ὀπίσσω.
 325 ὦ σέμνωμα μέγα, βρίθων μεγάλης ἀρετῆσιν,
 Ἥμαθίης ἔρυμα, κλέος ἐκ γόνου ἄφθιτον ἔξω.
 δέχνυσο τὴν προφέρουσι φόωςδ' εὖφημον ἀδελφαὶ
 ὁμφὴν νημερτῇ. Ὑμμεσ δ', οἷς μόρσιμ' ὀπηδεῖ,
 θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
 330 Ἔσπερος ἥξει σοι καταθύμι' ἄγων γαμέτησιν
 αἰὲν, σὺν δ' ἥξει εὐαγγέλω ἀστέρι σύζυξ,
 ἥ σὺν θελξινόου ἐνιπλήσει θυμὸν ἔρωτος,
 καὶ μαλακοὺς ἐφ' ὀμοῦ μίξει σοι δεμνίου ὕπνους,
 πῆχε' ὑπαστορνῦσα περισθενεῖ αὐχένι λείω.
 θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
 335 Οὐτίς πω οἶκος τοίους συνύφηεν ἔρωτας,
 οὐτ' ἄρ' ἔρωσ τοίους δεσμοῖς πω ζευξεν ἔρωντας,
 οἷη ὁμοφροσύνη Πηλῆα θέτιν τε συνάπτει.
 θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
 340 Φύσεται ὕμμι κλυτὸς καὶ θυμὸν ἄτρεστος Ἀχιλλεύς,
 οὐ νώτω δῆτοῖς, κρατερῷ στέρνῳ δ' ἀρίδηλος,
 ὃς πλαγκτοῖς δρόμου θάμ' ἀριστεύσας ἐν ἀέθλῳ
 λαυσηρῆς ἐλάφιοι παραφθάσει ἰσάνεμ' ἔχνη.
 θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
 345 Οὐτίς οἱ ἐν πολέμῳ ἡρώων στήσεται ἴσος,
 εὔτε Φρυγῶν δὴ γαῖα πεφύρσεται αἵματι Τεύκρων,

Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
periuri Pelopis vastabit tertius heres.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Ilius egregias virtutes claraque facta

- 350 saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
cum in cinerem canos solvent a vertice crines
putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Namque, velut densas prosternens cultor aristas

- 355 sole sub ardenti flaventia demetit arva,
Trojugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Helesponto,

- 360 cuius iter caesis angustans corporum acervis
alta tepefaciet permixta flumina caede.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Denique testis erit morti quoque reddita praeda
cum terrae excëlso coacervatum aggere bustum

- 365 excipiet niveos percussae virginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla.
alta Polyxenia madefient caede sepulcra;

- 370 quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,
proiciet truncum summisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Quare agite, optatos animi coniungite amores;
accipiat coniux felici fœdere divam,

- 375 dedatur cupido iam dudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Non illam nutrix orienti luce revisens
hesterno collum poterit circumdare filo.

καὶ δολιγῷ πολέμῳ περιείρξας τρώα τείχῃ.
κληρινόμος τρίτατος Πέλοπος ψευδόρκου δλέσσει.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

350 Κείνιν υπερφύας τ' ἀρετὰς καὶ ἐρίκλυτα ἔργα
πολλάκι φημίξουσ' ἐνὶ τάρχεσι μητέρες υἱῶν,
χερσὶ κόμην τε λύουσai ἐπὶ σποδιήν τε χέουσai
καὶ στέρν' ἠπεδανῆς Οείνουςai χεῖρεσι σαθρά.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

355 Ὡς γάρ τ' ἀμητὴρ στάχυνας ταρφεὶς καταβάλλων
θαλπνῷ ὑπ' ἡελίῳ ξανθὰς ἀπέκειρεν ἀρούρας,
τῶς προτενεῖ Τρώων ὄγ' ἀμήσει σώματα χαλκῷ.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

360 Μάρτυς ἀριπρεπέων ἀρετῶν ἔσ' ἐὺρὺ Σκαμάνδρου
ρεῖθρον ἐρευγόμενον ἐς ἀγάθρον Ἑλλάσποντον,
τοῦτε πόρος πυκινῆς συστεινόμενος νεκάδεσσιν
αἵματι χλιανέει μίξας βαθὺ ρεῖσμα θαλάσσης.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

365 Καὶ λῆξι δ' ἔσεται μάρτυς μόρῳ ἀντιάσουσα,
εὖτ' αἰπεῖα πυρή, νητὴ ἐπὶ χώματι γαιης,
λευκὰ μέλη κούρης ὑποδέξεται ἀρτιδαίκτου.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

370 Αὐτίκ' ἐπὴν γάρ μοῖρα κεκμηκόσι δῶη Ἀχαιοῖς
λῦσαι δαρδανικῆς ἱερὰ κρήδεμνα πόληος,
χῶμα φόνῳ δεύσουσι Πολυξείνης ἐρίστημον,
ἥ ῥα δαίζομένη, θυμ' ὧς, ἀμφήκει χαλκῷ,
γνάμψας' ἰγνύην καλοβὸν χθονὶ σῶμα τανύσει.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

375 Τῷ ῥ' ἄγετ' ἀρητοὺς ὕμεις συμμίγνυσ' ἔρωτας,
δεχνύσθω γαμέτης θέτιν ἐν γάμῳ δλβιομοίρῳ.
νύμφη δ' αὐτε πάλαι ποθέοντι δεδόσθω ὁμεύνῳ.
Οείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, Οείετε, νῆτρα.

Τὴν δ' αὖ ὑπηροίη μετὰ κοῖταν ἰδοῦσα τιθήνη
οὐκ ἀνύσει χολιζῷ μίτῳ αὐχένα εἰς περισχεῖν.

- anxia nec mater discordis maesta puellae
 380 secubitu, caros mittet sperare nepotes.
 Currite, ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Talia praefantes quondam felicia Pelei
 carmina divino cecinerunt pectore Parcae,
 presentes namque ante domos invisere castas
 385 saepius et sese mortali ostendere cœtu
 caelicolae nondum spreta pietate solebant.
 Saepe pater divum templo in fulgente revisens,
 annua dum festis venissent sacra diebus,
 conspexit terra centum procumbere tauros.
 390 Saepe vagus Liber Parnassi vertice summo
 Thyiadas effusis euantes crinibus egit,
 cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
 acciperent laeti divum fumantibus aris.
 Saepe in letifero belli certamine Mavors,
 395 aut rapidi Tritonis hera aut Rhamnusia virgo
 armatas hominum est praesens hortata catervas.
 Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
 iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
 perfudere manus fraterno sanguine fratres,
 400 destitit extinctos natus lugere parentes,
 optavit genitor primaevi funera nati,
 liber ut innuptae poteretur flore noveresae,
 ignaro mater substernens se impia nato
 impia non verita est divos scelerare penates:
 405 omnia fanda nefanda malo permixta furore
 iustificam nobis mentem avertere deorum.
 Quare nec tales dignantur visere cœtus,
 nec se contingi patiuntur lumine claro.

- οὔτε διχοφροσύνῃ ἀποκοιτεύσῃς ποτὲ κούρης
 380 ἄχθυμένη μήτηρ γένος φίλου ἐλπίδ' ὀλέσσει.
 θείετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.
 Τοῖτ' ἀποτ' αὐδῶσαι, εὐφήμους Πηλεΐ ἀοιδὰς
 μοῖραι ἀπὸ στέρνου θεοφράδμονος ἀγναὶ ἄεισαν·
 οἴκους γὰρ τὸ πάροιθεν ἐς εὐαγέας θαμὰ φοιτᾶν
 385 θνητῶν τ' ἐν συνόδοις ἐπιφαίνεσθ' οὐρανίῳνες
 εἰώθεισαν, ὅφρ' εὐσεβείης βροτοὶ εἶχον ἔτ' ὥρην.
 πολλάκις ἐν νηῶ σελαγεῦντι θεῶν ὕπατος Ζεὺς.
 ἦνίχ' ἔρταίσις ἐτήσι' ἐν ἡμασιν ἱρὰ
 γίγνετο, βαλλομένους ἑκατὸν χαμαὶ ἔδρακε ταύρους·
 390 Πολλάκι Παρνησοῦ κορυφῇσι Λυαῖος ἀλῆμων
 λυσικόμους θυάδας περιήλασεν εὐαζούσας.
 παντὸς δὲ προφρόνως ἐξεσσύμενοι πτολιέθρου
 Δελφοί, γηθόσυναι δέχυντό μιν ἐν θυσίησι.
 πολλάκις ἐν πολέμῳ βροτολοιγῶ χάλκεος Ἄρης,
 395 ἡ Τρίτωνος ἄνασσα, ῥαμνουσίῃ ἡ νεῆνις,
 ἀμφάδιοι ἐνόπλους ἀνδρῶν εἶλας ὀρόθυναν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ στυγεροῖς ἀνομήμασι γαῖα μιάνθη,
 ἐκ δὲ δίκην πάντες θυμοῦ βάλλον, αἰσχροὶ φιλεῦντες,
 ἔχρηναν μὲν ἀδελφοὶ ἀδελφικῶ αἵματι χεῖρας,
 400 υἱὸς δ' αὖ τοκέων ὦν πότμον ἀπέσχετο πενθεῖν,
 γεννήτωρ δὲ νέου μόρον υἱέος εὖξατο φρεσίν,
 ὅφρα δρέπητ' ἀνέδην μητρειῆς ἄνθος ἀνύμφου,
 νήϊδι δ' εὐνηθῆναι ἀλιτρῇ υἱεὶ μήτηρ
 ἔτλη, πατρώους τε θεοὺς κατὰ δῶμα μιῆναι,
 405 πάντ' ἀθέμιστα θεμιστὰ τ' ἀτασθαλίησι μιγέντα
 ἀθανάτων ἡμῖν ὅσιον νόον ἡλλοτρίωσαν.
 τῷ ῥ, οὔτ' εἰς ἀγύρεις μερόπων τοίας ἐθέλουσι
 φοιτᾶν, οὔτ' ἄρ' ἐπὶ χθονὶ νῦν ὀράσθαι ἐναργεῖς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΟΥΑΔΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΕΣ'. ΔΣΜΑ

¹). Δούρα. Τὸ ῥωμαϊκὸν *pinnus* (πένη) γενικωτέρῳ ὀνόματι μεθαρμηνεύεται. Καὶ Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος (Ἀργον. Β'. 1191) ἐχρήσατο τῇ λέξει *δοῦρατα* ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, εἰπὼν·

» Τὴν γὰρ Ἀθηναίη τεχνήσατο καὶ τὰμε χαλκῷ

» Δούρατα Πηλιδῶς κορυφῆς πάρα.

Σημειώσεως δ' ἄξιον, ὅτι καὶ ὁ Ῥωμαῖος Κάτουλλος καὶ πολλῶν πρότερος αὐτοῦ ὁ Ἕλλην Εὐριπίδης ἐν τῇ Μηδείᾳ (στ. 1—4) ἐκ πευκῶν τοῦ Πηλίου ὄρους ἔφασαν τὴν Ἀργῶ πάλαι ναυπηγηθῆναι· νῦν δ' οὐδεμία ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου ὁράται πεύκη, καίπερ ἱκανῶς ἔτι καὶ νῦν συνδένδρου ὄντος καὶ ὕλαις κατεχομένου ὄξυων μὲν ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις χώραις, καστανεῶν δὲ καὶ μελιῶν καὶ κληθρῶν καὶ ἔτι ἐλαιορῦτοις ἐν ταῖς ταπεινότεραις. Τί οὖν ῥῶμεν περὶ τοῦ πράγματος; ἤρα τῇ τῶν αἰώνων διαδοχῇ τὴν φύσιν παρελλάχθαι τῆς χώρας; ἢ τοὺς ποιητὰς ἀδεία ποιητικῇ χρησαμένους πλάσσειν μᾶλλον ἐν τοῖς ποιήμασιν ἢ πιστῶς τὰ ὄντα ἐξηγεῖν; Τοῦτο πιθανώτερον ἂν ἐκρίθη, εἰμὴ κἀν τῇ τοῦ Πηλίου ὄρους ἀναγραφῇ, ἣν τῷ Δικαιάρχῳ τινὲς ἀναγράφουσι, πευκῶν μὲν οὐ, ἐλατῶν δ' ὅμως μνεῖα ἐγίγγετο, ὧν ὡσαύτως οὐδεμίαν νῦν ἐν τῷ ὄρει ἔστιν εὐρεῖν.

³). Φάσιδος ἔξε ῥόον κτλ. Περιγραφτικῶς τὴν Κολχίδα δηλοῖ, ἐν ἣ ὁ Φάσις βεῖ ποταμὸς καὶ ὁ Αἰήτης ἐθασίλευσε πάλαι. Ἐνταῦθα γὰρ τὸ χρυσοῦν ἐτηρείτο δέρας, ἐφ' ὃ ἰάπων σὺν τοῖς ἄλλοις Ἀργοναύταις κελεύσει Πηλίου ἐξέπλευσε. Γνωστὰ δὲ τὰ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν ἔκ τε τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου καὶ τῶν τοῦ Ὀρφέως Ἀργοναυτικῶν.

⁴). Ἀργεῖοις ἔκκριτοι ἦβης. Ἀργεῖα ἦβη συνεκδοχικῶς λέγεται ἡ ἑλληνικὴ νεότης· οἱ γὰρ εἰς Κολχίδα πλεύσαντες Ἀργοναῦται ἐκλεκτοὶ ἦσαν ἥρωες ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος συνελεγμένοι, ὧς φησι καὶ Θεόκριτος (οἰδύλλ. γ'. 16—18).

» Ἄλλ' ὅτε τὸ χρύσειον ἔπλεε μετὰ κῶας Ἰήτων

» Αἰσωνίδας, οἱ δ' αὐτῇ ἀριστῆες συνέποντο

» Πασῶν ἐκ πολλῶν προλεγμένοι, ὧν ὄφελός τι.

7). *Οἶδμα πλάτης σαίροντες. Ἡ φράσις σαίρειν οἶδμα πλάτης* (*veniere aequoipalmis*) καλλίστην, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰκόνα τῆς εἰσεσίας παρέχει· ὁ γὰρ ἐρέσων ἐν τῷ τῆν κώπην ἐλευθεῖν σαίροντί πως τὴν θάλασσαν ἔοικε.

8). *Τοῖσι θεῶ δὲ δόριμν κτλ.* Τὴν ἐν πολλαῖς πόλεσι τιμωμένην πολιοῦχον Ἀθηναὶν βούλεται λέγειν ὁ ποιητής.

9). *Αὐτὴ τεθεξεν ὄχημα κτλ.* Συνοδὸν τούτοις καὶ τὸ Μανέθωνος B. 104.

«..... ἀροτάτοις τεμοῖσα
« Πηλίου ἐκ κορυφῆς Παλλὰς θέτ' ἐν ἀτράχυν Ἀργῶ.

Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ α'. τῶν Ἀργοναυτικῶν ἐν μὲν στίχῳ 19 τὸν Ἀργὸν φασὶν εἰσκηγεῖν τῆς Ἀθηναῖς τὴν ναῦν ἐκείνην τεκτῆνασθαι. Παρχακτιῶν δ' ἐν στίχοις 111—112 λέγει·

« Αὐτὴ (ἡ Ἀθηναῖς) γὰρ καὶ νῆα θυῖα κάμε' σὺν δὲ οἱ Ἀργοί·
« Τεθεξεν Ἀρεστορίδης κείνης ὑποθημοσύνησι.

Τί δ' ἀπεικός τὴν εἰσκηγισμένην τὸ ἔργον θεῶν αὐτὴν ποῦσαι λέγειν; *Ὁχημα* δὲ *carrus* τροπικῶς ἐνταῦθα καλεῖται ἡ ναῦς, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Τραχιν. 656) *πολόκωπον ὄχημα* ραός. Καὶ Αἰσχύλος δὲ (Προμηθ. 471) *λιγρόπιτρα ναυτίλων ὀχήματα* τὰς ναῦς καλλιπέστερον ὀνομάζει.

11). *Πρώτη ραθεῖ κτλ.* Πρώτην φασὶν ὁ Κάτουλλος τὴν Ἀργῶ διαπλεῦσαι καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐγγαίνισαι τὴν πρὶν ἀδιάπλευστον θάλασσαν. εἰ γὰρ καὶ οἱ τοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν πλοῦ ἀρχαῖότεροι σκαφιδίους καὶ ἀκατίους πολλαῖς τῆς θαλάσσης ἀπεπειρώοντο, οὐ μέντοι πόρρω τῆς ἀκτῆς πλεῖν ἐθάρρουν. ἔστι δὲ τὸν τοῦ 11 στίχου νοῦν ἀκριβέστερον ἴσως οὕτως ἐξηγεῖν,

« Πρώτη ναῦς ἔπλεον κείνη ἔτι καίνισεν οἶδμα.

12). *Λευκῆς ἐξανέδυσαν ἁλὸς βλοσυρῇσιρ ὀπωπῆς.* Οὕτω μεθερμηνεύσας τὸν 14 στίχον, ἐπόμενος Διοκρίγιῳ καὶ ἄλλοις, οἱ τὰς λέξεις *feri vultus* κατὰ γενικὴν περὶ αὐτῶν ἐκδέχονται ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ οὐσιαστικοῦ *Nereides* ἐξερπημένην. Οὐδὲν δ', οἶμαι, τὸ κωλύον τὰς εἰρημένους λέξεις καὶ κατὰ πλῆθ. ὀνομαστικὴν ἐκδέξασθαι, τὸ δ' ἐπόμενον *Nereides* ἐπεξήγησιν εἶναι ἐκείνων. Μεθερμηνεύσθαι δὲ τότε ὁ στίχος 14 οὕτω

« Λευκῆς ἐξανέδου βλοσυρῶν πρόσωπα θαλάσσης.

Ὁ δὲ Αἰντίος τὸν εἰρημένον τοῦ Κατούλλου στίχον ἐξ εἰκασίας οὕτως γράφει.

Emersero feris candenti o gurgite fluitae.

ὅν ἔστιν ὧδε μεθερμηνεύσαι·

« Λευκοῦ ὕπ' ἐκ βυσσοῦ κητῶν ἔποχοι ἀνέδυσαν.

Συνηγورεί δὲ τῇ τοῦ Λεντίου εἰκασίᾳ τὸ τοῦ Μόσχου (Εἰδύλλ. γ'. 114—115.)

« Νηρείδες δ' ἀνέδυσαν ὑπὲρ ἄλός· αἱ δ' ἄρα πᾶσαι
« Κητείσις νώτοισιν ἐφήμεναι ἐστιχόωντο.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐν τοῖς χειρογράφοις ἔρρωται γραφὴ, ἐατέα ἔμοιγε δοκεῖ κατὰ χώραν. Οὐ γὰρ εὖ ἔχει ἄνευ ἀνάγκης τὰς ἐν τοῖς χειρογράφοις μεταβάλλειν γραφάς.

16). *Ei ἄλλοτε, siqua alia*. Συντίθεμαι ταύτῃ τοῦ Λαχμάννου τῇ διορθώσει, οὐκ ὀρθῶς ἔχειν πιστεύων τὴν κοινοτέραν γραφὴν *haudque alia*. πῶς γὰρ οὐκ ἄλλοτε;

20). Παρ' ἄλλοις τῶν ἀρχαίων ἄλλως φέρεται ὁ περὶ τοῦ γάμου τῆς Θετιδος μῦθος. Ὁμηρος μὲν γὰρ (Ἰλ. σ. 434) *πολλὰ μά.λ' οὐκ ἐθέλουσαν* τὴν Θετιν φησὶ γήμασθαι τῷ Πηλεΐ. Κατὰ δὲ τὸν Ὀβιδιον (Μεταμορφ. ια. 235 κ. ἐξ.) ἀπροσδοκῆτως αὐτῇ Πηλεὺς ἐν τινι τῆς θετταλικῆς ἀκτῆς ἄντρῳ καθευδούσῃ ἐπιπεσὼν ἐβιάσατο. Κατὰ δὲ τὸν Οὐαλέριον Φλάκκον ἀ. 130 ἐκοῦσα ἡ Νηρεΐς ἀγεται πρὸς Πηλέα δελφίνι ἐποχομένην.

21). *Γενέτης*. Ὁ Νηρεὺς νοσίσθω, οὐχ ὁ Ζεὺς, ὥς ἄλλοι τε καὶ ὁ Μισχερλίχιος ὑπειλήφασιν. Ἀντὶ τοῦ *sensil*, ἔγραψε *saxil* Ποντάνιος.

23). *O bona mater!* Τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο οὐκ εὐαρμόστως ἔχει πρὸς τὰ ἡγούμενα ἢ τὰ ἐπόμενα. Διὸ ὁ μὲν Δοιρίγγιος θαυμαστικὸν αὐτὸ ὑπολαμβάνει κατ' ἔλλειψιν τεθειμένον. Εἴη γὰρ ἂν κατ' αὐτὸν τὸ πλήρες· *o bona mater, quae vos tales peperit!* (ὦ τῆς ὀλβίας μητρός, ἡ τηλικούτους ὑμᾶς ἔτεκεν!) Ἔτεροι δὲ νοσεῖν πιστεύοντες τὸ χωρίον ἰᾶσθαι πειρῶνται, γράφοντες ὧδε·

« Heroes, salve, Deum genus! o bona matrum

« Progenies.....

ὅλον δηλονότι στίχον μεταξὺ τοῦ 23 καὶ 24 πρότερον ὑπάρχει ὑποτιθέμενοι, ὃν ἔπειτα ἀβλεψία τῶν ἀντιγραφῶν ἐκπεσεῖν, ἢ τῷ χρόνῳ ἀπορρῶνται. Ἐμοὶ δὲ μεθερμηνεύοντι τὸ χωρίον ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε τῷ οὐσιαστικῷ *φύτλη* τὸ ἐπίθετον *ὀλβιομητορ* προσθεῖναι, ὃ ἴσον δύναται τῶν γραφῶν ἐκατέρᾳ.

24). Ἀντὶ τοῦ *vos* πρὸ τοῦ *carmine*, ἔγραψεν ἐξ εἰκασίας ὁ Βέρκιος *post*. Ταύτῃ δὲ τῇ γραφῇ ἐπομένους μεταποιητέον ἡμῖν τὸν στίχον ὧδε·

Πολλὰ καὶ ἐσέπειθ' ὑμᾶς προσφθέξοι' αἰδοῖς.

26). *Ἐὼρ ἐρώτωρ*, δηλονότι τῆς ἐρωμένης αὐτῷ Θετιδος, ἣς ἔκων τῷ Πηλεΐ ὁ Ζεὺς παρεχώρησε, πυθόμενος παρὰ Θεμίδος, ἡ

παρὰ Προμηθέως, ὡς ὁ ἐξ ἐκείνης τεχθσόμενος κρείττων ἔσεται τοῦ πατρός.

28). *Eiraliη*. Ὁ ποιητής χρῆται ἐνταῦθα τῷ ἐπιθέτῳ *Neptunine*, ὃ ταυτστόμῳ ἐστὶ τῷ *Ποσειδωνίς*· οὐ μέντοι βούλεται λέγειν, ὅτι θυγάτηρ Ποσειδῶνος ἡ Θέτις, ἀλλ' ὅτι ὑπόκειται αὐτῷ ἐν τῇ θαλάσῃ οἰκοῦσα. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ καὶ τὸ ἐπιθετὸν *ειραλίη* δύνανται.

29). *Τηθύς*. Οὐρανοῦ αὕτη καὶ Γῆς θυγάτηρ μυθολογεῖται, ἢ τῷ Ὠκεανῷ γαμηθεῖσα τρισχιλίας κόρας ἔτεκε τὰς καλουμένας Ὠκεανίδας. Μία δὲ τούτων ἡ Δωρίς τῷ Νηρεϊ συνοικήσασα πεντήκοντα ἀπέκλυσε Νηρείδας, ἐν αἷς καὶ τὴν Θέτιν. (Ἰδε Ἡσιόδ. Θεογ. 241—244)· Θυγατριδῇ ἄρα τῆς Τηθύος ἡ Θέτις.

35). *Σκυῖρος ἐχρηώθη*. Οὐ μικρὸν τῆς Θετταλίας ἡ νῆσος Σκυῖρος ἀφέστηκεν. Επειδὴ ὅμως πάλαι ὑπὸ γένους θετταλικῶν τῶν Δολόπων ὤκειτο, καὶ ὕστερον ταῖς τῆς Μαγνησίας προκαιμέναις νήσοις ἐγκαταλέγετο, εἰκότως καὶ ταύτης τοὺς κατοίκους ὁ ποιητής ἀθρόους εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους φησὶ συνδραμεῖν.

Φθιωτικὰ Τέμπη (*Phthiotica Tempe*). Πολλοὶ τῶν ἐρμηνευτῶν τῷ ἐπιθέτῳ *Phthiotica* προσέκοψαν, εἰδότες ὅτι τὰ Τέμπη οὐκ ἐν τῇ Φθιώτιδι, ἀλλ' ἐν τῇ Πελασγιώτιδι χώρα μετὰξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης κεῖται. Ἀλλ' οὐδέν, οἶμαι, ἄτοπον ὑποθέσθαι, ὅτι *φθιωτικὰ* κατὰ συνεκδοχὴν τὰ *θρῆσσαιικὰ* ὁ Κάτουλλος εἶπεν, ἀπὸ τοῦ ἐπικρατεστέρου δηλονότι μέρους τὸ ὅλον, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος Ἀργεῖους καὶ Δαναοὺς τοὺς Ἕλληνας ὀνομάζει, καὶ Διόσχυλος (Ἰκέτιδ. 235) ἀργεῖαν χθόνα τὴν Πελοπόννησον. Οὕτω καὶ Καλλιμάχος, (Ῥυν. εἰς Δῆλον 112) φθιώτην καλεῖ τὸν Πηνειὸν καὶ περ οὐδαμοῦ ἀπτόμενον τῆς Φθιώτιδος, ἀλλὰ διὰ τῆς Ἑστιαιώτιδος καὶ Πελασγιώτιδος ῥέοντα. Ὁ δὲ Ἀάχμαννος τοῖς παραδείγμασι τούτοις τὸν νοῦν οὐ προσχῶν παρεφθάρηαι τὸ χωρίον ὑπέλαβε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου *Phthiotica*, *Phthiotida* (Φθιώτιδα) ἐγράψε, διαστίξας τὴν λέξιν ταύτην τῆς ἀμέσως ἐπομένης *Tempe* (Τέμπη). Ἔστι γεμὴν τῷ τὴν γραφὴν ταύτην προσιεμένην τὴν μετάφρασιν ὧδε μεταβαλεῖν.

Σκυῖρος ἐχρηώθη, ἔλιπον Φθιώτιδα, Τέμπη,
Κρανῶνός τε δόμους καὶ τεῖχεα Λαρισσαία.

36). *Κρανῶν* καὶ *Κρανῶν*, πόλις Θεσσαλίας κατὰ τὸν Στράβωνα (442), ἔφυρα πρότερον καλουμένη, ἐνθα ὤκουν οἱ Σκοπάδαι, πολύρρηνοι καὶ πολυβοῦται τῆς χώρας δυνάσται. Ἐκεῖτο δ' οὐ πόρρω Λαρίσσης πρὸς λίβα ἄνεμον νεύουσα· ὁ δ' ἄγγλος Ἀῆκος

ἐξ ἐπιγραφῆς τινος εἰκάζει, ὅτι ἡ Κρανὼν ἔκειτο ἔνθα νῦν ὁρᾶται τὰ τῆς καλουμένης παλαιᾶς Λαρίσσης ἐρείπια, ἐγγὺς τουρκικοῦ τινος χωρίου ὀνόματι *Χαζιλάρ*.

37). *Φάρσαλος* καὶ Φάρστος καὶ ἔτι Φαρσάλια, πόλις καὶ αὕτη τῆς Θετταλίας ἐν τῇ Θεσσαλιῳτιδί γῶρᾳ παρὰ τὸν Ἐνιπέα ποταμὸν ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος τοῦ Ναρθακίου ὄρους καιμένη. Ἐνταῦθα κατὰ τὸν μῦθον τῷ Πηλεΐ συνώκει ἡ Θέτις· πέραν δὲ τοῦ Ἐνιπέως περιφῆμον Θέτιδος ἦν ἱερὸν Θετίδειον καλούμενον (ἴδε Εὐριπ. Ἀνδρ. 16—20). Ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Φαρσάλου ἔτει 43 π. Χ. ἡ τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης τύχη διεπεττεύθη· ὁ δὲ Καῖσαρ μεγάλῃ μάχῃ τὸν Πομπήϊον νικήσας τὴν τέως δημοκρατικὴν τῆς Ῥώμης πολιτείαν πράγματι εἰς μοναρχίαν μετέστρεψε, τηρήσας τὸ ὄνομα.

38). *Οὔτις ἄρουραν ἔτεμνε* κτλ. Ἐν τούτῳ τε καὶ τοῖς ἐπομένοις τέτταρσι στίχοις ἐμμελῶς ὑποτετύπεται ἡ σχολή, ἣν οἱ ἐν Θετταλίᾳ γεωπύνοι, τελευμένων τῶν γάμων τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ἔγον· *Βοῶν μαλίσσας* το δειρή. Μεταληπτικῶς δηλοῦται τῷ ἐπομένῳ τὸ ἡγούμενον, τῇ τοῦ αὐχένος δηλαδὴ μαλινύκει ἡ κατὰ τὰς ἐστέας τῶν γάμων ἀργία τῶν ἀροτέρων βοῶν· τούτων γὰρ ὁ αὐχὴν ἐργαζομένων μὲν τραχύνεται καὶ τυλοῦται προστριβόμενος τῷ ζυγῷ, τούτωντι δ' ἀργούντων μαλινώτερος γίγνεται. Ὁμοίᾳ μεταλήψει καὶ τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς κέχρηται.

39). *Πέπλος ὄδε* κτλ. αὐτὸ τὸ ἐν τῷ ποιήματι τῷδε ῥωμαϊστὶ καλούμενον *vestis* ὕψωμα ἦν τῇ κλίνῃ ἐφαπλούμενον, δῆλον· εἰ δ' ὁ Κάτουλλος τὸ παρ' Ὁμήρῳ ῥῆγος, ἢ μᾶλλον τάπητα, ἢ *πέπλος* σημαίνειν βούλεται τῷ ὀνόματι, οὐχ ὁμοίως φανερόν· πάντα γὰρ ταῦτα εὑρίσκει παρ' Ὁμήρῳ κλίναις ἢ θρόνοις ἐπιστρωννύμενα. Καὶ τὸ μὲν ῥῆγος ἐρεοῦν ἦν ἐπίστροφμα, ᾧ πολλάκις καὶ λίνον ἐπεπετάννυτο (ἴδε Ὀδυσ. Ν. 73), ἐφ' οὗ τε κατεκλίνοντο οἱ καθεύδοντες· ταῦτό ῥητέον καὶ περὶ τοῦ τάπητος, ὃς πορφυροῦς πολλάκις ὦν τὴν χοιρὰν ἐπεστρώννυτο κλίναις καὶ θρόνοις (ἴδε Ὀδυσ. Κ. 12, Υ. 150). Ὁ δὲ πέπλος οὐ μόνον γυναικεῖον ἦν περιβόλαιον, ἀλλὰ καὶ ὕψωμα κατ' Εὐστάθιον λαμπρόν καὶ ἐπιπρέπον, ὃ δίφροις ἐφαπλοῦν καὶ θρόνοις ἐπιστρωννύναι εἰώθεσαν οἱ ἀρχαῖοι (ἴδε Ἰλ. Ε. 194, Ὀδυσ. Η. 96). Περὶ δὲ τοῦ ἐθους τοῦ εἰκόνας ἐνυφαίνειν τοῖς πέπλοις καὶ ταῖς δίπλαξιν ἴδε Ὁμηρον Ἰλ. γ. 125 κ. ε. Μνημονεύει δ' Ὁμηρος πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐνευναίοις καὶ *χλαίρης*, ἣν Πολυδεύκης περιβόλαιον ἢ ἱμάτιον οἶσται εἶναι (ἴδε Ὀνομαστ. Βιβλ. Ζ. 13 καὶ Ι. 27)· εἰς περιβολὴν τοῖς καθεύδουσι χρᾶσιμον· τοῦτο γὰρ τὸ ἔσασθαι δηλοῦν, ᾧ Ὁμηρος ἐχρήσατο (Ἰλ. Ω. 646, Ὀδυσ. Δ. 296), λέγων·

« Χλαῖνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.

Ἀλλ' ἱμάτιον μὲν ἢ ὅπως ἐνδυτὸν ὕψισμα οὐκ ἂν αὐτὸς φαίην τὴν *χλαῖναν* δαλῶν ἐν τοῖς ῥήμασι τοῦ Ὀμήρου χωρίοις, οὔτε τὸ ἔσασθαι σημαίνει ἐνδύσασθαι, ἀλλ' ἐπιβαλέσθαι. Προδηλότερον δ' ἡμῖν τοῦτο γίγνεται ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπῶν (Ὀδυσ. Γ. 141—144.

« Οὐκ ἦθελ' ἐν λείτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,

« Ἄλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοῇ καὶ κώεσιν οἶον

« Ἐδράπην ἐν προδρόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπισάσαμεν ἡμεῖς.

Οὐ γὰρ ἂν εἶποιμεν πιθανῶς, ὅτι τὸν Ὀδυσσεά καθευδήσειν μέλ-
λοντα τὴν χλαῖναν ἐνέδυσαν αἱ θεράπαιναι, ἀλλ' ἐπέβαλον κατα-
κλιθέντι αὐτῷ ἢ ἐφύπλωσαν. Ἴδε καὶ Ὀμ. Ὀδ. τ. ς. 4. ἐνθα ἀνα-
γινώσκειται ὁ στίχος·

Εὐρυθύμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.

καί τοι οὐκ ἀπρεπὲς ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς τὸ τὰς γυναῖκας γυ-
μνοὺς τοὺς ἄνδρας ὁρᾶν· λουομένοις τε γὰρ τοῦτοις παρίσταντο
καὶ ἐλαίῳ τοὺς λελουμένους ἔλειπον. Ἴδε Ὀδ. δ'. 252. Σκοπου-
μένῳ μοι οὖν, πῶς, ἂν τὸ ῥωμαϊκὸν *vestis*, ᾧ Κάτουλος ἐνταῦθα
κέχρηται, ὁρῶτερον ἐξελληνισθεῖν, ἐδόξε πέπλον αὐτὸ ἐλληνιστὶ
ονομάσαι. Γενικιώτερον γὰρ τοῦνομα ἔχει τὴν σημασίαν, κλίνης τε
ἐπιστρώματι συνωνυμοῦν καὶ ὅπως ἐπικαλύμματα. Εἰ δέ τις προαι-
ροῖτο τὴν λέξιν *τάπησ*, ἢ Θεόκριτος (Εὐδύλ. II. 125) ἐπὶ τῆς ση-
μασίας τοῦ ἐπιστρώματος κέχρηται, ἔστι τὸν μὲν 50 στίχον ὧδε
μεταποιῆσαι

« Ἀρχαίων ὁ τάπησ ἡνθισμένος εἰκόσιν ἀνδρῶν·

τοὺς δὲ στίχους 266 καὶ 267 ὧδε·

« Τοίοις ἐντέχνῳις ἡσκημένος εἰκόσι κείνος

« Νυμφιδίην ἐκάλυπτε τάπησ πεπετασμένος εὐνήν·

53). Δία νῆσος ἡ νῦν Νάξος, ἐνθα ὁ Θησεύς ἐκ Κρήτης ἐπα-
νὼν ἐφωρμίσατο καὶ τὴν ἐκυτοῦ σώτειραν Ἀριάδνην ἐπὶ τῆς ἀκτῆς
κοιμωμένην κατὰ κλιπὸν λάθρα σὺν τοῖς ἐταίροις ἀπέπλευσε, τῆς
εὐεργετικῆς ἐπιλαθόμενος. Ὁ δ' Οὐόσσιος ἀντιδοξῶν τοῖς πολλοῖς οὐ
Νάξον οἶεται εἶναι τὴν νῆσον Δίαν ἢ Θησεύς προσχεῖν λέγεται κατὰ
τὸν ἐκ Κρήτης ἀνάπλου, ἀλλὰ μικρὰν τινα νῆσον ἐγγὺς τῆς Κρή-
της καιμένην καὶ αὐτὴν Δίαν τὸ πάλαι, νῦν δὲ Στανδίαν χυδαῖστί
καλουμένην. Τὴν δ' ἐκυτοῦ δόξαν δυσὶ μάλιστα ὑπερείδειν ἐκεῖνος
πειρᾶται λόγοις, τοῖς δε· α. ὅτι ἡ Νάξος πολὺ τῆς τοῦ Θησεύς
ἀπέχει ὁδοῦ ἀπὸ Κρήτης οἵκαδε ὑποστρέφοντας· β'. ὅτι ὁ ἐν στίχῳ
184 τῆς Ἀριάδνης ἐκεῖνος ὁδορμός·

« Πάρ' δ' ἄρα θίς τίταται νῆσῳ ἐπ' ἐρήμῃ ἄοικος.

οὐδαμῶς τῇ νήσῳ Νάξῳ ἀρμόζει· οὐ γὰρ αὕτη ἐρήμη ἦν, ἀλλὰ καλῶς ὠκεῖτο αἰεὶ, ἐφ' ὅσον ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐφικνέεται μνήμη. Πρὸς ταῦθ' ὅμως ἀντιρρήτεον ἄ. ὅτι οὐκ ἀπίθανόν ἐστι τὸν Θησέα ἀναπλέοντα ἀπὸ Κρήτης ἐπίτηδες τῆς εὐθείας ἐκκλίνειν, τοὺς διώξοντας δεδιότα. Ὑποθεῖν δ' ἂν τις αὐτὸν καὶ ἄκοντα ἀποκεῖλαι ἐς Νάξον, πνεύμασιν ἐναντίοις παρενεχθέντα, ἢ ἐκόντα, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς πλωϊζομένοις, τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιτόμου μεθοδεῦσαι ἀποκλίσιν, ἵν' ἐκεῖθεν φορωτέρῳ χρῆσαιτο τῷ ἀνέμῳ. Ἀναγκαῖον δὲ μάλιστα τὸ μεθόδευμα τοῦτο τοῖς ἐκ Κρήτης εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀναπλέουσι θέρους ὥρα, ὅτε αὐτοῖς διηνεκῶς σφοδροὶ οἱ ἀπ' Ἄρκτου ἀντιπνέουσιν ἐτησίαι· β'. ὅτι ἐννοητέον τὴν Ἀριάδνην ἐν ἀναγκω-ρηκυῖα τινὶ κα. ἐρήμῳ τῆς καλῶς οἰκουμένης Νάξου ἀκτῇ ὑπὸ Θησέως καταλειφθῆναι. Ἀλλ' οὐδὲ χρὴ τοὺς τῆς Ἀριάδνης ὄδυρους ὑπὲρ τὸ μέτρον διακριβοῦν καὶ λεπτοτομεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι σύνθετος τοῖς ὑπὸ πάθους σφοδρῷ, ὡς ἐκείνη, κατεχομένοις τὸ καὶ ὑπερβολαῖς χρῆσθαι ὄδυρομένους. Τέλος δ' ἡ ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ τοῦ Βάκχου τῇ Ἀριάδνῃ συνάντησις τῇ κοινῇ δόξῃ συναγορεῖ, ἡ Νάξον εἶναι τὴν Δίαν βούλεται· ἴσμεν γάρ, ὅτι ἡ Νάξος ἱερὰ ἦν τῷ Βάκχῳ καὶ ἴδιον αὐτῷ οἰκητήριον. Τὸ δ' αὖ ὑποθέσθαι συναρδᾷ τῷ Οὐόσσῳ, ὅτι ἐκεῖνος ἐπίτηδες τὴν Ἀριάδνην περιζήτων εἰς τὴν παρὰ τὴν Κρήτην προσωρμίσατο Δίαν, μὴ καὶ γελοῖον ἦ.

⁵⁸). Οὐδ' ἐτεῖ ὁράαν κτλ. Καί περ τὸν Θησέα ἐπὶ τῆς νεῶς φεύγοντα ὁρῶσα ἡ Ἀριάδνη, τοῖς ἐκυτοῖς ὅμως ἀπιστεῖ ὀφθαλμοῖς καὶ ὄνειρον ὑπολαμβάνει τὸ ὁρώμενον.

⁵⁹). Ἀμνήμων τῶν τῆς Ἀριάδνης δηλαδὴ εὐεργετημάτων καὶ τῶν ἐκυτοῦ ὑποσχέσεων, ἀγνώμων.

⁶⁰). Ἀπ' ἡρόδος, Ἐν τῷ κειμένῳ κεῖται *ex alga* = ἔκ τοῦ φύκου· δηλονότι τοῦ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Πρβλ. Θίν' ἐπὶ φυκίοντι (Ιλ. Ψ. 693).

⁶¹). Ὡστε τις Εὐιάδος κτλ. Τὴν Ἀριάδνην πόρρωθεν τὴν ὄψιν τῷ Θησεί φεύγοντι ἀπερείδουσιν καὶ οἰονεῖ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦτον μεθέπουσαν οἰστρομανοῦς Βάκχης ἀγάλματι ἄριστα παρειαῖς ὁ ποιητής, οὕτω τὰ χεῖλη διανοιγούσης, ὥστε εὐάζειν δοκεῖν, βλοσυρὸν δὲ καὶ παράφορον δεδοκυῖας. Τοιαύτη δ' ἡ τῆς ὁμοιώσεως ταύτης δύναμις, οἷα πολλῶ πλείω τοῖς ἀναγνώστασις ἐννοεῖν παρέχειν ἢ τὰ ῥήματα καθ' ἑαυτὰ δηλοῖ.

⁷⁰). Ἀνηρτῆσθαι εἰς τινα ὁλη καρδίᾳ σημαίνει οὕτω προσέχειν τινί, ὥστε εἰς ἐκεῖνον μόνον ἐν τῷ βίῳ ὁρᾶν καὶ τῆς ἐκείνου θελήσεως τὰ ἐκυτοῦ ἀπαρτᾶν πάντα. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὴν αὐτὴν ἐννοίαν διαφόροις λέξεσιν ὁλη καρδίᾳ, ὁλω θυμῷ,

ὁλαίς φρεσὶ τρεῖς ἐπαναλαμβάνων ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ ἔρωτος τῆς Ἀριάδνης ἐκδηλοῦν βούλεται δύναιμιν.

72). *Ἐρυκίρη*. Ἐπίθετον τοῦτο τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ Ἑρυκος πόλεως ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ ὁμωνύμου ὄρους κειμένης, ὅπου λαμπρὸς καὶ περιώνυμος ἵστατο τῇ θεᾷ ναός. Ὁμοίως ἐκαλεῖτο ἡ αὐτὴ καὶ Παφία ἀπὸ τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Πάφου, καὶ Ἀμαθουσία ἀπὸ Ἀμαθούντος, καὶ Κνιδία ἀπὸ Κνίδου, καὶ Κυθήρεια ἀπὸ τῆς νήσου Κυθήρων.

73). *Ἰκετο τῇ Δ' ἀδίκου* κτλ. Γορτύνια δώματα τὰ ἐν Γόρτυνι ἢ Γορτύνῃ, πόλει τῆς Κρήτης παρὰ τὸν Ἀθηαῖον ποταμόν, ἐγγὺς τοῦ νῦν ἀγίου Δέκα. Διὰ τὴν δὲ ὁ Μίνως, ὡς τοσοῦτον ἐπὶ δικαιοσύνῃ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κλέος ἐκτήσατο, ὥστε καὶ τελευτήσας ταχθῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς τοῖς ἐν ἅδου δικάζειν, ἄθεσμος (impius) ἐνταῦθα καλεῖται; ἢ ὅτι τοιοῦτος ἐδοξε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους γενέσθαι, οὕτω βαρεῖν αὐτοῖς καὶ ἀπάνθρωπον ἐπιθεῖς ζημίαν τῆς τοῦ Ἀνδρόγεω ἀναιρέσεως. Εἰσὶ δ' οἱ τὸν τῆς Ἀριάδνης πατέρα οὐ Μίνωα τὸν πρῶτον τὸν υἱὸν καὶ ἀριστὴν τοῦ μεγάλου Διὸς, τὸν ἐπὶ δικαιοσύνῃ κλειζόμενον, εἶναι φάσκουσιν, ἀλλὰ τὸν ἐκείνου ἔγγονον Μίνωα τὸν δευτέρου, ὃν καὶ Ὀμηρος (Ὀδυσ. Α. 322) ὁλοσφύρονα ἀπεκάλεσε.

77). *Κεκροπίη* ἡ ἀρχαιότερα τῶν Ἀθηνῶν πόλις, ἀπὸ Κέκροπος τοῦ κτίσαντος αὐτὴν οὕτως ὀνομασθεῖσα. *Ἀνδρόγεω φόνον τιῆσαι πολύδακρυν*. Τὰ περὶ τοῦ φόνου Ἀνδρόγεω καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Μίνω ταχθείσης τῆς Ἀθηναίας τιμωρίας διὰ βραχέων διέξουσιν ἐνταῦθα ὁ Κάτουλλος, τὴν αἰτίαν ἡμῖν δηλῶν, δι' ἣν ὁ Θησεύς εἰς Κρήτην ἀπέπλευσεν. Ἐχει δ' ὁ μῦθος ὡδε. Ἀνδρόγεως υἱὸς Μίνω καὶ Πασίφης, ἣ κατ' ἄλλους Κρήτης, παραγενόμενος ἐς Ἀθήνας ἐπὶ τὴν ἀρτίως ἰδρυμένην τῶν Παναθηναίων εορτήν, καὶ λαμπρῶς ἐν αὐτοῖς ἀγωνισάμενος, τῶν ἀριστείων ἔτυχε καὶ φιλίαν τοῖς τοῦ Πάλλαντος υἱεῖς συνέθετο, οἱ τότε τῆς ἀρχῆς ἐν Ἀττικῇ τῷ Αἰγεῖ συμμετεῖχον. Ὁ δ' Αἰγεὺς δεδιὼς μὴ οἱ Παλλαντίδαι τοιοῦτον ἑαυτοῖς προσκτεσάμενοι ἀρωγὸν ἐξελάσωσιν αὐτόν τῆς ἀρχῆς, δόλω τὸν Ἀνδρόγεον διειργάσατο. Ἄλλοι δ' αὐτόν ὑπ' Ἀθηναίων φασὶ φθόνῳ ἀναιρεθῆναι. Λοιμοῦ δ' ἔπειτα τοῖς Ἀθηναίοις ἐνακῆψαντος καὶ πόλεμον τοῦ Μίνω ἐπαγαγόντος, ἔχρησεν ὁ θεὸς μὴ ἂν πρότερον αὐτοὺς ἀπαλλαγῇσθαι τῶν κακῶν, πρὶν γε δίκην ὑποσχεῖν τῷ Μίνῳ τῆς τοῦ παιδὸς ἀναιρέσεως. Ὁ δ' ἔταξεν αὐτοῖς κατὰ πᾶν ἔνατον ἔτος νεανίσκους ἑπτὰ καὶ ἰσαριθμούς νεάνιδας ἀποκληρουμένους φόρον τελεῖν, οἱ ἐς Κρήτην ἀπαγόμενοι τῷ Μινωταύρῳ εἰς βρῶσιν προϋτίθεντο. Ἦν δ' ὁ Μινωταύρος τέρας ταυροφύς ἐν Πα-

σιφάνης γυναικὸς τοῦ Μίνω τάφῳ τινὶ πλησιασάσης τευχθέν. Ὁ γὰρ Ποσειδῶν χαλεπήνας τῷ Μίνωϊ, ὅτι οἱ τὸν ἐκ θαλάσσης ἀναδοθέντα ταύρον θύσαι ἐδ΄έχμενος οὐκ ἐπέτελεσε τὴν εὐχὴν, ἐπιμνηναὶ τούτῳ τὴν Πασιφάνην ἐποίησε, τοῦ δὲ παρὰ φύσιν ἔρωτος σὺν μικτὸν καρπὸν τὸν Μινώταυρον φῶναι, ὃς ἐν τῷ Λαβυρίνθῳ ἐτρέφετο. Ὁ δὲ Θησεύς, ἐπειδὴ ὁ χρόνος τοῦ τρίτου δακτύλου καθήκεν, ἀνευ κλήρου γενναιοφρόνως προσελθὼν τοῖς λαχοῦσιν ἡθελῶς ἐς Κρήτην συνέπλευσε, πεποιθὼς τῇ τε ἐκαστοῦ ῥώμῃ καὶ τῇ τῶν θεῶν ἀντιλήψει χειρώσεσθαι τὸν Μινώταυρον. Ἐκεῖσε δ' ἀφικόμενον μίαν τῶν τοῦ Μίνω θυγατέρων ἢ Ἀριάδνην ἰδοῦσα καὶ ἔρωτι ἀλούσα δεινῶ τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῇ λάθρα συνέπραξε· μίτον γὰρ τῷ Θηταί παρὰσχούσα ἐδίδαξε, πῶς ἐκείνῳ χρώμενος ἡγεμόνι τοὺς ἐλπίμας τοῦ Λαβυρίνθου ἔχοι διεξοδεύσαι. Εἰς ὑπαβολῆς οὖν τῆς Ἀριάδνης τὸν Μινώταυρον ὁ Θησεύς ἀνελὼν καὶ τοῦ Λαβυρίνθου ἐξαγαγὼν ἐαυτόν, αὐτὴν τε καὶ τοὺς συμπλωτῆρας ἀνελθὼν τῆς Κρήτης πάλιν ἐξέπλευσεν. Εἰς δὲ Νάξον κατασχὼν καὶ τὴν Ἀριάδνην ἐκδιδάσας κατέλιπε μόνην καθεύδουσαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἔρωτι Ἀΐγλης τῆς Πανοπέως ἀγνώμων δειχθεὶς πρὸς τὴν σώτειραν. Ἄλλοι δ' ἄλλως τὸν μῦθον τοῦ Θησεῦς καὶ τῆς Ἀριάδνης ποικίλλουσι. Σημειωτέον δ' ἔτι, ὅτι ὁρθῶς ὁ τοῦ Ἀνδρόγεω φόνος καλεῖται πολυδάκρυς, ἅτε πολλῶν δακρύων τοῖς Ἀθηναίοις γινόμενος αἰτίας.

⁷⁹). *Μινώταύρω δαίττα πικρὴν*. Οὐκ ἀπροσφυδὶς, οἴμαι, τὸ ἐπιθετὸν τοῦτο προστέθειται μοι. Πικρὰ γὰρ ἡ ἀνθρωποφαγία τοῖς τε τὴν βρώσιν παρέχουσιν Ἀθηναίοις καὶ αὐτῷ τῷ Μινώταύρῳ ἀπέδεν.

⁸³). *Νεκρὸς ἀνέκρους*. Οὕτω μεθερμηνεύται μοι λέξει ἀήθει τὸ τοῦ Κατούλλου ἀήθες ὡσαύτως καὶ δυσμεθερμηνεύτον *funera nec-funera*, ὅπερ κατὰ τὸ ὁμηρικόν *Ἴρος Ἄϊρος* (Ὀδυσ. Σ. 73) καὶ τὸ Σοφοκλείου *ἔπρος ἄθπρος* (Φιλοκτ. 848) καὶ τὸ γάμος ἄγαμος ἐσχημάτισται. Ὡςπερ οὖν τὸ *Ἴρος Ἄϊρος* σημαίνει Ἴρον μὴ ὄντως Ἴρον, ἅτε αὐτίκα ἐκποδῶν γεννησόμενον, τὸ δὲ *ἔπρος ἄθπρος*, ὕπνον μὴ ὄντως ὕπνον, οὕτω καὶ τὸ *νεκρὸς ἀνέκρος* δηλοῖ νεκρὸν οὕτω ὄντα νεκρὸν, ἀλλ' αὐτίκα ἐσόμενον.

⁹³). *Μελεδῶσί τε γήθεα μέσγεις*. Παράβαλε τὰ τοῦ Ἀνακρέοντος·

Ἀκίδας δ' ἔδαπτε Κύπρις,

μέλι τὸ γλυκὺ λαβοῦσα·

ὁ δ' ἔρωι χολὴν ἔμισγεν (Ῥαδίρ. μέ. 5—7).

⁹⁶). *Γόλῳρ μέδουσα καὶ ἰδαλίσιο*. Γόλῳρ, πόλις ἐπὶ

τῆς νήσου Κύπρου, κτισθεῖσα ὑπὸ Γόλγου Σικυωνίου, ἔνθα ναὸς ἦν Ἀφροδίτης. Ἰδάλιον δὲ ὅρος ἐστὶ τῆς αὐτῆς νήσου, ἐφ' οὗ ὁμοίως ἔκειτο ναὸς τῆς θεᾶς, καὶ ἐξ οὗ αὕτη ἰδαλία ἐπεκαλεῖτο. Πρβ. Θεοκρ. Βιδύλλ. ΙΕ'. 100.

103). Ὅμως γε μάτην κτλ. Ἐνδομυχὶ ἡ Ἀριάδνη θανεῖν τὸν Μινώταυρον εὐχομένη, τὸν δὲ Θησέα σωθῆναι, τοῖς μὲν Θεοῖς κεχαρισμένα ὑπισχνεῖτο δῶρα, ἀλλ' ἑαυτῇ μάταια ταῦτα γὰρ οὐχ ὅπως ὦντησαν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ κακοδαίμονεστάτην κατέστησαν.

104). Τὸ ἐπὶ χεῖλεσι τὴν εὐχὴν ἐρύξαι οὐ τὸ μεταγνῶναι αὐτὴν ἐν τῷ εὐχέσθαι σημαίνει, ἀλλὰ τὸ καθ' ἑαυτὴν σιγῇ εὐχασθαι. Εἰς δ' οἱ ἀντὶ τοῦ *suspendit* ἀναγνωστέον ἡγοῦνται *succendit*.

105). Ταῦρος, ὅρος μέγα μέσση τὴν Ἀσίαν πᾶσαν σχεδὸν διέχον. Τὸν Μινώταυρον ὑπὸ Θησέως κτεινόμενον καὶ πίπτοντα προσφυῶς ὁ Κάτουλλος ὑψικόμεν τοῦ ὄρους Ταύρου παραβάλλει δρυὶ ὑπὸ βιαίας ἐκπρεμνιζομένη θυέλλῃς. Ἐμμήσατο δὲ τὸν Ὀμηρον, ὁμοίᾳ παραβολῇ πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος χρησάμενον (ἴδε ἱλ. Δ. 482, Ν. 389, Π. 482) πρβλ. καὶ Κόϊντ. Σμυρν. α. 488 κ. ἐξ. Ἠδ' αἰτιατ. δρυὰ εὐρηται παρὰ Κόϊντῳ γ'. στ. 280 καὶ ἀλλαχοῦ

Ἀντὶ τοῦ ἀρσενικοῦ *indomitus turbo*, *indomitum turben* οὐδετέρως ἔγραψεν ὁ Φροιλίχιος Σερούτι πειθόμενος, ὅς ἐν ταῖς εἰς τὸν στίχον 278 τοῦ 3ου βιβλίου τῆς Αἰνειάδος σημειώσῃσι τάδε ἡμῖν παρέδωκεν. *Catullus hoc turben dicit ut hoc carmen*.

109). Ὅσον περ' ἔκοιτο πρόσω. Τῆς παρὰ Δοιριγγίῳ γραφῆς *lateque et cominus obuia* προειλόμεν τὴν ἐξ εἰκασίας τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν τοῦ κειμένου ἔχουσαν ὡς *late qua est impetus*. Εἴ τις δ' ἐκείνην μᾶλλον ἀσπάζεται, μεταγραφέτω τὴν ἐλληνικὴν τοῦ στίχου μετὰφρασιν οὕτως·

α "Ἦριπε· πᾶν δ' ἔμπλην' ἰδ' ἐκὼς κυρέον συνίθραυσι

110). Λεῖπει ἐν τῷ κειμένῳ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δὲ τὸ ἐπίθετον *saevum* καὶ τὴν μετοχὴν *iactantem* ἀνενεκτέον· εἰσιν οὖν στίχος τις ἐκρυῖναι ἐνταῦθα.

116 117). Ἀλλὰ τίη πόλλ' ἐρέπω; Αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς παρεκδόσεως ἀνακαλεῖ· ἀλλὰ μάτην πειράται τὴν τῆς ψυχῆς φορὰν ἐπισχεῖν, ἢ ὑπὸ τῆς ὑποθέσεως κάτοχος γενομένη αὐτομάτως φέρεται προσωτέρω.

118). Προσπτόγματ' ἀδελφῆς· τῆς Φαίδρας δηλονότι, θυγατρὸς καὶ ταύτης τοῦ Μίνω.

119). "Ἢθ' εἴη αἰνοτόχεια κτλ. Κάνταῦθα κατηκολούθηκα τῷ Λαχμάννῳ ἐξ εἰκασίας τὸν στίχον γράφοντι ὡς ἐν τῷ παρ' ἐμοὶ κειμένῳ. Ὁ δὲ Ροσβάχιος ἀντὶ τοῦ ῥήματος *laetabatur* γραπτέον

εἶναι εἰκάζει *luctabatur* ὥστε μεταπονητέον τὸν στίχον οὕτω
 ἢ ὅ' ἐπ' οἰχομένη μελέῃ ἐπεκόπτετο παιδί.

Εἰ δέ τις τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ γραφὴν μᾶλλον προσίεται ἔχουσαν ὧδε·
Quae misera in gnata flevit deperdita, laeta κτλ.
 μεταβαλέτω καὶ τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν οὕτως·

Ἡ πόλλ' αἰνετόκεια θύγατρ' ὀλοφύρατο, πρόφρων

129). Περίβλημα μαλακὸν τῆς γυμνῆς κνήμης νοεῖσθω τοῦ χι-
 τῶνος τὰ περιπέζια, οἷς αἱ κνήμαι καλύπτονται. Πρβλ. τὸ τοῦ
 Μόσχου (Εἰδύλλ. 6'. 122—124).

» ἐν χερσὶ δ' ἄλλη

» Ἐρρεε πορφυρέας κόλπου πύχας, ὄφρα μὴ ὦν

» Δεῦσοι ἐφελκομένην πολιῆς ἁλὸς ἄσπετον ὕδωρ.

142). *Τὰ σκέδασαν κοῦφοι ῥῶν ἀνεμῶλι' αἵται*
 δηλονότι ἐματὰίωσαν, διέλυσαν. Παράβαλε τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ.
 Θ. 408—409).

» ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται

» Δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.

καὶ τὸ τοῦ Θεοκρίτου (Εἰδύλλ. κβ'. 167—168).

» Τὰ δ' εἰς ὕγρον ὥχετο κύμα

» Πνοιὴ ἔχοισ' ἀνέμοιο.

150). *Ὁμαιμον* τὸν Μινώταυρον λέγει, ὁμομήτριον αὐτῇ
 γεγονότα· ἐκ Πασιφάης γάρ (ὡς εἴρηται σημ. 31) ἐγγεγέννητο ὁμι-
 λησάσης τῷ ταύρῳ.

153). *Οὐδ' ἄρα με φθιμένην κορίνη* κτλ. Μεγίστην
 συμφορὰν ποιεῖται ἡ Ἀριάδνη τὴν μετὰ θάνατον ἀταφίαν. Κατὰ γὰρ
 τὴν δεισιδαίμονα τῶν παλαιῶν δόξαν αἱ τῶν ἀτάφων ψυχαὶ οὐκ
 ἐτύγχανον ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἔτη ἐκατὸν περὶ τὸ ἑαυτῶν σῶμα ἢ
 περὶ τὴν Στύγα πλανᾶσθαι ἐνομιζόντο, εἰργόμεναι τῆς εἰς ἅδου
 καθόδου (ἴδε Ὀμ. Ἰλ. V. 71 κ. ἔξ.) ἵνα δέ τις τὰ πρὸς τὸν νεκρὸν
 ἀφοσιώσῃται καὶ αὐτὸν τῆς πλάνης ἀπαλλάξῃ, ἀπέχρη καὶ ἐλάχιστον
 γῆς ἢ κόνεως τῷ σώματι ἐπιχέαι. (ἴδ. Σοφ. Ἀντιγ. 246 καὶ 429).

155). *Τίς σ' ἐκύησε θάλασσα;* Παράβαλε τὸ ὁμηρικόν
 (Ἰλ. II. 34).

» γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα.

157). *Ὅττι βίου τοῖα* κτλ. Ὁ νοῦς· ὅτι τοιαύτας μοι ἀμοι-
 βάς παρέχεις τῆς τοῦ βίου σου ἀπὸ τῶν κινδύνων ἐκσώσεως.

168). *Φύκευς ἐπ' ἐρήμου,* ἐπὶ τῆς φυκῶδους ἐρήμου παρα-
 λίας.

169). *Ἡ βᾶ λίην δαίμων* κτλ. Βαρύτερα ἢ συμφορὰ, εἴ τις
 μηδένα ἔχοι, ὅτῳ τὴν τῆς ψυχῆς ὀδύνην ἀνακοινώσαιο· μόνον γὰρ

τῆς λύπης τῷ δυστυχοῦντι γίγνεται ἀνακούφισμα ἢ λόγῳ αὐτῆς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκδήλωσις.

174). Ἐν Κρήτῃ δολόμεναι δῆσε κτλ. Δολόμεναι, ἤτοι ἀπistos ναύτης, λέγεται ἐνταῦθα ὁ Θησεύς, ἢ συνεκδοχικώτερον πάντες οἱ συμπλωτῆρες αὐτοῦ. Πάντας γὰρ συνεργοὺς αὐτῷ τῆς ἀπάτης ἡγεῖται ἡ Ἀριάδνη. Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐργιλίου (Δίν. δ. 657—658).

«Felix, heu, nimium felix, si littora tantum
«Nunquam Dardaniae teligissent nostra carinae!

καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Μῆδ. 1—2).

«Δὴτ' ὦφελ' ἄργοις μὴ διαπτάσθαι σκάφος
«Κόλχων ἐς αἶαν, κυανέας Συμπληγάδας!

178). Ἰδομενεαῖα ρέωμαι ἐς οὖρεα; Ἰδομενεαῖα ὄρη ἀπὸ πολίχνης Ἰδομένης ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκλησθαι φησιν ὁ Οὐδύσιος, ὁ τὸ χωρίον τοῦτο φαύλως πρὶν ἔχον ἄριστα ἰασάμενος. Δύο δ' ἦσαν Ἰδομεναί· ἡ μὲν ἐγγὺς Ἀμβρακίας ἐπὶ δύο ὑψηλῶν λόφων κειμένη, ἑτέρα δ' ἐγγὺς τῶν τῆς Θράκης ὁρίων ἐπὶ τῶν Βαττιαίων ὁρίων, ὑπὸ Ἰδομενέως τοῦ τῶν Κρητῶν ἡγεμόνος κτισθεῖσα, ὅτε στόλῳ ἐπὶ Μακεδονίαν ἦλθε. Σημειωτέον δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν Οὐδύσιον, ὅτι οὐκ αὐτὰ ὁ ποιητὴς βούλεται σημαίνειν τὰ ὄρη, ἐφ' ὧν ἔκειτο ἡ εἰρημένη πολίχνη· ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπ' Ἰδομενεί καὶ τοῖς Κρησὶ πᾶσα ἦν ἡ τῆς Μακεδονίας καὶ δὴ καὶ ἡ τῆς Χαλκιδικῆς παραλία, οὐδὲν κωλύει ἡμᾶς μὴ οὐ συνεκδοχικῶς πᾶσαν ταύτην καὶ μάλιστα τὸν πόρρωθεν ὁρῶμενον Ἄθω ἐνταῦθα νοεῖν.

184). Ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινώσκεται *sola insula* κατ' ὄνομαστικὴν διὸ ἔχει τις ἂν τὸ χωρίον ἀκριβέστερον μεθερμηνεῦσαι ὥδε· Πλὴν δὲ τούτων αἰγριαλὸς ἄνευ στέγης, ῥῆσος ἐρήμῃ· ἀλλ' ἡ περὶ αὐτὴν μετάφρασις τῆς ἐμῆς ἐμμέτρου οὐ διαφέρει τὸν νοῦν.

210). Φίλα σήματα· τὰ λευκὰ βούλεται λέγειν ἱστία, καὶ τὸν Θησεῖα σῶον ἐκ Κρήτης ἐπαναπλέοντα εἶδει κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἐντολὴν πόρρωθεν τούτῳ ἐπᾶραι τῆς ἐκυτοῦ σωτηρίας τεχνήρια.

213). Τέκνον μουκογενές. Πῶς μονογενές; οὐ γὰρ τὸν Θησεῖα μόνον ἐξ Αἰθρας τῆς Πιθέως ἐτέκνωσεν ὁ Αἰγεύς, ἀλλὰ καὶ Μῆδον ἐκ Μηδείας τῆς Αἰήτου (ἴδε Ἀπολλοδ. α. 9. 28). Κατὰ μετάληψιν ἄρα ἐκδεκτέον τὸ μουκογενές ἀντὶ τοῦ φίλτατον.

216). Ὅς ὕστατ' ἐνὶ γήραϊ νῦν δέδοοσά μοι. Εἰσὶν οἱ ταῦτα τὸν καθ' Ὁμηρον τηλύγετον δηλοῦν ἡγοῦνται, ὃν δηλονότι ὅψις τῆς ἡλικίας ἐγέννησεν ὁ Αἰγεύς. Ἀλλ' ἔμοι γε ὀρθότερα

δοκεῖ ὁ Δοιρίγγιος ἀποφαίνεσθαι, φάσκων τὸν ποιητὴν δηλοῦν βούλεσθαι τούτοις, ὅτι ὁ Θησεὺς παρὰ Πιτθεῖ τῷ πατρὶ μητρὸς πάππῳ ἐν Τροιζῆνι ἀνατραφεῖς, ἐναγχος τῷ πατρὶ, πόρρω ἤδη τῆς ἡλικίας ἐλληλακότες, ἐς Ἀθήνας ἐπέμφθη. Ταύτην τὴν ἐρμηνείαν ἐπικυροῖ τὰ κατωτέρω (στίχ. 219—220) λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Αἰγέως·

» οὗ ὄμματα γήραϊ βληχρά,
» Οὐπω τηλυγέτου κεκόρηται οἶος ὀπωπῆς.

Ἐμφαίνεται γὰρ τούτοις μὴ πολὺν διαγεγονέναι χρόνον, ἐξ οὗ πρῶτον ὁ Αἰγέως τὸν υἱὸν ἐν Ἀθήναις εἶδε.

224). *Κράτα κόνει πολιδὸν* κτλ. Εἵριστο πάλαι τοῖς πενθοῦσι κόνιν ἢ τέφραν τῆς κεφαλῆς καταχεῖν, καὶ τὰ ἱμάτια τούτοις ῥυπαίνειν (ἴδε Ἰλι Σ. 23 κ. ἐξ. Ὀδυσ. Ω. 315 κ. ἐξ.)

225). *Πλαγκτοῦ ἀφ' ἱστοῦ* (*vago malo*). Πλαγκτὸς λέγεται ὁ ἰστός ὡς ὑπ' ἀνέμων περιδονούμενος ἢ μετὰ τῆς νεῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων πλανώμενος.

227). *Κάρθασα ἰβηρικὰ*· δηλονότι ἰστία ἐξ ἰβηρίας κομιζόμενα, ὅπου πάλαι ἄριστον εἰς ἱστοποιῶν ἐφύετο λίνον· ἴδε Plin. Hist. Nat. XIX, 2. 6.

228). *Ζαθέης πολιοῦχος Ἰτῶρος*· ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ναὸν ἐν Ἰτῶνι ἢ Ἰτῶνι πολίχνη τῆς Θεσσαλίας εἶχεν, ὅθεν τὴν τῆς Θεᾶς λατρείαν ἐς Ἀθήνας ἐπειτα μετενεχθῆναι φασί.

230). *Δεξιτερὴν ἐρυθῆναι αἵματι ταύρου*· τὸν Μινώταυρον δηλονότι κτείνειν.

236). *Υἱοῦ, ὅθι στίλβει* κτλ. Στίλβειν φησὶν ὁ ποιητὴς τὰ καρχήσια, ἥτοι τὰ τῶν ἰστών ἄκρα· διότι μετὰλλῳ, ὡς εἰκεν, εἰς μείζω στερεότητα τὸ πάλαι περιεβάλλετο. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ τοῦ κειμένου στίχος. *Lucida quæ splendent summi carchesia mali*, ἐν πολλοῖς χειρογράφοις λείπει.

242). *Ἀκρην ἀρέβαιρε πόλιν*· τὴν τῶν Ἀθηνῶν δηλονότι ἀκρόπολιν, ἀφ' ἧς ὁ Αἰγέως ἀπεσκόπει τὴν θάλασσαν, εἰπου τὸ πλοῖον ἴδοι ἐπανιόν, ἐφ' οὗ ὁ Θησεὺς εἰς Κρήτην ἐξεπεπλεύκει.

248). *Μιρωῖδι*, τῇ Ἀριάδνῃ.

252). *Ἀρθηρὸς ἐτέρωθε* κτλ. ἐν τῷ ἐτέρῳ δηλονότι τοῦ πέπλου μέρος ἀπεικόνιστο ὁ Διόνυσος σὺν τοῖς Σειληνοῖς καὶ ταῖς Μαινάσιν ἐπὶ τῆς Νάξου πλανώμενος. Καλεῖται δ' ἀνθηρὸς ἕνεκα τῆς αἰδίου αὐτοῦ νεότητος. Δυνατὸν δὲ τὸν Διόνυσον *florentem* κληθῆναι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ διὰ τὸ κισσῷ καὶ οἰνάροις αἰεῖ ἐστειμένον ὀρᾶσθαι. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως μεταβλητέον τὸ ἐν τῇ μεταφράσει ἐπίθετον *ἀρθηρὸς* εἰς τὸ *ἀνθηρὸς*.

253). *Σειληνοῖσι Νυσαίοις*. Ὁ Σειληνός Ἑρμοῦ, ἡ κατ' ἄλλου Πανός καὶ νύμφης τινός ἦν υἱός, τροφεὺς τοῦ Βάκχου καὶ ἀκόλουθος. Ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἄλλοι τοῦ Θεοῦ ἀκόλουθοι Σειληνοὶ ἀπεκλήθησαν. *Νυσαῖοι* δὲ ἀπὸ πόλεως Νύσης, ἐν ἣ φασὶ τὸν Σειληνὸν γεννηθῆναι καὶ τὸν Διόνυσον ἀναθρέψαι. Οὐ ταῦτά δὲ περὶ τῆς πόλεως, ἐν ἣ ὁ Διόνυσος ἀνετράφη, πάντες οἱ ἀρχαιολογοῦντες λέγουσι.

256). *Περιδοχμοῦντές τε τραχήλους*· κάμπτοντες πέριξ τοὺς τραχήλους, ὥσπερ οἱ πολὺν ἐμπεπωκότες ποιοῦσι, μεθυσφαλοῦντές τε καὶ ὀρθίαν τὴν κεφαλὴν βασταάζειν μὴ ἔχοντες.

258). *Οἱ δὲ διασπῶντες μόσχου μέλη* κτλ. Ὁ τῷ Βάκχῳ ἐπόμενος θίασος ἀνά τὰ ὄρη καὶ τοὺς ἀγροὺς πλανᾶσθαι ὀργιάζων εἰώθει· *μανία* δὲ κάτοχος θηρία τε ἄγρια καὶ τῶν ἡμέρων μόσχους μάλιστα καὶ δαμάλεις ἐπερχόμενος ἐζώγει καὶ διασπάρασσεν. Ἴδε Εὐριπ. Βάκχ. 735 κ. ἔξ. ἔτι δὲ 1119 κ. ἔξ. ὅπου ὁ ἄγγελος εἰσάγεται τὸ τοῦ Πενθέως διηγούμενος πάθος.

259). *Οἱ δ' αὖ ἐλικοτοῖσι* κτλ. Καὶ τοῦτο τοῖς ὀργιάζουσιν εἰθίστο, ὅφει περιζώννυσθαι ἢ περιελίσσειν τὴν κεφαλὴν.

260). *Οἱ δ' ἀθέητ' ἐτέλουν* κτλ. Ἄλλοι τῶν τοῦ Βάκχου θιασωτῶν, προσαγορευόμενοι κιστοφόροι, κίστην ἔφερον μυστικὴν, ἐν ἣ μυστηριώδη τινα ἐκρύπτετο τοῖς ἀτελέστοις ἀόρατα, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ φαλλός, εἰς ὃν ὀργιάζοντες τὸ καλούμενον φαλλικὸν ἔδειν εἰώθεσαν (ἴδε καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρεπτ. σελ. 13—30).

262). *Χερσὶ δοδιχῆσι* (proceris)· ἦτοι τεταμέναις ὡς ὀρθῶς τὸ ῥῆμα ἡρμήνευσεν ὁ Οὐόσσιος.

263). *Χαλκῷ*. Χαλκὸς νοεῖσθαι ἐνταῦθα κατὰ μετωνυμίαν τὰ κύμβαλα, οἷς μετὰ τυμπάνων ἐχρῶντο ἐν τοῖς Διονύσου ὀργίοις. Ἦν δὲ τὰ κύμβαλα χαλκοῦ πεποιημένα, κοῖλα καὶ περιφερῆ· ἀλλήλοις δὲ συγκρουόμενα ὅζον ἤχον παρείχε.

263). *Βαρβαρικὸς αὐλός*· ἦτοι φρύγιος.

268). *Αἰμορίς* ἦβη· ἡ τῆς Θεσσαλίας νεότης.

272). *Ἵπ' ἡελίοιο θύρῃσιν*. Οὕτως ἐξηλλήκησα τὸ χωρίον γράψας κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάνου διόρθωσιν *sub limina solis*, ἀντὶ τῆς συνήθους γραφῆς *sub lumina solis* = ὑπ' αὐγὰς ἡελίοιο. Παλιλλογία γὰρ ἂν εἴη τοῦτο κενὴ μετὰ τὸ προηγούμενον *aurora ex oriente* = ἡαὶ φαινομένηφι.

278). *Σποράδην δ' ἐς δῶμ' ἐδν ἦεν ἕκαστος*. Τὴν ἐκ τῶν γάμων ἀποχωροῦσαν τῶν τῆς Θεσσαλίας κατοίκων πλῆθὺν πυκνοῖς τῆς θαλάσσης κύμασι παρεικάζει ὁ Κάτουλλος, ἄλλων δι' ἄλλων ὁδῶν καθ' ὁμίλους οἵκαδε ἀπίνοντων καὶ πόρρωθεν ἐν τῷ

πορεύεσθαι ἐρωμένων. Ὀμοίᾳ δ' εἰκόνι πρὸ τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ ἐχρήσατο Ὁμηρος. (Ἰλ. Β. 144 κ. ἐξ.)

279). *Οἱ δ' ἐπεὶ ἔλθον ἔβαν* κτλ. Πρῶτοι μὲν εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους πανταχόθεν τῆς Θεσσαλίας παρεγέγοντο οἱ θνητοί· τούτων δ' οἶκαδε ἀποχωρησάντων, ἤκουσι νῦν δῶρα κομίζοντες οἱ ἐλάττους θεοὶ ἢ ἡμίθεοι, Χείρωνος ἡγουμένου, ὃς ἐν γειτόνων μὲν τῷ Πηλεΐ ὤκει, πατὴρ δὲ φύς Ποσειδῶνος θείας φύσεως μετεilhχει. Μετὰ δὲ τούτους οἱ μεγάλοι θεοὶ οὐρανόθεν ἐλεύσονται τοὺς γάμους τιμήσοντες. (Ἰδε στ. 299 κ. ἐξ.)

288). *Μουσῶν τε σοφαί* κτλ. Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸ χωρίον, τηρήσας τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ γραφὴν τῶν στίχων 288 καὶ 289. Εὗρηται δὲ τὸ μητρωνυμικὸν *Mnemonides* καὶ παρ' Ὀβιδίου (Μεταμορφ. ἐ. 268) σημαῖνον τὰς τῆς Μνημοσύνης θυγατέρας, ἥτοι τὰς Μούσας. Ἄλλ' ἢ γραφὴ αὕτη διόρθωσίς ἐστι Δοιριγγίου ἐξ εἰκασίας· ἐν γὰρ τοῖς χειρογράφοις ποικίλαι τῶν εἰρημένων στίχων φέρονται γραφαί, πᾶσαι ἐκ παραφθορᾶς προσελθοῦσαι, αἱ ἐξῆς·

» *Minosin* (ἢ *Minosim*, ἢ *Minoisum*, ἢ *Minosinque*, ἢ *Inosinque*), *linquens Doris celebranta choreis*.

» *Notatius namque* κτλ.

Ὁ δὲ Δάχμῃνος τὰ μὲν ἄλλα τῆς παρὰ Δοιριγγίῳ γραφῆς ἐτήρησεν, ἀντὶ δὲ τοῦ *Mnemonidum* προσέλειτο γράφειν *Najasin* (ἥτοι Νηιάσιν) ὃ ταῖς ἐν τοῖς χειρογράφοις γραφαῖς συμφωνώτερον. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν ἐξελληνιστέον ἂν εἴη τὸ χωρίον ὧδε·

» Τέμπη ἐπηρεφέσι στεφανούμενα πάντοθεν ὄλης

» Νηιάδεσσι λιπών, τὰ σοφῶν κληῖζετ' αἰοιδῆς.

289). *Ἀὐτοπρέμνους γὰρ ἔρεικε* κτλ. Παράβαλε Μόσχου Εἰδύλλ. ζ' 1—3.

292). *Καὶ ἀδελφὴν εὐκαμπῇ Φαέθοντος*. Αἰγείρον ἢ κλήθραν νόει Αἰ γὰρ Ἠλιάδες αἱ τοῦ Φαέθοντος ἀδελφαὶ κατὰ τινος μὲν εἰς αἰγείρους (Ἀπολλ. Δ. 604. Οὐέργ. Αen. X. 190) κατ' ἄλλους δὲ (Οὐέργ. Eclog. VI. 62) εἰς κλήθρας τὸ εἶδος μεταβαλεῖν λέγονται, τὸν ἀδελφὸν κλαίουσαι κεραυνωθέντα ὑπὸ Διός. Εἰσὶ δ' οἱ εἰς ἐλάτας αὐτὰς μεταμορφωθῆναι φασι.

294). Πλὴν τῆς γραφῆς *indistinctis* εὗρηται καὶ ἑτέρα *distinctis*, καθ' ἣν μεταποιητέον τὸν στίχον ὧδε·

Συμπλέξας στεφάνοις ἐν κεκριμένοισιν ἔνεικε.

296). *Βασιὰ φέρων προτέρης* κτλ. Γνωστός ὁ περὶ Προμηθεὺς μῦθος, ὃς ἐξ οὐρανοῦ κλέψας τὸ πῦρ καὶ τοῖς ἀνθρώποις εἰς γῆν κομίσας, βαρυτάτην ἔτισε ποινήν, κελεύσει Διὸς ὑψηλῇ τινι καὶ ἀποτόμῳ τοῦ Καυκάσου πέτρα προσπατταλευθείς, ἐνθα ἀετὶς

καθηιπτάμενος ὁσημέραι τὸ ἦπαρ αὐτοῦ κατήσθιεν. (ἴδε Λισχυλ. Προμηθ. δεσμ. 1 κ. ἐξ. ἔτι Ἀπολλων. Ἀργον. Β'. 1247 κ. ἐξ.).

299). *Εἴτα πατ' ἤρ' μακάρων* κτλ. Μετὰ τοὺς ἡμιθέους αὐτὸς νῦν ὁ Ζεὺς σὺν τῇ Ἥρᾳ καὶ τοῖς μεγάλοις θεοῖς παραγίγνεται εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τοὺς Θετίδος γάμους τιμῶντες αὐτοὺς (Πρβλ. Ἀπολλων. Ἀργον. Δ. 807—8). Μόνοι δ' ἀπῆσαν ὁ Φοῖβος καὶ ἡ Ἄρτεμις· ὁ μὲν ὡς μέλλων ποτὲ τὸν ἐκ τούτων τῶν γάμων τεχνησόμενον Ἀχιλλεῖα αὐτὸς ἢ διὰ Διϊφόβου ἢ Πάριδος ἐν Τροίᾳ κτανεῖν (ἴδε Κόιντ. Σμυρν. Γ. 60—82 Πρβλ. Δίκτυν. Δ. 2. Hygin. fabul 107), ἡ δ' ἄτε παρθενίαν ἀσχοῦσα αἰεὶ καὶ γάμοις οὐ χαίρουσα. Σημειωτέον δ' ὅτι κατὰ τὸν Ὀμηρον (ἰλ. Ω. 62—63) καὶ κατ' ἄλλους ὁ Ἀπόλλων τοῖς γάμοις παρὴν, κιθαρίζων τε καὶ ἀγαθὰ τοῖς νεονύμφοις φοιβάζων.

301). *Ἰδ' ὅρος* ὅρος Καρίας, ἐν ᾧ πολλὰι πόλεις καὶ χωρία ἦν Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ἱερά.

306). *Τῇμος δ' ἠπεδαρὰ τρομέουσαι σώματα Μοῖραι* κτλ. Εἰκότως ὁ Δοιοργγιος ἐν τοῖς ἀρίστοις τῆς ἀρχαίας ποιήσεως τὸ χωρίον τίθεται τοῦτο, ἐν ᾧ καλλίστην ἡμῖν ὁ Κάτουλλος καὶ οἰονεῖ ζῶσαν παρέχει τῶν Μοιρῶν εἰκόνα, νηθουσὴν καὶ ἄσματι ἀμοιβαίᾳ ἀποθεσπιζουσῶν τοῖς νεονύμφοις τὸ πεπρωμένον. Τοὺς στίχους μάλιστα 311—321 ἀναγινώσκοντες, αὐτὰς δοκοῦμεν τὰς τριαδέλφας νηθούσας ὁρᾶν· οὕτω καλῶς τό, τε ὄλον σχῆμα καὶ αἱ ἐλάχισται αὐτῶν ἐν τῷ νήθειν κινήσεις ὑποτετύπωνται. Ἀξιόλογον δὲ περὶ Μοιρῶν χωρίον εὑρίσκεται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰμν. εἰς Ἑρμ. 549. κ. ἐξ.), καθ' ὃ αὐται·

«Οἰκία ναιετάουσιν ὑπὸ πτυχί Παρνησοῖο.

Ἐν γειτόνων οὖν τῷ Πηλεΐ οἰκοῦσαι παρεγένοντο εἰς τοὺς γάμους τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσουςαι.

308). *Καὶ τρομερὸν μὲν εἴησι* κτλ. Προειλόμην τὴν ὑπὸ Λαχμάννου γενομένην διόρθωσιν τῶν στίχων 308—309 τοῦ κειμένου. Ἡ δὲ παρὰ Δοιοργγιῶ γραφὴ ἔχουσα οὕτω·

«His corpus tremulum complectens undique quereus

«Candida purpurea quam Tyro inclinaverat ora.

οὐδένα παρέχει νοῦν, πλὴν εἰμή τις τὰς λέξεις βιάζοντο, τῇ μὲν μετοχῇ *complectens* τὸ ῥῆμα *erat* προστιθείς, τὴν δὲ φράσιν *complectens erat* ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ ῥήματος *complectebatur* τεθεσθαι φάσκων, καὶ τὸ ὄνομα *quereus* ποικίλον ἱμάτιον σημαίνειν ὑπολαμβάνων, ᾧ δρυὸς ὁρώτο ἐνυφασμένη εἰκὼν. Εἰ δέ τις ὁμῶς τὴν γραφὴν ταύτην ἀσπάζεται, ἐχέτω παρ' ἡμῶν καὶ τὴν τοῦ χωρίου μεθερμηνείαν μεταβεβλημένην ὧδε·

« Καὶ τρομερὸν μὲν τῶν δε χλανίς δέμας ἄμπεχ' ἀπάντη,
 « Τὴν Τυρῶ κόσμησεν ἄλουργεὶ κάλλιμος ὦη,

Ἦν δὲ ἡ Τυρῶ Σαλμωνέως θυγάτηρ (Ἰδε Ὀμηρ. Ὀδυσ. Α 235 κ. ἐξ) -
 310). Κρατὶ δ' ἐπ' ἀργυρῷ κτλ. Οὐ πάνυ συμφώνως τῇ
 τῶν λέξεων ἐν τῷ κειμένῳ συμπλοκῇ ἐξηλλήνισται μοι ὁ 310 στί-
 χος. Ἔδει γὰρ μᾶλλον λέγειν.

« Κρατὶ δ' ἐπὶ ῥοδέῳ λευκῇ σφιν ἐπέπρεπε μίτρῃ

Ἀλλὰ φανερόν, ὅτι τῇ τῶν Μοιρῶν κεφαλῇ ἄτε γραῶν οὐ τὸ ἐπι-
 θετον ῥοδέῃ ἢ ῥοδόχρουν, ἀλλὰ τὸ λευκῇ προσήκει, ὡς καὶ
 Ὀμηρος (ἐν Ὑμνῷ εἰς Ἑρμ. 551) ἐποίησεν αὐτὰς κατὰ κρατὸς
 πεπταλαγμένας ἀλφειτα λευκά. Διὸ τῷ Δοιριγγίῳ συντίθε-
 μαι, τὰ ἐπιθέτα *roseus* καὶ *niveus* ἐνηλλάχθαι ἐνταῦθα φάσκοντι
 καὶ συχνὴν παρὰ ποιηταῖς τὴν τοιαύτην τῶν ἐπιθέτων ἐναλλαγὴν
 εἶναι διδάσκοντι. Αὐτίκα, φησί, παρ' Ὀβιδίῳ (Heroid. XVIII. 144)
 ἀναγινώσκομεν *Aurea lanigero vellere vexil ovīs*· ἔδει γὰρ ἐν
 λόγῳ μὴ ἐσχηματισμένῳ *Ovis lanigera* καὶ *vellus aureum* λέ-
 γειν. Ὁ δ' Ὀράτιος (Od. I. 28. 18) *Exitio est avidum mare*
navitis εἶπε, δέον *avidis navitis* εἶπειν.

315). Τορνευτὴρ ἄτρακτον κτλ. Κάνταῦθα σημειωτέον,
 ὅτι ὁ ποιητὴς τὸ ἐν τῷ κειμένῳ ἐπιθέτον *tereti* εἰς τὸ οὐσιαστι-
 κὸν *turbina* ἀνήνεγκε καὶ τούτῳ ὁμοιογενῶς καὶ ὁμοιοπτιῶτως συν-
 ἔταξε, δέον εἰς τὸ *sumum* ἀνενεγκεῖν· οὐ γὰρ ἂν τὴν περιστροφὴν,
 ἀλλὰ τὴν περιστρεφομένην ἄτρακτον τορνευτὴρ ὀρθῶς λέγομεν.

317). Ἐρεᾶ ἀποδήγματα· τὰ ἀποδήγματα τοῦ ἐρίου, ἦτοι
 τὰς ὁδὰς ἀποσπωμένας ἐξοχὰς τοῦ νήματος ἢ τραχύτητας. Ἐσχη-
 μάτισται δέ μοι ἡ λέξις ἀπόδηγμα κατὰ τὸ ἀπότιλμα.

323). Ἀπιστον, πίστεως ἀναξίαν, ψευδῆ.

325). Ἡμαθίης ἔρυμα κτλ. Τὸν Πηλέα προσφωνοῦσιν αἱ
 Μοῖραι, ὅς τῆς Ἡμαθίας ἦν σκέπη, ἔνεκα δὲ τοῦ υἱοῦ δόξαν ἀθά-
 νατον ἔμελλε κτήσεσθαι. Ἡμαθία δὲ μέρος ἦν τῆς Μακεδονίας, με-
 ταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος καὶ Ἀξίου κείμενον καὶ τῇ Θεσσα-
 λίᾳ ὁμορροῦν. Ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν Θεσσαλίαν ὁ ποιητὴς δηλοῖ τῷ
 ὀνόματι, ἵσως διὰ τὸ ταύτην τῇ Μακεδονίᾳ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐν ἐκείνῳ
 τῷ χρόνῳ εἰς μίαν ἐπαρχίαν συνῆθαι.

327). Ὑμνος δ', οἷς μόρσιμ' ὀπηδεῖ, Θείετε κτλ. Τὸ
 ἐν στίχῳ 327 ἀναφορικὸν *quae* εἰς τὸ ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ *sub-*
blegmina (κρόαας) ἀναφέρεται· διὸ ἔδει τὸ χωρίον κατὰ γραμμα-
 τικὴν ἀκρίβειαν ὧδέ πως ἐξελληνισθῆναι· ἢ (κρόαη δηλονότι) μόρ-
 σιμ' ὀπηδεῖ· ἀλλὰ τὸν νοῦν οὐδὲν διαφέρει λέγειν τῇ *ρηθο-*
μέγῃ κρόαῃ, ἢ τῷ *ρήθοντι* *ρήτρῳ* τὸ μόρσιμον ἔπεσθαι. Ση-

μειωτέον δ' ὅτι τὸν ἐπιφθεγματικὸν στίχον 328 καὶ Οὐέργιλιος ἐμιμήσατο Bucol. Ecl. VIII.

329). *Ἐσπερος ἤξει σοι* κτλ. Πρβλ. καὶ Καλλίμαχον (Ἀποσπ. συλλεχθ. ὑπὸ Βεντλείου Βιβλ. Β' σελ. 434 ἔκδοσ. Ἐρνεστ.) λέγοντα περὶ τῶν νυμφίων, ὅτι τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀστέρα
» *Ἐσπέριον φιλέουσιν, ἀτὰρ στυγέουσιν ἔφρον'*

333). Ὡς γραφικῶς ἡμῖν ὁ ποιητὴς καὶ ἐπιχαρίτως τὰ τῆς νύμφης παρίστησιν ἀσπάσματα! Πρβλ. καὶ τὸ Ἀπολλωνίου (Ἀργον. Α. 1236—8).

» αὐτίκα δ' ἤγε
» Λαῖον μὲν καθύπερθεν ἔπ' ἀδχένος ἄνθετο πῆχυν,
Κῦσσαι ἐπιθύουσα τέρεν στόμα.

342). *Λαιψήρης ἐλάφιοι παραθάσει* κτλ. Γνωστὸν ἐξ Ὁμήρου, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἦν πόδας ὠκύς. Εἰκὸς ἄρα πολλὰκις αὐτὸν ἀγωνισάμενον δρόμῳ νικῆσαι. Ὁ δ' Εὐριπίδης (Ἰφιγ. ἐν Αὐλ. 206 κ. ἐξ.) οὕτω ταχὺν ἡμῖν τὸν τοῦ Πηλέως γόνον εἰσάγει, ὥστε καὶ πρὸς τέθριππον ἄρμα πεζὸν αὐτὸν καὶ ὅπλοις βαρυνόμενον περὶ ποδωκείας ἐν Αὐλίδι ἀμιλληθῆναι. Λέγει γὰρ ὁ χορὸς.

Τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
Λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
τὸν ἅ θεῖτις τέκε, καὶ
Χεῖρων ἐξεπόνασεν,
εἶδον αἰγιαλοῖσι
παρά τε κροκάλαις
δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις
Ἀμιλλαν δ' ἔπώνει ποδοῖν
πρὸς ἄρμα τέτρωρον
ἐλίσσων περὶ νίκας.

345). *Γαζα*. (campi). Τὴν γραφὴν *campi* ἀντὶ τῆς *rivu* προσιλόμην ἐν τῷ κειμένῳ κατὰ τὴν δόκιμον τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν.

349). *Κληρονόμος τρίτατος* κτλ. Τρίτος τοῦ Πέλοπος κληρονόμος λέγεται ὁ Ἀγαμέμνων· διότι ὁ μὲν Πέλοψ τῷ Ἄτρεϊ, Ἄτρεὺς δὲ τῷ Θυέστῃ, Θυέστης δὲ τῷ Ἀγαμέμνονι τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον κατέλιπεν (ἴδε Ὅμ. Ἰλ. Β. 102 κ. ἐξ.). Διατί δὲ ψεύδορ-κος ὁ Πέλοψ ἴδε Hygin. fab. 84.

350). *Πολλὰκι φημίξουσι* κτλ. Καὶ αὐταὶ αἱ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῶς ἀναιρεθησομένων μητέρες ἐν τοῖς ἑαυτῶν θρήνοις τὴν ἀνδρείαν τούτου καὶ τὰ ἐνδοξὰ εὐκλείσουσιν ἔργα.

354). *Ὡς γὰρ τ' ἀμητῆρ* κτλ. Ἡ παραβολὴ αὕτη μίμησις ἐστὶ τῆς παρ' Ὁμήρῳ Ἰλ. Α. 67 κ. ἐξ.

363). *Καὶ λητὸς δ' ἔσεται μάρτυς* κτλ. Τὴν Πολυξένην καλεῖ *λητὸς*, ἣν ἐπὶ τοῦ ἀχιλλείου τάφου οἱ Ἕλληνες ἔθυσαν. Τὰ

δὲ τῆς θυσίας ταύτης κυρίαν ὁ Εὐριπίδης ὑπόθεσιν τῆς ἐαυτοῦ ἐποίησατο τραγωδίας, ἣ *Ἑκάβη* ἐπιγράφεται.

369). Παραδεξιόμενος τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν *malescent* ἐξηλλήνισα τὸν στίχον κατ' αὐτήν. Ἄλλ' ὁ Ῥοσβάχιος ἐγράψεν ἔπειτα ἐξ εἰκασίας *mutescant*, μύθου τινὸς μνησθεὶς ἐκ τῶν τρωϊκῶν. Μυθεύεται γὰρ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας φωνὴν πολλάκις ἀκουσθῆναι ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως τὸ προσῆκον αὐτῷ γέρας αἰποῦντος, τὸν δὲ Κάλχαντα κελεύσαι θῆσαι αὐτῷ τὴν Πολυξένην ἐπὶ τοῦ τάφου, τελεσθεΐσης δὲ τῆς θυσίας σιγῆσαι τὸν τάφον καὶ φωνὴν οὐδεμίαν ἔτι ἐξενεγχεῖν. Ἔστιν οὖν κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν τὸν στίχον ὧδε μεταβαλεῖν·

Πολυξένης σιγήσει φόνῳ ἥριον αἰπύ.

375). *Δεδόσθω* παραδύτω ἐκυτὴν τῷ ἐκ πολλοῦ χρόνου ποθοῦντι νυμφίῳ.

377). *Τῇ δ' αὖ ὑπηρίη* κτλ. Ἐθίστο, ὡς ἔοικε, τοῖς ἀρχαίοις εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην νύκτα, ἥ ἡ νεόνυμφος συγγένοιτο τῷ ἀνδρὶ, τὸν ταύτης αὐχένα μίτῳ περιμετρεῖν τὴν τροφόν. Τὸ δὲ τὸν αὐχένα τῆς νεόνυμφου παχύτερον νῦν εὐρεθῆναι τῆς προτεραίας διακορευσεως καὶ σπέρματος γενναίου ἐμπλήσεως τεκμήριον ἐποιοῦντο.

379). *Οὔτε διχοφροσύνῃ ἀποκοιτεύσης* κτλ. Ὁ νοῦς· οὔτε ἡ μήτηρ τὴν ἐλπίδα τοῦ κτήσεσθαι ἀπογόνους ἀποβάλλει, ἀχθομένη ἐπὶ τῷ τὴν ἐκυτῆς θυγατέρα πρὸς τὸν ἄνδρα διχονοοῦσαν μὴ ἐθέλῃν αὐτῷ συγκαθεύδειν.

381). *Οἴκου* γὰρ τὸ πάροιθεν κτλ. Τὸ τοῖς γάμοις τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος τὰς Μοῖρας παραγενέσθαι καὶ τὰ μέλλοντα τοῖς νεόνυμφοις θεσπιωδῆσαι ἀφορμὴν παρέσχε τῷ ποιητῇ εἰς τὸ ἐν τέλει τοῦ ποιήματος παρεκβῆναι τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἡμῖν ὑποτυπῶσαι διὰ βραχέων.

387). *Πολλάκις ἐν κηφί* κτλ. Περὶ τῶν θεῶν καθόλου εἰπὼν πρῶτον ὁ Κάτουλλος, ὅτι τὸ πάλαι θαμὰ τοῖς θνητοῖς ἐπεφαίνοντο, ἐπάγει νῦν παραδείγματα. Φησὶ δὲ τὸν Δία ταῖς ἐτησίαις αὐτοῦ ἐορταῖς παρόντα τὰς θυομένας οἱ ἐφορᾶν ἐκαστόμβας. Ἐτησίας δ' ἐορτὰς ὀνομάζει ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τοὺς τῷ Διὶ τὸ παλαιάτατον τεθέντας ἀγῶνας, ἐν οἷς αὐτός ὁ Ζεὺς πάλῃ πρὸς τὸν Κρόνον διηγωνίσατο. Ἔοικε δ' ἐν ἀρχῇ ἐτησίους τοὺς ἀγῶνας γενέσθαι παρὰ Κρησὶ τοῖς αὐτῶν εὐρέταις, εἶτα δ' ὑφ' Ἡρακλέους μετενεχθέντας εἰς Ἥλιν πρῶτον μὲν κατὰ τριετίαν τελεῖσθαι, τέλος δὲ πενταετηρικοὺς καταστῆναι.

393). *Τρίτωτος ἄρσασα* ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ πάλαι ἐν Βοιωτίᾳ, παρὰ τῇ Κωπαίδι λίμνῃ λατρευομένη, ἔνθα ὁ ποταμὸς Τρίτων εἰς-

ρεῖ, Τριτὼ διὰ τοῦτο καὶ Τριτωνίς καὶ Τριτογένεια ἐπεκλήθη. Καὶ πόλις δ' ἐκεῖ λέγεται οἰκισθῆναι ἀρχαιοτάτῃ Ἀθῆναι τοῦνομα, ὕστερον ὑπὸ τῆς λίμνης κατακλυθεῖσα. Ἔσχε μὲν καὶ ἐν Λιβύᾳ ἡ Ἀθηνᾶ ἱερὸν παρὰ λίμνῃ Τριτωνίδι· ἀλλ' ἀμαρτάνουσιν οἱ δοξάζοντες ἐκ ταύτης τὴν θεὰν ἐπονομασθῆναι Τριτὼ κτλ. *Ῥαμρουσίη ἡ ἐρεῆρις*. Ἡ Νέμεσις ἢ Ἀδράστεια, ῥαμνουσία ἐπικληθεῖσα, ἀπὸ τοῦ ἐν Ῥαμνοῦντι κατὰ τὴν Ἀττικὴν ἱεροῦ.

⁴⁰³). *Ῥοφρα δρέπητ' ἀνέδην* κτλ. Ἰνα ἀκωλύτως καὶ ἀδελῶς ἀνθρᾶν παρθένον εἰς γάμον ἀγάγῃται, μητρὶαν τῷ υἱῷ ἐσομένην, καὶ ταύτῃ συνοικῇ. Ἐπίτηδες δ' ἐχρήσατο ὁ ποιητὴς τῷ ὀνόματι *μητρὸν*, ἅτε μισητῷ τοῖς προτέροις τοῦ δευτερογάμου παισί.

Κ. ΟΥΛΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΔΡΑΜΑ ΕΣ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΒΕΡΕΝΙΚΗ Πτολεμαίου ἦν τοῦ Φιλαδέλφου καὶ Ἀρσινόης τῆς τοῦ Λάγου θυγάτηρ, τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πτολεμαίῳ τῷ Εὐεργέτῃ κατ' ἔθος αἰγύπτιον (ἴδε Διόδ. Σικελ. Α. 27.) συνοικήσασα. Ἐπεὶ δ' οὗτος μικρὸν μετὰ τοὺς γάμους ἐπ' Ἀσσυρίους ἐστράτευσε, πολλὰ μὲν, ὡς εἰκός, ἡ νεόγαμος κόρη ἐπὶ τῇ τοῦ φιλτάτου συνεύνου ἀποδημίᾳ ἔχεε δάκρυα, καλὴν δ' ἠϋξάτο τῇ Ἀφροδίτῃ εὐχὴν, εἰ σώος ἐκεῖνος καὶ νικητὴς ἐπανεέλθοι, κειραμένη τὴν κόμην τῇ θεᾷ ἀναθεῖναι. Τοῦ δὲ λαμπρὰ διαπραξαμένου ἔργα καὶ πᾶσαν ὑπαγαγομένου τὴν Ἀσσυρίαν, ἡ Βερενίκη τὴν εὐχὴν ἐπετέλεσε, τὴν ἑαυτῆς κόμην ἀποφαλίσασα καὶ τῷ ναῷ Ἀφροδίτης τῆς Ζεφυρίτιδος ἀναρτήσασα. Ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἔτι ἦν ἐν τῷ ναῷ τὴν κόμην ἰδεῖν, παραδόξως ἀφανῆ γενομένην. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονός τόν τε βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν οὐ μετρίως ἠνίασε, Κόνων ὁ πάντων τῶν τότε ἀστρονόμων ὑπερφέρων σοφία, τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης ἐξωνούμενος εὐνοίαν, θεῶν βουλῇ τὴν κόμην ἀποθεωθῆναι καὶ

καταστερισθῆναι ἐδίδασκεν, ἐπιδεικνὺς ἐν οὐρανῷ μεταξὺ Λέοντος καὶ Ἀρκτοῦρου τὴν χώραν, ἐνθα τὸ νέον ἄστρον ἐτέτακτο. (ἶδε περὶ τούτων Hygin. poet. astron. II. 24). Ταῦτ' οὖν ὁ Καλλίμαχος ἡδίστην ἄσματος ὑπόθεσιν ἐποίησατο, ἐν ᾧ τὸν τε Πτολεμαῖον ἐξύμνει, τὸν διὰ τὴν ἐξαίρετον περὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας σπουδὴν ὡς θεὸν θεραπευόμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν τοῦ Κόνωνος ἐν τοῖς ἀστρονομικοῖς διαφέρουσιν ἐπιστήμην καὶ πείραν ἐπῆνει. Ἐπαίξε δ' ὁ ποιητὴς ἐν τῷ ἄσματι οἷα ποιητὴς Ἀλεξανδρινός, εὐμάρειαν εἰς παιδιὰν παρέχοντος αὐτῷ τοῦ προσώπου, ὃ ὑποδύεται· τὴν γὰρ βασιλίδαν κόμην προσωποποιήσας καὶ ὡς ἐκ ταύτης φθεγγόμενος ἐν τῷ ἄσματι, μετὰ πλείονος χαριεντίζεται παρρησίας.

Τὸ ἐλληνιστὶ συντεταγμένον τοῦ Καλλιμάχου ἄσμα ὑφ' Ὀρτάλου παρακληθεὶς εἰς τὴν Ῥωμαίων φωνὴν ἐμμέτρως μετενεγκεῖν προὔθυμήθη ὁ Κάτουλλος. Κρεῖττονι δὲ τοῦ ἐλληνικοῦ πρωτοτύπου τύχῃ ἐχρήσατο ἡ Ῥωμαϊκὴ αὕτη μεθερμηνεία, ἣν δὴ ἀναγινώσκοντες οὐ μετρίως ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἀπωλείᾳ ἀχθόμεθα, καὶ εἰκότως· ἦν γὰρ ἂν ἡμῖν τὴν τε τῆς ποιήσεως χάριν καὶ γλαφυρότητα καθαρωτέραν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ γινῶναι καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ μεθερμηνείᾳ ἐφθαρμένα χωρία ἐπιτυχέστερον ἐξ ἐκείνου ἰάσασθαι· νῦν δ' ἀνάγκη στέργειν ἡμᾶς τοῖς παροῦσιν. Εἰ μὲν οὖν τὸ τοῦ Κατούλλου τόδε ἄσμα καὶ ἄλλος τις τῇ ἐλληνικῇ ἀποδοῦναι γλώττῃ περιλοτίμηται, οὐκ οἶδα· μίᾳ δ' αὐτὸς μόνη τούτου ἐς τόδε ἐλληνικῇ ἐντετύχηκα μεταφράσει, τῇ ὑπὸ Ἀντωνίου Σαλουϊνίου τοῦ Φλωρεντίνου ἐκπόνῃθεισῃ, ἣν ἐν τῇ τῶν ἁσμάτων τοῦ Κατούλλου ἐκδόσει προσέθηκεν ὁ Δοιρίγγιος. Ἐπειδὴ δ' ἡ τοῦ Σαλουϊνίου μεθερμηνεύσεις ἐκείνη οὔτε κατὰ τὰς νεωτέρας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κειμένου διορθώσεις ἐγένετο, οὔτε τὴν λέξιν οὕτω καλῶς ἔχειν μοι ἔδοξεν, ὥστε περιττὴν ἀποφαίνειν πᾶσαν νέαν αὐτοῦ ἐξελληνίσιν, ἐτόλμησα καὶ αὐτὸς πειραθῆναι

τοῦ ἔργου. Καὶ δὴ μετήνεγκα μὲν πρὸ ἱκανοῦ χρόνου τὸ ἄσμα εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων φωνὴν καὶ τύποις ἐξέδωκα, φίλου μοι συγκαθηγητοῦ πεισθεὶς προτροπῇ, ὃς πρότερον ἡμῖν ἔφασκε μηδαμοῦ μηδαμῶς τὰ πατρῷα περιορᾶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπολεσθὲν ἐκεῖνο καλὸν τοῦ Καλλιμάχου εἰς τὴν κόμην τῆς Βερενίκης ποίημα τῇ γοῦν ἀπὸ τοῦ ῥωμαϊκοῦ μεθερμηνεία ὡς οἶόν τε ἀνασῶσθαι. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ προτέρᾳ μεθερμηνείᾳ τῷ τοῦ Δοιριγγίου μάλιστα ἐχρησάμην κειμένῳ καὶ ταῖς ὑπ' ἐκείνου δοκιμαζομέναις αὐτοῦ διορθώσεσι, δέδοκται μοι νῦν ἐπιμελέστερον αὐτὴν κατὰ τὰς παρὰ Λαχμάνῳ τῷ νεωτέρῳ τοῦ Κατούλλου ἐκδότῃ γραφᾷ τοῦ κειμένου καὶ διορθώσεις ἐπεξεργάσασθαι. Κανόνι δὲ κέχρημαι καὶ ἐνταῦθα τῷ αὐτῷ, ὃν καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἐπιθαλαμίου Πηλέως καὶ Θέτιδος μεταφράσει, πιστῶς μὲν τῷ κειμένῳ ἐπόμενος, ἀλλ' οὔτε δουλικῶς τῇ λέξει αὐτοῦ προσέχων, οὔθ' ὑπὲρ τὸ δεῖον αὐτῆς ὀλιγωρῶν καὶ μόνον τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ θηρεύων εὐέπειαν. Ἰστέον δ' ὅτι καὶ τοῦ Σκαλιγῆρου εὗρηται μετάφρασις τοῦ ἄσματος, τούτου ἕμμετρος, ἣ δὴ μετὰ τὴν πρώτην τῆς ἐμῆς ταύτης μεταφράσεως ἔκδοσιν ἐνέτυχον, τέως ἀγνοουμένη μοι.

KEIMENON.

- OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,
qui stellarum ortus comperit atque obitus,
flammeus ut rapidi solis nitor abscoretur,
ut cedant certis sidera temporibus,
5 ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
dulcis amor gyro devocet aërio,
idem me ille Conon cælesti limine vidit
e Bereniceo vertice cæsariem
fulgentem clare, quam multis illa dearum
10 levia protendens drachia pollicita est,
qua rex tempestate novo auctus hymenæo
vastatum finis iverat Assyrios,
dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
quam de virgineis gesserat exuviis.
15 Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum
frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
ubertim thalami quas intra limina fundunt?
non, ita me divi, vera gemunt, iuverint.
Id mea me multis docuit regina querelis
20 invisente novo prælia torva viro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
sed fratris cari flebile discidium?
Quam penitus maestas exedit cura medullas!
Ut tibi tunc toto pectore sollicitæ
25 sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe
cognoram a parva virgine magnanimam.
Anne bonum oblita es facinus, quo regium adeptæ
coniugium, quo non fortius ausit alis?
sed tum mæsta virum mittens quæ verba locuta es?
30 Iuppiter, ut tristi lumina sæpe manu!
Quis te mutavit tantus deus? an quod amantes

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ.

- Ος πυρσούς μεγάλου πάντας διάθρησε πόλοιο
 ἄστρον τ' ἀντολίας ἡδὲ δύσεις ἐδάη,
 » ὡς αἰγλή φλογέσσα θεοῦ φθινύθει φαέθοντος
 ἡδὲ χρόνῳ τακτῷ τείρε' ἅπεισι πάλιν,
 » ὡς θ' Ἐκάτην λάθρη προΐεις ἐς λάτμιον οὔρος
 ἡδὺς ἔρωσ' κατάγει κύκλου ἀπ' αἰθερίου·
 » κεῖνος κἀμὲ Κόνων εἰν ἡέρι τὴν ἀπόθριστον
 ἐκ βερενικείου κρατὸς ἐσεῖδε κόμην
 » λαμπρὸν φαίνουσιν· τὴν πολλοῖς εὐχετ' ἐκείνη
 10 ἀντείνουσα θεοῖς πῆχξε λειοχρόω,
 » ὅππότε' ἀέξῃεις καινῷ βασιλεὺς ὑμεναίῳ
 χώρην πορθήσων ὥχετο ἄσσυρίην,
 » ἡμερόεντα φέρων νυχίου τεκμήρι' ἀέθλου,
 τὸν ῥ' ἐπὶ συλήσει παρθενίης ὑπέδω·
 » Ἡ ῥα Κύπριν στυγέουσι νεόζυγοι, ἡὲ τοκῆων
 δάκρυσι γηθασύνην ἀλιώσῃ νόθοις,
 » ἐντὸς ἅπερ θαλάμου μάλα πολλ' εἴβουσιν ἀπ' ὄσσοιν;
 Οὐ, μὰ θεούς, κείνας φῆμ' ἐτεὸν στενάχῃιν.
 » Τοῦτο γ' ἐμή μ' ἄδῖνοῖσι γόοις ἐδίδαξεν ἀνασσα,
 20 αἰνὸν ὅτ' ἐς πόλεμον βαῖνε νέος γαμέτης·
 » Οὐ σὺ τότε οἴωθεῖσα λέχος κώκυσας ἐρῆμον,
 ἀλλ' ἢ νοσφισμὸν προσφιλέος κάσιος;
 » Ὡς στυγνοὺς τῆμος μυελοὺς σέο δάπτειν ἀνίη!
 ὡς δ' ἄρ' ἀπὸ κραδίης ἀχθομένη σοι ὄλης
 » ἐξέστη νόος! Ἄλλ' αὐτὸς μεγαλήτορ' εὐῶσαν
 τυτθὴν περ κούρην ἤδεά σ' ἀτρεκέως·
 » Ἡ ῥ' ἀγαθοῦ ἔργοιο λέλησαι, τῷ βασιλείᾳ
 Λέκτρ' ἔλαχες, καὶ τοῦ φέρτερον οὔτις ἔτλη;
 » Ἄλλ' ἀπιόντα πόσιν τότε ἄχεύων οἶα πρόσκηδας!
 30 Ζεῦ, ὡς ὠμόργνυς χειρὶ θάμ' ὄσσε τεώ!
 » Τίς σε μετηλλοίωσε θεὸς τόσος; ἢ δὴ ἐρῶντες

- non longe a caro corpore adesse volunt?
 Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
 non sine taurino sanguine pollicita es,
 si reditum tetulisset. is haut in tempore longo
 captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
 Quis ego pro factis caelesti reddita cœtu
 pristina vota novo munere dissoluo.
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 40 invita: adiuro teque tuumque caput.
 Digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris
 progenies Thiæ clara supervehitur,
 cum Medi fodere novum mare, cumque iuventus
 per medium classi barbara navit Athon.
 Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
 Iuppiter, ut Chalybum omne genus pereat,
 et qui principio sub terra quaerere venas
 50 institit ac ferri frangere duritiem!
 Abiunctæ paulo ante comæ mea fata sorores
 lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
 unigena impellens nutantibus aëra pennis
 obtulit Arsinoes Chloridos ales equus,
 isque per ætherias me tollens advolat auras
 et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 grata Canopieis incola litoribus,
 scilicet in vario ne solum limine cæli
 60 ex Auriadneis aurea temporibus
 fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
 devotæ flavi verticis exuviæ.
 Uvidulam a fluctu cedentem ad templa deum me

- νόσφι φίλου μάλα δὴν οὐκ ἐθέλουσι μένειν;
- » Δὴ τόθ' ὑπὲρ γλυκεροῦ συνεύνου ὑπέσχεό μ' οἴσιν
 σὺν πολλῶ ταύρων αἵματι πᾶσι θεοῖς,
 » εἴ ρ' ὅγε νοστήσειεν· ὁδ' ὦκα μάλ' Ἀσίδα γαῖαν
 Αἰγύπτου ὁρίοις πρόσθετο νειλορύτου.
 » Τῶν δ' ἔνεκ' ἔργων αὐτὴ ἀνελθοῦς' εἰς χορὸν ἄστρον
 ἀρχαῖον καινῷ δώρῳ ὄφλημα λύω.
 » Ἡ ρ' ἀέκουσα λείλοιπα τετὴν κορυφὴν, βασιλεία·
- 40 Ναί! θμνυμ' ἱερὸν σὸν βίον ἠδὲ κάρη.
 » Ἄζια τίσαι, εἴ τις τοῦτ' ἐπίορκον ὁμόσαι!
 Ἄλλὰ τίς ἂν τλαίῃ χαλκῷ ὑπαντιάσαι;
 » Χαλκῷ καὶ ὄρος εἴξε, τὸ ρ' αἰπύτατον ποτὶ πόντῳ
 αἰγλήεις Θεῖης υἱὸς ὑπερπέτεται,
 » εὖτε νέην Μῆδοι ἄλ' ὄρυξαν, νηυσὶ δ' ἄρ' ἤδη
 βάρβαρος ἐξ Ἀσίης μέσσον ἐπλευσεν Ἄθω.
 » Τί κε κόμη ῥέξειεν, ὅτ' εἴκει τοῖα σιδήρῳ;
 Ζεῦ ἄνα, ὥς Χαλύβων πᾶν ἀπόλοιτο γένος,
 » ἠδ' ὃς ἀτειρέα πρῶτος ὑπὸ χθονὸς ἵνα σιδήρου
- 50 δίζησθαι, σφύρη τ' ἤρξε μυδροκτυπέειν!
 » Ἄρτι ἀπὸ σφείων νοσφισθείσης μευ ἀδελφαὶ
 κώκυον αἶσαν, ὅτ' ἄρ' Μέμνονος αἰθίοπος
 » ὦφθη ὁμογνήτης εἰν ἡέρι ταρσῷ ἐρέσσω
 ἵππος εὐπτέρυγος Χλώριδος Ἀρσινόης·
 » ὕψι δ' ἐς αἰθέριον μ' ἀναείρας χῶρον ἀπέπτῃ,
 ἄγνῳ τ' ἐν κόλπῳ Κυπρογενοῦς ἔθετο.
 » Αὐτὴ δὴ Ζεφυρῖτις ἐὼν θεράποντα Κανώβου
 ἦκε φίλη νάετις κεῖσε διηέριον,
 » ὄφρα μὴ ὕψι πόλου ἐπὶ βηλῶ μοῦνον ἔησι
- 60 στέμμ' ἀριαδνείων χρύσειον ἐκ κροτάφων,
 » ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ξανθοκόμου κεφαλῆς ἀκρόθινον
 ἱερὸν αὐγάζω τηλόσ' ἰεῖσα φάος.
 » Τῷ με θεάιναι, θεῶν ὑπόδακρυν δώματ' ἰούταν,

- sidus in antiquis diva novum posuit:
 virginis et saevi contingens namque leonis
 lumina, Callisto iuxta Lycaonida,
 vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 qui vix sero alto mergitur Oceano.
 Sed quanquam me nocte premunt vestigie divum,
 70 luce autem canæ Tethyi restitutor.
 (Pace tua fari hic liceat Rhamnusia virgo,
 namque ego non ullo vera timore tegam,
 nec si me infestis discerpent sidera dictis,
 cōdita quin verei pectoris evoluam),
 non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
 afore me a dominae vertice diserucior.
 Quicum ego, dum virgo quondam fuit omnibus expers,
 unguenti si una millia multa bibi,
 nunc, vos, optato quas iunxit lumine taeda,
 80 ne prius nnanimis corpora coniugibus
 tradite nudantes reiecta veste papillas
 quin iucunda mihi munera libet onyx,
 vester onyx, casto petitis quae iura cubili.
 Sed quae se impuro dedit adulterio,
 Illius ah mala dona levis bibat irrita pulvis:
 namque ego ab indignis praemia nulla peto.
 Sed magis, o nuptae, semper concordia vostras
 semper amor sedes incolat assiduus.
 Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
 90 placabis festis luminibus Venerem,
 unguinis expertem non siris esse tuam me,
 sed potius largis affice muneribus.
 Sidera corruerint utinam! coma regia fiam.
 Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion.

- ἄστροις ἐν προτέροις ἄστρον ἔθηκε νέον.
- » Παρθενικῆς γὰρ ἕμouρος ἰδ' αἰνοῦ εὔσα Λέοντος
τὰ στρέφεται κούρης ἄγχι λυκαονίδος,
» πρὸς δυσμᾶς νεύω, πρόδρομος νωθροῖο Βωώτου,
ὃς βαθέ' ὄψε' ῥέεθρ' Ὠκεανοῦ δύνει·
» Καί περ δ' οὖν διὰ νύκτα θεῶν ὑπὸ ποσσὶ πολεύων,
70 ἡματος αὖ πολιτῆς Τηθύος εἶμι δόμον·
(» Φθεγγομένη τάδε μοι ῥαμνουσίη ἴλαθι κούρη!
οὐ κεύσω γὰρ ἔγωγ' ἐκ φόβου ἀτρεκίην·
» Οὐδ' ἦν ἄστρα κακοῖς με δαΐζῃ ἔπessιν, ἐρύξει
μὴ μ' ἐξαυδῆσαι ὅσσα κέκευθα νόφ')
» Τῶν δ' οὐ μαι τόσον ἡδός, ὅσον γ' ἀνιᾶ μ' ἀπεοῦσαν
αἰὲν δεσποίνης κρατὸς εὐπλοκάμου·
» σὺν τῇ ἐπεὶ τὸ πάροιθεν, ὅφρ' ἔπλετο παρθένος ἀγνή,
ἄγγεα πλεῖτα μύρου μυρί' ἔγωγ' ἔπιον,
» καὶ νῦν ὅμμες, τὰς δαΐδος σέλας ἤρμος' ἀκοίτη,
80 μὴ δοίητε φίλοις ὑμετέροις γαμέταις
» σώματα, μηδὲ κάλυμμ' ὑμῶν ἀφέλοισθ' ἀπὸ μαζῶν,
ἡμερτὴν λοιβὴν πρὶν μοι ὄνυξ προχέη·
» ὑμεῖων δὴ ὄνυξ, αἶ' θ' ἀγνά φυλάσσετε κοίτης
θάσμια· ἡ δ' αὖ ἐὼν μοιχὰς ἔχρηνε λέχος,
» τῆς λοιβᾶς κούφη πιέτω κόνις οὐκ ἀποδεκτά·
οὐ γὰρ ἔχειν τι γέρας πρὸς μιαρῶν ἐθέλω.
» Ἀλλὰ γ' ἐν ὑμετέροις αἰεὶ πλέον, ἔγγαμοι, οἴκοις
ναίοι ὁμοφροσύνη, ναίοι ἄληκτος ἔρως!
» Τύνη δ' ὀππότ' ἀνασσ', ἀνατείνουσ' ἐς πόλον ὅσσε
90 ἡμασιν ἱλάσκη Κύπριν ἑορτασίμοις,
» λοιβῆς μὴ δοίης με κόμην σὴν ἄμμορον ἔμμεν,
ἄλλ' αἰεὶ δώροις τίε με δαψιλέσι·
» Τεῖρεα πάντ' ἔρροι! βασιλὶς κόμη αὖ πάλιν εἴην·
ἀγχόθι δ' Ὑδροχόου στιλβέτω Ὠαρίων·

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΞΤ.' ΑΣΜΑ

Στίχ. 3). Ὡς αἶγλη φλογέσσα κτλ. Ὁ νοῦς δὲ ἔγνω τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως.

4). Καί τε χρόνῳ τακτῶ τείρε' ἄπεισι πάλιν. Οὐ περὶ τῆς ἡμερησίας τῶν ἀστρῶν δύσεως ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἥς αἰτία ἡ τῆς γῆς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα ἐν ὥραις καὶ στροφῇ, ἀλλὰ περὶ τῆς χρονιωτέρας ἐκείνης αὐτῶν ἐν οὐρανῷ ἀφανίσεως, ἣν ἡ τε ἐτησία τῆς γῆς καὶ ἡ μακροτέρα ἢ βραχυτέρα τῶν πλανητῶν περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰ παράγειν πέφυκεν.

5). Ὡς θ' Ἑκάτην λάθρη κτλ. Ὁ νοῦς καὶ δὲ ἔγνω τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἡ Σελήνη ἐκλείπει. Δῆλον δέ, ὅτι ὁ μὲν Κόνων, ἅτε ἀμφὶ τὴν Ἀστρονομίαν ἔχων, τὴν φυσικὴν τῆς ἐκλείψεως τῆς Σελήνης αἰτίαν ᾔδει· ὁ δὲ Καλλιμάχος, ἅτε δὴ ποιητής, οὐκ ἐν τῇ Φύσει, ἀλλ' ἐν τῇ Μυθολογίᾳ τὴν τοῦ φαινομένου αἰτίαν ἐζήτησε. Μυθολογεῖται γάρ, ὅτι ἡ Ἑκάτη, ἣν ἴσμεν τὴν αὐτὴν τῇ Σελήνῃ οὔσαν, ἐρώσα τοῦ καλοῦ Ἰνδυμίωνος, νεανίσκου ποιμένος ἢ κυνηγέτου, εἰς Λάτμον ὄρος τῆς Καρίας θαμὰ κατιοῦσα, ἐν τινι σπηλαίῳ καθεύδοντα περιεπτύσσετο τὸν ἐρώμενον. Εὐφυνῶς οὖν ὁ ποιητής περὶ τῆς ἐκλείψεως Σελήνης φησὶν, ὅτι ἐξ οὐρανοῦ αὐτὴν ὁ ἔρως εἰς τὸ Λάτμιον ὄρος κατὰγει. Σημειωτέον πρὸς τοῦτοις, ὅτι ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος Ἑκάτη τὸ ἐπωνύμιον *Trivía*, δηλονότι *Τριόδιτις*, ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγιγνώσκεται. Ἐπωνόμασται δ' ἡ Ἑκάτη οὕτω διὰ τὸ ἐν τριόδοις λατρεύεσθαι.

7). Κεῖνος καὶ μὲ Κόρων κτλ. Ὑπομνηστέον ἐνταῦθα ὅπερ ἐν τῇ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει προεῖρηται, ὅτι ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ μέχρι τέλους ἡ ἀποθεωθεῖσα τῆς Βερενίκης κόμη ὑποτίθεται φθεγγόμενη. Ἐκεῖνος ὁ Κόνων· ὁ μέγας δηλονότι, ὁ ἐπὶ Μαθηματικῇ καὶ Ἀστρονομίᾳ περίπυστος, ὁ σοφίας ἐν τῷ τότε τὰ πρῶτα φερόμενος. *Εἰρ ἡέρι*· ἐν τῷ οὐρανῷ δηλονότι· οὕτω μετέφρασα, προελόμενος τὴν γραφὴν *coelesti limine*, ἣν καὶ Δοιρίγγιος προὔτεινε, τῆς παρ' ἄλλοις *coelesti lumine* ἢ *numine* (οὐρανίῳ φωτί, ἢ οὐρανίᾳ βουλῇ). Εἰ δέ τις τὴν τελευταίαν γραφὴν μᾶλλον ἀσπάζεται, ἀντικαταστήσάτω τὴν ἐξῆς τοῦ χωρίου μετάφρασιν.

« κείνος καὶ Κόνων Ἰδ' ἐθειράδα τὴν Βερενίκης
Καρτὴν ἐκ κορυφῆς ὕψ' ἰότητι θεῶν.

9). *Τὴν κελίην ὑπέσχετο* κτλ. Ἔθος ἦν τοῖς ἀρχαίοις παρὰ θεῶν τι αἰτουμένοις τὴν κόμην καθοσιεῖν. Οὕτω Πηλεὺς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κόμην τῷ Σπερχεῖδι καθιέρωσεν, εὐχόμενος κερεῖν αὐτὴν τῷ ποταμῷ τὸν υἱόν, εἴ ποτ' ἐκ Τροίας σῶως παλινოსτήσειεν. (Ἴδε Ὀμ. Ἰλ. ψ. 141 κ. ἐξ.)

11). *Ὅππότε ἀεξηθείς* κτλ. Ὁ νοῦς· ὅτε κρατυνθείς καὶ τὴν ἑαυτοῦ εὐτυχίαν αὐξήσας τῷ νέῳ τῆς Βερενίκης γάμῳ κτλ.

13). *Ἰμερόδετα φέρων τεκμήρια* κτλ. Τὰ ἐκ τῶν ἐρωτικῶν διηγημάτων ἢ πύσσεων πελιώματα λέγει· *νύχιον δὲ ἄεθλον*, τὴν τῆς πρώτης νυκτός κλινοπάλην.

14). *Τὸν ῥ' ἐπὶ συλήσει παρθενίης* κτλ. Ὁ στίχος μεθρημένευται μοι κατ' ἔννοιαν. Εἰ δέ τις τὴν κατὰ λέξιν προτιμᾷ μετὰφράσιν, χρήσθω τῆδε·

Τὴν ῥ' ἔνεκα σκύλων παρθενικῶν ὑπέδω.

16). *Ἦρα Κόπριν στυγέουσι νεόζυγοι*; κτλ. Ἡ ἀποθεωθεῖσα τῆς Βερενίκης κόμη, ὥσπερ ἐνδοιάζουσα περὶ τοῦ τῶν νεονύμφων πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συζύγους ἔρωτος, ἔρωτᾷ· πότερον; ἀρα μίσει τῶν ἐπιχαρίτων τῆς Ἀφροδίτης δώρων πολλὰ ἐκεῖναι χέουσι δάκρυα, ὅτε τὴν τοῦ πατρὸς οἰκίαν καταλιποῦσαι εἰς τὸν τοῦ συζύγου προσέρχονται θάλαμον, ἢ ψευδῇ ἐστὶν ἐκεῖνα τὰ δάκρυα, οἷς τὴν ἐπὶ τῷ σφῶν γάμῳ τῶν γονέων χαρὰν ὑποτέμνονται; Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν ἀληθέστερον, ἀποδείκνυσιν ἡ ἀποθεωθεῖσα κόμη παραδειγματι χρωμένη τῇ ἑαυτῆς δεσποίνῃ. Σφοδρᾷ γὰρ ταύτην φησὶν ἐπὶ τῇ τοῦ συζύγου εἰς Ἀσσυρίαν ἐξόδῳ συσχεθεῖσαν ὀδύνῃ πᾶσι πεποινηκέναι καταφανές, ὅσον αὐτῇ πρὸς θυμοῦ ἦν ἡ γλυκυδωρὸς Κύπρις.

21—22). *Οὐ σὺν τότ' οἰωθεῖσα* κτλ. Ἐξηλλήνισται μοι τὸ χωρίον κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν, μόνον τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ 22 στίχου *ei* εἰς *sed* καὶ τὸν ἀποφαντικὸν λόγον εἰς ἐρωτηματικὸν μεταθέντος. Ὁ δὲ νοῦς ὅδε· Ἄρ' οὐκ ἔκλαυσας τότε τὴν σεαυτῆς διὰ τὴν τοῦ συζύγου ἀποδημίαν ἐν τῇ κοίτῃ μόνωσιν, ἀλλ' ἀπλῶς τὸν ἀπ' ἀδελφοῦ χωρισμόν; Ἦν γὰρ Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, ὡς ἐν τῇ προτεταγμένῃ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει εἴρηται, ἀδελφὸς ἄμα καὶ ἀνὴρ τῆς Βερενίκης.

23). *Ὡς στυγρὸς τῆμος* κτλ. Ἀντὶ τοῦ *cum* ἔγραψα *quam* συνωδᾷ τῷ Βεντλείῳ.

25—26). *Ἄλλ' αὐτὸς μεγαλήτορ' εὐδοῶν* κτλ. Τὰ τῆς Βερενίκης ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἐξόδῳ δάκρυα οὐκ ἐς μικροψυχίαν καὶ

μαλθακίαν αὐτῆς ἀναφέρει ἡ θεὰ κόμη· ἥδει γάρ, φησὶν, αὐτὴν οὖσαν ἐκ παιδὸς μεγάλθυμον καὶ ἀνδρώδη.

27—28). *Ἡρ' ἀγαθοῦ ἔργοιο λείλησαι* κτλ. Τίνος ἔργου; Ὁ ὕμνος ἡμῖν (Poet. Astron. II. 24) τὸ πρᾶγμα διασαφεῖ. Φησὶ γὰρ κατὰ μὲν τὸν Καλλίμαχον καὶ ἄλλους τινὰς ἵπποτροφεῖν ἐκ παιδὸς εἰσθῆναι τὴν Βερενίκην καὶ ἵππους ἀγωνισομένους εἰς Ὀλύμπια πέμπειν· κατ' ἄλλους δὲ Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον τὸν τῆς Βερενίκης πατέρα ἐν μάχῃ ποτὲ πλήθει τῶν πολεμίων καταπλυνέντα ἐς φυγὴν τραπέσθαι, τὴν δὲ θυγατέρα καλῶς ἐνησκημένην τῇ ἵππικῃ, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναθοροῦσαν τὴν τε τάξιν ἀποκαταστήσαι, καὶ τῶν πολεμίων συγχοὺς μὲν κτείνειν ἐρῶμένως εὐθυμαχοῦσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς τρέψασθαι· ἐφ' ᾧ δὴ ὁ ἀδελφὸς τῆς εὐτολμίας αὐτὴν ἀγασθεῖς γυναῖκα ἡγάγετο. *Τοῦ τις θέρτερον οὐ ποτ' ἔτλη;* Ὁ νοῦς· οὐ δὴ ἔργου οὐδεὶς ποτ' ἐτόλμησε γενναϊότερον. Καὶ τοῦτο τοῦ κειμένου τὸ χωρίον γέγραπται μοι κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν.

30). *Ζεῦ!* Οὐ κλητικὴ τοῦτο, ἀλλὰ θαυμαστικὸν ἐνταῦθα ἐστὶν ἐπιφώνημα, ὡς τὸ *Ἡράκλεις!*

31). *Θεὸς τόσος*· οὕτως ἰσχυρὸς θεός.

35—36). *Ὁ δ' ὦκα μάλα! Ἀσίδα γαῖαν* κτλ. τῷ Λαχμάννῳ κἀνταῦθα κατηκολούθηκα τὸ κείμενον διορθώσαντι. *Ἀσίδα* δὲ *γαῖαν* τὴν Ἀσσυρίαν ἐνταῦθα λέγει ὁ ποιητής, ἣν ὁ Πτολεμαῖος καταστρεφόμενος τῇ Αἰγύπτῳ προσέθηκε.

37—38). *Τῶν δ' ἔνεκ' ἔργων* κτλ. Ὁ νοῦς· ἀντὶ τῶν εἰρημέων τοῦ Πτολεμαίου κατορθωμάτων ἐγὼ (ἡ τῆς Βερενίκης κόμη) ἐν τῷ τῶν ἄστρων χορῷ κατατέταγμαι· καινὸν δὲ τοῖς θεοῖς δῶρον προσενεχθεῖσα τὸ ἐκ τῆς ὑποσχέσεως ἐκείνης προελθὼν παλαιὸν ὄφλημα τῆς δεσποίνης ἐκτίννυμι. Βέλτιον δ' ἂν εἴη τὰ ὀνόματα *coelestis coelus*, αὐτὰ κατὰ τὸν Σκαλίγηρον καὶ ἄλλους τὸν τῶν ἄστρων σημαίνουσι σύλλογον ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς τῶν θεῶν ὀμηγύρεως ἐκδέξασθαι, ὃ δὴ ὁ ἡμέτερος Χρ. Φιλπτάς ὀρθῶς συνείδεν· ἔοικε γὰρ ὁ ποιητής ἐνταῦθα περὶ τῆς τοῦ βοστρύχου τῆς Βερενίκης εἰς τὸ Πάνθειον ἀναθέσεως λόγον ποιεῖσθαι, περὶ δὲ τῆς καταστερίσεως αὐτοῦ κατωτέρω, ἐν στίχῳ 55 κ. ε. Κατὰ ταύτην οὖν τῶν ὀνομάτων τὴν ἐκδοχὴν μεθερμηνευτέος ἂν εἴη ὁ 37 στ. ὡδε·

« Τῶν δ' ἔνεκ' οὖν ἀγύρει προσενεχθεῖς οὐρανόων,
ἢ « τῶν δ' ἔνεκ' οὖν ἔργων προσενεχθεῖς οὐρανίῳσι.

40). *Ναί! ὄμνυμι ἱερὸν* κτλ. Ἐν τοῖς διασωθεῖσι τοῦ Καλλιμάχου ἀποσπάσμασιν (ἐκδ. Ἐρνεστ.) παρατίθεται ἡμῖν ὁ Βεντλέϊος ἐκ τοῦ μεγάλου ἑτυμολογικοῦ τὸν ἐξῆς ἐλλιπὴ στίχον.

... σὴν τε κάρην ὥμοσα σὸν τε βίον
ὃς ἐντεῦθεν φαίνεται εἰλημμένος.

41). Τοῦτο· τὸ σὸν κάρη δηλονότι.

43—44). Χαλκῷ καὶ ὄρος εἶξε κτλ. ὅτι οὐχ ὅπως ἡ κόμη πᾶν λεπτὴ οὖσα καὶ μαλακὴ, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων τι σωματῶν οὕτως ισχυρόν ἐστι καὶ στερέμνιον, ὥστε τῷ σιδήρῳ ἀντέχειν, τῷ τοῦ ὄρους Ἀθωνος παραδείγματι ὁ ποιητὴς ἀποδείκνυσιν. Ἐκεῖνος γὰρ μέγιστος ὢν καὶ στερρότατος, σιδήρῳ ὅμως ὑπὸ Ξέρξου, ὅτε τοῖς Ἕλλησιν ἐπεστράτευσεν, διωρύχθη καὶ ναυσὶ διεπλεύσθη. Αἰγλήεις δὲ Θείας υἱὸς ὁ ἥλιός ἐστι. Μυθολογεῖται γὰρ Θεία θυγάτηρ μὲν γενέσθαι Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ἐκ δ' Ὑπερίωνος τοῦ ἐκυτῆς ἀδελφοῦ τὸν τε Ἥλιον καὶ τὴν Ἥω καὶ τὴν Σελήνην τεκεῖν.

45). Οὕτω μετρημένησα τὸν στίχον κατὰ τὴν τῶν ἰταλῶν ἐξ εἰκασίας γραφὴν *rurere* καὶ τὴν τοῦ Βερκίου *fodere*· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ *reperere*, καθ' ἣν γραπτέον ἔτευξαν ἀντὶ τοῦ ὄρυξαν.

48). Ζεῦ ἄνα, ὡς Χαλύβων κτλ. Χάλυβες ἔθνος ἦν βάρβαρον, χώραν τινὰ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πόντου ἀπὸ τῶν ὀρῶν μέχρι τῆς παραλίας τὸ πάλαι οἰκοῦν, τὸν δὲ βίον ἐξ ἀλυσίας τε ποριζόμενον καὶ μεταλλείας σιδήρου. Περισέσωσται δὲ τοῦ Καλλιμάχου ἀπόσπασμα ἐν τινὶ σχολίῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν Ἀπολλοδ. (B. 375) ἔχον ὥδε·

» Χαλύβων ὡς ἀπόλοιτο γένος
» Γεῖόνθεν ἀντέλλοντα, κακὸν φυτὸν, οἳ μιν ἔφηναν.

Καταφαίνεται δ' ἐντεῦθεν, ὅτι οὐ κατὰ λέξιν, ἀλλὰ κατ' ἐννοίαν μεθρημένους τὰ τοῦ Καλλιμάχου ὁ Κάτουλλος.

51). Ἄρτι ἀπὸ σφείων κτλ. Ἑλλαιον, φησὶν ἡ κόμη, αἰλοῖται ἀδελφαὶ τὴν ἐμὴν τύχην ἄρτι ἀπ' αὐτῶν χωρισθείσης. Καλεῖ δ' ἀδελφάς τοὺς περιλειφθέντας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Βερενίκης βοστρύχους· οὐ γὰρ πάσας ἡ βασίλισσα τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ μόνας τὰς κατὰ τὴν κορυφὴν, ὧν ἡ ἀποτομὴ οὐ πᾶν τι τὸν τῆς κεφαλῆς ἐλυμαίνετο κόσμον, λίαν ταῖς γυναιξὶ σπουδαζόμενον.

52—54). Ὅτ' ἄρ' Μέμνονος αἰθίοπος κτλ. Εὐπτερον ἵππον τῆς Χλώριδος Ἀρσινόης καλεῖ ὁ ποιητὴς τὸν Ζέφυρον ἄνεμον. Πτερωτός μὲν γὰρ οὗτος, ἢ ἐπὶ πτερωτοῦ ἵππου ὀχούμενος, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνεμοι, εἰκονίζεται· ἐραστής δ' ἦν Χλώριδος τῆς Θεᾶς τῶν ἀνθρῶν καὶ τοῦ ἑαρος, ἀδελφὸς δὲ τοῦ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλέως Μέμνονος, ἅτε ἐκ τῆς αὐτῆς τούτῳ φῦς μητρὸς τῆς Ἥους. Εἰσὶ δ' οἱ ὑπτέρυγον τῆς Χλώριδος ἵππον οὐ τὸν Ζέφυρον ἄνεμον, ἀλλὰ τὸν

Πήγασον ἐνταῦθα λέγεσθαι οἶονται. Καλεῖται δ' ἡ Χλῶρις καὶ Ἀρσινόη διὰ τὸ τὴν Ἀρσινόην, ἀδελφὴν μὲν καὶ γαμετὴν Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, μητέρα δὲ Βερενίκης, οὐ μόνον τῇ τῆς Ἀφροδίτης ἐπωνυμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῆς Χλῶριδος παρ' Αἰγυπτίοις λατρεύεσθαι. Ὁ δὲ νοῦς. Ὅτε ὁ εὐπτερος ἵππος τῆς Χλῶριδος, ἦτοι ὁ Ζέφυρος ἄνεμος, ὁ ἐξ Ἡοῦς τῆς αὐτῆς τῷ Μέμνονι μητρὸς γεννηθεὶς, ἐφάνη.

55). Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινωσκομένην λέξιν *umbras* ἐξοβελιστέον ἡγησάμενος εἶναι τὴν γραφὴν *auras* ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν ἀποδεδεγμαι.

57—58). Ἀὐτὴ δὲ Ζεφυρίτις ἐδὲν θεράποντα Κανώβου ἦκε κτλ. Ζεφυρίτις ἡ Ἀρσινόη ἐνταῦθα προσαγορεύεται ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου ἄκρου Αἰγύπτου, ἐνθα ναὸς αὐτῇ ἱδρυτο· (ἴδε Στέφαν. περὶ πόλεων ἐν λέξει *Ζεφύριον*), Θεράπων δ' αὐτῆς καλεῖται ὁ Ζέφυρος, ὁ τὴν κόμην ἀναρπάσας τῆς Βερενίκης ἱστέον δέ, ὅτι Ἀρσινόη, ἡ Πτολεμαίου μὲν τοῦ Λάγου θυγάτηρ, Πτολεμαίου δὲ τοῦ Φιλαδέλφου γυνή, ἀποθεωθεῖσα παρ' Αἰγυπτίοις, τοῦ τε ὀνόματος καὶ τῆς λατρείας ταῖν θεαῖν Ἀφροδίτῃ καὶ Χλῶριδι ἐκoinώνησεν, Ἀφροδίτῃ Χλῶρις παρ' ἐκείνοις προσαγορευομένη καὶ ὡς τοιαύτη λατρευομένη. Οὐκ οὖν ἀπίθανον Ζεφυρίτιν καλεῖσθαι ἐνταῦθα τὴν Ἀρσινόην ἀπὸ Ζεφύρου διὰ τὸ τὴν αὐτὴν καὶ Χλῶριδα νομίζεσθαι, ταύτην δὲ γαμετὴν τοῦ Ζεφύρου εἶναι. Εἰ γὰρ Ζεφυρίτις ἡ Χλῶρις ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, εἰκότως ἂν καὶ ἡ Ἀρσινόη Ζεφυρίτις προσαγορεύοιτο, ἅτε ἡ αὐτὴ τῇ Χλῶριδι οὔσα. Σημειωτέον δ' ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι τοὺς στίχους 57—58 κατὰ τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ τοῦ κειμένου γραφὴν μεθερμηνέυσας. Ἄλλ' εὔρηται ἐν τῇ τοῦ Λαχμάννου ἐκδόσει καὶ ἑτέρα τοῦ 58 στίχου γραφὴ ἔχουσα ὧδε·

« Graia Canopeis incola litoribus.

Κατὰ δὲ ταύτην μεθερμηνευτέον ἂν εἴη τὸ ὅλον χωρίον οὕτω·

« Αὐτὴ ἐδὲν θεράποντα Ζεφυρίτις ἦκε, Κανώπου
Ἑλληνὶς ναέτις, γείτονος ἡϊόνος.

Καὶ ταῦτα μὲν εἴρηται μοι συνωδὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις τῶν ἐκδοτῶν καὶ ἐρμηνευτῶν τοῦ Κατούλλου. Ὁ δὲ ἡμέτερος Χριστοφόρος Φιλητάς τῷ Βερκίῳ ἐπόμενος τὴν ἐν στίχῳ 54 λέξιν *Chloridos* ἐκ κακῆς τινος γραφῆς ἢ ἀναγνώσεως τῆς λέξεως *Gypridos* οὐκ ἀπιθάνως οἶεται προσλθεῖν. Κύπριν δὲ φησὶν ἐπικεκλῆσθαι ἐνταῦθα τὴν τῆς Βερενίκης μητέρα Ἀρσινόην, ὡς δηλοῖ τὸ 45 ἐπίγραμμα (Ἀνθολ. ἐπιγραμ. τόμ. γ'. appendix.).

Κόγχος ἐγώ, Ζεφυρίτι, παλαιότερος κτλ.

καὶ ἔτι τὸ 67 ἐπίγραμμα (αὐτόθι·)

τοῦτο καὶ ἐν ποταμῷ καὶ ἐπὶ χθονὶ τῆς φιλαδέλφου κτλ.

Ἴππον δὲ τῆς Ἀρσινόης πτερωτὸν οὐ τὸν Ζέφυρον ἐνταῦθα καλεῖσθαι νομίζει, ἀλλὰ τὴν στρουθοκάμηλον, τῷ Ἰταλῷ *Monti* ἐπόμενος, ὃς ἐν τοῖς ἐαυτοῦ *opere inedite e rare* (Vol. 4. Milano 1832) διὰ μακρῶν εἰκαστολογεῖ τὴν Ἀρσινόην ἐπὶ στρουθοκαμήλου εἰωθέναι ὀχεῖσθαι, εἰκάζων τοῦτο ἐκ τινος τοῦ Πausανίου χωρίου (Βοιωτικά Κ. 31) ἔχοντος ὧδε· Καὶ Ἀρσινόης ἐστὶν ἐν Ἐλικῶνι εἰκῶν, ἣν Πτολεμαῖος ἐξημερ ἄδελφός ὢν· τὴν δὲ Ἀρσινόην στρουθὸς φέρει χαλκῇ τῶν ἀπτήνων. Ἐπὶ δὲ φησιν ὁ *Monti* τὴν στρουθοκάμηλον *uigēnam* τῷ Μερωνί, ὡς τοῖς ὄρνισιν ὁμογενῇ τοῖς ἐκ τῆς τέφρας τοῦ Μέρμονος φύσι κατὰ τὸν μῦθον.

60). *Στέμμι' Ἀριαδρείων* κτλ. Περὶ τοῦ τῆς Ἀριάδνης στεφάνου οὐ ταῦτά τοις ἀρχαίοις μεμυθολόγηται. Οἱ μὲν γὰρ Ἥφαιστον φασὶ τοῦτον ποιῆσαι καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ δωρῆσασθαι, εἰτα δὲ ταύτην τῇ Ἀριάδνῃ· οἱ δὲ τῷ Βάκχῳ ἐκείνον τὸ στέμμα προσενεγκεῖν· ἄλλοι δὲ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὰς Ἥρας στέφει αὐτῷ τὴν Ἀριάδνην, ὅτε τῷ Βάκχῳ συνῆλθε. Τελευτησάσης δὲ ταύτης, τὴν ἐρωμένην ὁ Βάκχος τιμῶν κατέταξεν αὐτὸ ἐν τοῖς ἄστραις, ἔνθα νῦν ὁράται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὁφρεως κεφαλῆς μεταξὺ Βοώτου καὶ Ἥρακλέους.

63). *Θεῶν ὑπόδακρυρ δώματ' ἰοῦσαν*. Θεῶν δώματα (*templa Deum*) τὸν οὐρανὸν ὁ ποιητὴς καλεῖ. Ὑπόδακρυς δὲ λέγεται ἡ κόμη εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν, ὡς τὴν τῆς δεσποίνης κορυφὴν ἀκουσίως καταλιποῦσα.

65 κ. ἑ.). *Παρθενικῆς γὰρ ὄμιος* κτλ. Βουλόμενος ὁ ποιητὴς ὑποδειξάτω τὸν τόπον, ὃν ἐν οὐρανῷ ἡ τῆς Βερενίκης κατεῖλθε κόμη, τὰ παρακείμενα αὐτῇ καταλέγει ἄστρα. Πρὸς μεσημβρίαν μὲν οὖν ἔχει αὐτὴ τὴν Παρθένον παρακειμένην, πρὸς δὲ δυσμὰς τὰ νῶτα τοῦ Λέοντος, πρὸς βορρᾶν τοὺς ὀπισθίους τῆς Ἄρκτου πόδας, ἣν κόρην τὸ πάλαι τοῦ τῆς Ἀρχαδίας βασιλέως Λυκάονος οὔσαν τοῦνομα Καλλιστώ, καὶ τῷ Διὶ ἐρωμένην, ἡ Ἥρα ζηλοτυπήσασα εἰς Ἄρκτον μετέβαλεν· εἰτα δ' ὁ Ζεὺς οἰκτείρας ἀνάξια πάσχουσαν κατηστέρισε. Πρὸς δ' ἀνατολὰς πρόσχωρος τῇ τῆς Βερενίκης κόμῃ ἐστὶν ὁ Βοώτης, ὃς εἰκότως νωθρὸς λέγεται, ἅτε βραδέως δύων διὰ τὸ ἐγγὺς κεῖσθαι τοῦ πάλου καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἀπωτέρων τούτου ἄστρον μικρότερον κύκλον ἐν ἴσῳ περιγράφων χρόνῳ τῇ ἡμερησίᾳ κινῆσει.

69). *Καὶ περ δ' οὖν διὰ κύκτα* κτλ. Ὁ νοῦς· εἰ καὶ διὰ νυκτὸς ἐν οὐρανῷ φαίνομαι, (τὸ γὰρ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεῶν

κινεῖσθαι τὸ ἐν οὐρανῷ εἶναι σημαίνει) τοῦ ἡλίου ὁμῶς τὴν γῆν καταυγάζοντος, παρὰ τὴν γηραιάν Τηθὺν εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐπανάεργομαι· καταλιμπάνω δηλονότι τὸν οὐρανὸν καὶ γίγνομαι ἀφανής. Ἦν δὲ ἡ Τηθὺς κατὰ τὸν μῦθον ὠκεανοῦ γυνή.

71). *Ῥαμνουσία ἔλλαθι κόρη*. Ῥαμνουσίαν κόρην τὴν Νέμεσιν καλεῖ ὁ ποιητής, ὅτε λατρευομένην ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀπτικῆς, ἔνθα καὶ ναὸς αὐτῇ ὑποδόμητο καὶ ἄγαλμα ἱδρυτο, Φειδίου ἔργον. Ἦν δ' ἡ Νέμεσις θεὰ ἐγκειμένη τοῖς ἀλαζόσι καὶ τὴν ὑπὲρ ἀξίαν εὐτυχίαν καλῶσα.

73). *Τῶν δ' οὐ μοι τόσον ἡδός κτλ.* Τούτοις, φησὶν ἡ κόρη, τῶ ἐς οὐρανὸν ἀνελθεῖν κάκει τοῖς τε ἀστροῖς συνεξετάζεσθαι καὶ τοῖς θεοῖς παροικεῖν, οὐχ οὕτως ἐφύδομαι, ὥς ἄχθομαι τῷ κεχωρισθαι ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς ἐμῆς δεσποίνης.

77). *Σὺν τῇ ἐπεὶ τὸ πάροιθεν κτλ.* Τοὺς στίχους 77—82 μεθρημένευσα κατὰ τὴν παρὰ Λαχμάνῳ γραφὴν, ἣν δοκιμωτέραν ἡγοῦμαι τῆς τοῦ Δοιριγγίου διορθώσεως. Ὁ δὲ νοῦς τοῦ ὅλου χωρίου ἐστὶν ὁδε. Ἐπειδὴ (φησὶν ἡ κόρη) ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ, ὅτε ἡ ἐμὴ δέσποινα παρθένος ἦν ἐτι παντὸς κακοῦ ἄπειρος, μυρία σὺν αὐτῇ μύρου ἀγγεῖα ἔπιον (πολλάκις ἀφθόνῳ ἡλείφθην μύρῳ), καὶ νῦν ὑμεῖς, ὦ νεόνυμφοι, ἅς ἡ τοῦ Ἰμεναίου λαμπάς ἀνδράσι συνεξέουξε, μὴ παραδῶτε τὰ ὑμέτερα σώματα τοῖς συζύγοις καὶ περ θερμῶς φιλουμένοις, μηδ' ἀποκαλύψησθε αὐτοῖς τὰ στήθη, πρὶν ἢ τὸ τοῦ μύρου δοχεῖον τὸ ἐξ ὄνυχος λίθου πεποιημένον προχέῃ μοι μύρον εὐάρεστον, (πρὶν ἢ σπείσητέ μοι μύρον). Ἐντεῦθεν εἰκάζεται, ὅτι μετὰ τὴν τῆς Βερενικείου κόρης ὑπὸ Κόνωνος ἀποθέωσιν ἔθος ἐν Αἰγύπτῳ ταῖς νεόνυμφοις κατέστη τὴν νέαν θεὰν ἐαυταῖς σπονδαῖς μύρου ἐξευμενίζειν. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ στίχῳ 78 ἡ λέξις *millia* ἀσυνήθως κεῖται ἄνευ τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἰς ὃ ἀναφέρεται, ἀναγνωστέον ἴσως ἀντ' αὐτῆς *murrhea* ἥτοι μύρρινα ἀγγεῖα, οἷς οὐκ ἀπεικὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τῷ τότε μύρου δοχεῖοις χρῆσθαι. Κατὰ δὲ τὴν γραφὴν ταύτην μεταφραστέος ἂν εἴη ὁ στίχος ὧδε·

Πλεῖστα μύροισιν πῖον μύρρινα ληκύναι.

80). Εὐλογον ἡγοῦμαι τὴν τοῦ Δοιριγγίου διόρθωσιν *ne prius* ἀντὶ τῆς γραφῆς *non post*.

82). *Ὁρνξ*, ἀγγεῖον μυροδόχον ὄνυχος πεποιημένον· ἴδε Plin. Hist. nat. libr. XXXVI. 12.

90). *Luminibus*. Ἡ λέξις *lumen* = φῶς, φῶς, σημαίνει ἐνταῦθα τὴν ἡμέραν, ὥς καὶ παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν ὕμνῳ εἰς Ἀρτεμιν. στ. 182.

» ἀλλὰ θεῆται (ὁ ἥλιος)

» δίφρον ἐπιστήσας, τὰ δὲ φῶςα μεκύνονται.

91). *Λοιβῆς μὴ δοίης κτλ.* Ὁ νοῦς μὴ μ' ἐάσῃς ἄμοιρον μύρου. Ἀπεδεξάμην τὴν παρὰ Λαχμάνω γραφὴν τῶν στίχων 91—94.

94). *Ἀρχόθι δ' Ὑδροχόου στιλβέτω Ὠαρίων.* Ὁ Ὑδροχόος οὔτε τοῦ Ὡρίωνος οὔτε τῆς κόμης τῆς Βερενίκης κεῖται ἐγγύς. Τί οὖν βούλεται λέγειν ὁ ποιητής; ἢ ὅτι τῇ κόμῃ ἐς τὴν τῆς βασιλίσσης κορυφὴν παθούσῃ αὐθις ἐπανελθεῖν οὐδὲν ἔτι τῶν ἄστρον οὔτε τῆς τούτων τάξεως μέλλει. Γενοίμην, φησὶν οὖν αὐτῇ, κόμῃ πάλιν τῆς βασιλίσσης! τὰ δ' ἄστρα πάντα οὕτω συνταραχθήτω ἐν οὐρανῷ, ὥστε τὸν Ὡρίωνα τοῦ λοιποῦ ἐγγὺς τοῦ Ὑδροχόου φωτοβολεῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ
ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΟΥΤ ΛΑΕΛΦΟΝ (carmen C.)

Πολλὰ διῷππεύσας ἔθνε', οἶδμά τε πολὺν περήσας,
ἦκω τάς δε χοάς, ὦ φίλ' ὅμαιμε, φέρων,
ὄφρ' ὀπάσω πύματον φοιμένῳ γέρας ἡδ' ἄφθογγον
προσφθέγξωμ' αὐτως ἐνθάδε σὴν σποδιήν·
Αὐτὸν ἐπεὶ σε κακὴ νηλὴς τέ μ' ἀφείλετο δαίμων,
δύσμορ', ἀεικελίως, φεῦ, ἀνερειψαμένη,
δεῦρ' ἄγ', ἃ τ' ἐκ πατέρων ἔθος ἡμῖν ἐστι παλαιὸν
σκυθρὰ φέρειν νεκροῖς δῶρ' ἐπιτυμβίδια,
δέξαι, ἀδελφειοῖο διάδροχα δάκρυσι σοῖο·
χαῖρε δ' ἐσχαί μοι, ὦ κάσι, εἰν αἰδῆ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΩΝΗΝ ΜΕΤΕΝΗΝΕΓΜΕΝΑ.

» Te veniam pro laude peto; laudatus abunde,
Non fastibitus si tibi, lector, ero.

Ovid. Trist. I. 7.

ΠΟΥΒΑΙΟΣ Ὀβίδιος ὁ Νάσων ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ῥωμαίων κατείλεκται ποιητῶν, ἐκ παιδὸς ὀρμήσας εἰς ποίησιν. Οὗτος ἐκ πατρὸς τῶν πάνυ εὐπόρων καὶ ἐς ἱππὰδα τελούτων γεννηθεὶς ἐν Σουλμῶνι τῆς Ἰταλίας, πρῶτον μὲν εἰς τὰ τῆς πατρίδος διδασκαλεῖα παῖς ὦν ἐφοίτησεν, εἴθ' ἱκανῶς ἐν τούτοις δοξας προπεπαιδεῦσθαι, σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ παιδεύσεως χάριν τελειοτέρας εἰς Ῥώμην ἤχθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς κἀνταῦθα τούτου κελεύσει περὶ τὰ ῥητορικά μάλιστα ἐσπούδασε, τῶν κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἐπὶ ῥητορικῇ δεινότητι κλειζομένων, Ἀρελλίου τε Φύσκου καὶ Πορκίου Λάτρωνος διακούσας. Καὶ ἐπεχείρησε μὲν ῥητορείαν ἀσκεῖν, ὥσπερ ἔθος ἦν τοῖς ἐν Ῥώμῃ κρείττονος παιδείας τυχοῦσι καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἐφιεμένοις, οἷς οἱ ῥητορικοὶ ἀγῶνες τὴν ἐπὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς ὁδὸν παρσκευάζον· οὐ μὲν τοι ἐνέμεινεν, ἀλλὰ ταχὺ τῇ ῥητορικῇ χαίρειν φράσας ὅλος περὶ τὴν ποίησιν ἐγένετο, ἥ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀμυχάνῳ τινὶ ἐπεσπᾶτο ὀλκῇ. Ποίησιν δὲ προείλετο ὁ Ὀβίδιος οὐ τὴν σοβαρὰν καὶ ἐμβριθῆ καὶ ὑψίλοφον, ἀλλ' ἱλαρὰν τινα καὶ ἐπαφρό-

διτον, τῆς τῶν ἀστειοτέρων στοχαζομένην ψυχαγωγίας καὶ τέρψεως. Πάνυ δ' εὐφυῶς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως εἶχεν, ἀγγινοῖα τε διαφέρων καὶ εὐτραπέλια, καὶ ζωηρότητι φαντασίας, καὶ ἐνθυμημάτων, ἀστειότητι, καὶ λέξεως χάριτι. Διὸ ἐν τοῖς πλείστοις τῶν αὐτοῦ ποιημάτων εὗροι τις ἂν πλοῦτον ἀγγινῶν ἐνθυμημάτων καὶ παιγνίων τερπνῶν, καὶ λέξεως κομψότητα καὶ ποικίλην χροιάν, καὶ στιχουργίαν εὐρυθμόν τε καὶ ρέουσαν. Ἄλλ' οὐχ ὁμοίως φαίνεται ἐν αὐτοῖς πρὸς βάθος ἐννοιῶν καὶ λόγου ὕψος εὖ πεφυκώς· κατακέχρηται δὲ πολλαχοῦ τοῖς ἀστείοις ἐνθυμήμασι καὶ τοῖς τοῦ λόγου παιγνίοις, ὥστε παρεκβαίνειν τοῦ πρέποντος, τὴν δὲ φαντασίαν τοῦ ὅλου φθείρειν. Κοϊντιλιανὸς οὖν περὶ αὐτοῦ φησὶν (Instit. X. 1—88) *Lascivus quidem in heroicis quoque Ovidius et nimius amator ingenii sui· laudandus tamen partibus*. Τῇ δὲ τῆς λέξεως ποικίλῃ χροιά καὶ ταῖς τῶν σχημάτων ἐναλλαγαῖς κατακόρως πολλαχοῦ διανθίζων τὰ ἔπη, ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ τῶν νοημάτων εἰς τὴν ἀνασκόπησιν τῆς τοῦ ποιητοῦ τέχνης τὴν τοῦ ἀναγνώστου παρατρέπει διάνοιαν· καθόλου δὲ τὸ τῆς διανοίας αὐτοῦ εὐπετὲς κριτικῇ τινι δυνάμει οὐχ ἱκανῶς ἡνιοχούμενον φαίνεται. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τοῦ χαρακτηῆρος τῆς τοῦ Ὀβιδίου ποιήσεως.

Τῶν δὲ ποιημάτων αὐτοῦ ἐν τοῖς καλλίστοις εἰκότως τὸ τῶν Μεταμορφώσεων κρίνεται, ἐν δέκα καὶ πέντε βιβλίοις ἀπαρτιζόμενον, ἐν οἷς πολλοὺς τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος μύθους διασκευάσας ταῖς τῆς ποιήσεως χάρισι κατεκόσμησεν. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ἄνθρωποι οὕτως εὐφρατασιώτοι, οἷους γενέσθαι τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ὡμολόγηται, μεταμορφώσεων ποικίλων μύθους ἐπλάσαντο καὶ ἐπίστευον· συγγενέστερα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ὄντα τοῖς ἀρχαίοις ἐδόκει, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐγγυτέρα μὲν ἄνωθεν τοῖς θεοῖς, ἐγγυτέρα δὲ κάτωθεν οὐ μόνον τοῖς ζώοις τοῖς πολλὰ ἔχουσι τῷ ἀνθρώπῳ

παρεμφερῇ, ἀλλὰ καὶ τοῖς φυτοῖς, οἷς ζωὴν τινα ἐνορῶντες καὶ ψυχῆς αὐτὰ μετέχειν ἡγοῦντο. Καὶ τῇ παρ' ἡμῖν δὲ νεκρᾷ νῦν νομιζομένη καὶ ἀψύχῳ φύσει. ψυχὴν τινα οἱ πάλαι ᾤοντο ἐνοικεῖν, αἰτίαν τῆς ἐν αὐτῇ ὀρωμένης κινήσεως. Διὸ δὴ ζωῆς ἐκείνοις, ὥσπερ ὁ τῶν Γερμανων ποιητῆς Σχίλλερος ἐν τῷ περὶ θεῶν Ἑλλάδος ἄσματι εὐφυῶς ἄδει, πᾶσα ἡ κτίσις ἐπέπληστο. Πλήρη μὲν ἦν νυμφῶν ὀρειᾶδων τὰ ὄρη, παντὶ δὲ δένδρῳ ὀρυάς τις ἐνεβίου, πᾶν δὲ ρεῖθρον ἐξ ὑδρίας ἔρρει ναϊάδος τινός, τὴν δὲ παμφαῇ τοῦ ἡλίου λαμπάδα ἐπὶ χρυσοῦ θεορίπτου ὁ Ἀπόλλων ὀχούμενος καθ' ἡμέραν ἐν οὐρανῷ περιῆγε καὶ τὸν Κόσμον κατηύγαζε, τοὺς δὲ σεισμοὺς ἐποίει ὁ Ποσειδῶν τῇ τριαίνῃ τὴν γῆν πλήττων τε καὶ κραδαίνων, τοὺς δὲ ἀνέμους ἐξ ἀσκοῦ κατὰ προαίρεσιν ἤφει ὁ Αἴολος, τῆς δ' Αἴτνης τὰς φλόγας αἱ ἐν τοῖς σπλάγχχνοις τοῦ ὄρους κάμινος ἀνεδίδωσαν, ἔνθα οἱ Κύκλωπες τοὺς τοῦ Διὸς κεραυνοὺς ἐσιδῆρουν, καὶ τᾶλλα ὁμοίως. Ἀκόλουθον ἄρα καὶ συνωδὸν τοιαύτῃ τῆς φύσεως θεωρίᾳ τό τε τῶν φιλοσόφων ἦν περὶ μετεμψυχώσεως δόγμα καὶ τὸ τῶν ποιητῶν περὶ μεταμορφώσεως πλάσμα.

Πρώτιστος οὖν τῶν ποιητῶν Βοϊός τις ἀρχαῖος, οὗ ἀγνοεῖται ἡ ἡλικία, ποιήματός τινος οὐ περισσεωσμένου ἡμῖν ὑπόθεσιν ἐποίησατο τὰς μεταμορφώσεις. Ἐκλήθη δὲ τὸ ποίημα Ὀρνιθολογία διὰ τὸ μυθολογεῖσθαι ἐν αὐτῷ ἐξ ἀνθρώπων πάλαι ποτὲ μεταμορφωθῆναι τοὺς ὄρνεις. Εἴτα κατὰ τοὺς τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνους (κατὰ τὴν β'. πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα) Νικάνδρος ὁ Κολοφώνιος ἐν βιβλίῳ πεντεῖτεροιούμενα ἔγραψε. Καὶ ταῦτα μὲν τῷ χρόνῳ ἀπώλετο· τὰ δὲ μυθικὰ διηγήματα, ἃ ἐξ αὐτῶν Ἀντωνῖνος ὁ Λιβεράλις ἠρύσατο, ἱκανῶς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀλίγον ἐκείνοις ἐν τῷ ἑαυτοῦ ποιήματι ἐχρήσατο ὁ Ὀβίδιος. Καὶ ἄλλος δὲ ποιητῆς Ἑλλήν, Παρθένιος ὁ ἐκ Νικαίας, ὃς ἔτει 73 πρὸ Χριστοῦ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀλούσης εἰς Ῥώμην ἀπήχθη

κάκει μέχρι τῆς Τιβερίου αὐτοκρατορίας τὸν βίον διέτεινε, μεταμορφώσεις συνετάξατο. Ἐοικεν οὖν πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ποιήμασιν ὁ Ὀβίδιος ἐντυχεῖν καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ ἰδίου ποιήματος σύνταξιν οὐκ ὀλίγον ὠφελῆσθαι. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπικῆς καὶ τραγικῆς τῶν Ἑλλήνων ποιήσεως οὐ βραχέα ὁ ἡμέτερος ποιητῆς ἐρανισάμενος φαίνεται, ἃ ἐλευθέρως μεταποιήσας ἴδια κατεστήσατο. Ἀρχεται μὲν οὖν ὁ Ὀβίδιος ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Κόσμου ἐκ τοῦ χάους γενέσεως καὶ πολλοὺς μεταμορφώσεων μύθους, τοὺς μὲν κατὰ φυσικὸν τινα λόγον, τοὺς δὲ κατὰ περίστασιν ἀλλήλοις συνείρων, μακρὰν ἐξ αὐτῶν συμπλέκει σειρὰν εἰς τὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἀποθέωσιν τελευτῶσαν.

Τὸ ποίημα τοῦτο ψυχαγωγίας χάριν δις καὶ τρίς κατὰ σχολὴν ἀναγνοὺς καὶ τέρψιν ἐξ αὐτοῦ ἀρυσάμενος οὐ μικράν, εἰς τὴν ἐλλάδα φωνὴν ἐμμέτρως ὅλον προϋθέμην μετενεγκεῖν καὶ δὴ πρό ἑτῶν τινῶν τοῦ ἔργου ἀψάμενος ἱκανῶς προέβη· εἴθ' ὅμως φροντίζων ἄλλων καὶ ἀσχολῶν πληθος παρεμπεσὼν τοῦ πρόσω χωρῆσαί με καὶ μάλ' ἄκοντα διεκώλυσεν. Οὐ μὲν τοι τῆς ἐμῆς ὅλως ἀπέστην προθέσεως, ἐν γοῦν τῷ μέλλοντι σχολῆς ἱκανῆς πρὸς τὸ ἔργον οὐκ ἀπορήσειν ἐλπίζων. Νῦν δέ μοι τὴν ἐλπίδα ταύτην ἥ τε ἡλικία καὶ τὰ παρομαρτοῦντα αὐτῇ ἀρρώσθημα ὑποτέμνεται, δι' ἃ οὐχ οὕτω πρὸς πνευματικὸς πόνους αὐτάρκης ἂν εἶην, ὥσπερ δὴ πρότερον. Ἐγνωνκα οὖν τὰ μὲν μεθερμηνευμένα μοι ἤδη τῶν μεταμορφώσεων βιβλία αὐτίκα νῦν τύποις ἐκδοῦναι, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τὴν ἐλπίδα τῷ θεῷ ἀναθέσθαι, εἰ ἄρα ζωὴν καὶ ὑγείαν ἱκανὴν μοι βούλεται παρασχεῖν, ὥστε κακείνά με ὁμοίως μεθερμηνεύσαντα δῶρον ἴσως οὐχ ὅλως ἄχαρι τοῖς φίλοις ὁμογενέσι προσενεγκεῖν. Περί δὲ τῆς γενομένης ἤδη ὑπ' ἐμοῦ μεταφράσεως ταῦτά ἂν εἴποιμι τοῖς περὶ τῆς μεθερμηνείας τοῦ ἐπιθαλαμίου τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος εἰρημένοις μοι. Ἦν γάρ μοι καὶ ταῖς τοῦ Ὀβι-

δίου Μεταμορφώσεσι τὸν νοῦν μόνον τῶν ἐπῶν θηρωμένῳ τὴν μετὰφρασιν γλαφυρωτέραν ποιῆσαι· ἀλλ' οὐ πολὺ τι τῆς τοῦ ποιητοῦ λέξεως ἔδοξέ μοι δεῖν ἀποστῆναι· μέσῃν δέ τινα ὁδὸν προειλόμην βαδίσαι, οὐκ ἐν πᾶσι τῇ τοῦ κειμένου προσισχύμενος λέξει, ἐν δ' ἐκείνοις αὐτῆς ἀφιστάμενος, ἔνθα ἢ κατὰ ῥῆμα μεθερμηνεῖα τραχεῖα ἂν ἐγένετο ἢ δυσνόητος λῖαν.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις δίκαιον ἡγοῦμαι τοῖς ἀναγινώσκουσι προσδηλῶσαι, ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν σημειώσεων ἐκ τῆς τοῦ Μ. Ἀουπτίου ἐκδόσεως εἴληπταί μοι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ΑΡΧΗ τοῦ παντός ὕλη τις ἦν ἄμορφος καὶ ἀνείδεος, χάος κληθεῖσα, πάντων τῶν ὄντων ἀνάμικτα ἔτι καὶ ἄκριτα τὰ σπέρματα περιέχουσα. Διεκρίθη δ' ἐκ τοῦ χάους πρῶτιστα πάντων τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τέσσαρα τῶν ὄντων στοιχεῖα· τὸ πῦρ, ὁ ἀήρ, τὸ ὕδωρ καὶ ἡ γῆ, ἐξ ὧν ὁ Κόσμος συνέστη. Ἐπειδὴ δ' ἕκαστον τούτων ἰδίους ἐμελλεν ἔχειν κατοίκους, τῆς γῆς κάτοικος ἐκ χοῶς καὶ ὕδατος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος. Τέσσαρες δ' ἀνθρώπων γενεαί, ἡ χρυσῇ, ἡ ἀργυρᾷ, ἡ χαλκῇ καὶ ἡ σιδηρᾷ, ἀλλήλας ἐπὶ γῆς διεδέξαντο, ὧν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὸ Διὸς κατακεραυνωθέντων γιγάντων ἄλλοι ἐβλάστησαν ἄνθρωποι χειροδίκαι καὶ ἄγριοι, οἷους εἰκὸς γενέσθαι τοὺς ἐξ αἵματος φύντας. Τούτοις τοιούτοις οὖσιν ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ ἤδη τὸν Λυκάονα εἰς λύκον μεταβαλὼν τῆς ἀσεβείας ἐτετιμώρητο, ἀξίαν τῆς πονηρίας δίκην ἐπιθεῖναι βουλόμενος, ἀθρόους ἐξολέσαι διέγνω, πάντα κατακλύσας τοῖς ὕδασι. Μόνοι δ' ἀνθρώπων ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ διεσώθησαν Δευκαλίων καὶ Πύρρα, μόνοι ἐξ ἀπάντων γενόμενοι δίκαιοι. Οὗτοι οὖν τῶν ὕδάτων ἀπορρέυσάντων καὶ τῆς γῆς αὐθις ἀναφανείσης, κελεύσει τῆς θεᾶς Θέμιδος λίθους ὑπὲρ ὧμων ὀπίσω ἔβαλον· ὧν εἰς ἀνθρώπους μεταμορφωθέντων, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀνεκαίνισθη. Τὰ δὲ ἄλλα ζῶα αὐτομάτως ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἔτι γῆς ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτίσι θερμανθεῖ-

σης ἀνέφυσαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Πύθων, δράκων πελώριος, τὴν τοῦ Παρνασσοῦ κατέχων ὑπώρειαν. Τοῦτον ὁ Ἀπόλλων κατατοξεύσας, ἀγῶνας εἰς μνήμην τοῦ ἔργου τὰ Πύθια ἔθετο, ἐν οἷς οἱ νικῶντες στεφάνῳ δρυὸς τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκοσμοῦντο· οὐ γὰρ ἦν πῶ ἡ δάφνη τὸ δένδρον, ἀλλ' ὕστερον εἰς τοῦτο ἡ τοῦ Πηνειοῦ κόρη Δάφνη μετέβαλε, φεύγουσα τὸν Ἀπόλλωνα ἐρασθέντα αὐτῆς καὶ διώκοντα. Τούτου γενομένου, πάντες οἱ ποταμοὶ πρὸς τὸν τῆς κόρης πατέρα Πηνειὸν παρεγένοντο παραμυθησόμενοι αὐτὸν ἢ συνησθησόμενοι· μόνος δ' ἐκ πάντων ἀπελείφθη ὁ Ἰναχος, ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἰοῖ ὀδυνώμενος, ἣν ὁ Ζεὺς βιασάμενος μετεβεβλήκει εἰς δάμαλιν, τῇ τῆς μορφῆς τροπῇ λαθεῖν τὴν Ἥραν βουλόμενος. Ταύτης δ' ἐκείνην τὸν Δία αἰτησαμένης καὶ τῷ πολυομμάτῳ Ἀργῷ παραδούσης νέμειν τε καὶ φυλάττειν, ὁ Ζεὺς οἰκτείρας τὴν κόρην ἐκλῦσαι προσέταξε τῷ Ἑρμῇ. Ὁ δ' ἐν εἶδει ποιμένος ἑαυτὸν ἐμφάνισας τῷ Ἀργῷ καὶ τὴν τῆς νύμφης Σύριγγος εἰς κάλαμον μεταμόρφωσιν διηγούμενος ἐκοίμισεν αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν· ἡ δὲ Ἥρα εἰς τὴν τοῦ ταῷ οὐρανὸν τὰ τοῦ Ἀργῷ μετέθηκεν ὄμματα. Τέλος ἡ Ἰὼ ἐν πολλαῖς οἰστρήλατος περιπλανηθεῖσα χώραις εἰς Αἴγυπτον ἀφίκετο, κάκει τὴν προτέραν ἀναλαβοῦσα μορφήν Ἐπαφὸν ἔτεκεν ἐκ Διὸς καὶ θείων σὺν αὐτῷ ἡξιώθη τιμῶν. Φαίθων δὲ Κλυμένης τῆς Μέροπος τοῦ Αἰθιοπῶν βασιλέως υἱός, ὁμηλῆς ὢν τῷ Ἐπάφῳ καὶ περὶ γένους ὑπ' αὐτοῦ χλευασθεὶς, πρὸς τὴν μητέρα ἔρχεται καὶ σαφές τι παρ' αὐτῆς αἰτεῖ τοῦ γένους τεκμήριον. Ἡ δὲ διαβεβαιοῦται καὶ ἐπόμνυσιν ἐκ Φοίβου αὐτὸν τεκεῖν καὶ πρὸς τὸν πατέρα πέμπει πεισόμενον τὴν ἀλήθειαν.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΟΥ Α' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Θεῶν ἐπίκλησις.

ΣΩΜΑΤ' ἀμείψαντ' εἶδος ἄνωγέμε θυμὸς ἀεῖσαι.
τῷ δ' οὖν μοι, θεοὶ, οἱ μορφὴν ἐτρέψατ' ἐκείνων,
ἔργῳ ἐπιπνεύσαιτ'· ἐξ οὗ δ' ἄρα Κόσμος ἐτύχθη,
τὴνδε διηνεκέα μέχρη τοῦδ' ὀχετεύσατ' αἰοιδῆν·

Πρὸ τῆς τοῦ Κόσμου δημιουργίας χάος ἦν καὶ ἡ πρώτη
ἀδιάκριτος καὶ ἀνείδεος ὕλη.

- 5 Πρὶν πόντον τ' αἰῶντα καὶ οὐρανὸν ἔμμεν ὑπερθεν
ἐν κύκλῳ πάντη φύσιος μία ἔπλετ' ὁπωπὴ,
ἡ χάος ἐκλήθη, ἄπλαστος ἰδ' ἄκριτος ὄγκος.
Μούνη ἔην ἀδρανὴς ὕλη, ἐν ᾗ ἄμμιγα πάντων
σπέρματ' ἀσυμπαγέων ἔτ' ἐόντων δηριόωντο.
- 10 οὐ πῶ Τιτάν τις Κόσμῳ φάος ἀμφὶς ἔχευεν,
οὔτε κέρα Φοῖβη νέον ἐπλήρου παλιναυξήs,
οὔτ' ἄρ' ἐν ἀμφιχύτῳ χθών ἡέρι βριθοσύνη ἦ
ἠωρεῖτ' ἀκλινής. οὔτ' Ἀμφιτρίτῃ ἐοὺς πῶ
πήχεας ὠρέγνυ περὶ μακροὺς τέρμονας αἴης.
- 15 Ἥρ' αἰθέρ, τόθι καὶ πόντος καὶ γαῖα καὶ ἀήρ.
Ὡς ἄρ' ἔην ἄβατος μὲν χθών, ἄπλοον δ' ἄλός οἶδμα,
ἀήρ δ' αἰγλῆς εὖνις, ἐν οὐδενὶ δ' ἔμπεδον εἶδος.
μάρνατο δ' ἄλλ' ἄλλῳ ἐν ὁμῷ γὰρ σώματι τῆμος
θερμὰ μὲν ἤριζε ψυχροῖς, διεροῖσι δ' ἄρ' αὔα,
- 20 τρηχέα δ' αὖ μαλακοῖς καὶ βριθέα νείκεε κούφοις·

Τὸ χάος διακρίνεται εἰς τὰ κατὰ τὸν Ἑμπεδοκλέα
τέσσαρα στοιχεῖα.

Τὴνδε θεὸς δῆριν φύσιός τ' ἵς παῦσεν ἀμείνων·
γαῖαν γάρ τε πόλου, γαίης τ' ἀπενόσφισεν ὕδωρ·

- καὶ πυκνοῦ διέκρινεν ἀπ' ἡέρος αἰθέρα λαμπρόν.
 Ταῦτ' οὖν ἐπεὶ δνοφεροῦ ἀποκρίνας ἔξελε θωμοῦ,
 25 καίπερ ἀφεστατότα ξυνέδησεν ὁμόφρονι ὀλκῇ.
 Καί ῥ' ἔς μὲν πυρόεσσ' ἐπικαμπέος οὐρανοῦ ὕψι
 Ἔπτατο κουφοτάτῃ καὶ ὑπέρτατον εἴλετο χῶρον.
 Τῇ δ' ἄγχιστ' ἀήρ κούφην φύσιν ἔσχε καὶ ἔδρην·
 γαῖα δὲ πυκνοτέρῃ στοιχεῖα προσεῖλκυσεν ἀδρά,
 30 ὥ τ' ἐπιέσθη βρίθει· ἀτὰρ νοτὶς ἔσχατα γαίης
 ἔλλαχε, καὶ στερεὸν περιέκλυσε κύκλον ἀπάντη·

Κατασκευάζεται ἡ γῆ, διακρίνεται αὐτῆς τὸ ὕδωρ, ὃ ἀήρ
 καὶ ὃ αἰθήρ, καὶ κατοικίζονται πάντα.

- Ὡς ἄρ' ἐπεὶ διαθείς κεῖνος θεός, ὅστις ἔην περ,
 μίγμα διεῖλε, πάλιν τε μέλη διαφύντα συνῆψε,
 πάμπρωτον μὲν γαῖαν, ὅφρ' εἴῃ πάντοσ' ἔιση,
 35 πάμμεγαν ἔς κύκλον τορνώσατο· αὐτὰρ ἔπειτα
 ὕδαθ' ἄλδος διέχευεν, ὑπαὶ λάβροισί τ' ἀήταις
 οἶδεῖν ἡνώγει, χθονὸς ἀκτὰς ἀμφὶς ἔχοντα.
 Τοῖς δ' ἔπι καὶ πηγὰς λίμνας τ' ἰδὲ τέλματ' ἔτευξε,
 καὶ λεχρίης ποταμοὺς συνέερξε προπρηνέας ὄχθης,
 40 τῶν ἀλλ' ἄλλοθι ρεῖθρα κατὰ χθονὸς ἔγκατα δύνει,
 ἢ ποθὶ πόντον ἰκάνει ἀπείριτον· εὐρυτέρου δὲ
 κεῖθι τυχόντα κύτους ἀντ' ὀχθέων ἐμβρέμετ' ἀκτῆς.
 κέκλετο καὶ πεδίοισι ταθήμεναι, ἄγκεσι δ' αὐτὲ
 ἰζῆσαι, ὕλης θαλέειν, ἀνά δ' οὖρεσιν ἔρθαι·
 45 Ὡς δὲ πόλον δύο δεξιόφιν, λαιῇφι δὲ τόσσαί
 τέμνουσι ζῶναι, τῶν θερμοτάτῃ μέσῃ ἐστί,
 τῶς ἐντοσθιδίῃ βουλῇσι θεοῖο μερίσθῃ
 πένταχα γαῖα, τόσαι ζῶναι δ' ἐτάνυσθεν ἐπ' αὐτῇ·
 τᾶων ἡ μεσάτῃ διὰ θάλλπος ἀμήχανος οἰκεῖν,
 50 αἱ δύο δ' εἰσὶ νιφόβλητοι, δύο δ' εἴσε μεταξύ,
 ἧς εἵλης ψύχους τε βιοσσόνον ὥπασε κρᾶμα.
 Τοῖς δ' ἐπινεῖ τόσσῳ πυρὸς ὀλκηέστερος ἀήρ,

- ὅσῳ ρευστὸν ὕδωρ ἀβαρέστερον ἐπλετο γαίης.
 "Ενθ' ἄρ' ἄνωγε νέφη συναγείρεσθαι καὶ δμίχλην,
 55 βροντάς τε, στεροπάς τε, φρένας μερόπων κλονεούσας,
 σύν τε κεραυνοῖσι κρυμούς τίκτοντας ἀήτας.
 Τοῖσι δ' ἄρ' οὐκ ἀκρίτως Κόσμου τέκτων ἐφέηκεν
 ἡέρ' ἔχειν· καὶ νῦν γάρ, ὅτ' ἄλλυδις ἄλλος ἀητῶν
 πνοιὴν ἰθύνει, μόγισ ἴσχονται μὴ ἐρωῇ
 60 ῥαῖσαι Κόσμον· ἔρις τόσῃ ἐμπεφύτευται ἀδελφοῖς.
 Ἡὼ μὲν χώρην τ' Ἀράδων λιαρὸς λάχεν Εὐρος
 Περσίδα τ', ὀρθρινῶ θ' ὑποπίπτοντ' οὔρεα φέγγει·
 ἀκτῶν δ' ἐσπερίης ὑπὸ δυσσομένῳ Φαέθοντι
 θαλπομένων Ζέφυρος πέλας ἴδρυται· αὐτὰρ ὑπ' Ἀρκτῶ
 65 ἔσχε βροχῆς Σκυθίην· τὰ δ' ἐναντία πείρατα γαίης
 πυκνῶν ἐκ νεφέων ὕεται Νότου ὑγρὸν ἀέντος.
 Τῶν δ' ἐφύπερθεν ἔχευεν εὐρύροσιν αἰθέρ' ἀπάντη,
 κοῦφον καὶ ἱλύος ἄμικτον πάγχυ γεηρῆς.
 Ὡς δ' ὀρίοισι θεὸς διέκρινεν πάντα βεβαίοις,
 70 τείρεα δηθὰ πάροιθε λεληθότα πολλῇ ἐν ὕλῃ
 οὐρανίης στίλβειν ἐξ ἄντυγος ἡρξάτο πάσης.
 "Ἴνα δὲ μή τις ἔοι ζωῆς ποθι χῶρος ἄμοιρος,
 ἄστρα μὲν ἡδ' εἰδῶλα θεῶν πέδον οὐρανοῦ ἔσχε,
 κύματα δὲ στιλπνοῖς ἐδόθη ναίειν ἐλόπεσσι,
 75 γαῖα δὲ θῆρας ἔδεκτο, πετηνὰ δ' αὖ αἰόλος ἀήρ,

*Ο ἄνθρωπος τὸ εὐγενέστατον τῶν δημιουργημάτων πλάσσεται
 τελευταῖος, ὡς παρὰ Μωϋσεῖ·

- Τούτων ἀγνότερον πραπίδεσσί τε φέρτερον ἄλλο
 ἐμβιον οὐπω ἔην, ζωῆς ἐπὶ πᾶσιν ἀνάσσειν.
 Τῷ ῥ' ἄνθρωπος ἔφυ, εἴτ' ἐκ θείου μιν ἔτευξε
 σπέρματος ὁ πλάστης, Κόσμου τις ἀμείνωνος ἀρχή,
 80 εἴτ' ἄρα καινὴ χθών, ἀποκρινθεῖσ' αἰθέρος ἄρτι,
 σπέρμαθ' ὁμογνήτου ἔτ' ἐν ἔγκασιν οὐρανοῦ εἶχε·
 τὴν γὰρ ὕδει ποταμοῦ φύρσας πάϊς Ἰαπετοῖο,

παμμεδέουσι θεοῖσιν ὁμοῖον ἔπλασεν εἶδος.

- Τῶν δ' ἄλλων ζώων πρηνέων ἐπὶ γαῖαν ὀρώντων,
 85 ὀρθὴν ἀνθρώπων πόρεν ὦπα, πόλον τ' ἐκέλευσε
 λεύσσειν, ἥδ' ὕψοῦ εἰς ἀστέρας ὄσσ' ἀνατείνειν.
 "Ὡς ἄρα γαί', ἀπλαστος ἐοῦσα πάρος καὶ ἄμορφος,
 ἀγνώτους πλασθεῖσα βροτῶν ἐπιέσσατο μορφάς.

Γίγνονται αἱ τέσσαρες τῶν ἀνθρώπων γενεαί,
 ὧν πρώτη ἡ χρυσεή.

- Χρυσεΐη πρώτη γενεὴ ἔφυ, ἥ περ ἄτερθε
 90 θεσμῶν τιμωροῦ τε δίκην πίστιν τ' ἐφύλασσε·
 θωὴ ἀπῆν δεῖμός τ'· οὐκ ἐν στήλῃσιν ἀπειλαὶ
 χαλκείης ἐγράφοντο· δικασπόλου οὐ στόμ' ὅμιλος
 τῆμος ἔτρει ἰκέτης· σοοὶ ἐχδίκου ἦσαν ἀνευθεν·
 Οὐπω κύμαθ' ἀλὸς τμηθεῖσ' ἐλάτῃ ἐπ' ὄρεσφιν
 95 ἱκτο, ἴν' ἀλλοδαπὴν διὰ πόντου γαῖαν ἴδῃται,
 οὔτε πω θοινεῖται γνωταὶ ἔσαν ἀνθρώποισιν
 ἀκταί, οὐδὲ τάφροισι πόλεις εἵργγυντο βαθείης·
 οὐ χαλκὴ σάλπιγξ εὐθύπνοος, οὐ κέρα ἦσαν
 καμπύλα καὶ κόρυθες, οὔτε ξίφε'· ἀλλ' ἄτερ ἀνδρῶν
 110 θωρηκτῶν ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ λαοὶ ἔκηλοι.
 Χθὼν αὐτῇ δ' ἔτ' ἀδούλωτος, σμινύη καὶ ἀρότρῳ
 ἄτμητος, καρπὸν φέρειν αὐτομάτῃ μερόπεσσιν.
 Οὗτοι δ' αὐτοφυῇ φρεσὶ στέργοντες ἐδωδὴν,
 σύλλεγον ἀνδράχνης καρπὸν κομάροισι τ' ὀρείης,
 105 καὶ κράνα, τρηχεΐης τε βάτοιο μὶρ' ἐκκρεμέ' ὄζων,
 καὶ δρυπετεῖς βαλάνους Διὸς ἐκ δρυὸς εὐρυκαρήνου.
 Εἶαρ ἔπλ' αἰδίων, ζέφυροι δ' αὖρης λιαρῇσιν
 αὐτοφυῇ ψῆχον χθονὸς ἀνθεα ἥρέμ' ἀέντες.
 Αὐτίκα καὶ ὀμπνας φέρ' ἀνήροτος ἀνδράσι γαῖα,
 110 λευκοῖς τε σταχύεσσιν ἔβριθ' ἀνέατος ἄρουρα.
 'Ρεῖθρα γλάγευς ἦδη καὶ νέκταρος ἔρρεε ρεῖθρα.
 Στάζε δ' ἀπὸ πρίνου ξανθὸν μέλι τηλεθώωντος.

Δευτέρα γενεά ἡ ἀργυρᾶ.

- Ζεὺς δ' ἐπεὶ εἰς ἔρεβος ῥίψας πατέρα Κρόνον ἤρξε
 Κόσμου, ἀργυρῇ γενεῇ γένετ' ἢ τε χερσίων
 115 ἔπλετο χρυσεῖης, χαλκῆς δ' ἄρα πολλὸν ἀρείων.
 Τῆμος γὰρ προτέρου ἔαρος Ζεὺς μέτρα βραχύνας
 χείματί τ' ἠδὲ θέρει καὶ πουλυτρέπτω δπῶρη
 παυροτέρω τ' ἔαρι τετράωρον ἔπλησ' ἐνιαυτόν.
 Δὴ τότε ἐφλέχθη πρῶτον ὑπ' ἀκτίνεσσι θερείης
 120 ἀήρ, ἡ δ' ἀνέμοις ἠωρήθη παγὲν ὕδωρ.
 Πρῶτον δ' οἰκί' ἐσῆλθον· ἔσαν σφι σπείεα οἴκοι
 καὶ ῥῶπες πυκιναὶ καὶ φλοιῶ σύμπλοκοι ὄζοι.
 Δὴ τότε πρῶτον ἄλοξι βαθείης σπέρματα Δηοῦς
 ἐκρύφθη, καὶ ταῦροι ὑπὸ ζεύγλης στονάχησαν.
 Τρίτη γενεά ἡ χαλκῇ, μεθ' ἣν τετάρτη ἡ σιδηρᾶ.
 125 Χάλκεον εἶτα γένος τρίτατον χθονὶ ἔσπετο κείνοις,
 τρηχύτερον κραδίην καὶ δαίιν' ἐπὶ τεύχε' ἐτοῖμον,
 ἔμπης δ' οὐκ ἀλιτρόν· πύματον δ' ἄρ' ἔγεντο σιδηροῦν.
 Αἶψα τότε ἐπλήσθη γενεῇ χείρων κακότητος
 πάσης· ὥχετο δ' ἀτρεκίη καὶ πίστις ἄμ' αἰδοῖ.
 130 ἀντὶ δὲ τῶν μερόπεσσι δόλοι τ' ἀπάται τ' ἐνέδραι τε
 ἤλυθον ἠδὲ βίη, κτεάνων τ' ἀκόρητον ἐέλδωρ.
 Λαίφεα τῆμος ἔτεινεν ἀπειρήτοις ἔτ' ἀήταις
 ναυσιβάτης· τρόπιδες δ' ἐπ' ὄρεσφιν δητὰ τραφεῖσαι
 κύμασιν ἀγνώτου τότε ἐπωρχήσαντο θαλάσσης.
 135 Τὴν δὲ πάρος κοινήν, ὥστ' ἀήρ καὶ φάος ἄμμι,
 γαιοδάτης οὔροις δολιχοῖσι διώρισε γαῖαν.
 Οὐκ ἦτευν ἄνδρες λιπαρὴν χθόνα λήϊα μούνα,
 ἢ βρωτύν· πόρσω δ' ἔδυσαν χθονὸς ἔγκατα, κείμεν
 πλοῦτον δρύσσοντες γενετῆρα κακῶν πολυκηδῆ,
 140 ὃς πρότερον στυγίης πέλας ὄρφνης κεύθετ' αἰδονής.
 Ἦλθε χάλυψ ὀλοὸς χρυσός τ' ὀλωώτερος ἦδη
 ἐς φάος· ἦλθε δ' ἄρης, ὃς ὀπλίζεται ἀμφοτέροισι,

- χείρεσι δ' αἰμοβαφῇ καναχεῦντά τε τεύχεα πάλλει.
 Νῦν βίος ἀρπάγιμος, ξείνῳ ξένος οὐκ ἔτι πιστός,
 145 οὐχ ἐκυρῶ γαμβρός· σπανίη δὲ χάρις καὶ ὁμαίμοις.
 Ἐντύνει γαμέτης ἀλόχῳ μόρον, ἥ δ' αὖ ἀκοίτη·
 ὦχρά δὲ μητρυαὶ χαλεπαὶ μίσγους' ἀκόνιτα.
 Νῦν καὶ ἔτη γενέταο πρὸ ὥρης υἷος ἐρευνᾷ.
 Δέδμητ' εὐσεβίη, καὶ ῥ' ὑστάτη οὐραγιῶνων
 150 παρθένος Ἀστραίη χθόνα κάλλιπεν αἰμοφόρυκτον.

Μάχη τῶν γιγάντων κατὰ τῶν θεῶν.

- Ὅφρα δὲ μὴ γαίης αἰθὴρ ἀδεέστερος εἴη,
 ἀρχὴν οὐρανήν ποθέσαι τότε φασὶ γίγαντας,
 οὐρεὰ τ' ἄλλ' ἄλλοις ἐπινῆσαι κλίμακ' ἐπ' ἄστρα.
 Τῆμος ὑπερμενέων ῥήξας Ζεὺς σκηπτῷ Ὀλυμπον,
 155 Πηλίου ἐξετίναξ' ὑποκειμένου οὐρεος Ὅσταν.
 Ὡς δ' ἄρ' ὑπὸ βρίθει τόσῳ ἄγρια γυῖ' ἐκαλύφθη,
 αἵματι ὧν τεκέων πεπαλαγμένη, ὥς φάτις, αἶα
 θερμάνθη, καὶ λύθρον ἐνεψύχωσε θαλυκρόν.
 Ὅφρα δ' ἐῆς φύτλης μνημῆϊα μίμνη ὀπίσσω,
 160 τρέψεν ἐς ἀνθρώπους. Αὐτὰρ καὶ ἦδε γενέθλη
 οὔτε θεῶν ἀλέγιζ', ἀνδροκτασίησί τ' ἔχαιρε
 καὶ βίῃ· ἥ κ' ἔγνωσ τήνδ' αἵματος ἐκπεφυῖαν.

Ὁ Ζεὺς μεταβάλλει τὸν Λυκάονα εἰς λύκον. Βούλεται
 δὲ τὸ ἀσεβὲς τῶν ἀνθρώπων γένος ἐξαφανίσαι
 καὶ ἄλλο νέον παραγαγεῖν.

- Ὡς δ' ἴδε ταῦτ' ἀπ' ἄκρης ὑψιδμήτοιο Κρονίων,
 δεινὸν ἀνεστονάχησε· νέην δὲ Λυκάονος ἦσι
 165 δαῖτ' ἐνὶ φρεσσὶν ἔχων, οὐπῶ διάπυστον ἐοῦσαν,
 ἄσπετον ἐν στέρνοισι χόλον Διὸς ἄξιον ἔσχε,
 σύν τ' ἐκάλεσσε θεούς· οἱ δ' ἤλυθον ὦκ' ἀγορήνδε.
 Ἐσθ' ὁδὸς ὑψίβατος, εἰν εὐδίῃ ἄμμιν ὁρατὴ,
 ἥ γλαγρόεσσα κέκλητ', ἀρίδηλος λευκάδι χροιοῇ·
 170 ἥδ' ὁδὸς ἀθανάτοις ἐς δώματα ὑψικεραύνου

καὶ βασιλεία πέλει· μεγάλων δὲ θεῶν ἐκάτερθε
δεξιτερῇ λαιῆτ' ἀναπέπταντ' ἀγλαοὶ οἴκοι.
Ὅχλος μὲν σποράδην ναίει, προφανεῖ δ' ἐνὶ χώρῳ
οἰκί' ἔθεντο θεοὶ μεγάλοι ναετῆρες Ὀλύμπου.

- 175 Ῥήμασι δ' εἶγε θέμις καταχρήσασθ', ἦκεν ἔγωγε
τὸν χῶρον καλέσαιμι παλάτιον εὐρύ Ὀλύμπου.
Ὡς οὖν μαρμαρέῳ ἔζοντο θεοὶ ἐνὶ οἴκῳ,
θώκου ἔφ' ὑψιτάτου, σκήπτρῳ τ' ἐλέφαντος ἐκεῖνος
χερσὶν ἐρειδόμενος, τρίς καὶ τετράκις περὶ κρατὶ
180 σεῖσε κόμην, τῇ γῆν, πόντον τ' ἡδ' ἄστρ' ἐλελίξει.
εἶτα δ' ἀπὸ στόματος κεχολωμένου ἔκφατο τοῖα·
“ Ἀμφ' ἀρχῆς Κόσμου οὐ μᾶλλον ἔδεια πάροιθεν,
» εὐτε δρακοντόποδες ἐλέειν ἄκρην μεμαῶτες
» οὐρανίην, ἑκατὸν ἐπὶ χεῖρας ἱάλλον ἕκαστος·
185 » Εἰ γὰρ καὶ δῆϊοι ἔσαν ἄγριοι, ἐξ ἑνὸς ἔμπηξ
» στίφεος, ἐκ δ' ἄρ' ἱῆς φύτλης ἔρις ὦρνυτ' ἐκείνη.
» Νῦν δὲ γένος θνητῶν, ὅσον ὠκεανὸς περικλύζει,
» χρή με πρόπαν ὀλέσαι. Στυγὸς ὄμνυμ' ἄφθιτα ῥεῖθρα,
» τὰ προρέει στυγίοιο δι' ἄλσεος εἰν αἶδας·
190 » παντὸς ἐπειρήθην ἄκεος πάρος· ἀλλὰ γ' ἀναλθές
» πῆμα τεμεῖν δέον, ὅφρα μὴ ἀρτεμέα προσόληται·
» εἰσὶ μοι ἡμίθεοι, νύμφαι, θεοὶ ἀγροδίαιτοι,
» Φαῦνοι καὶ Σάτυροι, Συλβανοὶ τ' οὐρεσίοικοι·
» τοῖς ἐπεὶ οὐ δίδομεν τὰδ' ὀλύμπια δώματα ναίειν,
195 » δῶμεν ἀκινδύνως χθόνα γούν, τὴν ἔλλαχον, οἰκεῖν.
» Ἡ που ἐν ἀσφαλίῃ, θεοὶ, ἔμμεν ὀίετ' ἐκείνους,
» Ὀππότ' ἔμοιγε κεραυνὸν ἰδ' ὑμέας ἰθύνοντι
» γνωτὸς ἐπ' ἀγριότητι δόλους ὕφηνε Λυκάων; „
Ἐβρύχης' ἀγορῇ καὶ τίσασθ' ἤττε κεῖνον,
200 ὃς τὰδ' ἔτλη ῥέξαι. Τὼς φύτλη πᾶσα βροτεΐη,
ἡνίκα καισαρέφ' ἀσεβῆς λόχος αἵματ' ὄρουσεν
οὖνομα Ῥωμαίων σβέσσαι, θάμβησε κλύουσα

- θροῦν δλέθροιο τόσου, σύμπας' ἔφριξε δὲ γαῖα.
 Οὐχ ἦσσαν τότε σοι πίστις σῶν εὐαδεν ἀνδρῶν,
 205 Αὐγουστ', ἥ κείνη Κρονίδῃ, ὃς ἐπεὶ χερὶ θρύλλον
 εὔνας' ἰδ' αὐδῇ, πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
 Ὡς δ' ἄρ' ἔληξε βοή σεμνοῖο ἀνακτος ἐφετμῇ,
 μύθῳ Ζεὺς τοιῷδε σιωπὴν αὐθις ἔλυσε.
 "Ποινὴν κείνος ἔτισε· μέριμναν τήνδ' ἀπόθεσθε.
 210 » Τίς δ' ἔπλετ' ἀμπλακίῃ τε τίσις θ' ἔο, νῦν ἐρῶ ὕμμιν·
 » Ἴκετ' ἐμὰς ἀκοὰς αἰῶνος φῆμις ἀεικῆς,
 » ἦν ἐψεύσθ' ἐθέλων κατ' Ὀλύμπου ὄρουσα καρήνων,
 » καὶ θεὸς εἰσάμενος θνητῷ περινίσσομαι αἶαν.
 » Πάντ' ἀπαριθμῆσαι, ἐπὶ δ' ἔδρακον αἴσυλα πάντη,
 215 » μακρὸν ἔμοιγέ κ' ἔοι. Ἐτύμου φάτις ἔπλεν ἐλάσσων.
 » Ῥιγῆλὸν θηρῶν κεῖθος διὰ Μαίναλον ἦλθον,
 » Κυλλήνην θ', ὕλας τε Λυκαίου κυμαλῆοιο.
 » Ἐνθεν ἔδρην τε τυράννου ἰδ' ἄξενον οἶκον ἱκάνω
 » ἀρκάδος, εὔτε κνέφας νύκτ' ὄψιμον ἔλκει' ἐπ' αἶαν·
 220 » Φῆνα τέρας θεὸς ἔμμεν· ἀπαυτίκα δ' ἤρξατο λαὸς
 » Λίσσεσθαι· πρῶτον δὲ λιτάς ἔσχωπτε Λυκάων,
 » εἴτ' ἔφη· ἀσφαλέως πειρήσομαι, εἰ θεὸς οὗτος,
 » ἥ ἐ βροτὸς πέλεται· τὸ δ' ἐτήτυμον ἐκφανὲς ἔσται.
 » Ἐντυεν οὖν νυχίῳ βεβαρηότι μοι φόνον ὕπνῳ
 225 » ἐξαπίνης· ἐτύμου τοίη οἱ εὐαδε πείρα·
 » ἀλλὰ μεταγνοὺς αἶψα δέρην χαλκῷ διάμνησεν
 » ἀνέρος, ὃν οἱ ἔπεμψε Μολοσσῶν ἔθνος ἔμμηρον·
 » ἡμίχῳα δ' ἔπειτα μέλη τὰ μὲν ὕδατι θερμῷ
 » ἔφησ', ἄλλ' ὥπτησεν ὑπὲρ πυρὸς αἰθομένοιο
 230 » καὶ παρέθηκε τραπέζῃ· ἐγὼ δ' ἤρριψα κεραυνῷ
 » οἶκον ἐπ' οἰκοσίοισι θεοῖς ναετῆρι ὁμοίοις.
 » ὦχετο δ' ὁ τρέσσας· ὅτε δ' ἀγρῶν ἴκετο σιγῇ,
 » ὠρύετο, φθόγγον τε μάτην πειράατ' ἀφείναι.
 » Αὐτότε λύσσαινε στόμα καὶ φόνου ἡθάρδι ὀρμῇ

- 235 » Ἐτράπετ' ἐς ποίμνας, νῦν θ' αὐτως αἵματι χαίρει.
 » Εἴματα μὲν μαλλοί, χεῖρες δ' οἱ μηροὶ ἔγεντο,
 » αὐτὸς ὅλος δὲ λύκος, εἶδους προτέροιο φυλάσσω
 » ἔχνη· ὁμοίη γὰρ πολιήτε βίη τε προσώπου,
 » ὅσσε θ' ὁμῶς γλαύσσει καὶ ὁμῶς πέλει ἀγρίη ὄψις.
- 240 » Ἦριπε δὴ δόμος· οὐ μὲν εἰς δόμος ἦεν ὀλέσθαι
 » ἄξιος· ὅπποι χλὼν τέταται, κακὴ ἄρχη ἐριννύς.
 » Φαίης κ' εἰς κακὰ πάντας ὁμόσσαι· τῷ ῥά νυ πάντες
 » ἦν ἐπέοικε δίκην δόντων ταχύ· τοῦτο δέδοκται. »
 Οἱ μὲν ἐπήνησαν μῦθον Διὸς ἡδ' ἐπόρινον
- 245 σφοῖς ἐπέεσσι χόλον· οἱ δ' αὖ πείθοντο σιωπῇ.
 Ἀλλὰ γένους μερόπων ἀλγεινὸς πᾶσιν ὀλεθρος
 ἔσκεν· ἀνέηροντ' οὖν, τίς γαίης ὄψις ἐρήμης
 ἔσσεται ἀνθρώπων· τίς δ' ἐς βωμοὺς θύε' αὖθις
 οἶσει; ἥ που Ζεὺς χθὼν' ἀνήσει θηρσὶν ἐρημοῦν;
- 250 Τοιάδ' ἀνειρομένοισι θεῶν ἐκέλευεν ἀνάκτωρ
 θαρσεῖν· πάντα γὰρ οἱ ταῦτα φρεσὶ φάσκε μελήσειν,
 θαυμασιῶς τ' ἐγερεῖν γένος ἄλλ' ἀνόμοιον ἐκείνῳ.
- Ὁ Ζεὺς ὕδασι πᾶσαν τὴν γῆν κατακλύσας τὸ τῶν
 ἀνθρώπων γένος ἐξόλλυσιν·
- Ἦδ' ἐπ' αἶαν ἐμελλε κεραυνοὺς πᾶσαν ἰῆλαι·
 Δεῖσε δέ, μὴ αἰθὴρ ἀναφλεχθεῖη πυρὶ τόσσῳ,
- 255 ἐν δ' ἄρα πρησθεῖη μέγας ἄξων αἴψα πόλοιο.
 Μῆσατο δ' αὖτε νόῳ, ὅτι μόρσιμον ἦν ποτε πόντον
 καὶ χθὼν' ἰδ' οὐράνια φλεχθήσεσθαι βασιλεία,
 καὶ Κόσμου πημανθῆναι πυρὶ ἄσπετον ὄγκον·
 τοῦνεκ' ἀπ' ἐκ χειρῶν βέλεα θέτο, ἔργα Κυκλώπων,
- 260 ἀλλοίην δὲ τίσιν βουλευσατο· ὕδασι φύτλην
 ὀνητῶν ἐξολέσαι, χεύας πολὺν ὑψόθεν ὄμβρον.
 Αἴψα μὲν οὖν βορέην ἐν σπῆεσσ' Αἰόλου εἶρξε
 πνεύματά θ', ὅσσα νέφη συναγερθέντ' ὥκα κεδάζει·
 ἐκ δ' ἀφέηκε Νότον· πτερύγεσσι δ' ἔγ' ἵπταται ὑγρῆς,

- 265 δεινὴν πισσώδει κεκαλυμμένος ἀχλύϊ ὤπα.
 Πώγων οἱ βέβριθ' ὄμβροισ· πολιὴ βλύει ὕδωρ·
 συννενέφονται ὄφρυς· πτερὰ καὶ κόλπος δεδίδανται.
 Ὡς δὲ νέφη χεῖρεσσι μετήγορα μακρὰ πίεσσε,
 συμπατάγησε· ῥύη δ' ἄρ' ἀπ' αἰθέρος ἄσπετον ὕδωρ·
- 270 Ἔσσαμένη δ' ἐσθῆτα πολύχροον ἄγγελος Ἥρης
 σύλλεγεν Ἴρις ὕδωρ, νεφέλας τ' ἥρδευε κελαινάς.
 Ἀήϊ' ἐκλίνθη ἔραζε, δακρυτὴ δ' ἐλπίς ἀγρώτου
 ῥεῦσε χαμαί, μακροῦ τ' ἐνιαυτοῦ ὤλετο μόχθος.
 Οὐ μοῦνος δ' ὑπέδρησσε Διὸς χόλῳ οὐρανὸς εὐρύς,
- 275 ἀλλὰ καὶ οἷς ὑδάτεσσιν ἀδελφὸς γλαυκὸς ἄρηγεν·
 οὗτος γὰρ ποταμοὺς συναγείρας, ὡς οἱ ἐσθῆλθον
 οἶκον ἄνακτος, ἔφη· “οὐ μακροῦ χρεῖ με κελευσμοῦ
 » ὕμμι· μένος δεῦθ' ὑμετέρων ἐκχεύατε ρεῖθρων.
 » τοίη χρεώ πέλεται· οἴκους ἄνετ' ἡδ' ἀχάλινα,
- 280 » ἔρκεα συσκεδάσαντες, ἐάσατε ρεῖθρα φέρεσθαι·,,
 Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἴσαν καὶ ἀνεύρυνε στόμ' ἕκαστος
 ἧς πηγῆς· ἄφετον δ' ἄλαδε προκυλίνδετο ὕδωρ.
 Αὐτὸς δ' αἶαν ἐπληξε τριαίνῃ· ἡδ' ἐκραδάνθη,
 σεισμῳ τ' εὐρυχαδεῖς κόλπους ὥϊξε ρεέθρων.
- 285 Ἄμ· πεδίον ποταμοὶ ὑπεράλμενοι ἔρκεα θῦνον·
 πὰρ δ' ἔρυον θάμνους καὶ λήϊα, θρέμματ' ἰδ' ἄνδρας,
 δώματα καὶ νηῶν ἄδυτα ξὺν ἀγάλμασιν ἱροῖς.
 Εἰ δὲ δόμος τις ἔμεινε, τόση τε βίη ἐδυνάσθη
 ἀντισχεῖν, ἀλλ' οὖν τέγεος καθυπέρτερον ὕδωρ
- 290 ἤέρθη, τύρσεις δ' ὑπὸ δινῆς ἥριπον οὐδεῖ.
 Οὐδὲν ἔτ' ἀλλήλων χθόνα καὶ πόντον διέκρινε·
 πόντος ἀπάντη ἔην, οὐδ' ἀκτὰς εἶχ' ἔτι πόντος.
 Καὶ ῥ' ὁ μὲν ὄχλον ἔχει, ὁ δὲ γαμφῇ κύμῃ ἐφίξει,
 κεῖθι τ' ἐρέσσει, ὅπου πρῶτην ἴθυνεν ἄροτρον.
- 295 Ἄλλος ὑπερθ' ἀγραῦ ἢ ἐπαύλιος ἐμδυβίοιο
 πλώει, ὁ δ' αὖ πτελέης ὑπὲρ ἄκρης ἀσπαλιεύει·

- εἰ τύχοι, ἐς λειμῶνα καθιμᾶτ' ἄγκυρα χλωρόν,
 ἥ κυρτὴ χραυεὶ νέρθε τρόπις ἀμπελεῶνας·
 ἧ δ' αἶγες λεπταὶ ποίην ἐνέμοντο πάροιθε,
 300 νῦν ἐκεῖ ἀμπαύουσι δυσειδέα σώματα φῶκαι.
 Ἄλσεα θαυμαίνουσι, πόλεις τε, δόμους τ' ἐνὶ πόντῳ
 Νηρεΐδες· δελφῖνες ἔχουσ' ὕλας, πρὸς ἄκροις δὲ
 ὄζοις χριμπτόμενοι φηγοὺς δονέουσι τρεμούσας.
 Νεῖ λύκος ἐν μήλοις, πυρρὸν δ' ὑδάτεσσι λέοντες
 305 καὶ τίγρεις ὀχέοντ'· ἱς οὐ κάπρη δνίνησιν
 ἄσπετος, οὐδ' ἐλάφῳ ἀπενεχθείσῃ πόδες ὠκεῖς·
 Δὴν ὄρνις χέρσον διζήμενος, ἧ καθίσειε,
 πολλὰ καμῶν πετρύγεσσι δι' ἡέρος ἔμπεσ' ἐς οἶδμα.
 Ὅρμῃ ἀπειρεσίῃ πόντοιο κάλυψε κολώνας,
 310 καὶ κορυφὰς ὄρέων νέα κύματα θείνε θαλάσσης.
 Ἦρπασε τοὺς πλεῦνας ῥόος· ὦν δ' ἄρ' ἐφείσατο κύμα,
 τοὺς δάμνα λιμὸς δηρὸν χατέοντας ἐδωδῆς.

Δευκαλίων καὶ Πύρρα ἐπὶ τὸν Παρνασσὸν καταφυγόντες διασώ-
 ζονται. Τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ παυσαμένου, Θέμιδος κελεύσει ὑπὲρ
 κεφαλῆς λίθους ὀπίσω βάλλουσιν, οἳ εἰς νέον ἀνθρώπων γένος
 μεταμορφοῦνται.

- Φωκίς ἀπ' Ἀονίης Οἰταίην, αἶαν ὀρίζει,
 χθὼν γόνιμος, ὅφρ' ἔην γε χθῶν· τότε δ' ἐπλετο πόντος
 315 μοῖρα καὶ ἀπροφάτων ὑδάτων πυθμὴν πολυχανδῆς.
 ἐνθ' εἰς ἄστρα κάρηνα δὺ οὐρος μακρὸν αἶρει,
 οὐνομα Παρνησός, νεφέων κορυφὴν ὑπερίσχων·
 ὥς τόθι Δευκαλίων (ἔχε γὰρ τᾶλλ' ἄσπετον ὕδωρ·)
 βαιοῦ ἐπὶ σκάφεος κέλσεν τότε σὺν παρακοίτι,
 320 Κωρυκίδας νύμφας τε, θεοὺς θ' ἱκέτευσεν ὀρείους,
 Μαντιπόλοντε Θέμιν, ὀνητοῖς τότε χρησμοῶλογεῦσαν.
 οὔτις ἀνὴρ κείνου κρείστων ἐπλετ' ἢ δίκαιος
 οὔτως, οὐδὲ θεοὺς κείνοιο τις ἄζετο μᾶλλον.
 Ζεὺς ἐπεὶ οὖν ἐπὶ κλυστον ἐσέδρακεν ὕδασι γαῖαν,
 325 καὶ δὴ ἐν' ἄνδρα μόνον βροτέης φύτλης περίλοιπον,

- καί τε γυναῖκα μίαν βροτέης φύτλης περίλοιπον,
 ἄμφω ἀγνεύοντε, θεῶν ἄμφω θεράποντε,
 ῥίμφ' ἐκέδασσε νέφη· βορέη δ' ὄμβρους ἀπελάσσας,
 πόντῳ γαῖαν ἔδειξε καὶ ἀγλὰν αἰθέρα γαίῃ.
- 330 Οὐδὲ χόλος πόντου μίμνει· τριόδοντα δ' ἑάσας,
 ὕδατ' ἐπιψᾶ ἄλός μεδέων· ἀνέχοντα δὲ βένθους
 προσφυέσιν τ' ὤμους κεκαλυμμένον ἔκτοθι κόχλοις
 γλαυκόχροον φωνεῖ Τρίτων', ἐριηχέϊ τ' ὦκα
 ἐμπνεῦσαι κέλεται κόγχῃ καὶ σήματι ρεῖθρα
- 335 καὶ ῥόθι' ἄψ καλέσαι· Ὁ δὲ κοίλῃν λάζετο χερσὶ
 σάλπιγγ' ἐκ νεάτης εὐρυνομένην στροφάλιγγος,
 σάλπιγγ', ἥ θ' ἄλῃ δεξαμένη πνοιὴν ἐνὶ μέσση
 ἡϊόνας πύμπλησιν ὑπ' ἡῶ καὶ ζόφον ἠχῆς.
 Ὡ δ' ὡς θεοῦ στόματος διεροῦ ὑφ' ὑγροῦ γενείου
- 340 καὶ τότε' ἐφαψαμένη ἀνακλητικὸν ἦκε κέλευσμα,
 πᾶσα χθὼν ἐνοπὴν καὶ ὕδατα πάντ' ἐσάκουσεν·
 ὕδατα δ' ὅσ' ἐσάκουσεν, ἐπεσχέθη εἶθαρ ἅπαντα.
 Ῥεῖθρ' ἀπεμειώθη, ἀνὰ δ' ἐσχεθον αὖ πάλι πρῶνες·
 ἄκται δ' αὖ ἄλ' ἔερξαν, ἀτὰρ ποταμούς· χάδον ὄχθαι·
- 345 ἐκ δ' ἀνέτελλ' ὕδάτων ἥδη πέδον, ἠὔξετο χέρσος·
 καὶ ὕλαι δὲ κάρηνα μετ' ἡμᾶρ μακρὸν ἔφαινον
 γυμνά ὑπὲρ ῥεέθρων, ἰλὺς δ' ἔτ' ἐφίζε πετῆλοις.
 Κόσμος ἀνεῖρύσθη. Τὸν δ' ὡς ἶδε πάντα κένανδρον
 καὶ χθὸν' ἐρημαίην σιγὴν κατὰ πᾶσαν ἔχουσιν,
- 350 Δευκαλίων Πύρρῃν προσφύγξατο τοῖα δακρύων·
 « ὦ χάσις, ὦ δάμαρ, ὦ μούνη περίλοιπε γυναικῶν
 » ἦν γενεὴ ξυνή μοι ἀνεψιότης τε συνῆψε
 » πρῶτον, ἔπειτα λέχος, νῦν δ' αὖ ὁμῇ αἶσα συνάπτει.
 » Γαῖαν, ὅσῃν ὀράα φάος ἀντέλλον τε δύνει τε,
- 355 » ναίομεν ἄμμε δύο· πόντος γὰρ τᾶλλα καλύπτει.
 » Ἀλλὰ βίος καὶ νῦν οὐ λίην ἔμπεδος ἄμμι·
 » καὶ νῦν γὰρ νόον ἄμμι πυκναὶ νεφέλαι κλονέουσι.

- » Τίς σοι φρήν κεν ἔην, ὦ δύσμορε, εἴ δ' ἴχ' ἐμεῖο
 » αἴσα μόνην σ' ἐσάωσε; δέος δ' ἄρα πῶς κεν ἔνειακας
 360 » μούνη; τίς δέ κεν ἔσκει παρήγορος ἀχθυμένη σοι;
 » ἥ γάρ ἐγώ, σύλλεκτρε, σάφ' ἴσθ', εἰ ἄλός εἶχέ σε κύμα,
 » αἰψά κ' ἐφωμάρτησα, ὁμοῦ θ' ἄλός εἶχέ με κύμα.
 » Αἰθ' εἶχον πατρίης ἀναπλάσσαι τεχνοσύνησι
 » λαούς, καὶ ψυχὰς πεπλασμένη ἐνθήμεν αἶψα.
 365 » Νῦν δὲ γένος θνητῶν μούνοις μένει ἐν δυσὶν ἄμμιν·
 » ὥς γὰρ ἔδοξε θεοῖσι· βροτῶν δὲ λελεήμεθα δεῖγμα.,
 » Ὡς φάτο· σύνδ' ἔκλαιον· ἀτάρ σφι θεὸν λιτανεύσαι
 εὐαδεν οὐρανὴν χρησιμοῖς τε ματεῦσαι ἀρωγῇ·
 οὐ γένετ' ἀμβολίη· Κηφισόνδ' ἤλυθον ἄμφω
 370 οὐπω ἀκραφνέ', ὅμως τέμνοντ' ἐθάδ' ὕδασι κοίτην.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κεφαλὴν τε καὶ εἵματα νάμασι κείνου
 ῥᾶναν ἐπαντλήσαντες, ἐς ἱερὸν ἵχνια νηὸν
 αἰψα θεῆς ἴθυναν, ὅου βρύα φύντ' ὀρόφωμα
 ἥσχυον, βωμοὶ δὲ πυρὸς μένον ἄμμοροι ἱεροῦ.
 375 Ὡς δ' ἴξον νηοῦ βάθρα, πρηνεῖς προπεσόντες
 εἰς οὐδας, κύσαν ψυχρὸν λίθον ἐμφοβοὶ ἄμφω,
 τοῖά τ' ἐπεφθέγγαντο· « θεῶν εἰ φρήν ὁσίησιν
 » θνητῶν ἱκεσίησι μαλάσσεται, εἰ χόλος εἴκει,
 » εἰπέ, Θέμι, τίني μηδοσύνη κεν ἀκέσσιμον εἶη
 380 » πῆμα γένους μερόπων· κλυσθεῖσι δ' ἄρῃξον ἐνηγής.,
 τοὺς δ' ὦκτειρε θεὰ καὶ ἀνεΐλεν· « ἀπόσσετε νηοῦ
 » κρᾶτα καλυψάμενοι, καὶ τ' ἀλλύσασθε χιτῶνας.
 » εἴτ' ὅσῃ μεγάλῃς ὑπὲρ ὧμους βάλλετε μητρός.,,
 δὴν ἀνέω ἔσταν· προτέρη δ' ἄρα Πύρρῃ ἔλυσε
 385 σιγὴν ἡδὲ θεῆς ὑπακοῦσαι ἀναίνετ' ἐφετμῆς.
 Σύγγνοιαν δ' ἡτεῖτο περίτρομος· αἶδετο γάρτοι
 ὁστέα ῥιπτάζουσ' ἀσεβῆσαι πρὸς γενέτειραν·
 ἐνθ' αὖ ῥήμαθ' ἕκαστα θεοπροπίης ἀνέταζον
 ἐν σφίσιν ἀχλυόεντα, νόον τ' ὁμφῆς ἀνεδίφων.

- 390 Εἶτα Προμηθεΐδης Ἐπιμηθέος ἤκαλε κούρην
αἰμυλίοις μύθοις· “ ἦ φρήν ἀπατήλια φαίνει,
» ἄμμιν, ἔφη, ἦ χρησμός δδ’ οὐκ ἀθέμιστα κελεύει.
» Γῇ τελέθει μεγάλη μήτηρ· τῆς δ’ ὅστε’ οἶω
» λαῶς ἔμεν· βάλλειν ὑπὲρ ὤμους λαῶς ἄνωγεν. ,,
- 395 Εἰ καὶ εἰκατὴ Τιτηνίδ’ ἔπειθεν ἀκοίτου,
ἔμπης δ’ ἐν δοιῇ νόος ἦν· τόσον ἄμφω ἀπίστων
ἐννεσίησι θεῶν. Τί δ’ ὅμως πείρα βλάβος οἶσει;
Κάββαν, κῤῥα κάλυψαν ἰδ’ ἀλλύσαντο χιτῶνας·
ὥς δ’ ἐτέτακτο, λίθους εἰς ἶχνια βάλλον ὀπίσσω.
- 400 Λᾶες (πῶς πιστόν, εἰ μὴ τὸ παλαίφατον ἦεν;)
ἤρξαντο στυφελὴν μεταμείβειν σύστασιν αἴφνης·
καίτε μαλασσόμενοι μορφὴν χρόνῳ ἦκα δέχεσθαι.
Εὖτε δ’ ἀέξηθέν τε φύσιν τ’ εὐπλάστον ἔλοντο,
μορφὴ τις βροτέη εἰδάλλετο οὐ σάφ’ ἐν αὐτοῖς,
- 405 ἀλλ’ οὔ γε λίθου λαξευομένης ὑπὸ γλύπτου,
ἢ θ’ ἄλλης οὐ τετύπωτ’, ἀξέστοις εἰκόσ’ ὁμοίη.
Τῶν δ’ ἄρ’ ὅσον χυμῷ διερὸν πέλεν ἡδὲ γεῶδες,
σώματος εἰς πλαδαρὴν ἐτράφθη σάρκα βροτείου·
αὐτὰρ ὅσον περ ἄκαμπτον ἰδὲ στυφλόν, ὅστέ’ ἐτόχθη·
- 410 εἴτι δ’ ἔην φλέψ, μεῖνε καὶ οὖνομα τοῦτο φυλάσσει·
Αἶψα μὲν οὖν λαῶς, τοὺς ἀνδρὸς χεῖρ ἀφέηκε,
ἀθανάτων βουλῇ τύπον ἄρσενα πάντες ἔλοντο.
Θηλυτέρης δὲ βολῆς ἀνέφυ γένος ἔμπαλι θῆλυ.
Τοῦνεκ’ ἄρ’ ἀστεμφεῖς τε, πόνων τε τλήμονές ἔμεν
- 315 θνητοί, μὴνύοντες, ὅθεν πάρος ἐκγενόμεσθα.

Ἐκ τῆς ἰλῆος ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν διαθερμανθείσης ἀκτίνων
ζῶα ποικίλα, τὰ μὲν τοῖς προτέροις ὅμοια, τὰ δὲ καινὰ
φύονται, ἐν αἷς καὶ ὁ ὅρις Πύθων.

Τῶν δ’ ἄλλων ζώων πολυποικίλα εἶδεα γαῖα
αὐτομάτῃ ἀνέφυσεν, ἐπεὶ ῥ’ ἱμάς πυρὶ θείῳ
θερμάνθη· Φαέθοντος, ἔλη δ’ ἄρα τέλματά θ’ ὑγρά,

- σπάργησαν θέρμη, ζωθαλπέϊ δ' εὖγον' ἐν αἴῃ,
 430 μητέρος ὥς τ' ἐν γαστρί, τραφέντα σπέρματα πάντων
 ηὔξήθη καὶ δὴ χρόνῳ ἔμβιον εἶδος ἔδεκτο.
 Τῶς, ὁπόθ' ἐπτάβρους γυίας λίποι αὖθις ἐνίκμος
 Νεῖλος, καὶ προτέρην ἐς κοίτην ρεῖθρ' ἐπανεῖλθοι,
 ἐκ δὲ πυρωθείῃ ἰλὺς νέη αἰθέρος ἄστρῳ,
 425 ζῶνα πόλλ' ἀγρόται βωλοστροφέοντες ἀρούρας
 εὐρίσκουσι τὰ μὲν νῦν ἀρχόμενα πλάσσεσθαι,
 ἄλλα δ' αὖ ἡμιτέλεστ' ἔσθ' ὧν τ' ἐπιδευέα γυίων,
 δέρχονται· θαμὰ δ' αὖτε τὸ μὲν τι ζῶν ὁράται
 σώματος, ἄλλο δ' ἐτι ζωῆς ἔστ' ἄμμορος αἶα·
 430 εὖ τ' ἂν γὰρ θέρμη νοτίη τ' εὖ συμμιγέσσι,
 γαῖα κύει, δοιοῖν δ' ἐκ τούτοις πάντα πέφυκεν.
 Εἰ γὰρ καὶ μάχεται πυρὶ ὕδωρ, θέρμη ἐνίκμος
 πάντα φύει· φιλότης δὲ γονῆσιν ἄρρη διχόφρων.
 Ὡς οὖν πλημμυρίδος κείνης ὑπόλοιπος ἐπ' αἴης
 435 αἰθερίης ἰλὺς ἐπυρώθη ὑπ' ἀκτίνεσσι,
 νήριθμα ζώων τέκεν εἶδεα· καὶ τιν' ἐν αὐτοῖς
 ἀρχαῖ' ἀνεπλάσθη, τὰ δὲ καινὰ κνώδαλ' ἐτύχθη.
 Καὶ σὲ δὲ τῆμος ἔφυσ' ἀκούσά περ αἶα, μέγιστε
 Πύθων, ὃς λαοῖς ἄγνωστος ὄφιν τὸ πάροιθε
 440 δεῖμ' ἐπλευ· τόσσον Παρνησοῦ χῶρον ἐπεῖχες!
 Τόνδε θεὸς κλυτότοξος, ὃς ὅπλοισι προπάροιθεν
 εἰς κεμάδας τοίοις δόρκας τ' ἐκέχρητο ταχέας,
 ταρφέ' ἐφεις βέλε' ἰοδόκην μικροῦ τε κενώσας,
 πέφνεν· ἀπ' ὠτειλῶν δ' ἰὸς οἱ ῥεῦσε κελαινῶν.
 445 Ὅφρα δὲ μὴ κλεῖος τόσσου χρόνος ἔργου ὀλέσση,
 πουλυφάτους ἀέθλους ἱεροὺς ἰδρύσατο κεῖθι,
 Πύθια, ἐξ ὄφις δεδμημένου οὖνομ' ἔχοντας·
 ἐνθα νέων ὅστις χερὶ νικήσειεν ἐρίζων,
 ἢ ποσίν, ἢ τροχῶ, θαλλῶ δρυὸς ἐστεφανοῦτο.
 450 Οὐπω ἔην δάφνη· ταναῆς δὲ πρέποντας ἐθιέρης

δενδρέου ἐκ παντὸς κροτάφους τότ' ἀνέστεφε Φοῖβος,

Ἦ τοῦ Πηνειοῦ κόρη Δάφνη τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος φεύγουσα
ἔρωτα εἰς τὸ ὁμώνυμον φυτὸν μετατρέπεται.

Πηνειῖς Δάφνη Φοίβου πόθος ἔπλετο πρῶτος,
τὸν τύχη οὐκ ὤπασσ', ἀλλ' αἰνὴ μῆνις Ἔρωτος·
τοῦτον γὰρ θηρὸς νίκη γαυρούμενος εἶδε

455 Δῆλιος, εὐκαμπεῖ νευρὴν κέρα ἐντανύοντα,
καὶ οἱ ἔειπε· « Τί σοι τὰδ' ἀρήϊα, παῖ ἀεσίφρον,
» τεύχεα; Ἡμετέροισι τὰδ' ὅπλ' ὤμοισιν ἄρηνεν·
» θῆρας γὰρ δητὸς τ' ἴδμεν βέλει εὖστοχα βάλλειν·
» καὶ νῦν οὐλομένη τόσα γαστέρι πλέθρ' ἐπέχοντα

460 » Πύθων' οἰθαλέον πολέεσσιν ἐπέφνομεν ἰοῖς.
» Τύνη στέργε πόθους οὐκ οἶδ' οἶους ποτ' ὀρίνειν
» σῇ δαίδι· κλεινῶν δ' ἄρ' ἐμῶν ἀποίσχεο ἔργων·,
Τῷ δὲ πάϊς Κύπριδος· σὸν τόξον βαλλέτω, εἶπε,
» πάντα· σὲ δ' αὖ τόδ' ἐμόν· ὅσσω δὲ χερεῖονα Φοῖβε,

465 » πάντ' ἐμψυχα σέθεν, τόσσω σὸν κλεῖος ἐμοῖο·,
» Ἐννεπε, καὶ πτερύγεσσι πατάξας ἡέρα κούφης
ὄξυς Παρνησσῶ κατέπττατ' ἐπ' εὐσκιον ἄκρην.
Ἐκ δ' ἄρ' ὀϊστοδόχου βέλε' εἶλετο δοιὰ φαρέτρης,
οὔτι ὁμοῖα· τὸ μὲν σοβέει, τό δ' ἐφέλκετ' ἔρωτα.

470. Τοῦτο μὲν ἦν ἐπίχρυσον ἀτειρεῖ στίλβον ἀκωκῇ,
κεῖνο δ' ἄρ' ἀμβλὺ μολυβδωτῷ δέ τε δούνακι βριθύ·
ἀμβλέϊ μὲν δὴ ἔτρωσε θεὸς πηνειῖδα νύμφην,
τῷδ' ἑτέρῳ τέτρην' ἐς μυελὸν ὁστέα Φοίβου.

Αὐτίχ' ὁ μὲν ποθέεσχ', ἡδ' οὖνομα φεῦγεν ἐρώσης,

475 ὕλαων κευθμοῖσιν ἰδὲ σκύλοισιν ἀγρευτῶν
θηρῶν γηθομένη, Φοῖβη ἐνάμιλλος ἀνύμφη·
μίτρῃ δ' ἀμφὶς ἔχεσκε κόμην οἱ ἀνεύθετον αὐτῶς.
Πολλοὶ μιν μνώνονθ'· ἡ δὲ στυγέουσα ποθεῦντας,
ἀδμής, ἀνδρὸς ἄπειρος, ἐρήμους πλάζετ' ἀν' ὕλας·

480 οὐδ' Ὑμῆν ἢ ἔρως οἱ μέμβλετο, οὔτε τι εὐνή.

- Εἶπε θάμ' οἱ γενέτωρ· “γαμβρόν μοι, κούρη, ὀφείλεις. „
 Εἶπε θάμ' οἱ γενέτωρ· “θύγατερ, γενεήν μοι ὀφείλεις „
 κείνη δ' ἡύτ' ἄγος δαΐδας στυγέουσα γάμοιο,
 αἰδοῖ καλὰ πρόσωπ' ἐρυθαίνετο· χευαμένη δὲ
 485 πῆχθε ἡμερόεντε ἐοῦ πατρός ἀμφὶ τράχηλον,
 » αἰδίδην δός μοι, γενέτορ φίλε, εἶπε, φυλάσσειν
 » παρθενίην, τὸ καὶ Ἀρτέμιδι Ζεὺς δῶκε πάροισι. „
 Κεῖνος μέν σοι ἔνευσε, τεόν δέ σε κάλλος ἐρύκει
 ἔμμεν δ' ἡμίρεις· τεῇ εὐχῇ μάρναται εἶδος.
 490 Φοῖβος ἐρᾷ, Δάφνης ὅ', ἦν ἔδρακεν, ἔλδεται εὐνήν·
 ἐλπίζει δ' ὁ ποθεῖ· ἀλλ' ἤπαφε μαντοσύνη μιν.
 Ὡς κοῦφαι καλάμαι μέτ' ἄμνητον πυρπολέονται,
 ὡς φραγμοὶ δαΐδεσσι φλέγονται, τὰς που ὀδίτης
 ἡὲ λίην ἐπέλασσ', ἢ ὑπ' ἡοῖ ἤκ' ἀπὸ χειρός,
 495 τὼς θεὸς ἐφλέχθη, τὼς οἱ στέρνον πρόπαν ἔνδον
 αἶθετο, καὶ ἄλιον πόθον ἐλπίσιν ἔτρεφε κούρης·
 χαίτας χευομένας περὶ δειρὴν δέρκετ' ἀκόσμως,
 καί, τί δῆ, εἴγ' ἐκομοῦντο; λέγει· ἐσαθρεῖ πυρὶ ὅσσε
 στίλβοντ' ἡὔπερ ἄστρα· ὅρᾳ στόμα, οἷον ὀρᾷσθαι
 500 οὐκ ἀπόχρη· αἰνεῖ δ' ἄρα δάκτυλα, καὶ χέρας αὐτῆς,
 καὶ πῆχεις, γυμνοὺς τε βραχίονας ἄχρῃς ὑπ' ὤμους·
 κάλλιον, εἴτι κέκρυπται, δέεται· ἡδ' ἄρα φεύγει
 αὔρης ὠκυτέρῃ, οὐδ' οἱ κλύει ὧδε καλεῦντι·
 » Νύμφη πηνεῖς, λίτομαι, μένε· οὐ πέλομ' ἐχθρός·
 505 » μεῖνον νύμφη· ὧδ' ἀμνὶς λύκον, ὧδε λέοντα
 » κεμμάδες, ὧδ' ἀετὸν τρομεραὶ φεύγουσι πέλειαι·
 » ὧδ' ἐὼν ἐχθρόν ἕκαστον· ἐγὼ δ' ἐφέπω σ' ὑπ' ἔρωτι·
 » ὦμοι, μὴ προπέσης· μὴ σοὺς πόδας ἀπαλόχρωτας
 » αἰμάξωσι βάτοι καὶ τοι ἔω αἴτιος ἄλγεος.
 510 » Τρηχὺς ὀχῶρος, ὅπου θεῖεις· βράδιον, λίτομαί σε,
 » βαῖνε, δρόμον τ' ἴσχε· βράδιον δὲ μεθέφομαι αὐτός.
 » Τίς σεῦ ἐρᾷ, μάθε γοῦν· οὐκ εἰμί τις οὔρεσιόικος·

- » οὐ τελέθω βούτης· οὐ βουκόλι', οὐδ' ἄρα ποιίμνας
 » ἄγριος ἔνθα νέμω· οὐκ οἶσθα, θρασεῖα, τίν' ὤδε
- 515 » φεύγεις· τῷ φεύγεις με ταχεῖ ποδί· Δελφίς ὑπέικει
 » χώρη μοι, Τένεδος, Κλάρος ἡδὲ πόλις Παταραίη·
 » Ζεὺς μοι ἐστὶ πατήρ· δι' ἐμ' ἐσσύμενα πρό τ' ἐόντα,
 » ὄντα τε μηνύεται, νευραὶ δὲ μελίσμαθ' ἰεῖσι·
 » ναί, ἐμὸν εὐστοχέει τόξον· τὸ δὲ κρεῖσσον ἐμοῖο
- 520 » ἔν γε τέτυκται, ὃ δὴ κενεὸν μευ στέρνον ἔτρωσεν.
 » Εὐρον ἀκεστορίην, ἐπικούριος ἐν χθονὶ πάσῃ
 » κέκλημαι, πασῶν τέ μοι ἔς βοτανῶν ὑπακούει·
 » ὦμοι! οὐ γὰρ τ' ἐκ βοτανῶν ἄκος ἐστὶν ἔρωτος,
 » οὔτε τέχνης μοι ὄνησις, ἢ ἄλλοις πόλλ' ὀνήνησιν. »
- 525 "ΗΘελ' ἔτ' αὐδοῆσαι· δειλὴ δ' ἔφυγε προθέουσα
 Πηνειῖς, Φοῖβόν τε λιποῦσ' ἀτελῇ τ' ἔπε' αὐτως.
 Καὶ τότε καλὴ φαίνεται· ἀῆται γυῖ' ἀνεγύμνουν,
 πνεύματά τ' ἀντικέλευθ' ἔσθος κούρης ἀνέσειον·
 ἡδ' ὠθίζον ὀπίσσω ἀπέκτους αὖραι ἐθείρας.
- 530 Κάλλος ἄεξε δρόμος· νέος ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὑπέμεινε
 πλείονα κωτίλλειν θεὸς αἰμύλα· ὥς δ' ἄρ' ἔρωσ μιν
 ὦρνε, κραιπνοῖσι κατ' ἰχθία ποσσὶ δίωκεν.
 "Ωστε κύων γάλλος κατ' ἐρῆμον πτώκα νοήσας
 ἀγρόν, ὃ μὲν τ' ἄγρην ποσὶ μαίετ', ὃ δ' αὖ ἀλεωρήν,
- 535 καὶ ῥ' ὃ μὲν οἱ ἐμπλην ἐγκείμενος αὐτίκ' οἶε
 μάρφειν μιν, προτενεῖ δ' ἄρα ῥύγχει ἐφάπτεται ἰχνῶν·
 πτώξ δ' ἔστ' ἐν δοιῇ, εἰ δὴ ἔχετ'· ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντων
 εἰρύεται φεύγων, στόμα τ' ἄρτι χραῦσαν ἀλύσκει,
 τῶς θεὸς ἡδὲ κόρη· ὃ μὲν ἐλπίδι, ἡ δὲ φόβῳ θεῖ·
- 540 αἰρόμενος μὲν τοι πτερύγεσσιν ἔρωτος ὁ σεύων
 ὠκύτερος θέεν, οὐδ' ἔπεχε δρόμον, ἀλλ' ἐπὶ νῶτα
 εἶπετο, καὶ κατέπνιε χυτὰς περὶ αὐχέν' ἐθείρας.
 "Η δ' ἄρ' ἀπειπαμένη ὥχρησε, φυγῆς τε δαμείσα
 ἐξυτάτης καμάτῳ, Πηνειοῦ ρεῖθρ' ἐσιδοῦσα,

- 545 “ νῦν, πάτερ, εἶπεν, ἄμυνον, εἰ ἔστ’ ἐνὶ ρέμασι δαίμων·,,
τοῦδ’ ἄρα δυσφορέουσα βράδει φάτο· “ νῦν χάνε μοι, χθών,
» ἥε τόδε φθίσον, τῷ λίην εὐαδον, εἶδος. ,,
Αὐτίκα παυσαμένης ἔλε νάρκη γυῖα βαρεῖα·
ἔγκατα μὲν μαλακῷ περιβάλλεθ’ οἱ ἔκτοθι φλοιῷ·
550 εἰς φύλλωμα κόμαι αὖξηθεν, χεῖρες ἐς ὄζους·
ποὺς δὲ πάρος κραιπνὸς ῥίζησιν ἐνέσχετο οὐδεῖ·
ᾧπα κάλυψε φόβῃ, στίλβῃ μούνη ὑπελείφθη.
Καὶ τοίγῃς δ’ ἔραται, φιτρῷ τ’ ἐπιθείς χέρα Φοῖβος
αἰσθάνεται κραδίης ἔτι παλλομένης ὑπὸ φλοιῷ.
555 Τῷ ῥα περιπτύξας χερσὶ κλάδας ἡύτε γυῖα,
δένδρον πόλλ’ ἐφίλει· φεῦγεν δὲ φιλήματα δένδρον.
Τοῖα θεὸς δ’ αὖδα. “ Ἐπεὶ οὐ σ’ ἐχέμεν μοι ἐφεῖται
» εὐνέτιν, ἀλλὰ φυτόν γ’ ἐμὸν ἔσσειαι· αἰὲν ἐθειράς
» Δάφνη, κοσμήσεις, φόρμιγγά τ’, ἐμήν τε φαρέτρην.
560 » Τύννη ἀγοῖς Λατίοιο παρέσσειαι, εὖτε θρίαμβον
» ὅσσα θροεῖ μακράς θ’ ὀράα Καπιτώλια πομπάς.
» τύννη καὶ πρὸ θυρῶν Αὐγούστων στήσεται οὖρος
» πιστότατος, καὶ δρυὶν φρουρήσεις μέσση ἐν αὐλῇ.
« Ὡς δὲ κόμησιν ἐμὸν κάρη ἀμφιτέθηλεν ἀκάρτοις,
565 » τὼς σὺ αἰθαλέων φέρε φύλλων κόσμον ἀγῆρω. ,,
Παύσατο Παιήων· Δάφνη δὲ νέοις κλαδέεσσι,
νεῦσε, καὶ ὥς κάρη ἦν κορυφὴν ἐπέσεισεν ὑπερθεν·

Οἱ Ποταμοὶ εἰς τὰ Τέμπε παραγίγνονται τῷ Πηνειῷ συναλγῆ-
σοντες ἢ συνησθησόμενοι. Μόνος δ’ ὁ Ἰναχος ἄπεστι, τὴν εἰς αὐ-
τοῦ κόρην Ἰῶ ἀφανῆ γενομένην καταδυρόμενος, ἣν ὁ Ζεὺς,
τὴν ζηλότυπον Ἦραν λαθεῖν βουλόμενος, μετεβέλῃκει εἰς δά-
μαλιν. Ἦ δ’ Ἦρα παρὰ Διὸς ταύτην αἰτησαμένη τῷ πολυόμ-
ματι Ἄργῃ τηρεῖν παραδίδωσιν.

Ἔστιν ἐν Αἰμονίῃ ἀμφικρήμνη νέμος ὕλη
ἐργμένον, οὖνομα Τέμπε ὅθι προρέων ἀπὸ ῥίζης

- 570 Πίνδου Πηνειὸς ὕδατ’ ἀφρίοντα κυλίνδει,
καδδὲ βαρὺς πίπτων ῥιπῇ νέφε’ εἰκελα καπνῷ.

- αἶρει, καὶ ῥαθάμιγξι μετήορα δένδρεα ὕλης
 τέγγει, δοῦπον ἑὼν ῥεέθρων μάλα τηλὸς ἰάλλων.
 "Ενθ' οἶκον καὶ ἔδρην ποταμὸς μέγας, ἔνθ' ἔχεν ἱρὴν
- 556 ἐστίν· ἔνθα γλαφυρῶ ἐν σπείει ναίων,
 ὕδασι καὶ νύμφης ἐθεμίστευ' ὕδρομελάθροις.
 Ἐνδάπιοι πρῶτον ποταμοὶ τόθι ἠγερέθοντο,
 ἐν δοιῇ, εἰ γηθομένῳ πατρὶ συγκεχάροιτο
 θυμῷ, ἣ ἀχνύμενον παραμυθήσαιντ' ἐπέεσσι.
- 580 Σπερχειὸς λεύκης κομόων, ἀκάμαντος Ἐνιπεύς,
 Ἀπιδανὸς τε γέρων, ἀκαλὸς τ' Ἀμφρυσσος ἰδ' Αἶας,
 εἴτ' ἄλλοι ποταμοί· τοὶ δὴ, ὅποι ἰθύσειαν,
 ὕδωρ πλαγκτοσύνη κεκοπωμένον εἰς ἄλ' ἰέουσιν.
 Ἰναχος οἷος ἄπεςσι, μυχῶ δὲ κεκρυμμένος ἄντρου,
- 585 δάκρυσιν αὖξει ὕδωρ καὶ δύσμορον ἦν θύγατρ' Ἰὼ
 ὥστε νέκυν κλαίει· οὐκ οἶδ' εἰ ἔμπνοός ἐστιν,
 ἣ ἐν ἀποφθιμένοις· ἦν δ' οὐδαμοῦ εἶχεν ἀνευρεῖν,
 οὐδαμοῦ ἔμμεν οἶει, ἐνὶ φρεσὶ τ' ἄλγια ταρβεῖ.
 Ἐκ πατρίων ῥεέθρων παλίνορσον ἐσέδρακεν Ἰὼ
- 590 Ζεὺς· καὶ "ὦ κούρη Διὸς ἀξίη, ἣ τεῇ εὐνῇ
 » "Ὀλβιον οὐκ οἶδ' ὄντιν', ἔφη, θήσεις· σκιάεντα
 » Ἀλσεα κεῖν' ἴθι, (δεῖξε δ' εὐσκιον ἄλσεσι χῶρον),
 » ὅφρ' ἐπέχει χθόνα καῦμα, μεσουρανέει δ' ἄρα Φοῖβος·
 » εἰ δ' οἷα θηρῶν δειμαίνεις κεύθεα δύναι,
- 595 » Ἦγασίη θεοῦ ἀσφαλέως μυχὸν ἵξαι ἀλσῶν.
 » οὐ δὲ θεοῦ σμικροῦ, ἀλλ' ὅς μέγα χεῖρεσι νωμᾷ
 » οὐράνιον σκῆπτρον κραιπνοῦς τ' ἀφίησι κεραυνούς.
 » μὴ δὴ φεῦγέ με,, καὶ γὰρ ἔφρευγε. Νομὰς ἐλελοῖπει
 » ἥδη λερναίας καὶ Λυρκείην πολύδενδρον,
- 900 εὔτε θεὸς μεγάλην χθὸν' ὁμίχλη κρύψε καλύψας,
 παρθενικῆς δ' ἤρυξε φυγὴν ἥδ' ἤρπασεν αἰδῶ·
 Τῆμος ἀγρούς μέσσους εἰσέδρακεν ὑψόθεν Ἥρη,
 θαύμασέ θ' ὅττι νέφη φαιδρῶ περ ἐν ἡματι κοῦφα

- ἔψιν νυκτὸς ἔτευξε· νόησε δ' ὅτ' οὐ ποταμοῖο
 605 κεῖν' ἀνέηκε ῥόος, οὐδὲ χθονὸς οὐδας ἐνίκμου.
 Δίζετο δ' ὅπποι ἔοι παρακοίτης· ἦδε γάρ τε
 πολλάκι φωραθέντος ὁμείου κλέμματα κοίτης.
 Τὸν δ' ἐπεὶ οὐκ ἠυγάσσατ' ἐν οὐρανῷ, “ ἦ με πλανᾷ φρήν,
 “ ἦ ὑβρίζομ' » ἔφη· κατὰ δ' αἰθέρος αἴξασα
 610 ἔσθη ἐπὶ χθονὶ καὶ νεφέλης ἐκέλευσ' ἀποροῦσαι.
 Κεῖνος δ' αὖ ἀλόχου προνοήσας φρεσὶν ἔλευσιν,
 Ἰναχίδος λευκὴν ἐς πόρτιν ἄμειψε πρόσωπον·
 καὶ βοῦς καλὴ ἦν. Ἥρη δ' οὖν πόρτιος εἶδος
 ἦνεε καὶ ἀέκουσα· ὅτε δ' εἶη ὀπότεν τε,
 615 Βουκολίοιο θ' ὅτεν, ὥς ἀγνοέουσ' ἀνερῶτα.
 Ζεὺς δέ μιν ἐξ αἴης φῦναι λέγει, ὅφρα μὴ Ἥρη
 κτήτορ' ἐρευνάα· ἣ δ' αἰτεῖ δῶρον ἐκείνην.
 Τί Ζεὺς νῦν ῥέξῃ; χαλεπὸν μὲν ἔρωτα προδοῦναι·
 τῇ δ' αὖ ὑποπτον ἀνήνασθαι· τὸ μὲν ἐν φρεσὶν αἰδώς,
 620 Τοῦτο δ' ἔρωσ κέλεται. Αἰδοῦς κεν ἔρωσ ἐκράτησεν·
 ἀλλ' εἰ συλλέκτρῳ καὶ ἑμαίμονι βαιὸν ὀπάσσαι
 δῶρον βοῦν ἀνένευε, δοκῆσε κεν ἦδ' ἔμεν οὐ βοῦς·
 καὶ πάλληχα λαβοῦσα, θεὰ φόβον οὐ μεθέηκεν
 αὐτίκα πάντα· Διὸς φρένα καὶ κλοπίην ἐδεδοίκει,
 625 ἔστ' Ἄργῳ μιν ἔδωκεν Ἀρέστορος υἱὲ φυλάσσειν.
 Ὀφθαλμοῖς ἑκατὸν Ἄργος περὶ κρᾶτ' ἐκέκαστο,
 ὧν τε δύο ἀνδοκάδην εὐδον δεδμημένοι ὕπνῳ,
 οἱ δ' ἄλλοι φρούρευν, φυλακὴν τ' ἔχον ἐγρήσσοντες.
 Ὅπποῖν πόθ' ἔδρην ἔχοι Ἄργος, ἐδέρκετο πόρτιν·
 630 καὶ ὅτ' ἀποστραφείη, ἐνωπαδὸν εἶχεν αὖ Ἰώ.
 Ἥματος εἶα μιν βόσκεισθ'· ὑπὸ δὲ χθόνα Φοῖβου
 δύντος, ἔργε καὶ οἱ ἀπεικίότα δεσμὰ καθήπτε.
 Δένδρων κείνη φύλλα πικρὴν τ' ἀγροῦ ἥσθιε γράστιν·
 πολλάκι δ' ἀντὶ λέχους ψιλῷ εὐνάζετ' ἐπ' οὐδεὶ
 635 Δειλαίῃ, θολερῶν τ' ἄπο πολλάκι πῖνε ρεέθρων.

- Ἴετο μὲν κείνη χέρας ἰκέτις Ἄργω δρέξαι·
οὐ μὴν εἶχε χέρας, ὥσθ' ἰκέτις Ἄργω δρέξαι.
Ἦθελ' ὁδύρασθ' αἶσαν· ὅμως στόματος προέηκε
μυκηθμόν· τῷ ῥ' ἔτρεσ' ἐόν τε φόγγον ἀτύχθη.
- 640 Ἦλυθε καὶ ὄχθας, ἐνθ' εἰώθει θάμ' ἀθύρειν,
ὄχθας ἱναχίδας· ὥς δ' ἀρτιφυῆ κέρα εἶδεν
ἐν ρεέθροισιν, ἔδεισεν, ἐήν τ' ἔφυγ' ἔντρομος εἰκώ.
Ναῖδες ἡγνόεον, καὶ Ἴναχος ἡγνόει αὐτός,
ἦτις ἔην· ἥ δ' ὦ πατρὶ εἶπετο ἦσι τ' ἀδελφῆς,
- 645 αὐτὴν θ' ἐ ψαύειν θαυμάζειν τ' εἶδος ὑπεῖχε.
Δρέψας γράστιν ὄρεξε γεραιὸς οἱ Ἴναχος ἐκ γῆς·
ἦδ' ἔο χεῖρας ἔλειχε, πατρός τε θέναρ κυνέεσκε,
καὶ δάκρυ' οὐ κατέρυκ'· εἰ δ' αὐδὴ φρεσσὶν ὀπήδει,
ῥητῆσέν κεν ἄρηξιν, ἔφηνέ θ' ὄν οὔνομ' ἰδ' αἶσαν.
- 650 Σῆμά τι ἀντ' ἐπέων, τό ῥ' ἐπὶ χθονὶ πούς ἐχάραξε,
τέκμωρ λυγρὸν ἔγεντο, ὅτ' εἶδος ἄμειψεν ἐκείνη.
“ὦμοι ἐγώ! φώνησε πατήρ· περὶ δὲ στοναχεύσης
» πλέξας χεῖρα κέρασσι καὶ αὐχένι πόρτιος ἀργῶ,
» ὦμοι αὔσε πάλιν· σὺ δὴ' ἐσσί μοι, ἦν διὰ πᾶσαν
- 655 » μάστευον χθόνα, κούρη; ἀπεῦσά περ οὐ τόσον ἄλγος
» ἔσκες, ὅσον μοι νῦν· σιγᾶς καὶ μ' οὐκ ἀπαμείβῃ
» μύθοις· ἐκ μυχάτου δ' ἀνιεῖς στονόεσσαν αὐτμὴν
» στέρνου· καί, ὃ δύνῃ, προσμυκᾷ ἐμοῖς ἐπέεσσι.
» Νῆις δ' ἄρ' θαλάμους δαΐδας τ' ἀλέγυνον ἐγώ σοι·
- 660 » καὶ πρῶτον μὲν γαμβρὸν ἐώλπειν, εἴτ' ἀπογούνουσ·
» νῦν δὲ σὺ μὲν πόσιν ἐξ ἀγέλης, γαμβρόν δ' ἐγὼ ἐξω.
» οὐδ' ἐνι μοι θανάτῳ τόσσοις πέρας ἄλγεσι θεῖναι,
» ἀλλὰ φύσις μ' ἴσχει θεΐῃ· θανάτου δὲ πυλάων
» κλεισθειςῶν, πένθος μίμνει μοι ἄληκτον ὀπίσσω,,
- 665 τοιάδε μυρομένου κούρην ἀπερύσατο πατὴρ
ἄστερόεις Ἄργος καὶ ἀπήγαγε τῆλε νομεύσων·
αὐτὸς δ' ἔζετο τηλοῦ ἐφ' ὑψηλοῦ καρήνου.

Οὐρεος, ὁππόθεν εἶχε θαλάσσων πάντοσε λεύσσειν.

Ὁ Ζεὺς τὴν Ἰὼ κατοικτεῖρας τὸν Ἑρμῆν καταπέμπει, κτενοῦντα τὸν Ἄργον· τούτου δ' ἡ Ἥρα τὰ ὄμματα εἰς τὴν τοῦ ταῶ οὐρανὸν μετατίθησιν. Ἡ δ' Ἰὼ διὰ πολλῆς χώρας ὑπὸ μανίας ἐλαύνεται, ἕως ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Νεῖλον, ἔνθα εἰς κόρην αὖθις μεταμορφοῦται, τοῦ Διὸς τὴν Ἥραν μειλίζαντος.

Οὐδὲ θεῶν ἔτ' ἀναξ τοσσόν δε Φορωνίδος ὄτλον

670 εἶχε φέρειν· υἱὸν δὲ κάλεσσεν, ὃν αὐγῆσσα

Πληγῆς οἱ τέκε, καὶ Ἄργον κτεῖναι ἐκέλευσε.

Ποσσι δ' ἄρ' ὁ πτέρυγας τάχ' ἀνῆψε, καὶ εἴλετο χειρὶ ὑπνοδότῃν ῥάβδον, πέτασον δ' ἄρα θῆκ' ἐπὶ κρατί.

Τῶς ἐντυνάμενος Ζηνὸς γόνος, πατρός ἀπ' ἄκρης

675 εἰς γαῖαν κατόρουσεν· ἐκεῖ δὲ κάλυμ' ἀπὸ κρατός

θήκατο καὶ πτέρυγας ταρσῶν, ῥαπιδ' ἔσχε δὲ μούνην·

τῇ δ' ὥς αἰγιόβοτος, ἅς ἐλθὼν ἡγάγετ' αἴγας,

φέρβεν ἐρημοπλάγος, τυκτοῖσιν τ' αἶειδεν ἐν αὐλοῖς.

τοῦ δὲ νεηκούστῃ θελχθεὶς ὅπῃ βουκόλος Ἥρης

680 Ἄργος ἔειπε· “ Πάρεστ', ὅστις πότ' εἶ, ἐνθ' ἐπὶ πέτρῃ

» παρχαθίσαι· ποίη γάρ τ' οὐδαμοῦ ἐστι βοτοῖσι

» πιστέρῃ· ἦν καὶ σκιῇ ἐνθ' ἡδεῖα βοτῆρσιν. ”

Ἐξέτ' Ἀτλαντιάδης· τόθι πολλὰ δὲ μυθολογεύων

ἤμαρ ἔτριβε καὶ ἐν πηκτοῖς δονάκεσσιν αἰεῖδων

685 κοιμηῆσαι πειρήτο φυλάσσοντ' ὄμματ' ἐκείνου.

Ἄργος δ' αὖ μαλακὸν φυγέειν διετίνετο ὕπνον·

εἰ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν ὕπνος τινὰς εἶχε δαμάσας,

ἄλλοι ἔγρησσαν· ὁδ' ἡρώτα (καινόν τι γὰρ ἔσκε

σύριγξ ἐξεύρημα) τίνι τρόπῳ ἐξεύρητο.

Παρατίθεται ἐνταῦθα ὁ μῦθος περὶ τῆς εἰς κάλαμον μεταμορφώσεως τῆς νύμφης Σύριγγος καὶ τῆς τοῦ αὐλοῦ ὑπὸ Πανὸς εὐρέσεως.

690 Τῷ δὲ θεὸς φάτο· “ Ἀρκαδίης ψυχροῖς ἐπ' ὄρεσφιν

» κλεινοτάτῃ Δρυάδων Νωνακριάδων μία ἔπλε

» Ναϊάς, ἦν ἄλλαι νύμφαι Σύριγγα κίχλησκον.

- » Πολλάκι καὶ Σατύρους ἔφυγεν μεθέποντας ἐκείνη
 » καὶ οὐς εὖσκι' ἔχει νέμε' ἢ πολύκαρπος ἄλωή
 695 » δαίμονας· Ὀρτυγίην δ' ἔργοις θεράπευε καὶ ἀγνῇ
 » παρθενίῃ· ζώνην δὲ νόμῳ φορέουσα θεαίνης
 » Λητωίς κε δόκησ' ἔμεν αὐτή, εἰ μὴ ἔην γε
 » τόξον ἐοῖ κρανέινον, ἀτὰρ χρύσειον ἐκείνη.
 » Ἀλλὰ καὶ ὥς ἀπάφισκε. Παλίσσυτον εἶδε Λυκαίου
 700 » ἐξ ὄρεος Πάν μιν· πεύκης φορέων δ' ἐπὶ κρατὶ
 » στέμμα, τοῖ' ἠῦδα· «ἐμῷ, νύμφη, θεοῦ εἶζον ἔρωτι,
 » σὸν γάμον ἐλδομένου.», Ὑπελείπετο τοῖσιν ἐπειπεῖν,
 ὥς ἂν ἐρῇμ' ἥϊξε λιτῶν νύμφη ἀλογεῦσα,
 καὶ Λάδωνος ρεῦμ' ἀκαλὸν φαμαθώδεος ἦλθεν·
 705 ἐνθ' ἄρ' ἐπεὶ κείνης δρόμον ὕδατ' ἔρυκε ρέοντα,
 ὑδροχαρεῖς κάσιαις ἐόν εἶδος ἐλίσσατο τρέψαι·
 ὥς τότε Πάν δοκέων Σύριγγ' ἴσχειν ἐνὶ χερσὶν
 ἀντὶ ρεθῶν νύμφης δόνακας ἐπελάμβαν' ἐλείους.
 Ὡς ἐκεῖ ἐν καλάμοις ἀήρ, στοναχῇσι δονηθεὶς
 710 Πανός, λεπτόν ἔηκεν ὄδυρμῷ εἴκελον ἦχον·
 ὥς καινῇ θελχθεὶς τέχνῃ θεὸς ἡδυμελεῖ τε
 Φωνῇ « ἦδε μοι, εἶπε, μενεῖ μετὰ σεῦ θαρυστός· »,
 σὺν δ' ἄρ' ὁμοῦ δόνακας κολλήσας κηρῷ ἀνίσους,
 ὄπλον ἔτευξεν ἐκεῖνο, τὸ νῦν φέρει οὔνομα κούρης.
 715 Τοῖ' ἤμελλ' ἐρέειν Κυλλήνιος, εὖτ' ἶδε πάντα
 συμμύσαντ' Ἄργου κεκαλυμμένα τ' ὄμματα ὕπνῳ·
 αὐδὴν οὖν τότ' ἐπέσχευεν ὕπνον τ' ἐπέδησεν ἐκείνου
 ψήχων νυσταλέας θαμὰ γλήνας θέλκτορι ράβδῳ.
 Αὐτίκα δ' ἐξίφει γναμπτῷ βρίζοντ' ἐτέτρηεν
 720 Ἡ ρ' αὐχὴν κεφαλῇφι συνῆπται· αἵμαλέον δὲ
 ὥσεν ἀπαὶ πέτρης καὶ ρ' αἵματι πρῶονα δεῦσε.
 Κεῖσ' οὖν, Ἄργε· ὃ δ' ἐν τόσσοις φάος ὀμμασιν εἶχες,
 ἔσθεςται· αὐγὰς θ' ἐκατὸν σέο νύξ μία ἴσχει.
 Ἥρη δ' ὀμματα' ἀπείλεν ἐοῦ τ' ὀρνίθος ἔθηκεν

- 725 ἐν περύγεσσ', ἄστρον τ' οὐρὴν ἐπλήσεν ἐκείνου.
 Ἔξεσε θυμῷ ἄφαρ καὶ ῥ' οὐ τίσιν ἄμδαλεν Ἥρη·
 φρικαλέην δ' ὅσοις φρεσὶ τε προϋστήσεν ἐρινύων
 Κούρης ἀργείης, καὶ στέρνοις οἴστρον ἐνῆκε
 λάθριον, ἥδ' ἐφόβω μιν ἐπ' αἶαν πᾶσαν ἐλάσσει.
 730 Ὅτλου ἀπειρεσίου πέρας Ἰοῖ, Νεῖλε, σὺ ἐπλευ·
 ὥς γὰρ κεῖθι πελάσθη, ἐπ' ὄχθῃ γούνατ' ἔρεισε
 κλινθεῖσ', ἥδ' ὀπίσω κάμψας ἐὼν αὐχέν' ἄειρεν·
 ἦν δ' ἔχεν ὦπα μόνην ἀνατείνασ' ὑψόσ' ἐς ἄστρον,
 δάκρυσι καὶ στοναχῆς ὥφθη μύκη τε γοδονῇ
 735 πρὸς Δι' ὀδυρομένη, δύης αἰτοῦσά τε πείρας.
 Κεῖνος δ' αὖ ἀλόχου ἀμπλέξας αὐχένι χεῖρας,
 τέρμα τίσει θεῖναι λιτάνευεν· “ ἔα φόβον, εἴπε,
 » πάντ' ὀπίσω· ἄλγεος δέ σοι αἰτίη οὐκ ἔτ' ἐσεῖται
 » ἦδε·,, κέλευε δ' ἐπῶν Στυγὸς ὕδαθ' ἐῶν ἐπακοῦσαι.
 740 Ἥρη ἐμειλίχθη· κείνη τὸ πρὶν ἔσσατο εἶδος,
 καὶ γένεθ' οἷη ἔην. τρίχες ὥχοντ' αὐτίκα ῥινοῦ·
 ἔφθιτο γυρὰ κέρα· κύκλος δ' ὅσων ἐβραχύνθη·
 μειώθη στόμα· χεῖρες ἔφυν ἥδ' ὦμοι ὑπερβεν
 εἰς δ' ὄνυχας κούρη χηλὴ διέφυ πάλι πέντε·
 745 Πόρτιος οὐδὲν ἔτ' ἢ χροίη χιονεῖη ἔμιμνε.
 Ποσσι δ' ὑποδρήσσουσιν ἐφηδομένη δυσὶ νύμφῃ,
 ὠρθώθη· τάρβει δ' αὐδοῆσαι μὴ τιν' ἀφείη
 Μυκηθμόν· μῦθον δ' ἐνεεργμένον αὖτις ἔρευγε.

Ἡ Ἰὼ τῶν δεινῶν ἀπαλλαγεῖσα τίχτει ἐκ Διὸς ἐν Αἰγύπτῳ τὸν
 Ἐπαφόν· ὑπὸ τούτου δ' ὁ ὁμηγεῖς Φαέθων χλευασθεὶς περὶ τοῦ
 γένους, πρὸς τὴν μητέρα Κλυμένην ἐρχεται καὶ περὶ τοῦ πατρὸς
 αὐτὴν ἐρωτᾷ· ἡ δὲ διαβεβαιοῦται αὐτὸν ἐξ Ἥλιου τεκεῖν.

Κεῖθι μιν ἐκτεκέειν Ἐπαφὸν λέγει· ἐκ μεγάλοιο

- 750 Ζηνός, ἐνὶ πτολίεσσι συνήορα μητρὶ ἔχοντα
 ἱερά· τῷ δ' ἄρ' ἔην φρένας ἡλικίην τ' ἀτάλαντος
 Ἥλιάδης Φαέθων. Τῷ δ' οὖν ὕψηγορέοντι

- οὐδ' ἐθέλοντ' εἶκιν, Φοῖβον δ' αὐχοῦντι τοκῆα,
 δυσφορέων Ἐπαφος "χαλίφρον, φάτο· μητέρι πάντα
 755 » πείθεαι, ἡδὲ δόκω ψευδοῦς γενετῆρος ἐπαυχεῖς. „
 Φοινίχθη Φαέθων χροά καὶ χόλον αἰδοῖ ἔρυξε.
 μητρὶ δ' ἔῃ Κλυμένη Ἐπάφου φράσε κέρτομ' ὀνειδῆ,
 καὶ ἐπέειπεν· "ὃ δ' ἔσσετ' ἄχος σοι μεῖζον, ἐγὼ τοι
 » ὁ θρασὺς οὐκ ἔγρυξα· τοῖ' αἰδομ' ὀνειδέ' ἀκούσας,
 » οὐδὲ δυνηθείς, μῆτερ, ἀπαυτίκα κεῖνον ἐλέγξαι.
 » Ἀλλὰ σὺ γ', εἰ γενέθλης τοι ἐτήτυμον εἰμι θεείης,
 » πατρός μοι τόσσου δὲς τέκμωρ, δὲς δὲ μ' Ὀλύμπω. „
 Εἶπε· καὶ ἦς μητρὸς περὶ αὐχένα πήχχε χεύας,
 πρὸς τ' αὐτῆς, Μέροπός τε κασιγνητῶν θ' ὑμεναίων
 760 λίσσετό μιν πατρός ἀτρεκέος πιστώματ' ὀπάσσαι.
 Ἦ δὲ λιτῆς Φαέθοντος, ἡ εἵνεκα τοίου ὀνειδέυς
 ὀργῇ ὀρινθεῖσα Κλυμένη φρένας, ἐς πόλον ἄμφω
 πήχε' ἀνέσχε, καὶ ἡελίου σέλας εἰσπορώσα,
 "Νῆ τόδ', εἶπε, φάος, τὸ τ' ἀριπρεπὲς ὕψι φαίνειν,
 770 » καὶ ἡμᾶς, τέκνον, νῦν δέρεται ἡδ' ἐπακούει·
 » τοῦδε σύ, ὃν λεύσσεις, ναί, τοῦδ', ὃς Κόσμῳ ἀνάσσει,
 » Ἥλιου ἐκγέγας· εἰ ψεύδομαι, αὐτὸς ἔμοιγε
 μηκέτ' ἐποφθείη, πύματον δὲ τόδ' ἤμαρ ἔοι μοι!
 » οὐδὲ πόνου μακροῦ χρεώ, ὅφρα δαῖς πατρός οἶκον·
 775 » οἶκον ἔχει, ὅπου ἀντέλλει, χθονὸς ἀγχόθι ἀμῆς.
 » Εἰ δέ σε θυμὸς ἄνωγ', ἴθι δὴ καὶ ἀνείρεο κεῖνον. „
 Μητρὸς ἔῃς Φαέθων περιγηθῆς τοῖς δ' ἐπέεσσιν,
 εἴθαρ ἀνήϊξε φρεσὶ τ' αἰθέρα πάντα περισχών,
 βῆ διὰ τ' αἰθίοπας ἡδ' Ἰνδοὺς ναιετάοντας
 780 ἄγχιστ' ἡελίου, καὶ πατρός ἀφίκετο δῶμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Α' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

3). Ἐργῷ ἐπιπνεύσαίτε (adspirate). Μεταφορικῶς εἶρηται ἀπὸ τοῦ ἐξ οὐρίας τοῖς πλέουσιν ἐπιπνέοντος ἀνέμου.

5—20). Τῆς τοῦ Κόσμου δημιουργίας οἱ ἀρχαῖοι προϋπέθεντο τὸ χάος. Σημαίνει δὲ τούνομα κατὰ τὸ ἔτυμον (συγγενὲς γὰρ τῷ ῥήματι χάω=χαίνω ἐστὶ) χώρον κενόν· τὴν δ' ἐκ τοῦ μηδενὸς τῶν ὄντων δημιουργίαν συλλαβεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀνείδεόν τινα ὕστερον καὶ ἀκρίτον συνυπέθεντο ὕλην, οἷον σπερματικὴν τινα τῶν ὄντων ἀρχήν.

10—20). Τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα *Τιτάν*, *Φοῖβη*, *Ἀμφιτρίτη* κατὰ προσωποποιῶν σημαίνουν τὸν *ἥλιον*, τὴν *σελήνην* καὶ τὴν *θάλασσαν*· ἀλλὰ πολλάκις ὁ ποιητὴς ἀπὸ προσωπικῆς ἐννοίας εἰς ἀπρόσωπον ἐκ προσπαίου μεταβαίνειν φιλεῖ καὶ τἀνάπαλιν· διὸ ἐν τῷ 12 στίχῳ ἡ Γῆ, καὶ περ συστοίχως τοῖς εἰρημένους τρισὶ τῶν θεῶν ὀνόμασι τεθειμένη, οὐχ ὡς πρόσωπον εἴληπται. Εἰσὶ δ' οἱ *Τιτάνες* κατὰ τὴν μυθολογίαν τέκνα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς· ὁ δ' ἥλιος καλεῖται *Τιτάν*, ἅτε ἐκ τοῦ *Τιτάνος* ὑπερίονος γεννηθείς· ἡ δὲ *Φοῖβη* παρὰ μὲν Ἡσιόδῳ *Τιτανίς* ἐστὶ, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον τὴν *Σελήνην*, ὥσπερ ἐνταῦθα, σημαίνει καὶ τὴν τῇ *Σελήνῃ* ταυτίζομένην Ἄρτεμιν, τὴν τοῦ *Φοίβου* Ἀπόλλωνος ἀδελφὴν. Ἡ δ' *Ἀμφιτρίτη* θυγάτηρ *Νηρέως* τοῦ θαλασσίου ἐστὶ θεοῦ· λαμβάνεται δ' ἀντὶ τῆς θαλάσσης μόνον παρὰ τοῖς ὕστεροις τῶν ἐλλήνων ποιητῶν καὶ παρὰ Ῥωμαίους.

15). Ὁ στίχος οὗτος μεθερμηνεύεται κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γραφὴν ἔχουσαν ὧδε·

Quaque aether, tellus illic et pontus et aër.

Παρατεθείσθω δὲ καὶ τῆς κοινοτέρας γραφῆς ἐχούσης ὧδε

Quaque fuit tellus, illic et pontus et aër,

ἡ μετάφρασις ἦδε

ἢ γὰρ ἔην, τόθι δὲ καὶ ὕδωρ ἄλλος, ἄμμιά τ' ἀήρ.

21—23). Ὁ Ἐμπεδοκλῆς πρῶτος τέσσαρα τῶν ὄντων στοιχεῖα ὑπέθετο.

» Τέσσαρα τῶν πάντων ῥιζώματα πρῶτον ἄκουε,
 » Πῶρ καὶ θῶρ καὶ γαῖαν ἰδ' αἰθέρος ἅπλετον ὕψος,
 » Ἐκ γὰρ τῶν ὅσα τ' ἦν, ὅσα τ' ἔσσεται, ὅσα τ' ἔασιν.

24—31). Παράβαλε ταῦτα τοῖς τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἀλισυτ. ἀ. στ. 412—419).

39). Κυρτῆσαι δ' ἄρ' ἔστι μὴ εὐθείαις, ἀλλὰ καμπὰς ἐχούσαις.

40). Κατὰ χθονὸς ἅλλοθι δύνει καταπίνονται ὑπὸ τῆς γῆς, ὡς ὁ Λύκος ἐν Φρυγίᾳ καὶ ὁ Ἑρσίνος ἐν Ἀργολίδι.

46—51). Ἡ οὐρανία σφαῖρα εἰς πέντε ζώνας διήρηται, αἷς ἀντιστοιχοῦσι πέντε ζῶναι τῆς ὑπ' αὐτῆς περιελισσόμενης γῆς (opus inclusum). Ἰστέον δ' ὅτι ἀπὸ Εὐδόξου, μαθητοῦ τοῦ πυθαγορείου Ἀρχύτα καὶ τοῦ Πλάτωνος, τὸν διὰ τῶν πόλων διερχόμενον κύκλον τῆς σφαίρας οἱ ἀρχαῖοι εἰς ἐξήκοντα ἴσα μέρη διαίρειν εἰώθεσαν, ὧν ἕκαστον ἐξ τῶν καθ' ἡμᾶς περιεῖχε μοιρῶν. Τὸ ἀπὸ πόλου ἄρα εἰς πόλον διατεῖνον ἡμικύκλιον εἰς τριάκοντα ἴσα κατετέμνεται μέρη. Τῆς δὲ σφαίρας διὰ τεσσάρων κύκλων παραλλήλων τῶ ἡσημερινῷ, δύο ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, τεταγμένης, οἱ μὲν δύο ἐγγύτεροι τῷ ἡσημερινῷ, τροπικοὶ καλούμενοι διὰ τὸ κατ' αὐτοὺς γεγόμενον τὸν ἥλιον τρέπεσθαι, ἀπέχοντες δ' αὐτοῦ ἐκατέρωθεν τέσσαρα τῶν εἰρημένων τριακοστημορίων, τὴν διακεκαυμένην περιέκλειον ζώνην, ὅκτω τριακοστημορίων πλάτος ἔχουσαν· οἱ δ' ἐξῆς δύο, πολικοὶ καλούμενοι, ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος, ὧν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ καθ' ἑαυτὸν τροπικοῦ πέντε τῶν ῥηθέντων τριακοστημορίων ἀφειστήκει, τὰς δύο εὐκράτους ὠρίζον ζώνας. Ἐκείθεν δὲ μέχρι τῶν πόλων αἱ κατεψυγμέναι ζῶναι διέτεινον, ὧν ἕκατέρα ἐπεῖχε τριακοστημόρια ἐξ.

50). Δύο δ' εἶσε μεταξὺ μεταξὺ τῆς διακεκαυμένης καὶ τῆς κατεψυγμένης ζώνης.

56). Σύρτε κεραυνοῖσι κτλ. καὶ ἀνέμους, ὅφ' ὧν οὔτε κεραυνοὶ καὶ τὰ ψύχη παράγονται.

57). Οὐκ ἀκρίτως, οὐκ ἀορίστως καὶ ὡς ἂν τύχη, ἀλλὰ καθ' ὠρισμένους τόπους.

61). Χώρη τ' Ἀράβων. Οὕτω μεθιηρμίνευσεν τὸ ῥωμαϊκὸν Nabataeaeque regna: οἱ γὰρ Ναβαταῖοι ἀραβικὸν ἦσαν ἔθνος.

62). Ὁρβρινῶ θ' ὑποπίπτουτ' οὐρεα φέγγει. Νοεῖσθω ἡ τῶν Ἰνδικῶν ὁρέων σειρὰ.

73). Ἄστρα μὲν ἢ δ' εἰδωλα θεῶν κτλ. Θεῶν τινα καὶ ζῶης μέτοχα τὰ ἄστρα οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ ποιηταὶ ᾤοντο εἶναι. Εἰδωλα δὲ θεῶν νοεῖσθωσαν οἱ θεοὶ ἐν σωματικῇ μορφῇ· ἴσως δὲ κατ' ἀναρχρονισμόν οὐ ξένον τοῖς ὑπὸ τῆς φαντασίας παραγομένοις ποιηταῖς καὶ οἱ ὕστερον ἀποθεωθέντες καὶ καταστερισθέντες ἄνθρωποι εἰδωλα θεῶν λέγονται.

79). *Κόσμου τις ἀμείνωνος ἀρχή*. ὁ παρὰ Πλάτωνι ἐν Τιμαίῳ δημιουργός. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ τῶν ἀρχαίων οἱ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν καὶ Σωκράτη καὶ Πλάτωνα θεῖον τι ταῖς ψυχαῖς ἐνυπάρχειν ἐπίστευον.

82). Ὁ μῦθος, καθ' ὃν Προμηθεὺς ὁ τοῦ τιτάνος Ἰαπετοῦ υἱὸς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησεν, οὔτε τῷ Ἡσίοδῳ οὔτε τῷ Αἰσχύλῳ ἦν γνωστός, ἀλλ' ἐν ὑστέρῳ διεδόθη χρόνῳ. Ἦν δ' ἐπιχώριος ἐν Φωκίδι, ὅπου οἱ Πανοπεῖς κατὰ τὸν Πausανίαν (10. 4. 4.) Προμηθεὺς τε ἀγαλμα ἐν οἰκίᾳ πλίνθου ὠμῆς ἐπεδείκνυνον καὶ ἐν χαράδρᾳ λείψανα πηλοῦ, ὅσμην ἐγγύτατα χρωτὶ ἀνθρώπου παρέχοντος, ἐξ οὗ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὑπὸ Προμηθεὺς πλασθῆναι ἔφασκον.

89—130). Ὁ ποιητὴς διεξέρχεται τὰς τέσσαρας τῶν ἀνθρώπων γενεάς. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μὲν Ἡσίοδος (Ἔργα καὶ ἡμέραι στ. 109 κ. ἐ.) οὐ τέσσαρας, ἀλλὰ πέντε γενεάς ἀριθμεῖ· τὴν χρυσοῖν, τὴν ἀργυροῖν, τὴν χαλκῇν, τετάρτην τινὰ ἀνώνυμον καὶ πέμπτην τὴν σιδηρᾶν. Ὁ δ' Ἄρατος (στ. 105 κ. ἐ.) τρεῖς· τὴν χρυσοῖν, τὴν ἀργυροῖν καὶ τὴν χαλκῇν. Ὁ δὲ Οὐῆργίλιος ἐν τοῖς Γεωργικοῖς (α, 125 κ. ἐ.) καὶ ὁ Τιβοῦλλος (1, 3, 35 κ. ἐ.) δύο τοῦ Κόσμου ἡλικίας διακρίνουσι· τὴν ἐπὶ Κρόνου καὶ τὴν ἐπὶ Διός. Ἡ δ' ἀπὸ μετὰλλων κληθεῖς τῶν γενεῶν τὴν ἀξίαν τούτων ἐμφανίζει.

106). *Βαλάντους Διὸς ἐκ δρυός*. Ἡ δρυς ἱερὰ ἦν τῷ Διὶ. Ἔστι δὲ τι δρυῶν εἶδος ἐδώδιμον φέρον καρπὸν, ἐξ οὗ τρέφεσθαι τὸ πάλαι οἱ ἄνθρωποι λέγονται πρὸ τῆς τῶν δημητριῶν καρπῶν εὐρέσεως.

109). *Αὐτίκα· ταχέως*. Ἐὰρ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην γενεάν αἰδίων ἦν· ἅμα δ' ἄνθη ἐφύοντο καὶ οἱ καρποὶ τῆς γῆς ἡμαζόν.

110). *Ἀρέατος·* οὐ νενεωμένη.

111—112). Ὁ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀφρονίαν κατὰ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα παρ' Ὀβιδίῳ τεκμηριοῖ, τοῦτο θαυματουργεῖ ὁ Βάκχος παρ' Εὐριπίδῃ (Βάκχ. 147)· *ρεῖ γάλακτι πέσον, ρεῖ δ' οἶνον, ρεῖ δὲ μελισσᾶν νέκταρι*.

113). Ὁ παρὰ τοῖς παλαιτάτοις Ἰταλοῖς θεὸς Σατοῦρνος, ὃν ὁ Ὀβιδίος ὀνομάζει ἐνταῦθα, ὁ αὐτὸς εὐρίσκεται ὢν τῷ παρ' Ἑλλήσι Κρόνῳ, ἐφ' οὗ τὸ χρυσοῦν τῶν ἀνθρώπων γένος ἐβίω ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦτον δ' ὁ υἱὸς Ζεὺς τῆς ἀρχῆς ἐκβαλὼν καὶ καταταρταρώσας ἤρξεν αὐτός.

116). Ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος αἰδίων ἦν ἔαρ ἐπὶ τῆς γῆς. Εἴτα δὲ συστείλας τοῦτο ὁ Ζεὺς, εἰς τέσσαρας ὥρας τὸ ἔτος διεῖλε, προσθεὶς τῷ ἔαρι τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα.

117). Πουλυτρεπτῶ ὁπώρῃ. Οὕτω καλεῖται τὸ φθινόπωρον διὰ τὸ τοῦ ἀέρος εὐμετάβολον.

128). Γερὲν ἡ χεῖρων· ἄτε ἐξ ἀτιμοτέρου μετάλλου πεποιημένη.

140). Στυγίης πέλας ὄρφνης· πλησίον τοῦ ἄδου, βαθύτατα ἐν τῇ γῇ.

145). Οὐχ ἐκυρῶ γραμβόρς. Παρίστατο ἕως ἐνταῦθα τῇ τοῦ ποιητοῦ διανοίᾳ ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Πομπήϊος.

147). Ὠχρά· ὠχρότητα, ἥτοι ὠχρόν θάνατον παρέχοντα· ὁ τρόπος μετωνομίας.

148). Ὁ υἱὸς πρὸ τοῦ προσήκοντος χρόνου ζητεῖ μαθεῖν διὰ τῶν ἀστρολόγων τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ πατρός, ἥτοι τὰ τέλος αὐτῆς.

150). Ἀστράτη νοεῖσθω ἐνταῦθα ἡ Αἴκη. Αἴκη γάρ παρ' Ἀράτω ὠνόμασται ἡ ἐν ἀστροῖς Παρθένος, ἡ τοῦ Ἀστραίου θυγάτηρ οὔσα κέκληται καὶ Ἀστραία. Ἰστέον δ' ὅτι παρ' Ἡσιόδῳ (ἐργ. κ. ἡμ. 198)· καταλιμπάνουσι τὴν γῆν ὕσταται τῶν θεῶν ἡ Διδῶς καὶ ἡ Νέμεσις.

152). Οἱ Γίγαντες ἔθνος ἀνθρώπων ἦσαν καθ' Ὅμηρον τὸ σῶμα ὑπερφρεῖς, τὴν δὲ ψυχὴν ἀσεβεῖς, καὶ βίαιοι, τοῖς θεοῖς ὅμως συγγενεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Φαίακες καὶ οἱ Κύκλωπες, οἷς ἐγενεῖναι ζῶν. Ἐβασίλευε δ' αὐτῶν Εὐρυμέδων, ὃν διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ ὕβριν οἱ θεοὶ σὺν παντὶ τῷ ἔθνει ἐξώλεσαν (Ὀδυσ. η. 59, 206). Τὰ δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις οὐκ οἶδεν Ὅμηρος, οὔτε ὡς ἐκτράπελοί τινες οἱ γίγαντες εἶεν τὸ σῶμα καὶ ὀφιοπόδες, οὔθ' ὡς ἐν φλεγρα τῆς Σικελίας οἰκήσειαν, οὔθ' ὡς θεομαχήσειαν. Κατὰ δὲ τὸν Ἡσιόδον (Θεογον. 185) τῆς γῆς ἦσαν υἱοί, ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ τὰ αἰδοῖα ἐκμηθέντος Οὐρανοῦ φύντες, μεγάλοι καὶ κραταιοί. Οἱ δ' ἔπειτα ποιητὰι πολλάκις τοὺς γίγαντας τοῖς Τιτᾶσι συγχέαντες, κατὰ μίμησιν τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἁδομένης τιτανομαχίας γιγαντομαχίαν ἐπλάσαντο, ἐν ᾗ οἱ γίγαντες ἐν τῷ φλεγραῖφ πεδίῳ πέτρας καὶ δένδρων στελέχη ἀνά χεῖρας ἔχοντες Διὶ τε καὶ τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπέθεντο, τὸν οὐρανὸν ἐλεῖν κατὰ κράτος βουλόμενοι· ἀλλὰ τοῦ Ἡρακλέους τοῖς θεοῖς συμμαχοῦντος πασσαυδὶ ἠττηθέντες ἀπώλοντο. ἔοικε δ' ὁ τῆς γιγαντομαχίας μῦθος τὰ τῶν πυριπνῶν ὀρῶν ἐκφυσθήματα ὑπαινίττεσθαι, οἷς πέτραι τε ὑπερμεγέθει ἀπαρρηγνύμεναι καὶ δένδρα ἐκπρεμνιζόμενα εἰς ὕψος μέγα ἀποτοξεύονται, ὥσπερ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀφιέμενα. Τῶν γὰρ γιγάντων τινὰς ὑπ' ὄρεσι τοιούτοις κεῖσθαι μεμυθολόγηται, οἷον τὸν Ἐγκέλαδον ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ καὶ τὸν Πολυδάμαν ὑπὸ τῇ νήσῳ Νισύρῳ.

153). Οὐ συμφωνεῖ ταῦτα τοῖς παρ' Ὁμήρῳ περὶ ἔκτου καὶ ἑφιάλτου τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ γιγάντων εἰρημένους. Οὗτοι γὰρ καθ' Ὅμηρον (Ὀδυσ. Α. 305 κ. ἐ.).

Ἦσαν ἐπ' Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὀσση
Πηλίου εἰνοσίφυλλον, ἔν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ μὲν Πηλίου ἡ ὄσσα, ταύτης δὲ Ὀλυμπος ἐπί-
κεται. Οὕτως εὐρηται καὶ παρὰ Οὐίργιλίῳ (Georg. α. 281). Ἀντι-
φάσκει δ' ἐαυτῷ ὁ Ὀβίδιος τῷ Ὁμήρῳ συνάδων ἐν τοῖς *Fast.*
α. 307.

173). Ὁ *Χ.λος* οἱ κατώτεροι θεοὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς
μεγάλους καὶ ἐπιφανεστέρους. Ἀναπλάσσεται δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς
τὰ ἐν οὐρανῷ παραπλήσια τοῖς ἐν Ῥώμῃ διὸ καὶ ὁδοὺς τοῖς θεοῖς
καὶ αὐτὰς οἴκων καὶ πύλας ἀναπεπταμένας ποιεῖ. *Προφανῆ* δὲ
χῶρον (frontem) νοητέον τὸν παρὰ τὴν πλατείαν.

176). *Παλάτιον* (Palatia) ἐκαλεῖτο τὸ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ Πα-
λατίου λόφου ἀνάκτορον τοῦ Αὐγούστου.

179). Παράβαλε τὸ τοῦ Ὁμήρου *Ιλ.* α. 528 κ. ἐ. ἔοικε δ' ἐν-
ταῦθα ὁ Ὀβίδιος τὰ τοῦ Κατούλλου (ἐπιθ. Πηλ. καὶ ᾠείδ. 204
κ. ἐ.) μᾶλλον μιμήσασθαι.

183). Ἐκατὸν καθ' Ἡσίωδον (Θεογ. 150 κ. ἐ.) εἶχον χειρας ὁ
Κρότος, ὁ Βριάρεως, καὶ ὁ Γύης, παῖδες μὲν Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ἀδελ-
φοὶ δὲ Τιτάνων γενόμενοι. Τοὺς δὲ γίγαντας τοῖς Τιτᾶσιν οἱ μυ-
θολόγοι συγχέαντες, ὥς ἐκ γῆς φύντας, ὀφίοπαδας ἀνεπλάσαντο·
οἱ γὰρ τῶν ὀπῶν τῆς γῆς ἐξερπύζοντες ὄφεις σύμβολον πολλάκις
τῆς ἐκ γῆς γεννήσεως τέθινται.

188). *Στυγὸς ὄμιον* ἀφ' ὅθεν *ρεῖθρα*. Συνήθης ὁ κατὰ
τοῦ ὕδατος τῆς Στυγὸς ὄρκος ἦν τοῖς θεοῖς, ὥς δηλοῖ τὰ ὁμηρικὰ
τὰδε ἔπη (*Ιλ.* Ο. 36 κ. ἐ.)

« Ἰστω νῦν τούδε Γαῖα καὶ Οὐρανόσδε εὐρὸς ὑπερθεῖν

« Καὶ τὸ κατειδόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος

« Ὁρκὸς δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.

193). Ὁ *Φαῦρος* ἀγροτικὸς ἦν τῶν πάλαι ἰταλῶν καὶ μαν-
τιπόλος θεός· κατὰ δὲ Οὐίργιλιον (*Aen.* 7, 48.) ἀρχαῖος τοῦ Λα-
τίου βασιλεὺς, Πίκου υἱός, Σατούρνου δὲ ἔγγονος. Μετὰ δὲ τὸ τὴν
ἐλληνικὴν μυθολογίαν εἰς ἰταλίαν μετενεχθῆναι τε καὶ διαδοθῆναι,
Πανὶ τῷ ἀρκαδικῷ τῶν ὑλῶν καὶ ποιμνίων θεῷ ἐταύτισθη ὁ φαῦ-
νος διὰ συγγένειαν τῆς φύσεως οὐ τοῦ ὀνόματος. Ὡς δὲ παρ' Ἑλλή-
σιν ὁ Πᾶν εἰς Πᾶνας καὶ Πανίσκους ἐπολλαπλασιάσθη, οὕτω καὶ παρ'
ἰταλοῖς ἐκ τοῦ ἐνὸς Φαῦνου πολλοὶ ἀνεπλάσθησαν θεοὶ ἀγροτικοί,
Φαῦνοι καλούμενοι. Οἱ δὲ *Σάτυροι*, τοῦ Βάκχου παρὰ τοῖς πάλαι
ὄντες ἀκόλουθοι, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἔπειτα ποιηταῖς κατὰ βραχὺ
τοῖς φαῦνοις ἐξομοιούμενοι, τούτοις εἰς ἓν εἶδος θεῶν συνεμίγησαν.
Καὶ ὁ *Σιλουανός* δὲ ἡ Σιλβανὸς ἀρχαῖος ἰταλικὸς ἦν ὑλῶν, ἀγρῶν

καὶ ποιμανίων θεός, πολλαπλασιασθεὶς καὶ οὗτος, ὥσπερ ὁ Πάν.

201). Ἀσεβὴς λόχος νοεῖσθω ὁ τῶν τοῦ Μ. Βρούτου καὶ Κ. Κασσίου συνωμοστῶν κατὰ τοῦ Καίσαρος ὁμίλος.

229). Μολοσσοί, ἔθνος ἡπειρωτικόν. ἔοικε δὲ πλάσμα εἶναι τοῦ ποιητοῦ τὸν Λυκάονα τοῦ ἔθνους ἐκείνου ὁμηρον ἔχοντα παρ' ἑαυτῷ ἀποκτεῖναι· κατὰ γὰρ τὸν Ἀπολλοδώρου οἱ τοῦ Λυκάονος υἱοὶ ἐγγώριον παῖδα ἀπέσφαξαν. Κατ' ἄλλους δ' ἄλλως μεμύθευται τὰ κατὰ τὸν Λυκάονα.

231). Ἐπ' οἰκοσδοοῖσι θεοῖς τοῖς συνήθως ἐφρεστίοις καλουμένοις, οὓς *Penates* οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον.

232—233. Τὸν ἐν τῷ κειμένῳ ἱστορικὸν ἐνεστῶτα τῶν ῥημάτων εἰς παρωχήμενον μετέβαλον, ἵνα προφανεστέρα ἢ ἡ ἀντίθεσις τοῦ ἐν στίχῳ 235 καὶ γὰρ αὐτῶς αἵματι χαίρει.

234). Αὐτόθε· ἐξ ἰδίας ἑαυτοῦ φύσεως.

237). Αὐτὸς ὁ λόχος δὲ Λύκος (ἔγεντο). Ἡ εἰς λύκον μεταμόρφωσις τοῦ Λυκάονος σύμφωνος ἐγένετο τῷ ὀνόματι. Ὁ δὲ Πausanias (8,2) μῦθον μνημονεύει παρὰ τοῖς Ἀρκάσιν ἀρχαῖον, καθ' ὃν Λυκάων ὁ τοῦ Πελασγοῦ υἱός, Διὶ τῷ Λυκαίῳ, οὗ τὴν λατρείαν εἰσηγήσατο παρ' ἐκείνοις, παῖδα ἔθυσεν, ἐν δὲ τῇ θυσίᾳ εἰς λύκον τὸ εἶδος μετέβαλεν. Ὁ δ' Ἀπολλοδώρος τὸν Δία φησὶν αὐτὸν τε τὸν Λυκάονα καὶ τοὺς υἱοὺς διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν κεραινωῦσαι.

238). Ὅμοιη γὰρ πολίη. Πολιοὶ καλοῦνται καὶ παρ' Ὀμήρῳ οἱ λύκοι ἐκ τῆς χροιᾶς τῶν τριχῶν.

241). Ἐριννύς· οὐχ ἡ ποιναία νοεῖσθω ἐνταῦθα, ἀλλ' ἡ τῶν κακῶν αἵτις, ἢ τὴν τῶν ἀνθρώπων διάνοιαν συνταράσσουσα καὶ εἰς ὀλεθρίας πράξεις παράγουσα, οἷα καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ἰλιάδι Τ. 87 καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Ο. 234, εἰσάγεται.

245). *Alii partes assensibus implent*. Ἄλλοι δὲ ποιοῦσι τὸ ἑαυτοῖς καθῆκον σιωπῇ κατανεύοντες.

253). Καὶ παρ' Ἀπολλοδώρῳ (γ. 8. 2.) ἀναγιγνώσκουμεν, ὅτι αἰτία τοῦ κατακλυσμοῦ κατὰ τινος ἢ τῶν τοῦ Λυκάονος υἱῶν ἀσέβεια ἐγένετο. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ἀρχαίου τινὸς κατακλυσμοῦ λόγος ἐκ παραδόσεως φέρεται.

256 χ. ἐ.). Κατὰ τὴν τοῦ Ἡρακλείτου καὶ τῶν Στωϊκῶν δόξαν ἀρχὴ τοῦ Κόσμου ἐστὶ τὸ πῦρ· διὸ καὶ εἰς πῦρ οὗτος μέλλει διαλυθῆσθαι καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς πάλιν γενήσεσθαι. Ὁ δὲ Ὀβιδίος τὸν ἐν τῷ μέλλοντι ἐμπρησμὸν τοῦ Κόσμου ὡς δεδογμένον τῇ εἰμαρμένῃ παρίστησιν, ἥς τὸ δόγμα μεταβάλλειν οὐκ ἔχων ὁ Ζεὺς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐπιταχύναι διευλαβεῖται.

239). *Ἔργα Κυκλώπων*. Ὀμηρος μὲν ἐν Ὀδυσσεῒ (1) πολ-
 λούς φησι γενέσθαι τοὺς Κύκλωπας, πελωρίους τὸ σῶμα, μονο-
 φθάλμους, ὑπερφιάλους, ἀγρίους, ἀνθρωποφάγους, ἐν Σικελίᾳ οἰκοῦν-
 τας. Ἠσίοδος δ' ἐν Θεογονίᾳ τρεῖς Κύκλωπας μνημονεύει, υἱούς Οὐ-
 ρανοῦ καὶ Γῆς, κατασκευάζοντας τοὺς κεραυνούς τῷ Διὶ· τὰ δ' ὀνό-
 ματα Βρόντης, Στερόπης καὶ Ἄργης δηλοῖ προσωποποιήσεις αὐτοῖς
 εἶναι τοῦ κεραυνοῦ. Οἱ δ' ὕστερον τὰς ὀμηρικὰς καὶ ἡσιοδείους
 περὶ Κυκλώπων ἐννοίας ἀλλήλῃσι συμμιζάντες, ὑπουργοὺς αὐτοῖς
 τοῦ Ἥφαιστου ἐν τῷ ὑπὸ τὴν Ἀίτην ἢ τὴν παρακειμένην τῇ Σικε-
 λίᾳ νῆσον Λιπάρην ἐργαστηρίῳ ἐπλάσαντο, κεραυνούς τῷ Διὶ, τοῖς
 δ' ἄλλοις θεοῖς ὅπλα τε καὶ σκεύη χαλκεύοντας.

262). Παρὰ μὲν Ὀμήρῳ (Ὀδυσ. Κ. 1, κ. ε.) Βασιλεὺς ἦν ὁ
 Αἴολος νήσου τινὸς Αἰολίας (μῆας, ὡς ἔοικε, τῶν παρακειμένων τῇ
 Σικελίᾳ Ἥφαιστιάδων ἢ Λιπαρείων), ἐν ᾗ ταμίης τῶν ἀνέμων ὑπὸ
 Αἰὸς τεταγμένος, τῷ παρ' αὐτὸν ἀφικομένῳ Ὀδυσσεῖ, εἰς Ἰθάκην
 ἐπανελθεῖν βουλομένῳ, πάντας τοὺς ἀνέμους ἐν ἀσπὶ συνείρχας πα-
 παρέσχεν, ἓνα μόνον ἐκ πάντων τῇ νηὶ ἐκείνου ἀπὸ δυσμῶν ἐπι-
 πνεῖν ἑάσας, οὐρίον καὶ φορόν. Κατὰ τινα δ' ὕστερον μῦθον, ὃ Οὐίρ-
 γίλιος (Δην. 1, 52 καὶ 8, 416) συνάδει, ἐν ἄντρῳ τινὶ τῆς νήσου
 Λιπάρης τοὺς ἀνέμους ὁ Αἴολος καθειργμένους ἐτήρει. Ἐνταῦθα
 δ' αὐτὸς ὁ Ζεὺς, ὡς ὑπέρτατος τῶν ἀνέμων ἄρχων, ἐν τοῖς τοῦ
 Αἰόλου ἄντροις τὸν Βορρᾶν ἐγκλείων πεποιήται, ἅτε τῷ ὑετῷ ἐναν-
 τίον καὶ αἰθρηγενέτην καθ' Ὀμηρον.

264). Τούναντίον ἐκπέμπει τῶν ἀντρῶν τὸν Νότον ὁ Ζεὺς, ἅτε
 ὑγρὸν καὶ ὑέτιον. Σημειωτέον δ' ὅτι οἱ μετ' Ὀμηρον ποιηταὶ καὶ αἱ
 εἰκαστικαὶ τέχναι τοῖς τε ἀνέμοις καὶ τοῖς θεοῖς ἐκείνοις καὶ δαίμο-
 σιν, ὧν τὴν ταχύτητα ἐμφῆναι ἐβούλοντο, πτέρυγας ἐνεῖμαν.

270). Παρ' Ὀμήρῳ ἄγγελος ἡ ἱρίς ἐστὶ τῶν θεῶν, οὐκ ἰδίᾳ τῆς
 Ἥρας· οἱ δ' ὕστερον ποιηταὶ τὴν μὲν ἱρίν ἰδίαν τῆς Ἥρας, τὸν δ' Ἑρ-
 μῆν τοῦ Αἰὸς ἐποίησαν ἄγγελον· ὁ δ' Ὀβίδιος ἐνταῦθα πολύχρουν
 αὐτὴν ἐσθῆτα περιβεβλημένην ποιεῖ, τὸ πολύχρουν σημαίνει τοῦ
 οὐρανόου τόξου, ὃ κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ποιητῶν διατείνει ἡ
 ἱρίς, οἷον γέφυραν τῆς ὑφ' ὅθεν καθόδου αὐτῆς.

273). *Ἀδελφὸς γλαυκός*· ὁ Ποσειδῶν ἀντονομαστικῶς διὰ
 τὸ γλαυκὴν εἶναι τὴν θάλασσαν, ἥς ἀρχεὶ καὶ ἥς πολλάκις ἐστὶ
 προσωποποιήσις.

277). Ὁ τοῦ Ποσειδῶνος οἶκος καθ' Ὀμηρον (ἰλ. Ν. 20) ἐν τῷ
 βάθει τῆς θαλάσσης ἦν παρὰ ταῖς Αἰγαῖς, ἃς οἱ μὲν πόλιν φασὶν
 εἶναι ἐπὶ τῆς Εὐβοικῆς παραλίας, οἱ δὲ νῆσόν τινα παρὰ ταύτην, ἢ
 μεταξὺ Τήνου καὶ Χίου κειμένην.

281). Ἔστι τὸ τοῦ κειμένου *ac fontibus ora relaxant* καὶ ἄλλως ἐκδέχασθαι, κατὰ μεταφορὰν δηλονότι εἰρημένον ἀπὸ τῶν ἵππων, οἷς οἱ ἵπποις τὰς τοῦ στόματος ἡνίας χαλῶσιν· οὕτω γοῦν ἐξεδέχτο αὐτὸ ὁ Πλανούδης. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐξεληγνίστην ἂν εἴη τὸ κείμενον ὧδε·

» Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἔσαν· καὶ τε στόμ' ἕκαστος ἀνίει
» Ἦς πηγῆς·

302). *Νηρεΐδες* καὶ *Νηρηίδες*· θεαὶ θαλάσσιαι, *Νηρέως κόραι*.

303). *Φηγοὺς τρεμούσας*· δηλονότι ὑπὸ τῆς τῶν ρευμάτων ὁρμῆς.

307). Τὸ *καθίσαι* εὐρηται ἀμετάβατον Ὀδυσ. δ. 659 καὶ ἀλλαγοῦ.

310). *ρέα κύματα*, νῦν πρῶτον τοῖς ὅρεσιν ἐπερχόμενα.

313). *Φωκίς*, χώρα τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ τοῦ ὅρους Οἴτης καὶ τῆς Βοιωτίας κειμένη, τῆς ἀπ' Ἀόνων, τῶν παλαιτάτων κατοίκων, καὶ Ἀονίας παρὰ ποιηταῖς καλουμένης. Οἰταῖαν δὲ γῆν τὴν τῆς Οἴτης γῶραν ὀνομάζει ἐνταῦθα, ἧς καὶ οἱ κάτοικοι Οἰταῖοι.

316). *κάρηνα* δ' ὅ· κορυφὰς δύο· τὴν Τιθορέαν καὶ τὴν Λυκώρειαν, ἐξ ὧν ὁ Παρνασσὸς δικόρυφος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις προσηγορεύθη.

318). *Δευκαλίων* Προμηθέως ἦν υἱός, ἀνὴρ δὲ Πύρρος θυγατρός Ἐπιμηθέως ἀδελφοῦ Προμηθέως. Μυθεύεται δὲ βασιλεῦσαι μὲν τὸν Δευκαλίωνα Φθίας, πατέρα δὲ γενέσθαι Ἕλληνας, ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες ἐκλήθησαν.

320). *Κωρυκίδες νόμφοι*. Οὕτω προσηγορεύθησαν αἱ μετὰ τοῦ Βάκχου ἐν τῷ Κωρυκίῳ ἀντρω λατρευόμεναι Νύμφαι, ὃ ἐπὶ τῆς κλιτύος τῆς Λυκωρείας οὐ πόρρω τῶν Δελφῶν κεῖται.

321). *Μαρτιπόλορ τε Θέμιρ*. Αὕτη Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ἦν θυγάτηρ, θεὰ τοῦ δικαίου καὶ τῶν θεσμῶν, ἥ δὲ τριακὴ καὶ χρησμοδότις. Δισχύλος γάρ (ἐν ἀρχῇ Εὐμενίδων) φησὶν, ὡς τὸ ἐν Δελφοῖς χρηστήριον πρῶτον μὲν κατεῖχεν ἡ Γῆ, εἶτα δ' ἡ Θέμις, ἔπειτα δ' ἡ Φοῖβη, ἡ τῷ Φοίβῳ αὐτὸ ἐδωρήσατο.

323—326). Φιλεὶ ὁ Ὀβίδιος ἐν μὲν λόγῳ καταφατικῷ διὰ τῆς τῶν ῥημάτων ἐπαναλήψεως τὴν τῶν πραγμάτων ἢ νοημάτων ὁμοιότητα καταφανεστέραν ποιεῖσθαι· ἐν δ' ἀποφατικῷ, τὴν ἀπόφασιν ἐπιτείνειν.

332—333). *Τρίτωρ*, θεὸς θαλάσσιος ὑποκείμενος τῷ Ποσειδῶνι, τοῦτου τε καὶ Ἀμφιτρίτης υἱὸς κατ' Ἡσίοδον. Παρίσταται δ' ἐνταῦθα κεκαλυμμένος τὰ νῶτα κόχλοις συμφύσει τῷ σώματι, ὡς τοῖς μεγάλοις ἐναλίοις ζώοις συμβαίνει, οἷς συχνοὺς κόχλους ἢ κόγχους ἐπιπεφυκότας ὁρῶμεν. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἐν τῷ κειμένῳ ἐνικῶς εἰρη-

μένον *innata murice* συνεκδοχικῶς τέθεται ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

334). Ἐμπνεῦσαι κέλεται κόγχη. Ὁ Τρίτων μεγάλην τινὰ κόγχην κοχλιοειδῶς εἰλιγμένην ἐν χερσὶ φέρων εἰκάζεται, ἥ περ ἐμπνέων σαλπίζει.

340—341). καὶ ὕδατα πάντ' ἐσάκουσε· ὕδατα δ' ὄσ' ἐσάκουσε κτλ. τῆς παρ' Ὀβιδίῳ συνήθους ταύτης τῶν ῥημάτων ἐπαναλήψεως πολλὴ ἐν τοῖς δημοτικοῖς ᾄσμασι τῶν νῦν ἑλληνῶν ἢ χρῆσις.

344). Ποταμοὺς χάδον ὄχθαι. Πλήθουσιν ἔτι οἱ ποταμοὶ· ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπερχειλοῦς πλημμύρας εἰς τὰς ἑαυτῶν ἤδη συνεστάλησαν κοίτας.

346). μετ' ἡμαρ μακρόν· μετὰ χρόνον μακρόν. Μετέφρασα τὸ κείμενον κατὰ λέξιν· εὐεξήγητος δ' ἐστὶν ἡ τῶν ἐννοιῶν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ χρόνου εἰς ἀλλήλας μετάπτωσις.

352). ἀρεφίστης· ἴδε τὰ εἰς στ. 318 σεσημειωμένα, καθ' ἃ ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα ἐξ ἀδελφῶν ἐγεγέννητο.

363). Πατρίης τεχνόσθησι· τῇ τέχνῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Προμηθεὺς, ὃς ἀνθρώπους ἐπλασεν· ἴδε στ. 82—83.

369). Ὁ βοιωτίας Κηριστός, ἕτερος τοῦ ἐν Ἀττικῇ, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ ἐγγὺς τῆς πάλαι Φωκικῆς πόλεως Λιλαίας εἰσβάλλει εἰς τὴν Κωπαίδᾳ λίμνην.

371—372). Ἔθος ἦν τοῖς εἰς τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ εἰσιῶσιν ἢ αὐτοῖς εὐχομένοις ὕδατι τὸ σῶμα βάνοντας ἢ πλύνοντας προαγνίζειν.

382). καὶ ἀλλύσασθε χιτῶνας. ἡ τῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς κόμης λύσις τῶν τοῖς θεοῖς εὐχομένων σύμβολον ἦν τῆς ἑαυτῶν εἰς τὴν θεῖαν βούλησιν ἀναθέσεως. Διὸ καὶ ἡ Μήδεια (μεταμ. 7. 182) λελυμένη ἐσθῆτι θεοκλυτεῖ, καὶ ὁ Ἑλένος (Οὐλύγ. Αἰν. 370) τὴν κόμην λύει πρὸ τοῦ μαντεύσασθαι.

395). Τιτηνίς προσαγορεύεται ἐνταῦθα ἡ Πύρρα οὐκ ἀπεικόντως· Τιτάνες γὰρ οὐ μόνον τὰ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς τέκνα, οἷος ὁ Ἰαπετός καὶ ἡ Θέμις, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν Τιτάνων παῖδες, οἷος ὁ Προμηθεὺς, καὶ Ἐπιμηθεὺς, καὶ ἔτι οἱ ἐγγονοὶ λέγονται.

401). κ. ἐ. Ὁ μῦθος, καθ' ὃν τῷ Δευκαλίῳ καὶ τῇ Πύρρᾳ ἐκ λίθων γένος ἀνέστη, εὐρίσκεται πρῶτον παρὰ Πινδάρῳ (Ὀλυμπ. Θ'. ἀντιστρ. Β').

Πύρρα Δευκαλίῳ τε Παρνασσῷ καταδάντε
Δόμον ἔθεντο πρῶτον, ἅτερ δ' εὐνᾶς ὑμῶδαμον
Κτισσάσαν λίθινον γόνον.
Λαοὶ δ' ὀνόμασθεν.

416—437). Τὰ πρῶτα μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ζῶα ἐγένοντο ἐκ

τῆς ὑγρᾶς γῆς διαθερμανθείσης ὑπὸ ἡλίου. Ἐπεται δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τῷ ἰωνικῷ φιλοσόφῳ Ἀναξαγόρᾳ φάσκοντι ἱῶα γενέσθαι πρῶτον ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους, ὕστερον δὲ ἐξ ἀλλήλων. (Διογ. Λαερτ. 29.). Ἀπόδειξιν δὲ τῆς τοιαύτης γενέσεως ποιεῖται τὸ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἑκτὸν χρόνοις ὁμοίως ἐν Αἰγύπτῳ ἱῶα ὁρᾶσθαι φερόμενα. Τοῦτο δ' ὡς ψευδῆ δόξαν τῶν Αἰγυπτίων μνημονεύει καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (α. 10.) λέγων. *Ὅταν γάρ, τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν ποιούμενον, τὴν πρώτην τῆς ἑλίου οὐρανίου διαξήρανῃ, φασὶ συνίστασθαι ἱῶα, τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρτισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ καὶ αὐτῇ συμφύῃ τῇ γῇ.*

⁴³³). Φιλότης διχόφρων· αἰνίττεται τὰς ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους τεθείσας δύο ποιητικὰς τῶν ὄντων δυνάμεις· τὴν φιλίαν καὶ τὸ ρεῖκος. Τὰς αὐτὰς δὲ καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς φυσικευόμενοι ἄλλοις δηλοῦσιν ὀνόμασι, τὴν μὲν ἐλκτικὴν τὴν δ' ἀπωθιστικὴν δυνάμιν ὀνομάζοντες.

⁴³⁹). Πύθων· ὅφιν τὸ ἐν Δελφοῖς τηρῶν ἱερόν. Τὸ δ' ἐκ τῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἰλῦος αὐτὸν φῦναι ἐπίνοια τοῦ ἡμετέρου ἐστὶ ποιητοῦ, οἷον κρῖν τῷ μύθῳ τούτῳ χρήσασθαι βουλομένου, ἵνα τοῖς ἡγουμένοις τὴν ἐπομένην συνάψῃ διήγησιν.

⁴⁴¹). Τοξοφόρος θεός, ὁ Ἀπόλλων, ὃν Ὀμηρὸς κλυτότοξον καὶ ἀργυρότοξον καὶ ἐκατηβόλον ἢ ἐκηβόλον καλεῖ.

^{448—450}). Ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ γ'. ἔτος τῆς μὴ' Ὀλυμπιάδος (ἔτος 586 π. Χρ.) ἀνακαινίσεως τῶν ἐν Δελφοῖς κατὰ τετραετίαν τελουμένων πυθίων ἀγώνων οἱ ἐν αὐτοῖς νικῶντες δάφνην ἐστεφανοῦντο. Ὁ δ' ἐνταῦθα φησὶν Ὀβίδιος, δρυὸς στεφάνῳ κατ' ἀρχὰς τοὺς Πυθιονίκας κοσμεῖσθαι διὰ τὸ τὴν δάφνην μήπω εἶναι ἐν τοῖς φυτοῖς, πλάσμα ἐστὶ τοῦ ποιητοῦ, τὸν περὶ τῆς κόρης Δάφνης μῦθον τοῖς ἡγουμένοις προσφυῶς βουλομένου συνάψαι.

⁴⁵⁰). ταναῆς ἐθείρης. Νεότητι καὶ κάλλει καὶ μακρᾷ κόμῃ διαπρεπὲς εἰκονίζεται ὁ Ἀπόλλων· διὸ καὶ ἀκερσεκόμης παρ' Ὀμήρῳ καλεῖται.

⁴⁵²). Πηνειὸς δάφνη. Κόρη τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ποταμοῦ Πηνειοῦ ἦν ἡ δάφνη κατὰ τὸν Ὀβίδιον, κατ' ἄλλους δὲ τοῦ ἐν Ἰλίδι ἢ τοῦ ἐν Ἀρκადίᾳ Λάδωνος. Συνάδει δὲ τῇ παρ' Ὀβιδίῳ γενεαλογία τῆς Δάφνης ἃ Παισανίας (10, 5, 9) περὶ τοῦ παλαιτάτου ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱστορεῖ, ὡς καλύβη τις τοῦτ' εἴη κλάδων δάφνης πεποιημένη, οἱ ἀπὸ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ τεμπῶν, δι' ὧν ὁ Πηνειὸς βρεῖ, εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθησαν.

438). *Ἀήλιος* καλεῖται ὁ Ἀπόλλων, ἅτε ὑπὸ Λητοῦς ἐν Δῆλῳ τεχθεὶς. *Κέρας* δὲ λέγεται ἐνταῦθα συνεκδοχικῶς τὸ τόξον διὰ τὸ ἐκ κεράτων πεποιθῆσθαι.

461). *Πόθους* οὐκ οἶδ' οἷον· Καταφρόνησιν ἢ φράσις τῶν πόθων δηλοῖ, οὗς ὁ Ἔρως τῇ ἑαυτοῦ δαδὶ διεγείρειν φιλεῖ. Εἰκονίζεται δ' ὁ Ἔρως πολλάκις δαδα ἐν χειρὶ κατέχων, σύμβολον τῆς αὐτοῦ ιδιότητος τοῦ τὰς καρδίας ἀναφλέγειν τῷ πόθῳ.

469). Κατὰ μὲν Εὐριπίδην (Ἰφιγ. ἐν Αὐλ. 448 κ. ἐ.)

δίδυμ' Ἔρως ὁ χρυσοκόμας
τόξ' ἐντείνεται χαρίτων·
τὸ μὲν ἐπ' εὐαίῳι πότμῳ,
τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτῆς.

Ὁ δ' Ὀβιδίος μικρόν τι τὴν Εὐριπίδειον μεταβάλλων ἔννοιαν διττὰ βέλη ποιεῖ ἐνταῦθα τὸν Ἔρωτα ἔχοντα, ὧν τὸ μὲν πόθον, τὸ δὲ μίσος ταῖς καρδίαις ἐντίνττει.

476). *Φοίβη*, τῇ τοῦ Φοίβου ἀδελφῇ Ἀρτέμιδι, ἣ αἰεὶ παρθενομένη ἐν ὕλαις καὶ ὄρεσι περὶ θήραν διατρίβειν μυθεύεται.

480). *Ἵμῆρ*, ὁ θεὸς τοῦ γάμου καὶ μετωνυμικῶς ὁ γάμος αὐτός.

486—487). Νίμῃσις ταῦτα τῶν τοῦ Καλλιμάχου ἐν ὕμνῳ Ἀρτέμιδος στίχ. 6, ἐνθα ἡ Ἀρτεμις τοῦ Διὸς δεομένη φησί·

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἅππα, φυλάσσειν.
Καὶ πολυνυμίην.

491). Καὶ περ μάντις ὧν ὁ Ἀπόλλων ἤμαρτε, τῆς ἐλπίδος ἀποσφαλεῖς.

492). Εἴθιστο τοῖς Ῥωμαίοις τὴν τῶν λητῶν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ὑπολειπομένην ἐν τῷ θερισμῷ καλᾶμην ἐνίοτε καταφλέγειν, ἵνα τῇ ἀπὸ ταύτης τέφρᾳ γονιμώτεροι γίγνοιτο οἱ ἀγροί. Ἴδε περὶ τούτου Οὐέργιλ. *Georg.* α. 84 κ. ἐ. ἐχρησάμην δὲ βραχεὶ τῷ α τῆς λέξεως ἄμῃτος, ἅτε ἀπὸ τοῦ ῥήματος ἁμῶμαι παραγομένης, οὗ ἡ ἀρχουσα δίχρονος εὕρηται. *Τέρεδος*, ἡ γνωστὴ ρῆσος, ἐν ἡ ἱερὸν Σμυρθέως Ἀπόλλωνος.

516). *Κλάρος*, πόλις ἐγγὺς Κολοφῶνος ἐν Ἰωνίᾳ, νκὸν ἔχουσα καὶ μαντεῖον Ἀπόλλωνος. *Πόλις* δὲ παταραίη ἢ παταρητὶς κατὰ Διον. τὸν περιηγητὴν, τὰ ἐν Λυκίᾳ Πάταρα, ἐνθα ὁμοίως τὸ πάλας ὁ εἰρημένος θεὸς ἐλατρεύετο.

520). *κερεδὸν στέρνον*· κενὸν ἔρωτος, ἄπειρον ἔτι φιλότητος.

533). *κύων γάλλος*· εἶδος κυνὸς τῆς Γαλλίας θηρευτικοῦ, λεπτοσάρκου καὶ μακρόποδος.

536). *Ἰχνη*· μετωνυμικῶς οἱ πόδες.

546—547). Ἡ μετάφρασις ἐγένετό μοι κατὰ τινὰ τῶν στίχων τούτων τοῦ κειμένου ἐξ εἰκασίας διόρθωσιν, ἐν ταῖς σημειώσεσιν τῆς τοῦ Λουπτίου ἐκδόσεως ἀναγινωσκομένην καὶ ἔχουσαν ὧδε·

Impatiensque moræ «tellus, ait, hisce, vel istam,
Qua nimium placui, mutando perde figuram·

Ἡ γὰρ ἐν τοῖς χειρογράφοις φερομένη γραφή ἦδε·
Qua nimium placui, tellus aut hisce, vel istam,
Quæ facit ut laedar mutando perde figuram.

οὐκ ὀρθῶς τοῖς Κριτικοῖς ἔχειν δοκεῖ, ἐκεῖνο κατανοοῦσιν, ὅτι τὸ ἄ. ἡμιστίχιον τοῦ 547 στίχου τῆς ἐν τῷ ἄ. ἡμιστίχιῳ τοῦ ἡγουμένου στίχου ἐννοίας διάφορός ἐστιν ἐρμηνεία. Ὅθεν εὐλόγως ἂν τις εἰκάσειε γλῶσσημα τοῦτ' εἶναι ἐκείνου, εἰς τὸν τοῦ ἀληθοῦς ἡμιστίχιον τόπον ὕστερον ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν παρεισαχθέν. Καὶ ἡ αἰφνιδία δὲ τῆς κήρης ἀπὸ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἐκυτῆς πατρὸς πρὸς τὴν Γῆν ἀποστροφή ἀπροσφυῶς ἔχουσα παραφθοράν τινὰ τοῦ κειμένου ἐνταῦθα τεκμηριοῖ.

560—561). Οἱ ἐν Ρώμῃ θριαμβεύοντες στρατηγοὶ στέμμα δάφνης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρειν εἰώθεσαν. Ὅσσα θροεῖ θρίαμβον. Προσωποποιεῖται ἐνταῦθα ὁ θρίαμβος, ὃν γηθοσύνη φωνῇ ἐκάλουν οἱ ἐν Ρώμῃ πομπεύοντες, ὡς *trumphe* (ὡς θρίαμβε) ἐπιφθεγγόμενοι· ἴδε Ὁβιδ. *Trist.* 4, 2, 51.

562—563). Ἐκατέρωθεν τῆς θύρας τῶν ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τοῦ Παλατίου λόφου κειμένων ἀνακτόρων τοῦ Αὐγούστου δένδρον ἴσατο δάφνης· αὕτῃ δ' ἡ θύρα ἐκοσμεῖτο στεφάνῳ δρυός.

566). *Παιήων*· ἰωνικῶς ἀντὶ τοῦ *Παῖάν*· ἔστι δ' ἐνταῦθα ἐπιθετον Ἀπόλλωνος, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. 99 καὶ 103. Παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἰατρὸς θεῶν ἐστὶν ὁ Παιήων.

568). *Αἰμονία*, ἀρχαῖον τῆς Θεσσαλίας ὄνομα ἀπὸ Αἰμόνος βασιλέως, πατρὸς Θεσσαλοῦ.

569). *Τέμπη*, περίφημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μεταξὺ τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Ὀλύμπου αὐλῶν, δι' οὗ ὁ Πηνειὸς ῥέων εἰς τὸν Θερμαϊκὸν ἐξερεύγεται κόλπον.

572). Προσιλόμην τὴν γραφὴν *imitantia* ἀντὶ τῆς *agilantia*.

578—579). Οὐκ ἐξεγένετό μοι τὸν ἕνα τοῦ κειμένου στίχον ἐνὶ ἀποδοῦναι· διὸ ἀντ' ἐκείνου δύο ἐνταῦθα κεῖνται.

580—581). Ὁ μὲν *Σπερχεῖδς* ἐπὶ τοῦ ὄρους Τυμφρηστοῦ τὰς πηγὰς ἔχων εἰς τὸν Μαλιακὸν ἐκβάλλει κόλπον· ὁ δ' *Ἐριπεὺς* πηγάζων ἐπὶ τῆς Ὀθρυος καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τὸ τοῦ *Ἀπιδάρου* ῥεῖθρον δεχόμενος οὐ πόρρω Πειρεσιῶν εἰς τὸν *Πηγεῖδν* εἰσβάλλει· ὁ δ' *Ἀμφρυς* ὁμοίως ἐπὶ τῆς Ὀθρυος ἀναβλύζων

εἰς τὸν Παγασητικὸν ἐκδίδωσι κόλπον· ὁ δ' *Ἄλκας* ἢ *Ἄωος* ποταμὸς τῆς Ἰλλυρίας ἐστίν, εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον τὸν εἰσρουν ποιούμενος· καὶ περ δὲ τὰς πηγὰς ἐπὶ τοῦ Λάκμωνος ὄρους ἔχοντα, τοῦ πρὸς δυσμὰς τῷ Πίνδῳ συνάπτοντος, ἐνθα ὁ Πηνειὸς ἀναβλύζει, τῆς ἀκριβολογίας ὅμως ὁ Ὀβίδιος οὐ φροντίζων τοῖς τῆς Θεσσαλίας αὐτὸν ποταμοῖς ἐνταῦθα συγκαταλέγει.

584). Ὁ τῆς Ἀργολίδος ποταμὸς Ἰναχὸς ἐπὶ τοῦ Λυρκείου ὄρους ἐν τοῖς ἀρκαδικαῖς μεθορίαις πηγάζων ἐγγὺς τοῦ Ἀργους εἰς τὸν Ἀργολικὸν ἐκβάλλει κόλπον. Τοῦ ποταμοῦ τούτου θυγατέρα τὴν Ἰὼ γενέσθαι ὁ παρὰ τοῖς τραχικοῖς βούλεται μῦθος· παρ' ἄλλους δ' ἄλλως τὰ τοῦ γένους αὐτῆς λέγεται.

585). *Δάκρυσιν αὖξει ὕδωρ*. Οὐκ ἄχαρις ἡ ὑπερβολή.

588). *Ἀλγία ταρβεῖ*· ἥτοι θάνατον τῆς ἐκείνου θυγατρὸς.

599). *Αεργαίας* νομάς, τὰς περὶ τὴν Αἰρναν λίμνην ἐν Ἀργολίδι· *Ἀύρκειαι* δὲ καὶ *Ἀύρκειαι*, ὄρος μεθόριον Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας.

625). *Ἄργος*. Αἰσχύλος μὲν (Προμηθ. 570) *γῆγενῃ* τὸν Ἄργον καλεῖ. Ὁ δὲ Φερεκύδης υἱὸν αὐτὸν Ἀρέστωρος τοῦ τὸ γένος ἐκ Διὸς ἔλκοντος γενέσθαι φησίν· ἔχειν δ' αὐτὸν καὶ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς ὀφθαλμὸν ἓνα. Ὁ δὲ τοῦ *Αἰγυμίου* ποιητῆς, ἔπους ἀρχαιοτάτου εἰς τὸν Ἡσίοδον ἀναφερομένου, δύο αὐτὸν ὄμματα ἐμπροσθεν, δύο δ' ὀπίσθεν ἐποίησεν ἔχοντα. Τὸ δὲ πολυόφθαλμον αὐτὸν γενέσθαι κοινοτέρα ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δόξα, παρ' Αἰσχύλῳ ἤδη εὐρισκομένη, ὅς αὐτὸν (Προμηθ. 571) *βούταν μυριωπὸν* ὀνομάζει.

643). *Ναῖδες*· αἱ τῶν ὑδάτων νύμφαι αἱ καὶ Ἰδριάδες καλούμεναι· ἐνταῦθα δὲ αἱ τοῦ Ἰνάχου κόραι καὶ τῆς Ἰούς ἀδελφαί.

666). *Ἀστερόεις Ἄργος*· πολλὰ ὄμματα οἷον ἀστρά κατεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ σώματος ἔχων.

669). *Φορωνίδος*· τῆς Ἰούς. Λέγεται ὁ Φορωνεύς υἱὸς μὲν γενέσθαι Ἰνάχου καὶ θυγατρὸς τινος τοῦ Ὠκεανοῦ, βασιλεύσας δ' Ἀργους καὶ τῆς Πελοποννήσου ἀπάσης. Ἔοικεν οὖν ὁ Ὀβίδιος, Φορωνίδα ἐνταῦθα καλῶν τὴν Ἰὼ, οὐ πάνυ τι τῆς περὶ τὴν γενεαλογίαν ἀκριβοῦς φροντίζειν, ἢ ἐκείνοις συντίθεσθαι, οἱ δὲ δεύτερόν τινα Ἰναχον, Φορωνέως ἀπόγονον, πατέρα τῆς Ἰούς γενέσθαι φασί.

671). *Πληϊάς*· ἡ Μαῖα, θυγάτηρ οὖσα Ἄτλαντος καὶ Πληϊόνης τῆς Ὠκεανίδος. Ἐγένοντο δὲ τῷ Ἄτλαντι ἐκ Πληϊόνης θυγατέρες ἑπτὰ, *Πληϊάδες* καλούμεναι· Ἀλκυόνη, Μερόπη, Κελαινώ, Πλέκτρα, Στερόπη, Ταυγέτη καὶ Μαῖα, ὅς ὁ Ζεὺς ὑπ' Ἠρίωνος κατ' ἔρωτα διωκομένης εἰς οὐρανὸν ἀναγαγὼν κατηστέρισε.

672—673). Ὁ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας υἱός, ὁ Ἑρμῆς, χρυσᾷ μὲν πέδιλα ὑφ' Ὀμήρου (Ἰλ. Ω. 340 κ. ἐ.) πεποιήται ὑποδεσμεύσας, οἷς ἐπὶ γῆν τε καὶ θάλασσαν ἰσανέμω ταχύτητι φέρεται, ἐν χειρὶ δ' ἔχων ῥάβδον, ἣ τοὺς ἀνθρώπους κοιμίζει τε καὶ ἐγείρει· οἱ δ' ἔπειτα πτέρυγας αὐτῷ κατὰ τὰ σφυρὰ περιῆψαν καὶ πέτασον τῇ κεφαλῇ ἐπέθηκάν, κατὰ μικρὸν δὲ καὶ τὸν πέτασον καὶ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐπτέρωσαν. Ἄγγελος δ' ἐστὶν ὁ Ἑρμῆς τοῦ Διὸς, ὑπουργῶν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασι.

691—692). Δρυάδες καὶ Ἀμαδρυάδες, νύμφαι τῶν δένδρων· Νωνακριδες δὲ καλοῦνται αὗται ἀπὸ Νωνάκριδος, ὄρους καὶ πόλεως ἐν Ἀρκαδίᾳ. Τὸ δὲ ναῖός κατὰ συνεικδοχὴν εἰρηται ἀντὶ τοῦ νύμφη.

693). Ὀρτυγίην· τὴν Ἄρτεμιν, ἣ οὕτως ἐπωνόμασται ὡς τεχθεῖσα ἐπὶ τῆς νήσου Ὀρτυγίας τῆς ἔπειτα Δήλου, κατ' ἄλλους δὲ ἐπὶ τῆς σικελικῆς νήσου Ὀρτυγίας καὶ κατ' ἄλλους ἐν ἄλλαις τινὶ παρὰ τὴν Ἑβέσον οὕτω καλουμένῃ.

699). Ἀύκαιον· ὄρος τῆς Ἀρκαδίας τῷ Πανὶ καθιερωμένον, ἐν τῶν ἡδίστων αὐτῷ ἐνδιαίτημάτων.

704). Λάδων· ποταμὸς Ἀρκαδίας εἰσδύλλων εἰς τὸν Ἀλφειόν.

715). Κυλλήγιος· ἐπίθετον τοῦ Ἑρμοῦ ἀπὸ Κυλλήνης ὄρους τῆς Ἀρκαδίας.

724). Ὀρριθος· τοῦ παῶ, ὃς ἱερός ἦν τῇ Ἥρᾳ, ὥσπερ ὁ ἀετός τῷ Διὶ. Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν Μόσχον (Εἰδύλ. 6'. στ. 56 κ. ἐ.) οὐκ ἐκοσμήθη ὁ παῶς τοῖς τοῦ Ἄργου ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ τοῦ αἵματος τούτου ἔφυ· φησὶ γὰρ τάδε·

Ἄργος, ἀκοιμήταίσι κεκασμένος ὀφθαλμοῖσι·
τοῖο δὲ φοινῆεντος ἀφ' αἵματος ἐξανέτειλεν
ὄρρις ἀγαλλόμενος πτερύγων πολυανθέϊ χροίῃ.

729). Ἐρινύν· φοβερόν τι ἐνταῦθα νοείσθω φάσμα, ἴσως τὸ τοῦ τεθνηκότος Ἄργου, τῆς μανίης αἵτιον τῇ Ἰοῖ.

730). Ἴδε παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Προμηθεῖ τὴν ἐπὶ πλείστας χώρας τῆς Ἰοῦς πλάνην, ἣν ὁ Προμηθεὺς προλέγει αὐτῇ. Ἐφασκον δ' οἱ πάλοι μέχρι Νείλου πλανωμένην ἐλθεῖν τὴν Ἰώ κακεῖ τὴν προτέραν μορφήν ἀνακτησαμένην τὸν Ἐπαφρον τεκεῖν καὶ τιμῶν θεῶν ἀξιωθῆναι, τὴν αὐτὴν δηλονότι τῇ Ἰσιδι νομίζοντες εἶναι, ἥς τὸ ἀγαλμα ἐν Αἰγύπτῳ ἐώρων βούκερων ὄν, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τὴν Ἰώ γράφειν εἰώθεσαν (ἴδε Ἡρόδ. 2, 41).

737). Κλυμένη· Μέροπος ἦν Αἰθιοπῶν βασιλέως θυγάτηρ, Φαέθωντος δ' ἐκ φοῖβου μήτηρ. Τὸ δ' ὁμορεῖν τῇ Αἰθιοπίᾳ τὴν Αἰ-

γυπτον ἀφορμὴν τῇ Ὀβιδίῳ παρέσχεν ἀπὸ τοῦ μύθου τῆς Ἰοῦς εἰς τὸν τοῦ Φαέθοντος μεταβῆναι.

⁷⁶²). δός δέ μ' Ὀλύμπω· συγγενῇ με τοῖς ἐν Ὀλύμπῳ θεοῖς ἀπόφηνον, τὸν ἐμὸν πατέρα δηλώσασα.

⁷⁷⁰). Μίμησις ταῦτα τοῦ Ὀμηρικοῦ ἐκείνου· Ἡέλιός θ' ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπικκρούει.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Ο Φαέθων πρὸς Ἡλίον τὸν ἑαυτοῦ πατέρα πορεύεται ἐν περιλάμπρῳ ἀνακτόρῳ κατ' ἀνατολὰς οἰκοῦντα καὶ ἐφ' ἡμέραν μίαν τὴν τοῦ ἡλιακοῦ τεθρίππου ἀμαρτηλασίαν ὥσπερ πίστωμα τοῦ γένους αὐτὸν αἰτεῖται. Ὁ δὲ πατὴρ διὰ μακρῶν τὸν παῖδα πειραθεὶς μεταπεῖσαι, ὡς οὐδὲν ἤγνε τὸν μέγαν τοῦ ἔργου διασαφῶν κίνδυνον, καὶ ἄκων αὐτῷ τὸ πυροφόρον παρέχει ἄρμα, πολλὰ περὶ τῆς ἡνιοχείας ὑποθέμενος. Ὁ δὲ παραυτίκα τοῦ ἄρματος ἐπιβάς, ἀσθενεῖα τε χειρῶν καὶ τοῦ ἡνιοχεῖν ἀπειρία τοῦ ἡλιακοῦ δρόμου ὑπὸ τῶν ἵππων παρεξηχθη, καὶ τὴν γῆν κατέφλεξε προσπελάσας. Ταύτης δὲ ποτνωμένης καὶ τὸν Δία ἄρωγὸν ἐπικαλουμένης, ὁ τῶν θεῶν ἀναξ ἐπὶ τῷ τοῦ Φαέθοντος τολμῇματι ἐπιεικῶς χαλεπήνας, κεραυνῷ αὐτὸν ἀναιρεῖ, ὃν παρὰ τὸν Ἡριδανὸν ὑψόθεν καταπεσόντα αἱ ἀδελφαὶ Ἡλιάδες καὶ ὁ συγγενὴς αὐτῷ Κύνος ὀδύρονται· καὶ ἐκεῖναι μὲν εἰς δένδρα, οὗτος δὲ εἰς τὸ ὁμίονυμον μεταμορφοῦται πτηνόν. Εἴτα ὁ Ζεὺς τὴν γῆν περιῶν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐπὶ τὴν προτέραν ἐπανάγων τάξιν, Καλλιστοῖ ἐντυγχάνει ἐν Ἀρκαδίᾳ· καὶ Ἀρτέμιδι ἑαυτὸν ἐξεικάσας, τῇ νύμφῃ συγγίγνεται. Ὀργισθεῖσα δ' ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἥρα, εἰς ἄρκτον τὴν Καλλιστῶ μεταβάλλει. Ὑστερον δ' ὁ υἱὸς ταύτης Ἀρκάς, ἐν ὕλαις θηρεύων, κατετόξευσεν ἄν ὡς ἄρκτον ἀγνοῶν τὴν μητέρα, εἰμῇ ὁ Ζεὺς ἀμφοτέρους ἐλεήσας εἰς οὐρανὸν ἀνήγαγε κἂν τοῖς ἄστροις κατέταξεν. Ἡ δ' Ἥρα δεινὸν ποιουμένη τὴν τῆς παλλακίδος καὶ τοῦ νόθου παιδὸς

ἀποθέωσιν, πρὸς τὸν Ὠκεανὸν παραγενομένη, τὴν τοῦ Διὸς πρὸς ἑαυτὴν ὀλιγορίαν καὶ ὕβριν ὀδύρεται. Εἴτα δ' εἰς οὐρανὸν ἀνακομίζεται ἐπὶ δίφρου ἐλκομένου ὑπὸ ταύωνων, ὧν ἡ πτέρωσις οὐ πολλῶ πρότερον τοῖς πολλοῖς τοῦ Ἄργου ὀφθαλμοῖς ἐπεποίκιλτο. Ὁμοίως τούτοις καὶ ὁ Κόραξ ἀρτίως μετεβέβλητο τὴν χροιάν, ἐκ λευκοῦ μέλας γενόμενος. Παρ' οὐδὲν γὰρ οὗτος τὰς τῆς Κορώνης θέμενος παραινέσεις, τὴν τε ἑαυτῆς εἰς τὴν ὁμώνυμον ὄρνιν καὶ τὴν τῆς Νυκτιμένης εἰς νυκτερίδα μεταμόρφωσιν διηγησαμένης, τὴν τῆς Κορωνίδος κλειψιγαμίαν τῷ Ἀπόλλωνι μηνῦσαι ἐτόλμησεν· ὁ δὲ ταύτην μὲν βέλεσιν ἀναιρεῖ, ἐκεῖνον δὲ μεταχρώννουσι μέλανα. Ἡ δὲ τοῦ Χείρωνος θυγάτηρ Ὠκυρόη Ἀσκληπιῶ, τῷ ἐκ Κορωνίδος καὶ Ἀπόλλωνος φύντι, τὰ μέλλοντα προλέγουσα εἰς ἵππον θεῖα ὀργῇ μετατρέπεται. Ὁ δὲ Κένταυρος μάτην τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεῖται τῆς θυγατρὸς ἄρωγόν· οὗτος γὰρ εἰς Ἥλιδα ἀπελθὼν ἐβουκόλει· ὅλος δ' ἄμφι τὸν ἔρωτα καὶ τὴν σύριγγα ὧν τοῖς βουσὶν οὐ προσεῖχεν· ὁ δὲ ὁ Ἑρμῆς κατανόησας τοὺς βοῦς κλέπτει ἐλθὼν. Σύνειδε τὴν κλοπὴν μόνος ὁ Βάττος, ὃς διωμολογήσατο τῷ Ἑρμῇ μηδενὶ τὴν πρᾶξιν μηνῦσαι. Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν αὐτοῦ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ ἐπανελθόντος καὶ περὶ τῶν βοῶν πυνηθανομένου, ἄπιστος ὧν φωρᾶται· διὸ εἰς λίθον μεταμορφοῦται. Εἴτα δ' εἰς Ἀττικὴν ὁ Ἑρμῆς μεταπτάς, Ἑρσὴν τὴν τοῦ Κέκροπος μέτεισι θυγατέρα, τοῦ ἀλλοῦς αὐτῆς ἐρασθεῖς. Ἡ δ' Ἀγλαυρος τῇ τῆς ἀδελφῆς τύχῃ φθονήσασα καὶ τὸν ἐραστὴν παρὰ τὴν Ἑρσὴν κωλύουσα εἰσιέναι ἀπολιθοῦται. Μετὰ ταῦτα ὁ Ζεὺς τὸν Ἑρμῆν εἰς Τύρον ἀπελθεῖν καὶ τὸ τοῦ βασιλέως Ἀγήνορος βουκόλιον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐλάσαι κελεύσας, ταύρου μορφήν ὑποδύς τὴν καλὴν βασιλίδα Εὐρώπην παρὰ τὴν ἀκτὴν σὺν ταῖς ὁμήλιξι παίζουσας ἀρπάζει καὶ εἰς Κρήτην διανήχεται τὴν ἐρωμένην νωτοφορῶν.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Β' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Διαγράφεται τὸ τοῦ Ἥλιου ἀνάκτορον, εἰς ὃ εἰσελθὼν ὁ Φαέθων αἰτεῖται τὸν πατέρα τὴν τοῦ ἡλιακοῦ ἄρματος ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἡνιοχεῖαν· τοῦ δὲ πολλὰ παραινέσαντος τῷ υἱεῖ καὶ τέλος ἐξέαντος, ὁ Φαέθων ἀδεξίως ἡνιοχῶν τῆς ἡλιακῆς τροχιάς ἔξω φέρεται, καὶ τὴν γῆν ἐμπρήσας ὑπὸ Διὸς κεραυνοῦται.

- Κ**ΙΟΣΙΝ ὑψηλοῖσιν ἀνάκτορον ἡρείριστο
 Ἡελίου, χρυσῷ στίλβον φλογέω τε πυρὸς πῦρ·
 τοῦ δ' ὄροφος αἰπὺς λευκοῦ ἐτέτυκ' ἐλέφαντος,
 ἀργύρεαι δ' ἔσαν δικλίδες δόμου ἄσπετον αἴγλην.
 5 Τέχνη ἔην ὕλης κρείσσω· ἐν γὰρ κλυτοτέχνης
 πόντου τ' οἶδμ' ἐτόρευσε περὶ χθόνα πᾶσαν ἔεργον,
 καὶ κύκλον γαίης ἡδ' οὐρανὸν εὐρὺν ὑπερθε.
 Κυανέους ἔχεν οἶδμα θεούς· Τρίτων' ἐριγχεῖ,
 Πρωτέα τ' ἀμφίβολον καὶ τ' Αἰγαίωνα παχειῶν
 10 χερσὶν ἐπιθλίβοντα πελώρια νῶτα φαλαινῶν,
 Δωρίδα τ' ἡδὲ κόρας· τῶν αἰ μὲν ἐπέννεον ἄλμη,
 αἰ δὲ κόμας πρασίους ἐπὶ πέτρῃσιν τέρσαινον,
 αἰ δ' ἐποχεῦντ' ἰχθυῶσιν, ὁμοίῃ οὐκ ἔπλ' ὀπωπὴ
 πάσης οὐδ' ἄλλοιῃ, ἀδελφῆς δ' οἷα ἄρηρε.
 15 Χθῶν δ' ἀνέρας τε, πόλεις θ', ὕλας τ' ἔχεν ἡδέ τε θῆρας,
 καὶ ποταμούς, νύμφας τε, θεούς τ' ἄλλους ἀγριώτας·
 Τῶν δ' ἐφύπερθε τέτυκτο καταστέρου οὐρανοῦ εἰκώ,
 ζώδια θ' ἐξ πυλέων ἐν δεξιῇ, ἴσα δὲ λαίῃ·
 Ἐνθα γόνος Κλυμένης ἀναβὰς δι' ἀνάντεος οἴμου,
 20 εἰσελθὼν τε δόμους ἐνδοιασίμου γενέταο,
 ἔθνεα πρὸς ἐὼν πατέρ' ἰχθῖνα, ὄφρ' ἐσίδηται.
 Στῇ δ' ἐκάς· οὐ γὰρ ἔθεν προσορᾶν δύνατ' ἀσποτέρωθεν
 αἴγλην. Πορφυρέω δ' εἰλυμένος εἵματι Φοῖβος

- θώκῃ ἐφῆστο, περίξ λαμπρῆς στίλβοντι μαράγδοις·
 25 Δεξιόφιν λαιῇ θ' ἐστήκεσαν Ἥματα, Μῆνες,
 Αἰῶνές θ' ὦραί τε, χρόνου μέρος ἶσον ἔχουσαι,
 σύντε νεαλδὲς Ἔαρ, τόπερ ἄνθεσιν ἐστεφάνωτο.
 Καὶ στάχυας δὲ φέρον Θέρος αὐτόθι ἵστατο γυμνόν.
 Ἴστατο καὶ Μετόπωρον ὁπῷ βοτρυῶν κατάχραντον,
 30 Χεῖμά τε κρυμαλέον λευκῇσι φρίσσον ἐθείρης.
 Φοῖβος δ' ἐν μεσάτῳ ἐὼν υἷα θεήμασι καινοῖς
 Πεπτηῶτ' ἐσιδὼν πανδορκέσιν ὄμμασιν εἶπε·
 “Τίπτ' ἄρ' ἤλθες ὁδὸν μάλα τῆλε; τί δ' ἔλδεται ἔνθα
 » τέκνον ἐμὸν Φαέθων, οὐκ ἐξαρνήσιμε πατρί;
 35 Τὸν δ' ἡμίψατ' ἐκεῖνος· “ὦ ἀπλέτου ὄμμα πόλοιο,
 » Φοῖβε πάτερ, πατέρ' εἰ δὴ ἔμοι γε δίδως καλέειν σε,
 » Καὶ Κλυμένη ἀλίτημ' οὐ μύθῳ ψευδέϊ κεύθει.
 » Δός τι σαφές πίστωμα γένευσ, πάτερ, εἰ ἔτεῃ γε
 » σὸς γόνος εἰμί· ἄλην δ' ἄρ' ἐμῆς φρενὸς ἔξελε τήνδε.
 40 Ἔννεπε· καὶ γενέτωρ τότ' ἀπὸ κρατὸς θέτο πᾶσαν
 ἀκτίνων αἰγλήν, καὶ μιν πελάσαι ἐκέλευσεν·
 ἀμφιβαλὼν δ' ἐξείπε· Σὺ τ' ἄξιός ἐσσι κεκληθῆσαι.
 “οὐδὲς ἐμός, Κλυμένη τ' ἔτεῃν ἀνέφηνε γενέθλην.
 » Ὅφρα δὲ μὴ δίζῃς, ὃ θέλεις αἵτησον· ἐγὼ δὲ
 45 » δώσω τοι· ἔστω μοι ὑποσχεσίης ἐπιμάρτυς
 » λίμνη, ἣν ὀμνῦσι θεοί, ἐμοὶ αἰὲν ἄδερκτος.,,
 Οὐπῶ πᾶν εἴρητο ἔπος· ὃ δ' ἐπ' ἡμαρ ἐν ἄρμα
 ἤτησ', ἡδ' ἵππων πτηνῶν πατρὸς ἠνιοχείην.
 Αἰψ' ὁμόσας δ' ὃ μετέγνω, ἐὼν δ' ἄρα τρίς τετράκις τε
 50 κρᾶτα πατὴρ σείσας λαμπρὸν φάτο· “ἦ δὴ ἄβουλον
 » μῦθον ἐμὸν σὸς ἔθηκεν· ὑπόσχεσιν αἶθε μοι ἦεν
 » ψεύσασθαι· τόδε σοί κε, τέκνον φίλε, μοῦνον ἀπείπον·
 » νῦν μεταπεῖσαι χρή σε. Ἀκίνδυνον τεὸν ἔλδωρ
 » οὐκ ἔστ' ἢ ρεκτόν· μέγα μ' αἰτεῖς οὐδὲ τ' ἀρηρὸς
 55 » σὺ σθένει, ὦ Φαέθων, σῇ θ' ἡλικίῃ ἔτ' ἀβληχρῇ.

- » Αἶσα τεῇ θνητῇ· ὃ δ' ἐέλδεται, οὐκέτι θνητοῦ,
 » μείζον δ' ἢ περ ἔνεστι καὶ οὐρανίωσιν ἀνύσσαι.
 » Ἀγνοέεις δ' ποθεῖς· φρονέειν μέγα παντὶ ἐφείται·
 » ἀλλὰ γε πυρσοφόρων οὔτις ὀχέων ἐπιβῆμεν
- 60 » νόσφιν ἐμεῦ δύνατ'· οὐδὲ μέδων μεγάλου κε πόλοιο,
 » Ὅσπερ δεξιτερῇ δαινοὺς ἀφίησι κεραυνούς,
 » τόνδ' ὄχον ἰθύνει· Διὸς τίς φέρτερος ἄμμιν;
 » Ὅρβιος οἶμος πρῶτον, ἰδ' ἀκμήτεσσιν περ ἦρι
 » ἵπποις ἀμβῆναι χαλεπός· πόλον αὖ κατὰ μέσσον
- 65 » αἰπύτατος, ὅθεν οἶδμ' ὄραν καὶ γαῖαν ἔνερθεν
 » καὶ αὐτὸς δεῖδω, πάλλῃ δέ μοι ἔντρομον ἦτορ·
 » πρηγῆς δ' ἔσχατος, ἡνιόχου κρατεροῦ χατίζων.
 » Ἐνθάδε καὶ Τηθύς, ἥ κύμασί μ' εἰν ἀλίοισι
 » δέχυνθ', ὑποτρομέει μὴ οὐρανόθεν κατολίσθω.
- 70 » Πρόσθε, ὅτ' οὐρανὸς ἐνδελεχεῖ στροφάλλιγγι φορεῖται
 » ἥδ' ἄστρ' ὑψικρεμῇ δινεύμενος ὦκα προέλκει.
 » Προσμάχομαι ῥύμη, ἥ ῥ' οὐ περιγίγνεται ἐμῷ
 » ὥς ἄλλων· ἀλλὰ στρέβω ἀντίος εἶμι πόλοιο.
 » Θῆς δὴ ἔχειν τὸν ὄχον· τί δράσεις; ἦ ῥα δυνήσῃ
- 75 » ἀντιδρομεῖν δίνῃ, ἵνα μὴ σ' ἄξων παρερύσῃ;
 » Κεῖθ' ἴσως πλάσῃ νόῳ ἄλσεα καὶ πτολίεθρα,
 » οἶκους τ' ἡδὲ θεῶν ἔδε' ἱροῖς ἀφνεὰ δώροισι.
 » Οὐκ ἔστ'· οἶμος ἄγει διὰ κινδύνων ἰδὲ θηρῶν.
 » Ἦν δὲ καὶ ἰθὺν ἔχῃς δρόμον ἄρματι μῆδ' ἀποπλαγχθῆς,
- 80 » χρῆ σ' ἔμπης κεράων διὰ Ταύρου ἀντίου ἐλθεῖν,
 » αἰμονίων τε πέλας τόξων στόματός τε Λέοντος,
 » καὶ χέρας ὥς τόξον κάμπτοντος Σκυρπίου αἰνόν,
 » καὶ χηλὰς κυρτοῦντος ἀπόπροθι καρκίνου ἄλλῃ.
 » Οὐδ' ἵππους πυρὶ δεινῷ ὀρινομένους, ὃ ῥ' ἔχοντες
- 85 » ἐν στέρνοισι ῥινῶν τ' ἀποπνέουσιν στομάτων τε,
 » εὐχερὲς ἰθύνειν· μόγις αὐτὸν ἔμ' οἶδ' ἀνέχονται,
 » ὅππότε κῆρ παφλάσει· τὰ δ' ἡνί' ἀναίνεται αὐχῇ·

- » τῷ δὴ ὄρα, τέκνον, μὴ ἀταρτηρήν σοι ὀπάσσω
 » δωπύν· ἕως δέ τ' ἔνεστι, τεῆν εὐχὴν ἐπανόρθου.
 90 » Οἶδα· βέβαι' αἰτεῖς πιστώματα, ὥς κεν ἐμεῖο
 » πεισθῆς ἐκγεγάμεν· πίστωμ' ὅδ' ἐμὸς φόβος ἔστω·
 » Ναί· πατρικόν με δέος τόδε σὸν γενετῆρ' ἀποφαίνει.
 » Ἦν ἰδ' ἐμὴν ὥπ'· αἰθ' εἶχες καὶ στήθεος ἐντός
 » Λεύσσειν, καὶ πατρός μελεδώντας σοῖο δαῖναι.
 95 » Δίξο παπτήνας, ὅ,τι Κόσμος ἐέργει ἀφνειός·
 » ἐκ δ' ἀγαθῶν τόσων πόλου, αἶης τ' ἡδὲ θαλάσσης
 » αἵτησαν τὸ θέλεις· οὐδὲν κείνων ἀνανεύσω·
 » τοῦτο παραιτέομαι μοῦνον, τό κε θωῇ ἀληθῶς
 » οὐ τιμή σοι ἔοι· θωήν, τέκος, οὐ χάριν αἰτεῖς.
 100 » Τίπτ' ἐμὸν ἀμπλέξας περὶ αὐχένα πήγχεε θώπτεις
 » ἄφρον; μὴ φρεσὶ διζ'· ἔξεις, Στυγὸς ὤμοσα ρεῖθρα,
 » ὅ,ττι κεν αἰτήσης· ἀλλ' αἶτεε κεδνότερόν τι,,
 Ληξ' ὑποθημοσύνη· ὃ δ' ἐῷ οὐ πείθετο πατρί·
 βουλῇ ἔῃ δ' ἐνέμιμνε πόθω τ' ὄχου ἐφλέγετ' ἔνδον.
 105 Εἴως οὖν ἐνέην, δηθύνας, ἡγαγεν υἷα
 εἰς αἰπεινὰ πατὴρ ὄχεα, κλυτὰ δῶρ' Ἡφαίστου.
 Χρύσειος ἦν ἄζων, σὺν ῥυμῷ χρύσεια σῶτρα
 κύκλων· ἀργύρεαι κνημαὶ δ' ἐπεπήγεσαν ἐξῆς·
 χρυσόλιθοι, ἄλλαι τε λίθοι ζυγῷ ἐνθετοὶ ἵππων,
 110 Φοῖβον ἀνακλῶσαι λαμπρὸν σέλας ἴσαν ἀμφίς.
 Εὔτε δὲ τολμήεις Φαέθων θαύμαινεν ἐκεῖνα
 ἔργα διασκοπέων, ἦν Ἡὼς ἀντολίηθεν
 πορφυρέας τε πύλας προδόμους τ' ὥϊξε ῥοδείους
 ἄγρυπνος· φύγε δ' αἰψ' ἄστρων στρατός, ἐν περ ἐλαύνων
 115 Ἑωσφόρος οὐρανίου ἐξέσσυτο ὕστατος οὐδοῦ.
 Ὡς δ' ἐρυθαινομένην γενέτωρ χθόνα καὶ πόλον εἶδε,
 καὶ κέρα ἀχλύοντα φαεινῆς ἄκρα Σελήνης,
 ἵππους ὠκείης Τιτὴν Ὠρης ἐκέλευσε
 ζευξαι· αἱ δὲ κέλευσμ' ἐτέλεσαν ἰδ' αἶψα πυρίπνους

- 120 ἀμβροσίης μεστούς φατνῶν ἐξήγαγον ἵππους
αἰπινῶν, καὶ ὅπλισαν εὐύκροτάλοισι χαλινοῖς.
Τῆμος ἔχρισε πατὴρ ἱερῷ ἄκει υἱός ὦπα,
τῷ μιν ἔθηκε ἄσκηθ' ὑπὸ φλογὸς ὠκυβοῖο,
ἀκτῖνας δ' ἐπέθηκε κόμη καὶ ἀνείς πολυκηδοῦς
- 125 ἐκ στήθεος στοναχὴν αἰνοῖτο προάγγελον ἄλγεος,
« Εἰ δύνασαι, παῖ, ἔφη, τόδε γοῦν σὺ πατρὶ πιθέσθαι,
» φεῖδου ἐς ἵππους κέντρου, ἀτὰρ χρῶ κάρτα χαλινοῖς·
» οἱ γὰρ ἔκοντι θέουσι, δυσήνιοι εἰσι δ' ἐρύξαι.
» Μηδ' ἰθεῖαν ἔλλαι ὁδὸν ζωνῶν διὰ πέντε.
- 130 » Τέτμηται λικριφίς, καμπὴν τ' ἔχει ἔκπαγλον οἶμος·
» ἐν δὲ τρισὶ ζώνησιν ὀρίζεται, ἥδ' ἀλλεῖνει
» ἔνθα πόλον νότιον, ἐτέρωθι δὲ πρόσθορον Ἄρκτον·
» Ἦδε σοι ἔστω ὁδός· τροχοῦ ἐμφανέ' ἵχνια λεύσσεις.
» Ὅφρα δὲ θάλλπος ἔχῃ πόλος ἴσον γαῖά τ' ἔνερθε,
- 135 » μῆτε κατάρρεπ' ὄχον, μῆτ' αἰθέρ' ἀνάτρεχ' ἐπ' ἄκρον.
» Ἦν πλέον ἀμβήης, τέγος οὐράνιον καταφλέξεις·
» ἦν καταβῆς, χθόν' ἀκίνδυνος μέσον οἶμον ἐλάσσεις.
» Μῆσε τροχὸς πρὸς ἑλικτὸν Ὅφιν ἐπιδέξις ὥση,
» μηδὲ πάλι χθαμαλῷ Βωμῷ λαιὸς σε πελάσση·
- 140 » μέσσον ἔχ' ἀμφοτέροιιν. Μοῖρῃ δ' ἄρα τὰλλ' ἐπιτρέψω.
» Ἦ πλέον ἢ σὺ σέθεν κήδοιτό τε καὶ ἐπαρήγοι.
» Ὅφρ' αὐδῶ, διερὴ νύξ ἡνίδε τέρμα κατ' ἀκτὴν
» ἐσπερίην ἱκταὶ δηθύνειν οὐ θέμις ἄμμι·
» Κόσμος μ' ἀμμένει, ὄρφη ἀπέσσυται, ἠὔγασε δ' Ἠώς.
- 145 » Λάξο ρυτά, τέκος· φρὴν δ' εἴ σοι τρεπτὴ ἔτ' ἐστί,
» χρῶ ὑποθημοσύνη, μὴ δὴ σὺ ὄχεσφιν ἐμοῖσιν,
» ὅφρ' ἔτ' ἔνεστι τόδε, στερεῶ δ' ἔστηκας ἐπ' οὐδεῖ,
» οὐδ' ὄχῳ ἐμβέβας, τοῦ σ' ἡμερος εἶλεν ἀεικής.
» σῶς ἔνθεν μιν ἄθρει, δὸς ἐμοὶ δὲ φαεῖναι ἐπ' αἶαν.
- 150 Ῥίμφα δίφρου κεῖνος κούφου νέα γυῖ' ἐπέβησε.
Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ στάς χαῖρεν, ἔχων χεῖρεσσι χαλινούς,

- καὶ χάριτας δώρου ἀέκοντί γ' ἀνάπτετο πατρί.
 Τόφρα δ' εὐπτέρυγοι, Πυρόεις, Ἡῶρος ἰδ' Αἰθων,
 Ἡελίου ἵπποι, τέτρατος δὲ Φλέγων, χρεμετισμῶν
 155 πιμπλάντες φλογερῶν αὔρας, ποσὶ μοχλὸν ἔθεινον.
 Τὸν δ' ἐπεὶ ἀγνοέουσ' οἰωνοῦ μοῖραν ἀπῶσε
 Τηθύς, καὶ σφι πάροιθεν ἀπείρων πέπτατο Κόσμος,
 ἤϊξαν, καὶ γοῦνα δι' ἡέρος ὀτρύνοντες
 ῥήγνυσαν ἀντιόωντα νέφη· πτερύγεσσι δὲ κούφης
 160 αἰρόμενοι, παρέλαυνον ἀπαυτόθεν Εὐρον ἀέντα.
 Ἄλλ' ἄχθος βαιὸν καὶ ἀναίσθητον πέλεν ἵπποις
 Ἡελίου, τὸ γὰρ ἡθάδιον ζυγὸς οὐκ ἔχε βρίθος·
 ὥς δ' ἄρα νῆες ἄτερ γόμου ἀρκίου ἀστατεύουσιν
 ἡδὲ λίην κοῦφαι δονέονται ποντοποροῦσαι,
 165 τῶς ἐθάδος χατέον φόρτοιο δι' ἡέρος ἄρμα
 θρῶσκε τινασσόμενον, κενεῶ τ' ὄχῳ ἔπλεν ὁμοῖον.
 Ὡς οὖν τοῦτ' ἐφράσαντ', ἐξηρώησαν ὁδοῖο
 τέτρωροι ἐθάδος, καὶ δὴ θεὸν οὐκέτι κόσμῳ.
 Κεῖνος ἔτρεσσ', οὐδ' ἦδη, ὅποι τράποι ἄρμα χαλινοῖς,
 170 ἢ ὅπου ἦν ὁδός· οὐδ' ἵππων ἐκράτει, καὶ εἰ ἦδη.
 Πρῶτον ὑπ' ἀκτίνεσσ' Ἀρχτοὶ τότε θερμάνθησαν
 ψυχραί, μάψ θ' ἄλλα δύναι ἐπειρήσαντο παρ' αἶσαν·
 κρυμαλέου δὲ πόλοιο δράκων ἄγχιστα πολεῦων,
 ὃς ῥίγει νωθῆς πάρος οὔτινι δεῖμα παρεῖχε,
 175 θάλφθη, σὺν θέρμῃ τε νέον χόλον εἴλετο θυμῷ.
 Καὶ σέ, Βοῶτα, λέγουσι φυγεῖν τότε ταρβήσαντα,
 καὶ περ ἑόντα βραδὺν καὶ ἰσχύμενόν περ ἀμάξῃ.
 Ὡς δ' ἄρ' ἀφ' ὑψιτάτου ἰδεν αἰθέρος αἴαν ἔνερθε
 δύστηνος Φαέθων χώρου τὸ βάθιστον ἔχουσιν,
 180 ὥχρησ' αἰφνιδίῳ δ' οἱ γοῦνα δέει τετρέμηναν,
 ἔντε φάει τόσσῳ σκότος αἰψά οἱ ὄσ' ἐκάλυπεν.
 Ἐλδετο δὴ τῆμος μὴδ' ἥφθαι ἐοῦ πατρὸς ἵππων·
 ἄχυντο δ' ἦν τε γνοὺς γενεήν, πεπιθὼν τε λιτῆσι·

- καὶ Μέρπος ποθέων καλέεσθαι μάψ' ἐφορεῖτο,
 185 ὡς ναῦς σπερχομένη βәрέη λάβρω, ἥς μεθέηκε
 πηδάλι· ἰθύντωρ, εὐχῆσι θεοῖς τ' ἐπιτρέψας.
 Τί δράσῃ; πολὺ μὲν ῥ' ἵπποις ἦνυστο κελεύθου,
 λείπετο δὲ πλεῖον· φρεσὶν ἄμφω κεῖνος ἐμέτρει.
 Καὶ νῦν μὲν δυσμὰς προτιόσσετο, τὰς οἱ ἰκέσθαι
 190 Μόρσιμον οὐκ ἦεν· νῦν δ' ἡὼ δέρκετ' ὀπίσσω.
 Ἀγνοέων δ' ὅ,τι ῥέξῃ ἐθάμβεεν· οὔτε δ' ἀφίει
 ἡνία, οὔτ' ἴσχειν σθέν' ἢ οὔνομα ἥδεεν ἵππων.
 Λεῦσσε δὲ καὶ τέρα αἰνὰ κατ' οὐρανὸν αἰολόπεπλον
 ἔντρομος ἄλλυδις ἄλλα, καὶ ἔκπαγλα εἶδεα θηρῶν.
 195 Ἐσθ' ὑψοῦ χώρη, ἥ Σκορπίος ἐς δύο τόξα
 χηλὰς κάμπτει, ἐῆ δ' οὐρῇ καὶ πῆχεσι κυρτοῖς
 ἀστροφαοὺς τετάνυστ' ἐπὶ τείρεα δοιὰ πόλοιο.
 Ὡς τοῦτον πάϊς εἶδε κελαινὸν ἀποστάζοντα
 ἰόν, ἐπεντύνοντά θ' ἐὼν κέντρον ἐπὶ τρῶσιν,
 200 ὀκρυόεντι φόβῳ ἄφαρ ἔκνοος ἡνί' ἀφῆκεν.
 Ὡς δ' ἄρα ταῦτ' ἄκρων πίπτοντ' ἄφνω ἤψατο νώτων,
 ἐξηρώησαν πῶλοι διὰ τ' ἡέρος ἦσαν
 ἀγνώτου ἀκάθεκτοι· ὅποι δὲ φέροι σφέας ἰθὺς,
 κεῖσ' ἰθυον ἄτερθε νόμου καὶ τείρεσιν ὑψοῦ
 205 ἐμπεδέσι προσάρασσον, ὅχον τ' εἰς ἄστιβ' ἐφεῖλκαν.
 Καὶ ποτε μὲν ῥ' εἰς ὕψος ἱένθ', ὅτε δ' αὖ κατὰ κλιτῶν
 ἐγγυτέρω γαίης δι' ὁδῶν πρηνέων φορέοντο.
 Θάμβεε δὴ κάσιος πῶλους δρόωσα Σελήνη
 νέρθε θεόντας ἐὼν· νέφε' αἶθετο καπνὸν ἱέντα·
 210 γαίης δ' ὀππὸς ἔην ὑπεράκρια, αἰψ' ἀνεφλέχθη,
 αὐτὴ τ' ἐσχίσθη καὶ ἀμερθεῖσ' ἰκμάδος αὖε·
 καὶ βοτάναι κάρφοντο καὶ αἶθετο δένδρα κομῶντα.
 Λήϊα δ' ἀζαλέα τρέφε πῦρ σφίσιν οὐλίον αὐτοῖς.
 Βαῖα τάδε κλαίω· μεγάλαι ὀλέκοντο πόλῃες,
 215 Καὶ πυρὶ σὺν ναέτησιν ὅλαι χῶραι τεφρόοντο·

- ὕλαι δ' αἰπεινοῖσι σὺν οὖρεσι πυρπολέοντο·
 πρήθετ' Ἀθως, Ταῦρος τε κίλιξ, Τρωῶλος τε καὶ Οἶτη,
 σὺν τ' Ἴδη τότε ἄνικμος, ἀτὰρ τὸ πάρος πολυπίδαξ,
 Παρθενίος θ' Ἑλικών, οὐπω τ' Οἰάγριος Αἴμος·
- 220 δαίετ' ἀπειρεσίῳ δισσοῦ πυρὶ ἄσπετος Αἶτνη,
 Παρνησός τε δίκωρτος Ἐρυξ τ' Ὀθρυς τ' ἰδὲ Κύνθος,
 καὶ Ῥοδόπη ἄμωρος χιόνων τότε· σὺν δὲ Μίμαντι
 Δίνδυμά τε, Μυκάλη τε, πρέπων θ' ἱεροῖσι Κιθαιρών.
 Οὐ χραῖσμε Σκυθίῃ τότε κρυμός· Καύκασος αὖεν·
- 225 Ὅσσα τε σὺν Πίνδῳ καὶ Ὀλυμπος ὑπέρτερος ἀμφοῖν,
 ἡέριαι τ' Ἀλπεις νεφοθρέμμων τ' Ἀπεννίνος.
 Τῆμος δὲ Φαέθων αἰπὺν πόλον εἶδεν ἀπάντη
 πρηθόμενον, τόσπον διατλήναί τ' οὐ δύνατ' αἶθος.
 Ὡσπερ δ' ἐκ βαύνου βαθυπλεύρου ἐσέπνεε θερμόν
- 230 ἡέρα καὶ ἐὼν ἄρμα πυρούμενον ἐφράσατ' ἤδη·
 οὐδὲ φέρειν λιγνύν, οὔτε θρώσκοντας ἔτ' εἶχε
 σπινθῆρας, καπνῷ δ' εἰλύετο πάντοθεν αἰθῶ.
 Οὐκ ἤδη ποῖ ἔη, κεκαλυμμένος ἀχλύϊ πυκνῇ,
 οὔτ' ἄρ' ἔπου ἔπλεν· ἀλλ' ἵππων ἰθύϊ φορεῖτο.
- 235 Δὴ τότε καὶ λαούς, θερμοῦ ἐπὶ χρῶτα συθέντος
 αἵματος, Αἰθίοπας μελανωπούς φασὶ γενέσθαι.
 Δὴ τότε καὶ Λιβύῃ ἀπαμερθεῖσ' ἰκμάδος αἵψα
 αὐάνθη· Νύμφαι δὲ λυτῆσι κόμης ἀνέκλαυσαν
 πηγὰς καὶ λίμνας· Θῆβαι Δίρκην ποθέεσκον,
- 240 Ἄργος Ἀμυμώνην, Ἐφύρη Πειρήνιον ὕδωρ.
 Καὶ ποταμοὶ δ' ὄχθης περ ἐν εὐρείῃσι ῥέοντες
 οὐ κακοῦ ἐκτὸς ἔσαν· Τάναϊς τύφῃ ἐν ῥεέθροισι,
 Πηνειός τε γέρων, τευθράντειός τε Κάϊκος,
 καὶ ταχὺς Ἴσμηνός σὺν Φηγιακῷ Ἐρυμάνθω,
- 245 Ξάνθος θ' ὕστερον αὖ φλεχθεῖς, Ξανθός τε Λυκόρμας,
 καὶ ἑὰ Μαίανδρος πολυκαμπέα ῥεύμαθ' ἐλίσσων,
 Μυγδονίός τε Μέλας σὺν Ταιναρίῳ Εὐρώτῃ.

- Αὔε καὶ Εὐφρήτης βαθυλώνιος, αὖεν Ὀρόντης,
 Θερμάδων τ' ὠκύς, Γάγγης, Φᾶσις τε καὶ Ἴστρος.
 250 Πάφλασεν Ἀλφειός, Σπερχειάδες ἔξεσαν ὄχθαι,
 ὃν τε Τάγος φέρε χρυσόν, ἐν ὕδασι τήκετο φλοξίν·
 ὕδροχαρεῖς δ' ὄρνεις, τάων κλήϊσσαν αἰοῖσαι
 ὄχθας Μαιονίας, μέσσω ἐθέροντο Καύστρω.
 Νεῖλος δὲ τρέσσας φύγεν εὐρύς ἐς ἔσχατα γαίης,
 255 καὶ κάρη ἐς τόδ' ἐκρυψεν ἑόν· στόμαθ' ἐπτά δὲ τοῖο
 πλεῖα μένον κονίης, αὐλώνες λείψυδροι ἐπτά.
 Τέρσηνε Στρυμόνος ῥόον ἡδ' Ἐβρον Ἴσμάριον πῦρ,
 καὶ ῥέεθρ' Ἑσπερίης, Ῥήνον, Ῥοδανόν τε, Πάδον τε,
 καὶ Οὐμβριν κατὰ γῆν εἰληχότα πᾶσαν ἀνάσσειν.
 260 Ἐρράγη οὐδας ἀπάντη, ἔδω δὲ φάος διὰ ῥωγμῶν
 Τάρταρα, καὶ πτοίησεν ἄνακτ' ἐνέρων καὶ ἄκοιτιν.
 Χάσσατο καὶ πόντος, πεδίον δ' ἀμμῶδες ἐτύχθη,
 ὃ πρὶν πόντος ἦν· ἃ δὲ λαῖτμ' ἐκάλυπτε θαλάσσης
 οὔρε' ἄφαρ ἀνέδω καὶ Κυκλάδας ἐπλήθυεν.
 265 Ἰχθύες ἐς βυθὸν ἤξαν· ἀναθρώσκειν δ' ὑπὲρ ὕδωρ
 κυφαλέοι δελφῖνες ἐς αὔρας οὐκέτ' ἐθάρσουν.
 Ἄπνοα φωκάων ὑπὲρ οἰδῶματος ὑπτί' ἔκειτο
 σώματα· καὶ Νηρηᾶ δ' ἔχει φάτις αὐτὸν ἐν ἄντροις
 θερμοῖς, Δωρίδά θ' ἦν ἄλοχον θύγατράς τε κρυβῆναι.
 270 Τρεῖς βλοσυρωπὸς ἔτλη τόθ' ὑπεῖρ ἄλλα χεῖρας ἀνασχεῖν,
 τρεῖς δὲ μέγ' οὐκ ἤνεικε Ποσειδῶν ἡέρος αἶθος.
 Ἀλλὰ τιθηνὸς γαῖα περίξ ὕδατ' ὠκεανοῖο
 καὶ πελάγους τότ' ἔχουσα ῥέεθρά θ', ἃ χάσσατο πάντα
 καὶ σφετέρης ὄρην τοῖς ἐκρύβησαν ἐν ἔγκασι μητρός,
 275 παμφόρον ὧπ' ἀνάειρ' αὐτὴν τότε μέχρι τραχήλου,
 χεῖρε δ' ἔρεισε μετώπῳ ἰδὲ τρόμφῳ αἰνῶ ἅπαντα
 συσσείσας, ὀλίγον ἵζησε· ταπεινότερῃ δὲ
 ἢ τὸ πάροιθεν ἔγεντο καὶ αὐτὴ τοῖ' ὀπί ηὔδα.
 "Εἰ τόδ', ἀναξ, ἄδε σοὶ καὶ ἔοικε, τί δὴ σὰ βέλεμνα

- 280 » δηθύνει; εἰ ὀλέσθαι χρή πυρί, δός μοι ὀλέσθαι
 » σῶ πυρί· κουφότερόν κε γένοιτό μοι ἐκ σέο πῆμα.
 » Φεῦ· μόγις ἐς τὰδ' ἔπη δύναμαι στόμα τυτθὸν ἀνοῖξαι·
 » (Κλείει γὰρ οἱ στόμα καπνός)· ἴδ', ἡνίκα κόμας πυριφλέκτους
 » καὶ σποδιὴν τόσσην εἰν ὄμμασιν ἡδὲ κατ' ὤπα.
- 285 » Τοῖά μοι εὐφορίας τε φρενός τε γέρα ὑποεργοῦ
 » ἀντιδιδούς· ὅτι δὴ σμινυῶν κυφοῖο τ' ἀρότρου
 » τραύματα πολλὰ φέρω, πάνετες δέ τε τείρομαι αὐτως,
 » ἡδ' ὅτι φύλλα βοτοῖς, ὄμπνας δὲ βοροῖσιν ἐδωδὴν
 » ἡδυτέρην παρέχω, αὐτὰρ θύε' ὕμμι θεοῖσιν;
- 290 » Ἀλλὰ θεὸς ἄξιον αὐτὸν ἔμεν μὲν ὀλέθρου· τί ποτ' οἶδμα
 » ἥλιτέ σοι; τί δ' ἀδελφός, ὅτι φθίνει ἀλὸς ὕδωρ,
 » ἦν δ' ἄλαχε κλήρω, καὶ πόρσιον αἰθέρος εἵκει;
 » Εἰδ' οὐτίς κάσιος παρὰ σοὶ χάρις, οὐτ' ἄρ' ἐμεῖο,
 » οὐρανὸν ἀλλ' ἐλέαιρε τεόν· πόλῳ, αὐγασαί, ἄμφω
- 295 » τύφοντ'· ἦν δ' ἄρα πῦρ κείνους πημήνην ὀλοῖόν,
 » ἡμύσει τεὰ πρόστο'. Ἄτλας αὐτὸς πεπόνηται
 » καὶ χαλεπῶς ὤμοις πεπυρωμένον ἄξον' ἀείρει.
 » Ἦν πελάγη καὶ χθών ἡδ' οὐρανὸς αἰπὺς ὀληται,
 » ἐς χάος ἀρχαῖον οἰχησόμεθ'. Ἐξελ' ὀλέθρου,
- 300 » ὅττι γε λοιπὸν ἔτ' ἐστί· φράσαι δ' ὡς Σύμπαν ἐρύσση.
 Τόσσ' ἔφατ' αἶα· φέρειν γὰρ ἔτ' ἀτμίδας οὐκ ἐδυνάσθη,
 οὐτ' ἄρ' ἀπὸ στόματος πλέον αὐδᾶν· ἀλλὰ πρόσωπον
 κρύψ' ἐὼν ἐς κόλπον καὶ ἄντρ' ἄγχι στ' αἶδαο.
 Παμμεδέων δὲ θεοῖς αὐτῶ τ' ὀχέων παροχῆ'
- 305 φήσας, ὅττι κακῇ ἡμελλ' αἶσθη διολεῖσθαι
 σύμπαντ', εἰ μὴ ἀμύναι, ἄκρην αἰπεῖαν ἀνῆλθεν,
 ἔνθεν ἐπ' εὐρεῖαν νέφε' εἴωθε χθόνα πέμπειν,
 βροντάς τ' ὀρνυσιν καὶ ἰάλλει παλτὰ βέλεμνα·
 ἀλλ' οὐτ' ἄρ' νέφε' εἶχεν, ἔν' αὐτὴν τῆμος ἐπ' αἶαν
- 310 πέμψει', οὐτ' ὄμβρους, ὅφρ' οὐρανὸν καταχεύαι.
 Βρόντησ' οὖν καὶ ἔηκε καθ' ἡνίοχοιο κεραυνὸν

- δεξιόφιν πήλας· βιότοιο δ' ἄμ' ἐκ μιν ἔωσε
καὶ ὀχέων, πυρί τε σφεδανῶ πυρ εἶρξεν ἐκεῖνο.
Ἴπποι ἀνεπτοίηθεν ἰδ' ἐκτρόπῳ ἄλματι δειράς
315 ζεύγλης ἐξερύσαντ', ἔλιπον δ' ἄρα ῥυτὰ ῥαγέντα.
Ἐνθα χαλινοί, ἐκεῖ δ' ἄξων ῥυμοῦ ἀποθραυσθεῖς,
κνήμαι δ' αὖτε τροχῶν τεθλασμέναι ἄλλοθι κεῖντο,
καὶ δίφροιο τρύφη τηλοῦ κεκέδαστο κατ' οὐδας.
Ξανθὰς δ' αἰθόμενος Φαέθων ὑπὸ φλοξίν ἐθείρας
320 ἤριπε προπρηγνής, μακρόν τε δι' ἥρος ὀλκὸν
ἦνυσεν ὥς ἀστήρ, ὃς ἀπ' αἰθρίου οὐρανοῦ ὠκὺς
δόξεν ἔραζε πεσεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐτέῃ πέσεν ἔμπης.
δέκτο δέ μιν πάτρης ἐκάς ἀντιπόρου ἐπὶ γαίης
Ἥριδανὸς μέγας, αἰθαλὸν τ' ἀπένιψε πρόσωπον.

Αἱ τοῦ ποταμοῦ νύμφαι θάπτουσι τὸν Φαέθοντα, οὗ τὰ δατὰ ἡ μήτηρ ἀναζητήσασα δάκρυσι καταβρέχει. Αἱ δ' Ἡλιάδες τὸν ἀδελφὸν ὀλοφυρόμεναι εἰς αἰγείρους μεταμορφοῦνται ὧν ὥσπερ δάκρυ τὸ ἡλεκτρον ἀποστάζει.

- 325 Ναΐδες ἐσπέριαι τύμβῳ δέμας ἐγκαταθεῖσαι
τυφόμενον τριγλύφῳ φλογὶ τὸν λίθον ὧδ' ἐπέγραψαν·
« Ἰθύντωρ πατρῷου Φαέθων δίφρου ἐνθάδε κεῖται,
» τοῦ περ εἰ οὐκ ἐκράτησ', ἔμπης μέγα τλᾶς ἀφάμαρτεν·
οἰκτρὸς δ' αὖ γενέτωρ αἰνῶ τότε πένθει ἔκρυψεν
330 ὦπα· καὶ, εἰ πιστὴ φάτις ἀνδράσι, φασὶν ἐν ἡμᾶρ
Ἥελίου δίχα βῆναι· ὀπάσσαι τόφρᾳ γὰρ αἰγλήν
ἐμπρησμόν, καὶ πῆμα μέγα σμικρὸν τόδ' ὀνῆσαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Κλυμένη τόσσ' ἔννεπεν, ὅσσ' ἐπέοικεν
ἀμφὶ κακοῖσι λέγειν τοίοις, βαρύλυπος ἰδ' ἐκφρων,
335 κόλπον ἐὼν ῥήξασα διὰ χθόνα πᾶσαν ἐρεῦνα,
διζομένη πρῶτον δέμας ἄπνοον, ὅστέ' ἔπειτα.
Ὅστέα γοῦν εὖρε ξείνης ἐπι κευθόμεν' ὄχθης·
τοῖς δ' ἐπι κλινθεῖσ' ἐγγραπτον λίθῳ οὖνομ' ἔδευσε
δάκρυσι, καὶ στέρνοις ποτὶ γυμνοῖς θάλπε χυθεῖσα·

- 340 Ἡλιάδες δ' οὐ μείον ἔκλαυσαν, δάκρυα δοῦσαι
 δῶρ' ἀνόνητα νέκυι τύπτουσαι στέρνα δὲ χερσίν
 αὐτεὺν Φαέθοντα δι' ἡματος ἡδὲ τε νυκτός
 θρήνους οὐκ αἶοντα, τάφῳ τ' ἐπέκειντο κλιθεῖσαι.
 Τετράκι δίσκον ἔπλησε κέρα ζεύξασα Σελήνη·
- 345 αἶ δ' ἔθελ' σφετέρῳ (ἔθλος ἐκ θαμινοῦ γένετ' ἔργου)
 κοπτόμεναι γοάσκον. Ἐν αὐτῆς οὖν Φαέθουσα
 πρεσβυτάτη κασίων, κλινθῆναι ἔραζε θέλουσα,
 πηγνύμεν' ἥσθετο κῶλα· πελάσσαι δ' αὐτίκ' ἐκείνη
 Λαμπετίη σπεύσας, αἶφνης ῥίζῃσιν ἐέρχθη.
- 350 χερσὶ δὲ πειρηθεῖσα τρίτη τίλασθαι ἐθεῖρας,
 φυλλάδα τίλλε· καὶ ἡ μὲν, ὅτι σκέλε' ἴσχετο φιτρῷ,
 κλαίετο· ἡ δ' αὖ ἔθ' οἱ χεῖρες ἐς κλαδόνας τανύοντο.
 Ὅφρα τὰ θάμβαινον, φλοιὸς περιφύετο μηροῖς,
 γαστέρα δέ, στῆθός τ', ὦμους τε, χέρας τ' ἐκάλυπτεν
- 355 ἡρέμα· λείπετο δὲ σφι μόνον στόμα μητέρα βωστροῦν.
 Τί δράση μήτηρ· ὅτε δύσμορος ἐνθα καὶ ἐνθα,
 ἰθὺς ἔπποι ἄγοι, κείνας τ', ὄφρ' ἔην, φιλέεσκεν.
 Οὐχ ἄλλης· ἰθὺσε στυπέων ἀπὸ σώματ' ἐρύσσαι,
 ἡδ' ἀπαλούς χεῖρεςσ' ἀποθραῦσαι μαίετο κλῶνας·
- 360 τῶν δ' ὥς ἐκ τρώμης σταγόνες ῥέον αἱματόεσσαι.
 « Φεῖδεό μευ, λίτομαι· ἀνεφώνεεν ἥτις ἐτρώθη·
 » Φεῖδεο, μῆτερ· ἐμὸν ῥήσσεις ἐνὶ δένδρεϊ σῶμα·
 » καὶ δὴ χαῖρε! », Φλόος πυμάτοισιν ἐπῆλυθε μύθοις.
 δάκρυ' ἀπ' ἐκ φλοιοῦ καὶ νῦν ῥέει· ἡελίῳ δὲ
- 365 πῆγνυτ' ἀποστάζοντα κλάδων ἤλεκτρα, τὰ ρεῖθρον
 δεχνύμενον ποταμοῖο Λατινίσι κόσμον ἀγινεῖ.
 Κύνος δ' Σθενέλου μὲν υἱὸς Κλυμένης δὲ συγγενῆς, οὐδύρμενος
 καὶ αὐτός, εἰς τὸν ὁμώνυμον μετετρέπεται ὄρνιν.
- Τῷ δὲ γόνος Σθενέλου παρέγεντο τεράατι Κύνος,
 ξυνόν σοι, Φαέθων, μητρῷόν αἷμα λελογχώς,
 ἐγγύτερος δὲ νόον σοι. Ὁ δὲ προλιπὼν βασιλείην,

- 370 (λαοῖς γὰρ Λιγύων μεγάλης πολίεσσι τ' ἔκραινεν)
 ὄχθας Ἑριδανοῖο, ῥέεθρα τ' ἔπλησεν ὀδυρμῶν
 καὶ ὕλας κείνης πληθυνθείσας κασίεσσιν.
 Γῆρως ἐλεπτόνθη, πτερὰ δ' ἠφάνισ' ἀνδρὸς ἐθείρας
 ἀργύφε', ἐκ δ' ὤμων δειρὴ δολιχὴ προεβλήθη.
- 375 σὺν δ' ἄρ' ὕμῃν ἔζευξε ποδῶν ἕο δάκτυλ' ἐρυθρά.
 Ταρσοὶ πλευρὰ κάλυψαν, ἐπέσχε δ' ἄρα στόμα ῥάμφος·
 φῦ κύκνος νέος ὄρνις· ὃ δ' οὐκέτ' ἐπ' ἡέρι θαρσεῖ
 οὔτε Ζηνί, πυρὸς μεμνημένος εἰσέτι κείνου·
 λίμναις δ' ἡδ' ἔλυσιν φιλοχωρεῖ, πῦρ τ' ἀλεείνων
- 380 αἰὲν ὅγ' αἰρέεται φλογὸς ἀντίπαλ' ὕδατα ναίειν.

Ὁ Φοῖβος ἐπὶ τῷ τοῦ υἱοῦ θανάτῳ ἀχθόμενος φῶς τῷ Κόσμῳ
 φέρειν ἀναίνεται. εἶθ' ὁμοῦ τῷ Διὶ ἀπολογούμενος τε καὶ
 ἀπειλοῦντι πείθεται.

- Τόφρ' οὖν αὐχμαλέος γενέτωρ Φαέθοντος ἀνευθεν
 ἀγλαΐης, οἷός τ' εἴωθ' ὀράσθ', ὅτε φέγγος
 ἐκλείπει, στυγέεσκε φόως αὐτόν θ' ἔ καὶ ἤμαρ.
 Δάπτετο θυμὸν ἄχει καὶ ἄχει χόλον ἄμμιγ' ἐκίρνη.
- 385 Κόσμῳ δ' ἔργον ἕδν ἀπαναίνετο. “ Αἴσ' ἐμή, εἶπε,
 » λίην ἐξ ἀρχῆς μογερὴ ἔπλε. Πολλὰ μογήσας
 » νῦν μεταγιγνώσκω· τιμῆς γὰρ ἄτερθε λέλειμμαι.
 » Φωσφέρον ἄλλος νῦν ἀγέτω δίφρον, ὅς κ' ἐθέλῃσιν·
 » Εἰδ' οὐκ ἔστι, θεῶν τ' οὔτις τόδε φησὶ δύνασθαι,
- 390 » αὐτὸς Ζεὺς ἀγέτω, ἴν', ἐμῶν γοῦν ὄφρα χαλινῶν
 » ψαύει χερσί, λίπη βέλε' ὀρφανόοντα τοκῆας·
 » ζαφλεγέων δ' ἵππων πειρηθεῖς εἴσεται ὅττι
 » οὐ μόρου ἄξιός ἦν, ὃς εὖ οὐκ ἵθυνεν ἐκείνους.
 Τοῖ' ἐνέποντα θεῶν περιστάτο Φοῖβον ὁμιλος, »
- 395 λισσόμενος μὴ νύκτ' ἐπὶ Κόσμῳ παντὶ τανύσσαι.
 Καὶ Ζεὺς δ' ἐξελογεῖτο βολὴν μαλεροῖο βελέμνου
 κείνην, σὺν τε λιτῆς κρατερὴν ἐπέτελλεν ἐνιπήν.
 Φοῖβος δ' οἰστρῶντάς θ' ἔλε καὶ τρομέοντας ἔθ' ἵππους

καί σφε χαλεπτόμενος κέντρῳ καὶ μᾶστιγι δάμνα.

400 μέμφετο γάρ σφι λίην κεχολωμένος εἵνεκα παιδός·

Ὁ Ζεὺς τὸν Κόσμον περιῶν κατοπτεῖει εἴτι που βέδλαπται.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀρκαδίαν γενόμενος ἔρωτι Καλλιστοῦς τῆς λυκαονίδος ἀλίσκεται, καὶ ταύτῃ μίγνυται δι' ἀπάτης. Ἡ δ' Ἄρτεμις, τὴν τῆς Καλλιστοῦς γνοῦσα αἰσχύνῃ, σὺν ὄνειδι-σμῷ αὐτὴν ἀπεώσατο.

Παμμεδέων δὲ πατὴρ περιήϊε, μακρὰ πόλοιο

τείχε' ἐπισκοπέων, εἵπου πυρὶ πημανθέντα

ἤμυσ· ὥς δ' ἄρ' ἐκεῖν' ἶδε πανταχῇ ἔμπεδ' ἐόντα,

ὥς πρὶν τ' ἀρραγέα, χθόνα καὶ μερόπων τότε ἔργα

405 ὄσσετο, Ἀρκαδίδης δ' ἧς ἔξοχα κήδετο φρεσσί.

Τῷ κείνῃ πηγὰς οὐπω θαρσεῦντά τε προῖρεῖν

δῶκε βρέθρα πάλι· χθονὶ ποίην, δένδρεσι φύλλα

ᾧπασεν, ἀνθαλέειν δ' ὕλας ἐκέλευσε φλεγείσας.

Ἐνθ' ἄρ' ἰὼν τ' ἀπιὼν τε θάμ' ἠντίασ' ἀρκάδι κούρη,

410 καὶ οἱ πῦρ ἔνδον φλογεροῦ ἔδω ὅστέ' ἔρωτος.

οὐκ ἔρια ξαίνειν κούρης ἔπλετ' ἔργον ἐκείνης,

οὔτε κόμας ταναὰς μετακοσμεῖν· πόρπη οἱ ἔσθος,

ἀργυφὴ δὲ χυτὰς μίτρη συνέεργεν ἐθειρας.

Ἡ δ' ὅτε μὲν δόρυ κοῦφον ἔχουσ', ὅτε δ' αὖ μέγα τόξον

415 Φοίβης ἦν ἐπέτις· οὐ Μαίναλον ἄλλη ἔβαινε

φιλτέρη Εἰνοδίῃ· ἀλλ' οὔτις δὴν μένει ὄλβος.

Ἡἷλιος πλέον ἡμίσεος δρόμου ἠνύκει ὑφοῦ,

ἠνίκ' ἔβη κείνῃ νέμος ὑλοτόμοισιν ἄθικτον.

Κεῖθ' ὦμων φαρέτρην ἀπεθήκατο, καμπύλα τ' αἶψα

420 τόξα χάλασεν, ἰδὲ χλοερῷ δοχμῶθι ἐπ' οὔδει,

αὐχέν' ἐρεισαμένη φαρέτρης ἐπὶ δαιδαλοέσσης.

Ὡς δ' ἄρα μιν Κρονίδης ἶδεν ἔκκοπον ἢ δ' ἀφύλακτον,

ἔννεπεν· “ἧ κλέμμ' οὐ τόδ' ἐμὴ δὴ πεύσεται Ἥρῃ·

“ ἦν δ' ἄρα καὶ γνώῃ, νεικέων ἀντάξιον ἔσται.”

425 Αὐτίκα δ' ἐσσάμενος Δικτύνης εἶμα καὶ εἶδος,

ἔκφατο· “ὦ κούρη, καλῶν μί' ἐμῶν συνοπηδῶν.

- » Ἐν τίσι θήρευσας νῦν οὔρεσιν; », ἥ δ' ἄρ' ἀνέστη
 ἐκ ποίης, καὶ ἔφη « Χαῖρ', ὦ θεά, ἥ δοκέεις μοι
 » μείζων Αἰγινόχοιο, καὶ εἰ μ' αἶει, », δ' ἀκούσας
 430 μείδῃσ', ἥδ' ἐχάρη ἐπὶ τιμῇ, κῦσέ τε κούρην·
 κύνεε δ' αὖ ἀκορῆς, οὐδ' ὥς τις παρθένος ἄλλην.
 Εἴθ' ὕλην ἐθέλουσαν ἐνισπεῖν, ὅπποι ἐθήρα,
 ἥρυξ· ἀμφιχυθείς, ἀλιταίνων φῆνέ θ' ὅς ἔσκε.
 Κεῖνη δ' ἀντήρειδεν, ὅσον σθένος ἐστὶ γυναικί·
 435 (αἴθ' ἴδες, Ἥρη, ταῦτ', ὅφρ' ἔπλεο πρηϋτέρῃ οἴ·)
 κεῖνη δ' ἀντήρειδε· τίς ἄλλὰ Ζῆνά γε κούρη,
 τίς δέ τ' ἀνὴρ νίκησεν; Ἐς αἰθέρα ὕψι κρατήσας
 Ζεὺς ἔβη· ἥ δὲ νέμος τ' ἐχθαίρε συνίστορά θ' ὕλην.
 Ἐνθεν ἀποστείχουσα λαβεῖν φαρέτρην παρὰ μικρὸν
 440 ἐκλάθετ' ἥδὲ βέλη καὶ ὄγ' ἐξήρτησεν ἄεμμα.
 Ἦνι χορὸν Δίκτυνα δι' αἵπου Μαινάλου ἦγε
 νυμφάων, θηρῶν μέγα γαυριώσασα φονῆσι.
 Τὴν δ' ἄρ' ἰδοῦσα κάλεσσ'· ἥ δὲ κληθεῖσ' ἀνέφευγε,
 δέισασα πρῶτον μὴ Ζεὺς πάλιν εἴη ἐκείνη.
 445 αὐτὰρ ἐπεὶ νύμφας οἰχνεύσας σὺν θεῇ εἶδεν,
 ἔγνω οὐ δόλον ὄντα καὶ ὠμάρτησεν ὁμίλῳ.
 Ὡς χαλεπόν, φεῦ, μὴ ἀλίτημ' ἐκφῆναι ὅπωπῃ!
 Ὅσσε μὲν οὐκ ἀνάειρεν ἀπ' οὔδεος, οὐδὲ θεαίνης
 ὡς ἔθος, ἐγγὺς ἔβαιν', οὐδ' ἔπλετο πρώτη ὁμίλου·
 450 σίγα δ', ἥδ' αἰδοῦς σήμαιν' ἐρυθρήματι λύμην.
 Εἰ δὲ θεὰ μὴ ἔην ἀγνή, πολλοῖς κ' ἀλίτημα
 φράσσατο σημείοις· νύμφας δ' ἔο φασὶ φράσασθαι.
 Ἐννατον ἤδη ἔφαινεν ἐλισσομένη κέρα Μῆνην,
 εὔτε φλόγεσσι καμοῦσα κασιγνήτοιο θέαινα
 455 ἐρσῆεν νέμος ἴξεν, ὅπου τε ρύαξ κελαρύζων
 ἐν δίνῃσι ῥέε, ψάμαθον ψυχρὴν προκυλίνδων.
 Ἦνῃσ' οὖν χῶρον, ποδὶ θ' ἤψατο ὕδατος ἄκρου.
 καὶ τοῦτ' αἰνήσας « Οὐδεῖς, ἔφατ', ἄμμ' ὀπιπεύει

- σώματ' ἐϋρρέιτοισιν ἐν ὕδασι γυμνά βάλωμεν
 460 Παρῤασιᾶς φοινίχθη· ἀπαμφιέσαντο μὲν ἄλλαι·
 ἥ δὲ μόνη δῆθυνεν. ὀκνεύσης ἔσθος ἀφείλον·
 τῆμος δ' ἀμπλακίη σὺν γυμνῷ σώματι ὤφθη.
 Ὡς δ' ἐμπληκτος ἔην νηδὺν θέλε χερσὶ καλύψαι,
 “ Τῆλε, θεᾷ φῆ, ἄφερπε, ῥέεθρα δὲ μὴ σὺ μίαινε
 465 ἱρά, ,,· ἐοῦ δ' ἐκέλευσεν ἀποστῆναί μιν ἐμίλου.

Ἡ Ἥρα τὴν τοῦ Διὸς αἰσθομένη κλεψυγαμίαν καὶ βαρέως τὴν ὕδριν φέρουσα εἰς ἄρκτον μεταβάλλει τὴν Καλλιστώ, ἐκ Διὸς ἥδη παῖδα τὸν Ἀρκάδα τεκοῦσαν.

- Φράσσατο κλέμμα πάλαι ὑψιβρεμέταο σύνευνος,
 ἥδὲ τίσιν δεινὴν εἰς ἡμαρ ὑπέρθετ' ἀρηρός.
 Αἰτίη ἀμβολίης οὐκ ἦν ἔτι· πάλλακος ἦδη
 καὶ πάϊς Ἀρκάς, ἄχος τοῦθ' Ἥρης, ἐκλελόχευτο.
 470 Ὡς δ' ἐπὶ τόν δ' Ἥρη κεχολωμένη ἔτραπεν ὅσσε
 καὶ νόον, εἶπε: “ Τόδ' ἦν ἔτι λοιπόν, μοιχαλὶς, ἄμμι·
 » παῖδα τεκεῖν σε, τόκῳ δὲ γενέσθαι ἐμφανέ' ὕδριν,
 » Ζηνὸς ἐμοῦ τ' ἄμυδις ἀσχημοσύνην ἀρίδῃλον.
 » Οὐ τάδ' ἄτιτ' ἐπσεῖται· ἀφαιρήσω σε γὰρ εἶδος,
 475 » τῷ σοί τ' αὐτῇ ἐμῷ θ' ὁμολέκτρῳ, δύσφορ', ἑαδας. ,,
 “ Ἐννεπε, καὶ μιν ἐλοῦσα κόμης προπάροιθε μετώπου,
 κάθβαλε προπρηνῇ· ἥ δ' ἰκέτις ὤρεγε πῆχεις.
 Μῆριγξι φρίσσειν πῆχεις ἤρξαντο μελαίνης,
 ἐς δ' ὄνυχας γαμψοὺς ἀπομηκύνεσθ' ἔο χεῖρες
 480 καὶ σκελέων τελέειν χρεῖν· Διὶ δὲ πρὶν ὀπωπῇ
 αἰνητῇ δύσμορφος ἐγίγνετο ῥύγχει μακρῷ.
 “ Ὅρρα δὲ μὴ γνάμπτοιεν ἔπη νόον ἥδ' ἰκετεῖται,
 ἐξέλεθ' οἱ αὐδὴν· φωνὴ δ' ἐξήρχετο βραγχῆς
 λευκανίης ἀγρίῃ, τρόμου ἐμπλείῃ καὶ ἀπειλῆς·
 485 Φρὴν δ' ἐμπης προτέρη καὶ ἐν ἄρκτῳ κείνῃ ἐμμινεν·
 “ Ἢ ῥ' ἄλγος θαμινοῖς μυκήμασι μηνύουσα,
 χεῖρας, ὅπως αἶ ἔσαν οἱ, ἐς οὐρανὸν ἄστρα τ' ἄειρε,

καὶ φρεσίν, εἰ μὴ ἔπεσο', ἀχάριστον Ζῆνα κίκλησκει.
ποσσάκις ἢ δείσας· οἷη δραθέειν ἐνὶ δρυμῶ,

- 490 ἤλασκει πρὸ δόμου καὶ εὐὸς τὸ πάροιθε κατ' ἀγρούς!
ποσσάκι δ' αὖ ὕλακῆσι κυνῶν ἐλάθη διὰ πετρῶν,
θηρευτῶν τε φόβῳ θηραγρέτις αὐτὴ ἔφευγε!
λήθη ἔης μορφῆς ἐκρύβη θαμά, θῆρας ἰδοῦσα,
καὶ ἄρκτους ἔτρεσ' ὀφθέντας ἐν οὖρεσιν ἄρκτος,
495 πρὸς δὲ λύκους ἔδῳδισεν, ἐν οἷς ἐὶν εἶχε τοκῆα.

Ὁ Ἀρκάς θηρεύων παρ' ἐλάχιστον ἦλθε κατατοξεῦσαι τὴν μητέρα. ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐκόλυσε τὴν μητροφονίαν καὶ ἀμφοτέρους κατηστέρισεν, ἐλεήσας.

Ἦνι λυκαονίδος γόνος ἀγνοέων γενέτειραν
ἤλυθεν Ἀρκάς, ἐτῶν τρεῖς πεντάδας ἐγγὺς ἀνύσσας.
Θῆρας δ' ὥς ἐδίωκε, καλὰς θ' ὥς ἐκλεγε βήσσας,
καὶ ἀρκυστασίης ὕλας Ἐρυμάνθου ἐέργνυ,
400 μητρὶ ἢ ἀντεβόλησ'. ἡδ' Ἀρκάδ' ἐπέστη ἰδοῦσα,
καὶ ἀναγιγνωσκούσῃ ἐώκεε· τὴν δ' ἄρ' ὁ φεῦγεν,
Ὅσσε τ' ἐρ' οἱ πῆξασαν, ἰδ' ἐμμενὲς εἰσαρόωσαν
ἀγνοέων ἔτρεσσε· πελάσσαι δ' οἱ ἐθελούσης
στέρνα τομῶ πείραι ἐντύνατο ῥίμψα βελέμενψ.

- 505 Παντοκράτωρ δ' ἤρυξε· σὺν αὐτοῖς δ' ἔργον ἄθεσμον
ἦρεν, ἰδ' ἄμφω ἀναρπάστω σπερχνῆς ὑπ' ἀέλλης
οὐρανῶ ἐγκατέταξε καὶ ἄγχιμα τείρει' ἔθικεν.

Ἢ Πρὸς τὴν Καλλιστώ καὶ τὸν παῖδα ἐν οὐρανῷ κατατεταγμένους ἰδοῦσα καὶ διὰ τοῦτο τῷ Διὶ χαλεπήνασα πρὸς τὸν Ὀκεανὸν καὶ τὴν Τηθύν παραγενομένη, αἰτεῖται αὐτοὺς μηδέποτε εἰς θάλασσαν διῆναι τὰ νέκυστρα ἔχσαι.

- Ἐξέσεν Ἥρη θυμός, ἐπεὶ μετὰ τεύρεσι πάλληξ
ἠύγασε· πρὸς πολιὴν δ' ἐνὶ κύμασιν ἵκετο Τηθύν,
510 πρέσβυν τ' Ὀκεανόν, τοὺς περ θεοὶ πολλάκις ἄλλοι
αἰῶσθεν· καὶ ὁδοῦ σφιν ἀνειρομένοις χρέος εἶπεν·
“Ἥρετθ', ἐς τί ἄνκστα θεῶν προλιπύσ' ἐγὼ ἔδρας

- » αἰθερίους ἔνθ' ἤκω· ἔχει πόλον ἀντ' ἐμοῦ ἄλλη.
 » ψεύδομαι, εἰμὴ νυκτὸς ὅτε κνέφας ἀμπέχει αἶαν,
 515 » ἄστρο δὺ, ἄλγος ἐμοὶ μέγα, τιμῆς ἄρτι λαχόντα
 » οὐρανίης, ὄψεσθ' ὅθι περ κύκλος ἄξονος ἄκρον
 » ἔσχατος ἀμφιθέει κύκλων τε βράχιστος ἀπάντων.
 » ἦ ῥ' ἔσθ', οὗ ἔνεκέν τις ἀφέξεται ὕβριος Ἥρη,
 » δεῖσει θ' ὕβριεῖσαν, ὅτε βλάπτουσ' ὀνίνημι;
 520 » ὥς μέγα νῦν δὴ ἔρεξα! ἰδ', ὥς μέγ' ἐμὸν κράτος ἐστίν!
 » εἶρξα γυναιῖν' ἔμεν, ἥδ' ὁ θεὰ γένεθ'. Ὡς κακοεργούς
 » τίννυμ' ἔγωγε, θεῇ δ' ἰσχύς μοι τηλίκη ἐστί!
 » μορφὴν οἱ προτέρην πορέτω, ἥδ' ὥπ' ἀφελέσθω
 » θηρείην, τὸ καὶ ἀργεῖη κούρη πρὶν ἔρεξε.
 525 » Τίπτ' οὐ καὶ γαμέει προαφείς Ἥρην, καὶ ἐμῷ μιν
 » ἐν θαλάμῳ ἵζει ἐκυρόν τε Λυκάονα φαίνει;
 » Ὑμμες δ', εἰ τροφίμην ὕβριζομένην ἐλεεῖτε,
 » ἄρκτους κυανέου ἀπερύκετε πόντου ἰδ' ἄστρο,
 » μισθὸν μοιχοσύνης αἰπὺν πόλον ἄρτι λαχόντα,
 530 » σεύετε, ὄφρ' ἀγνήν μὴ μοιχαλὶς εἰς ἄλλα δύσῃ. »

Ὁ κόραξ μὲν τῷ Ἀπόλλωνι τὴν τῆς ἐρωμένης Κορωνίδος ἀπιστίαν· ὁ δ' αὐτὴν μὲν κτείνει ὀργισθεὶς, τὸν δὲ ὑπ' αὐτῆς οἱ κυοφορούμενον Ἀσκληπιὸν ἐκρύπτει τῆς πυρᾶς καὶ Χείρωνι τῷ κενταύρῳ ἐκθρέψαι τε καὶ παιδεύσαι δίδωσι. Τὸν δὲ τῶς λευκῇ ἔχοντα τὴν πτέρωσιν κόρακα εἰς μέλανα μεταβάλλει. Τῷ μύθῳ τούτῳ παρεμβάλλεται ὁ τῆς μεταμορφώσεως τῆς τοῦ Κορωνέως θυγατρὸς εἰς Κορώνην· τούτῳ δὲ παρασυνάπτεται ὁ τῆς μεταβολῆς τῆς Νυκτιμένης εἰς νυκτερίδα.

- Νεῦσαν ἄλδος θεοί· ἤϊξεν δὲ δι' αἰθέρος Ἥρη
 ἐν ταχινῷ δίφρῳ, τὸν ἐπίστικτοι ταῷ εἴλικον,
 ὄμμασι ποικιλοθέντες ἀποκταμένου νέον Ἀργου.
 Οὕτω καὶ σύ, λάληθρε κόραξ, πτερὰ τῆμος ἀμείφας
 535 αἶψα μέλας ἐγένευσ, λευκὸς τὸ πάροιθε πεφυκώς.
 Καὶ οὗτος γὰρ ἔην λευκῆς πτερύγεσσι ποτ' ὄρνις
 ἀργύρεος, τρήρωσι πελειάσιν ἰσοφαρίζων.

χήνεσιν οὐκ εἴκων, Καπιτώλιον οἳ ποτ' ἔμελλον
ἀγρυπνοὶ ῥύσεσθ', οὐ κύκνοις ὕδροχαρέςσιν.

- 540 Ἄασέ μιν γλῶσσα· γλῶσσης λάλου εἵνεκ' ἐκεῖνος
λευκὸς ἔων τὸ πάρος, νῦν ἔμπαλιν ἔστι κελαινός.

Πάσῃ ἐν Αἰμονίῃ οὔτις χαριεστέρῃ ἄλλῃ
Λαρισσαίης ἔπλε Κορωνίδος· εὐαδε δὴ σοι,
Δελφικέ, ἀγνὴ ἐοῦσα, ἥ ἀγνώς· ἀλλὰ γε Φοίβου

- 445 ὄρνις μαιχρσύνην ἐφράσσατο· ἀγγελέων δὲ
κρυπταδίην πρῆξιν, μηνυτῆς ἀπαράμυθος,
ἦεν ἐὼν πρὸς ἀνακτα· κορώνῃ δ' ἔσπετο κείνῳ
προπταμένη λακέρυζα, πυθέσθαι πάντα ποθεῦσα.
Ὡς δ' ἤκουσεν ὁδοῖο χρέος, “ φάτο. Οὐ τοι ὀνήσει

- 550 » ἥ δε κέλευθος· ἐμὸν σύ γε μῦθον μὴ ἀθέριζε.
» Τίς ποτ' ἔην, τίς δ' εἰμί, ἔρα, καὶ αἵτι' ἐρώτα·
» πεύσῃ δ' ὅττι με πίστις ἐσίνατο. Πρὶν ποτε γάρ τοι
» Παλλὰς Ἐριχθόνιον, δίχα μητέρος ἐν χθονὶ φύντα,
» ἀτθίδος ἱτεῖης πλεκτῇ ἐνικάθθετο κίστῃ,

- 555 » καὶ διφυσοῦς Κέκροπος τρισὶ μιν κούρησι φυλάσσειν
» δῶκεν, ἐπεντείλας· ἐὰ μὴ κρύφῃ· αὐγάσσασθαι.
» Ἐν πυκνοῖσιν ἐγὼ πετελέης φύλλοις ἐδόκευον,
» τί πράξουσιν· δὴ οὖν πιστῶς ἐφύλαξαν ἐφετμήν.
» Πάνδροσος ἦδ' Ἑρση· δειλὰς δὲ τρίτῃ ὁμοδέλφους

- 560 » Ἀγλαυρος καλέουσα, πλόκον χερὶ λῦσε· καὶ αἶφνης
» Παῖδ' ἰδὼν ἠδὲ δράκοντα παρήμενον ἔνδοθι κίστης.
» Πρῆξιν ἐγὼ μῆνυσσα θεῇ, ἀνθ' οὗ χάριν ἔσχον
» Τριτογενοῦς πελάτις ἀπόβλητος νῦν καλέεσθαι,
» ὄρνιθός θ' ἥστων νυχίης ἔμεν. Ἦδ' ἐμὴ ὄρνεις

- 565 » θωῇ ἀποτρεπέτω μὴ μύθοις πῆμα ματεύειν.
» Ἐμπερ δ' αὐτομάτῃ μ' οὐ λισσομένην ἐδέδεκτο
» ἦν ἐπέτιν· τόδ' Ἀθηναίην αὐτὴν ἐρέεινε,
» ἥ ῥα χαλεπτομένη περ ἐτήτυμον οὐκ ἀποκρύψει.
» Ἐν γὰρ Φωκίδι· γαίῃ ἀγακλειτός με Κορωνεύς

- 570 » γείνατο καὶ βασιλὶς πελόμην· ἀρίδῃλα φατίζω·
 » πολλοὶ δ' ἐμνώνοντό μ' ἀφνειοί· μή μ' ἀθέριζε·
 » ἀλλὰ με εἶδος ἄασε· βαδιζούσαν γὰρ ἐπ' ἄκρης
 » ψάμμου ἐν ἡϊόνι βραδέως ποτέ, ὥσπερ ἔθος μοι,
 » Ποντομέδων μ' ἔσιδεν καὶ ἀνεφλέγη· ὥς δὲ λιτῆσιν
- 575 » αἰμυλίοις τε μάτην μύθοισι χρόνον διέτριβεν,
 » ἠπείλησε βίην μέθεπέν τε· λίπον δ' ἐγὼ ἀκτὴν
 » φεύγουσα στερεήν, ψαμάθω τε μάτην ἐνέκαμνον.
 » Εἴτα θεοὺς τε βροτούς τ' ἐκάλουν· ἀλλ' οὐ τίνα θνητῶν
 » ἔχετ' ἐμὴ φωνή· κούρη κούρην ἐλέησε
- 580 » καὶ ἐπάρηξεν· ἔτεινον ἐς οὐρανὸν ὑψόσε χεῖρας·
 » ἀλλὰ φύσιν χεῖρες πτέρυγας ἤρξαντο μελαίνας.
 » ὦμων πειρήθην ἀποδύσασθ' εἴμα· τὸ δ' ἦδη
 » ἐς πτίλα τράπτο, καὶ ἐν ῥινῶ ταναὰς βάλε ῥίξας.
 γύμν' ἔθελον παλάμῃσιν ἐμῇσι στήθεα τύψαι,
- 585 » ἀλλ' οὐτ' ἄρ' παλάμας, οὐτ' εἶχον στήθεα γυμνά·
 » προσὶ θέον· ψάμαθος δ' οὐμὲυ πόδας ὥς πρὶν ἔρυκεν,
 » ἀλλ' ἔθρωσκον ὑπερθε πέδου· ἀνὰ δ' αὐτίκ' ἐς αὖρας
 » ἦρθην, ἥδ' ἐπέτις Γλαυκώπιδος ἀγνὴ ἐκλήθην.
 » Ἀλλὰ τί μοι τοῦδ' ἦδος, εἰ ἔργματι ὄρνις ἐτύχθη
- 590 » Νυκτιμένη βδελυρῶ καὶ ἐμὴν διεδέξατο τιμὴν;
 » ἦ σύγ' ἔτ' οὐ πέπυσαι διάπυστον χρῆμ' ἀνὰ πᾶσαν
 » Λέσβον, Νυκτιμένην πατρός εὐνὴν οἶο μιῆναι;
 » ἦ δ' ὄρνις περ νῦν, μεμνημένη ἀμπλακίης ἦς,
 » θνητῶν ὄμμα φάος τ' ἀλεείνει ἰδὲ ἐν σκότει αἰδῶ
- 595 » κεύθει, ἀπ' αἰθέρος αἰὲν ἐλαυνομένη ὑπὸ πάντων.
 » Τοῖα φθεγγομένη φάτο κεῖνος· “ ἐπίσχεσίς ἦδε
 » ἐς κακὸν εἴη σοι· κενεῆς δ' ἐμοὶ οὐ μέλει ὀμφῆς ”
 Οὐδ' ἔτ' ἀπέσχεθ' ὁδοῦ· ἐλθὼν δ' ἠγγεῖλεν ἀνακτι,
 ὡς παριαύοντ' εἶδε Κορωνίδι θεσσαλὸν ἄνδρα.
- 600 » Ἐκπесε δάφνη ἐρῶντι, τόδ' ὥς ἐσάκουσ' ἀλίτῃμα·
 ἔφης δὲ χροίῃ τε θεοῦ, φόρμιγξ τε παρᾶσσαν

- ὄχλητο· φλεγμαίνων δὲ κέαρ χόλῳ εἴλετο ὅπλα
 ἡθάδια, γνάμψας τ' ἀπ' ἄκρων κεράων ἐτίτηνε
 τόξον, ἰδὲ στέρνα ζευθέντα πάρος θάμ' ἐοῖσι
 605 στέρνοις ἐν φιλότῃτι βελέμνῃ πεῖρεν ἀφύκτω.
 Οὐταμένη στόνον ἤκεν· ἀφελκύσασα δὲ τρώμης
 χαλκόν, λευκὰ ῥέθη φοινικέῳ αἵματι δεῦσε
 καὶ φάτο· “Ἦν δὴ, Φοῖβε, δίκην σοι τήνδε μ' ὑποσχεῖν,
 » ἀλλὰ λοχευσαμένην· δύο δ' ἐν μιῇ ὀλλύμεθ' ὧδε· „
 610 Τόσσ' ἔφατ'· ἐκ γύων δὲ σὺν αἵματι θυμὸν ἔχευεν.
 ἄψυχον δὲ δέμας θανάτου κρύος αἵψα κατέσχε.
 Τισάμενον κούρην μεταμήθει· εἶλεν ἐραστήν·
 αὐτὸν δ' ἔστυγέεσχ', ὅτι χώστατο τόσσον ἀκούσας,
 καὶ ὄρνιν στυγέεσκε, δι' οὗ ἀλίτημ' ἐπέπυστο,
 615 αἰτιὸν οἱ ἄλγευς· αὐτὰρ βιὸν ἡδὲ χέρ' αὐτήν,
 σὺν τε χερὶ θρασέας αἰνῶς στυγέεσκεν διστοῦς.
 θάλπε δὲ πεπτηυῖαν, ἰδ' ὀψίῃ αἶσαν ἄρωγῇ
 νικῆσαι πειρῆτο· μάτην δ' ἄλθεσιν ἐχρήτο.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ μόχθησεν ἐτώσια, τευχομένην δὲ
 620 εἶδε πυρήν, πυμάτην τε δέμας φλόγα δάψαι ἐτοίμην,
 αἴλινον ἐστονάχησε (θεῶν γὰρ τ' οὐ θέμις ὅσσε
 τέγγεσθαι δακρύσις) στέρνοισι τότ' ἐκ μυχάτοις,
 ὥς ὅτε τις πόρτις ῥαιστῆρ' ἰδὲ δινηθέντα
 ῥίμφ' ἐπὶ δεξιᾷ, καὶ μόσχου κροτάφους γαλαθηνού
 625 κοιλοφουεῖς πληγῇ βαρυδούπῳ συνθραύσαντα.
 ὥς δὲ μύρον στήθεσσι νεκρῆς ἐπέχευεν ἀτερπές,
 καὶ χέρας οἱ ἄμπλεξε, τέλεσσέ τε θεσμὶ' ἄθεςμα,
 συμφλεχθῆναι σπέρμ' ἐὼν οὐκ ἠνέσχετο Φοῖδος.
 ἐκ δὲ φλογός τε γόνων γαστρός τ' εἰρύσσατο μητρός,
 630 καὶ διφρυοὺς Χείρωνος ἐπὶ σπέος ἤγαγεν εὐρύ·
 γλώσσης δ' ἐλπόμενον ἐτυμηθρόου ἄξια δῶρα
 ἤριξ' ἐν λευκοῖς κόρακ' ὄρνιθεσσι νέμεσθαι·

Ἐκυρὴ Χείρωνος θυγάτηρ ἐνθεάζουσα τὰ τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ
τῷ ἰδίῳ πατρὶ συμβησόμενα προλέγει· ὁ δὲ Ζεὺς ὀργισθεὶς ἐπὶ
τούτῳ εἰς θήλειαν ἔκπον αὐτὴν μεταβάλλει·

- Τέρπετο μιζοφυῆς θείης ἐκφύντι γενέθλης
ᾧ τροφίμῳ, τιμῇ τε μεμιγμένῳ ἦδετο μόχθῳ.
635 Ἦνὶ κόμης ξανθῆς ὤμους κεκαλυμμένη ἦλθε
Κενταύρου θυγάτηρ, τὴν ὠδίνασα Χαρικλῶ
Νύμφη ἐπ' ὠκυρόου ποταμοῦ ὄχθης ὀνόμηνεν
Ἐκυρὴν· ἥ δ' οὖν τέχνας πατρός δεδαυῖα
οὐκ ἔστεργεν· ἄδηλα δ' ἐμέλπετο θέσφατα μοιρῶν.
640 τῷ φρένα θεσπιεπέσσι κατισχομένη μανίῃσιν,
καὶ ζειουσα θεῶ, τὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔεργε,
παῖδ' ἐσιδοῦσα προσεῖπεν· “Ἀέξεο πᾶσι σωτήρ,
» ὦ παῖ! ἡ ζωὴν σοι ὀφειλήσει θαμὰ φύτλη
» ἀνθρώπων, ψυχὰς τε δυνήσσαι ἅψ ἀνενεγκεῖν
645 » ἔξ αἰδέω· τό δ' ἐπεὶ κ' ἀέκητι θεῶν ποτε ῥέξης,
» πάππου σε φλογερὸν βέλος εἴρξει μηκέτι ῥέξει.
» ἐκ δὲ θεοῦ ἄπνοον σῶμ' ἔσσει, ἐκ νέκυος δὲ
» δεύτερον αὖ δαίμων· δις δ' οὕτως αἶσαν ἀμείψεις.
» Καὶ σύ, πάτερ φίλε, ὃς φύσιος νόμῳ ἄμβροτός ἐσσι,
650 » ἄφθαρτός τε τέτυξαι ἐς αἰῶν' ἔμμεν ἅπαντα,
» θνητὸς ἔμμεν ποθέσεις, σὰ τετρωμένα ὀππότ' ὀπίσσω
» γυῖα δρακοντείου δύντος λύθρου, ἄλγεα πείσῃ.
» τῷ σε θεοὶ θήσουσ' ἐξ ἀθανάτου θανάτοιο
» ἔμμορον, ἡδὲ θεαὶ τρεῖς σὸν τότε νῆμα ταμοῦσι.”
655 Λεῖπετό τι φράσσαι· στήθευς στένεν ἐκ μυχάτοιο,
καὶ κανθῶν προθορόντα παρειὰς δάκρυ' ἔτεγγε.
“Μοῖρά μ', ἔφη, φθάνει. τῷ πλείον' ἐρύκμαι αὐδᾶν,
» καὶ στόμα κωλύεται φοιβήϊον ὅσσαν ἰάλλειν.
» οὐ τόσου ἄξιόν ἔσκε τέχνη, τῆς μοι κεχόλωνται
660 » ἀθάνατοι· κρείσσων κ' ἔπλετ' ἐσσομένων μοι ἀφραστύς.
» νῦν εἶδος δόκῃ ἀποέννυσθ' ἦκα βρότειον·

- » νῦν βρωτὺς ποίη μοι ἐπεύαδεν· ἄμ πεδίον δὲ
 » ἴεμαι εὐρὺ θέειν, τρέπομαί τ' ἐς σύγγονον ἵππον.
 » ἐς τί δ' ὄλη; διφυῆς γάρ μοι γενέτωρ γεγέννηται.,,
 665 Τοῦ' ἀνοδυρομένης πύματοι φθόγγοι ἀνοδυρμοῦ
 τυτθὸν ἄκουσθεν· ἔσαν γὰρ οἱ ἔπε' ἄκριτ' ἐκεῖνα.
 Αὐτίκα δ' οὐκέτ' ἔπη, οὐθ' ἵππου φθόγγος ἐκεῖνος,
 οἷος δ' ἵππου· ἔπειτα δ' ἐτήτυμον ἵππου ἔηκεν
 ἐκ στόματος χρομάδον καὶ χεῖρας ἔτειν' ἐπὶ ποίην.
 670 Δάκτυλα μὲν συνέφου καὶ πέντ' ὄνυχας κερατώδεις
 μονοφυῆς συνέδησεν ὀπλή· στόμ' ἀέξετο δ' ἥδη
 καὶ αὐχὴν· μακρῆς χλανίδος τὸ πλεῖστον ἔγεντο
 οὐρή· ἀτὰρ χαῖται, αἵτ' αὐχένι ἀμφικέχυντο,
 ἐς λοφιὴν τράφθεν ἐπιδέξια· σὺν δέ οἱ αὐδὴ
 675 ἡλλάχθη καὶ μορφῇ, ἔδωκε δ' οἱ οὖνομα μορφῇ.

Μάτην δ' Χείρων ὀρνέων τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος αἰτεῖται ἐπικου-
 ρίαν· οὗτος γὰρ τότε πόρρω τῆς Θεσσαλίας ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ
 Ἡλιδι ἐδουλόλει. Ὁ δὲ Ἑρμῆς ἐκεῖσε ἀφικόμενος λάθρα ὑπε-
 ξαιρεῖται τὰς τοῦ Ἀπόλλωνος βοῦς καὶ τὸν Βάττον φευσάμε-
 νον τὴν ὑπόσχουσιν καὶ τὸν τόπον μηνύσαντα, ἐνόη αἱ βοῦς
 ἐκεκρύφατο, μετατρέπει εἰς λίθον.

- Κλαῖε, τέην τε μάτην Φιλύρης γόνος ἡτέθ' ἥρω.
 Φοῖβ', ἐπαρωγὴν· οὐ γὰρ ἔην βουλὰς ἀθετῆσαι
 Ζηνὸς ἐρισθενέος· οὐδ' εἴ σοι ἔην ἀθετῆσαι,
 κείθι παρῆς· Ἥλιν Μεσσηνίδα τ' αἶαν ἔναιες.
 680 Τῆμος δὴ κῶάς σε βοπηρικὸν εἴλυσεν ὤμους·
 καὶ λαιῇ μὲν βάκτρον ἔχες βαρὺ ἀγριελαΐης,
 τῇ δ' ἐτέρῃ σύριγγ' ἔπτ' ἐν δονάκεσσιν ἀνίσσις.
 Ὅφρ' οὖν σὰς φρένας εἶχεν ἔρως καὶ ἔτερπέ σε σύριγγι,
 ἀγροῦς ἐς πυλίσους ἀφυλάκτους φασὶ προελθεῖν
 685 βοῦς· τὰς δ' ἄρ' Μαίης ἀτλαντίδος ἔδρακεν υἱὸς
 ἡδὲ δόλοισι ἐλάσας ἔκρυψ' ἐνὶ τάρφεσιν ὕλης.
 Μοῦνος ἐφράσσατο κλέμμα γέρων ἀρίδηλος ἐν ἀγροῖς
 κείνοισι, ὃν Βάττον πάντες καλέεσκον ὄμουροι.

- Ἄφνειοιο νάπας Νηλῆος καὶ νέμε' οὔτος
 690 ποιήεντα φύλασσε, καὶ ἵππους φέρβεν ἀγαυράς.
 Τὸν δ' οὖν δείσας χειρὶ παρήγαγε θωπικῇ Ἑρμῆς
 καὶ φάτο· “Ὅς τις ἄρ' εἷς, ξεῖν', εἴτις σ' ἀμφὶ βόεσσιν
 » ἐνθάδ' ἔροιτο, λέγ' ἀγνοέειν· ὄφρ' ἔχρησθα δ' ἀμοιβήν
 » πρῆξιός ἐξ ἐμέθεν, βοῦν τήν δε λάβ' ἀγλαόγυιον.”
 695 καὶ μιν ἔδωκε· γέρων δὲ λαβὼν ἀπαμείψατο τοῖα·
 “Θάρσει· λαῶς ὅδε πρότερός κε σά κλέμματα εἴποι.”
 Δεῖξε δὲ λαῶν. Ἀπαὶ δ' ἰέναι Διὸς εἰσάτο υἱός·
 εἴτ' ἐπανῆλθεν· ὁμοῦ δ' αὐδὴν καὶ εἶδος ἀμείψας,
 ἔννεπεν· “ὦ ἀγροῖκε, εἰ ἐνθάδε βοῦς τινὰς εἶδες
 700 » οἰχνεύσας, ἐπάρηξον ἰδὲ κλοπίην ἀνάφηρον·
 » σὺν ταύρῳ βοῦν σοι καλὸν μήνυτρον ὀπάσσω.”
 Δῶρον ὑποσχομένῳ διπλοῦν ὁ γέρων οἱ εἶπε·
 “Κεῖνῳ ἐν οὔρῳ ἔσονθ'·, αἶ δ' ἦσαν ἐν οὔρεϊ κείνῳ.
 Τῷ δ' Ἑρμῆς γελάσας· “ἐμὲ μηνύεις μοι ἄπιστε;
 705 » μηνύεις ἐμέ μοι;,, καὶ στήθεα τρέψεν ἄπιστα
 ἐς λίθον, ὃν καὶ νῦν ἔτι μηνυτὴν καλέουσιν.
 ἀρχαῖον δὲ λίθῳ καὶ ἀναιτίῳ ἐστὶν ὄνειδος.

Ὁ Ἑρμῆς διαέριος ὑπὲρ τῆς Ἀθήνας ἱπτάμενος, μίαν τῶν Κί-
 κροπος θυγατέρων τὴν Ἑρσὴν ἰδὼν, ἔρωτι αὐτῆς διακαίεται
 καὶ μισθῷ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Ἀγλαυρον πείθει τῷ ἑαυτοῦ
 ὑπουργῆσαι πότῳ. Ἦ δὲ Ἀθηνᾶ τοῦ πρὸς ἑαυτὴν τῆς Ἀγλαύ-
 ρου ἀμαρτήματος μεμνημένη, (ἴδε στ. 559 κ. ε.) τοῦ ἔλπι-
 ζομένου ἀγαθοῦ ἐκκροῦσαι αὐτὴν βουλεύεται· καὶ δὴ πρὸς τὸν
 Φθόνον ἐλθοῦσα, αἰτεῖται αὐτὸν τῇ ἐκείνης ἐνιοβολῆσαι καρ-
 δία. Ἡ οὖν Ἀγλαυρὸς τῇ ἀδελφῇ Ἑρσῇ φθονήσασα, τὴν παρ'
 αὐτῇ εἰσοδὸν τοῦ Ἑρμοῦ διακωλύειν πειράται καὶ εἰς λίθον
 ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται.

- Ἐκπετάσας πτέρυγας Χρυσόρρατις ἐνθεν ἀέρθη,
 Μουνυχίης δ' ἀγροὺς θυμαρέα τ' αἶαν Ἀθήνης
 710 λεῦσθ' ὑπεριπτάμενος τερπνοῦ κήπους τε Λυκείου.
 Ἦματι δὴ κείνῳ κατ' ἔθος τόθι παρθένοι ἀγναὶ
 Παλλάδος εἰς παιδρὴν ἄκρην ἐπὶ κρατὸς ἄχραντα

- στεπτοῖς ἐν κανέοις πολυήχοφ ἱρά κόμιζον.
 "Ενθεν ἀπερχομένης πτηνὸς θεὸς ἔδρακ' ἰδ' οἶμον
 715 οὐκ ἔτ' ἔτεμν' ἰθύν, ἀλλ' αὐτόθι κυκλοφορεῖτο.
 ὥς δέ ποθ' ἱρήξ ἔγκατ' ἰδὼν ὠκύπτερος ὄρνις,
 ἱρήων δεδιῶς στῖφος, τό περ ἀμφέπει ἱρά,
 κυκλὸς' ἐλίσσεται, οὐδὲ πρόσω τέτληκε προσελθεῖν,
 ἐλπωρὴν δ' ἄρ' ἐὴν περιίπταται δέξυ μεινοινῶν,
 720 τῶς ὑπὲρ ἀκταίης κοῦφος Κυλλήνιος ἄκρης
 ἰθείης ἀπέκαμψε, καταυτόθι τε στρωφᾷτο.
 "Οσσῶ στιλπνότερος πόλου ἄλλων λάμπεται ἄστρων
 Φωσφόρος, ἡδ' ὄσσῶ χρυσέα σέο, Φωσφόρε, Φοίβη,
 τόσσῶ παρθενικῶν προφερεστέρη οἶχνεε πασῶν
 725 Ἔρση, πομπῆς ἀγλαΐη καὶ ἑῶν συνοπηδῶν.
 Θαύμας' ἰδὼν Διὸς υἱός, ἐν αἰθέρι δ' ὕψι πολεύων
 ἔξεσεν ὡς μόλιθος, τόν περ βαλεαρίς ἔηκε
 σφενδόνη· ἵπταθ' ὃ γὰρ διὰ τ' οἶμου θέρμετ' ἐρωῇ,
 καὶ ὅπερ οὐκ ἔχε πῦρ εὐρίσκεται ἐν νεφέεσσιν.
 730 Οἶμον ἄμειψ' Ἑρμῆς κατὰ τ' αἰθέρος ἐς χθόν' ὄρουσεν.
 οὐδ' ἄρ' ἐ αὐτὸν ἔκρυπτε· τόσον μορφῇ ἐπεποιθεῖ·
 ἔνδिका μὲν τ' ἐπεποιθεῖ· ἄεξε δὲ καὶ κομιδὴ μιν.
 Ψῆξε κόμην, σὺν δὲ χλαμύδι εὐθέτισ', ὅφρα κρέμαϊτα
 εὖ, παρυφῇ τ' αὐτῆς καὶ χρύσεος κόσμος ὀρώτο,
 735 ὅφρα ῥάπιδι οἱ ἔοι ἐνδέξια, ὄργανον ὕπνου,
 ὅφρα τ' ἐπ' ἀσπίλοις στίλβοιεν πέλμασι ταρσοί.
 ἀσκητοὺς ἐλέφαντι χελώνη τ' ἐντὸς ἔεργε
 τρεῖς θαλάμους μέγαρον, τῶν τύνη, Πάνδορος, ἔναιες
 δεξιόν, Ἀγλαυρος λαιόν, μέσατον δ' ἔχεν Ἑρση.
 740 Ἡ οὖν λαιὸν ἔχε, πρώτη προσιόντ' ἐνόησεν
 Ἑρμῆν, ἡδὲ θεοῦ θάρσῃσ' ὄνομ' ἐξερεεῖναι,
 ἡδ' ἐφ' ὅτῳ ἦκοι· ὃ δ' Ἀτλαντος Πληγίονης τε
 ὑιωνὸς τοῖ' ἔειπεν· "Εγὼ φέρω αἰθερόφοιτος
 » πατρὸς ἐφημοσύνας· Ζηνὸς δ' ἐγὼ ἐκγέγα' αὐτοῦ.

- 745 » Οὐ πλάσσομαι προχάνην· βούλει τεῇ ἔμμεν ἀδελφῇ
 » πιστή, ἐμῶν δὲ φίλων τηθὶς τεκέων καλέεσθαι;
 » Ἐρση ὁδοῖο τέλος μοι· ἐρῶντι δὴ εὐμενέοις μοι.»,
 Εἴσιδ' ἐκεῖνον Ἀγλαυρος ὁμοίοις ὄμμασι κούρη,
 οἷοις πρὶν κρύφια ξανθῆς ἡυγάσσατ' Ἀθήνης.
- 750 Μισθὸν δ' ἔργου ἐοῦ σταθμὸν μέγαν ἦτεε χρυσοῦ,
 καὶ μιν ἀποστιχέειν οἴκου ἐκέλευε μεταξύ.
 Ταυρῶπις δ' ἐπὶ τὴν αἰνὴ θεὰ ἔτραπεν ὅστε,
 καὶ τόσσον μυχάτου στόνον ἐκ στέρνου ἀνέηκεν,
 ὥσθ' οἱ καὶ στῆθος καὶ ἐπὶ στήθευς ἀνεσείσθη
- 755 αἰγίς· ἀνεμνήσθη γάρ, ὅτι κρύφει ἐξεκάλυψε
 χερσὶν ἐῆς κείνη, ὅτ' ἀμήτορα λημνίου υἱὸν
 Ἥφαίστου πρῶην παρ' ὑπόσχεσιν ἔτλη ιδέσθαι.
 Μνήσατο δ', ὅττι θεῶ τε φίλῃ καὶ ἀδελφῇ ἔσοιτο
 καὶ ἄμ' ἀφνειή, εἴγε λάβοι ὅσον ἦτεε χρυσόν.
- 760 Αὐτίκα δὴ Φθόνου εἴσι δόμον μεμορυγμένον ἰῶ
 κυανέῳ· στυγερὸς δ' οἱ ἐν ἄγκεσι κεῖτο βαθίστοις
 αἰγλῆς τ' ἡελίου καὶ ἀητῶν ἄμμορος οἶκος,
 φύχεος ἀδρανέος καὶ κρυμοῦ ἔμπλεος αἰέν,
 εὖνις δ' αὖτε πυρός, κεκαλυμμένος ἀχλύϊ πυκνῇ.
- 765 Ὡς οὖν αἶψα κόρη πολεμήτοκος ἔκετο κεῖσε,
 ἔσθη δὴ πρὸ δόμου· (οὐ γὰρ θέμις ἔπλετ' ἐσελθεῖν
 οἶκον)· ἄκρω δέ τε πυκνὰ θυρώματα δουρὶ πάτασσαν.
 Ὡχθήθη πληγεῖσα θύρη· ἶδε δὲ Φθόνον ἔνδον
 ὦμ' ἔχιος κρέ' ἔδοντα, τὰ περ τρέφει οἱ κακότητα.
- 770 Κεῖνον ἰδοῦσα πάλιν τράπεν ὄμμαθ'· ὁδ' ἔγρετο νωθῆς
 ἐκ δαπέδου, ὀφίων θ' ἡμιθρώτων λίπε σάρκας,
 καὶ βραδέεσσιν ἔβαινε χαμαὶ ποσὶν ἀμφισαλεύων.
 Ὡς δὲ θεὴν μορφῇ τε καὶ ἔντεσιν εἶδε πρέπουσαν,
 βυσσόθεν ἐστονάχησε παρέσπασέ τε στόνῳ ὦπα.
 ὦχρόν οἱ ἐστὶ πρόσωπον, ἀτὰρ σκελιφρὸν μάλα σῶμα,
- 775 λοξὸν δ' αὖτε βλέμμα, πελιδνοὶ δ' αὖχμη ὀδόντες·

- στέρνα χολοίβαφ' ὀράται, ἐπὶ γλώσσης κέχυτ' ἰός,
τῆλε γέλωσ φεύγει, πλὴν εἴ τί τιν' ἄλγος ὀρίνει·
οὐδέποθ' ὕπνου γεύετ', ἐρεχθόμενος μελεδῶσιν,
780 ἄλλ' ὀράα μερόπων εὐηπελίην ὀδυνηρήν,
καὶ συντήκεθ' ὀρῶν, κάρφων θ' ἅμα κάρφεται αὐτός,
αὐτόν θ' ἔ τρύει· καίπερ στυγέουσα δ' Ἀθήνη
κηρόθι κείνον, ὅμως τάδε μιν βραχέα προσέειπε.
“Κεκροπιδῶν σὺ μίαν ἴθι χρᾶνον σῶ, Φθόνοι, ἰῶ,
785 Ἀγλαυρον· τοίῃ χρεῖῳ πέλει,, Οὐ πλέον εἶπε
καὶ κίε· γαῖαν δ' ὥσεν ἐρεισασμένη δορὶ μακροῦ.
Νισσομένην δὲ θεὰν λοξοῖς Φθόνος ὄμμασι λεύσσω
βαί' ὑπετονθόρισε, Τριτοῦς τ' ἐπιτεύγματι θυμὸν
ἄχλυτο· ἀμφίδετον δ' ἄρ' ἀκάνθης πάντοθι βᾶκτρον
790 εἴλετο, καὶ δνοφεροῖσι καλυπτόμενος νεφέεσσιν,
ὅπποι βαίνοι, ἔτριβεν ἀρούρας ἀνθεμοέσσας,
καὶ βοτάνας ἐνέπρηθε, καὶ ἄκρους κείρε κορύμβους,
πνοιῇ δ' ἤ λαούς τε, πόλεις τε, δόμους τ' ἐμίαινε·
Ἵστατα δ' ὀφθαλμοῖς ἱερὴν πόλιν ἔδρακ' Ἀθήνης,
695 ἰδοσύνῃ δυνάμει τε καὶ εἰρήνῃ θαλέουσας,
καὶ δάκρυ' οὐ κατέρυκεν, ἐπεὶ γ' οὐ λεύσσε δακρυτά.
αὐτὰρ ἐπεὶ θαλάμους Κεκροπηίδος ἴκετο κούρης,
κρῆνε κέλευσμα· οἰγῶν γάρ ἔο στέρνου χερὶ κείνος
ἰοβαφεῖ, γαμφῶν ἐνέπλησε στήθεα κέντρων,
800 καὶ ἐνέηκε μίασμ' ὀλοόν, καὶ ἔχευε κελαινόν
εἴσω ἐς ὅστέα καὶ μέσσους ἐς πνεύμονας ἰόν.
Ὅφρα δὲ μὴ ἀποθην τοίῃ ἔρχοιθ' οἱ ἀνίη,
θῆχ' οἱ ὑπ' ὀφθαλμοῖσι κασιγνήτην τε γάμον τε
ἔλθιον, Ἑρμείῳ τ' ἀριπρεπέος θεοῦ εἶδος·
805 Πάντα δ' ἀεξ', οἷς κούρη ὀρίνετο καὶ ὀδύνησι
δάκνετο λαθραίης κεκροπὶς· διὰ νύκτα δ' ἀδῆμων
καὶ ἡμαρ στονάχιζε, νόσῳ τε βραδείῃ ἀποτμος
τήκετο, ὥς πηγὰς βληχερεῖς Φοίβου βελέεσσιν.

- Οὕτω δ' εὐποτρίῃ κάσιος κέαρ αἶθετο Ἑρσης,
 810 ὥς ὅτε πῦρ βοτάνησιν ἀκανθώδεσσι πελάσθη,
 αἰ δ' ἄρ' ἄνευθε φλογὸς πυρὶ τύφοντ' ἡρέμα βαιῶ.
 Πολλάκι μὲν θανέειν ἐπόθησ', ὅφρα μὴ τοῖ' ὀρώη·
 πολλάκι δ' ὥς ἀλίτημα πάθος πατρὶ τρηχέϊ φῆναι.
 Ὑστάτιον δ' οὐδῶ μέσῳ ἔξετο, ὥς θεὸν εἶρξῃ
 815 ἐρχόμενον· καὶ οἱ θώπτοντί τε, λισσομένῳ τε,
 μέλιχ' ἔπη τ' αὐδῶντι τοῖ' ἔκφατο· “ἴσχεο μύθων·
 » οὐ γὰρ ἔγωγε θύρης χάσομαι πρὶν σ' ἔνθεν ἀπῶσαι.,,
 “Μιμνέτω ἔμπεδα ταῦτα.,, ταχὺς Κυλλήνιος εἶπε,
 γλυπτὰς τ' ὥξε θύρας ῥάβδῳ· Κεῖνῃ δ' ἄρ' ἐγρέσθαι
 820 πειρηθεῖς, ἐὰ γυῖα, τὰ κάμπτεται ἔζομένοισι,
 κινῆσαι βρίθεις ὑπὸ νωθέος οὐκ ἐδυνάσθη.
 Ἦτοι ἀναστῆσαι πειρήσατο ὃν δέμας ἔνθεν,
 ἀλλ' ἀρμὸς γούνων ἐπεπήγее, δύνε δὲ γυῖα
 ῥίγος, καὶ ὠχρῶν ῥευστὸν φλέβες αἷμ' ὀλέσασαι.
 825 Ὡς δ' εἶωθε πρόσω νήκεστον καρκίνος ἔρπειν
 πῆμα, προστιθέμεν τ' ἀσκηθεῖα γυῖα νοσηροῖς,
 τῶς κηρεσιφόρος πάγος ἦκα στήθε' ἀνῆλθε,
 καὶ βιότου οἴμους καὶ πνοιῆς φράσσε κελεύθους.
 Ἦ δ' αὐδᾶν οὐ πειρήθη, οὐδ' ὅσσα κεν οἶμον
 830 πειρηθείσης εὖρε· τέτραπτο γὰρ ἐς λίθον αὐχὴν,
 καὶ στόμ' ἀπεσκλήρυντο, τύπος θ' ὥς ἄπνοος ἦτο.
 οὐ λευκὸς λίθος ἔσκε· νόος γὰρ ἔχρηθεν ἐκείνην.

Ὁ Ζεὺς Εὐρώπης ἐρασθεὶς τῆς Ἀγένορος, Βασιλέως Φοινίκων, ἀρπάζει
 αὐτὴν καὶ διαπόντιον φέρει ἐπὶ τῶν νώτων εἰς Κρήτην.

Αὐτὰρ ἐπεὶ μύθων μιν ἐτίσατο καὶ φρενὸς οὕτως
 αἰσύλου Ἑρμείας, κληῖζομένην ἀπ' Ἀθήνης

- 835 γῆν λίπε καὶ ἤϊξεν ἀν' αἰθέρα ταρσῶ ἐρέσσων.
 Τὸν δ' ἀπονόσφι πατὴρ καλέσας καὶ ἔρωτ' ἀποκρύψας
 ἐννεπε· “τέκνον, ἐμῶν σὺ ἐφετμῶν ἄγγελε πιστέ,

- « μὴ δῆθουνε· δρόμῳ δὲ κατόρσεο, ὡς ἔθος, ὠκύς,
 » καὶ ῥ' ἴθι χώρην, ἣ λεύσσει καθύπερθε' ἐπὶ λαιῇ
 840 » μητέρα σὴν, τὴν τ' ἐγγχθόνιοι ἄνδρες καλέουσι
 » Σιδόνα· ἦν δ' ἀγέλην βασιλείον ἐπ' οὐρεὶ τηλοῦ
 » φερβομένην ὁράας ποίην, ἔλα αἰγιαλόνδε. »,
 ἔννεπε· καὶ βόες αἰψ' ἐλαθέντες ἀπ' οὐρεος αἵπου
 ἡτόν· ἴκον, ὅπου μεγάλου θυγάτηρ βοσιλῆος
 845 παίζειν εἰώθει Τυρίων μετὰ παρθενικάων.
 Οὐ μεγαλεῖον ἔρωτι ὁμοστιχεῖ, οὐτ' ἄρ' ἐφ' ἔδρης
 ἐδριάσθαι ὁμῆς· τῷ σεμνὸν σκηπτρον ἑάσας
 ἀθανάτων γενέτωρ τε μέδων θ', οὐ τριχθαδίῳ χεῖρ
 ὦπλισται πυρὶ καὶ Κόσμον βαρὺ νεῦμα' ἐλελίζει,
 850 μορφήν ἔσματο ταύρου, ἀτὰρ δαμάλεσσ' ἀνάμικτος
 μυκάτο, χλοερῇ τ' ἐπὶ ποίῃ πλάζετο καλός.
 Χροὴ γὰρ πέλεν αἱ χιόνας, τὴν οὐ ποδὸς ἔχνος
 ἔστιβεν, οὔτε νότου ὁμβρηροῦ τῆξεν αὐτμή.
 αὐχὴν ἐξώγκωτο, κρέμαντο δὲ λωγάνι ὦμων.
 853 βαιὰ μὲν ἦν κέρα, φῆς δὲ κ' ἰδὼν χερὶ ταῦτα πεπλάσθαι,
 μεῖζον' ἀποστίλβοντα λίθων αἶγλην πολυτίμων.
 Οὔτις ἐφῆστο μετώπῳ ἀπειλή, οὐκ ἔπλεν ὄμμα
 δεινόν, πρὴν πρόσωπον ἔην· θαύμαζε δ' ἀνακτος
 κούρη, ὅθ' οὕτω καλός, ὅτ' οὐτὶν' ἀπείλεε δῆριν.
 860 καὶ τιθασοῦ δ' ἔμπης θιγέειν δείμαινε τὸ πρῶτον·
 εἶτ' ἐπλητο, καὶ ἄνθε' ὑπὸ στόμα λευκόν ὀρέγνυ.
 Γήθηε κεῖνος ἐρῶν· εἴως δ' ἀναπλήσῃ ἐέλδωρ,
 χεῖρε κύνει, χαλεπῶς δ' ἄρα λοιπὴν ἀμβαλε πρῆξιν.
 Καὶ νῦν μὲν προσεπαιζε, χλοανθεῖ σκαίρει τ' ἐπ' οὐδεῖ·
 865 νῦν δ' αὖ ἐπὶ ξανθῆς λευκὸς δέμας ἄμμου ἐρείδεν.
 Ὡς δὲ αἱ ἐκ φρενὸς εἴλε δέος, νῦν στέρνα παρεῖχε,
 χεῖρεσι παρθενικῆς πλαταγεῖν, νῦν δ' αὖ κέρα καινοῖς
 στέμμασιν ἀμφιδέειν· θάρσησε δὲ κούρη ἀνακτος
 ἀμβῆναι ταύρου ὧτ', ἀγνόεουσ' ὅτις ἔσκε.

- 870 Καί τότ' ἀπὸ χθονὸς αἶψα θεὸς ξηρῆς τ' ἀπὸ θινὸς
ἔχνια θῆκε ποδῶν ἀπατήλια εἰς ἄλός ἄκρην·
εἶτα δ' ἔβη προτέρω καὶ ληίδα μέσσον ἐς οἶδμα
ῥῖνει· ἥδ' ἔδδεισε καὶ ἀκτὴν δέρκετ' ὀπίσσω
ἄρπασθεῖσα· κέρας δ' ἔχε δεξιτερῇ, ἐτέρην δὲ
875 Νώτῳ ἔρειδ'· ἐλαφρὸν δ' οἱ ἄῃται φᾶρος ἐκόλπου·

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Β' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *Πυρωπῶ*· μίγμα ἐστὶν ὁ πυρωπὸς χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ (ἴδε Πλίνιον *Hist. nat.* 33, 8, 94).

4). Προειλόμην τὴν γραφὴν *lumine* τῆς *limine*,

9). *Πρωτεύς*, θεὸς θαλάσσης παντοῖαν μορφήν λαμβάνων διὸ καλεῖται ἐνταῦθα ἀμφίβολος, ἅτε μόνιμον μὴ ἔχων μορφήν· *Αἰγαίῳ*ν δὲ ὁ αὐτὸς καὶ *Βριάρεως* (Ιλ. ἀ. 403) γίγας ἐστὶ θαλάσσιος ἐκατόγχερ, δν ἐπὶ φαλαινῶν ὀχοῦμενον γράφουσι.

11). *Δωρίς*, θυγάτηρ Ἰκεανοῦ καὶ Τηθύος, γυνὴ δὲ τοῦ θαλάσσιου θεοῦ Νηρέως. Τούτων θυγατέρες εἰσὶν αἱ *Νηρείδες*, νόμῳ θαλάσσιαι.

12). *Κόμας* πρασίους. τοιαύτας τὴν χροιάν κόμας οἱ θαλάσσιοι θεοὶ ἔχοντες γράφονται.

16). *Θεοὺς ἀγριώτας*· ἴδε σημ. εἰς στίχ. 193 βιβλ. ἀ.

26). Αἱ ὥραι παρ' ἄλλοις τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους σημαίνουσιν· ἐνταῦθα δὲ προσωποῦνται εἰς τῶν ἴσων τοῦ ἡμερονυκτίου χρονικῶν μορίων, ἃ συνήθως ὥραι καλοῦνται· ὑπηρετοῦσι δὲ τῷ τῆς ἡμέρας θεῷ. Τοῖς δὲ ἀρχαιοτέροις ὥραι εἰσιν οἱ χρόνοι, οἱ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, τῇ φύσει αἰεὶ καὶ τοῖς ἀνθρώποις φέρουσαι ἃ γενέσθαι τέτακται ἐξ ἀρχῆς. Ὁ δ' Ἡσίοδος ἐν *Θεογονίᾳ* τρεῖς ἐποίησεν ὥρας τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος θυγατέρας, ὧν ἡ μὲν *Εὐνομία*, ἡ δὲ *Δίκη*, ἡ δ' *Εἰρήνη* καλεῖται. Παρ' Ὀμήρῳ δ' αἱ εἶναι κόραι εἰς νεότητι καὶ κάλλει διαπρεπεῖς, τοῖς θεοῖς ὑπουργοῦσαι καὶ τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ δίφρου τῇ Ἥρᾳ λύσσαι.

28). *Θέρος γυμνόν*. Ἡ τοῦ προσωποποιουμένου Θέρου γυμνότης τὴν θερινὴν ἀλέαν αἰνίττεται.

29). Τὸ φθινόπωρον εἰκονίζεται φέρον σημεῖα τῶν φθινοπωρινῶν τῶν ἀνθρώπων ἔργων.

40—41). Ὁ ἥλιος γράφεται φορῶν ἀκτῖνας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

46). Τὴν ἐν ἄδου στύγα ὀμνυσιν, ἣν ὁ ἥλιος οὐδέποθ' ὀρᾷ.

50—51). Ἦ δὴ ἄβουλον μῦθον κτλ. Ἡ σὴ ἄβουλος αἰτίας παρήγαγέ με εἰς ἄβουλον ὁμοίως ὑπόσχεται.

70—72). Ἀπ' Ἀναξαγόρου ὑπετέθη ὁ οὐρανὸς ταχέως περιδινόμενος ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ σὺν ἑαυτῷ τὰ προσπεπηγότα ἄστρα συμπεριάγων· ὁ δ' ἥλιος καὶ οἱ πλανῆται κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐναντίαν ἔχουσι φορὰν, διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου φερόμενοι πρὸς ἀνατολὰς.

73). Ἄξων, ὁ ταχύτατα στρεφόμενος ἄξων τοῦ οὐρανοῦ.

78). Θηρών· τῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ ἄστρον, ἃ οἱ Ἀστρονόμοι Θηρίοις εἰκάζουσι, καὶ οἷς Θηρίων ὀνόματα τεθείκασιν. Ἐκ τῶν δώδεκα ζωδίων τὰ πέντε μόνον ἐν τοῖς ἐξῆς μνημονεύει ὁ ποιητής, ἃ φοβερῶν Θηρίων φαντασίαν παρέχει. Ἀδεία δὲ ποιητικῇ τῆς κατ' ἐπιστήμην ὀλιγωρῶν ἀκριβείας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ποιεῖ τὸν Φαέθοντα τὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου διατρέχοντα ἄστρα, ἃ τὸν Ἥλιον ἐν ὅλῳ ἔτει διодεύοντα οἶδαμεν.

81). Αἰμονία τόξα τὰ τοῦ Τοξότου λέγει· τὸ γὰρ ζώδιον τοῦτο Κενταύρῳ εἰκαστο τοξοφόρῳ. Ὅτι δὲ τῶν Κενταύρων πατρὶς ἡ Θεσσαλία, ἢ πρότερον Αἰμονία ἐκαλεῖτο, δῆλον.

83). Ἀλλῃ, πρὸς ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ.

110). Φοῖβον, ἀντὶ τοῦ ἡλίου. Πολλὰκις τίθεται κατ' Ἀντιωνομασίαν κύριον ὄνομα ἀντὶ προσχηρικοῦ· Ἡφαιστος ἀντὶ τοῦ πυρός, Ποσειδῶν ἀντὶ τῆς θαλάσσης.

118). Τιτάν. ἴδε σημ. εἰς βιβλ. α'. στίχ. 10—14 Ὡρεῖ. ἴδε σημ. εἰς στίχ. 26.

130). Τέτμηται λιχριφίς... οἶμος τὴν ἐκλειπτικὴν λέγει, ἢ καὶ λοξιάς κέκληται, ἅτε λοξῶς τὸν ἰσημερινὸν τέμνουσα· ταύτην γὰρ ὁ ἥλιος διατρέχει.

131). Ἐρ δὲ τρισὶ ζώνησιν ὀρίζεται. Ἡ ἐκλειπτικὴ διατέμνει τὴν διακεκαυμένην ζώνην, τῶν δὲ δύο εὐκράτων ἐφάπτεται μόνον, τῆς μὲν βορείου κατὰ τὸν Καρκίνον, τῆς δὲ νοτίου κατὰ τὸν Αἰγόκερον.

138). Πρὸς ἐλιχτόν Ὀφιν. τὸν καλούμενον Δράκοντα, ὃς ἄστρον ἐστὶ τοῦ βορείου τοῦ οὐρανοῦ ἡμισφαίριου, μεταξύ τῶν δύο Ἄρκτων, τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς, ἐλισσόμενος.

139). Βωμῷ. Βωμὸς ἄστρον ἐστὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαίριου, ἐγγὺς τοῦ Σκορπίου κείμενόν.

142—143). Τέρμα κατ' ἀκτὴν ἐσπερίην ἔκται. Ἡ τοῦ ἐσπερίου ὠκεανοῦ ἀκτὴ πέρας τῆς γῆς ἐνομιζέτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τέρμα τοῦ ὑπὲρ τῆς γῆς δρόμου τοῦ Ἠλίου καὶ τῆς Νυκτός, οὓς ἐνταῦθα ἀφικομένους εἰς θάλασσαν ἐφασκον καταδύεσθαι.

155). μοχλόν, τὴν ἐπὶ τῆς βαλβίδος τοῦ ἡλιακοῦ δρόμου δοκόν, ἣτις τοὺς ἵππους τοῦ ἐκδραμεῖν ἐκώλυσεν· Ὁρθῶς δ' ὁ ποιη-

τῆς λέγει τὴν Τηλὸν τοῖς ἵπποις τὸν μοχλὸν ἀφελεῖν· θεὰ γὰρ αὕτη ἦν τῆς Θαλάσσης, εἰς ἣν τὸν ἥλιον ἐξ οὐρανοῦ οἱ ποιηταὶ καταδύεσθαι καὶ ἐξ ἧς ἀνιέναι πάλιν εἰς οὐρανὸν ὑπελάμβανον.

172). *Μὰ γ' ὅ' ἄλλα δοῦναι ἐπειρήσατο παρ' αἴσαν.* Ἀἶψα, ὅτι τοῖς βορειοτερόσις τῆς 7ς μοίρας τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαίριου κατοικοῖς αἱ Ἀρκτοὶ οὐδέποτε δύουσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς δύοντας ἀστέρας εἰς θάλασσαν κατέρχεσθαι οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον, διὰ τοῦτο καλῶς μὲν Ὀμηρος (Ὀδυσ. Β. 275) περὶ τῆς μεγάλης Ἀρκτου τῆς καὶ Ἀμάξης καὶ Ἑλίκης καλουμένης φησὶν, ὅτι

Ὀῦη ἄμμορός ἐστι λοστρῶν Ὠκεανοῖο.

καλῶς δ' ἐνταῦθα καὶ ὁ Ὀβίδιος ἀμφοτέρως τὰς Ἀρκτους, τὴν δεινὴν μὴ φερούσας θερμότητα, μάτην πειραθῆναι λέγει εἰς θάλασσαν καταδύναι παρὰ τὰ τεταγμένα. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Ὀβίδιος ἐαυτῷ ἀντιφάσκων, ἐνταῦθα μὲν ἐν οὐρανῷ ἤδη τίθησιν εἶναι τὴν μεγάλην Ἀρκτον, ἥτοι τὴν εἰς ἄρκτον μεταμορφωθείσαν καὶ καταστεριωθείσαν Καλλιस्थίᾳ, καὶ τὸν Βοώτην, Ἀρκάδι τῷ ταύτης υἱῷ τὸν αὐτὸν ὄντα· εἶτα δὲ (στί. 401—507) τὴν καταστερίσιν ἀμφοτέρων τῆς τοῦ Φαέθοντος ἡνιοχείας καὶ ἀπωλείας ὑστέραν τάσσει. Ἡ οὖν ὁ ποιητὴς οὐ κατενόησε τὸν ἀναχρονισμόν, ἢ διαφευγεῖσθαι αὐτὸν τοὺς ἀναγνώστας ἐνόμισε, ταῖς τῶν μύθων ἑυγῆι θελογουμένους.

176). *Βοῶτα.* Ἄστρον ἐστὶν ὁ Βοώτης ἐγγὺς τῆς Ἀρκτου καί-μενον, ὃ καὶ Ἀρктоφύλαξ καλεῖται.

177). *Βραδὺς* λέγεται ὁ Βοώτης διὰ τὸ βραδέως ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν δυτικὸν κατιέναι ὀρίζοντα καὶ ὅψε τῆς νυκτός δύειν.

181). *Καὶ Μέροπος*· ἐλλείπει τὸ νῆός· συνήθως δ' ἡ τοιαύτη ἐλλειψίς.

192). *Ὅτ' ὄρου' ἤδεεν ἵππων·* ἵνα προὔνοιε δηλονότι αὐτοὺς, κατ' ὄνομα καλῶν ἕκαστον.

193—197). Οἱ ὑπὸ τοῦ Φαέθοντος ἡνιοχούμενοι ἵπποι, ἐκνεύσαντες τῆς ὁδοῦ μέχρι τοῦ Σκορπίου πρὸς νότον παρεκνήχθησαν. Ἐξετείνεται δ' ὁ Σκορπίος κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἀστροθέτησιν, ἥ ὁ Ὀβίδιος ἐνταῦθα κατηκολούθησεν, ἐπὶ δύο δωδεκατημόρια τοῦ Ζωδιακοῦ, ἢ Ζώδιχ, (ἃ καὶ εἶδεα ποιητικῶς καλεῖται) ὥσπερ τόξα τὰς ἐαυτοῦ κάμπτων χηλᾶς. Ὑστéron δ' ἐκ τῶν χηλῶν ἕτερον οἱ Ἀστρονόμοι ἄστρον ἐποίησαν, τὸν Ζυγόν.

201). *Ἄτερ νόμον·* ἄνευ τεταγμένης πορείας.

208—209). Ἡ Σελήνη ἐταχίζεται τῇ Ἀρτέμιδι, ὥσπερ ὁ Πηλεὶς

Ἀπόλλωνι τῷ αὐτῆς ἀδελφῷ. Θαυμάζειν οὖν ὁ ποιητὴς τὴν Σελήνην φησὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἄρμα κατωτέρω αὐτῆς, ἥτοι τῆς γῆς ἐγυτέρω, θεὸν ὀρώσαν.

217). Ἐπίτηδες ὁ Ὀβίδιος οὐδεμίαν ἐνταῦθα τηρεῖ τάξιν ἐν τῇ τῶν καιομένων ὁρῶν ἀπαριθμήσει, οὔτε παρακατιῶν στίχ. 242 ἐν τῇ τῶν ποταμῶν· πανταχοῦ γὰρ πάντα ἐπίμπατο.

218). Ἡ τρωϊκὴ Ἰδη πο. *Ιουπιδάξ* παρ' Ὀμήρῳ καλεῖται.

219). *Παρθένιος* δ' *Ἑλικών* κτλ. Διὰ τὴν *παρθένιον*; ἢ διότι ἱερὸς ἦν ταῖς Μούσαις. *Αἴμος*, ὅρος τῆς Θράκης οὕτω τότε *σιάγριος* ἐπικαλούμενος· βραδύτερον γὰρ ὁ τοῦ Ὀρφείου πατήρ *Οἶαγρος* ἐγεννήθη, ἀφ' οὗ ταύτης τὸ ὄρος ἔτυχε τῆς ἐπωνυμίας.

220). *δισσὴ πυρί*· τῷ ἐντὸς αὐτῆς καὶ τῷ τοῦ ἡλίου.

221). *δίκορσος*, *δικόρυφος* (ἴδε σημ. εἰς βιβλ. α' στ. 316). *Ἐρυξ*, δὲ ὄρος *Σικελίας*; *Κύρθος* δὲ, τὸ ὄρος τῆς Ἀήλου.

222). *Ῥοδόπη*, ὄρος Θράκης. *Μίμας* δὲ, ὄρος τῆς Ἰωνίας παρὰ Κολοφῶνα.

242). *Τάραϊς τύφη* κτλ. Ὁ ποταμὸς νοεῖται ἐνταῦθα ὡς θεὸς ποτάμιος.

243). *Κάϊκος*, ποταμὸς ἐν Μυσίᾳ, πηγάζων ἐπὶ πρόποδός τινος τοῦ ὄρους Τήνου ἐν Τευθρανίᾳ χώρᾳ Μυσίας, οὕτω κληθεῖσθαι ἀπὸ Τεύθραντος παλαιτάτου αὐτῆς βασιλέως.

244). *Ἰσμητός*, ποταμὸς Θρακῶν. *Ἐρύμαρθος* δὲ ποταμὸς Ἀρκαδίας ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους τὰς πηγὰς ἔχων, παραβρέων δὲ τὴν πόλιν Φηγίαν καὶ εἰς τὸν Ἀλφειὸν εἰσβάλλων.

245). *Ξάνθος* θ' ὕστερον αὖ *φλεχθεῖς*. Ἀναφέρεται ταῦτα εἰς τὴν ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ κατὰφλεξίν τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου ὑπὸ Ἡφαίστου κελεύσει Ἡρας (ἴδε ἰλ. φ. 242 κ. ἐ.) *Αυκόρμας* δὲ, ποταμὸς Αἰτωλίας κληθεὶς ὕστερον *Εῤῥνος*.

246). *Μαίανδρος*. Οὗτος πηγάζει μὲν παρὰ Κελαιναῖς ἐν Φρυγίᾳ, καμπαῖς δὲ πλείσταις ὀφιοειδῶς διὰ Καρίας ῥέων καὶ Ἰωνίας, μεταξὺ Μυοῦντος καὶ Πριήνης εἰς τὸ ἱκάριον πέλαγος ἐξερέγγεται.

247). *Μέλας*, ποταμὸς Θράκης εἰς τὸν Μέλαναν κόλπον πρὸς βορρᾶν Καρδίας ἐκβάλλων· ἕτερος δὲ τούτου ὁ ἐν Ἀσίᾳ τὴν Παμφυλίαν διορίζων τῆς Κιλικίας. *Μυγδόριος* δὲ καλεῖται ὁ θρακικὸς Μέλαις ἀπὸ Μυγδόνων, λαοῦ θρακικοῦ, εἰς Μυγδονίαν τὴν ἐν Ἀσίᾳ ὕστερον μετοικήσαντος. Ὁ δ' *Εὐρώτας* καλεῖται *Γαιτάριος* ἀπὸ Γαιτάρου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀκωνικῆς, καὶ περ πολὺ διεχών αὐτοῦ.

248-246). *Ὀρόντης* μὲν Συρίας ἐστὶ ποταμὸς· *Θερμῶ-*

δ' αὖν δέ, Πόντου· *Φάσις* δέ, Κολχίδος. *Ἰστρος* δέ, τὸ κάτω
ῥεῖθρον τοῦ Δανουβίου, τὸ ἀπὸ πόλεως Οὐίνδοβονης μέχρι τῶν εἰς
τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἐκβολῶν· τὸ δὲ ἄνω ῥεῖθρον, ὑστέρῳ χρόνῳ
τοῖς Ῥωμαίοις γνωσθέν, κυρίως καλεῖται *Δανούβιος*.

231). *Τάρος*, ποταμὸς Ἰσπανίας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κελτιβήρων
τὰς πηγὰς ἔχων, χρυσὸν δὲ φέρων κατὰ τὴν παλαιῶν μαρτυρίαν.

233). *Κάυστρος*, ποταμὸς τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐν Λυδία τῇ
πρότερον Μαιονία καλουμένη πηγάζων. ἐγγὺς δ' ἔφετος ἐκβάλλων
εἰς θάλασσαν. Φασὶ δ' οἱ ἀρχαῖοι κύκλων ἀπιστον χρῆμα παρὰ τὸ
ῥεῖθρον νέμεσθαι, οἷς Ὅμηρος (ἰλ. β'. 461 κ. ε.) παραβάλλει τὸν
πολυάριθμον τῶν Ἑλλήνων στρατόν.

235). *Καὶ κάρη ἔκρυψε*. Κεφαλὴ τοῦ Νείλου ἡ πηγὴ αὐτοῦ
λέγεται, ἣν ἀδελφὸν οὖσαν τοῖς πάλαι χαριέντως φησὶν ὁ Ὀβιδίος
ἀποκρύψαι τότε αὐτόν, τὰς ἡλιακὰς δεῖσαντα φλόγας.

257). *Ἰσμάριον*, θρηκικόν, ἀπὸ τοῦ ἐν Θράκῃ ὄρους Ἰσμάρου.

259). *Θύμβριν*, τὸν ἄλλως καὶ Τίβεριν καλούμενον. Λέγων
δ' ὁ ποιητὴς πάσης γῆς κρατεῖν εἰληχέναι τὸν Θύμβριν, τὴν τῆς
παρ' αὐτῷ κειμένης Ῥώμης κοσμοκρατορίαν αἰνίττεται.

269). Ἴδε σημ. εἰς στ. 11.

291—292). *Τί δ' ἀδεῖλφός κτλ.* ἀδελφὸς τοῦ Διὸς ὁ Ποσει-
δῶν νοεῖσθω, ὃς ἐν τῇ τοῦ Κόσμου διανομῇ τῆς θαλάσσης ἐλαχεν
ἄρχειν. Τοῦτ' αὐτὸς παρ' Ὁμήρῳ (ἰλ. ο. 189—192 λέγει·)

Τοιχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς.

Ἥτοι ἐγὼν ἔλαχον πολὴν ἅλα ναίεμεν αἰεὶ,

Παλλομένων Ἀΐδης δ' ἔλαχε ζῆφον ἡερόεντα

Ζεὺς δ' ἔλαχ' Οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν.

296—297). Ἀντιφάσκει ἑαυτῷ ὁ Ὀβιδίος· ἐνταῦθα μὲν γὰρ ὑπάρ-
χειν ἤδη ἐπὶ Φαέθοντος τὸ ὄρος τὸν Ἄτλαντα λέγει· εἰτα δ' ἐν
Βιβλ. δ'. στ. 657—662, ὥσπερ ἐπιλαθόμενος τούτου, τὸν ἐν
Ἀφρικῇ βασιλέα Ἄτλαντα τῇ τῆς Γοργειᾶς κεφαλῆς ὄψει ἀπολιθού-
μενον ποιεῖ καὶ εἰς τὸ ὁμώνυμον μεταμορφοῦμενον ὄρος.

321—322). Τοὺς διάττοντας νόει ἀστέρας, εἰς γῆν πολλάκις
καταπίπτειν δοκοῦντας, ἀλλ' οὐ καταπίπτοντας.

323). *Ἀντιπόρου ἐπὶ γαίης*, τῆς Εὐρώπης· αὕτη γὰρ τῇ
τοῦ Φαέθοντος πητρίδι ἐναντία κεῖται.

324). Ἡριδανὸς ποταμοῦ πρῶτος μέννηται ὁ Ἡσίοδος ἐν Θεο-
γονίᾳ στ. 338. Κατ' ἀρχαίαν δὲ τινα δόξαν, ἣν Ἡρόδοτος (βιβλ.
γ'. 115) μνημονεύων οὐκ ἀποδέχεται, ἀπ' Ἡριδιανὸς τινος ποτα-
μοῦ, κατὰ τὴν ἐσπερίαν τῆς Εὐρώπης ἐσχατιὰν εἰς τὴν ἀρκτῶν ἐκ-
βάλλοντος θάλασσαν, τὸ ἤλεκτρον ἐκομίζετο. Ἔοικε δ' ἡ δόξα αὕτη

ἐκ παλαιότητας τινός καὶ ἡμετημένης προσελθεῖν περὶ τοῦ Ῥήνον ποταμοῦ καὶ τῆς τοῦ ἤλεκτρον ἐμπορίας φήμης. Ἐν δὲ τινι ποιήματι ἀναγραφομένῳ τῷ Ἡσιόδῳ ἡ εἰρημένη δόξα διεπλάσθη εἰς μῦθον, καθ' ὃν ὁ Φαέθων περὶ ποταμὸν τινα Ἠριδανὸν ἐν Λυγισικῇ κατέπεσε κερκυνωθείς, ἐκ δὲ τῶν δακρύων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἠλιάδων, αἱ ὀδυρόμεναι αὐτόθι εἰς δένδρα μετέβαλον, τὸ ἤλεκτρον ἐγένετο. Αἰσχύλος δ' ἐν ταῖς Ἠλιάσιν, Ἠριδανὸν τὸν Ῥοδανὸν εἶναι ὑπολαβὼν, τῷ Πάδῳ ἐταύτισεν. Εὐριπίδης δ' ἐν Φαέθοντι συνάπτειν τῷ Πάδῳ ὑπέθετο τὸν Ἠριδανόν, ὃν τινες ἔπειτα οὐκ ἄλλον ἢ τὸν Πάδον αὐτὸν εἶναι ἡγήσαντο καὶ νήσους Ἠλεκτριδας πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἐπλάσσαντο, εἰς ἃς τὸ ῥεῦμα φέρειν τὸ ἤλεκτρον ἔφασκον.

326). *τριγ. λόγῳ φ. λογί*, τῇ ἀστραπῇ, ἢ τρισχιδῆς φαίνεται.

330). Ἡ τρίτη τῶν Ἠλιάδων ἐκαλεῖτο κατὰ τοὺς τραγικοὺς *Αἴγ. λη'* ἄλλοι δὲ πλείους Ἠλιάδας ὑπέθεντο, καὶ τινες ἄλλως ὠνόμασαν. Μεταμορφώθησαν δ' αἱ Ἠλιάδες κατὰ τὴν κοινοτέραν δόξαν εἰς αἰγείρους.

363). *Φ. ἰδός πυμάτοι σιν ἐπ' ἡλυθε μύθοις*. Τὰ τελευταῖα ἔγκλιτα ἐκφωνούσης αὐτῆς ὁ φιλοῦς τὸ στόμα ἀπέκλεισεν.

364). *Δάκρυ ἅπ' ἐκ φ. λοιοῦ καὶ ρῶν ῥέει*. Τὴν ῥητινώδη τοῦ ἤλεκτρον φύσιν γνόντες οἱ ἀρχαῖοι τὸν μῦθον ἐπλάσαντο· ὑπὸς γὰρ ῥητινώδης προκατακλυσμίων φυτῶν τὸ ἤλεκτρον φαίνεται ὃν διὸ οὐκέτι γίγνεται, ἀλλ' ὀρύσσεται.

370). *Αἴγυες* κατὰ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι πάσης τῆς παραλίας ἀπὸ τῆς πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Πάδου χώρας μέχρι Μασσαλίας· ἀπὸ δὲ τῆς ὑπ' Αὐγούστου διαίρεσεως τῆς Ἰταλίας εἰς νομοὺς ἑνδεκα, *Αἰγυσιτικὴ* ἰδίως ἐκλήθη μέρος τῆς ἀνω Ἰταλίας.

378). *οὐτε Ζηρε'* τῷ οὐρανῷ, οὐ ἀρχῶν ἦν ὁ Ζεὺς. Ὁ δὲ τρόπος Ἀντωνωμασία.

381). *πύγμα. λέος*, ἀμαυρὸς καὶ βυπαρξ, ἅτε πενθὼν.

382—383). *Ὅτε φέγγος ἐκ. λείπει*. ὅτε ἡλίου ἐκλειψις γίνεται.

405). *Ἀρκαδίας* δ' ἦρ. Οἰκίαν τῷ Διὶ τὴν Ἀρκαδίαν εἶναι ὁ Ὀβιδίος λέγει, τῷ μῦθῳ ἐπόμενος, καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ἐπὶ τοῦ Παρῆσιου ὄρους ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐτέχθη· φησὶ δὲ τοῦτο Καλλιμαχὸς (ἐν ἄρμῳ εἰς Δία στ. 10—11).

Ἐν δέ σι Παρῆσιῳ Πείθι τέκεν, ἤχι μάλιστα

Ἔσκεν ὄρος θάμνοισι περισκεπέε.

416). *Ἐννοδία* καὶ ἔτι *τρινοδίτις* ἢ ἑκάστη καλεῖται διὰ

τὸ ἐν τριόδοις λατρεύεσθαι, ἔνθα τὸ φάσμα αὐτῆς ἐωράτο· ἐν-
ταῦθα δὲ νοεῖσθαι ἡ Ἀρτεμις, ἢ τῇ Ἑκάτῃ ἤτοι τῇ Σελήνῃ ταυτί-
ζεται.

441). *Δίκτυρα* καὶ *Δίκτυρνα*, ἐν Κρήτῃ ἐπιχωριάζον ἐπί-
οστον τῆς Ἀρτέμιδος, ἀπὸ τοῦ θηρευτικοῦ δικτύου παραγόμενον.

453). *Ἐννατορ φαῖνε κέρα ἡ Μῆρη*· ἔννατος ἦδη ἔρ-
ξατο μὲν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Ζεὺς συνεγεγόνει τῇ Καλλιστοί· διὰ
ἐπίτεξ ἦν ἡδὴ αὐτῇ.

492). *Θηραγρέτις*, αὐτὴ πρότερον κυνηγέτις οὔσα.

495). *Ἐρ οἷς ἐόν εἶχε τοκῆα*· τὸν Λυκάονα δηλονότι, ὃς
εἰς λύκον μετεβέβητο· ἴδε βιβλ. α. στ. 232 κ. ε.

505—506). *Ἥρε* (suslulil)· ἐνὶ ῥήματι κατὰ Ζεῦγμα δύο ἐκ-
φέρεται διάφορα σημαίνόμενα· ἔδει γὰρ λέγειν· ἥρε τὴν μητέρα
καὶ τὸν υἱὸν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκώλυσε ἀσεβές ἔργον.

523). *Μορφὴν οἱ προτέρην πορέτω*· ὁ Ζεὺς δηλονότι
οὐ τοῦνομα ἡ Ἥρα σιωπᾷ ὑπ' ὀργῆς.

525—526). *Τίπτ' οὐ καὶ γραμέει* κ.τ.λ. Πικρὰ ταῦτα
χλεύη, τὸ τῆς Ἥρας δηλοῦντα πάθος.

527). *τροφίμην*. Ὑπ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἡ Ἥρα ἐτρέφη
καθ' Ὀμηρον (ιλ. Ξ. 200 κ. ε.).

Εἶμι γὰρ ὁψομένη πολυφύρβου πείρατα γαίης.
Ὠκεανὸν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν,
Ὅ μ' ἐν σφοῖσι δάμοισιν ἐβ' τρέφον ἡδ' ἀτίταλλον,
Δεξιόμενοι Πείας, ὅτε τε Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς,
Γαίης νέρθε καθεῖσε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.

529). Περὶ τοῦ ἀναχρονισμοῦ ἴδε σημ. εἰς στίχ. 172.

533). ἴδε βιβλ. α. στ. 724—725.

538—539). Τὴν περὶ τῶν χηνῶν διήγησιν, ὧν ἡ φωνὴ ἐν νυκτὶ
ἀπὸ τῶν ἀναβαινόντων τὸ τεῖχος Γαλατῶν τὸ Καπιτώλιον ἔσω-
σεν, ἴδε παρὰ Λιουῖον (βιβλ. ε. 47).

544). *Δελφικέ*· Ἀπολλων, ἐν Δελφοῖς οἰκῶν.

544—545). *Φοίβου ὄρνις*, ὁ κόραξ, ὃς οἰωνιστικὸς ἦν καὶ
διὰ τοῦτο ἱερὸς τῷ Ἀπόλλωνι.

552). κ. ε. Ὁ Ἥφαιστος τῇ Ἀθηνᾷ ἐπιμανεῖς βιάσασθαι αὐτὴν
ἐπεχείρησε· τῆς δὲ παρθένου μὴ προσιεμένης, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντε-
ρειδούσης, εἰς τὸ σκέλος αὐτῆς ἀπεσπέρημεν. Ἡ δ' ἐρίφ' ἀπομα-
ξαμένη τὸ σπέρμα ἀπέρριψεν, ἐξ οὗ πεσόντος εἰς γῆν ἄνευ μητρὸς
φερώνυμος παῖς ἔφυ ὁ Ἐριχθόνιος.

555). *διφυοὺς Κέκροπος*. Κέκροψ ὁ τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἀ-
κροπόλεως κτίστης τῆς ἀπ' αὐτοῦ Κεκροπίας κληθείσης, δράκοντος

ἔχων τὰ κάτω γράφεται διὰ τὸ αὐτόχθων γενέσθαι· διὰ τοῦτο οὖν λέγεται καὶ *διφυής*.

564). *ὄριθος ρυχίης*, τῆς γλαυκός, ἱερᾶς οὔσης τῇ Ἀθηνᾷ (566—567). Οὕτω, φησί, τραχέως ἐχρήσατό μοι ἡ Ἀθηνᾶ, εἰ καὶ ἰδίᾳ, οἶμαι, γνώμῃ ἑαυτῆς ὄρνιν με ἐπεποίητο, οὐδὲν τοιοῦτο αἰτησαμένην. Διὰ τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τῶν ἐξῆς *ἀρίδηλα φατίζω* (στ. 570), *μὴ μ' ἀθέριζε* (στ. 571) ἡ τῆς Κορώνης κενοδοξία καταδηλοῦται.

572—573). Τὸ βραδέως ἐπὶ τῆς παραλίας ψάμμου βαδίζειν καὶ εἰς ὄρνιν μεταβαλοῦσα διετήρησεν ἡ Κορώνη.

576—777 *ἄκτῃν στερεήν*, τὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων βρεχομένην καὶ διὰ τοῦτο στερεωτέραν οὔσαν.

579). *κούρη κούρην*· ἡ παρθένος Ἀθηνᾶ τὴν Κορώνην.

588). *Ἐπέτις Γλαυκώπιδος*. Κατὰ τὸν Πausανίαν (4, 34, 3) ἄγαλμά τι Ἀθηνᾶς ἐξ ὀρειχάλκου ἐν Κορῶνῃ τῆς Μεσσηνίας ἐβάσταζεν ἐπὶ τῆς χειρὸς κορώνην.

590). *Νυκτιμέρη*, θυγάτηρ Νυκτέως, κατ' ἄλλους δὲ Ἐποπέως.

596—597). *Ἐπισχεσίη σοι εἰς κακὸν ἥδε γένοιτο*. Τὰ ῥήματα, φησί, ταῦτα, οἷς ἐπέχεις με τῆς ὁδοῦ, εἰς κακὸν γένοιτό σοι, εἴτι κακὸν προσημαίνει.

599). *Θεσσαλὸν ἄνδρα*. Ὁ θεσσαλὸς ἀνὴρ ὁ τῇ Κορωνίδει ἢ Κορωνίδι συνελθὼν ἐκαλεῖτο καθ' Ἡσίοδον (ἐν ἀποσπάσματι) Ἰσχυς.

Τῷ μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κόραξ ἱερῆς ἀπὸ δαιτὸς
Πυθῶ ἐς ἡγαθέην καὶ ῥ' ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα.
Φοῖβω ἀκερσεκόμη, ὅτι Ἰσχυς γῆμε Κόρωνιν
Εἰλατίδης, Φλεγύαο διογνήτοιο θυγάτρα.

Παρ' ἄλλοις δ' Ἀλκυονεύς.

621). *Θεῶν γὰρ τ' οὐ θέμις ὄσσε* κ.τ.λ. Οὕτω καὶ Ἄρτεμις λέγει παρ' Εὐριπίδῃ ἐν ἱππολύτῳ (στ. 1393)· Ὅρῳ· κατ' ὄσων δ' οὐ θέμις βαλεῖν δάκρυ.

626). *Ἀτερπές*, λέγει ἐνταῦθα τὸ μύρον ὃ ποιητῆς διὰ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι αὐτοῦ τὴν νεκράν.

627). *θέσμι' ἄθεσμα*, ἥτοι λυπηρά, ἀπενκαταῖα, ἀ ὠφελε μὴ γενέσθαι· ἀδικος γὰρ ἦν ὁ τῆς Κορωνίδος θάνατος. Οὕτω καὶ *ἄδωρα δῶρα καὶ τᾶφος ἄταφος καὶ γάμος ἄγαμος* καὶ ἄλλα ὅμοια λέγεται παρὰ ποιηταῖς.

629). *γόρον*, τὸν ἔτι κυοφορούμενον υἱὸν Ἀσκληπιόν, ὃν ὁ Χείρων καθ' Ὁμηρον (Ἰλ. δ. 219) τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἐδίδαξε.

Τοῦ δ' Ἀσκληπιοῦ υἱοὶ ἐγένοντο οἱ ἐπὶ Τροίαν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι συστρατεύσαντες Θεσσαλοὶ ἡγεμόνες, Ποδαλείριος καὶ Μαχάων (ἰλ. Ε'. 729 κ. ε.).

630). *Διφρυγες*. Διφυγῆς καὶ μιζοφυγῆς καὶ μιζόθυρ λέγεται ὁ Χείρων, ὅτι κένταυρος ἦν τὸ γένος, τὰ μὲν ἄνω μέχρι στέρνων ἀνδρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἵππου ἔχων· ἐγεννήθη δ' ἐκ Κρόνου καὶ Φιλύρας Ὠκεανίδος καὶ ἔμπειρος ὢν ἰατρικῆς τε καὶ ἄλλων τεχνῶν ἐπὶ Πηλίου ὄρους ὧκει ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐνθα τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ τὸν Ἰάσονα καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν πάλαι ἡρώων ἐπαίδευσεν.

643—646). Ταῦτα εἰς τὸν περὶ Ἱππολύτου ἀναφέρεται μῦθον. Ἱππόλυτος γὰρ ὁ Θησέως υἱός, τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἐξώλειαν ἐπαρσάμενου, ὑπὸ τῶν ἵππων πυρεντῶν τοῦ ἄρματος ἐκτιναχθεὶς διεφθάρη· ὁ δὲ Ἀσκληπιδὲς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ᾄδου εἰς τὸν βίον πάλιν ἀνήγαγεν. Ὁ δὲ Ζεὺς ἀγανακτήσας τὸν τοῦτο τολμήσαντα ἐκεραύνωσεν, ἵνα ἔμπεδον μένοι ἐκάστῳ τὸ πεπωμένον, μηδ' οἱ θνητοὶ διὰ φαρμάκων σωζόμενοι τῶν ἀθανάτων ὀλιγωροῖεν θεῶν. Πάππου δὲ φλογορρὸν βέλος ὁ κεραυνὸς τοῦ Διὸς ἐνταῦθα καλεῖται· ὁ γὰρ Ζεὺς πάππος ἦν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἅτε ἐξ ἀπόλλωνος φύντι, ὃν αὐτῷ ἔτεκεν ἡ Λητώ.

649). κ. ε. Χείρων βέλει ποτὲ ἐν τῷ τοῦ λερναίου δράκοντος αἵματι βεβαμμένῳ ἀπὸ τύχης ὑφ' Ἡρακλέους τρωθεὶς χαλεπῶς εἶχε· τοῦ δὲ Διὸς ὑπεσχημένου τῷ Προμηθεὶ τῆς καλᾶσεως αὐτὸν ἀπολῦσαι, εἴτις ὑπὲρ αὐτοῦ βουλευθεὶς θανεῖν, (ἴδε Αἰσχ. Προμ. 101 κ. ε.) ὁ Χείρων σφόδρα τῷ τραύματι ὀδυνώμενος, ἐκὼν τῆς ἀθανασίας ἐξέστη, ἐφ' ᾧ σῶσαι αὐτὸν τῶν δεινῶν.

654). *Τρεῖς θεαί, αἱ τρεῖς μοῖραι*· ἡ Κλωθώ, ἡ Λάχεσις καὶ ἡ Ἄτροπος, αἱ τοῖς ἀνθρώποις τὰ τοῦ βίου ἐπινηθεῖν λέγονται.

655). *Αεὶπετό τι φράσσαι*. Ἡ τῆς ἐκυρότης εἰς ἵππον μεταμόρφωσις ἐκώλυσεν αὐτὴν τοῖς προσηρημένοις κάκεινο ἴσως προσθεῖναι, ὅτι ὁ Χείρων ὡς ἄστρον εἰς οὐρανὸν μεταστήσεσθαι ἐμελλεν.

663). *Εἰς σύγγονον ἵππον*. Συγγενὴς ἦν τῇ ἐκυρόθι ὁ ἵππος, ἅτε κένταυρον ἐχούσῃ πατέρα.

675). *Ἐδῶκε θ' οἱ οὖνομα μορφή*· ἵππῳ γὰρ ἢ ἵππῃ κατ' Εὐριπίδην ἐν Μελανίππῃ ἡ μεταμορφωθείσα ἐκλήθη.

679). *Ἡ δὲρ Μεσσηνίδα τ' αἶλαρ ἔραιες*. Κατὰ τὸν εἰς Ἑρμῆν ὕμνον Ὁμήρου (στ. 69 κ. ε.) ἡ τῶν βοῶν κλοπὴ ἐν Πιερίᾳ ἐγένετο· κατὰ δὲ Ἀντωνίνον τὸν Λιβεράλιν ἐν τῇ τῶν μεταμορφώσεων συναγωγῇ, ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Θεσσαλίας. Ὁ δ' ἡμέτερος ποιητὴς εἰς ἥλιν καὶ Μεσσηνίαν τὴν τοῦ Ἑρμοῦ πράξιν μετέθηκε,

πόρρω τῆς Θεσσαλίας τὸν Ἀπόλλωνα ἐγνωκῶς μεταστῆσαι, ἵνα τὸν μῦθον τοῦτον τοῖς ἡγουμένοις ἀρμολίως ἐπισυνάψῃ.

684). ἐς πυλῖους ἀγροὺς· εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς Πύλου.

689). Νηλῆος, τοῦ τῆς Πύλου Βασιλέως ἐν Τριφυλίᾳ, πατρὸς δὲ τοῦ Νέστορος.

703). ἔσσονται· τίθεται μέλλων εἰκαστικὸς ἀντὶ ἐνεστώτος, ὑπερφαίνων τὴν ὑπόθεσιν· εἰζήτησεις αὐτάς.

706—707). Λακτάντιος ὁ Πλάκιδος ἐν τῇ περιλήψει φησὶ περὶ τὴν Πύλον κείσθαι τὸν λίθον, εἰς ὃν μετεβλήθη ὁ Βάπτος· εἰ δὲ τὸ τοῦ λίθου ὄνομα *index*, ὃ Ὀξιδίος κέχρηται, οὐκ ὑπὸ τούτου ἐπενοήθη, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετηνέχθη φωνῆς, εἰκάσειεν ἄν τις Μηρυτὴν ἐκείνον παρὰ τοῖς ἐγγυρίοις τὸ πάλαι καλεῖσθαι Ἑλλησιν. Ὅτι δὲ τοῦνομα οὐ τὴν λυδίαν σημαίνει λίθον, ἢ ὁ χρυσὸς βασιανίζεται, τεκμήριται ἂν τις ἐκ τῶνδε· α'. ὅτι οὐδὲν τοῦνομα περιέχει ὄνειδος, εἴ θελήμεν τὴν εἰρημένην τῆς λίθου ιδιότητα σημαίνειν αὐτό· β'. ὅτι οὐκ εὖ ἔχει τὸ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εὐθὺς ἐπιφερόμενον, ὅτι ἀναίτιος ὁ λίθος τὸ ὄνομα ἐκείνου φέρει. (Πῶς γὰρ ἀναίτιος, εἶγε καὶ νῦν ἔτι μὴνύει; ἀλλ' ἔδει μάλλον αὐτὸν ἐπεινεγκεῖν, ὅτι καὶ μέχρι τοῦδε ὁ λίθος ποιεῖ, ὃ τὸ πάλαι ἀνθρώπος ἔτι ὦν ἐποίησε.

710). *Δύκειον*, γυμνάσιον καὶ κῆπος παρὰ τὸν Ἰλισσόν, ἔνθα Ἀριστοτέλης ἐδίδασκε. Φησὶ δὲ τὸ γυμνάσιον πρῶτον αὐτόθι ἰδρῦσαι Πεισίστρατον· ἔπειτα δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος κατεφύτευσε τὸν τόπον Λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ.

711). κ. ε. Τὴν κατὰ πενταετίαν ἐν Ἀθῆναις εἰς τιμὴν τῆς παλαιᾶς Ἀθηνᾶς τελουμένην ἑορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων ἐνταῦθα λέγει, ἐν ᾗ παρθέναι τῶν εὐγενῶν συνεπόμενον, τὰ ἱερὰ σκευὴ φέρουσαι ἐν κανοῖς, καὶ διὰ τοῦτο *καρηγόροι* καλούμεναι. Λέγεται δ' ἡ ἑορτὴ αὕτη ὑπ' Ἑριχθονίου τὸ πρῶτον τεθῆναι καὶ Ἀθῆναια προσαγορευθῆναι, εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ ἀναφερομένη μῦθον (ἴδε στ. 553 κ. ε.)· εἴτα δὲ πάνδημος τῶν τῆς Ἀττικῆς κατοίκων ἐγένετο ἑορτή. μετακοσμηθεῖσα ὑπὸ Θησέως, δεσμοῖς αὐτοῦς θρησκευτικοῖς εἰς μίαν πόλιν βουλευσαμένου συνάψαι.

721). *Ἰθείης ἀπέκαμψε*· τῆς εὐθείας πορείας ἀπέκλινε.

727). *ἐξεκάθη, μόλιθός ὤς*. Οἱ τὰς βαλεαρίδας νήσους εὐκούντες ἄριστοι σφενδονῆται τὸ πάλαι γενέσθαι λέγονται, οὕτως (σχυρῶς τοὺς πεσσούς ἀποσφενδονῶντες, ὥστε τὸν μόλιθον ἐν τῇ ἀβύσσῳ ὑπὸ τῆς ῥύμης θερμαινόμενον τήκεσθαι.

732). *ἄεξέ μιν*. Ἡ ἀντωνυμία *μιν* τίθεται καὶ ἐπὶ πραγμάτων· ἴδε ὅ. στ. 268.

749). ἴδε στ. 552 κ. ε.

753). *Αἰγίς*. Ἐν μὲν Ἰλιάδι (Ο στ. 310) ἀσπίς τοῦ Διὸς ἦν ἡ Αἰγίς, ὑπὸ Ἡφαιστου κεχαλκευμένη, ἣν ὁ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλωνι καὶ Ἀθηνᾷ χρῆσθαι πολλάκις δίδωσι· παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἔδριον ἦν τῆς Ἀθηνᾶς σκεπαστήριον ὄπλον, ἡ ὤμων περιβλεμμα, συνθεστέρα δὲ θώραξ φοριδωτὴς τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν ἐν τῷ μέσῳ ἔχων.

756). *Αἰμυρίου νίδον Ἡφαιστου* τὸν Ἐριχθόνιον λέγει. Αἰμυριος δὲ καλεῖται ὁ Ἡφαιστος, ὅτι ἐν Αἴμνῳ κατέπεσεν, ὅτε ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ὑπὸ Διὸς ἀπερρίφθη (ἴδε Ἰλ. α. 593) καὶ ἡ νῆσος αὕτη φίλον αὐτῷ ἦν ἐνδικίτιμα (ἴδε Ὀδ. Θ. 283). Ἔοικε δὲ τὸ ἐν Αἴμνῳ πυρίπνουν ὄρος ὁ Μόσυχλος αἰτία γενέσθαι τοῦ τὸν ποιητὴν τὰ περὶ Ἡφαιστου ἐκεῖνα μυθοποιῆσαι.

760). Τὸν φθόνον ἐπροσωποποίησε καὶ Καλλίμαχος ἐν ἑμνῳ εἰς Ἀπόλλωνα στ. 105.

763). *ψύχρος ἀδρανέος*, (ignavi frigoris) μετωνομικῶς ἀντὶ ψυχρὸς ναρκούντος καὶ ἀδρανῆ ποιούντος τὰ σώματα.

786). *Γαῖαν δ' ὥσε* κ.τ.λ. Δῆλον ὅτι τὰ ὠθοῦντα σώματα ἀντωθεῖται τῇ τῶν ὠθουμένων ἀντιτυπία. Ἰθὺι οὖν ἡ Ἀθηνᾷ τὴν γῆν τῷ δόρατι, ἢ ὑπὸ ταύτης εἰς τὰ ἄνω ἀντωσεῖσα ῥαῖον εἰς ὕψος ἀρθῇ.

795). *Ἰδομοσύρη δυνάμει τε* κ.τ.λ. Κάνταυθα ὁ ποιητὴς ἐχρήσατο ἀναχρονισμῷ· ἡ γὰρ πόλις τῶν Ἀθηνῶν οὕτω ἐπιστήμη οὔτε δυνάμει προεῖχεν ἐν τοῖς τοῦ Κέκροπος χρόνοις.

799). *γαμφὰ κέρντρα*· τοὺς λυπηροὺς νόει καὶ τὴν καρδίαν τιτρώσκοντας λογισμούς.

802). *Ὅφρα δὲ μὴ ἀποθεν* κ.τ.λ. ἀσθενεστέρα γὰρ ἡ πόρρωθεν ἐρχομένη τῷ φθονοῦντι ἀνία· ὅτι δ' ἐγγύτερος ὁ τὸν φθόνον αὐτῷ ἐμποίων, τόσῳ τὸ πάθος ἀναιρότερον.

824). *καὶ ὥχρωρ*. Οὕτω μεθρημύνευται μοι ὁ στίχος, τὴν γραφὴν *pallent* προελομένῳ. Εἶδέ τις προαιρεῖται τὴν γραφὴν *calent*, μεταποιησάτω τὸν στίχον ὧδε.

ἲγρος, καὶ φλέβες αἷμ' ὀλέσασαι σκληρύνοντο.

839—840). Αἱ Πλειάδες, αἱ Μαῖα ἡ τοῦ Ἑρμοῦ συγκατεῖλεται μήτηρ, οὐ πόρρω τοῦ Ζηνὸς ἐν Φοινίκῃ διέρχονται τὸν μεσημβρινόν. Εὐλόγως οὖν ὁ Ὀβιδίος τὸν Δία ποιεῖ λέγοντα, ὥς ἡ Σιδωνία χώρα ἀνοθεν αὐτῆς ἐν τῷ οὐρανῷ ἔρα τὴν τοῦ Ἑρμοῦ μητέρα. Νοητέον δὲ τὸν Δία πρὸς μεσημβρίαν ὁρῶντα, ὥστε πρὸς ἀριστεράν κείσθαι αὐτῷ τὴν Φοινίκην.

850). Καὶ Μόσχος ὁ ποιητὴς τὴν εἰς ταῦρον μεταμόρφωσιν τοῦ

Διός καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀρπαγὴν τῆς Εὐρώπης ἐπικοῦ εἰδυλλίου
ὑπόθεσιν ἐποίησατο.

871). Ἰχθὺς ποδῶν ἀπατήλια· πόδας οὐ τὴν ἀληθῆ
μορφὴν ἔχοντας.

875). Παράβαλε Μόσχου Εἰδύλ. β'.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

BIBAION T'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

"ΕΠΟΝΤΑΙ τῇ τῆς Εὐρώπης ἀρπαγῇ μῦθοι Θεβαῖκοι καὶ πρῶτον οἱ περὶ κτίσεως Θεβῶν. Ἀγῆνωρ ὁ Φοινίκων βασιλεὺς τῷ υἱεὶ Κάδμῳ προστάσσει τὴν ἀρπασθεῖσαν οἱ θυγατέρα Εὐρώπην ἀναζητῆσαι μηδ' οἷκαδε ἀναστρέψαι πρὶν ἂν αὐτὴν ἀνεύρῃ. Ὁ δ' οὐδαμοῦ τὴν ἀδελφὴν ἀνευρεῖν ἔχων κελεύσει Ἀπόλλωνος ἀφίσταται τῆς συζητήσεως, καὶ βοῶ χρησάμενος ὁδηγῷ εἰς τὸ βοιωτικὸν ἀφικνεῖται πεδίον, ἐνθα πόλιν ἑαυτῷ κτίσαι βουλόμενος τῶν ἐταίρων τινὰς εἰς τὴν τοῦ Ἄρεως πηγὴν πέμπει ὑδρευσομένους ἐπὶ θυσίαν. Τῶν δ' ὑπὸ δράκοντος τοῦ τὴν πηγὴν τηροῦντος ἀναιρεθέντων, ὁ Ἀγῆνωρ ἐπελθὼν τὸν δράκοντα κτείνει. Τῶν δὲ τούτου ὁδόντων Ἀθηνᾶς εἰσηγήσει σπαρέντων, οἱ σπαρτοὶ ἐπικληθέντες ἄνδρες ἐκφύονται, οἷς ἐκεῖνος χρώμενος συνεργάταις πόλιν κτίζει τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Καδμείαν. Ἐνταῦθα οὖν τῷ Κάδμῳ οἰκήσαντι πρώτη καὶ μεγίστη γίγνεται συμφορὰ ὁ τοῦ θυγατρίδου Ἀκταίωνος θάνατος· αὗτος γὰρ ἐν ὕλαις κατὰ θήραν, ὡς ἔθος, πλανώμενος καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἐν ρείθρῳ τινὶ γυμνὴν λουομένην ἀπὸ τύχης ἰδὼν εἰς ἔλαφον ὑπ' αὐτῆς μεταβάλλεται καὶ οἰκτρῶς ὑπὸ τῶν ἰδίων διασπᾶται κυνῶν. Χαίρει ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἥρα μίσει Σεμέλης, ἣν τῷ Διὶ οἶδε συγγιγνομένην, καὶ Βερόῃ τῇ ταύτης τροφῷ ἐξεικάσασα ἑαυτὴν, κακὴν βουλὴν τῇ Σεμέλῃ ὑποθεμένη, ὀλέθρου αὐτῇ παραίτιος γίγνεται. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον παίζων ὁ Ζεὺς πρὸς Ἥραν ἐρίζει, μείζω ἰσχυριζόμενος τὰς θηλείας ἢ τοὺς

ἄρρενας ἐκ τῆς φιλότητος δρέπεσθαι τέρψιν καὶ Τειρεσία δι-
αιτῆσαι τὴν ἔριν δίδωσιν, ἅτε δὴ γένους ἐκατέρου πεπειρα-
μένῳ. Ὁ δ' ἐναντία τῇ τῆς Ἥρας γνώμῃ ἀποφηνάμενος
πηροῦται τὰς ὀψεις ὑπὸ ταύτης χαλεπηνάσης, παρά δὲ Διὸς
δῶρον ἀντιλαμβάνει τὴν Μαντικὴν τῆς συμφορᾶς παραμύ-
θιον. Τὴν πρώτην οὖν τούτου πρόρρησιν τὸ τοῦ Ναρκίσσου πά-
θος ἐπαληθεύει. Κηφιστοῦ δ' ἦν οὗτος καὶ νύμφης Λειριόπης
υἱὸς κάλλει διαπρεπής, περὶ οὗ ὁ Τειρεσίας ἐρωτηθεὶς, εἰ μέλ-
λει ἐς μίανρὸν προσελύσεσθαι γῆρας, ναί, ἀπεκρίνατο, ἣν μὴ γ'
ἑαυτὸν ποτε ἰδοῖ. Τῇ γὰρ θήρᾳ προσέχων ὁ καλὸς νεανίσκος,
ἄλλων τε νυμφῶν τὸν ἔρωτα ἔφευγε καὶ τῆς Ἥχους ὀλιγώ-
ρει, ἣ διὰ τοῦτο ὑπ' ἀνίας ἐκ νύμφης εἰς τὴν ὁμώνυμον φω-
νὴν μετεβλήθη. Εἴτα δέ ποτε ἐν διαυγεῖ τινι πηγῇ τὴν ἑαυ-
τοῦ θεασάμενος εἰκόνα δεινῷ ἑαυτοῦ ἀλίσκεται ἔρωτι καὶ
πολλὰ δδύρεται τῷ πάθει τηκόμενος· τέλος δὲ ὀνήσκων εἰς
τὸ ὁμώνυμον μετατρέπεται ἄνθος. Ἄλλ' ὁ Πενθεὺς ἐν οὐδενί
λόγῳ τὰς προρρήσεις τοῦ μάντεως τίθεται, ὃς καὶ περὶ αὐτοῦ
ἀληθῆ προφητεύει, ὥς τὸν Βάκχον καὶ τὰ τούτου ὀρησκέυ-
ματα ἀτιμάζων ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν διασπα-
σθήσεσθαι ποτε μέλλει. Τοῦ γὰρ νέου τούτου θεοῦ εἰς Θήβας
οὐ πολλῷ ὕστερον παραγενομένου, ἰσχυρῶς ὁ Πενθεὺς τοῖς
θηβαίοις ἀπαγορεύει μὴτ' αὐτόν, μὴτε τὰ καινὰ ὀρησκέυ-
ματα δέχεσθαι, παραινέσεισι χρώμενος ἅμα καὶ ἀπειλαῖς.
Ἄλλ' οὐδὲν ἤνυσεν ἀπαγορεύων οὐδ' ἀπειλῶν· τῶν γὰρ ἐκεῖ
οἱ ἄριστοι τὸν θεὸν ἀποδέχονται καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ Πενθέως
μήτηρ Ἀγαυὴ σὺν ταῖς ἀδελφαῖς ἐκείνῳ ἐπόμεναι ὀργιά-
ζουσι. Διὸ ὁ Πενθεὺς τοὺς ἑαυτοῦ δορυφόρους ἐπὶ τὸν Βάκ-
χον καὶ τοὺς συνοργιάζοντας πέμπει, συλλαβεῖν αὐτόν κε-
λεύων καὶ δέσμιον ἀγαγεῖν. Οἱ δὲ πεμφθέντες τῷ μὲν Βάκ-
χῳ οὐκ ἐντυγχάνουσι, τῶν δ' ὀπαδῶν αὐτοῦ ἓνα, τηρῆνόν
ἄνδρα, συλλαβόντες καὶ δήσαντες ἄγουσιν, ὃς περὶ τοῦ θεοῦ
ἐρωτηθεὶς ἄλλὰ τε περὶ αὐτοῦ διέξεισι θαυμαστά καὶ ὃς καὶ

τὴν τῶν τυρρηνῶν πειρατῶν μεταμόρφωσιν εἰς δελφίνας.
Ἐπὶ τούτοις οὖν ὀργισθεὶς ὁ Πενθεὺς κτείνει τὸν ἄνδρα δια-
νοεῖται καὶ εἰς εἰρκτὴν ἐμβαλεῖν κελεύει· ἀλλὰ παραδόξως
αἱ τε τῆς εἰρκτῆς θύραι αὐτόματοι ἀνοίγονται καὶ τῷ δε-
σμῷ αἱ πέδαι αὐτόμαται τῶν χειρῶν ἀποπίπτουσιν. Οὐ μὴν
ἀλλ' ἐμμένει ἔτι τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ ἐκτραχυνθεὶς ὁ Πενθεὺς
καὶ θεομαχῶν οὐ παύεται· μέizonι δὲ ζέων θυμῷ εἰς τὸν Κι-
θαιρῶνα ἀπέρχεται ταῖς ἐκεῖ ὀργιαζούσαις Βάκχαις ἐπιβου-
λεύων, ἔνθα ὑπὸ τε τῆς μητρὸς Ἀγαύης ἐξοιστρηθείσης
καὶ τῶν ἄλλων μαινάδων οἶονεῖ τις κάπρος διασπαράσσεται.
Τῷ παραδείγματι τούτῳ πείθονται οἱ Θηβαῖοι ἑαυτοὺς τῷ
καινῷ προσνεῖμαι θρησκευματι.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΟΥ Γ' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Ὁ Ἀγήνωρ πέμπει τὸν υἱὸν Κάδμον ἀνιχνεύσοντα τὴν Εὐρώπην,
καλεύσας αὐτῷ μὴ ἀναστρέψαι οἴκαδε πρὶν τὴν ἀρπασθεῖσαν
κῶρην εὐρεῖν. Ὁ δὲ μάτην αὐτὴν διὰ πάσης χώρας ἀναζητή-
σας, φεύγων τὴν ὁργὴν τοῦ πατρὸς, ἔγνω ἐπὶ ξένης οἰκῆσαι,
καὶ ἐπῆρετο τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, ποῦ αὐτῷ κτίσειε
πόλιν ἐλθών. Κατὰ δὲ τὸν γενόμενον αὐτῷ χρησμὸν βοῖ χρη-
σίμενος ὁδηγῶ εἰς τὸν τόπον παραγίγνεται, ἔνθα αἱ ὄθραι
κτισθῆσθαι ἔμελλον.

Ζεὺς ἀποδυσάμενος ταύρου ἀπατήλιον εἶδος
ἐκφην' ὅς τις ἔην Δικταίας θ' ἴκετ' ἀρούρας.
Κάδμω δ' ἀγνοέων γενέτης μεθέπειν ἐκέλευσεν
ἀρπασθεῖσαν, ἀειφυγίην δ' οἱ ἀπείλει, εἰ εὐρεῖν
μὴ μιν ἔχοι, στοργήν θ' ἅμα δυσφροσύνην τ' ἀποδηλῶν.
Γαῖαν ἐπεὶ δ' ἄρ' ἐπῆλθε, (τίς ἂν Διὸς εὐροὶ ἐρευνῶν
κλέμμαθ';) ἔην πάτρην πατρός τε γόλον βασιλῆος
φεῦγεν Ἀγηνορίδης. Φοῖβον δ' ἱκέτης ἐρέεινε
χρησμολόγον, ὅπποι οἰκήσειε γλονὸς ἐλθών.

- 10 “Βοῦς σοι, Φοῖβος ἔειπε, κατ' ἀγροὺς ἀντιβολήσει
ἀδμῆς καὶ κυρτοῦ ἔτ' ἀπείρητος ἀρότροιο.
Κεῖνῃ ἔπευ ὅη· ὅπου δέ κε κλινθῇ βοῦς ἐπὶ ποίῃ,
τείχε' ἐκεῖ δεῖμαι βοιώτιά τ' αὐτὰ κίκλησκει.,”
Αὐτίκα δ' ὥς Κάδμος Φοιβείου ἀπέστιχεν ἄντρου,
βουφορβοῦ ἄτερ ἦκα βιδῶσαν ἐσέδρακε πόρτιν,
οὐδὲν ἐπαυχένιον δουλείης σῆμα φέρουσαν.
Τῇ δ' οὖν ἔσπετο κεῖνος ἐπ' ἔχνεσι βῆμα βραδύνας,
καὶ σιγῇ λιτάνευ' ὑποθήμονα Φοῖβον ὁδοῖο.
Εὐτε δὲ Κηρισσὸν καὶ ἀγροὺς, διέβη Πανοπῆος,
20 βοῦς ἔττη, κεφαλὴν τ' ἀναείρας' εὐρυκέρωτα
πρὸς πόλον ὑφόροφον μυκήμασιν ἤερ' ἐπλησσεν·

εἶτα δὲ δερκομένη στείχοντας ἐπ' ἔχνος ὀπίσσω,
κλίνθη καὶ μαλακῇ πλευρὴν ἐπὶ ποίῃ ἔρεισε.

Βουλόμενος ὁ Κάδμος τῷ Διὶ θῆσαι πέμπει τῶν ἐταίρων τινὰς ἀπὸ τῆς ἐν τῷ ἔγγυς ἄλσει πηγῆς ὑδρεύοντας ἐπὶ τὴν θυρίαν. Τούτων δ' ἀπολομένων ὑπὸ τοῦ τὸ νῆμα φυλάσσοντος δράκοντος, ἐπελθὼν ἐκεῖνος κτείνει τὴν θῆρα καὶ Ἀθηναῖς εἰσηγήσει τοὺς δδόντας αὐτοῦ κατὰ γῆς σπείρει. Ἐκ τούτων φύεται ἀνδρῶν ἐνὸπλων στίφος, οἱ πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι πάντες πλὴν πάντε διαφθεύονται, σὺν οἷς τὴν Καδμείαν κτίζει.

Κάδμος δ' εἶχε θεῶ χάριν ἥδ' ἐκύνει ξένον οὔδας·
πρὸς δ' ἐφθέγγετ' ἀγρούς τε καὶ ἄγνων· οὐρὲ' ἐκεῖνα·
Ἴρὰ δὲ βουλόμενος ρέξαι Διὶ, νᾶμ' ἐπὶ λοιβῇ
οἷς θεράπουσι φέρειν ἀπὸ πίδακος αἰψ' ἐκέλευσεν.

Ἦν ἀθιγῆς πελέκει πέλας ὕλη πουλυέτηρος·
ἐν δὲ μέσῃ σπείτος πεπυκασμένον ἔκτοθι βῶψι,

- 30 συμπαγέεσσι λίθοισι θόλῳ κυφῷ προσεικὸς
πουλύ τε βλύζον ὕδωρ. Κεῖνῳ φώλευεν ἐν ἄντρῳ
Ἄρεος αἰνὸς ὄφιν χρυσέῃ λοφιῇ ἐπίσημος.
Πῦρ μὲν οἱ ἔσαν ὅσσε, δέμας δ' ἅπαν ᾤδεεν ἰῶ·
γλῶσσαι τρεῖς λιχμῶντο· τριπλῇ στιχᾶς ἴστατ' ὀδόντων.
Ὡς δ' αἶσῃ Τύριοι ἐσέβαν κακῇ ἄλσος ἐκεῖνο
καὶ βληθεῖσ' ἐς ὕδωρ πηγῆς κάλπις κανάχησεν,
ἡνὶ δράκων χειρὶς δολιχὸν κάρη ἐκπροΐηλας
κυάνεος, σύριγμ' ἐκ γναθμῶν σμερδὸν ἐηκε.

Κάλπιδες ἐκ χειρῶν σφι πέσον. λίπε δ' αὐτίκα σῶμα

- 40 αἶμα, καὶ εἶλε τρόμος ναρκῶδεα γυῖα παρᾶσσον.
Κεῖνος ἐλισσόμενος φολιδῶδεα κύκλα συνείρε
θρῶσκέ τ' ἐς ὑψιτενῇ κυρτούμενος ἄλματι τόξα·
ἡμίσεος δὲ πλεόν δέμας ὀρθιον ὑψόσ' αἰέρας,
πᾶν περιπάπτῃν ἄλσος· ἦν δ' ἄρα τόσσος, ὅσος γε
φαίνεται ὅς τε πόλοιο δὺ' Ἄρκτους ὕψι διείργει.
Αὐτίκα δ' ἄρ Φοίνικας ἐφ' οἱ βέλε' ἀρτύνοντας,
ἧ φεύγοντας, ἧ ἰσχομένους ἀμφοῖν ὑπὸ δείους

- μάρψεν· καὶ τοὺς μὲν δάκνων, τοὺς δ' οἷσιν ἐλιγμοῖς
 ἄγχων, τοὺς δ' ὀλοοῖτο κατέκτανεν ἰοῦ αὐτμῆ.
- 50 Δὴ σκιαὶ ἐσμίκρυντο, μεσουρανεόντος ὑπερθε
 Φοίβου· Ἀγηνορίδης δὲ βράδος θαύμαζεν ἐταίρων.
 Βῆ δὲ μετ' ἄνδρας ἵμεν δέρας ἀμφ' ὤμοισι λέοντος
 καὶ βέλος ἔγχος ἔχων στίλβον αἰῶνι σιδήρῳ
 καὶ σιβύνῃν. Παντὸς δ' οἱ ὄπλου μένος ἔπλετο κρεῖσσον.
 Ὡς δ' ἄρ' ἐτῆλθε νέμος καὶ ἐσέδρακε σώματα νεκρά,
 νικητὴν τ' ἐφύπερθεν ἀμαιμάκετον δέμας ἐχθρὸν
 στυγνὰ νεκρῶν λιχμῶντα δαφοινῇ τραύματα γλώσση,
 “Σώματα πιστά, ἔφη· τιμάορος ἔσσομαι ὕμνιν,
 » ἢ μέτοχος πότμου,, Τόσον ἔννεπε· δεξιτερῇ δὲ
- 60 λαῶν ἄειρε μέγαν, διατεινάμενός τ' ἀφέηκεν.
 Ἦ κε τόση κείνου λαὸς ῥίπῃ κατεσείσθη
 τείχεα σὺν πύργοισι· δράκων δ' ἄτρωτος ἔμεινεν.
 ἤυτε γὰρ θώρηκι πύκα στεγανὸς φολίδεσσι
 καὶ στερεῷ δέρεϊ κρατερὰς ἀπερύκανε πληγὰς·
 Σκληρὴν ἄλλ' οὐ κείνη ἀκαχμένον ἔσχεθ' ἄκοντα,
 ὅς τε παγεῖς μέσσην κατὰ καμπὴν ἔστη ἀκάνθης
 εὐκάμπτου, πᾶς δ' ὀξὺς ἔδω εἰς ἔγκατα χαλκός.
 Κεῖνος δ' ἀλγῆσας κεφαλὴν ἀνέκαμψεν ὀπίσσω,
 ὠτειλὰς τ' ἐσιδὼν κρατερῶς δόρυ δάκνε πεπηγός.
- 70 Τοῦτο δ' ἐπεὶ κραδᾶν κρατερῶς ὑπέλυσεν ἀπάντη,
 ἐξεύρουσ'· ἔμψης δ' ὁστοῖσιν ἐνέσχετο χαλκός·
 Αὐτὰρ ἐπεὶ καινὴ χόλον ἠθάδα πληγὴ ὄρινε,
 πληθούσῃσι φλέβεσσι φάρυξ ὠγκώθη ὀλοῖη
 χάσμά τε δηλῆεν λευκῷ περιεβρύη ἀφρῶ.
 Τρίζε χριμπτομένη φολίσσι χθῶν· ἐκ στόματος δὲ
 ἰεμένη στυγίου αὔρας ἐμίαιναν αὐτμῆ.
 Αὐτὸς δ' ἄλλοτε μὲν τ' εἰς εὐρὺν ἐλίσσετο κύκλον,
 ἄλλοτε δ' ὀρθότερος τανυφλοίου ἀείρετο φιτροῦ.
 ὀρμῇ δ' εἴτ' ἀπλέτω, ποταμὸς ὥς ὁμῶρ' ὀρινθεῖς,

- 80 θῦνεν, ἰδὲ στέρνοις ἀντήρε' ἐώθειν ὕλην.
 Χάσσας τ' Ἀγνηορίδης τυτθὸν καὶ ἀμύνατ' ἐφορμὴν
 λείοντος δέρεϊ, προβολαίῃ δ' ἐσχεθεν αἰχμῇ
 χαίνουσαν γνάθον· ἐκ δὲ μανεῖς ἀνεμώλι' ἐκεῖνος
 τραύματα χαλκῷ ὀπαζεν, ἔθραυσέ τ' ὀδόντας ἀκωκῇ.
 Αἷμα τότ' ἀμβλύζειν ἐξ ἰοφόρου ὑπερώης
 ἤρξατο, καὶ χλοεράς βοτάνας ῥαθάμιγξιν ἔχραινεν.
 Ἄλλ' ἔπλε τραυμ' ὀλίγον· πληγὴν γὰρ ὃ γ' εἶξ' ἀλεείνων,
 γνάμφε δέρην τ' ὀπίσω βληθεὶς καὶ ἐρύκανεν εἴκων
 ἔγχος ἐρεισθῆναι καὶ ἐνδοτέρω χροά δῦναι.
- 90 Τόφρα δ' Ἀγνηορίδης χαλκὸν βίη ἐς φάρυγ' ὥσας
 ἔγκειτο θλίβων, εἰως δρυὶ ἔσχετ' ὀπισθεν
 ἔγχος, καὶ δειρὴν σὺν φιτρῷ αἰχμῇ ἔπειρε.
 Γνάμφθη ὑπὸ βρίθει ὄφις δένδρον, νεάτῃ τε
 οὐρῇ θεινομένου νέρθε πρέμνου στενάχιζεν.
 Ὅφρα δὲ νικητῆς δμηθέντος θηέετ' ὄγκον,
 αἶφνης αὐδὴ ἀκούσθη· ἄδηλον μὲν ῥ' ὅθεν ἔκεν,
 ἀλλ' ἠκούσθη· “Τίπτ', ὦ Ἀγνήνορος υἱέ, δράκοντα
 νεκρὸν ὀρᾷς; δὴ καὶ σὺ δράκων ὀφθῆση ὁμοίως.,”
 Δὴν κείνος τρομέων σὺν ἑῇς φρεσὶν ὤλεσε χροίην·
- 100 ὀρθαὶ δὲ κρυερῷ τάρβει οἱ ἔφριξαν ἔθιραι·
 Ἦνι δ' οἱ εὐμενέουσα δι' ἡέρος ὑψόθεν ἦχε
 Παλλάς, καὶ ἀρόσαντα γῆν ἐκέλευσεν ὀδόντας
 ἐγκαταθέσθ' ὄφις, λαοῦ σπέρμ' ἐσσομένοιο.
 Αἰψ' ὑπάκουσεν ἐκεῖνος ἀρότρω τ' αὖλακ' ἐλάσσας
 ἔσπειρ', ὥς κεκέλευστο, βρότεια σπέρματ' ὀδόντας·
 Εἶθ', ὃ ἄπιστον, ἄφνω κίνυσθαι βῶλοι ἀρούρης
 ἤρξαντο· πρώτη δ' ἀνέτειλ' ἐξ αὖλακος αἰχμῇ,
 εἶτα λόφοισι κράνη νευστάζοντ' αἰολόχρῳσιν,
 εἶτ' ὦμοι καὶ στέρνα, χεῖρες θ' ὑπ' ὀπλοῖς βαρύθουσαι
- 110 ἐξάνεφυν· ἀνδρῶν δ' ἄρα λήξον ηὔξει' ὀπλιτῶν·
 Τῶς, ὅπότε αὐλαίη ὑπανέλκεται εἰνὶ θεήτροις,

- εἰκόνες ἀντέλλουσι· πρόσωπον πρῶτον ἀνίσχει,
 ἄλλα δὲ γυῖ' ἐξῆς, μετέπειτα δ' ὅλοι ὁρόωνται
 ἦκ' ἀνερυσθεῖσαι, δαπέδου τ' ἐπ' ἄκρου βεβάασι.
 Δεῖσε νέους δηῖους Κάδμος, ταχὺ δ' ἔντυεν ὄπλα.
 Μὴ σὺ γ' ὄπλ'· εἷς φώνησεν ὁμίλου ἐκ χθονός ἄρτι
 φύντος, μὴ δ' εἰς ἔμφυλον καταμίγνυσσο δῆριν.
 Ὡς φάτο, γηγενέων θ' ἐν' ἀδελφεόν ἄορι τύψεν
 ἐγγύθεν· ἦριπε δ' αὖ δορὶ τηλόθε βλήμενος αὐτός.
 120 οὐδ' ὅς τοῦτον ἔπεφνε βίου λάχε μάσσονα μέτρα,
 ἀλλ' ἀπέπνευσε πάλιν τὰς ἄρτι ἀφύσσατο αὔρας.
 Τοῖς δ' αὖ ὁμοίως γηγενέων πᾶς μαίνειθ' ὁμίλος,
 ἀρεῖ τ' ἐμφύλῳ ἀλληλοφόνοι διόλοντο·
 παυριδίην δ' ἦβη μοῖραν βίοτοιο λαχοῦσα
 ἀσπαίρουσιν ἔτυπτε λυθρώδῃ στήθεσι γαῖαν.
 Πέντε ζώεσκον μοῦνοι, τῶν εἷς ἔπλ' Ἐχίων.
 Ἐννεσίης οὗτος Τριτωνίδος ὄπλα χαμάζε
 ῥίψας, εἰρήνην ἤτησέ τε δῶκέ τ' ἀδελφοῖς·
 Τούσδε συνεργατίνας ξεῖνος σιδῶνιος ἔσχεν,
 130 ὁππότε φοιδεῖη πτολίεθρον ἐδείματ' ἐφετμῇ.

Ἀκταίων ὁ Αὐτονόης τῆς τοῦ Κάδμου θυγατρὸς καὶ τοῦ Ἀρ-
 σταίου υἱός, ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνος κατ' ἔθος θηρεύων, ἐπὶ
 πηγὴν τὴν Γαργαφίαν ἐν συνηρεφεῖ τινι τοῦ ὄρους κοιλάδι ἔρ-
 χεται καὶ κεῖ τὴν Ἀρτεμιν ἐν ἀλέῃ μεσημβρινῇ γυμνὴν σὺν
 ταῖς νύμφαις λοιομένην ἀπὸ τύχης ἰδὼν, ὀργῇ τῆς θεᾶς εἰς
 ἔλαφον μεταβάλλεται καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπαράτ-
 τεται ἀγνοοῦμενος.

Ἰσταντ' ἤδη Θῆβαι· ἔδοξας κ' ὀλβίος εἶναι
 Κάδμ', ἐν ἀειφυγίῃ· ἐκυροῦς γὰρ τ' ἔλλαχες Ἀρη
 καὶ Κύπριν. Πρόσθες μεγάλης γενεῆν ἀλόχοιο,
 τοσσατίους θ' υἱας, θυγατρὰς τε, φίλους θ' υἰωνούς,
 ἡδῶντας καὶ τοὺς τότε σοι. Ἄλλ' ὕστατον αἰεὶ
 χρὴ φάος ἄνδρα μένειν· μὴ τις δὲ βροτῶν πρὸ τελευτῆς
 καὶ χτερέων πυμάτων εὐδαίμων ἄμμι κεκλήσθω.

- Τόσση ἐν εὐπραγίῃ πρώτη σοι κήδεος ἀρχὴ
 ἔγγονος ἔπλετο, Κάδμε, τοῦ ἀλλότρι' ἦκε μέτωπον
 140 μακρὰ κέρα καὶ δεσπόσυνον κύνες ἔκπιον αἷμα.
 Εἰδ' εὖ ἀνασκοπέοις, δυσδαιμονίην κ' ἐν ἐκείνῳ,
 οὐκ ἀλίτημ' εὐροις· τί γὰρ ἐν πλάνῃ ἔστ' ἀλίτημα;
 Οὖρος ἔην πολλῶν πεπαλαγμένον αἵματι θηρῶν.
 ἦματι δ' ἐν μέσσω σκιαὶ ἤδη πάγχυ βράχυνθεν,
 ἡελίος θ' ἐκάτερθ' ἀπὸ πείρατος ἴσον ἀπείχεν,
 ἡνίκα πλαζομένους ὁμοθήρους πάντοσ' ἀν' ὕλας
 μειλιχίῃ κοῦρος κίκλησκειν ὕάντιος αὐδῇ.
 « Αἷμα λίνα στάζει θηρῶν, φίλοι, ἡδὲ σίδηρος·
 » ἡμαρ ἄλις θήρην τόδ' ἐνείκεν· ὅτ' αὖριον Ἡῶς
 150 » αὐγάσῃ ἄμμι πάλιν κροκέῳ δίφρῳ ἐμβεβαυῖα,
 » ἔργου μνησόμεθ' αὖθις· ἄτάρ νῦν ἥλιος ἴσον
 » γῆς ἐκάτερθ' ἀπέχει ῥήγνυσί τε φλοξίν ἀρούρας·
 » Λήξατε νῦν ἔργοιο καὶ ἄρκυας αἵρετε πλεκτούς·
 Οἱ δὲ κέλευσμ' ἐτέλεσσαν ἐσαυθίς τ' ἄμβαλον ἔργον.

- Ἦν δασὺ πεύκης ἄγκος ἰδ' ὀξείης κυπαρίσσοις
 οὖνομα Γαργαφίη, εὐζώνῳ Ἀρτέμιδ' ἱρόν·
 ἐν δὲ μυχῷ δένδρεσσι περισκεπὲς ἄντρον ἔκειτο
 οὐ τυκτὸν τέχνῃφι· Φύσις μιμήσατο τέχνην
 ἐμφυεῖ σοφίῃ, κισσῆριος ἄντυγ' ἐκείνην
 160 αὐτοφυῇ τεύξασ' ἰδὲ κούφου πάντοθι πώρου.
 Δεξιόφιν παιδροῦ πίδαξ ὕδατος κελάρυξε,
 τῆς στόμα κύκλω ποιῆεν περιέστεφε χεῖλος·
 Ἐνθάδε δρυμοχαρὲς καμάτῳ θεὰ ἀδδηκυῖα
 παρθένι· εἰώθει λούεσθαι νάματι γυῖα.
 Ἐνθάδ' ἀφικομένη νυμφῶν μιῇ ὀπλοφόρῳ ἦ
 δῶκε βίον χαλάσασα καὶ ἰοδόκην καὶ ἄκοντα·
 ἀμπέχονον δ' ἄλλη ὑπεδέξατο χερσὶ θεαίνης.
 Λῦσαν ἔπειτα πέδιλα ποδῶν δύο· αὐτίκα δ' ἴδρις
 ἀμφ' ὤμοισι χυτὰς δεσμῷ συνέδησεν ἐθειράς

- 170 Ἴσμηνίς Κροκάλῃ, αὐτὴ περ ἐοῦσα λυσίθριξ.
 Νᾶμ' ἄρυν Νεφέλῃ, Φιάλῃ θ', Ὑάλῃ τε, Ῥανίς τε
 καὶ Ψεκᾶς, εὐρείης τε θεῇ ὑδρίῃσιν ἐπήντλουν.
 Ὅρρα δ' ἐν ἡλαδίῃ Τιτηνίς ἐλούετο πηγῇ,
 ἡνίδ' ὑπερθέμενος Κάδμου νέος ἔγγονος ἄγρην
 ἄγνωτον διὰ δρυμὸν ἀλώμενος ἄγκεος εἰκῇ,
 ἥλυθεν ἄλλος ἐκεῖνο· κακὴ δ' ἄγεν αἰσά μιν αὖτως·
 Αὐτίκα δ' ὥς πίδαξι νάον σπέος ἥλυθεν εἰσώ,
 γυμναί, ὥς ἔσαν, ἄνδρ' ἐσιδοῦσαι στήθεα νύμφαι
 τύψαν, πᾶν τε νέμος ὀλολυγμῶν αὐτίκ' ἐπλήσαν.
- 180 Δίκτυνναν δὲ θεὰν κυκλωσάμεναι σφετέροισι
 σώμασιν ἀμφεκάλυψαν· ὅμως φυῇ ἐπλετ' ἐκείνη
 νυμφῶν μάσσων, δειρῇ θ' ὑπερέσχεθε πασῶν.
 Οἷη δ' ἄρ' νεφέων χροίῃ πέλει, ὅππότε Φοίβου
 χρώννυται ἀκτίνεσσιν, ἢ Ἥρος οἷη ἐρυθρῆς,
 τοίῃ ὀπωπὴ ἔην Φοίβης, ὅτε γυμνὴ ἐπώρθη·
 ἢ καὶ στεινομένη περ ὀπηδῶν πυκνῶ ὁμίλῳ
 ἔμπης στῇ λικριφίς καμφοεῖς· ὅπισω τε πρόσωπον
 ἔτραπεν. Ὡς δὲ πρόχειρ' οὐκ εἶχεν, ἀ βούλετο τόξα,
 ἦν ἔχ' ἀφυσσαμένη λιβάδ', ἀνδρὸς χεῦε κατ' ὦπα.
- 190 ποιναίοις δὲ κόμας ἄδδην ραίνουσ' ὑδάτεσσι,
 πῆματος ἐσσομένοιο προάγγελα τοῖ' ἐπέειπε·
 “Νῦν ἴθι μυθολόγευ' ὅτ' ἀνείμονά μ' ἔδρακες ὦδε,
 ἦν αὐδᾶν γε δύνῃ. „ Οὔτι πλέον ἠπείλησε·
 κρατὶ δ' ὑγρῶ ἐλάφου δολιχαίωνος κέρα δῶκε
 καὶ μῆκυνη τράχηλον ἰδ' οὐαθ' οἱ ὀξέ' ἔτευξε·
 Σὺν ποσὶ χεῖρε δ' ἔτρεψε, βραχίονε δ' αὖ δολιχοῖσι
 σὺν μηροῖς· στικτῆς δὲ δέμας ἐπύκασσε τρίχεσσιν.
 Ὡπασε καὶ πτοίην, τῇ ῥ' Αὐτονόης γόνος ἥρωος
 φεῦγε· ποδωκείην δὲ τόσῃν θαύμαζε τροχάων.
- 200 Εὐθ' ἐὰ δ' ἡθαδίους κέρα ἠὺγάσατ' ἐν ῥέεθροισιν,
 “ὦμοι ἐγὼ „ φθέγξασθ' ἔθελ', οὐ μὲν ἔσπετο γῆρυς.

Ἐστονάχῃς· ἥδ' οἱ γένετ' αὐδὴ· καθδὲ παρειῶν
 δάκρυα ῥέῦσε νέων· μόνος οἱ νόος ὁ πρὶν ἔμιμνε.
 Τί χρῆν δρᾶν; ἰέναι πάλιν οἴκαδ' εὐώματ' ἀνακτος,
 ἢ δύμεναι δρυμούς; τὸ μὲν εἶργε δέος, τὸ δ' αὖ αἰδώς.
 Τὸν δ' ἐπιδοιάζοντ' ἔτ' ἶδον κύνας· ἐν δὲ Μελάμπρους
 πρῶτος ἰδ' Ἰχνοβάτης ὕλακῃς σήμεναι ἅπασιν
 κνώσσιος Ἰχνοβάτης, γενεὴν δὲ λάκων ὁ Μελάμπρους·
 Ὠκύτεροι δ' ἄλλοι σπερχνῶν ἀνέμων ἐπόρουσαν·

- 210 Παντοφάγος, Δορκεὺς τ' ἰδ' Ὀρεΐδαςος, ἀρχάδες οὗτοι,
 Νεβροφόνος τ' Αἰθῶν καὶ Ἰτης σὺν Λαίλαπι Θήρων,
 καὶ Πτερέλας ταχύπους καὶ εὖριν Ἀγρη ἄμ' αὐτῶ,
 Ὑλαῖός τ' ἀγρίοιο νέον δηχθεὶς ὑπὸ κάπρου,
 ἔκ τε Θοροῖο Νάπη λυκέοιο, βοτῶν τ' ἐπίουρος
 Ποιμενίς, ἥδ' Ἀρπυι' ὁμοφοίτοις σὺν δυσὶ τέκνοις,
 καὶ ἱξὺν λεπτὸς Σικυώνιος οὖνομα Λάδων,
 καὶ Κανάκη, Στικτή τε, Τίγρις τε, Δρομάς τε καὶ Ἀλκή,
 καὶ Λεύκων χιόνειος ἰδ' Ἀσβελος αὖ μελανόθριξ,
 ἀλκήεις τε Λάκων καὶ Ἀελλῶ κραιπνὰ θέουσα,
 220 καὶ Θοός ἥδ' Ἀυκίσκη ἐφ' Κυπρίῳ σὺν ἀδελφῶ,
 σὺν Μελανεῖ τε φέρων εἰν ὄρνυ' σῆμα μετώπῳ
 Ἀρπαλος ἀργύφειον, Λάχνη τ' ἐπὶ τοῖσι δασύθριξ,
 δικταίου τε πατὴρ φύντες μητρός τε λακαίνης
 Λάβρος ἰδ' Ἀγριόδους ἅμα τ' ὀξύθυγγος Ὑλάκτωρ,
 ἄλλοι θ', οὓς ἐνέπειν μακρόν. Θήρης δ' ἄρ' ἔρωτι
 ὄχλος ὅδ' ἤϊξεν διὰ παῖπαλα καὶ διὰ πέτρας,
 λυγρὸς ὅπου γ' ἦν αἶμος ἰδ' ἄσπιτος ἀνδράσι χῶρος.
 Φεῦγε κύνας δ' ἄρ' ἐκεῖνος ὅπου σφέας ἦγε πάροιθε·
 φεῦγεν ἐὼς οἰκῆας· αἶ, ἤθελεν δὲ βῶ βοῆσαι·

- 230 “ Ἀκταίων εἰμ' αὐτός· ἐπίγνωνθ' ὅμῳ ἀνακτα,,
 ἀλλ' ἔπε' οὐ παρέην οἱ· ὕλαγμοῖς δ' ἤχεεν αἰθήρ.
 Πρῶτα Μελαγχλαίτης ἐπὶ νώτοις τραύματ' ἔπειρεν,
 εἶτα δὲ Θηριδάμας· Ὀρεσίτροφος ἐνδοκιν ὤμον·

- Ὑστεροι οἷδ' ὥρουσαν, ὅμως γ' ἀτραποῦ δι' ὀρείης
 ἔφθαν τοὺς ἄλλους. Ὅφρ' οὖν ἐὼν ἰσχὸν ἄνακτα,
 σύνδραμον οἱ ἄλλοι, γυίοις τ' ἐνέπηξαν ὀδόντας.
 Δήγμασιν οὐκέτι χῶρος ἔην· στένε κείνος ἰδ' ἴει
 οὐ μὲν τ' ἀνθρώπειον, ὅμως δ' οὔθ' οἶον ἔησι
 φθόγγον κεμμάς· ἔπλησε δ' ἄρ' ἡθαδί· οὔρε' ὀδυρμῶν.
 240 ἦύτ' ἀνὴρ δ' ἐκέτης ποτὶ γαίῃ γούνατ' ἐρείσας,
 σιγηλὸς περιῆγεν ἀπάντη ὥς χέρας ὅσσε.
 Τῷ δὲ κύνας ἐπόρινον ὀπάονες ἀγνοέοντες
 φθέγμασιν ἡθαδίοις· περὶ δ' ὅμμασιν Ἀκταίωνα
 ζητεῦντες, συνεχές μιν ἐφώνεον ὥς τ' ἀπεόντα.
 Κράτῃ δ' ὁ γ' ἔτραπεν οὖνομ' ἀκούσας· μεμφομένων δὲ
 κείνων, ὅττι ἄγρην δηθύνων μὴ πω ὀρήν,
 ἦθελ' ἀπέμμεν· ὅμως παρέην· ἔθελ' ὅμμασι λεύσσειν,
 μὴ μὲν τοι γε κυνῶν ὑφ' ἑῶν κακὰ πτήματα πάσχειν·
 οἱ γάρ μιν περιέσταν, ἐρείσαντές τ' ἐνὶ γυίοις
 250 ῥύγχε', ἄνακτ' ἐλάφου μορφὴν ὑποδύντα διέσπων.
 οὐδὲ φαρετροφόρον μεταλῆξαι φασὶ χόλοιο
 πρὶν κείνον βιότου ὑπὸ τραύμασι πείρας ἐκέσθαι.
 Ἄκριτός ἐστι φάτις· τοῖς μὲν ῥ' ὑπὲρ αἴσαν ἀπηνῆς
 δόξε θεά· οἱ δ' αὖ μιν ἐπάξια ῥέξαι ἔφασκον
 Παρθένου αἰδοίης, ἄλλοι δ' αὖ ἐπαμφοτέρηζον.

Πρα τὴν τοῦ Κάδμου θυγατέρα Σεμέλην ζηλοτυπήσασα κύουσιν
 ἐκ Διός, εἰς τὴν ἐκείνης τροφὸν Βερόην μεταμορφοῦται καὶ
 πείθει αὐτὴν παρὰ τοῦ ἑραστοῦ αἰτήσασθαι ἐν μορφῇ τοιαύτῃ
 ἑαυτῇ προσελθεῖν, ἐν ᾗ αἰσθάνεται τῇ ἰδίᾳ γαμέτῃ πλησιάζειν.
 Ὁ δὲ Ζεὺς τὴν τῆς Σεμέλης αἴτησιν ἄκων ἐπιτελῶν πρόσεισι
 κεραυνοφόρος καὶ ταῖς ἀστραπαῖς καταφλέγει τὴν ἐρωμένην.
 Τὸν δ' ἐγκυμονοῦμενον ἔτι Διόνυσον τῆς γαστροῦ αὐτῆς ἐξελὼν
 ζῶντα τῷ ἑαυτοῦ ἐγκαταβράπτει μηρῷ καὶ τελεόμνηνον γε-
 νόμενον ταῖς νυκταῖς νύμφαις παραδίδωσι τρέφειν.

Μούνη Ζηνὸς ἄκοιτις ἐκείνην οὐ ψέγε μύθῳ,
 οὔτ' ἦναι, κήδεσσι δ' Ἀγνηορέου ἐπέχαιρεν
 οἴκου, καὶ τυρίης ὑπὲρ κούρης ἔχθρας ὀρινθέν

- ἐς γενεὴν μετένεικε. Παροιτέρη ἡνίδε καινὴ
 260 προστίθετ' αἰτίη. Ἐκ Ζηνὸς μεγάλοιο κύουσα
 κήδεέ μιν Σεμέλη· γλῶσσαν δ' ἐς νείκε' ἀνεῖσα,
 « τοσσατίοισι τί γάρ, φάτο, νείκεσιν ἐς τόδ' ἔρεξα;
 » Αὐτῇ χρή μ' ἐπιθέσθ' ὀλέσαι τέ μιν, εἴ γε κατ' αἶσαν
 » Ἦρη δῖα κέκλημ', εἴ μ' ἴσχειν δεξιτερῇφι
 » λαμπρὸν σκῆπτρον ἔοικε, θεῶν εἰ ἀνασσα, Διὸς δέ
 » εἴμ' ἄλοχός τε κάσις τε· κάσις ναί. Ἀλλὰ τάχ' ἤγε
 » στέργουσα κλοπήη, βραχέ' εἰς ἐμὰ λέκτρ' ἀλιταίνει.
 » Οὐ δῆτ', ἀλλὰ κύει· τόδ' ἐλείπετο· νηδυί πλείη
 » ἐμφανὲς ἐστ' ἀλίτημ'· ὃ δ' ἐμοὶ δέδοται μόλις αὐτῇ,
 270 » εἶδαι ἔφ' πίσυνος μήτηρ θέλει ἐκ Διὸς ἔμμεν.
 » Ἀλλὰ ποθὲς ψεύσωμιν· ἔοιμι δὲ μηκέτι Ἦρη,
 » εἰμὴ ὑπὸ Ζηνὸς στύγι' ὕδατα δύσσετ' ἐκείνη.
 » Ὡς φαμένη ἐκ θώκου ἀνέγρετο· δῶσα δὲ χρυσοῦν
 αἶψα νέφος, Σεμέλης δόμον ἤλυθεν, οὐδ' ἔλιπ' ἀχλύν,
 πρὶν γρηὸς θ' ἔλετ' εἶδος, ἐθείρης στέφε τε κρᾶτα
 λευκῆς, ῥυσώθη δὲ χροά, τρομεροῖσί τε γυῖα
 βάστασε κυφὰ πόδεσσι, καὶ ὅσσαν ἔθηκε γεραιήν,
 καὶ Βερόη Σεμέλης ἐπιδaurίη εἶσατο μαίη.
 » Ὡς δ' ἤψαντο λόγων καὶ δηθάκι μυθολογεῦσαι
 280 Ζηνὸς ἐπέμνησθεν, στοναχῆσας' ἔκφατο κείνη.
 « Ἀιθ' εἴη Ζεὺς κείνος· ὅμως γε δέδοικα· πολεῖς γάρ
 » θεοῖσιν εἰσάμενοι θαλάμους εἰσῆλυθον ἀγνοῦς.
 » Οὐδ' ἄλλος ἔμμεν Ζῆνα· δότω σοι τέκμαρ ἔρωτος.
 » Εἴγ' ἔτεόν Ζεὺς ἐστι, τόσον τοῖόν τέ μιν ἐλθεῖν
 » σὰς εἰς ἀγκαλίδας λιτάνευσον, ὅσον περ ἰδ' οἶον
 » Ἦρη μιν δέχνυται· πρὶν ἐόν δὴ κόσμον ἐσάσθω.
 Τοί' ἐνέπουσ' Ἦρη Καδμηίδα παῖδ' ἐδίδαξε
 νήϊδα· κείνη δ' οὖν Δί' ἀνώνυμον ἤτεε δῶρον·
 οὗτος δ' ἠῦδα· „ ἐλοῦ· οὐδέν σοι ἐγὼν ἀνανεύσω”.
 290 « Ὅφρα δὲ πιστεύσης μᾶλλον, στυγίοιο συνίστω

- » τοῦτο θεὸς ῥέεθροιο, θεῶν σέβας οὐρανίωνων·
 Ἡ δὲ κακῷ χαίρουσ' ἡδ' ὧ σθένει, ἦν περ ἐρῶντος
 φθῖσαι ἔμελλε χάρις, Σεμέλη φάτο· « Ἥρη ὅποιον
 » προσπτύσσεσθ' εἴωθέ σ', ὅτε ζύνιτ' ἐν φιλότῃ,
 » τοῖος ἔμοιγ' ἔλθοις, Στόμ' ἐπισχεῖν Ζεὺς ἐθέλησε
 φθεγγομένης, ἀλλὰ φθὰν ἔπος ἐξέσσυτ' ἐς αὔρας.
 Ἔστονάχης· οὐ γὰρ παλινάγρετος ἔσκεν ἐκείνης
 ἀρή, οὐθ' ὄρκος Ζηνός· τῷ σκυθρὸς ἀέρθη
 ὕψος ἐς αἰθέριον, ἐπιπειθεὶς δὲ ξυνάγειρε
 300 νεύμαθ' ἐῷ νεφέλας, ὄμβρους δ' ἀνέμους τ' ἐπόρινε,
 βροντάς τε, στεροπάς τε, βέλεμνά τ' ἄφυκτα κεραυνῶν.
 Ἑμπης, ὡς ἐνέην γε, βίην πειρήσαθ' ὑφεῖναι,
 οὐδ' ὥπλισσε χέρας πυρί κείνω, τῷ προπάροισεν
 ἐστυφέλιξε Τυφωέ', ὅου μένος ἄσπετον ἦεν.
 Εἰσὶ καὶ ἀμβλύτερα Ζηνὸς θέλε', οἷσι Κυκλώπων
 χεῖρ μεῖον σθένος ὥπασ' ἐλάσσονά τε φλόγα κείνου.
 Δεύτερα ταῦτα καλεῦσι θεοί· τά δ' ἔγ' εἴλετ' ἰδ' οἶκον
 δύσατ' ἀγηνόρεον. Θνητὸν δέμας οὔτι θύελλαν
 αἰθερίην ὑπέμειν', ὑπὸ δ' ἔδνοις αἰψ' ἀνεφλέχθη.
 310 ἡμιτελὴς δ' ἔτ' ἐρύσθη ἀπὲκ λαγόνων γενετείρης
 ἔμβρυον, ἡδ' ἀπαλὸν μηρῷ πατρός, εἰ φάτις ἦδε
 πιστή, ἐνεβράφη, ἐνθα τελεσσίγον' ἤματ' ἐπλησε.
 Λάθρη πρῶτον ἔθρεψ' Ἰνώ βρέφος ἀρτιγένεθλον
 μητροκασιγνήτη· νυσηίδες εἶτα δὲ νόμφαι
 κρύψαν ἐνὶ σπήεσσι καὶ οἱ γάλα δῶκαν ἐδωδῇ.

Τειρεσίας Εὐήρους υἱὸς Θηβαῖος, ὃς πρῶτον μὲν ἐξ ἄρρενος εἰς
 γυναῖκα, εἶτα δ' ἐκ γυναικὸς εἰς ἄνδρα πάλιν μετεβλήκει,
 διχοφωνίαν τινὰ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν οὐ κατὰ γνώμην
 τῆς θεᾶς λύσας, ἀφαιρεῖται τὰς ὄψεις ὑπ' αὐτῆς χολωθείσης.
 Ὁ δὲ Ζεὺς τὴν συμφορὰν αὐτῇ κουφίσαι βουλόμενος, παραμύ-
 θιον τῆς τυφλότητος παρέχει τὸ τὰ μέλλοντα προορᾶν.

Ὅφρ' ἐπὶ γαίῃ ταῦτα νόμφ Μοιρῶν ἐτελεῖτο,
 ἐν δ' ἐχρῶν Βάκχοιο διμήτορος ἔπλετο κοιτίς,

- νέκταρι φαιδρυνθέντα μέγαν Δία φασὶ μερίμνας
 ἀχθηρὰς ἀποθέσθ' ἰδ' ἀεργῷ τοῖ' ἀκόλαστα
 320 προσπαίζειν Ἥρη. „ Ἡ μεῖζων τίκτεται ὑμῖ
 » τέρψις θηλυτέρησιν ἢ ἀνδράσιν ἐκ φιλότητος.
 Ἡ δ' ἀπέφασκεν· ἔδοξ' οὖν ἰδυμόνος ἐξερεεῖναι
 Τειρεσίαιο νόον δισσήν Κύπριν εἰδότος ἤδη.
 Κεῖνος γὰρ χλοερῆς ἐνὶ ῥώπεσι σώματα δοιὰ
 μιγνυμένων μεγάλων ῥάβδῳ ποτ' ἐπληξε δρακόντων.
 ἐκ δ' ἀνέρος, ὧ θαῦμα, γυνὴ γένεθ'· ἐπτά δ' ὀπώρας
 ἦνυσεν· ὀγδοάτῃ δὲ δράκοντε ἰδὼν πάλι κείνω
 ἔννεπεν. „ Εἰ τόσον ὑμείων δύνατ' ἀνδράσι πληγῇ,
 “ ὥστε τρέπειν πλήσσοντος ἐς ἀντίον αὐτίκα εἶδος,
 330 » πλῆξω καὶ νῦν ὑμμε· „ Δράκοντε δ' ἄρ' ὡς πάλι κείνος
 τύψε, τύπον πρότερον ἢδ' ἄρσεν ἐλάζετο εἶδος.
 Κληθεῖς οὖν δ θεοῖσι δίκην παιγνήμονα κρῖναι.
 Ζηνὸς ἐκύρου μῦθον· ἄχος δ' ἄρα φασὶ γενέσθαι
 μεῖζον τοῦθ' Ἥρη ἐπεοικότος, ἢ βαρύμηνις
 νυκτὶ ἀειχρονίῳ ἐκάλυψ' ἐοῦ ὅσσε δικαστοῦ.
 Ἀλλὰ γε παντοκράτωρ (οὐ γὰρ θέμις ἔργ' ἀλιῶσαι
 θεῖα θεὸν γ' ἄλλον) τῶν ἐσσομένων οἱ ἔδωκεν
 ἀντὶ φάους ἰδρίην καὶ θωήν κούφισε τιμῇ.

Τῆς ἀληθείας τῶν Τειρεσίαιου προρρήσεων ἐλεγχον δίδωσι πρώτη
 ἡ τοῦ καλοῦ Ναρκίσσου τύχη, ὃν ἐκεῖνος προεῖπεν, εἰ ἐαυτὸν
 ἴδοι, οὐ μακρόδιον ἔσσεσθαι. Τοῦ γὰρ νεανίσκου τὸν τῆς νύμφης
 Πηχοῦς ἀπαξιώσαντος ἔρωτα, ὅπ' ὀδύνης ἐκείνη ἀπολιθοῦται,
 μόνον δ' ἔκτοτε τοῦ ζῆν παρέχεται τεκμήριον τὸ ἀόρατος αἰεὶ
 τοῖς φθεγγομένοις ἀντιφωνεῖν. Ὁ δ' ἔπειτα ἐν τινι πηγῇ τὸ
 ἑαυτοῦ ἰνδαλμα θεασάμενος, ἔρωτι τοῦ τῷ ὕδατι ἐμφαινομέ-
 νου προσώπου ἀλίσκεται καὶ τὸ πάθος κατοδυρόμενος εἰς τὸ
 ὁμώνυμον μεταβάλλεται ἄνθος.

- Ἀονίης οὖν κείνος ἐρίκλυτος ἐν πολίεσσι
 340 λαῶ ἀνειρομένῳ μαντεύματ' ἔφαινεν ἀμεμφῇ.
 Ἀτρεκέων πρώτη πειρήσατο μαντοσυνάων
 γλαυκὴ Λειριόπη, τήν περ ῥεέθρῳ πολ' ἐλίκτῳ

- Κηφισὸς περιέσχε, βιήσατό θ' οἷς ἐνεέρξας
 "Υῖδαςιν. "Ηδ' ὑποκουσσαμένη τέκε κάλλιμον υἷα,
 τοῦ τότε καὶ βρέφους νύμφαι κ' ἐράσαντο ἰδοῦσαι·
 Νάρκισσον δ' ὀνόμηνεν. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου,
 εἰ μέλλοι βιότοις πέπειρον γῆρας ἰκέσθαι,
 μοιρολόγος πρὶν ἔφη· ἦν μὴ ποθ' ἐ αὐτὸν ἰδῆται·
 Δὴν ὑποφῆτου ἔδοξ' ἄλιον ἔπος· ἀλλὰ τελευτή,
 350 καὶ θανάτου εἶδος καὶ ἔρωσ κύρωσε νεοχμῶς·
 Πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτος ἐν προσαριθμῶεν ἤδη
 Κηφισοῖο γόνος· πᾶσι εἷσατό κ' ἡδ' ἅμα μεῖραξ.
 Πολλοὶ μιν κοῦροι πόθεσαν, πολλαὶ δέ τε κοῦραι.
 ἀλλ' ὃ τόσον γαυροῦτο τερείνης κάλλει μορφῆς,
 ὥστ' οὔτ' ἄρ κοῦροι ποθ' ἔθεν θίγον, οὔτε τι κοῦραι.
 Τὸν δ' ἐλάφους δειλὰς σεύοντα λάλος ποτ' ἐς ἄρκυς
 νύμφη ἰδ', οὐκ εἶδυ' οὔτ' αὐδῶντός τινος ἄλλου
 σιγαῖν, οὔτ' αὐδᾶν προτέρη, ἀντίθροος Ἥχῳ·
 Ἦν τείως Ἥχῳ δέμας, οὐ φθέγμ'· ἀλλὰ γε γλώσση
 360 καὶ τότε ἐχρήτο λάλῳ, ὥς περ καὶ νῦν ἔτι χρῆται,
 ἐκ πολέων πυμάτους φθόγγους πάλιν ἀντιδιδοῦσα·
 Τοῦτο δὴ Ἥρῃ ἔρεξ', ὅτι μιν μέλλουσιν ἐπ' οὔρει
 παρ Διὶ φωρήσειν εὐναζομένας θαμὰ νύμφας
 κείνη ἀπὸ γνώμης μακροῖς μύθοισιν ἔρυκεν,
 ὄφρα φύγοιεν νύμφαι· ὅτ' οὖν δόλον ἐφράσαθ' Ἥρῃ,
 ἔννεπε· „βαῖον δὴ γλώσσης κράτος, ἦ μ' ἀπαφίσκεις,
 » ἔξεις σῆς ὀπίσω, χρῆσίν τ' αὐδῆς ἐλαχίστην· „
 ἔργῳ ἔπος κύρωσ'· ἡδ' οὖν μύθοιο τελευτὴν
 διπλάζει, ὃ τ' ἄκουσ' ἀντιθροεῖ ἔκτοτε ῥῆμα.
 370 ὥς οὖν Νάρκισσον διὰ ὀρυμῶν ἡλάσκοντα
 ἔδρακεν, ἐφλέχθη, κατὰ δ' ἵχνος οἱ εἶπετο λάθρη·
 ὅσῳ δ' ἔγγιον εἶπετ', ἐθέρμετο μείζονι φλογμῷ.
 οὕτω καὶ περίχριστον ἄκρης δαΐδεσσι θέσιον
 ὄξυ πελασθεῖσαν μάρπτει φλόγα οὐδ' ἀνίησι.

Ποσσάκις αἰμυλλίοις μύθοις ἐθέλησε πελάσσαι
 χρήσασθαι τε λιτῆς· φύσις ἀλλὰ μιν ἔνδον ἔρυκεν,
 οὐτ' ἄρξασθ' εἶα· ὃ δ' ἄρ' εἶα, ἄμμενε κείνη,
 παιδὸς ἀκοῦσαι φθέγμ', ἀντιφθέγξασθαι ἐτοίμη.
 Παῖς οὖν ὦν ἐτάρων ἀποπλαγχθεὶς πιστοῦ ὁμίλου·

- 820 οὐ τις, εἶπε, πάρεστι; πάρεστιν, ἀμείψατο Ἠχώ·
 θάμβησ' ἡδὲ κύκλω παπτήνας πάντοσ' ἐκείνος
 μακρὸν ἄυσε· πρόσελθ'· ἡ δ' ἀντεκάλεσσε καλεῦντα.
 Ὡς δ' ὃ μεταβλέψας προσιόντα οἱ οὔτιν' ἔλευσσαν,
 ἡῦδα· ὦ! φεύγεῖς με; ἔπη δ' ἔκλυ', ὅσσα εἶπε.
 μεῖνεν, ἀμοιβαδίῳ τε δόκῳ ἐπέων ἀπατηθείς,
 ἐνθάδ', ἔφη, συνίωμεν· ἔπος δ' ἡγ' οὔκε πρὸς ἄλλο
 ἥδιον αὐταύδησεν, ἔφησ' Ἠχώ· συνίωμεν·
 καὶ δὴ εἴοσιν ἔπεσσιν ὑπουργεῖν· αἶψα γὰρ ὕλης
 ἐκβᾶσ', ἣν ἐπόθει περιφῦναι ἴετο δειρήν.

- 390 φεῦγε δὲ φωνῶν κείνος “ ἀπόσχες χεῖρας ἐμεῖο·
 » Πρὶν τεθνήξωμ' ἔγωγ' ἡ σὲ χρῆσθαι μοι ἐάσω.
 κείνη δ' αὖ τόσ' εἶπε· „ σέ γε χρῆσθαι μοι ἐάσω.
 Φαυλισθεῖς οὖν ἐν δρυμοῖς κρύβη· αἰδομένη δὲ
 φυλλάσιν ὦπα καλύπτει, ἐρήμοις τ' ἔκτοτ' ἐν ἄντροις
 ζῶει· ἔρως δὲ μένει καὶ ἀτευξίῃ αὔξει· ἐκείνη·
 ἄγρυπνοι τήκουσι δέμας ταλαὸν μελεδῶνες·
 δεινὴ δὲ φθινάς οἱ κάρφει χροά· πᾶσα μὲν ἰκμάς
 ἐξέπτῃ γυίων, μόνα δ' ὅστέα λείπετ' ἰδ' ὅσσα·
 ὅσσα μένει· ὅσῃ δ' εἰς λαῶν φασι τετράφθαι·

- 400 ἔκτοτε δρυμὰ δέδυκεν, ἐπ' οὔρεσι δ' οὔποι' ὁρᾶται·
 πᾶσιν ἀκούεθ' ὅμως· ζῶει μόνος ἡχος ἐν αὐτῇ.
 Ὡδὲ καὶ ἄλλας κείνος ὀρειάδας ὑδριάδας τε
 νύμφας καὶ συχνοὺς τὸ πάροιθ' ἀπεφαύλισε κούρους.
 τῷ τις ἀποβλήτων εἰς αἰθέρα χεῖρας ἀνασχῶν
 ἔννεπ'· “ ἐρασθείη καὶ ὃ γ' οὕτως, ἀλλὰ πόθοιο
 μὴ τύχοι, „ εὐχῇ δ' Ἀδράστει' ἐπένευσε δικαίη.

- Πηγὴ ἔην καθαρὴ νᾶμ' ἀργύρεον προχέουσα,
 τῆς οὐ ποιμένες, οὐτ' αἶγες, τὰς οὖρεα φέρβει,
 ἤψαντ', ἢ γένος ἄλλο βοτῶν· οὐκ ὄρνις ἐκείνην,
 410 οὐτ' ἄρα θῆρ ἐθόλωσ' ἢ δένδρεος ὄξος ἀπορβῶς·
 ποίη δ' ἔπλε κύκλω, τὴν περ νοτὶς ἔτραφε γείτων,
 ὕλη θ', ἢ θέρμεσθ' ὑπὸ Φοίβῳ χῶρον ἔρυκεν.
 ἐνθάδε κεκμηῶς θήρη πάϊς ἡδέ τε πνίγει
 κλίνθη, ἐφελκυσθεὶς ὑπὸ χώρου τ' ἡδέ βέεθρου·
 δίψος δὲ σθέσσαι ποθέων νέον ἔντεκε δίψος.
 Ὅρρα δ' ἔπιν', εἰδῶλφ ὀρωμένῳ ἐνδοθι θελχθεὶς,
 ἐλπίδος ἦρα ἀσάρκου· ὁρᾶν γὰρ οἶετο σῶμα·
 δὴ θηεῖτό ἐ αὐτὸν ἰδ' ὀφθαλμοῖς ἀτενέσσι
 δέρκετ' ἀκίνηται παρίου τύπος ὥστε λίθοιο.
 420 Δισσοὺς κεκλιμένος χαμαὶ ἄθρεεν ἀστέρας, ὅσσε,
 ἡδὲ κόμην Διονύσου ἐπάξιον ἡέ γε Φοίβου,
 καὶ ἄτριχας γναθμούς, καὶ δειρὴν ὥς τ' ἐλέφαντος,
 καὶ καλὸν στόμα, σὺν λευκῇ θ' ἅμα χροίῃ ἔρευθος·
 πάντα δ', ἐφ' οἷς θηητὸς ἔην, θαύμαινεν ἐσαθρῶν·
 ἦρα ἄφρων ἔθεν αὐτοῦ, ἰδ' αἰνῶν ᾗνε' ἐ αὐτόν,
 καὶ ποθέεσκ' αὐτόν ἐ· φλέγεν δ' ἅμα καὶ φλέγετ' αὐτός.
 Ποσσάκι μὰψ δ' γ' ἔκυσσ' ἀπατήλια νάματα πηγῆς!
 ποσσάκι δ' ἰέμενος δειρῆς ἄψασθαι ἐνόπτου,
 χεῖρας ἔδυψ' ἐς ὕδωρ, ἀλλ' οὐ λάβ' ἐν ὕδαι ἐ αὐτόν.
 430 Οὐκ ἦδη, τί ὁρᾷ· τὸ δ' ὀρώμενον ἔφλεγ' ὃν ἦτορ·
 καὶ δόκος, ὅς τ' ἀπάφισκεν, ἐφείλκεθ' ἅμ' ὄμματα κείνου.
 Τίπτ', εὐπίστε, μάτην κενὰ φάσματα τῇδε διώκεις;
 οὐδαμοῦ ἐσθ' ὃ ποθεῖς· τὸ δ' ὀλέσσεις ἐνθεν ἀποστάς·
 ναί· σκιῇ ἐσθ' ὃ ὁρᾷς σῆς μορφῆς ἀντιτύποιο·
 οὐδὲν ἔχει ἴδιον· σὺν σοὶ ἦκει τε μένει τε·
 σὺν σοὶ δ' αὖ οἰχέσεται, ἀπελθέμεν εἴ κε δύνῃαι·
 οὐ σίτου μελεδῶν, οὐ κοίτου ἐσθεν' ἐκεῖνον
 ἐνθεν ἀποστῆσαι· σκιερῇ δὲ ταθεὶς ἐπὶ ποίῃ

ψευδέ' ἐδέρκετ' αἰεὶ ἀκορήτοις ὄμμασιν εἰκώ·

440 ὦλλυτό τ' ὄμμασ' ἐοῖς αὐτοῦ· τυτθὸν δ' ἀνακύψας,
εἰς περιῆσταμένας ὕλας χέρας ἔννεπε πιτνάς·

“ ἦ τιν' ἔρωσ, ὕλαι, χαλεπώτερος εἶλέ ποτ' ἄλλον;

» ἴσπε γὰρ ἦδ' ἐγένεσθ' εὐκαιρον κεῦθμα πολέσσιν·

» ἦ ῥά τινος μέμνησθε, (βίον γὰρ τείνετε μακρόν)

» ὃς τόσον ἐν δολιχῷ ἐτάκη χρόνῳ αἰνῷ ἔρωτι;

» εὐαδ' ὅπερ λεύσσω· ὃ δὲ λεύσσω ἰδ' εὐαδε θυμῷ

» οὐ δύναμαι μάρψαι· φρήν αὐτως πλάζετε ἔρωντος·

» τοῦτο δ' ἄχος μοι μεῖζον, ὅτ' οὐ μέγας ἄμμε διείργει

» πόντος, ἢ οἶμος, ἢ οὖρε', ἢ αἰπέα ἔρκεα τειχῶν·

450 » βαιὸν ἐρύκει ὕδωρ· καὶ ὃ δ' αὐτὸς ἐέλδεται ἔχθεσθαι·

» ὅσσάκι γὰρ φαιδροῖσι φίλημ' ὑδάτεσσι τίθημι,

» τοσσάκι μοι προσάγει προκλινὲς στόμα, ὅφρα φιλήσω·

» φαίης κε ψαύειν με ἔθεν· βραχὺ εἶργει ἔρωντας·

» βάσκανε παῖ, ἐξελθ' ὅτις εἶ· τί σύ μ' ὧδ' ἐλεφαίρη;

» ποῖ φεύγων μ' οἶχη; ἐμὸν ἄλλ' οὐ φευκτέον ἐστίν

» εἶδος ἰδ' ἡλικίῃ· καὶ νύμφαι ἐμεῦ ἐράσαντο·

» οὐκ οἶδ' ἦντινά μοι παρέχεις φίλη ἐλπίδ' ὀπωπῇ·

» ἦν σοι ὀρέξω χεῖρας, ὁμῶς μοι χεῖρας ὀρέγνυς·

» ἦν γελάσω, γελάσας· καὶ δάκρυα πολλάνικς ἐν σοι

460 » αὐτὸς ὀρῶ δακρύων, καὶ νεύματι νεῦμ' ἀπαμείβη·

» κινηθμῷ δ' ὅσπον στόματος σέο τεκμήρασθαι,

» καὶ ἔπεα προφέρεις, τά περ οὐκ ἐμῷ οὐαθ' ἱκάνει·

» οἶδ'· ἐγὼ εἰμι σύ, οὐδ' ἄρ' ἐμῇ εἰκῶν μ' ἀπαφίσχει·

» αὐτοῦ ἐμεῦ ἔραμαι· φλόγ' ἀναίθω καὶ φλέγομ' αὐτός·

» τί δρῶ; ἦ σε λίτωμ' ἢ τοῦμπαλιν; ἐς τί λιτῶν χρή;

» εἰν ἐμοὶ ἔσθ' ὃ ποθῶ· ἀπορον θῆκ' εὐπορίῃ με·

» σώματος αἰὲθ' ἦν μοι ἀπονοσφισθῆναι ἐμοῖο!

» καινὸν ἐρῶντι τόδ' εὖγμ'· οὐ περ τ' ἔραμ', αἶθε μὴ ἦεν!

» ἄλγος ἀμαλδύνει γυίων σθένης, οὐδέ μοι αἰὼν

470 » μακρὸς λείπετ' ἔτι· φθινύθω δ' ἄκρηθός ἔρωτι·

- » ἔμπηγς μοι βαρὺς οὐκ ἔσται μόρος, ἄλγεα παύων·
 » μάσσονά κ' εὐξαίμην κείνῳ βίον, ὃν πεφίληκα·
 » νῦν δ' ἄρ' ὁμῇ ἄμφω τεθνηξόμεθ' ἐνθάδ' αὐτμῇ.
 Ἔννεπε, καὶ κείνην ἔκφρων ἴδεν αὐθις ἐς εἰκῶ·
 σὺν δ' ἐθόλωσε δάκρυσσιν ὕδωρ· εἰκῶν δ' ἀμυδρώθῃ
 κινυμένου ὕδατος· τὴν δ' οἰχομένην ὁ νοήσας
 ἔκραγε· “ ποῖ φεύγεις; ὦ, μεῖνον· μηδέ μ' ἐρῶντα,
 » νηλεές, προλίπης· οὐ ῥ' οὐ θιγέειν μοι ἔνεστιν,
 » ἀλλὰ γ' ὀρώην τοῦτο τροφήν τ' οἷστρω παρέχοιμι·
 480 ἀχρῦμενος δ' ἄρ' ἄνωθε καθεῖλκυσεν ὦκα χιτῶνα,
 γυμνά τε μαρμαρέησιν ἔτυψε στήθεα χερσὶ·
 στήθεα δ', ὡς ἐπλήγη, ἐπέδραμε λεπτὸν ἔρευθος,
 οἷόν περ μήλου, τοῦ δὴ μέρος ἐστ' ὑπόλευκον,
 ἄλλο δ' ἐρευθιάα· ἥ ὡς περκναὶ σταφυλάων
 ῥᾶγες φοινίσσονθ', αἱ μὴ πω ἔασι πέπειροι·
 ὡς οὖν στήθε' ἰδ' ἐν καθαρῷ πάλιν ὕδατι πηγῆς,
 οὐκέτ' ἔνεικ' ὄψιν· ξανθὸς δ' ὡς κηρὸς ἀβλήχρῃ
 τήκεθ' ὑπὸ φλογί, ἥ ὡς βαιῶ θάλλπει πάχυν
 ἑρθρή ἡελίου, τῶς λεπτυνθεὶς ὑπ' ἔρωτι
 490 τήκετο, καὶ πυρὶ ἔνδον ἐκάρφετο ἦκ' αἰδῆλῳ·
 οὐδ' ἔτ' ἔρευθος ἔμιν' ἀνάμικτον λευκάδι χροίῃ,
 οὔτ' ἴς καὶ ῥώμῃ, ἔσα τε πρὶν ἐήνδαν' ἰδόντι·
 οὔτε δέμας οἱ ἔμιμνε, τοῦ ἡμερος εἰλέ ποτ' Ἡχῶ.
 Ἡ δέ μιν ὡς ἔσιδε, μνήμων περ καὶ κοτέουσα,
 ἤλγησ'· αἰνόμορος δ' ὁσάκις πάϊς ἤπυνεν ὦμοι,
 τοσσάκις ἀντίθροον καὶ κείνη ἤπυνεν ὦμοι·
 καὶ ὅτε δ' αὖ ὅδ' ἔτυπτε βραχίονας ἦσι χέρεσσι,
 τῆμος ὁμῶς Ἡχῶ πλαταγὴν πέλας ἴει ὁμοίην·
 ὕστατίην δ' ἐς ὕδωρ ὁρώων ὅπα τὴν δ' ἀνένεικεν·
 500 “ ὦ παῖ μὰ ψ πεφίλημένε μοι, τόσα δ' ἀντεθρόησε
 χῶρος· χαῖρε δέ οἱ φαμένῳ, χαῖρ', ἀντέφατ' Ἡχῶ·
 κείνος ἔπειτα κάρη κεχηρὸς ἔρεισ' ἐπὶ ποίῃ·

Ὅσσε δὲ νύξ ἐκάλυψεν ἔδον θεύμενα εἶδος·
 ἀλλὰ καὶ οἶκος ἐπεὶ μιν ἐδέξατο νέρτερος, ὕδει
 δέρκεθ' ἔ' αὐτὸν ἐνὶ στυγίῳ· κόψαντο δ' ἀδελφαὶ
 Νηΐδες, ἡδὲ κόμην καρτὴν ἀνέθηκαν ὁμαίμῳ.
 καὶ Δρυάδες κόψαντο, καὶ Ἥχῳ φλέγξασθ' ὁμόθρους.
 ἦδη πόρσυναν δαΐδας φέρετρόν τε πυρὴν τε·
 οὐκέτ' ἔ' ἦν δὲ νέκυς· κρόκεον μόνον ἀντὶ νεκροῦ
 510 ἀργυφέοις πετάλοισι περιστεφὲς ἄνθος ἀνεῦρον.

Πενθεύς ὁ Ἐχίονος καὶ Ἀγαύης τῆς Κάδμου υἱός, παρ' οὐδὲν
 τιθέμενος τὴν Μαντικὴν Τειρεσίου, ἀρνείται μὴ θεὸν εἶναι τὸν
 Βάκχον, ὃν εἰς Θήβας ἐρχόμενον ἦτε μήτηρ Ἀγαυὴ καὶ ὁ λαὸς
 τελευταῖς πανδήμοις γεραίρουσι, καὶ τοὺς δορυφόρους πέμπει
 δέσμιον αὐτὸν ἄξοντας. Οἱ δ' ἀπελθόντες, τὸν μὲν Βάκχον
 ἀφανῆ γενόμενον συλλαβεῖν οὐκ ἔσχον, ἕνα δὲ τῶν ἀκολου-
 θούντων αὐτῷ Ἀκαίτην τοῦνομα ζωγρήσαντες χειρόδετον
 ἔχουσιν.

Ἑλλάδος ἅμ' πόλιας ἔργου φάτις εὐκλέα μάντιν
 ὦηκε, καὶ οὖνομ' ἔ' ἦν οἰωνοπόλοιο μέγιστον·
 ἀλλ' ἐκ πάντων εἰς μιν Ἐχιονίδης ὀνόταζε
 Πενθεύς, ἀθανάτων ὀλίγῳρος· μαντοσύνας δὲ
 πρεσβυγενοῦς δένναζε καὶ ὄσσων τί ἄλαωτὺν
 ὠνεΐδιζεν· ὃ δὲ κροτάφους πολιοὺς ἐπισηίων
 ἔννεπεν· “ Εὐδαίμων κεν ἔοις, εἰ καὶ σὺ ὁμοίως
 » φωτὸς ἀμερθείης, μὴδ' ὄργι' ἰδοῖς Διόνυσου.
 » ἔσσεται ἡμαρ, ὃ δὴ προτιόσσομαι οὐ μάλα πόρσω,
 520 » εὖτε νέος Σεμέλης γόνος ἔξεται ἐνθάδε Βάκχος·
 » τὸν δ' ἦν μὴ ναοῖς τιμήσης ἡδ' ἱεροῖσι,
 » σπασθήσῃ μελεΐσθι καὶ ὕλας αἵματι φύρσεις
 » σῶ, καὶ μητέρα σὴν, καὶ σῆς ἅμα μητρὸς ἀδελφάς.
 » ἔσσεται ἃ προλέγω· οὐ γὰρ τιμὰς θεῶν οἴσεις·
 » καὶ τότε μ' εὖ μάλ' ὄρῶν φήσεις ἀλαόν περ ἐόντα.
 » Τοῖά μιν ἐξενέποντ' ἀπέλασεν Ἐχίονος υἱός.
 ἔσπετο πίστις ἔπασσι, θεοπροπίαί τ' ἐκράανθεν.

- ἤλυθε Βάκχος· ἀγρὸς δ' ὀλολύγμασιν ἤχεε φαιδροῖς,
 ὠρνυντ' ἰληδόν· σὺν δ' ἀνδράσι θῆλυς ἐμιλος
- 530 καὶ σὺν ὄχλῳ εἰ ἄριστοι ἐς ἄγνωντ' ἦσαν ἱρά.
- “Τίς μανίη παρέπλαγξε, δρακοντόσπαρτε γενέθλη
 » Ἄρεος, ὕμμι νόον;,, Πενθεὺς φάτο· “ ἦ ῥά τι χαλκὸς
 » χαλκῷ πλησσομένος τόσσον σθένει ἢ κέρας αὐλοῦ,
 » ἢ μαγικαὶ ἀπάται, ὥσθ', οὓς ξίφε' οὐκ ἐφόβησεν,
 » οὐ σάλπιξ, οὐδ' ὄπλ' ἐν χερσὶ φάλαγγες ἔχουσαι,
 » τοὺςδ' ὀάρων τ' ἰαχῇ, οἶνοπνεύστῳ μανίη τε
 » καὶ θιάσοις αἰσχροῖς καὶ τυμπανίοις δαμῆναι;
 » Θαυμάσω ὕμμε, γέροντες, οἷεὺρ' μάλ' οἶδμ' ἀνύσαντες
 » ἐνθάδ' ἀνιδρύσασθε Τύρον τε θεοὺς τε πατρώους,
- 540 » νῦν δ' ἀμαχεὶ προΐεσθε; ἢ ὕμμε, νεώτεροι ἄνδρες
 » καὶ ἐμῇ ἐγγύτεροι γενεῇ, οὓς χρῆν ὅπλα νωμᾶν,
 » οὐ θύρσους, κόρυσιν δὲ πυκάζεσθ', οὐ κλαδέεσσι;
 » Ῥίζης, ναὶ λίτομαι, μέμνησθ', ἧς ἐκγεγάατε,
 » καὶ ἄγετ' ἦτορ ἔλεσθ' ὄφις κείνου, ὃς ἔπεφνεν
 » εἷς πολλοὺς· κείνος πηγῆς ὕπερ ἡδὲ λάκοιο
 » ὤλετο, ἀλλ' ὕμμες νικήσετε εἵνεκα κύδους·
 » κείνος ἔπεφν' ὀβρίμους· ὕμμες δ' ἀπελάσσαιτ' ἀφαιρούς,
 » καὶ κλέος ἀγκομίσασθε τὸ πρὶν· εἰ μόρσιμον ἦεν
 » μὴ μεῖναι Θήβας; αἴθ' ἀνδράσι καὶ καταπέλτης
- 550 » τείχε' ἐρείφῳ, πῦρ δ' ἐνδὸν λάκεν ἡδὲ σίδηρος.
 » Αἰὲ' ἤμειν δυεροὶ δίχ' ἀμαρτάδος· αἶθε δέ τ' αἶσα
 » μεμπτή ἄμμιν ἔην μὴ κρυπτή· αἶθε δ' ἀπ' ὄσσοιν
 » δάκρυα τέγγεν ἀνευ ἐρυθήματος ἄμμι παρειάς.
 » ἀλλὰ πόλις νῦν ἦδ' ὑπὸ κούρου πέρθετ' ἀόπλου,
 » τῷ γ' οὐ δῆρις ἔαδ', οὗτ' ἄρ βέλε', οὔτε τι ἔπποι,
 » ἀλλὰ κόμη μυρόχριστος ἰδὲ στέφε' ἀβροπέτῃλα,
 » πορφυρίδος τ' ἄνθος καὶ εἶματα χρυσεόπῃνα.
 » τοῦτον ἔγωγ', ἣν ὕμμες ἀπόσχῃσθ', αὐτίκ' ἐλέγξω
 » ψευδόμενον γενέτην, ἔο δ' ὄργια πλάσματ' ἐόντα.

- 560 » Ἀκρίσιος μὲν ἄλλης θάρσῃσ' ἀτίσαι κενεαυχή
 » δαίμονα, καὶ προσιόντι πύλας οἱ κληῖσαι Ἄργευσ·
 » Πενθία δὲ πτοίῃσιν ἑμοῦ Θήβησιν ἔπηλυσ·
 » σοῦσθε-ἑοῖς ὁ θέραψιν ἐκέκλετο-σοῦσθε καὶ ἄρχον
 » ἐνθάδε δέσμιον ἔλκετ', ἐμὴν δὲ τελέσσατ' ἐπετιμήν.»
 Τὸν δ' ἄρα πατροπάτωρ τ', Ἀθάμας τ' ἰδ' ἑμίλος ἐτάων
 μύθῳ ἐνίσποντες πειρῶντο μάτην κατερύξαι.
 λύσσα παραιφασίῃ ὠρίνετο· ἰσχυρόν δὲ
 ἤϋετο· καὶ τριβὴ δ' αὐτῇ χρόνου ἐξερέθιζεν.
 Τῷς ποτε καὶ ποταμόν, ὅθι περ ῥέον οὔτι ἔρκεν,
 570 ἔδρακον ἦκα ῥέοντα σὺν ἡβαιῷ κελαρυσμῷ·
 ὁππόθι δ' ἴσχε δοκὸς καὶ ἐφράγνυσαν ὕδατα λαῖες,
 ἀφρίεις πάφλαζε καὶ δεξιότερον ῥέον ἔει.
 Ἡνὶδ' οἱ αἰμαλέοι πάλιν ἔρχοντ'· ἀμφὶ δὲ Βάκχου
 κοιράνου εἰρομένου, ἀπέφασκον Βάκχον ἰδέσθαι.
 τοῦτον ὁπᾶν, ἔφαν, ὑποεργόν θ' εἵλομεν ἱρῶν.
 χειρόδετον δ' ὁπίσω ποτὶ νώτῳ δῶκάν οἱ ἄνδρα,
 τυρσηνὸν γενεήν, ὃς πρὶν θεοῦ εἶπετο ἱροῖς.

Ἀκοίτης, Πενθίως κελεύοντος, τὰ καθ' ἑαυτὸν διηγείται, ὡς
 πλοῖον κυδερνήτης εἴη λυδὸς τὸ γένος καὶ ποτε τὸ πέλκχος
 διαβάλλων ἐς τὴν νῆσον Κέων προτορμισθεῖν· ὡς ἐνταῦθα οἱ
 συνναῦται ἐφ' ὕδρεϊαν πεμφθέντες, καλῶ μειρακίῳ ἐντυχόντες
 ἐπὶ τὴν ναὺν ἀγάγοιεν· ὡς ἐκεῖνοι· λείαν βουλομένους τὴν παῖδα
 παιήσασθαι οὐ συγχωροῖν αὐτὸς· ὡς ὁ παῖς τέρασιν ἑαυτὸν
 θεὸν ὄντα δηλώσειε, τοὺς ἀνύσια διανοομένους ναύτας εἰς
 τὰ κύματα ἐκκυδιστῆσαι ποιήσας καὶ εἰς δελφίνα· μεταμορ
 φώσας.

- Τὸν δ' ἶδεν ὀφθαλμοῖσι δεδορκόσι δεινὸν ὑπ' ὄργῃς
 Πενθεύς, ἀμβάλλωντε μόγις τίσιν ἔκφατο τοῖα·
 580 « Τύνη, ὃς θανάτῳ τεῶ· ἄλλους αἵψα διδάξεις,
 » αἵσιμα, δεῦρ' ὄνομ' ἐξαύδα τεὸν ἡδὲ τοκῆων
 » καὶ πάτρην, τί δὲ Βάκχου ἐπ' ὄργια καινὰ θαμίζεις;
 » Ἀτρεστος δ' ὄγ' ἀμείψατ'· ἑμοιγ' ἔστ' οὖνομ' Ἀκοίτης,
 » Μαιονίη δὲ πάτρη, ἀτὰρ ἐξ ὀχλοιο τοκῆς.

- » οὐκ ἄροτὰς γενέτης ταλαοῖσι βόεσσιν ἄλωας
 » οὐτ' ἄρα βουκόλι' ἢ ποίμνας λίπεν εἰροπόκους μοι.
 » καὶ ὁ πένης ἔπλεν, δεδαῶς λίνῳ ἔλλοπας αἰρεῖν
 » ἢ δ' ἀγκίστρῳ, καὶ δόνακι σπαίροντας ἀνασπᾶν.
 » πλοῦτος ἔην οἱ τέχνη· ὅτ' οὖν τέχνην μ' ἐδίδασκεν,
 590 » ἔννεπε· δέξαι, ἐμοῦ ἔργου διαδέκτορ, ὁ μοῦνον
 » κέκτῃμαι· θνήσκων δ' οὐδέν μοι ἦ ὕδατ' ἐκεῖνος
 » κάλλιπε· ταῦτά κ' ἐγὼ πατρώϊα μοῦνα καλοῖην.
 » εἴτ', ὄφρα μὴ σκοπέλοισιν ἐκείνοις αἰὲν ἐφίζω,
 » δεξιτερῇ ἐδάην νωμᾶν οἴητα νηός·
 » Αἰγὸς δ' ὠλενίης ὀφθαλμοῖς ὄμβριον ἄστρον,
 » Ταυγέτην θ', Ὑάδας τ', Ἀρκτον τ' ἔγνων ἐπὶ τοῖσι,
 » καὶ ἀνέμων οἴκους καὶ ναύλοχα ἄρμενα νηυσίν·
 » Ἐς Δῆλόν ποτ' ἰὼν Κεῖης ἀκτῇσι πελάσθην·
 » αἰγιαλῷ δ' ἐπιδέξι' ἐρέσσω καὶθι προσέσχον,
 600 » ἔκ τε θορῶν κοῦρος διερῆς ἐπέβην ψαμάθοιο.
 » ὥς δὲ παρώχετο νύξ, Ἡώς τ' ἐρυθαίνετο πρῶταν,
 » ἐξεγρόμην, καὶ ὕδωρ νέον ὕδρεύσασθ' ἐκέλευσα,
 » καὶ ῥ' ἐφ' ὕδωρ ἐτάροισιν ἄγουσαν ἔδειξα κέλευθον.
 » αὐτὸς δ' αὐτ' ἀνέμους ἀπὸ πρῶονος ἐσκοπιάζον,
 » εἴθ' ἐτάρους φώνησα καὶ ἤλυθον ἄψ ἐπὶ νῆα.
 » Ἦν δ' ἀρεσμεν· ἔειπεν ἐταίρων πρῶτος Ὀφέλτης·
 » ἦν δ', ὥς ὠϊέθ', εἶλεν ἐρήμου ληϊδ' ἐπ' ἀγροῦ,
 » παῖδα δι' ἡόνος στείχων ἄγε παρθενόμορφον
 » οἴῳ δ' οὗτος ὕπνω τε μεθυσφαλέων μόγις εἶχε
 610 » βαίνειν. σχῆμ' ἄθρεον καὶ ὀπωπὴν ἠδὲ βάδισμα·
 » οὐδέν, ὃ κε θνητοῦ τις δίσσασαίτ' ἔμμεν, ὀρώμην.
 » ἐφρασάμην, ἐτάροισι τ' ἔφην· θεὸν ὄντινα κεῖθι
 » σῶμα τόδ', οὐπω οἶδα· θεὸς μὲν ναίει ἐν αὐτῷ·
 » ὅστις εἴ, εὐμενέοις ἔργοις δ' ἀμοῖσι παρείης
 » καὶ τοῖςδ' ἰλήχοις! “Ὑπὲρ ἡμῶν μὴ λιτάνευε,”
 » Δίκτυς ἀνείφ', οὔτις θάσσω ἀν' ἐπίκρι' ὀροῦσαι

- » οὐκ ἔπλεν, οὐδὲ κάλου δεδραγμένος ἄψ κατολισθεῖν.
 » τοῦτο Λίβυς, πρῶτεύς τε Μέλανθος ξανθὸς ἐπῆναι·
 » τοῦτο καὶ Ἀλκιμέδων καὶ ὃς ῥύθμιζεν ἰωῇ
 620 » εἰρεσίην, μένε' ὀτρύνων καὶ θυμὸν Ἐπωπεύς,
 » τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι· τόσον ἔπλετο ληΐδος ἔλδωρ!
 » ἀλλ' οὐ τλήσομ', ἔφην, ἱερῶ μοι βρίθει νῆα
 » πημανθῆναι· κτῆμα γὰρ ἧδ' ἐμόν ἐστι μάλιστα·
 » τῷ ῥ' ἐσάγειν εἶργω. τότε θαρσύνάτος τις ὀμίλου
 » ἐξεμάνη Λυκάδας, Τυρσηνίδος ὅς τε πόληος
 » ἐξελαθεῖς, φόνον αἰνὸν ἀειφυγίῃ ἀπέτινεν.
 » οὗτός μ', ὥς εἶργον, κρατερῇ χειρὶ λαίμοϋ ἔμαρψε
 » καὶ κε με συσσεΐσας ἐς ὕδωρ βάλεν, εἰ μὴ ἄρ' αἶψα,
 » καὶ περ ἐὼν ἔκφρων, κάλπ' ἐμφυὺς ἔσχον ἐμ' αὐτόν.
 630 » ἦν' ῥ' ἔργον ἀλιτρός ὄχλος· τῆμος δ' ἄρα Βάκχος,
 » (Βάκχος ἐκεῖνος ἔην·) ὥς εἰ βοῇ ὕπνον ἔλυσεν,
 » ἐκ τε μέλης κείνης νόος ἔμπαλιν ἐς φρέν' ἀγέρθη,
 » εἶπε· “Τί ἔρδετε; τίς δ' ὁ θρόος; τίνιδ', εἶπατ', ἄρωγῇ
 » ἐνθ' ἴγμαι, ναῦται; ποῖ δ' αὖ με νοεῖτε πορεῦσαι;,,
 » Θάρσει· ἔφη Πρωρεύς· “καὶ μοι λιμέν', ὄντιν' ἰκέσθαι
 » βούλει, ἐξαύδα· χθονός, ἦν ποθείεις, ἐπιβήτη·,
 » Ὑμῆν, Βάκχος ἔειπ', ἰθύνετε νῆ' ἐπὶ Νάξον.
 » κείνη ἐμοὶ οἶκος καὶ ὕμμ' ἔσετ' εὖξενος αἶα.
 » Οἱ δὲ δόλω' πόντον τε θεοὺς τ' ἐπόμεσαν ἅπαντας
 640 » ὧδ' ἔρξεν, καὶ μ' ἀμπετάσαι λῖνα νηὸς ἄνωγον.
 » Δεξιῇ ἦν Νάξος· τείνοντ' ἐπιδέξια λαίφη·
 » “Τί δρᾶς; πᾶς μοι ἔφασκεν ἐνὶ φρεσίν, ἔκφρων Ἀκοῖτα;
 » τίς δέ σ' ἔχει μανίη; ἐπαρίστερα τείνει·,, καὶ οἱ μὲν
 » νεύματί μοι σήμαινον, ἐς οὓς δ' ἄλλοι ψιθύριζον.
 » Θαύμασα καὶ σφιν ἔφην· λαζέσθω πηδάλί' ἄλλος.
 » ἔργου δ' αὐτίν' ἀλιτροῦ, ἐμῆς τέχνης θ' ἅμ' ἀπέστην·
 » πᾶς δὲ μ' ἐνίσσεν ὄμιλος ἐπιρροθέων ἐπέεσσι.
 » Τῶν δὲ τις Αἰθαλίων μετέφη· “ἦ ῥ' εἰν ἐνὶ κεῖται

- » ἄμμε σαωθῆναι. „ καὶ μ' ἐκδέχετ' ἡδ' ἐμὸν ἔργον
 650 » ἔρδων, ἄλλῃ νῆ' ἐπιβάλλει, Νάξον ἐάσας.
 » τοὺς δὲ θεὸς σκώπτων, ὥς εἰ δόλον ἐφράσατ' ἄρτι,
 » εἰς ἄλλα δῖαν ἔλευσ' ἀπὸ πρύμνης καμπυλοέσσης,
 » τοῖά τ' ἔφη θακρύνοντι ἐοικώς. “ οὐτι μοι ἀκτὰς
 » τὰς δ' ὕμμες, ναῦται, καθυπέσχεθ'. οὐδ' ἄρα γαῖαν
 » τήν δ' ἤτησα· τί δὴ ἀλιτῶν ποινὴν ἀποτίνω;
 » τί κλέος, εἰ παῖδ' ἄνδρες, ἓνα τ' ἀπαφίσκετε πολλοί; „
 » Ἦδ' ἐγὼ κλαῖον· σκώπτων δ' ἐμὰ δάκρυ' ἀλιτρὸς
 » ὄγλος, καρπαλίμως ἀλὸς ὕδατ' ἔλαιν' ἐλάττησιν.
 » αὐτὸν δὲ ὄμνυμι (θεὸς γάρ τ' οὐτις ἐκείνου
 660 » ἐγγύτερος) τῶς σοι παναληθέα ταῦτα πιφάυσκειν,
 » ὥς μείζω δοκέει πιστῶν· ἐπὶ κύματος ἔσται
 » νῆυς, ὥς εἴ μιν ἐπὶ τραφερῆς ναυπήγιον εἶχεν.
 » οἱ δὲ τεθηπότες ἐμμενέως ἄλλα τύπτον ἐρετμοῖς,
 » χεύαντές τ' ὀθόνην πρόσω ἀμφοτέροισιν ἴεντο·
 » ἄλλ' ἔχε κισσὸς ἐρετμά, ἐλίσσόμενος δ' ἄρ' ἀπάντη
 » εἴρπε καὶ εὐτραφέεσσι κορύμβοις ἔστεφε λαίφῃ·
 » αὐτὸς δ' αὖ βοτρυῶν φορέων στέφος ἀμφὶ μετώπῳ
 » φυλλάσιν ἀμπελίνης πεφυκασμένον ἐγχος ἐνώμα.
 » κείντο δ' ἄρ' ἀμφ' αὐτῷ τίγρεις τε καὶ ἄγρια λυγκῶν
 670 » εἶδεα, πανθῆρων θ' ἅμα σώματα ποικιλοδέρμων.
 » Ἄνθορον αἰψ' ἄνδρες πολλῶν δέει ἢ μανίῃφι·
 » πρῶτ' ὃν ἦρξε Μέδοντι μελαίνεσθαι πτερύγεσσι
 » σῶμα ταπεινωθῆν καὶ κυρτοῦσθαι οἱ ἄκανθα.
 » τῷ δ' ἄρ' ἔφη Λυκάδας. “ ἐς τὸ τρέπαι τέρας ὦδε; „
 » εὐρὺ φθεγγομένῳ γένεθ' οἱ στόμα, ρίς δ' ἐπεκάμφθη
 » αὐτίκα, καὶ τρηχὺς λεπίδεςσι καλύπτετο ρινός.
 » ἀντιτυπῇ δ' ἐθέλων Λίβυς ἔμπαλιν ὤσαι ἐρετμά,
 » αἰψα βραχυνομένης χέρας ἦσθετο οὐδ' ἐτ' εὐόσας
 » χεῖρας ἐτήτυμον, ἀλλ' αἶαι πτέρυγές κε καλοῖντο.
 680 » ἐκτεῖναι μεμαῶς πρὸς σπάρτα βραχίονας ἄλλος

- » οὐκέτ' ἔχ' ὡς τὸ πάροιθ' ἐβραχίονας· ἄλτο δ' ἐς ὕδωρ
 » καμφθεὶς σῶμα κόλον· πυμάτη δ' ἄρα κυρτὴ ἐτύχθη
 » οὐρή, οἷα κέρα πέλεθ' ἡμιτόμοιοι σελήνης.
 » ἤλлонτ' οὖν πάντῃ καὶ ἀπέσταζον πολὺ ὕδωρ·
 » ἀνθρωσκον δ' αὖθις καὶ ὑφ' ἄλμην ἔμπαλι δύνον·
 » ὡς δ' ἄρ' ἐν ὀρχηθμῷ σκαῖρον καὶ σώματ' ἀναιδῆ
 » ῥίπταζον, καὶ ὕδωρ μυκτῆρων ἔξω ἐφύσων.
 » Εἴκοσιν ἐξ ἀνδρῶν (τόσσους ναῦς ἤγεν ἐκείνη)
 » μούνος ἐγὼ λιπόμην· κρυερῷ δὲ φόβῳ προμέοντα
 690 » ἔκφρονά τ' ὄντα θεός μ' ἐπεθάρσυν', ἔκβαλε, φάσκων
 » δεῖτος καὶ Δίῃ· ἔπεχε· σκάφος οὖν τόθι κέλσας
 » πῦρ ἐπὶ βώμοις θεῖς, βακχίῃα ἱρὰ τέλεσσα.

Ἄπιστῶν ὁ Πενθεὺς οἷς διηγήσατο ὁ Ἀκοίτης, κτείνει αὐτὸν τοῖς
 δορυφόροις κελεύει· ὁ δὲ καινοῖς τοῦ θεοῦ τέρασι σώζεται.
 Τοῦτοις δ' ὁ Πενθεὺς μᾶλλον ἐκτραχυνοῖς ἐπὶ τὸν Κιθαιρῶνα
 ἔρχεται, ἐνθα αἱ Βάκχαι τὰ θυροβάδῃ τελοῦσαι τοῦ καινοῦ
 θεοῦ ὄργια, κάκει ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἀγαύης, κάπρον αὐτὸν
 εἶναι ἐν τῇ οὔστρῳ ὑπολαβοῦσης, καὶ τῶν ἄλλων Μαινάδων
 οἰκτρῶς διασπᾶται.

- » Δὴν, Πενθεὺς τότε εἶπεν, ἐλικοτὸς οὐαθ' ὑπέσχον
 » μύθοις, ὅφρα χρόνῳ καταπεφθεῖη χόλος ἔνδον.
 » νῦν δ' ἄρα καρπαλίμως, δμῶες, συμμάρψατε τοῦτον
 » καὶ Στυγὸς εἰς ὄρην στροβιλοῦντες ἰάψατε σῶμα.
 αὐτίκ' ἀφελκυθεὶς τυρσηνὸς ἐέρχθη Ἀκοίτης
 ἐν τέγει στερεῷ· ὅφρα δ' ἄρ' προσύνετο δεινὰ
 ὅπλα μόρου, χαλκὸς πῦρ τ' οὐλίον, ὡς κεκέλευστο,
 700 αὐτόματ' ὠίχθη θύρετρ', ὡς φάτις, ἡδὲ χαμάζε
 χειρῶν δέσμ' ἀπέπιπτε, καὶ οὔτινος αὐτὰ λύοντος.
 Βουλῇ Ἐχιοίδης ἐνέμιμν'· οὐ μέμπε δὲ μούνον
 κείνους, ἀλλ' ἔε καὶ αὐτός, ὅθ' ἐς ἱρὰ Κιθαιρῶν
 κεκριμένος Βακχῶν μολπῇ τ' ἔδρεμεν καὶ αὐτῇ.
 ὡς δ' ὅτε σαλπικτῆς βαρυηχεὶ χαλκῷ Ἄρτα
 σημαίνησι, φριμάσσειτ' ἰδ' ἔεται ἵππος ἰωκῆς,

- τῶς μακροῖς πληγεῖς ὀλολύγμασι Πενθέ' ὄρινεν
 αἰθέρ· θυμὸν δ' οἱ ἀνέκαυσε φθόγγος ἀκουσθεῖς.
 Ἔστιν ἐνὶ μεσάτῳ πέδον οὐρεῖ, κυκλόθεν ὕλης
 710 εἰργόμενον, ψιλὸν δένδρων, περίοπτον ἄπωθεν.
 ἐνθ' οὖν ὄργι' ὀρώντα βεβήλοις ὄμμασι κεῖνον
 πρώτη ἶδε, πρώτη τ' ἐξοιστρήθη μανίησι,
 πρώτη ἐόν θ' ἔκαθεν θύρῳ βάλε Πενθέα μήτηρ,
 εἶπε τ'· “Ἴω, κάσιες· δεῦτ' ἐνθαδε νυνὶ πάρεστε.
 » κεῖνος ὅδ' ὅς τε μέγιστος ἐν ἀγροῖς κάπρος ἀλᾶται·
 » τόνδε με χρὴ βαλέειν. », Καθ' ἐνὸς πᾶν ἐμμανὲς ὥρτο
 πληθός· πᾶσαι ἄγερθεν ἰδ' ἔντρομον ἤδη ἐκείνον
 πρηύτερόν θ' ἐπέεσσι, κατακρίνοντα θ' ἐαυτὸν
 καὶ δὴ συμφάσκοντ' ἀλιτεῖν ἐδίωκον ἄν' ὕλας·
 720 οὐτάμενος δ' ὁ γ' εἶπεν. “ἐμὴ τηθὺς ἐπάρηξον
 » Αὐτόνοη· Ἀκταίωνος σκιὴ οἶκτον ἐνείη, »
 ἣ δ' ἀλογεῦσ' Ἀκταίωνος χέρ' ἀφείλεν ἐκείνου
 λισσομένου· ἐτέρην δὲ βίηφιν ἀπέσπασεν Ἰνώ.
 δύσμορος, οὐκέτ' ἔχεσκε βραχίονας, ὥστε προτεῖναι
 μητρί· κόλον δὲ δέμας χειρῶν ἄτερ, ὥς ἔχε, δεικνύς,
 “ἡνίδε, μήτηρ, εἶπεν· », ἰδοῦσ' ὀλόλυξεν Ἀγαύη,
 δειρήν θ' ἦν ἐτίναξ' ἰδ' ἐς αὐρας σεῖσεν ἐθειράς·
 κρᾶτα δ' ἀποσπασθέντα λυθρῶδεϊ χειρὶ λαβοῦσα
 εἶπ'· “Ἴω· ἡμετέρη ἦ δ' ἐπλετο νίκη ἐταῖραι,
 730 ὧς δ' ἄρ' ὑπὸ κρυμῷ πημανθέντ' ἐν μετοπώρῳ
 εὐαπόδλητα πέτηλ' ἀπὸ δένδρεος ἥρπασ' ἀήτης,
 τῶς ἐναγέσσι χέρεσσι τάχ' ἀνδρὸς γυῖα δαίχθη.
 Τοῖςδε φρενωθεῖσαι παραδείγμασι καινὰ τελοῦσιν
 ὄργια, καὶ βωμοὺς τίους' Ἴσμηνίδες ἱρούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Γ' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *ἔκφηρ' ὅστις ἔην*· ἐδήλωσεν ὁ Ζεὺς ὦν· *Δικταίας δ' ἄρουρας* (*Dictaea rura*) νόει μοι τὴν Κρήτην, ἢ καλεῖται οὕτω κατὰ συνεκδοχὴν ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ὄρους τῆς Δίκτης·
3). *ἄγροέων*· οὐ γὰρ ἔδει ὁ Ἀγήνωρ ὅτι Ζεὺς ἦν ὁ τὴν Εὐρώπην ἀρπάσας.

5). *στοργῇν ἅμα δυσφροσύνην τε* κτλ. κελεύσματι τῷ αὐτῷ φιλόστοργος μὲν ὁ Ἀγήνωρ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, τραχὺς δὲ καὶ πικρὸς πρὸς τὸν υἱὸν ἐπεδείκνυτο.

8—9). *Φοῖβον ἐρέειρε*. τὸν ἐν Δελφοῖς λέγει Ἀπόλλωνα. Οὐ μόνον δὲ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀποικίσεως, ἀλλὰ κατ' ἄλλους καὶ περὶ τῆς ἀρπαθείσης ἀδελφῆς ἐπηρώτησε τὸν θεὸν ὁ Κάδμος· ὁ δὲ περὶ μὲν ἐκείνης κατὰ τὸν Ἀπολλάδωρον μὴ πολυπραγμονεῖν ἐκέλευε· περὶ δὲ τοῦ τόπου, ἐνθα τὴν πόλιν κτισθῆναι ἔδει, τὰ ἐν τοῖς στίχοις 10 — 13 ἐχρησιμοδότησε. Περιέχεται δὲ τοῦ μύθου τὰ κυριώτερα ἐν ταῖς Εὐριπίδου Φοινίσσαις στ. 641 κ. ἑ.

10). κ. ἑ. Καὶ ἐν ἄλλοις τοῦτο εὔρηται μύθοις τὸ τοῖς πόλεων κτίσταις ὑπὸ ζώου τινὸς ὑποδειχθῆναι τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὴν πόλιν κτισθῆναι ἐπέπρωτο.

13). *Βοιωτία τείχη* καλεῖται τὰ τῶν ἐν Βοιωτίᾳ Θηβῶν κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἐν Φθιώτιδι καὶ Αἰγύπτῳ ὁμώνυμον πόλιν. Δηλοῖ δὲ τοῦνομα χώρην ἀφθόνους νομάς παρέχουσαν τοῖς βουσί. Εἰσὶ δ' οἱ ἀπὸ τινος ἥρωος Βοιωτοῦ καλουμένου τὸ τῆς χώρας ὄνομα παρῆχθαί φασι·

14). *φοιβεῖον ἄντρον*· ἦτοι τοῦ ἐν Δελφοῖς, ἐν ᾧ ὁ Ἀπόλλων ἐχρησιμοδότει· ἐν δὲ τῷ κειμένῳ *castalium antrum* λέγεται τὸ αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἐγγὺς ἀναδιδομένης Κασταλίας πηγῆς.

19). *Κηφισόν*. τὸν ἐν Βοιωτίᾳ λέγει, περὶ οὗ ἴδε σημειώσεις εἰς βιβλ. α. στ. 369. 24—25. Τὴν γῆν, ἣν μετὰ τὴν πλάνην οἰκῆσειν ἔμελλε, προσαγορεύει ὁ Κάδμος καὶ φιλεῖ, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀπὸ τῆς πλάνης νοστήσας· *κύσε δὲ ἰεῖδωρον ἄρουραν*. ἴδ. Ὁμ. Ὀδυσ. ν. στ. 354.

27). Ἔθος ἦν τοῖς ἀρχαίοις ὕδατι παγκλίω χρῆσθαι ἐν ταῖς θυσίαις εἰς ῥαντισμόν. Τό δ' ἔθος τοῦτο παραδεχόμενοι οἱ Χριστιανοὶ ῥαντίζουσιν εἰώθασιν ἃ βούλονται ἀφαιρῆσαι.

28). ἀθιγῆς πελέκει. ἀθέμιτον ἐνομιζέτο τὰς ἱερὰς ὕλας τέμνειν.

32). Ἄρεως καὶ Τιφρώσσης τῆς ἐριννύος υἱὸς ὁ δράκων ἐκεῖνος γενέσθαι μυθολογεῖται. Τό δὲ τοῦ καιμένου *cristis praesignis et auro* σχῆμά ἐστι τὸ καλούμενον ἐν διὰ δυοῖν, καθ' ὃ μία ἔννοια ἡ *crista aurea* (χρυσὴ λοφίη) διαλύεται εἰς δύο· *crista et aurum*. Τοιοῦτο καὶ τὸ τοῦ Οὐγγιλίου (Γεωργ. β'. 192)· *laticis, qualem materis libamus et auro*.

34). γλῶσσαι τρεῖς· τρισχιδῆς ἡ τοῦ ὄφως οὔσα γλῶσσα τριῶν γλωσσῶν ἔμφασιν παρέχεται κινουμένη ὡς ἑως.

41—42). Παράβαλε Θεόκρ. Εἰδ. κέ. στ. 245, καὶ Ὅρφ. λιθικά στ. 134.

44—45). Τὸν ἐν οὐρανῷ δράκοντα σημαίνει, οὗ ἡ οὐρὰ τὰς περὶ τὸν βόρειον πόλον στρεφόμενας δύο Ἄρκτους ἀπ' ἀλλήλων διέστησι. Φασὶ δ' αὐτὸν οἱ μὲν τὸν Πύθωνα κατησπερισμένον εἶναι, οἱ δὲ τὸν τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων φύλακα, ὃν ἡ Ἥρα τοῖς ἀστροῖς ἐγκτετάξεν ὑπ' Ἡρακλέους ἀναιρεθέντα.

53). κ. ἐ. Παράβαλε πρὸς τὴν ἐνταῦθα περιγραφὴν τοῦ φόνου τοῦ δράκοντος τὴν τοῦ φόνου τοῦ Νεμεαίου λέοντος παρὰ Θεοκρίτῳ Εἰδ. κέ. στ. 193—271.

63). ἡ ὕψος θώρηκι. Παραβάλλεται τὸ τοῦ δράκοντος δέρμα πρὸς θώρακα φοριδωτόν, οἷους ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς περιτίθεσθαι.

96). αἰφρῆς αὐδὴ ἀκούσθη. Πολλὰκις οἱ θεοὶ οὐχ ὁρατοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγίνοντο, ἀλλὰ τὴν ἐκυτῶν παρουσίαν φθέγγματι μόνον ἐδήλουν, ὅπερ ἔσθ' ὅτε καὶ ἐπεγίνωσκεν ὁ ἀκούων, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς τὸ τῆς Ἀθηναῆς παρὰ Σοφοκλεῖ. (Αἴας μυστιγ. στ. 14—16). Ἐνταῦθα δ' Ἄρης ἐστὶν ὁ ἐξ ἀοράτου φεγγόμενος.

98) καὶ σὺ ὄψις ὀφθήσει. Προμηνύεται ἐνταῦθα ἡ τοῦ Κάδμου εἰς ὄφιν μεταμόρφωσις, περὶ ἧς ἴδε Βιβλ. δ'. στ. 567 κ. ἐ. Ὑποληπτέον δὲ τὰς συμφορὰς ταύτας τῷ Κάδμῳ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὥσπερ ποινὴν τῆς τοῦ δράκοντος ἀναιρέσεως ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἐπιτίθεσθαι.

103). λαοὺ σπέρμα. οἱ διὰ τοῦτο σπαρτοὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκλήθησαν.

103). κ. ἐ. Εἶθ', ὃ ἄπιστον, ἄφρων κτλ. Κατὰ μὲν Εὐριπίδην ἐν Φυνίσιαις στ. 674. κ. ἐ. ἐρθεῖν ἐξ ἀνῆκε γῇ πάροπλον ὄψιν ὑπὲρ ἄκρων ὄρων χθοῖός· ὃ δ' ἡμέτερος

ποιητῆς καθ' ὁμοιότητα πρὸς τὰ φυτὰ κατὰ μικρὸν ποιεῖ ἐκ τῆς γῆς τοὺς σπικτοὺς ἀνατέλλειν.

111). τῶς, ὅπδ' αὐλαίη ὑπάρειλεται κτλ. αὐλαία ἐνταῦθα καλεῖται τὸ τῆς σκηνῆς παραπέτασμα, εἰκόσι πεποικιλμένον· ἐμμεληχάνητο δὲ τὰ τοῦ παραπετάσματος τοῖς ἀρχαίοις ὑπεναντίως πρὸς τὸ τοῦ νέου θεάτρου. Νῦν γὰρ τὸ παραπέτασμα καθελκόμενον μὲν τὴν σκηνὴν καλύπτει, ἀνελκόμενον δὲ τὰ ἐν αὐτῇ παρέχει τοῖς θεομένοις ὄραν· Ἐν δὲ τῷ ἀρχαίῳ θεάτρῳ περὶ κύλινδρον τινα ἐλισσόμενον, ὃς παρὰ τὸ προσκήνιον ὑπὸ τὸ δάπεδον ἔκειτο, καθεῖλετο καὶ τὴν σκηνὴν καταφανῆ ἐποίει τοῖς θεαταῖς· ἐξελισσόμενον δὲ καὶ ἀνελκόμενον τούναντίον τοῖς τῶν θεωμένων ὀφθαλμοῖς ἀπέκρυπτε τὴν σκηνήν. Ἐκαλεῖτο δ' ἡ μηχανὴ ἐκκύκλημα καὶ ἐκκυκλεῖν τὴν σκηνὴν ἀποκαλύπτειν τοῖς θεαταῖς. Ἐκ τῶν εἰρημένων σαφῆ καθίσταται τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐνταῦθα (στ. 111—114) λεγόμενα· ἀνελκόμενον γὰρ τοῦ παραπετάσματος πρῶτον αἱ κεφαλαὶ τῶν ἐν αὐτῷ εἰκόνων, ἔπειτα δὲ τὰ κατώτερα τοῦ σώματος καὶ τέλος οἱ πόδες ὁρατοὶ ἐγίγνοντο.

126). Πέντε ζώσχοι μοῦνοι· ἄλλοι δὲ τούτοις ἔκτον προστεθείκασι τὸν Κρέοντα. Τούτους πόλεις ἐποιήσατο ὁ Κάδμος κατοικήσας ἐν Θήβαις· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν Λυσίμχος καὶ Ἑλλάνικος διετήρησαν.

127). Τριτωρίδος, Τριτωρίς ἐπεκλήθη ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ Τριτωνος τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ βέθρου.

130). Κάδμου κτίσμα κυρίως ἦν ἡ τῶν Θεῶν ἀρόπολις, Καδμεία ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσα· βραδύτερον δὲ προσεκτίσθη ἡ κάτω πόλις, αἱ Θῆβαι.

132 καὶ 133). Γαμβρός ἦν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης ὁ Κάδμος. Ἀρμονίαν γὰρ τὴν τούτων θυγατέρα γυναῖκα ἡγάγετο, ὡς μαρτυρεῖ καὶ Ἠσίοδος ἐν Θεογονίᾳ. στ. 933 κ. ε.

..... αὐτὰρ Ἀρηῖ
ρίνοτόρῳ Κυθήρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν
Ἀρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θεί' ἄκοιτιν.

134). τοσσατίους θ' υἱας. τὴν πληθὺν τῶν υἱῶν οὐκ εἰς ἓνα τὸν Κάδμον ἀνενεκτέον, ἀλλ' εἰς πάντα ὅμοῦ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Υἱὸς γὰρ Κάδμου εἰς μνημονεύεται μόνος ὁ Πολύδωρος, ὃς καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς διεδέξατο· θυγατέρες δ' αὐτῷ ἐγένοντο τέτταρες· Αὐτονόη, Ἰνώ, Σεμέλη. Ἀγαύνη, ὣν Αὐτονόη μὲν Ἀρισταίῳ, Ἰνώ δὲ Ἀθάμαντι, Ἀγαύνη δὲ Ἑχίονι συνώκησε. Σεμέλη δὲ Διὶ μιγείσῃ Διόνυσον ἔτεκε.

135). κ. ε. Παρὰ πολλοῖς εὐρεται τὸ ἐνθόμημα τοῦτο· ὁ δὲ Σόλων παρ' Ἡροδότῳ (βιβλ. α. 32) ἐν τῷ πρὸς Κροΐσον διαλόγῳ διὰ μικροτέρων αὐτὸ ἐκφέρει.

145). ἀπὸ πείρατος. Πέρας ἐνταῦθα νοσίσθω ἡ κατ' ἀνατολὰς ἀρχὴ καὶ τὸ ἐν δυσμαῖς πέρας τῆς ὑπὲρ γῆν τοῦ ἡλίου πορείας.

147). Ὑάρτιος ἴσον δύναται τῷ Βοιώτιος· Βοιωτῶν γὰρ φυλὴ παλαιὰ ἦσαν οἱ ὕαντες.

153). ὀξείης κυπαρίσσοις. Ὀξείαι λέγονται αἱ κυπαρίσσοι διὰ τὸ εἰς ὅξυ λήγειν τὴν αὐτῶν κορυφὴν, ἢ διὰ τὴν τῶν φύλων λεπτότητα καὶ ὀξύτητα.

156). Γαργαρία, ἦτε κοιλὰς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ πηγὴ.

165). Περί νυμφῶν τῶν τῇ Ἀρτέμιδι διακονουσῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἴδε καὶ Καλλίμ. Ὑμν. εἰς Ἄρτεμιν στ. 13 κ. ε.

170). Ἰσμηγρίς, πατρωνυμικὸν ὄνομα ἀπὸ Ἰσμηνοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ποταμοῦ.

173). τιτηνὶς καλεῖται ἡ Ἄρτεμις ὡς οὖσα ἡ αὐτὴ τῇ Σελήνῃ, θυγατρὶ τοῦ τιτᾶνος Ὑπερίονος.

175). Εἰκῇ. ἦτοι ἄνευ προθέσεως ὠρισμένης.

187). στῇ λικριφίς καμφθεῖσα κτλ. Καὶ ταῦτα τὴν τῆς Θεᾶς γυμνῆς ὀφθείσης ἐμφαίνει αἰδῶ.

194). ἐλάφου δολιχαίωρος. Οἱ πάλοι ἐδόξαζον ἐννέα μὲν ἀνθρώπων γενεὰς ζῆν τὴν κορώνην, τετράκις δὲ τόσας τὴν ἔλαφον.

Ἐννέα τοὶ ζῶει γενεὰς λαχέριζα κυρώνη
ἀνδρῶν ἡδῶντων, ἔλαφος δ' αὖ τετρακόρωνος.

Ἡσιόδ. ἀποσπ.

198). ὥπασε καὶ ποίηκ κτλ. οὐ μορφὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ δειλὴν ἐλάφου ἔδωκεν ἡ Ἄρτεμις τῷ Ἀκταίῳ. Τὴν δὲ τοῦ ζώου δειλὴν σημαίνει καὶ Ὅμηρος λέγων. (Ἰλ. α. στ. 225)

... κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο,

205). Τὸ μέν, τὸ δέ· ἀναφέρονται αἱ ἀντωνυμίαι αὐταὶ εἰς τὰ ἡγούμενα κατὰ χιασμόν.

210). Περίφημοι ἦσαν οἱ ἐξ Ἀρκαδίας θηρευτικοὶ κύνες· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐκ Κρήτης καὶ Λακεδαιμόνος.

220). οἰκῆες ἐνταῦθα οἱ κύνες τοῦ Ἀκταίῳ λέγονται.

231 καὶ 232). Οἱ δύο οὗτοι στίχοι, οἱ ἐν τινι τῶν χειρογράφων (τῷ τοῦ Σπρωτίου) ὑπὸ χειρὸς νεωτέρας ἐν τῷ τῆς σελίδος κρασπέδῳ προστεθειμένοι φαίνονται, ὑποβοηθούμενοι ὑπὸ τινων κρίνονται καὶ παρέγραπτοι· φασὶ γάρ, ὅτι τὸ τοῦ ἡγουμένου στίχου *dilacerant dominum* (διέσπων ἀνακτα) ἱκανῶς δηλοῖ τὸν τοῦ

Ἀκταίωνος θάνατον· ὥστε μὴ ἀναγκάζειν εἶναι τὴν τῶν λέξεων *multi vita* ἐν τῷ κειμένῳ προσθήκην· ἀδέξιος δὲ καὶ ἡ τῶν λέξεων *per plurima vulnera* παρένθεσις· ἀλλὰ τοιαῦτα καὶ ἀλλαχού εὑρηται τῶν ποιημάτων τοῦ Ὀβιδίου.

233). κ. ἐ. Ἐν τοῖς τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδου ποιήμασι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης υἱὸς ὁ Διώνυσος λέγεται. Ὀμηρος μὲν γὰρ φησιν (Ιλ. ξ. 325.)

Ἦδὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσιν.

Ἡσίοδος δὲ (Θεογ. 940)

Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε παίδιμονοῖδν
μυχθεῖς· ἐν φιλότῃτι Διώνυσον πολυγηθέα,
ἀθάνατον θνητῇ.

ἀλλ' οὐδὲν παρ' ἐκείνοις ἴχνος τοῦ μύθου εὑρηται, ὃν ἐνταῦθα περὶ Σεμέλης καὶ Διονύσου ὁ Ὀβίδιος διηγείται. Ἔοικεν οὖν ὁ μῦθος οὗτος κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἀττικῶν τραγικῶν πλασθῆναι ἢ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐξενεχθῆναι. Εὐριπίδης γὰρ ἐν Βάκχαις (στ. 91 κ. ἐ.) ἄδει τάδε· ὃν ποτ', ἔχρυσ' ἐν ὠδίνων λοχίαις ἀνάγκαισι, πταμένας Διὸς βροντᾶς, νηδύος ἐκβολὸν μάτηρ ἔτεκεν, λιποῦσ' αἰῶνα κεραυνίῳ πλαγῇ· λοχίαις δ' αὐτίκα νιν δέξκτο θαλάμοις Κρονίδας Ζεὺς, κατὰ μηρῷ δὲ καλύψας, χρυσέαισιν συνερείδει περόναις κρυπτὸν ἀφ' Ἥρας.

238). *Τυρίης ὑπὸ κοῦρης*, τῆς Εὐρώπης.

262). *Τοσσατίοισι τί γὰρ κτλ.* Ὁ γὰρ ὑπερφαίνει ἐνταῦθα παρασεσιωπῆσθαι ἐξυπακούμενα ἔξωθεν τὰ ῥήματα· ἀλλ' οὐ βούλομαι νεικεῖν.

266). *κάσις καὶ*. τούτοις ὑποδύλοι ἡ Ἥρα ὅτι πρὸς αὐτὴν ὡς γαμετὴν οὐ ποιεῖ ὁ Ζεὺς τὰ προσήκοντα.

270). Ἔστι τὸν στίχον καὶ ὧδε μεθερμηνεύσαι.

Ἐξδει ἔφ' πίσυνος τεκέειν θέλει ἐκ Διὸς αὐτοῦ.

292). ἡ δὲ κακῶ χαίρουσα, τῷ μέλλοντι αὐτῇ συμβήσεσθαι.

303). Τυφῶων, ὃν, ὁ αὐτὸς καὶ Τυφωεύς, τέρας μυθώδες, ἐκτοντακέφαλον, ἰσχύιν ἀνυπόστατον ἔχον. Φασι δ' οἱ τῶν μύθων ἐξηγηταὶ τὸ τέρας τοῦτο τὴν τεραστίαν τῶν πρῆστώνων καὶ καταγιγῶν φύσιν ὑποδύλου, ἢ τὴν δύναμιν τῶν ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἐκβαλλομένων ἀτμῶν, οἱ τοὺς σεισμούς καὶ τὰς τῶν ἥρκασιων ὀρῶν ῥήξεις τε καὶ ἀναφυσήσεις παράγουσι. Καὶ Ὀμηρος μὲν (Ιλ. ε'. 782 κ. ἐ.) τὸν Τυφωέα φησὶν ὑπὸ τὰ Ἄρματα ὄρη ἐν Μυσίᾳ κεῖσθαι κατακεραυνωθέντα ὑπὸ Διός. Πίνδαρος δὲ (Πυθ. α. 32) ὑπὸ τὴν Λίτνην. Ὁ δὲ Ἡσίοδος διακρίνει τὸν *Τυφῶνα* τοῦ *Τυφωέως*.

Ὁ μὲν γὰρ *Τυφῶν* δεινὸς κατ' αὐτὸν καὶ ὑβριστὴς ἐστὶν ἄνεμος, ὃ ἢ ἐν Ἀρίμοις νόμφη *Ἐχιδνα* μιγεῖσα τοὺς κύνας Ὀρθον καὶ Κέρβερον, καὶ τὴν λερναίαν Ὑδραν, καὶ τὴν Σφίγγα, καὶ τὸν νεμεαῖον λέοντα ἔτεκε (Θεογ. στ. 306—329). ὁ δὲ *Τυφῶεδς* νεώτατος ἦν Γῆς καὶ Ταρτάρου υἱός, τέρας δεινόν, ἐκατὸν δρακοντείους κεφαλάς ἔχον, ὃ δὴ ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεταρτάρωσεν. Ἄλλως δὲ τὰ τὸν Τυφῶεως διέξεισιν ὁ ἡμέτερος ποιητὴς ἐν βιβλ. ε. στ. 321 κ. ε. καὶ στ. 346 κ. ε.

303). *Κυκλώπῳ*· ἴδε βιβλ. α. σημείωσιν εἰς στ. 259.

308). *Ἀγηνόρεον οἶκον* τὸν τῆς Σεμέλης καλεῖ ἀπὸ τοῦ πάππου Ἀγινόρος.

309). *Ὑπὸ δ' ἔδροις*. *Ἐδρα* καλοῦνται ἐνταῦθα εἰρωνικῶς οἱ κερανοί, ὅφ' ὧν ἡ Σεμέλη κατεπλέχθη.

313). *Ἰρώ*. ἴδε τὰ περὶ αὐτῆς μυθεύμενα βιβλ. δ'. στ. 416 κ. ε.

314). *Νυσηίδες ρύμφαι* λέγονται αἱ τοῦ Διονύσου τροφοὶ ἀπὸ *Νύσης*, ὅρους ἐν *Θράκι*, ὃ ἡ *Γάθεον Νυσηῖον* παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. ζ. 133) καλεῖται καὶ ἀφ' οὗ *Νυσεδς* ὁ Θεὸς διὰ τὸ τραφῆναι ἐκεῖ. Ἀλλ' ἔπειτα κατὰ μικρὸν πλείους ὠνομάσθησαν Νῦσαι ἐν *Καρία*, *Αἰθιοπία*, *Ἰνδικῇ* καὶ ἀλλαχοῦ, τῷ Διονύσῳ διὰ τὴν οἶνο-τροφίαν ἱερὰ νομιζόμεναι.

317). *Βάκχαισιν* τὸ τοῦ Βάκχου ὄνομα οὐκ ἀρχῇθεν προσήκε τῷ Διονύσῳ, ἀλλ' ἔοικε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν τραγικῶν ποιητῶν ἀπὸ τινος ὁμοίας Θεοῦ μορφῆς ἐπ' ἐκείνον μετενεχθῆναι. Ἔστι δὲ τοῦνομα τῷ *Ἰακχῷ* (ἀπὸ τοῦ *ιάχω*) συγγενές, τὸν ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ Βάκχου κατ' εὐθυμίαν ἐκφερόμενον ἦχον σημαίνοντι.

323). *Παράβαλε καὶ Λουκιαν. Ἐνύπνιον ἢ Γάλλος*· § 19.

328). *Εἰ τόσον δύναται ὑμῶν ἢ πληγῇ*—εἰ τόσον δύνανται τὸ ῥάβδῳ τύψει ὑμᾶς.

334). *Ἐπειοικότος*· τοῦ τῷ πράγματι προσήκοντος.

339). *Ἀορίης*· ἴδε βιβλ. α. σημ. εἰς στ. 313.

341). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *fide* ἀρχαία ἐστὶ γενικὴ ἀντὶ τῆς *fidei*.

342). *Λειρίοπῃ*· πρβλ. τὸ ὁμηρικὸν *ὄπα λειριόδεσσαν*.

346). *Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου* κ. ε. Ἡ τοῦ Τειρεσίου πρόρρησις ἐπινόημα τοῦ Ὀβιδίου ἐστὶ χρησίμων εἰς τὸ συνδῆσαι τοὺς μύθους.

353—355). Τῆς κατ' ἀντίθεσιν ταύτης ἀναδιπλώσεως, ἥ περ ὁμοία ἐν βιβλ. δ'. στ. 305—307 καὶ ἀλλαχοῦ εὑρεται, οὐκ ὀλίγη

ἡ χάρις. ἔοικε δ' ὁ Ὀβιδίος ἀπομυξασθαι ἐνταῦθα τὰ τοῦ Κατοῦλου (Carm. nupt. 58. στ. 39 κ. ἐ.)

multi illum pueri, multae optavere puellae
idem quum tenui carptus defflorui ungui,
nulli illum pueri, nullae optavere puellae.

Καὶ ἄλλοι μὲν οὖν ποιηταὶ τῇ κατ' ἀντίθεσιν ἀναδιπλώσει κέχρη-
ται, συχνοτάτῃ δ' αὐτῆς ἡ χρῆσις ἐν τοῖς καθ' ἑμᾶς δημοτικοῖς
ἄσμασιν, οἷον ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ ἡ Δέσπω.

Ἄχδ' βαρὺς ἀκούεται, πολλὰ τουφέκια πέφτουν·
μήνα σε γάμο ρίχνονται, μήνα σε πανηγύρι;
οὐδέ σε γάμο ρίχνονται, οὐδέ σε πανηγύρι κτλ.

366—367). Βραχεῖα τῇ Ἠχοῖ τῆς φωνῆς λαίπεται χρῆσις, ὅμως
γε ἱκανῇ εἰς τὸ τὰ τελευταία τοῦ φθεγγομένου ῥήματα ἀνταπο-
διδόναι.

383). Δόκω ἐπέωρ ἁμοιβαδίωρ (imagine vocis alternae)

ἦτοι τοῖς δοκοῦσι μὲν ἀμοιβαίως εἶναι, ἀληθῶς δ' οὐκ οὔσι.

400—401). Οἱ δύο αὗτοι στίχοι εἰκότως κρίνονται νόθοι ἐν τῷ
κειμένῳ· οὐδὲν γάρ καινὸν περιέχουσι. Τὸ δὲ *inde latet silvis*
ἀπειρόκαλός ἐστιν ἐπαναλήψις τοῦ ἐν στ. 393 *spreta latet silvis*.

406). Ἀδράστεια ἐπίθετον τῆς Νεμέσεως, ἀπὸ Ἀδράστου
τοῦ βωμόν αὐτῇ ἀνιδρύσαντος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀναπόδραστον αὐτῆς εἶναι
τοῖς ἀνοσιουργοῖσι τὴν τιμωρίαν. Ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου τούτου κεῖται
ἐν τῷ κειμένῳ τὸ *Ραμνουσία*· ἐκλήθη δ' οὕτως ἡ Νέμεσις ἀπὸ
Ραμνοῦντος δήμου τῆς Ἀττικῆς, ἐνθα ναὺς αὐτῇ ἱδρυτο, οὗ καὶ μέ-
χρις ἡμῶν ἐρεπία τινα διαμένει.

417). Ἐλπίδος ἁσάρκου, μετωνυμικῶς τῆς εἰκότος, ἣν
ἐπόθει ὁ Νάρκισος καὶ ἥς ἤλπιζεν ἀπυλαῦσαι.

421). Ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Βάκχος διὰ τὴν αἰδίδιον νεότητα καὶ
τὸ κάλλος, μάλιστα δὲ διὰ τὸ εὐχομον, πολλαχού ὑπὸ τῶν ποιη-
τῶν κομοῦνται. Ἐντεῦθεν τὰ ἐπίθετα· χρυσοκόμης, ἀκροσεκόμης,
εὐκόμης, ἄροκόμης, χρυσοθεῖρος κτλ. ὣν τὰ μὲν ἀμφοτέροις τὰ
δὲ τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν προσήκουσι.

437). αἶτου· ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινώσκειται *Cereris*· τέθει-
ται δὲ κατὰ μετωνυμίαν ἀντὶ τοῦ αἶτου τὸ ὄνομα τῆς παραγούσης
τὸν αἶτον θεᾶς, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Βάκχου ἀντὶ τοῦ οἴνου καὶ τὸ
τοῦ Ἄρεως ἀντὶ τοῦ πολέμου κ. τ. ὅ.

404). ἡ δέ μιν ὥς ἔσιν κτλ. Πῶς εἶχεν ἔτι τὸν Νάρκισον
ὄραν ἡ Ἠχώ, εἶγ' οὐδὲν ἄλλο αὐτῇ περιλέλειπτο μεταμορφωθείση
ἢ ἀπολελιθωμένα ὅσα καὶ βραχεῖα φωνή; (ἴδε στ. 366 κ. ἐ.)·
ἀλλ' ἐφεῖται τοῖς ποιηταῖς μὴ ἀκριβολογεῖσθαι ἐν τοῖς τοιοῦτοις.

306). Εἴθιστο τοῖς πάλαι κείρεσθαι τὴν κόμην ὅλην ἢ μέρος· καὶ τῷ νεκρῷ καιομένῳ ἢ θαπτομένῳ ἐπιρρίπτειν, ἢ ἄλλως ἀνατίθεναι.

320). Ὁ ἐν τῷ κειμένῳ *Liber* ἰταλικὸς ἦν τὸ πάλαι θεὸς τῆς καρπογονίας Λοιδάσιος παρὰ τοῖς Σαβίνοις καλούμενος. Εἰσαχθέντων δ' ἐπειτα καὶ διαδοθέντων τῶν ἐλληνικῶν μύθων εἰς Ἰταλίαν, τὸ τοῦ Ἰταλικοῦ θεοῦ ὄνομα μετηνέχθη ἐπὶ τὸν Βάκχον διὰ τὴν τῶν ιδιωμάτων συγγένειαν.

327). *πίστις* (*lides*) ἡ βεβαίωσις τῶν τοῦ Τειρεσίου προρρήσεων.

329). *θῆλυς ὄμιλος*. οὕτως ἀπέδωκα τὸ τοῦ κειμένου *matresque nurusque* (μητέρες τε καὶ κόραι).

331). *δρακοντόσπαρτε γερέθλη Ἄρεως* (*anguigenae, mavortia proles*)· οὕτω καλεῖ ὁ Πενθεὺς τοὺς Θηβαίους διὰ τὸ ἐκ τῶν ὀδόντων τοῦ δράκοντος φῦναι αὐτούς, ὄντινες υἱὸν τοῦ Ἄρεως γενέσθαι φασίν· ἴδε σημ. εἰς στ. 32.

332 καὶ 333). *Χαλκός*. τὰ χαλκᾶ κύμβαλα νοεῖσθω, οἷς ἔντε ταῖς τοῦ Βάκχου καὶ ταῖς τῆς Κυβέλης ἐορταῖς σὺν αὐλοῖς ἐχρῶντο οἱ ὀργιάζοντες.

339). *Τύρορ*. Ὅμοιον τὸ τοῦ Οὐίργιλίου *Αἰν. α'. 98.*

Ilium in Italiam portans victorque penates.

340). *προτεθε* (*sinitis capi*) τὴν Τύρον,

342). *θύροςος*· σύμβολον βακχικῆς λατρείας· ἦν δὲ ράβδος μαλακοῦ ξύλου ἢ νάρθηκος κισσῷ καὶ οἰνάρους περιεστεμμένη καὶ ἄνω εἰς κῶνον πίτυος λήγουσα.

355). (κειμ. 554)· τῷ ρ' οὐ δῆρις ἔαδε κτλ. Πρβλ. τὰ τοῦ Εὐριπίδου ἐν Βάκχαις 416 κ. ἐ. Ὁ δαίμων ὁ Διὸς παῖς χαίρει μὲν θαλίαισι. φιλεῖ δ' ὀλβοδότειραν εἰράναν, κουροτρόφον θεάν.

360). (κειμ. 559) *Ἀκρίσιος* υἱὸς Ἀθαντος, βασιλεὺς Ἄργους, καταφρονητὴς τοῦ Βάκχου παρίσταται καὶ ἐν βιβλ. δ'. στ. 605 κ. ἐ. Κατὰ τὸν κοινὸν μῦθον τὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις ὁ Βάκχος περινοστών πρότερον μὲν εἰς Θήβας, ὕστερον δ' εἰς Ἄργος παρεγένετο· ἀλλὰ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβείας οὐ μέλλει τῷ ποιητῇ.

363). (κειμ. 564) *Μητροπάτωρ*, ὁ Κάδμος· Ἀθάμας δὲ υἱὸς τοῦ Αἰόλου (ἴδε βιβλ. δ'. 512) γυναῖκα ἰνῶ τὴν Κάδμου ἡγάγετο.

373). (κειμ. 572). *αἵμα.λέοι*, αἵματι πεφυρμένοι, ἅτε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Βάκχον μαχεσάμενοι.

376 καὶ 377). (κειμ. 575 καὶ 576). Οὐ ῥητῶς ἐνταῦθα ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν θεὸν Βάκχον εἰς τὸν Τυρρήνων ἐκείνον μεταμορφωθῆναι

φησιν, οὐτ' ἐν στ. 700 (κειμ. 699), καθ' ὃν τῷ Ἀκοίτῃ αὐτόμα-
τοι αἱ τῆς εἰρατῆς ἡγεσίγησαν θύραι καὶ τὰ δεσμὰ ἐλύθη· ἀλλ'
ἐν στ. 659 (κειμένου 658) τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην ὑποσημαί-
νει. Τὰ οὖν ἐν στ. 576—578 οὐ δηλοῖ, τίς ὄντως ὁ συλληφθεὶς
ἦν, ἀλλὰ, τίς εἶναι προσεποιεῖτο.

584). (κειμ. 583). *Maioria* ἀρχαῖον τῆς Λυδίας ὄνομα.
Τοὺς Τυρρηνούς οἱ ἀρχαιολόγοι τοῖς πολυπλανέσι Πελασγοῖς ὁμο-
φύλους γενέσθαι φασίν, ὧν μοῖράν τινα ἐκ Λυδίας ὁρμηθέντας ἐν
ταῖς τοῦ Αἰγαίου νήσοις Ἀθήνῃ καὶ Ἰμβρῷ οἰκῆσαι. Ἔοικε δὲ τῶν
νησιωτῶν τούτων Τυρρηνῶν εἶναι τοὺς ἐν τῷ βακχικῷ μύθῳ μνη-
μονευομένους ληστὰς, οὓς καὶ ἐν τῷ ὁμηρικῷ εἰς Διόνυσον ὕμνῳ
αναγινώσκωμεν. Ἡρόδοτος δὲ (βιβλ. α. 94) καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ
Τυρρηνούς (Ἐτρούσκους ἢ Τούσκους) λυδοὺς εἶναι τὸ γένος κακ Λυ-
δίας ἐπόικησαι εἰς τὴν Ὀμβρικὴν ἱστορεῖ. Ταύτῃ τοίνυν τῇ παρα-
δόσει ἐπόμενος ὁ Ὀβίδιος Τυρρηνὸν ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ Μαϊονίας ἢ Λυ-
δίας Ἀκοίτην, καὶ τὸν Λυκάδαντα (στ. 624), ὃν ὁμοίως τοῖς συν-
ναύταις Τυρρηνὸν εἶναι εἰκός, ἐκ Τυρρηνίδος πόλεως φυγάδα γενέ-
σθαι λέγει.

589). (κειμ. 588) τέχνη συνεκδοχικῶς λέγεται ἐνταῦθα ἡ
ἀλκεία.

595). (κειμ. 594) *Aīgōs ōleniēs*. Αἶγα ὠλενίαν καλεῖ ὁ
Ἄρατος (Φαινόμε. στ. 163) τὸν μέγιστον ἐν τῷ Ἠνιόχῳ ἀστέρα, ὃν
οἱ ἀστρονομοῦντες τὴν αἶγα Ἀμάλθειαν εἶναι λέγουσι τὴν τὸν Δία
κατὰ τὸν μῦθον θηλάσσαν. *Ōleniar* δὲ ὁ Στράβων φησὶ κλη-
θῆναι αὐτὴν διὰ τὸ τὸν θεὸν ἐν Αἰγίῳ πλησίον *Ōletrou* ὑπὸ τῆς
αἰγὸς Ἀμαλθείας τραφῆναι. Κατ' ἄλλους δὲ οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ,
ἀλλ' ἐν Κρήτῃ ὁ Ζεὺς ὑπὸ τῆς αἰγὸς Ἀμαλθείας ἐτράφη. Ταύτῃ δὲ
τῇ παραδόσει ἀλλαχοῦ (Fast. ε. 114) ἔπεται ὁ ἡμέτερος ποιητής,
καὶ περ τὴν τοῦ θεοῦ τροφὴν αἶγα *Ōleniar* καλεῖ ὁμοίως κα-
λῶν. Ἔοικεν οὖν οὗτος τοὺς μῦθους συγγεῖν, ἢ ἄλλοις μυθολόγοις
στοιγεῖν, οἱ τὴν Ἀμάλθειαν ὠλένου θυγατέρα γενέσθαι φασί.

596). (κειμ. 595). *Taŷgēte* μία τῶν Πλειάδων (ἴδε βιβλ.
α σμ. εἰς στ. 671). Τὸ δὲ τῶν ὕαδων ἄστρον ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων
συνκείμενον κέκληται οὕτω διὰ τὸ τὴν ἐπιτολὴν αὐτοῦ ὑετοῦς ὑπὸ
τῶν πάλαι ἐπάγειν πιστεύεσθαι. Ἦσαν δ' αἱ ὕαδες νόμφοι, περὶ ὧν
οὐ πάντι συνωδὰ λέγουσιν οἱ μυθολογοῦντες. Κατὰ δὲ τὸν Ὀβί-
διον (Fast. ε. 167) Ἀτλαντος καὶ Αἰθρας τῆς Ὠκεανίδος θυγατέ-
ρες εἰσί.

593). (κειμ. 597) *Κείης ἀκτῆσι*, ταῖς τῆς νήσου Κέω
ἀκταῖς. Ἡ τοῦ κειμένου γραφὴ *Giae telluris* πιθανωτέρα ἐστίν·

ὁμοίως δὲ πιθαναί αἱ ἄλλαι δύο *Chiae* καὶ *Diae* (τῆς Νάξου). Τῷ δὲ ταύταις προαιρουμένῳ ἐξεστὶ τὸν στίχον ὧδε μεταποιῆσαι.

Δῆλον δ' ἄρ' ποτ' ἰὼν ἀκτῆσι Χίοιο πελάσθην
ἢ Ἐς Δῆλόν ποτ' ἰὼν ἀκτῆσι Δίης ἐπελάσθην.

619—620). (κειμ. 618—619). Καὶ δς ῥύθμιζεν ἰωῆ εἰρεσίην, ἥτοι ὁ καλούμενος *κελευστής*.

622). (κειμ. 621). Ἰερῷ βρίθεῖ· τῷ θεῷ, ὃς φορτίον ἦν ἱερόν. Οὐκ ἀνέξομαι, φησί, κακόν τι τῷ πλοίῳ συμβῆναι ἐκ τοῦ λείαν ἐν αὐτῷ ἀπάγεσθαι φόρτον ἱερόν, τὸν θεόν.

633). (κειμ. 634). Πρωρεύς· τὸ ὄνομα ἐνταῦθα οὐ προσηγορικόν ἐστίν, ἀλλὰ κύριον, ὥσπερ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ θ. 113.

640). (κειμ. 639). Ἐν τῷ καιμένῳ ἀντὶ νηὸς κεῖται *pectae carinae*. Καὶ *carina* (τρόπις) μὲν τίθεται συνεκδοχικῶς ἀντὶ νηός· *pecta* δὲ λέγεται διὰ τὸ εἰθίσθαι τοῖς πάλαι τὰς ναῦς χρωρύνναι, ὡς δὴ τοῖς τὸ παρ' Ὀμήρῳ ἐπίθετον *μυλοπαρῆος*.

641). (κειμ. 640). Ἡ ναῦς ἐκ Κέω εἰς τὸ πέλαγος ἀναχθεῖσα πρὸς ἀνατολὰς κατευθύνεται, τὴν μὲν Δῆλον, ἐφ' ἣν τὸ πρῶτον ἐδέδοκτο πλεῖν, ἐπ' ἀριστερᾷ, τὴν δὲ Νάξον ἐπὶ δεξιᾷ ἔχουσα.

642 καὶ 643). (κειμ. 641 καὶ 642). Μεθρημένηεσα τὸ καιμένον κατὰ τὴν ἐπομένην τοῦ Π. Βουρμάννου διόρθωσιν.

Quid facis, o demens? quis te furor, inquit, Acoete,
pro se quisque, tenet? laevam pete κτλ.

659). (κειμ. 658). Θεὸς γάρ τ' οὐτίς ἐκείνου ἐγγύτερος. Εἰκότως ταῦτα ὁ Ἀκοίτης περὶ τοῦ Βάκχου λέγει· αὐτός γάρ ἦν μεταμεμρφωμένος ὁ Βάκχος.

661). (κειμ. 663). ἀμφοτέροισιν· ἥτοι τῇ τε κωπηλασίᾳ καὶ τοῖς ἱστίοις.

663). (κειμ. 664). Πρβλ. Ὀμήρου ὕμνον εἰς Διόνυσον στ. 38 κ. ε.

Αὐτίκα δ' ἀκρότατον παρὰ ἱστίον ἐξετανύσθη ἄμπελος· ἐνθα καὶ ἐνθα· κατεκρημνῶντο δὲ πολλοὶ βότρυες· ἀμφ' ἱστίον δὲ μέλας εἰλίσσετο χισσὸς ἄνθεσιν τηλεθάνων· χαρίεις δ' ἐπὶ καρπὸς ὀρώρει.

669). (κειμ. 668). Ἀντὶ τοῦ *immania* κεῖται παρ' ἄλλοις ἐν τῷ καιμένῳ *inania*. Εἰ δέ τις ταύτην τὴν γραφὴν προαιρεῖται, ἀντὶ τῶν *τίγρεις τε καὶ ἄγρια λυγκῶν*, τιθέτω ἐν τῇ μεταφράσει· *τίγρεις καὶ ἐτώσια λυγκῶν* εἶδεν· καλοῦνται δὲ ἐτώσια ἅτε φάσματα θηρίων, οὐκ ἀληθῆ δὲ θηρία ὄντα. Ἦσαν δὲ τίγρεις καὶ λύγες καὶ πάνθηρες ἱερὰ τῷ Βάκχῳ τετιθαστευμένα θηρία, τὸ ἅρμα ἔλκοντα τοῦ Θεοῦ.

676). (κείμ. 675). *λεπίδεσσι ποιητικῇ ἀδείᾳ ὁ Ὀβίδιος χρώ-
μενος λεπιδωτὸν ποιεῖ τὸν δελφῖνα, γυμνὸν ὄντα λεπίδων.*

677). (κείμ. 676). *Ἐπισχεθείσης τῆς νεῶς θαυματουργία τοῦ
θεοῦ, τὰς ἐμβεβαπτισμένας καὶ ἀνθισταμένας τῇ κινήσει κώπας ὁ
Λίβυς κατ' ἐναντίαν φορὰν κινήσαι βουλόμενος ἤσθετο τὰς χεῖρας
πρῶτον εἰς πτερύγια μεταβαλλομένας.*

691). (κείμ. 690). *Δίη, τῇ Νάξω· ἴδε σημ. εἰς στ. 598.*

713 καὶ 714). (κείμ. 712 καὶ 713). *μήτηρ, ἡ Ἀγαυή· κά-
σιες δὲ δύο· ἡ Ἰνὼ καὶ ἡ Αὐτονόη.*

734). (κείμ. 733). *Ἰσμηρίδες καλοῦνται αἱ Θηβαῖαι ἀπὸ
τοῦ ταῖς Θήβαις παραρρέοντος ποταμοῦ Ἰσμηνοῦ.*

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ἌΛΚΙΘΟΗ ἡ τοῦ Μινύου θυγάτηρ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἐν τοσαύτῃ ὀλιγορίᾳ τὰ τοῦ Βάκχου ποιοῦνται ὄργια, ὥστε τὴν τοῦ θεοῦ ἐορτὴν ἐπιστᾶσαν ἀπαξιῶσι συνεορτάσαι· οἵκοι δὲ μένουσαι ἐριουργοῦσι καὶ μύθους διηγοῦνται ἀλλήλαις, ἔν' ἧδιον οὕτω τὸν χρόνον διάγωσι. Καὶ ἡ μὲν αὐτῶν (ἡ Ἀρσινόη ἢ Ἀριστίππη) τὸν ἀτυχῇ Πυράμου καὶ Θίσβης ἔρωτα καὶ τὴν ἀμφοτέρων αὐτοχειρίαν διέξεισιν, ὧν τὸ αἷμα τὰς τῆς ἐγγύς συκαμίνου ρίζας ἀρδεῦσαν τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου λευκὸν πρότερον ὄντα ἐμέλανε. Εἶτα δ' ἡ Λευκονόη τὸν Ἀπόλλωνος ἔρωτα εἰς Λευκοθόην τὴν Ὁρχάμου τοῦ Ἀχαιμενῶν βασιλέως θυγατέρα μυθολογεῖ, ἣ πρόσσειν ὁ θεὸς Εὐρυνόμῃ τῇ αὐτῆς μητρὶ ἑαυτὸν εἰκάσας καὶ κρύφα συγγίγνεται. Ἡ δὲ Κλυτία ζηλοτυπήσασα τὴν κλεψιγαμίαν τῷ πατρὶ ἐκείνης μὲνυει, καὶ πόθῳ Ἀπόλλωνος αἰεὶ τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν ἥλιον τρέπουσα εἰς τὸ ἄνθος ἡλιοτρόπιον μεταβάλλεται. Τρίτῃ δ' ἡ Ἀλκιθόη τὸν τῆς ναϊάδος Σαλμακίδος εἰς Ἑρμαφρόδιτον ἔρωτα διηγεῖται, ὃ ἡ νύμφη ἐπιμανεῖσα οὕτω περιεπλάκη ἀναινομένῳ, ὥστε ἀμφοτέροι εἰς ἓν ἀνδρόγυνον σῶμα συνέφυσαν. Τοῦ δὲ μύθου αὐτῇ πέρας ἔχοντος ἤδη, τυμπάνων αἶφνης καὶ αὐλῶν καὶ κυμβάλων ἐξ ἀοράτου ἀκούεται ἤχος, καὶ ὁ ἰσθὺς εἰς κλήματα μετατρέπεται, καὶ ἄλλα φαίνεται τέρατα, οἷς ἔμφοβοι αἱ Μαινάδες γινόμεναι εἰς νυκτερίδας μεταμορφοῦνται. Ἰνῶ δὲ ἡ Κάδμου μὲν θυγάτηρ, τοῦ δὲ Βάκχου τροφός, μέγα ἐπὶ τούτῳ τε καὶ

τῷ ἀνδρὶ Ἀθάμαντι καὶ τοῖς τέκνοις φρονοῦσα, παροξύνει τὴν Ἥραν, ἣ κατελθοῦσα εἰς ἄδου τὰς Ἑριννῦς κατ' ἐκείνων ἐξερεθίζει. Ἑμμανῆς δ' ὑπὸ τούτων γενόμενος ὁ Ἀθάμας, κτείνει μὲν τὸν νήπιον παῖδα Κλέαρχον (ἢ Νέαρχον), διώκει δ' ὥς λείαναν τὴν Ἰνώ, ἣ τὴν μανίαν φεύγουσα τοῦ ἀνδρός, τὸν παῖδα Μελικέρτην βαστάζουσα εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἔρχεται, κακεῖ σὺν τῷ παιδί ἀπὸ τῶν Σκιρωνίων πετρῶν εἰς θάλασσαν ἄλλεται. Τούτου οὖν γενομένου, ἀμφοτέροι εἰς θαλασσίους θεοὺς μεταβάλλονται· καὶ ἡ μὲν Ἰνώ Λευκοθέα, Παλαίμων δ' ὁ Μελικέρτης μετονομάζεται. Αἱ δὲ θεράπαιναι, ἐπειδὴ μάτην τὴν Ἰνώ μεταθέουσαι ἀνεζήτησαν, ὑποτοπήσασαι τὸ γενόμενον, τὴν συμφορὰν κατοδύρονται, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰς πέτρας, αἱ δ' ἐς ὄρνεις ὀργῇ Ἦρας μεταμορφοῦνται. Εἶτα δ' ὁ Κάδμος κατὰ δυνος τοῖς γεγεννημένοις, τὰς Θήβας καταλιπὼν εἰς Ἰλλυρίαν ἀπέρχεται σὺν τῇ γυναικί, ἔνθα ἀμφοτέροι μεταβάλλουσι τὸ εἶδος εἰς ὄφεις. Μόνος οὖν ἔτι τῶν τοῦ Βάκχου ὀλιγορύντων περιλείπεται ὁ Ἀκρίσιος, μητροπάτωρ ὢν Περσέως τοῦ τὴν δρακοντοκόμον κεφαλὴν τῆς Μεδοῦσης ἀποτεμόντος, ἧς τῷ αἵματι ποτισθεῖσα ἡ γῆ ὄφρων εἶδη φύει πολλά. Καὶ τὸν Ἀτλαντα δ' ὁ Περσεύς, ἐν Λιβύᾳ ξενίσαι ἐναντιόμενον, τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν ἐπιδείξας ἀπολιθοῖ. Εἶτα δ' ἀποπτὰς εἰς Αἰθιοπίαν κακεῖ Ἀνδρομέδαν τὴν τοῦ Κηφέως ἐπὶ τῇ πέτρᾳ πεπεδημένην ἰδὼν καὶ οἰκτείρας, τὸ ἐπ' αὐτὴν πεμφθὲν κῆτος κτείνει καὶ τὴν παρθένον σώζει· καὶ φυτὰ δ' ἐκεῖ θαλάσσια τῇ τοῦ γοργονείου αἵματος ἐπαφῇ ἀπολιθώσας γυναικὰ ἄγεται τὴν σωθεῖσαν, τοῦ πατρὸς αὐτὴν ἀρμόσαι τῷ σωτῆρι ὑποσχομένου· εἶτα τῷ Κηφεῖ τὰ κατὰ τὴν ἀποτομὴν τῆς γοργονείου κεφαλῆς πυθνανομένα καὶ τὴν τοῦ Πηγάσου ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῆς βλάστησιν διηγείται.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ Δ'. ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Αἱ τρεῖς τοῦ Μινύου κόραι ἐν πολλῇ ἀλογίᾳ τὸν Βάκχον ποιοῦ-
μεναι, ἑορτὴν τινα τοῦ θεοῦ, ἣν αἱ Θηβαῖαι γυναῖκες ἄγουσιν,
ἐριουργίᾳ καὶ ἰστοουργίᾳ βεβηλώσαι τολμῶσι, καὶ τούτῳ μύ-
θοις ἀλλήλας τέρπουσιν, ὧν τινες παρασυνάπτονται.

Ἀλλ' οὐκ Ἀλκιθόῃ Μινυτῆς δεκτὰ θεοῖο
ώϊετ' ὄργι' ἔμεν· ἰταμῶς δ' ἀπέφασκ' ἔτι Βάκχον
ἐκφῦναι Ζηνός, κοινωνοὺς τ' εἶχεν ἀδελφάς
δυσσεβίης. Ἰερεὺς δὲ ἄγειν ἐκέλευσεν ἑορτὴν,
ἔργα δὲ δεσποίνας σὺν δμωῖάδεσσι λιπούσας
στέρνα δορῆς πυκάσαι καὶ ἐθειρῶν ἄμματα λῦσαι,
στεψάσας τε κόμην φυλλώδεα θύρσον ἐλέσθαι·
δεινὸν δὲ προέφασκεν ἀτιμηθέντος ἔσσεσθαι
αἰψα θεοῖο χόλον. γαμεταὶ κοῦραί θ' ὑπάκουσαν·

- 10 ἰστοὺς δ' ἄρ ταλάρους τ' ἡδ' ἔργ' ἀτέλεστ' ἀπέθεντο,
καὶ ἄγον οἱ θύεα, βρόμιον λύσιόν τε καλεῦσαι,
πυριγενῇ, δίγονον, μοῦνόν τε διμήτορα Βάκχον.
Πρὸς δ' ἔτι μιν νυσῆα, θυωνέα τ' αὔον ἄκαρτον,
ληναῖόν τε Θεὸν φρενοτερπέα, ἀμπελοφύτην,
νυκτέλιόν τ' ἰδ' Ἰακχον, ἰδ' εὐϊον, αὐξίβιον τε
καὶ ὄσας, Διόνυσε, παρ' ἔθνεσιν Ἑλλάδος ἄλλας
εἰληχας κλήσεις· σὴ γάρ θ' ἦδη ἀμάραντος·
αἰδῖος σὺ πάϊς· κάλλιστος δ' αὖτ' ἐν Ὀλύμπῳ
φαίνεται ὑψιτάτῳ· κεράων δ' ὅτ' ἄτερθε πάρεσσι,
20 εἰκελὸς εἰς κούρη· δέδμηται πᾶσά σοι Ἥως
ἔς τ' Ἰνδοὺς μέλανας, ὅθι περ Γάγγης χθόνα τέγγει.
Πενθέα σὺ κτείνεις, βουπληγοφόρον τε Λυκοῦργον,
δυσσεβέας, πάνσεμνε, καὶ εἰς ἄλα σώματα βάλλεις
Τυρσηνῶν· σὺ δέρης ἐποχεῖται στικτοχαλίνων

- λυγκῶν συζυγέων. Σάτυροι δ' ἄμ' ἔποντ' ἰδὲ Βάκχαι,
 οἰνοβαρῆς τε γέρων, νάρθηκι κλονούμεν' ἐρείδων
 γυῖα, ὄνῳ κυφῷ ἐποχούμενος οὐ τι βεβαίως·
 Ὅπποσε κεν βῆγης, ἀνδρῶν βοή ἤδ' ἐ γυναικῶν
 ὄρνυται, ἤδ' ἐ χέρεσσι κροτούμενα τύμπανα πάντη
 30 κύμβαλά τ', ἡδ' ἐύτρητος ἐπήχεϊ πύξινος αὐλός·
 πρῆγς, λίσσονταί σ' Ἴσμηνίδες, ἅμμι παρείης!
 ἱρὰ σά τ' ἀμφιέπουσι· μόναι Μινυηίδες οἴκοι
 ἔργοις ἰσχανόωσιν ἐορτάς, Εὐῆτ, ἀκαίροις,
 ἢ ἔρια γνάπτουσai, ἢ ἀντίχερι κλώθουσai,
 ἢ ἰστουργεῦσαι καὶ ἐπείγουσαι θεραπαίνας·
 τῶν δέ τις ἀντίχερι μίτον ἔλκουσ' εὐδινήτῳ,
 ἔννεπεν· ὄφρ' ἄλλαι ἐλινύουσai τελέουσιν
 ἱρὰ ψευδέα, δεῦτ' ἄγετ' ἅμμες, τάς περ Ἀθήνη,
 κρείσσων δὴ κείναιο θεοῦ θεά, ἐνθάδ' ἐρύκει,
 40 ποικίλα μυθολογεῦσαι ἐλαφρὸν θείομεν ἔργον
 χειρῶν· εἴτι δ' ἔχει μῆκος χρόνου ἅμμι βραχῦναι,
 δεῦτ' ἄγετ' ἀλλήλων κενεῆς παρέχωμεν ἀκουῆς.
 ἦνῃσαν μῦθον· πρῶτην δ' ἐκέλευον ἀδελφὰς
 κείνην μυθεῖσθαι· ἢ δ' ἐκ πολλῶν ὅ,τι εἴποι,
 φράζετο· ἡείδῃ γάρ ἐνὶ φρεσὶ πολλὰ μάλ' ἦσι·
 δίξε δ' ἄρ', εἰ περὶ σεῦ εἴποι, βαβυλώνιον ἔρνος,
 Δερκέτι, τὴν Συρίῃ πιστεύει εἶδος ἀμειψαί
 καὶ λεπίδεσσι δέμας κατὰφρακτον τέλματα δύνειν,
 ἢ ὡς σὴ πτερύγεσσι πυκασθεῖς' ἔκτοθε κούρη
 50 ὑστάτῃ ἐν λευκοῖσι διήγυσεν ἤματα πύργοις,
 ἢ ὡς δὴ βοτανῶν δεινῷ σθένει ἡδ' ἐπαισιδῇ
 ἔλλοπας εἰς ἰχθὺς Ναιῖς νέα σώματ' ἔτρεψεν,
 ὄφρ' ἔπαθον καὶ αὐτὴ ὁμοῖα, ἢ ὡς μόρα δένδρον
 λευκὰ φέρον πρίν, νῦν μέλανα τρέφει, αἵματι χρανθέν.
 οὗτος ἐήνδανε μῦθος, ὃν οὐκ ἔκπυστον ἐόντα
 ἤρξατο ὧδ' ἐνέπειν· τὸ δ' ἄρ' εἶριον εἶπετο νήτρω.

Μία τῶν Μαινάδων (ἡ Ἀρσινόη ἢ Ἀριστίππη) τὸν Πορξάμου καὶ Θίσβης ἔρωτα πρώτη διέξεισι. Πύραμος, φησί, καὶ Θίσβη ἐν Βαθυλῶνι, δεινῷ ἀλλήλων ἔρωτι κατεχόμενοι, συνελθεῖν εἰς γάμον κωλύονται ὑπὸ τῶν γονέων. Συντίθενται οὖν ἀμφότεροι ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ τοῦ Νίνου μνημεῖον παραγενέσθαι νυκτός· καὶ προτέρᾳ μὲν ἐκεῖσε ἡ Θίσβη ἀφικομένη, ἄρκτω περιτυχοῦσα, φεύγει· αὕτη δὲ τὸ φῶρος τῆς παρθένου τῶν ὤμων ἀπολισθῆσαν τοῖς ὁδοῦσι δακοῦσα καθαιμάσσει· δευτέρως δ' ὁ Πύραμος ἐπὶ τὸν συγκείμενον τόπον ἰλθὼν καὶ ἅμα μὲν τὰ τοῦ θηρὸς ἔχγη, ἅμα δὲ τὸ αἱματόφυρτον φῶρος ἰδὼν, τὴν Θίσβην ἀπαλοῖναι τοπάσας, ἐαυτὸν ἀποκτείνει· ἡ δὲ Θίσβη ἐπανελθοῦσα καὶ νεκρὸν θεασαμένη τὸν ἑραστήν, τῷ αὐτῷ ἕξει ἐαυτὴν διαχρῆται. Τῷ οὖν αἵματι τῶν ἑραστῶν ἡ ἐγγὺς μορφή ποτισθεῖσα αἰμόχρουν ἐξ ἐκείνου τὸν καρπὸν φέρει.

- Πύραμος εἶδος ἄριστος ἐν ἡθέοις ἰδὲ Θίσβη
 κουράων πασέων προφερεστάτη, ἃς ἔχεν Ἡώς,
 ἐν πόλει, ἦν πλίνθοισι Σεμίραμις, ὡς φάτις, ὀπτῆς
 60 τείχισεν αἰπεινήν, ὁμότοιχά ποτ' οἰκί' ἔναιον.
 Πρῶτον γειτονίῃ ἀλλήλοις γνώρισ' ἐκείνους,
 ἠῦξε δ' ἔρωτα χρόνος· καὶ κε σφε συνῆψ' Ὑμέναιος,
 ἀλλὰ τοκῆες ἔρυξαν· ὃ δ' οὐ σθένον οὔτοι ἐρύξαι,
 ἄμφω ὁμῶ κάτοχοι πόθῳ ἔνδοθι κῆρ ἐφλέγοντο.
 οὔσφι συνίστωρ ἦν τις· ἔφραζον νέύμασι πάντα·
 πῦρ δὲ καλυπτόμενον φλέγεν αἰεὶ ἔνδοθι μάλλον.
 Σχίσμα τι λεπτὸν ἔχεσκε δυοῖν μελάθροιν μεσότοιχος,
 ἦκα ῥαγείς τὸ πάροιθεν, ὅτ' οἰκοδόμοι μιν ἔτευχον.
 οὔτις ἐκείνο χρόνου διὰ μακροῦ ῥῆγμα νόησεν.
 70 ἀλλὰ τί λήθει ἔρωτα; ἑρασταί, κεῖν' ἐφράσασθε
 θήκατέ τ' αὐδῆς οἶμον· ἀκινδύνως διὰ ῥωγμῆς
 πέμπεσθ'· εἰώθει ψιθυρίσματα κωτίλ' ἐρώντων·
 κεῖθι θάμ' ἔνθεν Θίσβη ἰδ' ἔνθεν Πύραμος ἔστη·
 ἀλλήλων δ' ἠδεῖαν ἀναπνεύοντες αὐτμήν
 ἠῦδων “βάσκανε τοῖχε, τί δὴ σὺ ποθεῦντας ἔεργεις;
 » ποσίσχον ἦν κε δόμεν σε ὄλω χροὶ ἅμμε συνελθεῖν,
 » εἰδ' ἄρα τοῦτο μέγ', ἅμμι χανεῖν γούν, ὥστε φιληῆσαι;
 » οὐδ' ἀχαριστοῦμεν πολλήν δ' ἄμφω χάριν ἰδμεν,

- » οὔνεκεν οἶμον ἔπεσσαν ἐς οὐατα φίλτατ' ὑπάξεις.
- 80 Τοῦτ' ἐπεὶ ἠυδάξαντο μάτην ἐκάτερθεν ἐρασταί,
 ἀκροκνεφεῖς φάν' χαῖρε· δόσαν δὲ φιλήματα τοίχῳ
 ἀμφοτέρωι ἐκάτερθ' οὐκ ἐς τὸ πέραν διόντα.
 πυρσοὺς δ' εὖτ' Ἡὼς νυχίους ἀπέλασσε φανείσα
 καὶ ἔρσην βοτανῶν τέρσην' ἀκτίνεσι Φοῖβος,
 ἦλθον ἐς ἠθάδιον χῶρον πάλιν· ἦκα δὲ πρῶτον
 πολλὰ σχετλιάσαντες ἐβουλεύσαντο κρυφῆδόν
 ἐξίμεναι θυρέων φύλακας διὰ νύκτα λαθόντες,
 ἔκ τε δόμων βάντες προλιπεῖν ταχὺ ἄστεος ἔρκος,
 ὄφρα δὲ μὴ πλάζοιντο κατ' ἀγροὺς ἔνθα καὶ ἔνθα,
- 90 ἐς τύμβον Νίνωιο συνίμμεναι· ἡδὲ κρυβῆναι
 δένδρου ὑπὸ σκιῇ· ἦν μορῇ λευκοῖσιν ἐκεῖθι
 βεβριθυῖα μόροις ψυχρῆς μάλα πίδακος ἄγχι·
 Εὐαδὲ συνθεσίη· φέγγος δὲ βραδύ σφι δοκῆσαν
 ὕδαθ' ἀλὸς κατέδου, νύξ δ' ἐξ ὑδάτων ἀνόρουσε.
 κερδαλέη Θίσβη θαιρούς στρέψασα δι' ὄρφνης
 ἐξέβη ἦκα λαθοῦσα· καλυψαμένη δὲ πρόσωπον
 ἴξε τάφον καὶ κεῖθ' ὑπὸ δεινδρέῳ ἔζετο ῥητῶ·
 θάρσυνέν μιν ἔρω. Ἦνι γνάθον ἔρχεται αἶφνης
 αἰμοφόρουκτον ἔχουσα βοῶν φόνῳ ἔνθα λείαινα
- 100 δίψαν ἀκεσσομένη ἀγχιρρόου ὕδατι πηγῆς.
 τὴν δ' ἔκαθεν Μήνης βαβυλωνίη ἔδραχ' ὑπ' αἴγλη
 Θίσβη, καὶ δνοφερὸν φύγ' ὑπὸ σπεῖος τρομέουσα,
 ἐν δὲ φυγῇ νώτων ἀπολισθὸν κάλλιπε φᾶρος.
 δίψαν ἐπεὶ δὲ λείαιν' ἠκέσσατο νόματι πολλῶ,
 ἔνθεν ἀποστείχουσ' εἰς ὕλας, φάρεϊ λεπτῶ
 κῦρσε μόνῳ καὶ ὁδοῦσι φόνον στάζουσι λάχισσεν.
 ὕστερος ἐξελθὼν θηρὸς ἶδεν ἀτρέκε' ἵχνη
 ἐν βαθέῃ κονίῃ καὶ πᾶν ὥχρησε πρόσωπον
 Πύραμος· ὥς δὲ καὶ εἴμα πεφυρμένον αἵματι κεῖθι
- 110 ἔδρακ', εἶπε, ,, δὴ ἦδ' ἅμα νύξ διολέσσει ἐραστάς,

- τῶν περ ἐπάξιος ἦν δολιχοῦ κείνη βίοτοιο.
 αἰτίας εἰμ' ἐγώ· ἥ σ' αὐτὸς κτάνων, ὧ κακόποτμε,
 ὃς φοβερὸν χῶρόν σ' ἐλθεῖν διὰ νύκτα κέλευσα,
 οὐδ' ἡλθον πρότερος· τὸ δ' ἐμεῖο δαίξατε σῶμα
 καὶ δάκνοντες δάψατ' ἀλιτροῦ ἔγκατ' ὁδοῦσιν,
 ὧ λείοντες, ὅσοι γ' ὑπὸ ταύτῃ ναίετε πέτρῃ·
 ἀλλ' εὖχεσθ' οἷτον δειλοῦ πέλει,, ἔννεπ'· ἰδ' ἔσθος
 γῆθεν ἐλὼν Θίσβης ὑπὸ ῥητὸν δένδρον ἔνεικε·
 δάκρυ' ἐπεὶ δ' ἄρ' ἔδωκε φιλήματά τ' ἔσθει κείνῳ,
 120 ἔννεπε· “δέξαι καὶ πόμ' ἐμοῦ νῦν αἵματος αὐτοῦ,,
 ὃν δ' ἔζωστο σίδηρον ἐς ἔγκατ' ἔωσεν ἐρείσας,
 αὐτίκα τε θνήσκων ὠτειλῆς ἔξελε θερμῆς·
 αἶμα δ' ἀνηκόντιζε χαμαὶ τετανυσμένου οὕτως,
 ὥς ὅτε τις ῥάγῃ αὐλὸς ἄφαρ μολίβοιο βλαβέντος,
 συρίζων δ' ἄρ' ὕδωρ δι' ὀπῆς ἐκὰς ἐξαφίησι
 λεπταλέον, τοῦ περ τε βολῆς χυτὸν ἡέρα τέμνει.
 αἶματι ῥανθέντες καρποὶ δένδρου μετέχρωσθεν
 εἰς μέλανας, καὶ ῥίζα διανθεῖσ' ἐνδοθι λύθρῳ
 πορφυρὴν δεῦσεν μόρα χροίῃ ἐκκρέμε' ὄζων·
 130 Ἦνιδε, μὴ ἀπάφῃ δείδουσ' ἔτι κείνη ἐραστήν,
 κεῖσ' ἐπάνεισι· φίλον δ' ὅσσοις φρεσσὶν τε ματεύει,
 κινδύνους ποθέουσ', ὅσσοις ἤλυξεν, ἐνισπεῖν.
 ὥς δ' ἶδε χῶρον ἰδ' ἀλλοίην τόθι δένδρεος ὄψιν,
 δίζε μόρων χροίῃς ἔνεκ' εἰ ῥ' ἔτεῃ ἔπλε κείνο.
 ἔφρα δὲ δίζεν, ἄφνω σπαίροντ' ἶδε γυῖα καὶ οὐδας
 αἱματόεν πλήσσοντα· ἐχάσσατο δ' αὐτίκ' ἰδ' ὦπα
 ὠχροτέρῃ πύξου ἔφριξ' ὅλη, ὥς τε θάλασσα
 φρίσσει, ὅθ' ὕδει ἄκρῳ θίγε λεπτὴ ποντίας αὔρα.
 ὥς δ' ἄρ' ἐόν, τυτθὸν τότε ἐπισχοῦσ', ἔγνω ἐραστήν,
 140 τύψασα πλατάγησεν ἑὰς χέρας, ἃς ἀπεώκει·
 τιλλομένη δὲ κόμην καὶ σῶμα φίλον περιφῦσα
 δάκρυ' ἔμιξε λύθρῳ, δακρύων θ' ἐν τραύματ' ἐπλησε·

- χείλεσι δὲ ψυχρὸν φθιμένου φιλέουσα πρόσωπον
 ἔκραγεν· “ὦ μοι! τίς σέ μ’ ἀφείλετο, Πύραμε, αἴσα;
 » Πύραμ’, ἔπεσσί’ μ’ ἄμειψαι· ἴδ’, ὦ φίλε, σή σε κικλήσκει
 » Θίσβη, κέκλυθί μευ καὶ ὀπωπὴν σὴν ἐπάειρον,,
 Πύραμος ὅσσε μόρῳ βεβαρημένῳ, οὔνομ’ ἀκούσας
 Θίσβης, ἦκ’ ὤϊξεν, ἰδὼν δέ μιν αὖ ἐκάλυψεν·
 ἦ δ’ ἐπεὶ εἴμα ἐὼν κολέον τ’ ἐλεφάντινον ἔγνων
 150 φάσγανον οὐκέτ’ ἔχοντα, τοῖ’ ἔκφατο. “δύσμορε, χεῖρσε
 » ὤλεσε σὴ καὶ ἔρωσ· καὶ ἐμοὶ σθένει ἐς τόδε μοῦνον
 » χεῖρ· καὶ ἔρωσ ἔσθ’, ὅς τ’ ἰσχὺν ἐπὶ τραύματ’ ὀπάσσει.
 » ἔψομ’ ἀποικομένῳ· τευ αἰτίη ἔσσομαι οἴτου
 » καὶ συνοδίτις· ἐμεῦ δ’ ὃν ἀποσπάσαι ἔσθενε μοῦνος
 » πότμος, τόν δ’ οὐδ’ οὗτος ἀποτμήξει ποτ’ ἐπελθὼν·
 » τὴν δ’ εὐχὴν μούνην ἄμφοῖν ἐπακούσατε νῶϊν,
 » ὦ λίην δύστηνοι ἐκείνου ἐμοὶ τε τοκῆες,
 » οὐς μακρὸς δ’ ἔξευξ’ ἔρος ἡδ’ ὁμὸς ἐνθάδε πότμος,
 » μὴ σφιν ὁμοῖο τάφοιο μεγένηται· αὐθι κυρῆσαι·
 160 » καὶ σὺ δὲ δένδρον, ὃ νῦν δὴ κείνου σῶμα καλύπτεις
 » μούνου ὑπ’ ἀκρεμόνεσσι καὶ αὐτίκα δοιὰ καλύψεις,
 » σῆμα φόνοιο φέρον, ὀρφνὸν φύε καρπὸν ἔσαιέν,
 » οἷος πένθει ἄρηρε, φονῆς μνημ’ ἀνδράσι δισσης.,,
 φῆ· καὶ ὑπὸ πρυμνὸν στῆθος στόμα θεῖσα μαχαίρης,
 σῶμ’ ἐπέρεισε σιδήρῳ ὑπαὶ φόνου εἰσέτι θερμῷ.
 ἀλλ’ εὐχῶν κούρης θεοὶ ἔκλυον ἡδὲ τοκῆες·
 χροίη γάρ τε μόρων πεφθέντων ἐστὶ μέλαινα,
 ἔκ τε πυρῆς ἃ λέλειπται, ὁμῇ ἐνὶ κάλπιδι κεῖται.

Δευτέρᾳ ἢ Λευκονόῃ διὰ βραχυτάτων μνημονεύει τὴν τοῦ Ἀρεως καὶ τῆς Ἀφροδίτης κλεψιγαμίαν, οὗς ὁ Ἡφαίστος ἐπ’ αὐτοφύρῳ συγκοιμημένους κατέλαβε, βρόχοις καὶ δικτύοις ἀοράτοις ἀμφοτέροισι ἐν τῇ κοίτῃ περιβαλὼν. Χαλεπήνασα δ’ ἢ θεὰ Ἀπόλλωνι τῷ μνησάντι, ἐτιμωρήσατο αὐτὸν βέλει τοῦ υἱοῦ. Πρῶτον οὖν τῶν τοῦ Ἥλιου ἐρώτων ἢ Λευκονόῃ τὸν πρὸς Λευκοθόῃ τὴν τῶν Περσῶν βασιλίδαν μυθολογεῖ, ὃν Κλυτία ἢ ἀντιπατρὶς ζήλοτυπούσα τῷ ἐκείνης πατρὶ Ὀρχάμῳ ἐμήνυσε.

Τούτου δὲ τὴν κόρην κατορύξαντος ζῶσαν, ὁ Ἀπόλλων αὐτὴν εἰς λίβανον τὸ δένδρον μετέβαλε.

Πάυσατο καὶ διάλειμμ' ὀλίγον γένετ'· ἤρξατο δ' εἶτα

170 Λευκονόη ἐνέπειν· σιγῇ δ' ἤκουον ἀδελφαί.

« Καὶ τόν δ', ὅς διέπει πάντ' αὐγῆς αἰθερίησιν.

» ἥλιον εἶλεν ἔρωσ· Φοίβου μυθήσομ' ἔρωτας·

» τοῦτόν φασι πάλαι Παφίης ἰδέειν σὺν Ἀργῇ

» μοιχοσύνην πρῶτον· λεύσσει γὰρ πάνθ' ὅγε πρῶτος·

» ἥλγησ' οὖν ἐπὶ τῷ, καὶ ἀκοίτη, υἱεὶ Ἑρῆς,

» φῆνε γαμοκλοπίην ἰδὲ χῶρον· τοῦ δ' ἐλύθη κῆρ,

» ἔργα δέ θ', ὅσσα σιδηροκόπος τότε δεξιῇ ἴσχειν,

» ἔκπεσε· λεπτάς δ' αἶψα πέδας ἤρτυνε σιδήρου,

» δίκτυά τ' ἠδὲ βρόχους, οἳ ὀφθαλμοὺς ἀπαφίσκει.

180 » κρείσσονες οὐ καὶ γένοιντ' ἔργου κείνου διάλεπτου

» στήμονες, οὐδὲ δοκοῦ ἐξημμέν' ἀράχνι ὑπερθε·

» πάντα δὲ βαιῇ ἔτευξ' ἐπιπειθέα θίξει ἰδ' ὥσει

» χειρῶν, ἀμφὶ τ' ἔχευεν ἀπάντη εὖ μάλα λέκτρῳ.

» ὥς δ' ἄρ' ὁμοῦ μοιχός τ' ἄλοχός τ' ἐπὶ δέμνι ἔβησαν,

» τεχνοσύνη πόσιος καὶ καινότεροισι βρόχοισιν

» ἔσχεθεν ἐν μέσσοις ἄμφω ἔργοις φιλότῃτος.

» Ἀήμιος ἀμπετάσας δ' ἐλεφάντινα ῥίμφα θύρετρα,

» εἰσεπόρευσε θεούς· κείνοι δ' αἰσχροῦς πεπέδοντο

» ἐν λέκτρῳ. ἱλαρῶν δὲ θεῶν τις ὁμοίῳ ἐν αἴσχει

190 » ἠὔξατο κείσθ'· ἄλλοι δ' ἐγέλασσαν· δηθὰ δὲ μῦθος

» πάντα κατ' οὐρανὸν οὗτος ἔην διάπυστος.

» Τίσσατο ἡ Κυθήρεια καταγγελίην μετόπισθε·

» κείνον δ', ὅς τότε οἱ κρυφίους ἥλγυνεν ἔρωτας,

» σίναθ' ὁμοίῳ ἔρωτι· τί δὴ, Ὑπερίωνος υἱέ,

» ὦνησέν σε τότε εἶδος ἥ εἶλη ἥ ἔκχυτος αἶγλη;

» ὅς χθόνα σῶ φλεγέθεις πᾶσαν πυρί, δὴ πυρὶ καινῷ

» αἶθερ· ὅς δ' ὁράαν εἶν αἰθέρι πάντα τέταξαι,

» Λευκοθόην λεῦσσαι καὶ τῇ δ' ἐπὶ κόρῃ ἔρειδες

- » Κόσμῳ ὀφειλόμενον τεὸν ὄμμα· ὅτε μὲν ῥ' ἀνέτελλες
 200 » πρῶτον, βράδιον δὲ καθ' ὕδωρ ἄλλοτ' ἔδυνες·
 » δὴν δ' ἐσορῶν κείνην μήκυνες χείματος ὥρας·
 » ἔσθ' ὅτε δ' αὖ πάθεος σῆς αὐγῆς ἀψαμένιοι
 » φθίνες, ἰδ' ἐπτοίεις ζόφῳ ἀνδρῶν ἐμφοδὸν ἦτορ·
 » ὠχρίαες δ' οὐχ ὅττι Σελήνῃ σ' ἔγγιον αἵης
 » κινυμένη ἐκάλυπτ', ἀλλ' ὠχρὸν ἔρωσ ἐτίθει σε,
 » κείνης δὴ ἦρας· οὐδ' ἄρ' Ῥόδος ἢ Κλυμένη σε,
 » ἢ ἐ καλὴ Κίρκης ἔχεν Αἰαίης γενέτειρα,
 » ἢ Κλυτίη, ἢ σὴν καὶ ἀτιζομένη ποθέεσκεν
 » εὐνήν, τῆμος δ' ἔνδον ἐτείρετο τραύματι λυγρῷ.
 210 » Λευκοθόῃ λήθην πολέων ποίησε γυναικῶν,
 » τὴν ἄρα θυοφόρου καλλίστη ἐγείνατο φύτλης
 » Εὐρυνόμῃ· κούρη δ' ὑπέρεσχεθ' ἀεξηθεῖσα
 » μητέρα κάλλει τόσσον, ὅσον πάσας γενέτειρα·
 » τῆς δὲ πατὴρ ἦνασεν ἀχαιμενίης πτολίεσσι
 » Ὀρχαμος, ὃς γενεὴν ἀπὸ Βήλου ἔβδομος ἦεν·
 » Ἔστιν ὕφ' ἐσπερίῃ περάτῃ νέμος ἡλίου ἵππων·
 » ἀντὶ χλόης δ' ἔστ' ἀμβροσίη, ἢ δὴ σφι καμόντα
 » γυῖα μεθήμερίοισι πόνοις τρέφει ἡδ' ἀναπαύει·
 » ὄφρ' οὖν οὐρανίην ἐνθ' ἦσθιον ἵπποι ἐδωδήν,
 220 » νύξ τ' ἐτέλει ἐὼν ἔργον, ἐσῆλθε φίλον θεὸς οἶκον,
 » εἶδος ἐὼν τρέψας εἰς Εὐρυνόμην γενέτειραν·
 » ἐν δμοῇς δὲ δις εἴς ὑπὸ λύχνῳ νήματα λεπτὰ
 » ἔδρακε Λευκοθόῃ στρεπτῇ νήθουσαν ἀτράκτω·
 » Ὡς δ' ἄρ' ἔκυσσε φίλῃν τόθι κούρην ἡὔτε μήτηρ·
 » « κρυπτόν ἐρῶ τι, εἶπεν· ἀπόστητ', ὦ θεράπαιναί,
 » μηδ' ἄρ' ἐῖ ἐνέπειν κρύφει· εἴργατε μητέρα κούρη. »,
 » αἱ δ' ἐπίθοντο· θεὸς δ', ὅτε μάρτυρες ἔκλιπον οἶκον,
 » « καῖνος ἐγώ, φάτο, ὃς δολιχὸν μετρεῖ ἐνιαυτόν,
 » ὃς δὴ πάνθ' ὀράα, δι' ὃν θ' ἅμα πάνθ' ὀράα χθῶν,
 230 » Κόσμου ὄμμα· φιλεῦντα δέ σ' ἴσθι με, ἢ δ' ἄρ' ἔδαισε,

- » καὶ δέει ἡλακάτῃ καὶ νῆτρον οἱ ἔκπεσε χειρῶν.
 » Κούρη καὶ δέος ἔπρεπ'· ἀμελλήτως δ' ἄρ' ἐκεῖνος
 » εἰς ἑτεὴν μορφὴν ἐπανήλυθε καὶ ἐθάδ' αἶγλην·
 » καὶ περ δ' ἔμφοβος οὖς' ἀδοκῆτω κούρη ἐπ' ὄψει,
 » εἶξε θεοῦ κάλλει καὶ ἄδερν ἐτλη φιλότῃτα.
 » ἐφθόνει οἱ Κλυτίῃ (τὴν γὰρ μεγάλως φιλέεσκεν
 » Ἡἕλιος τὸ πάρος·) περὶ δ' ἄρ κούρη κοτέουσα
 » αἶψα γαμοκλοπίην διαφημίξασα τοκῆϊ
 » φῆνεν· ὃ δ' ὠμόφρων κείνην κατόρυξ' ὑπὸ γαῖαν
 240 » λισσομένην, χεῖράς τε πεταννῦσαν ποτί Φοῖβον
 » φθεγγόμενην θ'· “οὗτός μ' ἐδιήσατο καὶ ἀέκουσαν·”,
 » χῶμα δ' ἔπειτα τάφῳ ψάμμου ἐπέχευε βαρείης.
 » τὸν δ' ἀκτῖσι κέδασσ' Ὑπερίονος υἱὸς ὁδόν τε
 » ὦϊξ', ὄφρα πρόσωπον ὑπέκ χθονὸς αὖθις ἀείρης,
 » νύμφη· ἀλλ' οὐδ' ὥς πνιγένη' ὑπὸ βρίθει γαίης
 » κρᾶτα θυνάσθης στῆσαι, ἄπνους δὲ νέκυς κατέκεισο·
 » ἵππων δ' ἡνίοχος πτηνῶν λέγετ' ἄλγιον οὐδὲν
 » τούτου εἰσίδέειν μετὰ πυρκαϊὴν Φαέθοντος.
 » Ἡ δὴ ὅγ' ἀκτῖσι ζωθαλπέσιν ἐμπαλι γυῖα
 250 » φύχρ' ἀναθερμῆσαι πειρήσατο, εἶγ' ἐνέην οἱ·
 » ἀλλ' ἔπει αἶσα κακὴ σπουδῇ ἀνθίστατο τάσση,
 » σῶμα νεκρὸν χῶρόν τ' εὐόδμῳ νέκταρι ῥᾶνε·
 » πολλὰ δ' ὀδυράμενος “ἐμπης, ἔφατ', αἰθέρι κύρσεις·”,
 » αὐτίκα δ' οὐρανίῳ τότε νέκταρι σῶμα διανθὲν
 » ἐξετάκη, καὶ κύκλω ἐῖς πέδον ὁδμῇ ἔδευσεν·
 » εἶτα καθὲν ῥίξας διὰ βώλων ἦκα θυῶδες
 » ἐξανέτειλ' ἔρνος καὶ ῥῆξεν χῶμα καρήνων.

Τοῖς εἰρημένοισι ἡ Λευκονύη προστίθῃσιν, ὅτι ἡ Κλυτία ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ὀλιγορῆθεισα ἐτήχετο ἐπ' ἀνίας· αἷτος δὲ καὶ ἄποτος κατὰ γῆς κειμένη καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀεὶ πρὸς τὸν ἥλιον τρέπουσα εἰς ἡλιοτρόπιον μετεβλήθη.

- » Εἰ καὶ ἔρωσ ὀδύνην, ὀδύνῃ δ' ἐτίθει συγγνωστὴν
 » μῆνυσιν Κλυτίῃ, θεὸς ἐμπης οὐκέτ' ἐπλητο

- 260 » φωσφόρος, ἀλλ' αἰὲν φιλότῃτος ἀπέσχετο κούρης.
 » Ἐκφρων οὖν ὑπ' ἔρωτος ἐτήκετο ἔκτοτ' ἐκείνης,
 » νύμφας φεύγουσ' ἦστο δ' ὑπαίθριος ἤματα πάντα
 « καὶ νύκτας γυμνή, γυμνάς τ' ἀκόμιστος ἐθείρας·
 » ἐννῆμαρ δ' ἄρ' ἄγευστος ἐδῆτύος ἡδὲ ποτῆτος
 » πείνην μούνη ἐέρση ἑοῖς τε δάκρυσσιν ἐπίμπλη·
 » κεῖτο δ' ἐπ' οὐδὲ αἰεὶ μούνην δ' ἄρα δέρκετ' ἰόντος
 » ὧπα θεοῖο, πρόσωπον αἰεὶ τρωπῶσ' ἐς ἐκείνον.
 » Γιῦ' οὖν φασι πέδῳ ἐμφῦναι· καὶ τι μὲν ὠχρῆς
 » χροῖης ἐς βοτάνης μετέφυ οἱ εἶδος ἀναίμου·
 270 » μῖμνε δὲ καὶ τι ἔρευθος· ἱψ' δ' ἐκάλυψεν ὁμοῖον
 » ἄνθος ὁπωπὴν· ἥ δὲ πρὸς ἥλιον, ἰσχομένη περ
 » νῦν ῥίζης, τρέπεται καὶ τὸν πρὶν ἔρωτα φυλάσσει·,
 » ἔννεπε· θαυμαστῶ δὲ συνήρπαστ' οὐατα μύθῳ·
 » αἶ μὲν ἄπιστον ἔφαν τοῦτ' ἔμμεναι· αἶ δ' ἄρ' ἀληθεῖς
 » πάντα δύνασθαι θεούς, ἀλλ' οὐ θεὸν ἔμμεν Ἰαχχον.

Τὴν Λευκονόην ἐκδεξαμένη ἡ Ἀλκιθόη τὸν τῆς νύμφης Σαλμακί-
 δος καὶ τοῦ Ἑρμαφροδίτου διηγεῖται μῦθον· τοῦτου γὰρ ἐξ
 Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης θαυμαστοῦ γεγονότος τὸ κάλλος καὶ
 ἐπὶ τὴν ὁρώνυμον τῇ νύμφῃ πηγὴν ἐλθόντος ἐπιμανῶς ἐρα-
 σθεῖσα ἐκείνη, ἐνέκειτο ἀναινομένῳ τὸν ἔρωτα· ὃ δὲ φεύγων
 τὴν ἐγκειμένην καὶ ἐνοχλοῦσαν εἰς τὸ τῆς πηγῆς εἰσῆλατο ὕδωρ·
 ἐπεισπηδήσασα δὲ καὶ ἐκείνη ἀναποσπάστως περιπλέχθη τῇ
 ἐρωμένῳ καὶ ἤφατο τοῖς θεοῖς μηκέτι διαστῆσαι αὐτοὺς ἀπ'
 ἀλλήλων. Τὰ οὖν δύο σώματα εἰς ἓν συνέφυ μειμιγμένην ἔχον
 τῇ θηλείᾳ τὴν ἄρρενα φύσιν.

- Σίγησαν κάσιες καὶ τ' Ἀλκιθόην ἐκέλευον
 μυθεῖσθ'· ἥ δ' ὀρθοῖο δ' ἰστοῦ κερκίδ' ἰεῖσα
 ἔκφατο· “σιγῶ ἔρωτ' ἀρίδῃλον μῆλοδοτῆρος
 » Δάφνιδος Ἰδαίου, τὸν χωσαμένη δι' ἐταίρην
 280 » λαῶν νύμφῃ ἔθηκε· τόσον φλέγει ἄλγος ἐρῶντας·
 » οὐκ ἐρῶ, ὡς καινῶ φύσιος νόμῳ ἀμφίβολος πρὶν
 » φῦ Σίθων· ὅτε μὲν τ' ἄρσῃν, ἀτάρ ἄλλοτε θῆλυσ.
 » Καὶ σὲ δέ, νῦν ἀδάμα, τυτθοῦ δὲ Διὸς προ' ἐταῖρε

- » Κέλμι, καὶ ἐξ ὀμβροῦ Κουρήτας φύντας ἐνόπλους,
 » Σμίλακά τ' εἰς ἄνθος μεταβληθεῖσαν παρήμι
 » σὺν Κρόκῳ· ὑμετέρην καινῷ μύθῳ φρένα τέρψω.
 » Δυσκλείην ἔθεν ἔσχεν, ὅτεν ὅ' ἐνεχ' ὕδασι βληχροῖς
 » Σαλμακίς ἐκνευροῖ ἀνδρήϊα γυῖα θιγόντα,
 » κλυτε· λέληθ' ἀρχή· δῆλη δ' ἴς πίδακός ἐστιν.
- 290 » Ἑρμείας γόνον, τὸν ἐγείνατό σί Κυθέρεια,
 » Νηίδες ἰδαίαις πάρος ἐξέθρεψαν ἐν ἀντροῖς·
 » τοῖον ἦν σί εἶδος, ὁποῖα μητέρα κ' ἔγνωε
 » καὶ γενετῆρα ἔθεν· ἔσχεν δ' ὃ καὶ οὐνομ' ἀπ' ἀμφοῖν·
 » ἦμος δὲ τρίς πέντ' ἔτε' ἤνυσεν, οὐρεα πάτρης
 » ἔκλιπε· καὶ ῥ' Ἴδην νοσφισσάμενος θρέπτειραν,
 » ἀγνώτους χώρας ἐπαλῶμενος ἡδὲ ῥέεθρα
 » τέρπεθ' ὀρῶν ἀγνώτα· πόνον δὲ πόθος μινύθεσκεν·
 » ἵκετο καὶ λυκίας πόλιας κείνος, Λυκίης τε
 » ἀγχοῦρους Κᾶρας, καὶ λίμνης ἔδρακε φαιδρόν
- 300 » πυθμένος ἄχρῃς ὕδωρ· οὐ δοῦναξ κεῖθι πεφύκει,
 » οὔτ' ἄρ' ἄκαρπος φλοῦς, οὔτ' ἐξύσχοινος ἔλειος·
 » νᾶμα διειδὲς ἔην· λίμνης μὴν ἐστέφετ' ὄχθη
 » ποίη τε χλοερῇ καὶ ἀειθαλέσιν βοτάνησιν·
 » ἐνθάδε νόμφη ἔναι, ἀλλ' οὔτ' ἄγρης ἐπιδῶμων,
 » οὔτε βιὸν κάμπτειν, οὔτε δρόμῳ ἡθᾶς ἐρίζειν,
 » μούνη Νηϊάδων Φοῖβη ἀγνώε ταχυγούνα·
 » πολλὰκι δὴ κάσιος τοῖ' ἐκείνη φασὶν ἐνισπεῖν·
 « Σαλμακί, λάτρευ ἄκοντα ἢ αἰολόχρωτα φαρέτρην,
 » μίσγε δ' ἀεργίην θήρης καμάτῳ βαρυμόχθου· »
- 310 » ἥ δ' οὐ λάτρετ' ἄκοντ' οὔτ' αἰολόχρωτα φαρέτρην,
 » οὔτ' ἄρ' ἀεργίην θήρης καμάτοισιν ἔμισγεν·
 » ἀλλ' ὅτε μὲν κάλ' ἔλλουεν ἐῖς ἐνὶ πίδακι γυῖα,
 » ἡὲ κυτωραῖω θαμάκι κτενὶ πεῖκετ' ἐθειράς·
 » μάνθανε δ' ὃ πρέπε σί κεῖν' εἰς ὕδωρ ὀρώσας·
 » ἄλλοτε δ' ἔσθος ἔχουσα περὶ χροῖ πάγχυ διαυγές

- » κείτο χαμαὶ μαλακῶν ἐπὶ φύλλων ἢ βοτανάων·
 » πολλάκι δ' ἠνθολόγει· τότε δ' οὖν ἔτυχ' ἀνθολογεῦσα·
 » εὖτ' ἴδε παῖδ' αἰφνης, ὀφθέντα τ' ἔχειν ἐπόθησεν·
 » οὐ μὲν τῷ γε προσῆλθε, προσελθεῖν περ μεμαυῖα,
 320 » πρὶν γ' ὅτ' ἐκοσμήθη περί τ' ὅσσοις σκέψατο φᾶρος·
 » καὶ συνέθηκ' εὖ ὦπα καὶ ἔνδικ' εἰσατο καλή·
 » Τῆμος δ' ἠῦδα τοῖα· «ὦ ἄξιε κοῦρε γενέθλης
 » θεΐης· εἰ θεός ἐσσι, Ἔρωσ ἔμεναι δοκέεις μοι·
 » εἰ δὲ θνητὸς ἔπλευ, τεοὶ ὀλβιοὶ εἰσι τοκῆες,
 » ὀλβιος αὐτε κάσις καὶ ὀλβίη, εἵτις ἀδελφῇ
 » ἔστι σοι, ἡδὲ φίλῃ τροφός, ἥ σοι μαζὸν ἐπέσχε·
 » πουλὺ δ' ἐκείνων ἐστὶ μακαρτοτέρη καὶ ἀμείνων,
 » εἰ τιν' ἔχεις μνηστὴν θεῖνάι τ' ἐθέλεις παράκοιτιν·
 » εἰ τοίην τιν' ἔχεις, κρυφίῃ φιλότῃ μοι ἐφείσθω·
 330 » εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἔμ' ἔχοις· παστὸν δ' ὁμὸν εἴσω ἴοιμεν·,
 » σίγησεν νηΐς· παιδὸς δ' ἀμύητον ἔρωτος
 » φοίνιξ' αἰδῶς ὦπα, ἄεξε δὲ κάλλος ἔρευθος·
 » τοῖος ἐληθερέος δένδρου χρώς ἔπλετο μήλων
 » ἢ ἐλέφαντος ἐπιχρώστου κόχλῳ ἢ ἐσελήνης,
 » εὖτ' ἐρυθαινομένη χαλκοῦ κρότος οὐδὲν ἀρήγει·
 » ὥς δὲ φιλήματ' αἰεί μιν ἀδελφικὰ ἦτεε νύμφη
 » καὶ δὴ μαρμαρέην ἐπὶ δειρὴν χεῖρας ἔαλλε,
 » «παύσσαι ἢ ἐφύγω, κεῖνος φάτο, ἔνθα λιπὼν σε·,,
 » Νύμφη ἔδεις' ἰδ' ἔφη· ἡνί, ξένε, χῶρον ἐῷ σοι
 340 » τὸν δ' ἀπιοῦσα· τραπεῖσα δ' εἰσατο νεῖσθαι ἐκεῖθεν,
 » καὶ τόθ' ὀρῶσ' ὀπίσω· θάμνων ἐκρύβη δ' ἐνὶ λόχμῃ,
 » γοῦνά τε πρὸς γαῖαν κατέηκεν· ὃ δ', οἶά τε κοῦρος
 » ἐν ποίῃ τ' ἀθέητος ἐρήμη, ἔνθα καὶ ἔνθα
 » ἦεν· ἐς δ' ὕδωρ προσκλύζον χεῖλεσι λίμνης
 » ἄκρα ποδοῖν ἔθηκε καὶ ἐς σφυρά πέλματ' ἔτεγγεν·
 » αὐτίκα δ' ἄρ κείνου εὐκρασίῃ ὕδατος ἤσθεις
 » μαλὰκ' ἀφ' ἀβροχρόοιο χαμαὶ θέτο σώματος ἔσθη·

- » Θαύμασε δὴ τῆμος γυμνοῦ τε πόθῳ χροὸς αἶψα
 » Σαλμακίς ἐξεκρή· καὶ δαίετο φάεα νύμφης
 350 » οὕτως, ὥς ἔτ' ἔσοπτρον ὑπ' οὐρανῷ εὐδιδῶντι
 » ἀντῆεν λαμπροῦ διανακλᾷ εἰκόνα Φοίβου.
 » οὐδ' ἔτι δήθουν', οὐτ' ἔθ' ἑῆς φρενὸς ἄμβαλε τέρψιν·
 » ἀγκὰς ἐλεῖν ποθέσκε· μόγις δ' ἄρ' ἔτ' ἴσχετο ἔργου,
 » κεῖνος δ' αὖ κοίλῃσι δέμας παλάμῃς πλαταγῆσας
 » ἤλατο ῥίμφ' ἐς ὕδωρ καὶ ἀμοιβηδὸν χέρ' ἐρέσσω
 » νάμασιν ἐν καθαροῖς διαείδετο, ὥς τ' ἐλέφαντος
 » εἰδῶλ' ἡ κρίνα λευκά, τὰ κρυστάλλῳ κεκάλυπται·
 » δ' ἡ νικῶ· ἐμός ἐστι, βόησε· καὶ εἴματα πάντα
 » Νῆϊς τῇλε βαλοῦσα μέσον τάχ' ἐσήλατο κύμα,
 360 » μάρψε τ' ἀπωθίζοντα, βίῃ τε φιλήματ' ἔδρεπτε
 » καὶ οἱ ὑπεῖχε χέρας καὶ στήθε' ἄφασσ' ἀέκοντος·
 » ἄλλοτε δ' ἄλλῃ παιῖδα καλὸν περιχεύετο νύμφη.
 » εἶτα δ' ἀμυνόμενον καὶ ἐκφυγείν μεμαῶτα
 » ὥς ὄφιν ἀμφεπλάκη, τὸν ἀναξ μάρψας πετεηνῶν
 » ὑψόσ' αἶρεν, ὃ δ' ὑψικρεμῆς κεφαλὴν τε πόδας τε
 » εἶο πέδησ', οὐρὴν τε περὶ πτερύγεσσιν ἔλιξεν,
 » ἡ ὥς εἶωθε πρέμνον δολιχὸν περισχεῖν
 » κισσός, ἡ ὥς ἐχθρόν πολύπους ἔχει εἰν ἀλλ' μάρψας,
 » πάντοθεν ἐκτανύσας πλοκάμους ὑπὸ κύματι μακρούς·
 370 » Ἀλλὰ γ' Ἀτλαντιάδης κρατερῶς ἀπαναίνετο τέρψιν
 » νύμφη ἐελπομένη· ἡ δ' ἥπειγ' ἡδ' εἰ σῶμα
 » πᾶν περιφῶσ' ἡὔδα· « οὐτοιμε, σχέτλι', ἀλύξεις
 » ἀντιπαλαίων περ· θεοί, τοῦτ' ἐπινεύσατ' ἔμοιγε,
 » μηδὲν δ' ἀλλήλων νοσφίσσει' ἄμμε ποτ' ἤμαρ. »,
 » Τῆς δ' ἐκλυον θεοὶ εὐξαμένης· μιγθέντα γὰρ ἀμφοῖν
 » σώμαθ' ὁμοῦ συνέφυ, μορφὴ δὲ μία σφιν ἐτύχθη.
 » Ὡς τις ὄρε' ὄζους, τῶν τε φλόος εὖ συνάρηρεν,
 » ἦκα συναλδήσκοντας ἀεξομένους θ' ὁμοῦ ἄμφω,
 » τῶς καὶ ὅτ' ἀμφεπλάκη κρατερῶς μάλα σώματ' ἐκείνων,

- 380 » οὐ δὴ ἔτ' ἔσκε, διπλοῦν δ' εἶδος, τό κεν οὐκ ἔμεν εἴποις
 » κούρην, οὐτ' αὖ παῖδ', ἀλλ' ἀμφοτέρ' οὐδέτερόν τε.
 » Ὡς οὖν Ἑρμαφρόδιτος ἐπεφράσαθ' ὅτι περ ὕδωρ,
 » εἰς ὃ ἀνὴρ ἐσέδου, ταχέως μιν ἀνήνορα θῆκε
 » γυῖ' ἀπαμαλδύναν, πετάσας χέρας οὐκέτι φωνῇ
 » ἄρσενι τοῖα εἶπε· “χάριν, πάτερ, ἡδὲ σὺ μήτερ,
 » παιδί δόθ' ὑμετέρω, εἰληχότι κλῆσιν ἀπ' ἀμφοῖν
 » εἴ τις ἀνὴρ ποθ' ὕδωρ τόδ' ἐσέλθοι, ἐξίσι αὖθις
 » ἡμίγυνος καὶ γυῖα γένοιθ' οἱ ἀνανδρα θιγόντι·,,
 » Ἄμφω ἐπικλασθέντ' εὐχῇ διφυοῦς ἐπένευσαν
- 390 » υἱός, καὶ φάρμαξαν ἀδήλω φαρμάκῳ ὕδωρ.
 Ἔσχε πέρας μῦθος· Μινυηὶς δ' ἔργα γενέθλη
 ἡπειγεν καὶ ἄτιζε θεόν, οὐθ' ἄζεθ' ἑορτήν.
 τύμπανα δ' ἐξαπίνης βαρὺ ἔκτυπον ἐξ ἀοράτου,
 καὶ κανάχησε κέρας ἐπικαμπές, καὶ πλατάγησε
 χάλκεα κύμβαλ'· ἄηρ δὲ κρόκου πνέεν ἡδ' ἅμα μύρρηος
 Ἦνιδ', ἄπιστον χρῆμα! χλοανθεῖν ἤρξατο ἱστός,
 φυλλοφορεῖν δ' αὖ ὕφασμα κατακρεμῆς ἡῦτε κισσός·
 καί τι ἔγεντ' οἶναι· ἃ δ' ἔσαν μίτος, αὐτίκ' ἔτυχθεν
 οἰναρίδες· κροκέων δ' αὖ ἐξέφυ οἶναρα χλωρά,
- 400 περκνηὶς δὲ σταφυλῆς καλὸν ὥπασε πορφυρῇ ἄνθος·
 ἡμαρ ἔλγ' ἡδὴ καὶ ἐσπερίῃ πέλεθ' ὥρη,
 τὴν οὐκ ἐν φαίης φάος ἔμμεναι οὔτε πω ὄρνην,
 ἀλλὰ τιν' ἀμφίβολον νυκτὸς καὶ ἡματος οὖρον.
 σείεσθ' αἶφνης οἶκος εἰσατο καὶ δαῖδες σφιν
 αἴθεσθ', ἡδ' ἐρυρῇ καταλάμπεσθαι δόμος αἴγλη,
 βρύχεσθαι δ' ἀγρίων δεινὸν μάλα φάσματα θηρῶν.
 δὴν κάσιες κρύπτοντ' ἐνὶ δώμασι τυφομένοισιν,
 ἄλλη δ' ἄλλοι πῦρτε σέλας τε τρέουσai ἄλυσκον.
 κεῦθεα δ' ὄφρα μάτευον, ὑμὴν ἐπὶ γυῖα τανύσθη
- 410 μικκύλα, καὶ πτερὰ λεπτὰ βραχίονας ἀμφοκάλυψεν·
 οὐδὲ μαθεῖν, ὅπως εἶδος τὸ πάροικεν ἀμείψαν,

ἔρρηνη ἔασε· δέμας μὲν ἐκούφισεν οὐ πτίλα κείνων,
ἀλλὰ σφὸν πετεύγεσαι διαυγέσι σῶμ' ἐπέρειδον.
αὐδᾶν πειρηθεῖσαι ἀβληχρὴν ὅσσαν ἔηκαν
καὶ ἔτ' ὀδύρονται λεπτόν μάλα τετριγυῖαι·
ναίουσ' ἐν τεγέεσσ' αἰεὶ φέγγος στυγέουσαι.
πρωτῶνται τ' ἐν νυκτὶ καὶ οὔνομ' ἔχουσ' ἀπὸ νυκτός.

Ἰνώ τὴν Κάδμου μὲν θυγατέρα, Ἀθάμαντος δὲ τοῦ ἑρχομενίου βασιλέως γυναῖκα διὰ τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τὴν τοῦ Βάκχου ἀνατροπὴν ἢ Ἥρα ἐχθαίρουσα εἰς ἄδου κάτεισι καὶ τὴν Τιτιφόνην κατ' ἀμφοτέρων ἐξερεθίζει· ἡ δ' Ἐρινὺς προθύμως τῇ θεᾷ ὑπουργοῦσα, εἰς τὰ βασίλεια ἀνέρχεται τοῦ Ἀθάμαντος καὶ ἀμφοτέρους ἐκμαίνει. Καὶ Ἀθάμας μὲν τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Λέαρχον ἀποκτείνει. Ἰνώ δὲ σὺν τῷ ἑτέρῳ παιδί Μελικέρτῃ βέλλει ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλασσαν. Ποσειδῶν δὲ κατ' αἵτησιν Ἀφροδίτης θαλασσίους τούτους ἀποδείξας θεούς, τὴν μὲν Ἰνώ Λευκοθέην, τὸν δὲ Μελικέρτην Παλαίμονα μετονομάζει.

- Θήβης ἐν πάσῃσιν ἦν κλυτὸν οὔνομα Βάκχου,
ἐνθ' οὐ θεοῦ καινοῦ κράτος μέγα τηβίς ἀπάντη
420 μυθολόγευε· τόσων δ' ἄρ' ἀδελφῶν μούνη ἐκείνη
ἄμμορος ἦν ἄλγεος, πλὴν οὗ παρέχεσκον ἀδελφαί.
τὴν δὲ μέγα φρονέουσιν ἑοῖς ἐνόησ' ἐπὶ τέχνῃσι
καὶ θαλάμῳ Ἀθάμαντος ἰδὲ τροφίμῳ θεῷ Ἥρῃ
οὐδ' ἦναι, ἀλλ' εἶπε. “δυνάσθῃ μὲν νοθογεννῆς
» μηρόνους τρέψαι καταδῦσαί τ' εἰς ἄλλα ναύτας,
» μητρὶ δὲ δοῦναι σπλάγχχνα διασπάσαι υἱὸς ἑοῖο
» τρεῖς τε νέοις ταρσοῖς κούρας Μινύας καλύψαι.
» Ἥρῃ δ' οὐ δέδοτ' ἀλλ' ἡ ἄτιτ' αἰεὶ ἄλγεα θρηνεῖν;
» ἦ ῥ' ἀπόχρη μοι τοῦτο; τόσον σθένος ἐστὶν ἐμεῖο;
430 » δὴ μ' ὃ διδάξεν, ὃ χρεὶ καὶ ἀπ' ἐχθροῦ ἔστι δαῖναι.
» λύσσει ὅπόσον δύναται, Πενθῆος ἑδεῖξ' ἄλις οὔτω
» καὶ πλέον ἢ ἄλις ἄμμι· τί οὐκ ἐρεθίζεται ἡτορ
» οἰκείοις τ' οἰστρῶσ' ὑποδείγμασιν οὐχ' ἔπειτ' Ἰνώ;
» Ἔστιν ὁδὸς πρηνὴς καὶ σμίλακι δάσκιος ἔρρηνῳ
ἐς τὸν ὑποχθόνιον διὰ σιγῆς χῶρον ἄγουσα.

- Στύξ ἀνίησι νέφη νωθρή, κατὰ δὲ σκιαὶ αἰὲν ἴασι
 κεῖσε νέαι, νεκύων τ' εἰδῶλα τάφοιο λαχόντα.
 ὦχρος ἔχει τρηχὺν χῶρον καὶ χειρμα· νέοι δὲ
 νεκροί, ὕπη Στυγίην ἰτέον πόλιν, ἀγνοέουσιν,
 440 ὀππόθι τε Πλουτήος ἀτερπέ' ἀνάκτορα κεῖται.
 χίλια εὐρείη πρόσοδοι πόλει εἰσί· πύλαι δὲ
 πέπτανται πάντη· ὥς δ' αἴης πάντα ῥέεθρα
 δέχνυται εἰς πόντος, τῶς νεκροὺς χῶρος ἐκεῖνος·
 οὐδέ ποτε στενός ἐστ', ἢ πληθύος αὖξ ὁρατή·
 σαρκὸς ἄτερ σκιαὶ ἡδ' ὀστέων πλάζονται ἀναιμοί,
 τῶν αἰ μέν ῥ' ἀγορήν, αἰ δ' οἶκον ἔχουσιν ἀνακτος,
 ἄλλα δὲ ἔργ' ἄλλαι, οἳ ἐν βίῳ τῳ πάρος ἔρδον.
 Ἐνθάδ' ἰκέσθαι ἔτλη Κρονιάς πόλον ἐκπρολιπούσα
 "Ἡρῃ· τόσσον οἱ ἔσθεν' ἐνὶ φρεσὶ μῆνις ἰδ' ἔχθος.
 450 αὐτίκα δ' ὥς ἐσέβη, βηλὸς θ' ὑπὸ βριθεὶ θεῇ
 ἔβραχε, τρίς' ἐπάειρε καρήατα Κέρβερος αἰνός,
 τρίς θ' ὕλακὴν ἀφέηκε· θεὰ δ' ἐκάλεσεν ἀδελφάς
 ἐκφύσας Νυκτός, σεμνὸν γένος ἀπαράμυθον.
 αἳ δ' εἰρκτῆς πρὸ πυλῶν συγκληϊστῶν ἀδάμαντι
 εἶατο, κυανέους τ' ὄφιας πέκον ἐκ κεφαλῇφιν.
 ὥς δ' "Ἡρην αἶδασ κατὰ ζόφον εἰσενόησαν,
 αἶψα θεαὶ ἀνέγροντο· ἔδρη ἐκεῖ ἔστιν ἀλιτρῶν·
 ἔγκατα δαρδάρειν Τιτυὸς παρέχει, πλέθρα γυίοις
 ἐννέα γῆς ἐπέχων. σὺ δέ, Τάνταλε, νᾶμα
 460 οὐχ ἐλέειν δύνασαι· φεύγει δέ σε δένδρε' ὑπερθε·
 καὶ σὺ μέγαν μάρπτεις ἢ ὠθεῖς, Σίσυφε, λᾶαν·
 Ἰξίων δὲ κύκλῳ δινεύμενος οὐ ποτε λήγει·
 αὐτὰρ ἀνεψιοῖς λυγρόν ποτε Βηλίδες οἶτον
 μησάμεναι, μογέουσιν ἐτώσιον ὕδροφορεῦσαι.
 τοὺς δ' ἄρ' ἐπεὶ πάντας βλοσυροῖς ἰδεν ὀμμασιν "Ἡρῃ
 καὶ Ἰξίονα πρῶτον, ἔπειτα πάλιν προσιδούσα
 Σίσυρον ἔννεπε· "τίπτε κασιγνήτων ὄγε μοῦνος

- τίνει αἰὲ ποινάς, Ἀθάμαντα δ' ἀγήνορα οἶκος
 ὀλβιος ἔνδον ἔχει, ὃς ἀτίζει μ' ἢ σὺν ὁμεύνῳ; „
 470 αἷτια δέ σφι τόσου πέφραδ' ἔχθεος ἡδὲ κελεύθου
 καὶ ὃ χρηῖζοι· χρηῖζε δ' ἀνάκτορα ῥαῖσαι
 Κάδμου, ἀδελφείας τ' ἐπὶ τοῦτ' ὄρσαι Ἀθάμαντα·
 ἐν δὲ λιτῇσιν ἔμισγεν ὑποσχесίης τε κελευσμὸν
 καὶ ὥρινε θεάς. Ὡς δ' Ἥρη πέφραδε ταῦτα,
 λευκάς Τισιφόνῃ περιπλέκτους σεῖσεν θειέρας,
 ὥσέ τ' ὀπίσσω ὄφεις κατ' ὀπωπὴν ἀντιόωντας
 καὶ φάτο “ οὐ μακρηγορίης χρεώ ἔστιν ἐλικτῆς·
 πεπρᾶχθαι πίστευ' ἅ τ' ἀνώγεις· κάλλιπ' ἀτερπῇ
 χῶρον καὶ ἐπᾶνελθε πόλου ἐς ἀμείνονας αὔρας „
 480 ἀσμένῃ Ἥρῃ ἀπῆλθε· πάρος δ' ἐσίμεν μιν Ὀλυμπον,
 ἡγνισεν Ἰρίς μιν Θαυμαντιάς ὕδατι παιδρῶ.
 αὐτίκα δ' ἐχθοδοπὴ δαῖδ' αἰμοφόρυκτον ἐλοῦσα
 Τισιφόνῃ, φοινικοβαφὲς βρότῳ ἔσσατο φᾶρος,
 εἰλικτόν τε ὀράκοντ' ἐζώσατο, ἐκ δὲ δόμοιο
 ἦῖξ'· εἶπετο δ' αὖ Γόος οἱ καὶ Δεῖμος ἰούσῃ,
 σὺν τε Τρόμῳ Μανίῃ τεταραγμένον ὄμμα κυκλεῦσα.
 στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδῶ· καὶ σταθμοὶ μεγάρου συνέσεισθεν
 Αἰόλου, ἡδ' ὤχρος σφενδάμιν' ἔχρωσε θύρετρα.
 χῶρον δ' ἥλιος ἔκλιπ' ἀνεπτοίησ' Ἀθάμαντα
 490 καὶ ἄλοχον τέραα, τοῖ ῥ' ἐξίμεν οἴκου ὄροντο·
 ἀλλὰ κακὴ σφ' ἤρυξε, θύρην τε κατέσχευεν ἐρινύς·
 ἀμφιπλεκεῖς δ' ἐχέισσιν ἐὰς χέρας ἐκπετάσασα
 σεῖτε κόμην· ὄφεις δὲ κλονεύμενοι ἤχον ἔηκαν·
 αἱ μὲν γάρ τ' ὤμοις, ἄλλοι δὲ περὶ κροτάφοισι
 σύριζον, καὶ ῥ' ἰὼν ἐβλυζον γλωσσίζοντες·
 εἶτα κόμης ὄφιας δοιοὺς ἀπετίλατο μέσσης
 λοιμοφόρου τ' ἀφένκ' ἀπὸ χειρός· τοῖ δ' ἄρα κόλπον
 Ἰνός ἡδ' Ἀθάμαντος ἔσω δύντες περιεῖρπον
 ἡδὲ βαρυφροσύνην σφιν ἐνέπνεον. οὐσφι τίτρωσκον

- 500 γυῖα· φρήν μούνη δέχυντ' ἔνδοθι τύμματ' ἐκεῖνα·
καί τιν' ὁμοῦ δ' ἐκόμισσεν ἐκεῖνη φάρμακα ρευστά·
Κερβέρου ἐκ στομάτων ἀφρόν καὶ ἰὸν Ἑχίδνης,
πρὸς δ' αὖ ἄλην τε νόου, ἀλαωτύν τ', ἔργα τ' ἀλιτρά,
καὶ λύσσαν, καὶ δάκρυ', ὁμοῦ τε φόνιοι μενοειήν,
τριβέντ' ἄμμιγα πάντα· τὰ φύρσας' αἵματι θερμῷ
ἔφησ' ἐν χαλκῷ, κλαδὶ κωνεῖοιο κυκῶσα·
ὄφρα δ' ἔχε σφε τρόμος, θυμοφθόρα φάρμακ' ἔχευεν
ἐν στήθεσς' ἀμφοῖν, καὶ σφιν κέαρ ἔνδον ὄρινε.
Πολλάκι δ' ἐς κύκλον δαΐδα στρωφῶσα τὸν αὐτὸν
- 510 καινῷ ἀεὶ ἔφεπε κραιπνῶς πυρὶ πῦρ τὸ πάροισιν·
ὥς ἄρα νικήσας' ἰδ' ἐφετμήν ἐκτελέσασα,
βῆ πάλιν εἰς αἶδην ἀπεθῆκατό τ' αἶψα δράκοντα.
Αὐτίκα δ' Αἰολίδης ἐν ἀνακτόρῳ ἤπυε μέσσω
μαινόμενος· “λίνα τῆς δ', ἐπέται, περιβάλλετε λόχμης·
ἐνθάδε σὺν δυσὶ νῦν τεκέεσσιν ὄπωπα λείαναν”,
καὶ ῥα κατ' ἴχνι' ἔην ἔφετ' εὐνέτιν ἡύτε θῆρα·
μητρός δ' ἐκ κόλποιο Λέαρχον προσγελῶντα
καὶ χέρας οἱ ὀρέγοντ' ἐξήρπασε· δις δ' ἄρα καὶ τρίς
νηλῆς δινήσας μιν ἀν' ἡέρα μαλθακά θραύσεν
- 520 ὅστέα πρὸς πέτρῳ τρηχεῖ· ἢ δ' ἄλγεϊ μήτηρ
θυμὸν ὀρινθεῖσ' ἢ καὶ φαρμάκῳ ἔγκατα δύντι
ἐξολόλυξε, λυτῇσι δ' ἄρ' ἔκφρων φεῦγεν ἐθειρής·
γυμνοῖς δ' αὖ, Μελικέρτα, φέρουσά σε πήχεσι τυτθὸν
ἤπνευ· εὐοῖ, Βάκχε· γέλασσε πρὸς οὐνομα Βάκχου
“Ἦρῃ καὶ φάτο· τοῖα τεοῦ τροφίμου ἀπόναιο!
Ἔστ' ἐφ' ἀλὶ πρῶων προβλής, ὅς κύμασι πυκνοῖς
κοιλανθεῖς ὑπένερθ' ὀμβρων ῥύεθ' ὕδατα πόντου·
τρηχὺ κάρη δ' ἀνέχων εἰς οἶδμα μέτωπον ἰάλλει.
τόνδ' Ἴνῳ ἀνέβη· τόσσον σθένος ὥπασεν οἷστρος·
- 530 αἶψα δ' ἄτερθε δέους βάλεν εἰς ἄλσι δῖαν ἑ αὐτὴν
καὶ γλυκὺ ἄχθος ὁμοῦ· ἐπὶ δ' ἄφρισε κύμα δονηθέν.

Κυπρογενής δὲ δῦης ἐλέησεν ἀναίτιον Ἴνώ
καὶ θώπτουσα πάτρων προσέφη τάδε· “ὦ Ἀλκρεΐον
“ ἄγχιμον εἰληχῶς Διὸς ἀρχὴν ἄμμι, Πότειδον
» ἡ μεγάλ' αἰτέομαι· σὺ δ' ἐμοὺς ἐλέαιρε κατ' εὐρύ
» οἶδμ' ἄλως Ἴονίης ῥιπταζομένους ἐπιλεύσσω,
» σοῖς τε θεοῖς πρόσθε· καὶ ἐμοὶ χάρις ἔστ' ἐνὶ πόντῳ,
» εἰ δὴ ἀφρός ποτ' ἔην ἐνὶ βυσσῶ φῦσα πάροιθεν,
» οὔνομα δ' ἐκ κείνου ἂν Ἑλλάδα μίμνει ἅπασαν.”

540 λισσομένη ἐπένευσε, καὶ θ' Ὀνητόν σφισιν ἔσκεν,
ἔξελε Ποντομέδων μεγαλειόν τ' ὥπασε σεμνόν,
καὶ ἀμφοῖν μετέτρεψ' ὁμοῦ οὔνομα τ' ἠδὲ καὶ εἶδος,
Λευκοθόην καλέσας μιν, ἔθεν δὲ Παλαίμονα παῖδα.

Αἱ θεράπαινοι τὰ τῆς Ἰνώς ἔχνη διώκουσαι πόρρωθεν αὐτὴν ἐπὶ
τῆς εἰς θάλασσαν προεχούσης πέτρας ὁρῶσι καὶ τὸ γεγονός
συμβαλλόμενοι τὸν Κάδμου ἀποδύρονται οἶκον, ἀδίκον δ' ἀπο-
κλοῦσι τὴν Ἥραν. Ἡ δ' ὀργισθεῖσα τὰς μὲν αὐτῶν ἀπολοιθοῖ,
τὰς δ' εἰς θαλάσσιās ὄρνεις μεταμορφοῖ.

Σιδόνιαι θεράπαινοι, ὅσον σθένος, ἔχνεσιν Ἰνώς
ἐσπόμεναι, πρυμνῇ πύματόν μιν ἶδον ποτὶ πέτρῃ·
οὐδ' ἔτι δίζουσαι περὶ πότμου, οἶκον ἐκλαυσαν
κοπτόμεναι Κάδμου, σὺν θ' εἴμασι ῥῆτσαν θειέρας·
οἷα πικρῇ δὲ λίην ἐς παλλακίδ' οὐδὲ δικαίῃ
Ἥρῃ ἔχθος ὄρινον· ὀνειδεα δ' οὐ θεὰ ἔνδον

550 φρεσὶ φέρουσ' ἠῦδα· μνημ' ἡῖα ὑμέας ὀργῆς
θῆσω ἐμῆς ἀρίστημ'· ἔπει δ' ἄφαρ ἔσπετο ἔργον·
ἡ γάρ τ' εὐσεβίῃ πρώτεῦ', ἔφη· ἔψομ' ἀνάσσει
εἰς ἅλα· βουλομένη δ' ἐσαλίσθαι, οὐκ ἐδυνάσθη
κινήσαι δέμας· ἀλλὰ πέτρῃ συμφῦσα κατέστη.
στήθεα δ' αὖ ἐτέρῃ πειρωμένη, ὥς ἔθος ἦν οἱ,
τύψαι χερσὶ πεπηγυίας χέρας αἰψ' ἐνόησεν·
ἐς δ' ἄρα κῦμ' ἄλλη τις ἑὰς χέρας ἐκπετάσασα,
χεῖρας ἑὰς ἐς κῦμα λιωθεῖσ' ἔκτοτε τείνει·
ἐκ δ' αὖ κρατὸς ὑπερβεν ὀλοπτεύσης τρίχας ἄλλης,

560 δάκτυλοι εἰνὶ κόμῃ σκληρὴν φύσιν αὐτίχ' ἔλοντο·
 μεῖνέ ὁ' ἐκάστη σχῆμ', ὃ ῥ' ἔχουσ' ἔτυχεν τόθ' ἐκάστη·
 ἐς δ' ὄρνεις τινὲς ἥλλαχθεν, καὶ νῦν δ' ὑπὲρ ἄλμης
 ψαίρουσι περυγέσσ' Ἰσμηνίδες ὕδατα κείνης.

Κάδμος σὺν τῇ γυναικὶ Ἀρμονίᾳ τοσαύταις χρυσάμενος συμφο-
 ραῖς τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν πόλιν καταλιμπάνει καὶ εἰς
 χώρας πολλὰς πλανᾷται ἀπαλλαγὴν ζητῶν τῶν δεινῶν· τέλος
 δ' εἰς Ἰλλυρίαν ἔρχεται, ἐνθα ἀμφοτέρω εἰς ὄφεις μετα-
 μορφοῦνται.

Οὐ θύγατρ' οὔτ' ἄρα παῖδα θεοὺς ἀλίους γεγαῶτας
 ἤδη Ἀγηνορίδης· πένθει δὲ καὶ ἄλγεσι πολλοῖς
 ὀμηθεὶς καὶ τεράεσσιν, ὅσ' ἔδρακεν, ἐκλιπεν ἄστυ,
 τοῦ ῥ' ἔπλετο κτίστης, ὡς εἰ χώρης μιν ἔτειρεν,
 οὐχ ἐὴ αὐτοῦ μοῖρα· ἔπειτα δὲ πόλλ' ἐπαληθεῖς,
 Ἰλλυρίης φεύγων σὺν ὀμεύνῳ τέρμονας ἔξεν·

570 εὗτ' οὖν οἶδε δὴ βεβαρητότερος ἢ δ' ἐνιαιυτοῖς
 » ἄλγε' ἀνεσκόπεον σφέτερά προτέρην ὁ' ἄμα οἴκου
 » αἶσαν, Κάδμος ἔφη· « ἦ ῥ' ἦν ὄφιν ἱρὸς ἐκεῖνος,
 » ὃν δορὶ πρὶν ἐλάσας, ὅτ' ἀπῆλθον Σιδόνος αἴης,
 » καὶνὰ σπέρματ' ὀδόντας ἐχίδνης σπεῖρ' ἐν ἀρούρη.
 » εἶγε θεοῖσι μέλει τιμωρεῖν τόσσον ἐκείνω,
 » ἡῦτ' ὄφιν ἔρποιμι καὶ αὐτὸς γαστρὶ τανυσθεὶς; »,
 εἶπε· καὶ ὡς ὄφις ταναὴ γένεθ' αὐτίκα γαστήρ.
 δέρμ' ὅγε τρηχὺ νόησε πυκαζόμενον φολίδεσσι,
 στιζόμενόν τε δέμας ποικίλμασι κυανέοισι.

580 ῥίμφα δ' ἐπὶ στῆθος πρηγνῆς πέσεν· ἦκα δὲ μηρῶ
 συμφύντ', ἐς γυρὴν μίαν οὐρὴν ἄμφω ἔλιχθεν·
 μίμνον ἔθ' οἱ χεῖρες· τείνας χέρας, αἶ οἱ ἔμιμνον,
 εἰσέτι τε βροτέην καταδεύων δάκρυσιν ὦπα,
 εἶπε « πρόσελθε, δάμαρ· δύσδαιμον δεῦρο πρόσελθε·
 » ὄφρα δ' ἐμεῦ τι μένει, θίγε· καὶ χέρ' ἐμεῖο
 » λάξο, χεῖρ ὄφρ' ἔστιν, ὅλος δ' ὄφιν οὐπω ἐτύχθην »,
 αὐδῆσαι κείνος πλέον' ἤθελεν· ἀλλὰ οἱ αἶφνης

- ἔσχισθη δίχα γλῶσσα· θέλων δέ περ οὐκ ἔχεν αὐδᾶν·
 ὅσσάκι δὲ στόματος πειρήσατ' ἀφείναι ὀδυρμόν,
 590 σύριζ'· αἰνομόρῳ φύσις οἱ λίπε τήνδ' ὅπα μούνην.
 Γυμνὸν χειρὶ δάμαρ στῆθος τύπτουσ' ἀνεφώνει·
 “ μείνον, Κάδμε· τέρας τόδε, δύστην', ἐξαπόδυθι·
 » Κάδμε, τί τοῦτο; πόδες ποῦ σοι; ποῦ χεῖρες ἰδ' ὦμαι;
 » ποῦ χροῖή καὶ ὀπωπή, ἰδ' ἃ τρέπετ' αὐδώσης μευ·
 » τίπτ' οὐ καὶ αὐτὴν με, θεοί, τρέπετ' εἰς ὄφιν ὤδε;,,
 ὥς φάτο· ἧς δ' ἀλόχου κείνος διέλειχε πρόσωπον·
 ὥς δ' ἄρα γιγνώσκων, κόλπον φίλον εἴσω ἔδυσε
 καὶ τε μιν ἀμφέβαλεν περὶ τ' ἡθάδ' ἐλίσσετο δειρήν.
 ὅστις ἐκεῖ παρέην, (πάρεσαν θεράποντες) ἐτάρθει·
 600 ἧ δὲ δράκοντος ἄφασσεν ὀλισθήεντα τράχηλον·
 αὐτίκα δ' οὖν δὺ' ἔγεντο καὶ εἶρπον ἐμόπλοκοι ἄμφω,
 εἴως ἀμφοτέροι πέλας ἄλσευς κεύθε' ὑπῆλθον.
 οἱ δ' οὐ νῦν φεύγουσι βροτῶν πάτον, οὐδὲ δάκνουσι·
 μέμνηνται δ' ὅτ' ὅφεις πρῆεῖς τὸ πάροιθε πέλοντο.
 ἀλλὰ μέγ' ἀμφοτέροις παραμύθιον ἦν μεταφῦσιν
 ἔγγονος, ὃν πολέμῳ δμηθεῖσα νέον θεράπευεν
 Ἰνδίη, ὃν θ' Ἑλλάς ναοὺς ἰδρύουσα σέβιζε.

Τοῖς περὶ Κάδμου καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ μύθοις προσαρτῶνται πράξεις τινές τοῦ γοργοφόνου Περσέως, καὶ πρῶτον ἡ τοῦ Ἄτλαντος μεταμόρφωσις. Περσεὺς γὰρ μετὰ τὴν τῆς Μεδοῦσης ἀνάρισιν μεδίλα περρωτὰ ὑποδεδεμένος ἄλλας τε πολλὰς χώρας ἐπιπορεύεται διαέριος καὶ δὴ καὶ εἰς Λιβύαν παραγίγνεται, ἐνθα ὁ Ἄτλας ἐδασίλευε πολυκτῆμων καὶ κήπων ἔχων, ἐν τῷ δένδρον ᾧ χρυσὰ μῆλα φέρον καὶ ὑπὸ δράκοντος φυλαττόμενον. Τοῦτον οὖν ξενίσαι αὐτὸν ἀναινόμενον εἰς τὸ ὁμώνυμον ὄρος ὁ Περσεὺς μεταβάλλει τὴν τῆς Μεδοῦσης κεφαλὴν ἐπιδείξας.

- Μοῦνος Ἀθαντιάδης ξυνῆς ἐκφύς σφι γενέθλης
 Ἀκρίσιος διέμιμνε θεὸν τειχέων ἀπεέργων
 610 ἀργολικῶν, ὅπλα τ' ἀνταίρων, Ζηνὸς τε γενέθλης
 οὐμὶν ἔμεν φάτκων, οὐ γὰρ Διὸς εἶναι ἔφατκεν
 οὐδ' ὃν περ χρυσέῳ Δανάη τέκε Περσέ' ὑπ' ὀμφρῳ.

- ἀλλὰ μετέγνων ἔπειτα (τόσον σθένος ἔστ' ἀτρεκείης.)
 εἰς θεὸν Ἀκρίσιος ἀλιτῶν καὶ υἱ' ἀθετήσας
 κούρης· τῶν δ' ἄρ' ὁ μὲν πόλον ἤλυθ', ὁ δ' αὖ σκύλος αἰνὸν
 χερσὶ δρακοντοκόμοιο φέρων κλεινοῦ πελώρου
 ῥοιζήδ' αὖ πτερύγεσσι διέπρησ' ἡέρα λευρόν·
 εὖτε δὲ νικητῆς Λιβύην ὑπερίπτατ' ἔφαμμον,
 γοργαίης κεφαλῆς σταγόνες πέσον αἱματόεσσαι,
 620 ἅς χθὼν δεξαμένη πόλλ' εἶδεα φῦσε δρακόντων·
 τοῦνεκα γαῖ' ὀφίων στυγερῶν πέπλησται ἐκείνη.
 σπερχόμενος δ' ἄρ' ἔπειτα δι' ἡέρος ἀντιβίοισιν
 πνεύμασιν, ὥστε νέφος φέρετ' ὄμβριον ἔνθα καὶ ἔνθα.
 τηλόθι δ' ἀλλήλων διεχούσας ἄθρεε χώρας
 ὑψόθεν αἰθέριος γαῖάν θ' ὑπερίπτατο πᾶσαν.
 Τρεῖς ψυχράς ἄρκτους, τρεῖς Καρκίνου ἔδρακε χηλᾶς·
 δὴ θάμ' ἐπὶ ζόφον ἠνέχθη, θαμὰ δ' αὖθις ἐπ' ἤω.
 ἡμαρ δ' ἠνίκα' ἔκλινεν, ἔ αὐτὸν νυκτὶ δεδοικῶς
 πιστεῦσαι, ἔσθ' ἡ κατὰ δυσμὰς τῇλ' ἐνὶ χώρῃ
 630 Ἄτλαντος· βαιὸν δ' ἀνεπαύσατο, εἰσόκεν Ἥω
 Φωσφόρος ἐκκαλέσει, Ἥως δ' αὖτ' ἡματος ἄρμα.
 ἐνθάδ' ἔναι ἀνδρῶν μεγέθει πάντων ὑπερίσχων
 Ἰαπετιονίδης Ἄτλας κλυτός· ἔσχατα γαίης
 τῷ δ' ὑπ' ἀνακτι τέτακτο, θάλασσά τε, ἧ Φαέθοντος
 ἵπποις κῦμ' ὑπέχουσα κεκμηρὸς δέχνυται ἄρμα.
 μυρίαί οἱ ποῖμαι, τόσσαι δ' ἀγέλαι διὰ ποίην
 πλάζοντ'. οὐδ' ἀγρὸν περιεῖργον γείτονες εὐρύν·
 χρυσῷ λαμπροφαεῖ δένδρου φυλλὰς τεθαλυῖα
 χρυσεῖους τε κλάδους καὶ χρύσεια μῆλα κάλυπτε.
 640 εἶπε δὲ οἱ Περσεύς· “ ξένε, εἰ σέο κῦδος
 » ἄπτεται εὐγενίης, Ζεὺς μοι γενεὴν ἐφύτευσεν·
 » εἰδ' αὖ ἔργ' ἄγεται, θαύμαζ' ἅπερ αὐτὸς ἔοργα.
 » αἰτῷ σε ξενίην ἢ δ' ἄμπαυμ', „ ἀλλ' ὁ παλαιοῦ
 μνηστὴρ ἔχει χρησμοῦ, Παρνησίη δὲν Θέμις ἔχρα·

445 “ ἔσσεται ἡμαρ, ὅτε χρυσόν τις δένδρεον Ἀτλα,
 σὸν συλήσει· παῖς δὲ Διὸς κλέος ἔργου ἀρεῖται. „
 τοῦτ' Ἀτλας δεῖδων στερεοῖς περὶ κῆπον ἔερξε
 τείχεσιν ἡδ' ἐκπάγλῳ ἔδωκε δράκοντι φυλάσσειν·
 πάντας δ' ἄλλοδαπούς χώρης ὀρίων ἀπέρυκε
 καὶ Περσῇ· ἔειπεν· “ ἀπόστιχε, μὴ κλέος ἔργων
 ψευδῶν οὐ χραίσμη, Ζεὺς δ' αὖ σοι τῆλ' ἀπέησι. „
 Πρὸς δὲ βίην ἐπάγων τάχ' ὁμοκλή, ἔκ μιν ἔλαυνε
 δηθύνοντ' ἰδ' ἔπη κρατερὰ μινγύντ' ἀγανοῖσι.
 χερσὶ δ' ὁ βληγχρότερος (τίς γάρ σθένος ἴσος Ἀτλαντι;)
 ἔννεπ'· “ ἐπεὶ δοκέει σοι ἐμὴ χάρις ἔμμεν ὄνοστή,
 τῇ τόδε δεῖξαι δῶρον. „ ἀποστρέφας δὲ πρόσωπον
 αὐσταλέην οἱ ἔδειξ' ἐπὶ λαιῇ ὦπα Μεδούσης·
 Ὅσσος ἔην Ἀτλας μετέφυ ὄρος· ὕλαι ἔτυχον
 πώγων ἡδὲ κόμη, ἀτάρ αἵπεα χεῖρες ἰδ' ὦμοι.

660 ὁ πρὶν ἔην κεφαλή, νῦν οὐρέος ἔστι κάρηνον·
 ὅστέ' ἐπετρώθη· ὁ δ' ἀέξθηεις γυῖ' ἀπάντη
 ἄσπετος ὠγκώθη· οὕτω, θεοί, ὕμμιν ἔδοξε.
 Πᾶς δ' ἐπὶ οἱ σὺν τείρεσ' ἐρήρειστ' οὐρανὸς εὐρύς.

Ἐκείθεν ὁ Περσεὺς εἰς τὴν τῶν Λιβύων ἀποπτάς χώραν, Ἀνδρομέδῃ τῇ Κηφείῳ καὶ Κασσιόπῃς κόρῃ ἐντυγχάνει παραλίῳ
 κτενὶ πέτρῃ προσπαπαταλευμένη καὶ τινι κήτει εἰς βρῶσιν ἐκ-
 τεταμένη ὑπὸ τοῦ Ἀμμωνος τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς χαλεπαίνον-
 τος. Ἐλεήσας δὲ τὴν κόρην κτείνει τὸ κῆτος καὶ τοῦ γοργο-
 νεῖου αἵματος ἀποβρύψας τὰς χεῖρας εἰς θάλασσαν ἐκχεῖ τὸ
 ἀπόπλυμα, ᾧ δὴ θάλασσα φωτὰ εἰς κοράλλια ἀπολιθοῦνται.

Ἰπποτάδης ἐνέερξεν ἀειδίῃ εἰρκτῇ ἀήτας·
 ἐκκαλέων δ' εἰς ἔργα φάντατος ἐν πόλῳ ἀστήρ
 φωσφόρος ἐξανέτειλεν· ὁ δὲ πτέρυγας περὶ ποσσὶ
 δήσαθ' ἐλὼν αὐθις καὶ λάζετο καμπύλον ὄπλον,
 ὅξυ τε κινήσας πόδας ἔτμαγεν ἡέρα βρυστόν·
 ἀνδρῶν δ' ἔθνεα πλεῖστα λιπὼν ὑπένερθ' ἰδὲ κύκλῳ,

670 λαοὺς Λιβύων Κηφῆός τ' ἄθρεε χώρην.

- ἐνθάδ' ἀλαζονίης μητρὸς τίσαι ἐκέλευσε
 ποινὴν Ἀνδρομέδαν ἀνυπαίτιον ἄγριος Ἀμμων·
 τῆς δ' αὖ Ἀθαντιάδης πεπεδημένα ὥς ἶδε γυῖα
 πρὸς πέτρῃ, εἰ μὴ γε κόμην κούφῃ ἀνέσειεν
 αὔρα ἰδ' ἀμφοῖν οἱ τρέμον ἔρρεε δάκρυ ἅπ' ὄσσοιν,
 μαρμαρέον κεν δίσσθ' ὄρα νύπον· ἐνδοθι νῆϊς
 θέρμετο καὶ θαύμαινε· καλῶ δ' ἔθεν εἶδεῖ θελχθεῖς
 παρ βραχὺ ἐκλάθετο πτέρ' ἐν ἡέρι ὕψι τινάζαι·
 στάς δ' ἔφατ'· « οὐ τοίης σε πέδῃς ἐπέοικε δεδέσθαι,
 680 » ἀλλ' οἷης ζεύγνυντ' ἀλλήλοισι οἱ ἐράοντες·
 » οὐνομά μοι πάτρην τε τεῖν λέγε· τίπτε δὲ ταῦτα
 » δεσμά φέρεις; », κείνη δ' ἔχε σιγὴν, οὐδ' ἄρ' ἐθάρσει
 ἄνδρα προσαυδᾶν κούρῃ· ἐὴν δέ κεν ὥπ' ἐκάλυψε
 χεῖρες αἰδομένη, εἰ μὴ χέρες οἱ πεπέδηντο·
 ὄμμαθ', ὃ οἱ ἐνέην, δακρύων ἐπλησε βλυσάντων·
 ὄφρα δὲ μὴ δόξειε θέλειν ἀλιτήματα σιγῇ
 φρεσσὶν ἐὰ κρύπτειν, ἐὼν οὐνομα καὶ πατρίδ' αἶαν
 ἔκφατο, καὶ ὅσον ἠὔχει ἐῶ ἐπὶ κάλλει μήτηρ·
 πᾶν ἔπος οὐκ εἶρητο· ἄφνω ῥόχθησε δὲ κύμα·
 690 ἐκ δ' ἀναδὺν ἀμέτροιο πέλωρ ὑπερίσχε θαλάσσης,
 πόντου τ' εὐρὺ ἐόϊσιν ἐπεῖχε στήθεσι χεῦμα.
 παρθένος ἐξολόλυξε, πατήρ δὲ προσήλυθεν οἰκτρὸς
 καὶ μήτηρ, ἄμφω δυσδαίμονες, ἔνδικα δ' αὕτη·
 οὐδ' ἔφερον οὗτοί τιν' ἀρωγὴν, ἀλλ' ἐπίκαιρον
 κλαυθμόν· πρὸς δ' ἔφυσαν πεπεδημένη αὐτόθι κούρῃ·
 τοῖς δ' αὖ ξείνος ἔειπε· « μένει χρόνος ἐς δάκρυ ὕμμι
 » μακρὸς· βαιὴ ὅμως γ' ἐς ἀρωγὴν λείπεται ὥρῃ·
 » ἥ που ἐγὼ Περσεύς, Ζηνὸς τε γόνος καὶ ἐκείνης,
 » ἥς χρυσοῦ γονίου Ζεὺς νηδὺν πλῆσεν ἐν εἰρκτῇ,
 700 » Περσεύς, ὃς τε δάμασσα βίῃ ὀφιοτριχὰ Γοργὼν
 » καὶ πτέρυγας σείων ἔτλην ἵμεν αἰθέρος οἶμον,
 » εἰ τήνδ' ἐμνώμην, ὅμόν κέ με γαμβρόν ἔλεσθε·

- * νῦν δ' ἔδνοις τοίοις πειρήσομαι ὑμῶν ἐπιθεῖναι
 » καὶ χάριν αἰτῶ δ' αὐτὸς ἔχειν, ἣν ῥύσομαι ἀλκῇ· »
 συνθεσὶν δέξαντο τοκῆες· τίς κ' ἀπέειπε;
 καὶ οἱ ἀνακτορίην καθυπέσχοντ' ἡδ' ἐλίσταινον.
 Ἥνιδε, νηῦς ὅπως χαλκέμβολος, δξυκέλευθος,
 χερσὶν ἐλαυνομένη κούρων διὰ κύματα τέμνει,
 ὡς στέρνοισιν ὕδωρ ῥηγνύς ὁσὸς εἰνάλιος θῆρ,
 710 χοιράδι τόσσον ἐπλήτο, ὅσον περ δὴ βαλεαρίς
 σπενδόνη ἦκε μόλιβδον ἐν ἡέρι δινηθέντα·
 τῆμος δ' ἡΐθεος ποσὶν αἶφνης γαῖαν ἀπώσας
 πρὸς νέφε' ἡέροη· ὡς δὲ σκιῇ ἀνδρὸς ἐφ' ὕδει
 ὠφθη, ἐπ' ὁφθείσῃ σκιῇ ἐμμανὲς ὠρτο πέλωρον
 ὡς δὲ Διὸς ποτ' ἰδὼν ὄρνις κατ' ἄρουραν ἐρήμην
 ἡελίῳ παρέχοντ' ὄφιν αἰνὸν νῶτα κελαινὰ
 μάρψεν ὀπισθ', ἵνα δ' ὁ στόμα μὴ στρέψειε δαφροῖόν,
 ἀρπαλέους ὄνυχας φολιδωτῇ πῆξ ἐνὶ δειρῇ,
 τὼς δξὺς κενεοῖο δι' ἡέρος αἵψα καταπτὰς
 720 θηρὸς νῶτον ἐθλίψε καὶ δξὺν χαλκὸν ἐς ὦμον
 δεξιὸν Ἰναχίδης γναμπτοῦ μέχρῃς ἤλασεν ὄγκου·
 δεινὸν τραῦμα δ' ἔχων τοτὲ μὲν θῆρ ὑψόσ' ἐθρωσκεν,
 ἄλλοθ' ὕδωρ κατέδυνεν. ἦ, ἄγριος ἡὔτε κάπρος,
 στρωφᾷθ', ὅν τε κύνες κύκλω φοβέουσ' ὑλάοντες·
 δῆγματα δὲ πτερύγεσσιν ἐκείνος ἄλυσκε ταχείης·
 γυμνὰ δ' ὅπου περ ἔην, τοτὲ κόχλοις τρηχέα νῶτα
 ἢ πλευράς, τοτὲ δ' αὖ, ἥπερ κατέληγεν ἐς ἰχθύν
 οὐρῇ λεπταλέῃ, ἄορι δρεπανώδεϊ θεῖνε.
 Θῆρ δ' ἐρυθρὴν ἄλμην ἀπερεύγετο αἱματοφύρτον
 730 ἐκ στόματος· πτέρυγες δὲ διανθεῖσαι βαρύβεσκον
 Περσῆος· ταρσοῖσι δ' ὁ γ' οὐκέθ' ὑγροῖς ἐπεποίθει·
 ἔδρακεν οὖν σκόπελον κάρη ἐξανέχοντα γαληνοῦ
 πόντου, ὀρινομένου δὲ καλυπτόμενον ῥοθίοισι·
 τῶν δ' ἐπερείσάμενος, λαίῃ τε πέτρῃς γνάθον ἴσχων,

- τρίς τετράκις τε σίδηρον ἐς ἔγκατα θηρὸς ἔωσεν.
 Αἰγιαλὸς καὶ ὑπερθε θεῶν δόμου αὐτίκ' ἰωῆς
 ἡδὲ κρότου πλησθεν· χαῖρον, γαμβρόν τε προσηύδων,
 κίκλησκόν τ' οἴκου μιν ἄρωγόν ἰδ'· εὐφρονα ῥύστην
 Κασσιόπη Κηφεύς τε πατήρ· δεσμῶν δὲ λυθεῖσα
 740 παρθενική στεῖχεν πόνου αἰτίη ἡδ' ἅμ' ἄεθλον.
 κείνος ὕδωρ δ' ἄρύσας εὐάθλους νίψατο χειρας·
 ὄφρα δὲ μὴ ψάμαθος κεφαλὴν ὀφιοτριχα κάρψῃ,
 οὐδὲ φύλλ' ἐπέχευεν, ἀλιτρεφείας τ' ἐπὶ ῥώπας
 ἐστόρεσ', ἡδὲ κάρη Φορκυνίδος εἶσε Μεδούσης·
 ἀρτιδρόπος δ' ἄρα ῥώψ καὶ ἔτ' ἔμβιος ἐντεριώνῃ
 ἔσπασεν ἵνα πέλωρος, ἔθεν τε θιγοῦσ' ἐλιθώθῃ·
 καινὴν δὲ στιφρότητα κλάδοι τε πέτηλά θ' ἔλοντο.
 Νύμφαι ἄλὸς τέρας πολλῇσιν ἔπειτ' ἐνὶ ῥωψὶ
 πειρηθεῖσαι ἔχαιρον, ὅτ' αἰεὶ γίγνεθ' ὁμοῖον·
 750 ἐν δ' ὕδασιν πόντου διέχευαν σπέρματ' ἐκείνων·
 κουραλίῳ κείνῃ μίμνει φύσις εἰσέτι καὶ νῦν,
 ἡέρος εὐτε θίγοι, σκληρύνεσθαι· ὃ δ' ἄρ' ἔσκεν
 εἰν ὕδάτεσσι λύγρος, τρέπετ' ἐς λίθον ὕδατος ἐκτός.

Ὁ Περσεύς ἄγεται γυναῖκα τὴν Ἀνδρομέδαν· τελουμένον δὲ τῶν
 γάμων, διηγεῖται, ὅπως ἀπελαιμοτόμησε τὴν Γοργὼ καὶ τοῦ
 αἵματος αὐτῆς ἐξέψυ ὁ Πήγασος.

- Τρισσὶ θεοῖς κείνος βωμοὺς τρεῖς δαίματα πηλοῦ·
 Ἑρμείᾳ λαϊόν, σοὶ δεξιόν, ὄθριμε κούρη,
 Ζηνὶ δὲ μέσσον· ἔθυσε δ' ἐπ' αὐτοῖς πόρτιν Ἀθήνη,
 Ἀνδρομέδαν δ' ἄρ' ἔπειτα, τόσου δὴ ἀέθλιον ἔργου,
 ἡγάγετ' ἄπροιον· δαίδας δ' Ἰγμέναιος ἔρωσ τε
 760 προὔτειον, καὶ πῦρ θυέων ἐνεπίμπλατο πολλῶν·
 ἥρτηντο στέφε' ἐκ τεγέων· λωτὸς δὲ λύρη τε
 ἤχεε, σύν τ' αὐλὸς καὶ ἀοιδή, ὀλβια θυμοῦ
 σήματα γηθομένου· θυρέτρων δ' οἴκου ἀνεθέντων,
 αἰθουσαι χρυσᾷ πέπταντο· καλὴν δ' ἐπὶ δαῖτα,

ἦν ἀλέγυνεν ἀναξ, Κηφῆνων ἦλθον ἄριστοι.
αὐτὰρ ἐπεὶ δαΐσαντο, φρένας τ' ἱάνθεν Ἰάκχου
δώρῳ, Λυγκείδης χώρης κομιδὴν τε φύσιν τε
καὶ νόον αὖ ἀνδρῶν καὶ ἤθεα πεύθετ'· ἐπεὶ δὲ
Κηφεὺς πάντ' ἐδίδαξεν· “ ἄγ', ἔννεπε, φέρτατε, νῦν μοι

- 770 ἐξαύδα λίτομαι· ἀρετῇ τίνι καὶ τίσι τέχνης
κρᾶτα δρακοντοκόμον διάμησας νηλεῖ χαλκῷ; „
εἶπε δ' Ἀγηγορίδης ψυχρῷ ὑπ' Ἀτλαντι κεκλίσθαι
χῶρον εὐδμήτοισι κύκλῳ τείχεσσιν ἐρυμνόν·
ἐνθάδ' ἐπ' εἰσίθμῃ δίδυμοι ἔχον οἰκί' ἀδελφαί
Φορκίδες, ἀνδοκάδην ἐνὶ χρώμεναι ὄμματι ἄμφω·
τοῦθ' ὃ γ' ὑφείλετο τέχνη ἔην χέρα λάθρη υποσχών,
κεῖναι ὅτ' ἀλλήλησιν ἐρέγνυσαν· εἴτα δὲ χῶρον
ἄστιθον, ὑλήεντα, καὶ αἶψα παίπαλα βαίνων,
γόργειον δόμον ἔξε· κατ' ἀγροὺς δ' ἐνθα καὶ ἐνθα
780 καὶ ἀτραπούς θηρῶν ἶδεν εἰδῶλ' ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν,
οἱ ῥα Μέδουσαν ἰδόντες ἀταρτηρὴν λελίθωντο.
ἐν δὲ σάκει χαλκείῳ, ὃ ῥ' αὐτὸς λαιῇ ἔχεσκε,
σμερδαλέης ἀνάκλαστον ἐσέδρακεν ὥπα Μεδούσης·
ὄφρα δ' ἄρ' εἶχεν ὕπνος βαρὺς αὐτὴν τ' ἡδὲ δράκοντας,
δειρῆς ἔκταμε κρᾶτ'· ἐκ δ' αἵματος αὐτίκα μητρὸς
Πήγασος ἵππος ἔφυ πτερυγῶκής, τοῖό τ' ἀδελφός.
πρὸς δὲ καὶ οἰμοῦ κινδύνους μυθήσατο μακροῦ·
ὅσσην εἶδε θάλασσαν ἰδ' ὅσας ὑψόθε χώρας,
καὶ πτέρυγας σείων τίσι χρίμψατο αἰθέρος ἄστροις.

- 790 Τόσας εἰπὼν σίγησ' ἀδοκήτως ἡγεμόνων δὲ
κεῖνόν τις διεδέξατ' ἰδ' ἤρετο· τίπτε Μέδουσα
μόνῃ ἀδελφῶν ἔσχε κόμην ὀφίσσ' ἀνάμικτον;
Τὸν δὲ ξείνος ἀμείψατ'· “ ἐπεὶ δὴ μ' ἄξι' ἐνισπεῖν
» εἴρεαι, αἴτι' ἄκουσον· ἐπὶ κλυτὸς εἶδος ἐκείνη
» καὶ μνηστήρων ἐλπίς ἐπίφθορος ἔπλετο πολλῶν·
» ἀλλὰ γ' ὅλης μορφῆς μέρος οὔτι σὶ ἦεν ἐθειρῶν

- » κάλλιον· ἔντυχον, ὅς μιν ἰδεῖν τὸ πάροιθεν ἔφασκε.
 » τὴν δ' οὖν Ποντομέδοντ' αἰσχυναί φασιν Ἀθήνης
 » ἐν νηῶ· Ζηνὸς δ' αὖ κούρη ἀπέτραπεν ἀγνήν
 800 » αἰγίδι τ' ὦπα κάλυψ'· ἄτιτον δ' ἵνα μὴ τόδε μίμνοι,
 » εἶδεχθεῖς ἐς ὕδρους Γοργοῦς ὀσπλιγγας ἔτρεψε·
 » καὶ νῦν δυσμενέεσσιν ὄφρα τρόμον ἐν φρεσὶ βάλλῃ,
 » πρὸ στέρνου φορέει οὐς αὐτὴ τεῦξε δράκοντας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Δ' ΒΙΒΑΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 4). *Μινυητης*, θυγάτηρ Μινύου. Λέγεται δὲ Μινύας βασιλεὺς Ὀρχομενοῦ ἐν Βοιωτίᾳ γενέσθαι, περὶ οὗ ἴδε Πausan. Βοιωτ. σελ. 783. Ἔσχε δὲ υἱὸν Ὀρχομενὸν τὸν τῆς ὁμωνύμου πόλεως κτίστην, καὶ θυγατέρας τρεῖς, ὧν ἄλλα παρ' ἄλλοις ὀνόματα φέρεται. Παρὰ μὲν γὰρ Πλουτάρχῳ Λευκίππῃ, Ἀριστίππῃ καὶ Ἀλκιθόῃ καλοῦνται· παρ' Αἰλιανῷ δὲ Λευκίππῃ, Ἀρσίππῃ καὶ Ἀλκαθόῃ· Ὀβιδίος δὲ τὴν μὲν Ἀλκιθόην, τὴν δὲ Λευκονόην καλεῖ· τὴν δὲ τρίτην οὐκ ὀνομάζει.

4). *Ἰερεὺς*, ὁ Τειρεσίας.

6). Οἱ τοῦ Βάκχου λατρεῦνται δορὰς εἰώθεσαν περιβάλλεσθαι, μάλιστα δὲ νεβρίδα, καὶ τὴν κόμην λύειν.

11). κ. ἐ. Εἰθιστο τῆς παλαιοῖς ἐπιθειάζουσι πάσας ἐκάστου θεοῦ καταλέγειν τὰς ἐπωνυμίας, ἵνα τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ πλῆθος δηλώσωσι, μηδὲν δὲ τῶν πρὸς θυμοῦ αὐτῷ παρασιωπήσωσιν. Ἐπικαλεῖται δ' ὁ Βάκχος βρομῖος μὲν διὰ τὸ τῶν ὀργίων θορυβῶδες· *Λυαῖτος* δὲ διὰ τὸ λύειν αὐτὸν τὰς μερίμνας τῷ οἴνῳ. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ στίχος οὗτος ἐν τῷ κειμένῳ ὑπέρμετρος ἐστί, μιᾶς συλλαβῆς τῆς τελευταίας πλεοναζούσης, ἧς τὸ σύμφωνον κατ' ἐκθλιψιν τοῦ τελικοῦ *ε* μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ *ι* τοῦ ἐπομένου στίχου συλλαβιστέον.

12). Ἰδε βιβλ. γ'. στ. 308 κ. ἐ.

13). Περὶ τῆς ἐπωνυμίας Νυσσεὺς ἴδε βιβλ. γ'. σθμ. εἰς στ. 314, Θυωνεὺς δ' ἐπεκλήθη ὁ Βάκχος ἀπὸ τῆς μητρὸς Σεμέλης ἐπονομασθείσης *Θυώνης*· ἄκαρτος δὲ διὰ τὸ μὴ κείρεσθαι τὴν κόμην.

14). *Ἀηναῖος*, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, ἐν ᾧ ὁ οἶνος ἐκθλίζεται.

15). *Νυκτέλιος*, ἀπὸ τῶν νυκτερινῶν τελετῶν. Παραλέλειπται δ' ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ τὸ ἐπωνύμιον Ἐλελεύς, ὃ παρ' Ἑλλήσιν οὐχ εὖρηται.

19). *κεράων ἀτερθεν*. Οὐ πρότερον, ὥς ἔοικεν, οἱ πάλαι

κέρατα τῷ Βάκχῳ περιέθηκαν ἢ Σαβαζίῳ αὐτὸν τῷ Φρυγίῳ θεῷ συνέχεαν, ὃς ὁμοίας μὲν τῷ Βάκχῳ λατρείας ἐτύγγανε, κερασφόρος δ' ἀπεικονίζετο ταύρου κέρατα περικείμενος.

20). κ. ἐ. Νεαρός ὁ Βάκχος καὶ ἄβρος καὶ θηλύμορφος εἰκονίζεται· ὁ δὲ μῦθος τῆς ἐπ' Ἰνδοῦς νικηφόρου στρατείας αὐτοῦ μετὰ τοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρου τοῦ μακεδόνα πλαστοῖται εἰσike.

22). Περί μὲν Περθέως ἴδε βιβλ. γ'. στ. 511 κ. ἐ. *Λυκοῦργος* δὲ βασιλεὺς ἦν Θράκης, ὃς τὰς τοῦ Διονύσου τιθνάς ἐπὶ τῆς Νύσσης, ὄρους Θρακικοῦ, βουπλήγη τύπτων ἐδίωκε καὶ τῆς πρὸς τὴν θεὸν ἀσεβείας δίκην ἔτισσε τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς (ἴδε Ὁμ. ζ'. στ. 130 κ. ἐ.) ἔστι δὲ βουπλήξ κατὰ τινὰς μὲν τῷ βουκέρτρῳ συνώνυμον, κατ' ἄλλους δὲ σημαίνει μάστιγα ἐκ βοείας πεποιημένην δορὰς, ἣ πέλεκυν, ᾧ οἱ βόες παιόμενοι κτείνονται. Τοῦτον τὸν νοῦν ἀποδεξάμενος ὁ Ὀβίδιος, *bipenniferum* τὸν Λυκοῦργον καλεῖ· ἡμεῖς δὲ τὸ ἐπιθετὸν βουπληγοφόρον προσειρόμεθα καὶ τὰς τρεῖς σημασίας ἔχον.

26). κ. ἐ. οἰνοβαρὴς τε γέρων, ὁ Σιληνός, πρεσβύτατος τῶν Σατύρων, παιδαγωγός καὶ πιστός τοῦ Βάκχου ὀπαδός, φαλακρός τὴν κεφαλὴν, σιμὸς τὴν ῥίνα, οἰνοβρεχής, συνήθως μεθύων, μόλις ὑπὸ τῆς μέθης βαδίζειν ἢ ἐπ' ὄνου ὀχεῖσθαι ἔχων, ὅμως δὲ σοφίας καὶ προφητικοῦ πνεύματος ἔμπλεως.

31). *Ἰσμηρίδες*· ἴδε βιβλ. γ'. σκμ. εἰς στ. 734.

33). Ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινώσκεται *intempestiva Minerva*. Λέγεται δὲ μετωνυμικῶς *Minerva* ἡ ἐργασία διὰ τὸ τὴν θεὰν ταύτην κηδεσθαι καὶ προστατεῖν τῶν ἐργαζομένων, ἐξ οὗ καὶ ἑργάνη ἐπονομάζεται.

36). *Τῶν δέ τις*, ἡ Ἀρσίππη ἢ Ἀριστίππη, ἢ Ἀρσινόη, ἥς τοῦ νομα ὁ Ὀβίδιος σιωπᾷ. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ δύο τοῦ κειμένου γίχοι 37 καὶ 38, ἀποδέδονται ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ διὰ τριῶν ἡτοι τοῦ 37, τοῦ 38 καὶ τοῦ 39.

42). (κειμ. 41). *κερεῆς ἀκουῆς*, ὑπ' ἄλλων ἀκουσμάτων μὴ κατεχομέναις.

43). κ. ἐ. Ἐπιτηδείως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν τῆς πολλοὺς μύθους εἰδυίας Μινυάδος ἀμφιβολίαν σοφίζεται, ἵνα διὰ βραχέων μεταμορφώσεις τινὰς μνημονεύσῃ, ὧν τὴν διὰ μακρῶν διήγησιν παρέχει βούλεται.

47). (κειμ. 45). *Δερκέτις* ἢ *Δερκετώ*, τῇ συρικῇ φωνῇ Ἀταργέτις (ἴδε. Πλίν. *hist. nat.* 5, 23. 19) θεὰ ἦν ὑπὸ τῶν ἐν Πηλαιοσίτῃ Σύρων λατρευομένη. Αὕτη νεανίσκου καλοῦ ἐρασθεῖσα καὶ τὴν Σεμίραμιν ἐξ αὐτοῦ τεκοῦσα, αἰσχυνομένη τὸ πρᾶγμα

εἰς λίμνην εἰσῆλτο καὶ εἰς ἰχθὺν μετεβλήθη. Εἰκονίζεται δὲ γυνὴ εἰς οὐρανὸν ἰχθύος λήγουσα κάτω.

49—50). (κειμ. 47—48). Τὴν Σεμίραμιν βούλεται λέγειν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν μυθικὴν τῆς Βαβυλῶνος βασιλίδαν, ἥ κατὰ τινὰς μετεμορφώθη εἰς περιστέραν. Ἰστέον δ' ὅτι ἡ λέξις Σεμίραμις τῇ καθ' ἑλληνὰς περιστερᾷ ἴσον δύναται.

51—53). (κειμ. 49—51). Εἰς τὸν μῦθον ταῦτα ἔοικεν ἀναφέρεσθαι, ὃν Ἀρριανὸς ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς (31) κατὰ Νέαρχον τὸν Ἀλεξάνδρου ναύαρχον διηγείται τὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῶν τοῦ Εὐφράτου τὴν μεσημβρινὴν τῆς Ἀσίας παραπλεύσαντα παρὰ τὴν Φησί γὰρ ἐν τῇ θαλάττῃ ἐκείνῃ νῆσον κεῖσθαι, ἧς Νηρεΐδα τινὰ βασιλεύειν τοὺς καταΐροντας εἰς ἰχθὺς μεταβάλλουσαν. Τὸ τῆς Νηρεΐδος ὄνομα οὐ μνημονεύεται παρ' Ἀρριανῶ· καὶ παρ' Ὀβιδίῳ δὲ τὸ ὄνομα *Ναῖς* οὐ κύριον ἔοικεν εἶναι, ἀλλὰ προσηγορικόν, ταυτοσημὸν τῷ *Νηρεΐς*.

59—60). (κειμ. 57—58). Περί κτίσεως Βαβυλῶνος ὑπὸ Σεμιράμιδος ἴδε Διόδωρον *Σικελιώτην* (βιβλ. 6. 7), ὃς ἔγραψε περὶ αὐτῆς *Κτησίᾳ* τῷ *Κνιδίῳ* καὶ *Κλειτάρχῳ* ἐπόμενος. Παράβαλε καὶ *Just. 1, 2, 7*.

63). (κειμ. 61). *τοκῆες* (*paires*)· ἀμφοτέρων οἱ πατέρες τὸν γάμον ἐκώλυσαν.

83). (κειμ. 81). *πυρσοὺς ρυχίλους* τὰ ἄστρα καλεῖ.

90). (κειμ. 88). *Νίνοι*ο, τοῦ τῆς Σεμιράμιδος ἀνδρός, ὃ αὕτη μνημεῖον παμμέγεθες κατεσκεύασεν, ἐννέα μὲν σταδίων τὸ ὕψος κατὰ *Κτησίαν*, δέκα δὲ τὸ εὖρος.

173—191). ἴδε Ὁμ. Ὀδυσ. θ. στ. 266—342.

154—153). (κειμ. 152—153). Ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ τὸ τῆς ἀναδιπλώσεως σχῆμα παρῶπται.

173). (κειμ. 173). ἀκοίτη, *νέετ' Ἥρης*, τῷ Ἠφαιστῷ, ὃς ἀνὴρ μὲν Ἀφροδίτης, Ἥρας δὲ υἱὸς ἦν.

179). (κειμ. 177). Παράβαλε Ὁμ. Ὀδ. θ. στ. 280 κ. ε.

δέσματα.

ἡ δ' ἀράχνη λεπτὰ, τὰ γ' οὐ χεῖ τις οὐδὲ ἴδοιτο
οὐδὲ θεῶν μακάρων.

187). (κειμ. 185). *Ἀήμριος* ὁ Ἠφαιστος λέγεται· ἴδε βιβλ. 6. σημ. εἰς στ. 756.

192). (κειμ. 190). *Κυθέρεια* ἐπωνομάσθη ἡ Ἀφροδίτη ἀπὸ *Κυθήρων* πόλεως ἐν Κύπρῳ, ἥ ἀπὸ τῆς ὁμωνύμου παρὰ τὴν *λακωνικὴν ἀκτὴν* νήσου, ἐν ᾗ ἑλαιοτεύετο.

201). (κειμ. 199). Τῶν ἡλιακῶν ὥρονομίων (*ὥρολογίων*) ἐξευ-

ρεθέντων, οἱ Ῥωμαῖοι τὴν φυσικὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως εἰς δώδεκα ἴσας μοίρας ὥρας καλουμένας διήρουν, αἷ, ὡς εἰκός, θερούς μὲν μακρότεραι, χειμῶνος δὲ βραχυτέραι ἦσαν. Ὁ οὖν Ἀπόλλων κατὰ θέαν τῆς Λευκοθέας μακρότερον τότε χρόνον ὑπὲρ γῆν διακμένων, τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μακροτέρας ἐποίησιν.

206). (κείμε. 204). *Κλυμένη*, ἡ τοῦ Φαέθοντος μήτηρ· ἴδε βιβλ. α'. σημ. εἰς στ. 757. Περὶ δὲ Ῥόδου σημειωτέον τὰδε· Κατὰ τινα μῦθον, ὃν Πίνδαρος ἐν τῇ ζ'. τῶν Ὀλυμπίων διέξεισιν, ὅτε κατ' ἀρχὰς οἱ θεοὶ τὸν Κόσμον πρὸς ἀλλήλους διεμερίζοντο, ἐπελάθοντο τοῦ Ἥλιου ἀπόντος ἐπὶ τὸ ἔργον· εἶτα δ' ἐπιμνησθέντων καὶ τοῦ Διὸς τὴν διακλήρωσιν πάλιν ποιήσεσθαι μέλλοντας, ὁ Ἥλιος οὐκ εἶα, τὴν νῆσον Ῥόδον ὑποβρύχιον ἔτι καὶ ἀόρατον οὔσαν καὶ κατὰ βραχὺ τοῦ βυθοῦ ἀναδυομένην νεμηθῆναι ἐαυτῷ μερίδα ἀγαπητὴν ἀξίων. Ἐπινευσάντων οὖν τῶν θεῶν, ἱερὰ ἡ νῆσος ἐγένετο τῷ Ἥλιῳ, ὃς τῇ νύμφῃ Ῥόδῳ ἔπειτα ὁμιλήσας ἐπτά ἐξ αὐτῆς ἔσχεν υἱούς.

207). (κείμε. 205). *Κίρκης γενέτειρα*, ἡ ὠκεανὶς Πέρση καθ' Ὀμηρον (Ὀδ. κ. στ. 136—139) ἢ Περσηῆς καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. στ. 956). Ἡ δὲ Κίρκη, (περὶ ἧς ἴδε Ὀμ. Ὀδ. κ. στ. 135 κ. ἐ.) ἀδελφὸν μὲν ἔσχε τὸν Λιήτην, ἀδελφὰς δὲ Ἑκάτην καὶ Παισιφάνην τὴν Μίνωος γαμετήν. Καλεῖται δ' Αἰαία ἀπὸ *Αἶας* πόλεως ἐν Κολχίδι ἢ νήσου παρὰ τὴν Ἰταλίαν κειμένης.

208). (κείμε. 206). *Κλυτή*, θυγάτηρ Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος.

211). (κείμε. 209). *θυοφόρου φύτλης*· ἡ τῆς χώρας ἰδιότης ἐπὶ τὸ γένος τῶν κατοίκων αὐτῆς μετενῆνκεται. Χώρα δὲ θυοφόρος, ἥτοι ἀρωματοφόρος νοεῖται ἐνταῦθα ἡ Ἀσσυρία κατὰ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν τῆς λέξεως.

212). (κείμε. 210). *Εὐρυρόμη*, Ὠκεανοῦ καὶ αὐτῆς καὶ Τηθύος θυγάτηρ (ἴδε Ἡσίοδ. Θεογ. στ. 358) Ὀρχάμου δὲ τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως γυνή.

214). (κείμε. 212). *Ἀχαιμενίης πολίεσσι* ταῖς Περσικαῖς ἀπὸ Ἀχαιμένων πρώτου τῶν Περσῶν βασιλέως.

215). (κείμε. 213). *Βῆλος*, μυθικὸς ἰδρυτὴς τῆς βασιλείας τῶν Ἀσσυρίων. Ἰσως δ' ἄλλον τινὰ Βῆλον νοητέον ἐνταῦθα· πλείους γὰρ μνημονεύονται τοῦτομα τοῦτο φέροντες, ὃ καὶ τῷ τοῦ *Βάαλ* συγγενὲς ἔοικεν εἶναι τοῦ τῶν Ἀσσυρίων θεοῦ.

222). (κείμε. 220). Διττὴ ἀναγινώσκειται ἐν τῷ κειμένῳ γραφή· ἡ μὲν *ad lumina*, ἣν μεθερμηνευτέον ὑπὸ *λόχνη* ἡ δὲ *ad limina*, ἣν ἐξελληνιστέον *ποτὶ γ.λιῆ*.

233). (κείμε. 251). *αἰθέρι κύρσεις*· ἄψις τοῦ αἰθέρος, ἥτοι

μεταβλήθησιν εἰς λίθον, οὗ ὁ ὄψος ἐν ταῖς θυσίαις καίόμενος εἰς τὸν αἰθέρα ἀνέρχεται.

271—272). (κειμ. 269—270). Ἡ Κλυτία μετεμορφώθη εἰς ἡλιοτρόπιον, οὗ τὸ ἄνθος αἰετὸς πρὸς τὸν ἥλιον τρέπεται.

273). (κειμ. 273). ἀλλ' οὐ θεὸν ἔρμεν Ἰακχον· τὰ ῥήματα ταῦτα ἀναμνήσκει ἡμᾶς τοῦ μύθου τοῦ Διονύσου, ὃθεν παρεξέβη ὁ ποιητής.

277). (κειμ. 275). ὁρθοτο δι' ἱστοῦ. Ἰστός καλεῖται τὸ καθ' ἡμᾶς ὑφαντικὸν ἔργον· λεῖον διὰ τὸ ὄρθιον ἵστασθαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ἐτι δέ, ὥσπερ ἐνταῦθα, οἱ ὁμοῖοι κατ' ὀρθὰς τεταμένοι στήμονες, δι' ὧν ὁ ὑφάνων τὴν κρόκην τῇ κερκίδι δίδει· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕφασμα καλεῖται ἱστός. Διὰ πλείονων περιγράφει τὴν ἱστοργίαν ὁ ἡμέτερος ποιητής ἐν βιβλίῳ ε' τῶν Μεταμορφώσεων στ. 53 κ. ε.

278 καὶ 279). (κειμ. 276 καὶ 277). Ἡ Ἀλκιόνη ὑπολαβούσα ἐξῆς τὴν διήγησιν μύθων τινῶν μνημονεύει ἐν προοιμίῳ, ὥσπερ ἡ τῆς διηγήσεως πρὸ αὐτῆς κατάρχασα. Τὰ δὲ περὶ τὸν Ἀφνιν τὸν σικελικὸν ποιμένα, ὃν ἔνιοι Ἑρμοῦ καὶ νύμφης τινὸς υἱὸν γενέσθαι φασίν, οὐχ ὁμολογεῖται· οἱ μὲν γὰρ νύμφην τινὰ ἐρῶντι αὐτῷ τὸν ἑαυτῆς ἀνθυποσχέσθαι ἔρωτα λέγουσιν, ἐφ' ᾧ μηδέποτε μηδεμιᾷ ἄλλῃ αὐτὸν συνελθεῖν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος μεθυσθεὶς ποτε ἄλλῃ ὤμιλησεν, ὀργισθεῖσαν τὴν νύμφην τοῦ ἀπίστου ἐραστοῦ ἀφελεῖν τὴν ὄψιν. Ὁ δ' Ὀβίδιος ἄλλοις μυθοπλάσταις ἐπόμενος ἀπολιθωθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῆς νύμφης φησί. Διὰ τὴν δ' ὁ ποιητής Ἰδαῖον τὸν Ἀφνιν ἀποκαλεῖ, εἰ ἄρα ἀπὸ τοῦ ὄρους Ἰδῆς τοῦ ἐν Κρήτῃ ἢ ἐν Φρυγίᾳ, ἁδῆλον. Ἴδε καὶ Διόδ. βιβλ. δ'. 84.

282). (κειμ. 280). Ὁ περὶ τοῦ Σίθωνος μῦθος ἀγνωστός ἐστι.

283). (κειμ. 281). Ἡ λέξις ἀδάμας ἐνταῦθα, ὥσπερ παρ' Ἡσίοδῳ (ἔργ. καὶ ἡμ. 149, Θεογ. 161) σημαίνει τὸν χάλυβα ἢ σίδηρον, εἰς ὃν ὁ Κέλμις μετεμορφώθη, θνητὸν εἶναι τὴν Δία διαφημίσας. Ἦν δ' ὁ Κέλμις εἰς τῶν Ἰδαίων Δακτύλων, ἥτοι Φρυγίων δαιμόνων, οἱ τῇ Κυβέλῃ ἐλάτρευον καὶ τὴν σιδηουργίαν ἐξευρεῖν λέγονται· μετέθηκε δ' αὐτοὺς ὁ μῦθος εἰς Κρήτην, ὅπου ὁ Ζεὺς ἐγεννήθη. Εἰσὶ δ' αἱ τοῦτον οὐκ ἐπὶ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἰδῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐν Φρυγίᾳ τελοῦνται φασίν. Οἱ δὲ Κουρήτες ἱερεῖς ἦσαν τῆς ἐν Κρήτῃ τοῦ Διὸς λατρείας, ἐν ᾗ ἀσπίδας καὶ κύμβαλα κρούοντες κρότον μέγαν ἐποίουν εἰς μνήμην τοῦ κατὰ τὴν τοκετὸν τοῦ Διὸς γενομένου· ἡ γὰρ Ἥρα ἐν τῷ τίκτειν τὸν Δία, δεδοικυῖα μὴ ὁ Κρόνος τοῦ βρέφους κλαυθμυρίζομένου αἰσθόμενος, τοῦθ' ὃ τοὺς πρότερον τυχόντας παῖδας ἐποίησεν, ἐπελθὼν κατὰκτείνει αὐτόν, προσέταξε τοῖς

Κουρήσιν ἀσπίδας καὶ κύμβαλα κρούοντας ἀναίσθητον τῷ πατάγῳ ποιεῖν τὸν κλυθμυρισμόν.

286). (κεῖμ. 283). *Κρόκος* νεανίσκος ἦν, οὗ Σμίλαξ νεάνις ἠγάσθη· μετεμορφώθησαν δὲ εἰς τὸ ὁμώνυμον ἐκάτερος φυτόν. Πλειόνων δὲ φυτῶν τοῦνομα *σμίλαξ* φερόντων, *σμίλακα τήν λείαν*, τὴν καθ' ἑμᾶς *περιπλοκάδα* καλουμένην νοητέον ἐνταῦθα.

293). (κεῖμ. 291). καὶ οὐρομα δ' ἔσχευ' ἀπ' ἀμφοῖν. *Ἐρμαφροδίτος* δηλονότι ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ πατρὸς Ἑρμοῦ καὶ τῆς μητρὸς Ἀφροδίτης.

313). (κεῖμ. 311). *κυτωραῖω*, ἥτοι πυξίνῳ μετωνυμικῶς· *Κύτωρον* γὰρ καὶ *Κύτωρα* ὄρος Παφλαγονίας ἐστὶ πύξις δασύ, ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθετον *Κυτωραῖος* ὡς ἀπὸ τοῦ *Πάταρα* τὸ *Παταραῖος*.

333 *κ. ἐ.* (κεῖμ. 331 *κ. ἐ.*). Τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα εὐφυῶς τῷ λευκῷ μεμιγμένον ἐμφαίνειν θέλων ὁ ποιητὴς παράδειγμα ποιεῖται τὸ τοῖς λευκοῖς μήλοις ἐπανθοῦν ἐρύθημα, ἢ τὸ τοῦ πορφύρεου ἐπιεχρωσμένου ἐλέφαντος ἢ τὸ τῆς ἐκλειπούσης σελήνης· ἀργυροφειγγῆς γὰρ αὕτη συνήθως οὕσα ἐπιεικῶς ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν ἐρυθραίνεται. Ὑπεμφαίνει δ' ὁ ποιητὴς κατὰ μετάληψιν τὴν τῆς σελήνης ἐκλείψιν τῷ συνήθως κατ' αὐτὴν πραττομένῳ ἔθος γὰρ ἦν τοῖς πάλαι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς πολλοῖς τῶν Ἀσιατῶν, ὅπότ' ἀμαυρουμένην ἴδοιεν τὴν σελήνην, κύμβαλα καὶ ἄλλα χαλκᾶ σκευὴ κρούοντας ἰσχυρῶς, κρότον μέγαν μάτην ποιεῖν, οἷον ἀμύνοντας αὐτῇ πρὸς τὸ πάθος· οἶονται γὰρ δαίμονας ἐναερίου τοῦ νυκτερινοῦ φαστῆρος ἐπικαλύπτειν τότε τὴν ὄψιν.

338). (κεῖμ. 336). *ἔρθα λιπών σε*. Κατ' ἔννοιαν μεθερμηνεύεται τὸ χωρίον, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ γέγονεν· ἔδει γὰρ τὸν ἀκριβῶς μεθερμηνεύοντα λέγειν· *τὸν τόπον τοῦτον σὺν σοὶ λιπών*.

364). (κεῖμ. 362). *τὸν ἄναξ μάρψας πετσηνῶν*. Ἄναξ πτηνῶν κατ' ἀντονομασίαν ὁ ἀετός· ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τὸ τοῦ κειμένου *regia ales* (βασιλικὸς ὄρνις) ἐκδέξασθαι· εἰκότως γὰρ ἀνκληθεὶς οὕτως ὁ ἀετός, ἅτε τοῦ Διὸς ἱερός ὄρνις ὢν τοῦ ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν βασιλεύοντος. Κατὰ ταύτην οὖν τῆς λεξέως τὴν ἐκδοχὴν ἔστι τὸν *στ.* 363 ὧδε μεταποιῆσαι·

ὡς ὅφεις ἀμφεπλάκη, τὸν περ μάρψας Διὸς ὄρνις·

Παράβαλε καὶ Ὁμ. Ἰλ. μ. *στ.* 200 *κ. ἐ.*

370). (κεῖμ. 368). *Ἀτλαντὶάδης* καλεῖται ὁ νεανίσκος ἅτε τοῦ Ἑρμοῦ υἱὸς ὢν τοῦ μητρώθεν τὸ γένος ἐξ Ἀτλαντος ἔλκοντος.

371—378). (κεῖμ. 375—376). *Ἡ ἰσχυρῶς τῷ Ἑρμαφροδίτῳ*

περιπλακείσα νόμφη προσφυῶς παραβάλλεται πρὸς τὸν ἐνθεματιζόμενον καὶ συμφύρομενον τῷ δένδρῳ κλῶνα.

417). (κειμ. 415) οὐρομ' ἔχουσ' ἀπὸ νυκτός, ἦτοι καλοῦνται νυκτερίδες.

419). (κειμ. 417). τηθίς, ἡ τῆς Σεμέλης ἀδελφὴ Ἰνώ.

421). (κειμ. 419). ἀδελφαί· ἦτοι ἡ Σεμέλη, καταπλεγείσα ὑπὸ τοῦ Διὸς (ἴδε βιβλ. γ'. στ. 308), ἡ Αὐτονόη, ἥς ὁ υἱὸς Ἀκταίων ὑπὸ τῶν ἐκυτοῦ κυνῶν διεσπάσθη (ἴδε βιβλ. γ'. στ. 250)· ἔτι δὲ αὐτὴ αὐτὴ καὶ ἡ Ἀγαυή, ἀποκτείνασαι τὸν Πενθέα· (ἴδε βιβλ. γ'. στ. 720 κ. ἐ.).

422). (κειμ. 420). δοῖς ἐπὶ τέκνοις, τῷ Δεάρχῳ καὶ Μελικέρτῃ.

423). (κειμ. 420). καὶ θαλάμῳ Ἀθάμαρτος· ὁ γὰρ τῆς Ἰνῆς ἀνὴρ Ἀθάμας βασιλεὺς ἦν Ὀρχομενοῦ, υἱὸς δ' Αἰόλου καὶ ἔγγονος Ἑλλήνος· ἡ δὲ τροφίμῳ θεῶ, ἦτοι τῷ Διονύσῳ. Τούτοις τῇ Ἰνῇ ἐναθρονομένη ἐχαλέπαιναν ἡ Ἥρα, ἅτε πρὸς πάντα τὸν τοῦ Κάδμου οἶκον τὸν τῇ Εὐρώπῃ συγγενῇ ἀπεχθῶς ἔχουσα.

425). (κειμ. 423). μνηστῆρας· ἴδε βιβλ. γ'. σημ. εἰς στ. 584.

426). (κειμ. 424). νῆος ἑοῖα, τοῦ Πενθέως.

432—433). (κειμ. 430—431). ὑποδείγμασιν οἰκείοις, ἀντὶ ὑποδείγμασιν οἰκείων, ἦτοι τῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, αἱ τοῦ φρονεῖν ἐξεστῆμεσαν.

434). (κειμ. 432). Τὴν εἰς ἄδου ὁδὸν σμίλακι κατεσκιασμένην ποιεῖ ὁ Ὀξιδίος διὰ τὸν καρπὸν τοῦ φυτοῦ δηλητηριώδη νομίζεσθαι.

436). (κειμ. 434). Τὸ ἐπίθετον ῥωθρὴ τὴν βραδείαν τῆς Στυγὸς ἐμφαίνει ῥοήν· σκιαὶ δὲ ῥεαὶ νοεῖσθωσαν ἐνταῦθα αἱ τῶν ἀρτίως τεθνηκότων ψυχαί.

437). (κειμ. 435). Μόνοις τοῖς εἰδώλοις ἦτοι ταῖς ἀνάμμοις καὶ ἀσάρκοις καὶ ἀνοστέοις σκιαῖς τῶν ταφῆς τυχόντων νεκρῶν ἐφείτο διαπλευσάσας τὴν Στύγα εἰς ἄδου ἐλθεῖν· ἴδε Ὁμ. ἰλ. φ. στ. 71.

439 κ. ἐ.). (κειμ. 436 κ. ἐ.). Αἱ μὲν πύλαι καὶ οἱ οἶκοι τοῦ ἄδου ὁμηρικαί· εἰσι φαντασίαι· ἡ δὲ ὑποχθόνιος πόλις ἔοικεν ἐπινοησθαι ὑπ' Ὀξιδίου.

445). (κειμ. 443) παράβαλε Ὁμ. Ὀδ. λ. στ. 219 κ. ἐ.

446—447). (κειμ. 444—445) ἀγορὰν ἐν ἄδου καλεῖ ὁ ποιητὴς τὸν τόπον ὅπου ἀθροίζονται οἱ νεκροὶ καὶ ὁ Μίνως δικάζει· πρὸ βλ. Ὁμ. Ὀδ. λ. στ. 568—571· οἶκον δὲ ἀνακτορὸς τὸ τοῦ Μίνω ἀνάκτορον, ὅπου πολλοὶ φοιτῶσι τῷ ἄρχοντι ἐντευξόμενοι,

ὥσπερ οἱ Ῥωμαῖοι εἰώθεσαν ζῶντες ἐν Ῥώμῃ ποιεῖν. Ποιεῖ δ' ὁ Ὀβί-
διος τοὺς νεκροὺς κατὰ μίμησιν Ὀμήρου καὶ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦ-
σαν παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις δόξαν περὶ τὰ αὐτὰ ἐν ᾧδου ἀσχο-
λουμένους, ἃ καὶ ζῶντες ἐπὶ γῆς ἐπετήδευον. Ὀμηρος μὲν γὰρ ποιεῖ
(Ὀδ. λ. στ. 572 κ. ε.) τὸν θηρευτὴν ἑλπίωνα*

ὁ ἦρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
τοὺς αὐτοὺς κατέπεφνεν ἐν οἰοπέλοισιν ὄρεσσι.

Κατὰ δὲ Οὐίργιλιον (Aen. VI. στ. 651 κ. ε.) χαίρουσιν ἐν ᾧδου
οἱ ἥρωες, ὡς πρότερον ἐν τῷ βίῳ, ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ ἄρμασι.
Δηλὸς δ' ἐστὶ τούτοις καὶ Πλάτων ὁμοδοξῶν ἐν οἷς λέγει. «Ταύ-
την γὰρ δὴ, ἔφη, τὴν θεὰν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυχαὶ
ἤρουντο τοὺς βίους· ἐλκεῖν γὰρ ἰδεῖν εἶναι καὶ γελοῖαν καὶ
θαυμασίαν· κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖ-
σθαι (πολιτ. βιβλ. 1'. 619). Τούτοις καὶ ὁ Τεύτων ποιητὴς Σχίλ-
λερος ἠκολούθησεν ἐν τῷ ᾄσματι αὐτοῦ, οὗ ἡ ἐπιγραφή *die Goet-
ter griechenlands* στρ. 13.

Σημειωτέον ἔτι ὅτι μετὰ τὸν ἐν τῷ καιμένῳ 445 στίχον ἀναγι-
γνώσκειται παρὰ τισιν ὁ παρεμβολίμος στίχος*

exerceant, aliam partem sua poena coercent.

ἀλλ' οὗτος λείπει ἐν τοῖς ἀρίστοις χειρογράφοις· δοκεῖ δ' ἀληθῶς
περιττεύειν καὶ ὑπ' ἀντιγραφῆς τινὸς νεωτέρου παρεντεθεῖσθαι,
ἀγνοοῦντος ἱσως ὡς ἐστὶ τό τε *forum* καὶ τὸ *lecta* εἰς τὸ αὐτὸ
ῥῆμα *celebrant* κατὰ τὸ συντακτικὸν σχῆμα τὸ καλούμενον *zeugma*
ἀνενεγκεῖν. Χάριν δὲ τῶν καὶ τοῦ παρεμβολίμου στίχου ἀντεχομέ-
νων προστεθείσθω ἐνταῦθα καὶ ἡ ἐξῆς τοῦτου μεθερμηνεία·

ἄλλα· δ' αὖτε δίκην ἔργων τίνευσιν ἀλιτρῶν.

431). (κειμ. 450). *Κέρβερος*. Ὁ τοῦ ᾧδου πυλωρὸς κύων
μνημονεύεται δις παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. θ. 368 καὶ Ὀδ. λ. 623) ἄνευ
ὀνόματος. Κατὰ δὲ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν (στ. 310) καλεῖται
Κέρβερος· ἦν δὲ κατὰ τὸν μῦθον πεντηκοντακάρηνος γόνος τῆς
Ἐχίδνης καὶ τοῦ Τυφῶνος.

432 καὶ 433). (κειμ. 450 καὶ 451). *ἀδεῖφας ἐκφύσας*
ρυκτὸς τὰς Ἑρινῦς λέγει, αἱ καθ' Ἡσιόδον (Θεογ. 185) ἐκ τῆς
Γῆς, κατ' Αἰσχύλον δὲ (Εὐμεν. 321) ἐκ τῆς Νυκτὸς ἐγεννήθησαν.

434 καὶ 435). (κειμ. 452 καὶ 453). Ὁ *Τάρταρος*, ἐν ᾧ οἱ
κατακεκρυμμένοι ἐν ᾧδου ἐκολάζοντο, σιδηραῖς πύλαις ἐκέκλειστο·
ἀδάμας δ' ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν στ. 283, τὸν σίδηρον σημαίνει ἡ
χάλυβα. Παρὰ Οὐίργιλίῳ τὰς σιδηρᾶς τοῦ ᾧδου πύλας φυλάττει ἡ
Τισιφὼνη (Aen. VI στ. 552 κ. ε.). Πρῶτος δὲ ὁ Αἰσχύλος (Χοηφ.
1048) δρακοντοκόμους τὰς Ἑρινῦς, ὥσπερ τὰς Γοργόνας, ἐποίησε.

488 κ. έ.). (κειμ. 456 κ. έ.). Ο μὲν Τειτυδς υἱὸς τῆς Γῆς, (Ὁδ. ή, 324) ἔρωτι ἀλοῦς τῆς Λητοῦς καὶ ποτε πειράσας αὐτὴν εἰς Πυθῶ ἐρχομένην, κατετοξέυθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἦν δ' οὕτω μέγας τὸ σῶμα, ὥστ' ἐπὶ δέκα πλέθρα κεῖσθαι αὐτὸν τεταυσμένον ἐν ἄδου, ἐνθα τὸ ἦπαρ αἰεὶ ὑπὸ γυπῶν δύο ἡσθίετο· ὁ δὲ Τάραντος, υἱὸς μὲν Διὸς (κατ' ἄλλους δὲ Τρώλου), βασιλεὺς δὲ Λυδίας ἢ Φρυγίας, ἐπὶ λίμνην τινὶ ἐν ἄδου κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν (λ. 582 κ. έ.) ἔσθηκε δίψει πολλῷ συνεχόμενος καὶ τοῦ ὕδατος πιεῖν μάτην πειρώμενος· φεύγει γὰρ τοῦτο αἰεὶ, ὥστε μηδ' ἄψασθαι αὐτὸν τοῖς χεῖλεσιν ἔχειν· καὶ καρπῶν δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὑπεραιωραυμένων οὐ δύναται γεύσασθαι, ἀναρπαζομένων καὶ τούτων ὑπὸ θυελλῶν καὶ ἀναόριπτουμένων εἰς ὕψος. Κατ' ἄλλον δὲ τινα μῦθον, ὃ Εὐριπίδης ἐν Ὀρέστῃ (στ. 970 κ. έ.) ἀκολουθεῖ, πέτρα μεγάλη τῇ κεφαλῇ τοῦ Ταντάλου ἐπεκρεμάσθη, ἣν αὐτὸς φυλασσόμενος αἰετῷ φόβῳ μεταπηδᾷ. Ἡ δὲ τῆς κολάσεως αἰτία, περὶ ἧς οὐδὲν μυθολογεῖται ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, οὐχ ὁμολογεῖται· οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν φασὶ σὺνδριπνον γενόμενον τοῖς θεοῖς τὰ θεῖα μυστήρια εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐξευεγκεῖν καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἄδου κολάζεσθαι· οἱ δὲ ποινὴν αὐτὸν ἀσεβείας τίνειν· τολμῆσαι γὰρ αὐτὸν τοὺς θεοὺς παρ' ἑαυτῶ ξενιζομένους ποτὲ πειρᾶσαι, τὸν υἱὸν Πέλοπα κρεουργήσαντα καὶ ἐφύσαντα καὶ ἐκεῖνοις παραθέντα εἰς δειπνον (ἴδε Πίνδ. Ὀλυμπ. α. ἀντιστρ. 6'). οἱ δὲ κλοπῆς δίκην αὐτὸν ὑπέχριν, νέκταρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀμβροσίαν κλέψαντα καὶ τούτων μεταδόντα ἐπὶ γῆς τοῖς συμπόταις (ἴδε Πινδ. Ὀλυμπ. α. στρ. γ'). Ὁ δὲ Σίσυφος πατὴρ Αἰόλου γενόμενος τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Εὐφῶρᾳ (ἴδε Ἰλ. ζ'. στ. 152) ἐκολάζετο ἐν ἄδου λίθον πεμμεγέθη εἰς τὸ ἀνάντες ὅρους τινὸς αἰετῶν, δεσφὸς τοῦ ὕψους πάλιν πολλῇ τῇ ρύμῃ κατεκυλίετο. Καὶ τούτου δὲ τῆς ποινῆς αἰτία, ἧς οὐδεμία ἐν Ὀδυσσεΐᾳ γίνεσθαι μνεία, ἄλλη παρ' ἄλλοις ἀναγιγνώσκεται. Ὁ δὲ Ἀπολλῶδωρος τοιαύτην αὐτῷ φησὶ δίκην ἐπιθεῖναι τὸν Δία, ὅτι τὴν ὑπὸ τούτου τῆς Αἰγίνης ἀρπαγὴν τῷ πετρῇ Ἀσωπῷ ἀγνοοῦντι ἐμήνυσσε.

462). (κειμ. 460). Ἰξίω βασιλεὺς ἐν Θεσσαλίᾳ, εἰς οὐρανὸν ἀναχθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς, συμπότης ἐγένετο τοῖς θεοῖς. Ὑπὸ δὲ τῆς εὐτυχίας ἰλιγγιάσας τῶν ὑπὲρ αὐτὸν ἐπεθόμηνσε, τῆς Ἥρας αὐτῆς ἐρασθεῖς. Ὁ δὲ Ζεὺς ὀργισθεὶς παρέστησεν αὐτῷ ἐξεικάσας τῇ Ἥρᾳ νεφέλην, καὶ ταύτῃ, ὡς δὴ θεᾷ, συγγενέσθαι τολμήσαντος αἰδιδίαν αὐτοῦ κατέργω ποινὴν τροχλατεῖσθαι ἐν ἄδου.

463 καὶ 464). (κειμ. 462 καὶ 463). Βηλίδες· αὐτως ὀνομάζονται ἀπὸ Βήλου τοῦ πάππου, βασιλέως Αἰγύπτου, αἱ ἀπὸ τοῦ πατρὸς Δαναοῦ Δαναΐδες καλούμεναι· ἦσαν δ' αὐταὶ πεντή-

κοντα, τοῖς Αἰγύπτου τοῦ πατραδέλφου υἱέσι καὶ ἐαυτῶν μνηστῆρσιν ἰσάριθμοι, αἱ τοῦ πατρὸς κελεύσει τὸν ἐκυτῆς ἐκάστη νυμφίον ἐν τῇ κοίτῃ ἀπέκτειναν πλὴν μιᾶς τῆς Ὑπερμνήστρας, ἣ Λυγκέως τοῦ ἐκυτῆς νυμφίου ἐφείσατο. Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς ἀνοσιουργίας αἱ Δαναΐδες ἐν ἄδου κολάζονται, εἰς τετρημένον λίθον αἰετλοῦσαι.

467). (κείμ. 466). *κασιγνήτων** ἀδελφοὶ Σισύφου εἰσὶν Ἀθάμας, Κρηθεύς, Σαλμωνεύς καὶ ἄλλοι τοῦ Αἰόλου υἱοί.

475). (κείμ. 474). *Τισιφόνη*, μία τῶν Ἑριννύων, ἣ φόνου πράσσεται ποινάς.

481). (κείμ. 480). *Ἴρις** ὑπὲρ ἑτέρας αὕτη τῆς Ἥρας οὖσα, θυγάτηρ δὲ Θυάμαντος (υἱοῦ Πόντου καὶ Γῆς) καὶ Ἠλέκτρας τῆς Ὠκεανίδος (ἴδε Ἡσιόδ. Θεογ. 265) καθαρτικῶ ὕδατι καταρράινουσα τὴν Θεάν ἐξ ἄδου ἐπανιοῦσαν ἀγνίζει πρὸ τῆς εἰς οὐρανὸν εἰσόδου, ἵνα μὴ ἡ κατοικία τῶν θεῶν μιανθῇ. Τὴν αὐτὴν συμβολικὴν πράξιν ἴδε παρ' Οὐίργιλίῳ (Aen. VI στ. 229) παρ' ᾧ οἱ τοῦ Αἰνείου ἑταῖροι μετὰ τὸ θάψαι τὸν Μισηνὸν καταρράίνονται.

482). (κείμ. 481). *δαῖδα εἰλοῦσα** δαῖδας ἐν χερσὶ φέρουσαι αἱ Ἑριννῦς διώκουσι τοὺς ἀνόσια πράξαντας.

487 καὶ 488). (κείμ. 486 καὶ 487). Εἰκότως ὁ ποιητὴς *σταθμούς* *Αἰόλου* ἢ Αἰολίους καλεῖ τοὺς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀθάμαντος οὗτος γὰρ Αἰόλου υἱὸς ἦν.

502). (κείμ. 501). *Ἐχιδνη*. Κατὰ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν ἡ Ἐχιδνα Χρυσάορος καὶ Καλλιρρόης, κατ' ἄλλους δὲ Ταρτάρου καὶ Γῆς ἦν θυγάτηρ.

509—510). (κείμ. 508—509). Οὕτω ταχέως, φησί, τὴν καιομένην δαῖδα ἡ Τισιφόνη περιεδίνει, ὥστε κύκλον πυρὸς συνεχῇ ὀρᾷσθαι, ὥσπερ διωκόντων ἄλληλα κύκλῳ τῶν φωτεινῶν σημείων, ἐξ ὧν ἡ τοῦ κύκλου φωτεινὴ περιφέρεια σύγκειται.

512). (κείμ. 511). *ὅη πάλιν εἰς ἀτθην** οὕτως ἀπλῶς μεθρημάνευται ἐκ μετρικῆς ἀνάγκης τὸ ἐν τῷ κειμένῳ διὰ πλειόνων κεκκλιεπτημένον *ad inania magni regna redit Ditis* εἰς τὴν κενὴν τοῦ μεγάλου Πλούτωνος βασιλείαν ἐπάνεισι· καλεῖται δὲ ὁ ἄδης *βασιλεία κερή* ὡς ὑπὸ σκιῶν μόνον οἰκούμενος.

526). (κείμ. 525). Ἡ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Μεγαρικῆς κειμένη *Μολουρί*ς πέτρα ἐνομιζέτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκείνη εἶναι, ἀφ' ἧς ἡ Ἰνώ ἐκυτῆν μετὰ τοῦ Μελικέρτου εἰς Θάλασσαν ἔρριψε. Διὸ Λευκοθέα καὶ Παλαιόμοι τοῖς ἐναλίοις θεαῖς καθιέρωτο, εἰς οὗς ἡ Ἰνώ μετὰ τοῦ παιδὸς ἐπιστεύετο μεταμορφωθῆναι.

532 κ. ε.). (κείμ. 531 κ. ε.). Ἡ Ἀφροδίτη μητρομήτωρ ἦν τῆς

Ἰνούς, ἥς τὴν μητέρα Ἀρμονίαν ἐξ Ἄρεως ἔτεκεν. (ἴδε βιβλ. γ' σημ. εἰς στ. 132). Εἰκότως οὖν ὑπὲρ ταύτης ἱκετεύει τὸν ἑαυτῆς πατράδελφον Ποσειδῶνα.

534). (κεῖμ. 533). Ὁ μὲν Ζεὺς ἄρχει τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· ἔγγιστα δ' αὐτῷ κεῖται ἡ θάλασσα, ἡ τοῦ Ποσειδῶνος ἀρχή. Πορρωτέρω δ' ὑπὸ γῆν ὁ ἄδης ἐστίν, ἐν ᾧ τὰ τοῦ Πλοῦτωνος βασιλεία ἰδρυται.

536). (κεῖμ. 534). Ἰόνιον μὲν πέλαγος τὸ μεσημβρινόν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέρος καλεῖται· ὁ δὲ Σαρωνικὸς κόλπος, εἰς ἀπὸ τῆς Μολουρίδος πέτρας ἡ Ἰνὼ ἑαυτὴν μετὰ τοῦ Μελικέρτου ρίψαι μεμύθευται, πόρρω τοῦ Ἰονίου πελάγους κεῖται, εὐρυτάτοις ὁρίοις, τῇ τε Πελοποννήσῳ πάσῃ καὶ τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ, ἐκείνου διοριζόμενος. Τί οὖν; τοσαύτην περὶ τὴν Γεωγραφίαν ἀγνοίαν τοῦ Ὀβιδίου καταγρηγόμεν; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλ' ἐκεῖνο μάλ' ἐνθυμητέον, ὅτι οὐδαμῶς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀκριβῶς ἡ θάλασσα ὠρισταί, εἰς ἣν ἤλατο ἡ Ἰνὼ μετὰ τοῦ παιδός· ὥστ' ἔξεστιν ἡμῖν υποθέσθαι οὐ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον κατὰ νοὺν ἔχειν αὐτόν, ἀλλ' ἄλλην τινὰ γείτονα θάλασσαν, οἷον τὸν κορινθιακὸν κόλπον, τὸν τῷ Ἰονικῷ πελάγει συνεχόμενον.

538 καὶ 539). (κεῖμ. 537 καὶ 538). Ἀφροδίτῃ καὶ Ἀφρογέρεϊα ἐκλήθη ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τοῦ τῆς θαλάσσης ἀφροῦ, ἐξ οὗ καὶ Ἰσιόδον (Θεογ. 155)· ἐγεννήθη. Ἀνωτέρω δὲ (στ. 533) ἀδελφιδὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ἥτοι τοῦ Διὸς θυγατέρα τὴν Ἀφροδίτην ποιεῖ ὁ Ὀβιδίος τῷ Κρητικῷ μύθῳ ἐπόμενος· οὐ θαυμαστόν δὲ τὸ μὴ ὁμολογεῖν ἀεὶ τοὺς ποιητὰς ἐκυτοῖς.

543). (κεῖμ. 542). Οἱ παρ' Ἑλλήσι Λευκοθέα καὶ ὁ Παλαίμων τοῖς παλαιτάτοις ἰταλικοῖς Θεοῖς Ματούτα καὶ Πορτούμνω παρὰ Ῥωμαίοις συγκέχυνται, ὡς ὁ αὐτὸς Ὀβιδίος λέγει·

Leucothea Graeis, Matuta vocaberis nostris

in portus nato jus erit omne tuo,

Quem nos Portunum, sua lingua Palaemonia dicet.

Fast. 6, στ. 545 κ. ε.

544). (κεῖμ. 543). Σιδονίας ἐνταῦθα τὰς Θηβαίας ὀνομάζει ὁ ποιητὴς διὰ τὸ Κάδμον τὸ τῶν Θηβῶν κτίστην ἐκ Φοινίκης εἰς Ἑλλάδα μετοικῆσαι.

545). (κεῖμ. 544). Πρυμνῇ πέτρῃ, τῇ ἐσχάτῃ πρὸς τὴν θάλασσαν· ἡ αὐτὴ δ' αὕτη ἐστὶ τῷ ἐν τῷ κειμένῳ primo saxo, ἥτοι τῇ πρώτῃ ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

548). (κεῖμ. 547). Παλλὰκιδα τὴν Σεμέλην νοεῖται ὁ ἀναγνώστης.

563). (κείμ. 562). Ἰσμηρίδες λέγονται ἐνταῦθα αἱ ὄρνεις, εἰς αἷς αἱ τῆς Ἰνούς θεράπαινοι μετεβλήθησαν, ὅτε Θηβαῖοι οὐσιν.

609). (κείμ. 608 κ. ε). Ἀκρίσιος υἱὸς μὲν ἦν Ἄθαντος, ἐγγονος δὲ Λυγκέως, δισέγγονος δὲ Δαναοῦ, Ἄργους δὲ βασιλεύς. Ὁ δὲ Δαναὸς πατὴρ Βήλου ἐγένετο, οὗ ἀδελφὸς ἦν Λγίνωρ ὁ τοῦ Κᾶδμου πατήρ, Βάκχου δὲ πρόπαππος. Κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον (3, 5, 3) ἐπειδὴ ὁ Βάκχος ἑαυτὸν τοῖς Θηβαίοις θεὸν ἐδήλωσεν ὄντα, εἰς Ἄργος ἀφίκετο. Τιμῆς δὲ θείας ἐκεῖ οὐ τυχὼν, μανικὸν πάθος ταῖς γυναῖξιν ἐνεποίησε· τὰ γὰρ Οηλάζοντα ἑαυτῶν βρέφη κατήσθιον.

612). (κείμ. 611). Περσεύς, υἱὸς Διὸς καὶ Δανάης θυγατρὸς Ἀκριοῦ, ἧ ὁ θεὸς ὠμίλησεν, ἐν εἶδει χρυσοῦ ἀετοῦ εἰς τὸν θάλαμον εἰσελθὼν, ἐν ᾧ ἐκέκλειστο ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδιότος τὸ θέσφατον· ἐκέχρηστο γὰρ ἐκπεσεῖσθαι αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου.

613). (κείμ. 614 κ. ε). ὁ μὲν (ὁ Βάκχος) πόλον ἤλυθ'. Ὁ Βάκχος μετὰ τὸ καταφανῆ ἐπὶ γῆς τὴν θείαν ἑαυτοῦ δύναμιν καταστήσας καταβάς εἰς ἄδου τὴν μητέρα Σεμέλην ἐκείθεν ἀνήγαγε καὶ Θυώην αὐτὴν ὀνομάσας συνανέβη εἰς οὐρανόν. Ἀπολλόδ. 3, 5, 3. — Ὁ δὲ σκύλος χερσὶ φέρων κ. τ. ε). Ὁ Περσεύς νοεῖται ἐνταῦθα, ὅς τὴν δρακοντοκόμον Μεδούσαν ἐκτείνει· σκύλος δὲ ἡ σκύλος ἡ ταύτης κεφαλὴ. Τὸν περὶ τοῦ φόνου τῆς Μεδούσης μῦθον ὕστερον ἐπάγει ὁ Ὀβίδιος στ. 774. κ. ε. Τὰ δὲ περὶ βλαστήσεως τῶν πολλῶν ἐν Λιβύᾳ ὄφειν ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου Ἀργοναυτικῶν ἀπεμάρξατο ὁ ἡμέτερος ποιητής· ἐκεῖνος γὰρ (Ἀργον. δ' στ. 1513 κ. ε). ἄδει περὶ τοῦ πράγματος τάδε·

Εὐτε γὰρ ἰσόθεος Λιβύην ὑπερέπτατο Περσεύς
Εὐρυμέδων (καὶ γὰρ τὸ κάλεσκέ μιν οὐνομα μήτηρ)
Γοργόνος ἀρτίτομον κεφαλὴν βασιλῆϊ κομίζων,
ὅσσαι κυανέου στάγες αἵματος οὐδας ἔκοντο,
αἱ πᾶσαι κείνων ὀφίων γένος ἐβλάστησαν.

617). (κείμ. 616). Τῷ Περσεῖ ἐπὶ τὸν τῆς Γοργόνος ὀφρυμένω φόνον πέδιλα πτερωτά, οἷα ὁ Ἑρμῆς ὑποδεδεμένος εἰκονίζεται, αἱ νύμφαι παρέσχον· ἴδε Ἀπολλόδ. 2, 4, 2.

626). (κείμ. 625). Ὁ Καρκίνος κείμενος ἐπὶ τῆς Ἑκλειπτικῆς νοτιωτέραν τῶν Ἄρκτων ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχει θέσιν καὶ διὰ τοῦτο χώρας νοτιωτέρας τῶν ὑπὸ τὰς Ἄρκτους σημαίνει.

639). (κείμ. 638). Χρύσεια μῆλα, τὰ τῶν Ἑσπερίδων, ὧν ὁ τόπος οὐχ ὁμολογεῖται ὑπὸ τῶν μυθογράφων. Ἐδρέφατο δ' αὐτὰ ὁ Ἡρακλῆς τὸν φυλάττοντα δράκοντα κτείνας, ὃ δὴ ἐνταῦθα (στ. 645 καὶ 646) διὰ χρηματοῦ προμηνύεται.

644). (κείμ. 643). *Θέμις Παρναστὰ* ἴδε βιβλ. α. σημ. εἰς στ. 321.

650 καὶ 651). (κείμ. 648 καὶ 649). ἀπόστιχε κτλ. Ἄπιθι ἐντεύθεν μὴ οὐδὲν ὠφελήσῃ σε τῶν ψευδῶν σου ἔργων τὸ κλέος καὶ ὁ πατήρ σου Ζεὺς.

657). (κείμ. 656). *ἐπιστρεφθεῖς*, ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς τὴν τῆς Μεδούσης ἰδὼν κεφαλὴν ἀπολιθωθῇ.

664). (κείμ. 663). *Ἰπποτάδης* ὁ Αἰόλος λέγεται, ὅτι τὸν ἱππότην ἔσχε πατέρα· ἦν δ' ὁ Αἰόλος κατὰ τὸν μῦθον τῶν ἀνέμων ταμίης, ὅτε μὲν αὐτοὺς καθειργνύς, ἄλλοτε δ' ἀπολύων· ἴδε Ὀμ. Ὀδ. κ. στ. 21—22.

666). *Πτέρυγας* τὰ πτερωτὰ πέδιλα.

667). *καμπύλον ὄπλον*, ἥτοι τὴν ἄρπην, ἣ ὁ Περσεὺς ὄπλῳ ἐχρῆτο.

670). (κείμ. 664). *Κηφείας* υἱὸς ἦν Βήλου καὶ Ἀγχινός, ἀδελφὸς δὲ Αἰγύπτου, Δαναοῦ καὶ Φινέως, βασιλεὺς δὲ Λιβυοῦς ἢ κατὰ τινὰς τῆς ἐν Φοινίκῃ ἰσππης. Κατὰ τούτους τὰ περὶ Ἀνδρομέδας μυθολογούμενα περὶ τὴν ἰσππην ἐγένετο, ὅπου ἔτει νη'. πρὸ Χριστοῦ ὅσα ἀπολελιθωμένα ἀνορυχθέντα εἰς Ῥώμην ἐκομίσθη κατὰ τὸν Πλίνιον (nat. hist. 9, 5) τοῦ κήτους πιστευθέντα εἶναι ἐκείνου, ὃ Περσεὺς τῇ τῆς Μεδούσης κεφαλῇ εἰς λίθον πάλαι μετέβαλε.

672). *Κασσιόπη* ἢ *Κασσιόπεια* τοῦ Κηφέως γυνὴ τὰς Νηρείδας ὑπερέβαλλεσθαι τῷ κάλλει ἐκόμπαζεν· ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ ὁ Ποσειδῶν καὶ τὴν ἀλαζονευσαμένην κολάσαι βουλόμενος ἐνάλιόν τι τέρας τὴν χώραν λυμαίνεσθαι ἐπεμψεν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν Λιβύῃ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνος πυθανομένῳ ἀπεθέσπισεν ὁ θεὸς ἀπαλλαγὴν οὐκ ἔσεσθαι τοῦ κακοῦ, εἰ μὴ Ἀνδρομέδαν τὴν θυγατέρα βορὰν τῷ κήτει προθεῖναι, τὰ ὑπὸ τοῦ μαντείου κελευόμενα ἐπιτελέσαι ἀναγκασθεῖς, τὴν παρθένον ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πέτρα τινὶ προβλήτι προσεπαττάλευσε.

673). *Ἀβαντιάδης* καλεῖται ἔτι ὁ Περσεὺς, ἅτε γεννηθεὶς ἐκ Δανάης τῆς Ἀκρίστου θυγατρὸς, ἐγγόνου δὲ Ἀβαντος.

676). (κείμ. 675). *μαρμάρειν κερδῖσαθ' ὄρεϊν τύπον*. Ἐν τούτοις ἔοικεν ὁ Οὐίδιος τὸν Εὐριπίδην ἀπομιμήσασθαι, οὗ χωρίον τι ἐκ τῆς Ἀνδρομέδας εἰς ἡμᾶς περισέσωσται ἔχον ὧδε·

κα, τίν' ὄχθον τόν δ' ὄρεϊν περιβύτον ἀφρῶ θαλάσσης
παρθένου· εἰκὼ πῖνα ἐξ αὐτομόρφων λαΐνων τυκισμάτων
σοφῆς ἄγαλμα χειρός;

696). (κείμ. 695). *μέγρι χρόνος* εἰς δάκρυ ὕμμι· μένει

ὑμῖν μακρὸς χρόνος εἰς τὸ τὴν κόρην δακρύειν; ἐὰν νῦν μὴ σωθῇ.

703). ἔδρα ἐνταῦθα ὁ Περσεύς τὰ ἑαυτοῦ πλεονεκτήματα ὀνομάζει.

710—711). (κεῖμ. 709). βαλεαρίς σφενδόνη ἴδε βιβλ. β'. σημ. εἰς στ. 727.

712). (κεῖμ. 711). γαῖαν ἀπώσας ἴδε βιβλ. β'. σημ. εἰς στ. 786.

721). (κεῖμ. 720). Ἰραχίδης καλεῖται ὁ Περσεύς. Δύναται δ' ἐνταῦθα τὸ Ἰναχίδης ἴσον τῷ Ἀργεῖος. Ἰναχος γὰρ Ἀργεὺς ἐγένετο παλαιάτος βασιλεὺς, ἀφ' οὗ καὶ ὁ παραρρέων τὸ Ἀργεὺς ποταμὸς Ἰναχος ἀπεκλήθη, πρότερον κατακλύζων τὸ πεδῖον, εἴτα δ' εἰς μίαν κοίτην συσταλὴς ὑπ' ἐκείνου. Τί δὲ σημαίνει τὰ ῥήματα γναμπτὸς μέχρις ὄγκου, δι' ὧν ἐξηλλήνισται μοι τὰ τοῦ κειμένου *circo lenus hamo*; ὅτι μὲν τὸ τοῦ Περσέως ὄπλον ξίφος ἦν δρεπανοειδὲς κεκαμμένον (*ensis falcatus*) ἄρπη καλούμενον, δῆλον· ἀλλὰ τὸ *hamus* ἐνταῦθα οὐ δοκεῖ μοι σημαίνειν τὴν τοῦ ξίφους καμπήν, ἀλλ' ὄγκον τινά (ἐξ οὗ τὸ ἐπίθετον ὄγκιος), ἥτοι ἀγκιστρῶδη τινὰ αὐτοῦ ἐξοχὴν ἢ ἀκίδα, ἥπερ εἰς τὰς σάρκας εἰσθουμένη εὐρύτερον τὸ τραῦμα καὶ δεινότερον ἀπειργάζετο.

744). (κεῖμ. 743). Φορκυρίδος, τῆς τοῦ Φόρκυρος θυγατρὸς. Ἦν δ' ὁ Φόρκυς ἢ Φόρκυν κατὰ τὸν Ἡσίοδον (Θεογ. στ. 237 καὶ 270 κ. ἐ.) υἱὸς Πόντου καὶ Γῆς, Νηρῶς δὲ καὶ Θούμαντος ἀδελφός, βασιλεύων ἐν τῇ θαλάσῃ· μίγεις δὲ Κητοὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ ἐγέννησε τὰς Γοργόνας, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, ὧν αἱ μὲν δύο, ἡ Σθενώ καὶ ἡ Εὐρυάλη ἀθάνατοι ἦσαν· ἡ δὲ τρίτη ἡ Μέδουσα καλούμενη, θνητή. Ὡκοὺν δ' αὐταὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς τῆς γῆς ἐσχατιᾶς ἐγγὺς τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων. Ἀδελφαὶ δὲ τῶν Γοργόνων, Φορκυνίδες καὶ αὐταὶ, αἱ καλούμεναι γραῖαι ἐγένοντο, δύο τὸν ἀριθμὸν, ὧν ἡ μὲν Παφρηδῶ, ἡ δὲ Ἐνυὼ ἐκαλεῖτο, αἷς καὶ τρίτῃ ὕστερον ὑπὸ τῶν μυθογράφων ἡ Δεινὴ προσετέθη· πᾶσαι γραῖαι ἐκ γενετῆς. Ποιεῖ δ' αὐτάς ὁ Αἰσχύλος διὰ τὴν τῆς κόμης λευκότητα κυκνομόρφους, ἕνα κοινὸν ὀφθαλμὸν καὶ ὀδόντα ἐχούσας. Ἐγένοντο δ' ἔτι ἐκ Φόρκυνος καὶ Κητοῦς αἱ καλούμεναι Ἑσπερίδες καὶ Ἀάδων ὁ τὰ χρυσὰ τούτων μῆλα φυλάσσων δράκων, καὶ Ἐκάτη, καὶ Σκύλλα (ἴδε Ἡσίοδ. Θεογ. 270 καὶ 333 κ. ἐ.).

784). (κεῖμ. 753) κ. ἐ. Βωμούς τρεῖς τρισὶ θεοῖς ἀνίδρυσεν ὁ Περσεύς· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὴν ἄρπην ἐδεδώκει αὐτῷ· τῇ δ' Ἀθηνᾷ ὅτι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ κτείνειν τὴν Μέδουσαν κατεβύβουν, ἢ ὅτι τὸ ἔσποτρον παρεσχέκει, ἐν ᾧ ἐκείνος τὴν τῆς Μεδούσης εἰκόνα

ὄρων ἀκινδύνως αὐτὴν ἀπεδειροτόμησε· τῷ δὲ Διὶ ἅτε ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν πάντων ἀνακτι.

767 κ. ἐ.). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *Andromedam et tanti praemia facti* σχῆμά ἐστι συντακτικόν, τὸ καλούμενον ἐν διὰ δυοῖν. Ἀπροικον δὲ λέγει τὴν Ἀνδρομέδαν διὰ τὸ τὸν Περσέα τὴν ὡς προῖκα ὑπεσχημένην αὐτῷ παρὰ Κηφείως βασιλείαν ἀπείπασθαι. 765). *Κηφήγων*, τῶν Αἰθιοπῶν· ἴδε περὶ Κηφίωνων Ἡρόδ. βιβλ. ζ'. 61.

766—770). Τὸ κείμενον οὐκ ἔρρωται ἐν τοῖς χειρογράφοις. Ἐντισιν αὐτῶν (καὶ τοῦτοις ἀλλήλων κατὰ λέξιν τινὰ διαφέρουσι) κεῖνται οἱ ἐξῆς στίχοι·

766). *cultusque genusque locorum*

767). *quaerit Abantiades. Quaerenti protinus unus*

768). *narrat Lynceides, moresque animumque virorum.*

ἀλλ' αἱ λέξεις *Abantiades* — *narrat* παρέγγραπτοι φαίνονται οὔσαι· ἔοικε δ' αἰτία γένεσθαι τῆς παρεγγραφῆς ἡ λέξις *Lynceides*, ἣν τινες παρανοήσαντες οὐ τὸν Περσέα, ἀλλὰ τῶν Κηφίωνων τινὰ σημαίνειν ὥθησαν. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι *Lynceides* (Λυγκείδης) αὐτός ἐστιν ὁ Περσεύς· ὁ γὰρ πάππος αὐτοῦ Ἀκρίσιος υἱὸς μὲν Ἄθαντος, ἑγγονος δὲ Λυγκέως ἦν. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ Ὀβίδιος (βιβλ. ε. στ. 99 καὶ 185) τῷ παππωνυμικῷ ὀνόματι *Lynceides* κέχρηται τὸν Περσέα δηλοῦν βουλόμενος. Ἄτοπον δ' ἐστὶ κατὰ τὰ παρεγγραμμένα τὸν Λυγκείδην, ἥτοι τὸν Περσέα ἐκ τῶν ἐρομένων διηγεῖσθαι τὰ περὶ τῆς χώρας τῶν Κηφίωνων καὶ τῶν ἡθῶν τῶν κατοίκων. Ἐξοβελίσας οὖν τὴν παρεγγραφὴν ἐν δὲ τῷ στίχῳ 770 ἀντὶ τῆς κλητικῆς *Perseu* τὴν ὀνομαστικὴν *Cepheus* γράψας, ὡς ὀρθῶς ὁ *M. Haupt* ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου ἐποίησε, μεθαρμύνευσά ἐλληνιστὶ τὰ εἰρημένον χωρίον οὕτω διωρθωμένον·

766). *cultusque genusque locorum*

quaerit Lynceides moresque animumque virorum.

768). *quae simul edocuit nunc, o fortissime, dixit
fare precor, Cepheus, quanta virtute quibusque
artibus abstuleris crinita draconibus ora.*

772). Ἀγνηορίδης ὁ Περσεύς ἐνταῦθα λέγεται κατ' εὐρυτέραν τοῦ παππωνυμικοῦ σημασίαν. Ὁ γὰρ Ἀγνήωρ ἀδελφὸς ἦν Βήλου (ἴδε σημ. εἰς στ. 463), ὁ δὲ Περσεύς ἀπὸ Βήλου τὸ γένος ἑλκων ἀπόγονος μὲν οὐκ ἦν Ἀγνήωρος, ὅμως γένει προσῆκεν αὐτῷ. Οὐκ ἀπίθανον δὲ δοκεῖ *Agenorides* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *Abantiades* ἀντιγραφῶς τινὸς ἀδελφεία ἐκ παλαιοῦ εἰς τὸ κείμενον παρεισφραῖσθαι.

773). Φορκίδες καὶ Φορκυρίδες αἱ Γραῖαι· ἴδε σημ. εἰς στίχ. 744.

782—783). Ταῦτα συνωδὰ τοῖς Ἀπολλοδώρου λέγοντος περὶ τοῦ Περσέως ὅτι, κατευθυνούσης τὴν χεῖρα Ἀθηνᾶς, ἀπεστραμμένος καὶ βλέπων εἰς ἀσπίδα χαλκῆν, ἐν ᾗ τὴν εἰκόνα τῆς Γοργόνης εἶώρα, ἐκατατόμησεν αὐτήν.

783—786). Καθ' Ἡσίοδον (ἐν Θεογονίᾳ στ. 278) ὠμίλησε τῇ Μεδούσῃ ὁ Ποσειδῶν· ὅτε δ' αὐτὴν ἀπεδειροτόμησεν ὁ Περσεύς, ἐκθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

Εἶδ' ὁ Ἡσίοδος πτερωτὸν ὑπέλαβε τὸν Πήγασον, ὥσπερ οἱ ὕστερον, ἀδελφον· οὐδὲν γὰρ περὶ τοῦτου σαφές τὸ εἰρημένον χωρίον δηλοῖ. Τῷ Πηγάσῳ χρώμενος ὁ Βελλεροφῶν τὴν Χίμαιραν ἔκτεινεν (ἴδε Ἡσιόδ. Θεογ. στ. 325). Ὁ αὐτός δὲ Πήγασος τῇ ὀπλῇ τὴν πέτραν πλῆξας τὴν Ἱπποκρήνην ἐπὶ τοῦ Ἐλικῶνος ἀναβλῦσαι ἐποίησεν (ἴδε Ὀβιδ. Μεταμ. βιβλ. ε. στ. 256 κ. ε.). Τὸ δὲ τὸν Πήγασον Μουσῶν εἶναι ἵππον ἐπτερωμένον, ᾧ οἱ ποιηταὶ ἐποχοῦμενοι εἰς ὕψος αἵρονται, τῶν νεωτέρων ἐστὶν ἐπίνοια, παρ' οὐδενὶ τῶν ἀρχαίων κείμενον. Ἀδελφός δὲ Πήγασος λέγεται (ἐν στ. 786) τοῦ Χρυσάωρος, ὅτι ἅμα τούτῳ τῆς Μεδούσης ἐξέθορε. Κατὰ δὲ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν Καλλιρρόῃ τῇ Ὠκεανίδι ὁ Χρυσάωρ μυχθεὶς τὸν Γηρυόνην ἐγέννησε καὶ τὴν Ἐχιδναν, περὶ ἧς ἴδε καὶ σημ. εἰς στ. 451.

788). Ποβλ. στ. 625 κ. ε.

797—798). Οὐ πᾶν συνωδὰ ταῦτα τοῖς Ἡσιοδείοις (Θεογ. 278 κ. ε.).

Τῇ δὲ μίῃ παρελέξατο Κυανοχαίτης ἐν μαλακῇ λειμῶνι καὶ ἀνθεσιν εἰαρινοῖσι.

802—803). Οἱ τελευταῖοι οὗτοι στίχοι οὐχ ὡς παρ' ἐαυτοῦ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τῇ τοῦ Περσέως διηγήσει ἐπάγονται, ἀλλὰ μέρος ταύτης εἰσὶ συνεχές· δηλοῖ δὲ μάλιστα τοῦτο ἢ τοῦ ἐπομένου ε. βιβλίου ἀρχή, ἐν ᾗ αὐτός ὁ ποιητής παρίσταται λέγων. Ἀπορον ἄρα, διατὶ ὁ Περσεύς, ὅς αὐτός ἐτι τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν κατέχει καὶ σμικρῷ ὕστερον αὐτῇ ἐν τῇ κατὰ τοῦ Φινέως μάχῃ (βιβλ. ε. στ. 182—235) ἐτι δὲ κατὰ τοῦ Προίτου (αὐτόθι στ. 240—241) καὶ κατὰ τοῦ Πολυδέκτου (αὐτόθι στ. 249) χρῆσεται, τῇ δ' Ἀθηνᾷ οὐ πρότερον ἀνέθηκε πρὶν τιμωρῆσασθαι τοῦτον, ἐνταῦθα ὅμως φορεῖσθαι ἤδη φησὶν αὐτὴν ὑπὸ τῆς θεᾶς. Εἰ οὖν γνήσιοι οἱ εἰρημένοι δύο στίχοι εἰσὶν, ὑποθετόν πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας ὅτι ὁ Ὀβιδιος οὐκ αὐτὴν ἐνταῦθα τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν φορεῖσθαι λέγει ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ τινὰ αὐτῆς εἰκόνα, οἶαν' οἱ Κύκλωπες ἐν Αἰνείαδι (βιβλ. ἡ. στ. 435 κ. ε.) χαλκεύουσιν, ἣν πρότερον ἤδη ἔοικε κατασκευάσθαι ἢ θεᾶ, ὅτε τὴν τῆς Μεδούσης κόμην εἰς ἄφρις μετέβαλε.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ΤΕΛΟΥΜΕΝΟΝ τῶν τοῦ Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδας γάμων, αἰφνης βοῆς καὶ θορύβου τὰ τοῦ Κηφρέως πίμπλαται βασιλεία. Φινεὺς γὰρ ὁ τούτου μὲν ἀδελφὸς τῆς δ' Ἀνδρομέδας μνηστὴρ σὺν ὄχλῳ ἀνδρῶν ἐνόπλων πολλῶ ἐπελθὼν, κτείνει τὸν Περσέα καὶ βίᾳ τὴν μνηστὴν ἀπαγαγέσθαι πειράται· συμβολῆς δὲ γενομένης, ἐν ᾗ οὐκ ὀλίγοι ἐκατέρωθεν ἔπεσον, συχνοὺς ὁ Περσεὺς κτείνας τῶν πολεμίων, ἐπειδὴ τὸ τούτων πλῆθος ἑώρα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς καθυπέρτερον ὄν, ὅπλῳ ἀμάχῳ τῇ τῆς Μεδοῦσης κεφαλῇ κατ' αὐτῶν χρήσασθαι ἔγνω· καὶ δὴ ταύτην ἐπιδεικνὺς πανταχῇ, ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν Φινέα αὐτὸν δέισαντα καὶ συγγνώμην αἰτούμενον μεταβάλλει εἰς λίθον. Εἶτα δὲ τὴν Ἀνδρομέδαν ἀγόμενος εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνεισι Ἀκρισίῳ τῷ πάππῳ τιμωρὸς, καὶ τὸν Σερίφου βασιλέα Πολυδέκτην ἀπολιθοῖ ὀλιγορῶντα αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις φαυλίζοντα. Ἡ δ' Ἀθηνᾶ, παραστάτις τέως καὶ βοηθὸς πανταχόσε ἀκολουθήσασα τῷ Περσεῖ, εἰς Ἑλικῶνα παρὰ τὰς Μούσας ἔρχεται, αἱ διηγοῦνται αὐτῇ τὰ κατὰ Πυρηνέα τὸν Δαυλίδος βασιλέα, βιάσασθαι σφᾶς βουληθέντα καὶ δίκην τῆς ἀσεβείας τίσαντα. Ἐπειδὴ δ' ἄφνω ἐπιπτᾶσαι ἐννέα κίσσαι φλογγὴν τῇ ἀνθρωπίνῃ παραπλησίαν ἀφίεναι ἐδόκουν, θαυμάσασα ἡ θεά, τὰς Μούσας περὶ τοῦ πράγματος ἐρωτᾷ· αἱ δὲ Ουγατέρας ἐκείνας Πιέρου γενέσθαι δηλοῦσι καὶ ἀρτίως τὸ εἶδος εἰς ὄρνεις μεταβαλεῖν, ἐπὶ κριταῖς ταῖς κατὰ τὴν Ἑλικῶνα νύμφαις περὶ

ὥδῃς σφισι τολμησάσας ἐρίσαι. Πρῶτον μὲν γὰρ τὴν πρῶ-
την ἐκείνων περὶ ὥδῃς πρὸς τὰς Μούσας διαγωνιζομένην
τὴν γιγαντομαχίαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Τυφῶνα ἄσαι, ὃν δεί-
σαντες οἱ θεοὶ εἰς Αἴγυπτον ἔφυγον κακέῃ μορφήν ἄλλος
ἄλλην ὑπέδυσαν, ἵνα πολέμιον οὕτω φοβερόν διαλάβοιεν.
Εἷτα δὲ τὴν Καλλιόπην, ἥ μόνη τὸν πρὸς τὰς Πιερίδας
ἄγῶνα ἀνεδέξατο, τὰ κατὰ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην
ἐν ὥδῃ ὥδε διεξελοεῖν. Περὶ τὴν λίμνην Πέργον ἐν Σικελίᾳ
ἄνθη δρεπομένη ἡ Περσεφόνη καὶ συμπαίζουσα ταῖς ὁμήλι-
ξιν ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ἀνηρπάγη· ἡ δὲ νύμφη Κυάνη τὴν
τῆς Κόρης ἀπαγωγὴν βουλομένη κωλύσαι εἰς τὴν ὁμῶνυ-
μον μετεβλήθη πηγὴν· ἡ δὲ Δημήτηρ ἀφανῇ γενομένην τὴν
Κόρην κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πλανωμένη περιεζήτηε ὑπέρ-
κοπος δὲ γενομένη καὶ δίψει συνεχομένη πολλῶ ἐπὶ τινα
καλύβην ἐν Ἀττικῇ ἐλθοῦσα, παρὰ τῆς ἐνοικούσης γραὸς
πιεῖν ᾗτησε καὶ τὸν παῖδα ὑπὸ λαμυρίας αὐτὴν ἐν τῷ πί-
νυν διαμυλλαίνοντα καὶ μωκώμενον εἰς εἶδος σαύρου μετέ-
τρεψεν ὀργισθεῖσα. Εἷτ' ἐπὶ τὴν Κυάνην ἀφικομένη καὶ τὴν
τῆς θυγατρὸς ζώνην τῷ βεῖθρῳ ἐπινηχομένην ἰδοῦσα τὴν ἀρ-
παγὴν ἐτεκμήρατο· διὸ ἐκείνην ὀδυρομένη τὰ τε γεωργικὰ
σκεύη καὶ τοὺς ἀροτῆρας βοῦς ὑπ' ὀργῆς καὶ ὀδύνης διέ-
φθειρε καὶ τὴν γῆν καρποὺς φύειν καὶ τρέφειν ἐκώλυσε. Τέ-
λος δὲ παρὰ τῆς Ἀρεθούσης ἡ θεὰ πυθομένη ἐν Ὀρτυγίᾳ
ὅτι ἡ Κόρη εἰς ἄδου ἀπῆκτο ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, εἰς οὐρα-
νὸν ἀνελθοῦσα, δεινὰ τούτῳ ἐπὶ Διὸς ἐνεκάλει ποτνιαμένη
καὶ ἀποδοθῆναί οἱ τὴν ἀρπαγεῖσαν ᾗξίου. Οὗτος δὲ τὴν θεὰν
πραΰνων καὶ τὴν λύπην παραμυθούμενος, τὴν κοινὴν θυγα-
τέρα ἀποδοθήσεσθαι ὑπισχνεῖτο, εἰ μηδεμιᾶς πω αὕτη ἐν
ἄδου βρώσεως ἤψατο· οὕτω γὰρ ταῖς Μοίραις δεδόχθαι.
Ἐπειδὴ δ' Ἀσκάλαρος ὁ Ὀρφνης υἱὸς καὶ Ἀχέροντος κόκ-
κων ῥοιᾶς ἔφασκε τὴν Περσεφόνην ἐν ἄδου ἀπογευσασμένην
ἰδεῖν καὶ τῇ μηνύσει τὸν νόστον ἀφείλεν, ἡ μὲν θεὰ τοῦτον

εἰς βύαν μετεμόρφωσεν ὀργισθεῖσα, ὁ δὲ Ζεὺς τῷ τε ἀδελφῷ καὶ τῇ ἀδελφῇ ἴσα νέμων, εἰς δύο τὸν ἐνιαυτὸν ἴσας μοίρας διελών, ἔξ μὲν μοίρας τὴν Κόρην ἐν τοῖς ὑποχθονίοις παρὰ τῷ Πλούτωνι, ἔξ δ' ὑπὲρ γῆς παρὰ τῇ μητρὶ μένειν διέγνω. Ἐνύφηγε δ' ἡ Μοῦσα τῇ ᾠδῇ καὶ τὴν τῶν συμπαιστριῶν τῆς Περσεφόνης Σειρήνων εἰς ὄρνεις κατὰ τὸ ἥμισυ μετεμόρφωσιν καὶ προσέθετο τάδε. Ἡ Δημήτηρ κουφισθεῖσα τῆς λύπης τὴν Ἀρέθουσαν ἤρετο, τίνι τύχῃ χρησαμένη εἰς Σικελίαν ἦλθε καὶ πηγὴ ὕδατος ἐγένετο· ἡ δὲ τὸν πρὸς αὐτὴν τοῦ Ἀλφειοῦ ἔρωτα διηγῆσατο, ὃν φεύγουσα εἰς ὕδωρ μετεβλήθη καὶ δι' ὄχετῶν ὑπογείων εἰς τὴν Ὀρτυγίαν νῆσον ἀφίκετο. Εἶτα δ' ἡ θεὰ ὄχημα κοῦφον ὑπ' ὄφεων ἐλκόμενον ποιήσασα τῷ Τριπτολέμῳ ἐν Ἀττικῇ ἐδώρῃσατο, ᾧ δὴ ἐποχούμενος οὗτος εἰς Σκυθίαν διαέριος παρεγένετο, ἔνθα ὁ βασιλεὺς Λύγκος ἐπιβουλεύσας αὐτῷ εἰς τὸ ζῶον τὸν λύγκα μετεμορφώθη. Ταῦτα τῇ Πιερίδι ἀντασάσης τῆς Καλλιόπης, ἔδοξε ταῖς νύμφαις τὰς Μούσας νικᾶν. Ἐπειδὴ δ' αἱ Πιερίδες τῇ ᾠδῇ νικηθεῖσαι εἰς λοιδορίας ἐτράποντο, εἰς κίσσας μετεβλήθησαν πᾶσαι.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΟΥ Ε΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Φινεύς ὁ τοῦ Κηφέως ἀδελφός, ὃς ἡ Ἀνδρομέδα κατηγγύητο, αἴφνης σὺν πλήθει ἐνόπλων ἐπιφανεῖς τὴν ἐορτὴν διαταράσσει τῶν γάμων. Συμβολῆς δὲ γενομένης καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν ἀποθανόντων, ὁ Περσεύς τῇ τῆς Μεδοῦσης κεφαλῇ τὸν τε Φινέα καὶ τοὺς λοιποὺς τούτου ἐταίρους ἀπολιθοῖ.

- Ὅφρα μέσφ' Δανάης κλυτὸς ἦρως ταῦτ' ἐν ὁμίλῳ
Κηφίωνων μυθεῖτο, θρόου βασιλῆος αὐλή
ἀνδρῶν ἐπλήσθη· οὐδ' ἔσκε γαμήλιος ὤδῃ
ἢ βοή, ἀλλ' οἷη περ ἀρήϊα μηνύει ὄπλα.
τύρβην δ', ἥτ' αἴφνης ἐκ δαιτύος ὤρετο κείνης,
πόντῳ κ' ἡρεμέοντι παρείκασας, ὃν περ ἀητῶν
ἄγριον ἐτρήχυνε μένος, βαθέ' ὕδατ' ὄρῃναν.
Πρῶτος δὴ Θρασύφρων Φινεύς, μύθου αἴτιος αἰνοῦ,
πάλλων μείλινον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
10 ἔννεπεν· “ ἦνὶ πάρειμ' ἀρπασθείσης ἀλόχοιο
τιμωρός· πτέρυγες δ' οὐ ῥύσοντ', οὐδέ σε χρυσῷ
Ζεὺς πρὶν ἐεισάμενος. „ Κηφεὺς δὲ βαλεῖν οἱ ἐτοίμῳ
ἔκραγε· “ Τί δρᾷς; τίς σε φρήν, κάσι, ἐς τόθ' ἀλιτρὸν
» ἔργον ἄγει; ἦδε χραίσμης χάρις ἐκ σέθεν ἀνδρὶ
» τόσσης; τοῖα σὺ δὴ κούρης σωτήρια τίνεις;
» τᾶτρεχὲς εἰ ζητεῖς, οὐ τήνδε σ' ἀφείλετο Περσεύς,
» ἀλλ' Ἀμμιων κερόεις, καὶ Νηρηῖδες βαρύθυμοι,
» καὶ θῆρ ἐκ πόντου φοιτῶν, ἔν' ἐμῶν κορέσεται
» σπλάγχχνων· ἦ ῥ' ἔτεῃ τότ' ἀφηρπάσθη σοι ἐκείνη,
20 » ἦνίκ' ἔμελλεν ὀλεῖσθ', εἰ μὴ ἄρα, νηλεές, αὐτὸ
» τοῦτ' ἐθέλεις, ὀλέσαι μιν, ἐμῷ δ' ἐπὶ πένθει χαίρεις.
» οὐχ ἄλῃς ὅττι σέθεν κείνη ἐδέθη ὀρώωντος,
» οὐδὲ πάτρως μελέῃ ἢ μνηστήρ οἱ ἐπάμυνας,

» ἀλλὰ καὶ ἀλγήσεις ὅθ' ὑπ' ἄλλου ἐξεσαώθῃ,
 « καὶ μιν ἄεθλον ἀφαιρήσῃ; εἰ δὴ δοκέει σοι
 » τοῦτο μέγ', ἐκ πέτρης ἀνελεῖν σ' ἔδει, ἧ πεπέδητο·
 » νῦν δέ γ' ἔασον ἔχειν ὅς ἀνεῖλε, δι' ὃν μοι ἐρῆμον
 » οὐ μῖμνει γῆρας, ὅς ἔπει κεῖν' ἤρατ' ἰδ' ἔργοις·
 » οὐ σέθεν, ἀλλ' ὀλέθροιο προκέκριται οὗτος ἀφύκτου.

30 Οὐδὲν ἀμείψατο κεῖνος· ἀμοιβηδὸν δ' ἄρα λεύσσω
 Κηφέα καὶ Περσῇ, πότερον βάλοι, ἐν φρεσὶ δίζε·
 δηθύνας δὲ βραχύ, σθένει, ὅπόσον ὥπασε μῆνις,
 ἐγγεῖν πήλας ἐπὶ Περσέα μὰψ ἀφέηκεν.
 ὥς δ' ἄρ' ἐνὶ στρωμνῇ σκίμφῳ δόρυ, ἄνθορε Περσεὺς
 καὶ κείνῳ δητὸν στέρν' αἰνῶς ῥῆξέ κεν ὄπλῳ,
 εἰ μήγε τρέσσας Φινεὺς φύγεν αἰψ' ὑπὸ βωμόν,
 ἀνδρὶ δ' ἀλιτρονόῳ μάλ' ἀεικῶς βωμὸς ἄρῃξεν.
 οὐ μὴν μὰψ αἰχμὴ Ῥοίτοιο μετώπῳ ἐνέσχεν,
 ἀλλ' ὁ γ' ἐπεὶ πέσεν ἐκ τ' ὅστοῦ οἱ χαλκὸς ἐρύσθη,

40 ἦσπαιρ', ἡδ' ἐρυθρῷ πέλας αἶματι ῥαῖνε τραπέζας.
 Ἄνδρῶν οὖν τῆμος χόλῳ ἀσχέτῳ ἔζεσ' ὁμιλος,
 ἱαλλόν τε βέλη· κτάμεναι δέ τινες βοάσκειον
 σὺν γαμβρῷ δεῖν Κηφέ· ὁ δὲ φθὰς ἐκ μεγάρου
 ἔσσυτ', ἐπεὶ μαρτύραθ' ὁμοῦ Πίστιν τε Δίρκην τε
 ἡδὲ θεοὺς ξενίους τὰ δ' ἔθεν πρήσσεσθ' ἀέκοντος.
 Παλλὰς δ' ἤλθε φέρασπις, ὑπ' αἰγίδι τ' ἔσκεπ' ἀδελφόν
 καὶ μένος οἱ ἔμβαλλεν. Ἐην δ' Ἄθις Ἰνδός, ὃν ἄντροις
 φασὶν ὑφ' ὑαλέοις τεκέειν Γάγγαο Ὀύγατρα
 Λιμναῖτιν καλὸν εἶδος, ὃ λαμπρῷ κόσμῳ ὄφελλεν,

50 ἀκμαῖος, δέκατον καὶ ἕκτον ἄγων ἐνιαυτόν.
 Ἔστο δὲ πορφυρέην ὤμους χλαμύδ', ἣν περιθεῖε
 χρυσεῖη παρυφή, χρύσειον δὲ οἱ εἶχε δέριον
 δειρήν, μίτρῃ δ' αὐτὲ διύγρους μύρρῃ ἐθείρας.
 ἥδε δὴ κεῖνος καὶ ἐκὰς μάλα παλτὸν ἱάλλων
 βάλλειν· μᾶλλον ὁμῶς ἡπίστατο τόξα τιταίνειν.

- καὶ τότε νωχελέως κάμπτοντα κέρας μιν ἔθεινε
 Περσεὺς πρέμνω, ὃ μέσση ἐτύφετο τῆμος ἐν αὐλῇ·
 σὺν δ' ὅστέα θραύσας καλὸν συνέφυρε πρόσωπον.
 τὸν δ' αἰνητὴν εἶδε κυλίνδοντ' ὦπ' ἐνὶ λύθρῳ
- 60 ἄσσύριος Λυκάβας, ὃς ῥ' οἱ κήδιστος ἐταίρων
 ἔσκει, καὶ ἀτρεκέ' οἱ ἀγνόν τ' ἐνέφαινεν ἔρωτα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ὅγ' Ἄθιν ὑπὸ τραύματι δεινῷ ἔκλαυσε
 θυμὸν ἀποπνεῖονθ', ἅπερ οὗτος τόξ' ἐτίτηνε,
 λάζετο καὶ φάτο· “νῦν δὴ ἐμοὶ χρή σ' ἄντα μάχεσθαι·
 οὐδὲ φόνω παιδὸς σύγε δὴν κεχαρήσεται, ἐξ οὗ
 οὐ κλέος, ἀλλ' ἔχθος πλέον ἔξεις. ,, τοῦτ' ἔπος οὐπω
 πᾶν εἶρητο· θοὸς δ' ἀπὸ νευρῆς ἔπτατ' οἰστός
 καὶ φάρει κολπωτῷ ἀλευαμένου περ ἐνέσχεν.
 αἰψ' ἐπὶ οἱ κλεινὴν Γοργοῦς φόνω ἔτραπεν ἄρπην
- 70 Ἄκρισιωνιάδης, ἐς στέρνον τ' ἤλασεν· αὐτὰρ ἐκεῖνος
 θνήσκων, νηχομένοις ἐν ἑρεμνῇ ὄμμασι νυκτὶ
 ὄν πάπτηγεν Ἄθιν, καλῷ δ' ἐπεκλίνθη ἐταίρῳ
 καὶ τοῦτ' εἰς αἶδην παραμύθιον ἠγάγετ' οἴτου.
 Ἦνι συηνίτης Φόρβας, Μητίονος υἱός,
 καὶ λίβυς Ἀμφιμέδων, συνάγειν μεμαῶτες Ἄρρη,
 λύθρῳ ὀλισθόντες, τῷ γαῖα πέριξ πεπάλακτο,
 ἤριπον οὐδὲι, ἐγειρομένῳ δὲ σφ' ἄορ ἔρυξε,
 Φόρβαντος δειρήν, τοῦ δὲ πλευρὴν διαπαῖραν.
 Ἀκτορίδην δ' Ἐρυτον, πέλεκυν ἀμφήκεα χερσὶ
- 80 νωμῶντ', οὐχ ἄρπη Περσεὺς βάλεν, ἀλλὰ μέγιστον
 κρητῆρ', ἀγγλύπτοις ἠσκημένον εἰκόσι πάντη,
 βριθὺν ἐλὼν χεῖρεσσιν ἄειρ' ἄφαρ ἀμφοτέρησι,
 θραυσέ τ' ἐπ' ἀνδρὶ βαλὼν· ὃ δὲ φοῖνιον ἤμεεν αἶμα,
 ἀγχιθανεὶ τ' ἐπλησσε καρῆατι ὑπτιος οὐδας·
 εἶτα Σεμιράμιδος Πολυδαίμονα φύντα γενέθλης,
 καυκάσιόν τ' Ἀβαριν, Σπερχειονίδην τε Λυκητόν,
 σὺν δ' ἄρ' ἀκρσεκόμην Ἐλύκην, Φλεγύαντε, Κλυτόν τε

- κάββαλε, καὶ νεκύων ἐπινήσας ἔστιβε θῖνας·
 Φινεύς δ' ἀντιπάλῳ συμμίξαι συσταδὸν οὐ τλάς,
 90 δινήσας δόρυ ἦκε· τὸ δ' ἄρ' παρεπλάγχθη ἐπ' Ἰδαν
 μὰψ ἄμορον πολέμου καὶ σύμμαχον οὐδετέροισι.
 δεινὸν δ' ὁ ἐμβλέψας Φινεῖ ἀγρίῳ φάτο τοῖα·
 δεῦρ' ἄγ', ἐπεὶ μ' ἔλκεις ἐπὶ δῆριν, δέχνυσο, Φινεῦ,
 δῆϊον, ὃν τ' ὥρσας, καὶ τραύματι τραῦμ' ἀπότισον.
 μέλλων δ' ἐγχοῦς ἀφεῖναι, ὃ τ' ἐξειρύσσατο σαρκὸς,
 ἥριπ' ἐπ' ἐξαίμοισι ῥυεῖς γυίοισι χαμᾶζε.
 Καὶ σὺ πέσες Κλυμένου τόθ' ὑπ' ἄορι πρῶτος, Ὀδῖτα,
 Κηφῆνων μετ' ἀγόν· Προβοήνορα δ' ἔκτανεν Ὑψεύς,
 Ὑψέα Λυγκείδης· μετὰ τοῖς δ' ἔπλε καὶ δολιχαίων
 100 Ἑμαθίων, ῥέζων τε δίκαια, θεοὺς τε σεβίζων·
 τὸν δ' ἐπεὶ ἴσχε μάχης γῆρας, δηρίετο μύθοις
 καὶ ῥ' ἐπιῶν ὅπλοισι κατηρᾶτ' οὐχ ὁσίοισι.
 τοῦ δὲ Χρόμις τρομερὰς θυμέλῃ χέρας ἀμφιβαλόντος
 ἄορι κρᾶτ' ἀπέκερσεν· ὅδ' ἐμπεσεν αὐτίκα βωμῶ,
 ἔνθα περ ἡμιθνήτη κακὰς ἐφθέγγατο γλώσση
 ἄρας, καὶ θυμόν μέσσης ἀπέπνευσ' ἐνὶ φλοξίν.
 εἶτα δ' ἀδελφεῖοι δίδυμοι, Βροτέας τε καὶ Ἄμμων
 πυγμῇ ἀνίκητος, εἰ νικᾶν ἔστι μαχαίρας
 πυγμῇ, χειρὶ θάνον Φινῆος, ἥδ' Ἄμρυκος ἱρεὺς
 110 Δηοῦς, ἀργυρέην μίτρην φορέων περὶ κρατί·
 καὶ σὺ δέ, Λαμπετίδῃ πρὸς τοῖ' οὐ χρήσιμε ἔργα,
 ἀλλ' εἰρηναίην κρούειν φόρμιγγα πρὸς ὅσσαν,
 δαῖτα γάμον τε τέταξο καλῇ σεμνῦναι αἰοδῇ.
 τῷδ' ἐκάς ἑσταότι πληκτρὸν τ' ἀσινὲς κατέχοντι
 Πέτταλος ἐγγελῶν ἡῦδα· ἐνέροις ἴθ' αἶειδε
 τᾶλλα· καὶ οἱ κροτάφῳ λαιῷ ξίφος αἰψ' ἐνέπηξεν·
 ἥριπε δ' ἄρ' κείνος, νευρῆς τ' ἐπὶ δάκτυλ' ἐκίνει
 ἀγχιθανῇ κιθάρης· γοερὸν δ' ἀπέληξε μέλισμα.
 ἀλλὰ μιν οὐκ ἄτιτον κεῖσθ' αἰνὸς ἔασε Λυκόρμας·

- 120 δεξιτεροῦ δὲ μέγαν ἀπερύσσας σταθμοῦ ὀχῆα
 αὐχένος ὁστέοισι προσέαξε μέσοις· ὃ δὲ πρηγῆς
 ἤυτε θυόμενος μόσχος πέσεν ἐν κονίῃσι.
 λαιοῦ δ' αὖ πειρήτο μοχλὸν σταθμοῦ ἀφελῆσθαι
 Κινύφιος Πελάτης· πειρητίζοντι δέ οἱ χεῖρ
 πρὸς μοχλῷ ἐπάγη Κορύθου δορὶ Μαρμαρίδαο.
 Πλειρὴν δ' ἰσχομένοιο τέτρηνεν Ἄβας· ὃ δὲ θνήσκων
 οὐ πέσεν· ἐκ σταθμοῦ δ' ἐκρεμάσθη χειρὶ παρείσῃ.
 ἔκτατο καὶ Μεναλεύς, Περσῆος σύμμαχος ἦκων,
 καὶ Δορύλλας χώρης ἀφνειότατος Νασαμώνων·
- 130 ἀφνειὸς γαίης Δορύλλας, τοῦ ῥ' οὐκ ἔχεν ἄλλος,
 πλείον' ἀγρόν, θωμοὺς τ' οὐ τόσσους νῆεε σίτου.
 τοῦδ' ἐπὶ βουβῶνι πτάς χαλκὸς λέχριος ἔστη,
 καίριος ἐνθ' ὁ τόπος· τὸν δ' ὥς τόθι εἶδεν ὁ τρώσας
 θυμὸν αἰσθοντα στροβέοντά τε φάεα κύκλω
 βάκτριος Ἀλκυονεύς, ἀγροῦ, φάτο, νῦν ἔχε τόσσον,
 ὅσσον πέρ τ' ἐπέχεις· καὶ νεκρὸν κάλλιπε σῶμα.
 τῷ δ' αὖ ἀπ' ὠτειλῆς θερμῆς ἐρύσας ἐφέηκεν
 ἔγχος Ἀδαντιάδης, ὃ μέσσην κατὰ ῥῖνα τυχῆσαν
 ἰνίον ἀντετόρησε. παρὲν δ' ἐκάτερθε προεῖχε·
- 140 δαίμονα δ' εἶτ' ἐπίκουρον ἔχων, Κλύτιόν τε Κλάνιν τε
 μητρὸς ὁμῆς φύντας, ἀνομοίῳ τραύματι πέφνε·
 τοῦ μὲν γὰρ στιβαρῇ χειρὶ μείλινον ἔγχος ἰήλας
 ἄμφω μηρῷ ἔπειρε· Κλάνις δ' αὖτ' ἐνδακ' ἄκοντα.
 Ἔκτατο καὶ Κελάδων Μενδήσιος, ἔκτατο δ' Ἀστρεύς,
 μητρὸς φύς συρίης, ἐνδοιαστοῦ δὲ τοκῆος,
 Αἰθίων τε πάροιθε τὰ ἐσσόμεν' ὀξὺς ἰδέσθαι,
 ψευδέϊ δ' οἰωνῷ τόθ' ὑπαχθεῖς· σὺν δὲ Θοάκτης
 κοιράνου ὀπλοφόρος, πατροφόντης τ' αἰσχροῦ Ἀγύρτης.
 Πλεῖον ἔμιν' ἔργον κεκμηότι· τὸν γὰρ ἅπαντες
- 150 καθβαλέειν μέμασαν· στίφη δὲ συνώμοτα πάντη
 πίστιος ἀντιμάχοις ἀγαθῶν τ' ἔργων ἐπάμυνε.

τοῖς δ' ἑτέροις φίλα μάψ' ἐφρόνει ἐκυρὸς τ' ἰδὲ νύμφη
καὶ μήτηρ· πᾶσαν δ' ὀλολυγμοῦ πίμπλασαν αὐλήν·
Ἄλλ' ὅπλων πάταγος καὶ κτεινομένων στόνος ἀνδρῶν
ἐκράτει· ἀνδροφόνος δὲ μίηνας οἶκον Ἐνυῶ
αἵματι πολλῶ ραῖνε, μάχας τε νέας συνέμισγε.
μυριοὶ ἀμφέσταν ἐν ὁμοῦ, Φινεύς καὶ ὀπηδοί·
χειμερίης δ' ἐπέτοντο χαλαζῆς πλείονες ἰοὶ
κείνου παρ πλευράς τε καὶ οὐατα, φάεά τ' ἄμφω.

- 160 κίονος οὖν μεγάλης ὤμους λαῖ προσερείσας
ἡδὲ καλύψας νῶτα, τετραμμένος ἀντί ὁμίλου
ὀρνυμένους ἤμυν· ὠρνυντο δὲ λαίῃ ἐπ' αὐτῶ
χαόνιος Μολπεύς, ἑτέρη Ναβαταῖος Ἑθήμεων.
Ὡς ποτ' ὀρινομένη λιμῶ τίγρις αἰολόνωτος,
δισσαχῇ αἰσθομένη ἀγέλης μύκημ' ἐνὶ βήσση,
δίξει ὅποι μεταῖξῃ, ὅμως δ' ἔεται ἀμφοτέρωσθε,
τῶς Περσεὺς δίζων τότε ἐφ' ὀππότερ' ἰθύσειεν,
ᾤσατο Μολπέ', ἔθεν διὰ μῆρὸν δουρὶ τορήσας·
στέρξε δὲ τοῖο φυγῇ· οὐ γάρ μιν ἔασεν Ἑθήμεων,

- 170 ὅτε δέ· καὶ μεμαῶς δειρὴν ἔθεν ἄορι τρῶσαι,
εἰκαίῃ συνέαξε βίῃ ξίφος ὀξὺ κραδάνας·
κίονα δὲ πλήξας πρὸς ἄκρῳ τόθι χαλκὸς ἐκλάσθη,
ἐν τ' ἐπάγῃ κύρσας κατὰ λαιμὸν κυρίου αὐτοῦ·
Ἄλλ' οὐ κείνο τραῦμ' οἱ ἀπέχρη πότμον ὀπάσσαι·
τῶ μιν ἀλукταίνοντα μάτην τ' ἀόπλους δρέγοντα
χεῖρας Ἀβαντιάδης κυλληνίῃ ἤλασεν ἄρπη.
Περσεὺς δ' ὥς ἐνόησε μένος ἐὼν ἥσσον ἀριθμοῦ,
ἔννεπ'· “ἐπεὶ μ' ἐς τοῦτο βιάζεσθ', ἥνιδ' ἀρωγὴν
λήψομαι ἐξ ἐχθροῦ περ· ἀποτράπετ' ὄμματα ἔσσοι

- 180 ἐνθα πάρεστε φίλοι. „ Γοργοὺς δ' ἐξείλε πρόσωπον.
τῶ δ' αὖ Θέσκελος εἶπε· “μάτευέ τιν' ἄλλον, ὃς αὐτῶς
θαύματα σὰ τρέσσει· „ μέλλων δ' ἄρα χειρὸς ἀφείναι
δεινὸν ἄκοντ', ἔσθῃ κείνῳ ἐν σχήματι λᾶας.

- αὐτίκ' ἔπειτ' Ἀμπυξ ἐνίπλεια στήθεα θυμοῦ
 ἔτετο Λυγκείδαο βάλεῖν ξίφει· ἱεμένῳ δὲ
 δεξιτερὴ πάγη, οὐδὲ πρόσω κινεῖτ' ἢ ὀπίσσω.
 Νειλεὺς δ' ὅς γε γενεὴν ἐπαρρῶρου ἐκ ποταμοῖο
 ψεύδετο Νείλου, τοῦ οἱ ἐπ' ἀσπίδι δαιδαλοέσση
 ἀργύρου ἐπτά ῥέεθρα ἡδὲ χρυσοῦ τετόρευτο,
 190 ἔννεπε. “δεῦρ' ἄγ' ἐμῆς, Περσεῦ, γενεῆς ἴδε ρίζαν·
 εἰς αἰῶνα μέγα δὴ θανάτου παραμύθιον οἴσεις
 τοίῳ ὑπ' ἀνδρὶ δαμείς·,, μέρος ὕστατον ἔνδον ἐέρχθη
 ἡμιτελῶν ἐπέων· στόμ' ἔφης κεν ἰδὼν ὑποχαῖνον
 αὐδοῆσαι ἐθέλειν, οὐ μὴν ἔπε' ἦεν ἔξω.
 τοὺς δ' ἄρα νείκεσ' Ἐρυξ· “δειλاندρίη, οὐχ ὑπ' ἐθείρης
 γοργεῖς ναρκᾶτ', ἔφη. ὄρνυσθ' οὖν σὺν ἐμοὶ νῦν
 καὶ βάλετ' εἰς οὐδας μαγίκ' ἔντεα κοῦρον ἔχοντα. ,,
 ἦδη ὀροῦσαι ἔμελλ', ἀλλ' ἔχνια γαῖ' ἐπέδησε·
 λᾶας δ' ἔμπεδος ἔστη, ἔνοπλός τ' ἀνέρος εἰκῶν.
 200 οἳ μὲν ποινὴν τῖσαν ἐπάξιον· ἦν δ' ἐπέτης τις
 Περσῆος τόθι οὔνομ' Ἀκοντεύς, ὃς οἱ ἀμύνων,
 κρᾶτ' ἐσιδὼν Γοργοὺς μετέφυ, στυφλὸς αὐτίκα λᾶας.
 τὸν δ' ἔτ' διόμομος ζῶειν ξίφει ἤλασε μακρῶ
 Ἀστυάγης· κλάγξαν δ' ὀξὺν ξίφος ἤχον ἔηκεν·
 ὄφρα δὲ θάμβαιν' οὗτος, ὁμῶς φύσιν εἴλετο λᾶος·
 μεῖνε δέ τ' ἐν λιθίνῳ θαμβεῦντος σχῆμα προσώπων.
 μακρὸν ἔοι κε μέσους ἀνέρας στρατοῦ ἐξονομήναι·
 δις ἑκατὸν λείποντ' ἀνέρες σόοι ἐκ πολέμοιο,
 δις δ' ἑκατὸν λελίσθωντο Μεδούσης κρᾶτ' ἐσιδόντες.
 210 Φινῆ' ὁψὲ τόθ' εἶλεν ὄπλων ἀδίκων μετάνοια·
 ἀλλὰ τί δὴ ῥέζη; εἶδωλ' ἄλλ' ἄλλη ἔλευσεν·
 οὗς δ' ἐτάρους γίγνωσκ', ὀνομακλήδην τε ἕκαστον
 φωνῶν, ἦτε ἄρηξιν· ἀπιστῶν δ' ἥπτετο χερσὶ
 τῶν ἐμπλην· λίθοι ἦσαν· ὃ δ' αὐτίκ' ἀπέτραπεν ὅσσε·
 εἶχων δ' ὥς θ' ἱκέτης λεχρίας τότε χεῖρας ὀρεγνύς,

- “ νικᾷς, Περσεῦ, εἶπεν· ἀπόστησον τέρας αἰνόν,
 » σῆς τ' ἄφελ' ἤστινοςσύν λιθοποιοῦ ὦπα Μεδούσης·
 » ναί, λίτομ'· οὐκ ἔχθος μ' ἐπὶ δῆριν τήνδ' ὀρόθυεν,
 » οὐδὲ ποθὴ ἀρχῆς· μνηστῆς ἔνεκ' ἤραμεν ὅπλα·
 220 » Ἔργοις σὸν κρεῖσσον, τὸ δ' ἐμὸν χρόνῳ ἔσκε δίκαιον·
 » ἄχθομαι οὐκ εἴξας· μή μοι δῶς, καρτερόθυμε,
 » πλὴν τήνδε ψυχὴν· τεᾶ δ' ἔστω τᾶλλ' ἅμα πάντα·,,
 Κεῖνος τοῦ' αὐδῶντι καὶ ὄν μύθῳ λιτάνευεν
 οὐ θαρσεῦντ' ἐσιδεῖν. “ Φινεῦ, φάτο, δειλότατ' ἀνδρῶν·
 » δώσω ὃ σοι δύνamai, μὴ δεῖδιθι, καὶ ὃ μέγ' ἐστί
 » δῶρον ἀφαιρῶ· οὐ χαλκῷ τρωθήσεται ὀξεῖ,
 » ἀλλὰ σευ αἰδίων στήσω μνημῆτον ἔνθα,
 » ἡμετέρου θ' ἐκυροῦ ὀφθήσεται αἰὲν ἐν οἴκῳ,
 » μνήστορος ὄφρ' εἰκὼν παραμύθιον ἦ μευ ὀμείνῃ·,,
 230 ἔννεπε· κράτα δ' ἐκεῖθι μετέστησ' αὐτίκα Γοργοῦς,
 ὅπποι δὴ Φινεὺς ἐν ἔτραπεν ἔντρομος ὄμμα.
 καὶ τότε οἱ αὐγὰς πειρωμένῳ ἄλλοσε τρέψαι
 αἰψ' αὐχὴν ἐπάγη, χυμός τ' ὄσσων ἐλιθώθη.
 δειλὴ δ' ἐμπης ὄψις ἰδ' ὄμμ' ἐνὶ λαῖ λιταῖνον
 καὶ χέρες ἰκέσσαι καὶ σχῆμ' οἱ ἔμεινε ταπεινόν.

Μετὰ τὴν νίκην ἐπανέρχεται ὁ Περσεὺς εἰς Ἄργος καὶ εἰς λίθον μεταβάλλει τὸν Προῖτον, ὃς τὸν ἀδελφὸν Ἀκρίσιον τῆς ἀρχῆς ἀνοσίως ἐξεβίβληκε· εἶτα δ' εἰς Σέριφον παραγενόμενος τὸν ταύτης βασιλεύοντα Πολυδέκτην ὁμοίως ἀπολιθοῖ φιλαπεχθῶς πρὸς αὐτὸν διακείμενον καὶ τῷ τῆς Γοργοῦς ἀπιστοῦντα φάνῳ, ὃν αὐτῷ ἄθλον ἐτετάχει ἐπικίνδυνον καὶ ἀλέθριον.

- Νικητῆς σὺν ὀμείνῳ Ἀθαντιάδης πόλιν ἤλθε
 πατρίδα καὶ πάππῳ τιμωρῶν ἡδ' ἐπαμύνων.
 Προῖτῳ ἐφωρμήθη· ὃ γάρ Ἀκρίσιον κάσιν ὅπλοις
 ἐξελάσας, κείνου αἰπαινὴν εἴλε πόλιν·
 240 οὐ μὴν ὅπλοις οὔτ' ἄκρη ὑπὲρ αἶσαν ἀλούσῃ
 ὄμμα δρακοντοκόμου δεινὸν νίκησε πελώρου.
 ἀλλὰ σέ, ὦ μεδέων βαιῆς Πελυδέκτα Σεριφου,

οὐτ' ἀρετὴ κούροιο τόσοις δειχθεῖς' ἐν ἀέθλοις,
οὔτε δῦαι μείλιξαν· ἀμείλικτον δ' ἐνὶ θυμῷ
ἔχθος ἔχων, ὀργῆς οὔτοι μετέληγες ἀθέσμου·
φαιλίζων δ' ἔο' ἔργα, Μεδούσης οἶτον ἔφασκες
ψευδὲ' ἔμεν. Περσεὺς δ' ἠῦδα· “ δὴ τέκμαρ ἀληθοῦς
ἔξεις· ἄλλοι δ' ὅσσε φυλάξατε· „ ὥπα δ' ἀνάκτος
αὐτίκα λαὸν ἀναιμον ὀπωπῇ θῆκε Μεδούσης.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ μέχρι τοῦδε μόνιμος ἦν πανταχοῦ τῇ Περσεΐ συν-
οδίτις καὶ παραστάτις, εἰς τὸν Ἑλικῶνα ἔρχεται τὴν νέαν πη-
γὴν ὀφρομένη τὴν Ἱποκρήνην. Αἱ δὲ Μοῦσαι ἐκεῖ παροῦσαι
πολλὰ αὐτῇ ἐξῆς διηγούνται ἀκοῆς ἄξια. Μία οὖν τῶν Μου-
σῶν πρῶτον τὸν κακὸν τοῦ Πυρηνέως θάνατον διὰ βραχέων
διέξεισι, τὰς θεὰς βουλευσαμένου βιάσασθαι.

- 250 Τείως χρυσοπάτρῳ Τριτῷ ἄμ' ὀπήδαι ἀδελφῷ·
κοίλῳ δ' εἴτα νέφει εἰλυμένη αἴψα Σέριφον
ἔκλιπε, δεξιόφιν Κύθον, Γυάρὸν τε λιποῦσα·
ἦ δ' ἄρ' ὑπὲρ πόντου ὁδὸς εἶναι δόξε βραχίστη,
Θήβας, παρθενίον θ' Ἑλικῶν' ἔβη· ἐνθ' ἐπ' ὄρεσφιν
ἔστη, καὶ ἰδρίας τοῖα προσέειπεν ἀδελφάς·
» Πίδακος ἵκετ' ἐμὰς νεοφάντου φῆμιν ἀκουάς,
» ἦν περ ὀπλὴ ἐβόρηξε Μεδουσειῶ πετεηνοῦ.
» κεῖν' ὁδοῦ ἐστὶ τέλος μοι· ἰδεῖν τέρας ἔλδομ' ἐκείνου·
» φύντα γὰρ αὐτὸν ἶδον μητρῶτου αἵματος ἵππον.
- 260 Οὐρανίη δ' οἱ ἔφη· „ ὅ,τι κέν σ' ἐς δῶματ' ἄγῃσι
» ταῦτα, θεά, φρεσὶν ἡμετέρης χεχαρισμένη ἦκεις.
» φῆμη ἔστ' ἐτεή· ναί, Πήγασος αἰτίος ἐστὶ
» πηγῆς· „ ἱρὸν δ' οὖν ἡγήσατο Παλλάδι νᾶμα.
» ἦ δ' ὥς δὴν ἠυγάσσαθ' ὕδωρ ποσὶν ἀμβλύσαν ἵππου,
» τάρφεα ὑλάων τριπαλαίων ἄθρεεν κύκλῳ,
» ἄντρα τε καὶ βοτάνας, τὰς νήριθμ' ἄνθε' ἐκόσμηι.
» Μνημοσύνης δ' ὠλβίζε κόρας ἔργων θ' ἔνεκα σφῶν
» καὶ ἔδεος· τὴν δ' αὖ κασίων μία ὥδε προσεῖπε·
» ὦ Τριτῷ, ἥπερ κ' ἐναρίθμιος ἄμμιν ἔσθαι,

- 270 » εἰ μὴ σὴ ἀρετὴ ἐφ' ὑπέρτερα ἔργα σ' ἐπειγε.
 » φῆς ἀτρεκῇ· αἰνεῖς δ' ἄρ' ἔδος καὶ ἔργα δικαίως·
 » αἷσά κ' ἔην ἐσθλή, εἴ γ' ἦν βίος ἄμμι βέβαιος.
 » ἀλλ' οὐδὲν γ' ἐσεβάσσαι' ἀλιτρός· τῷ φρένα πάντα
 » παρθενικὴν πτοέει· ὀράαν δὲ Πυρηνέ' ὀίω
 » καὶ νῦν· οὐδὲ δέους ἀνενήνεγμαί πω ἐκείνου·
 » Δαυλίδος εἴλ' ὃ γύας καὶ Φωκίδος ἀγριόθυμος
 » ὀρηϊκίοισιν ὅπλοις καὶ ἐνώμα σκῆπτρ' ἀθέμιστα·
 » νηὸν δ' ἐρχομένας Παρνήσιον εἶδε ποτ' ἄμμε,
 » ἀντιάσας τε θεὰς προσποιητοῖσι σεβασμοῖς
- 280 » ἐννεπεν· “ ὦ Μοῦσαι, (γυνῷ γὰρ νόφ) ἴσχετε οἶμον·
 » μὴ δ' ὑπ' ἐμῇ, λίτομαι, στέγῃ ὀκνήσῃτ' ἀλέασθαι
 » χεῖμά τε καὶ ὄμβρον· (ὕεν γάρ)· ἐλάσσονας οἴκους
 » πολλὰκι θεοὶ ἐσέβαν· „ καννέυσαμεν οὖν, ἐπέεσσιν
 » ὄμβρω τ' εἴξασαι, πρόδομόν τ' εἰσῆλθομεν ἀνδρός.
 » Παύσατο χεῖμα· νότοιο δ' ὑπαὶ βορέας δαμέντος,
 » ὀρφήεντα νέφη φεῦγον πόλιν εὐδιόωντα·
 » ὠρόμεθ' οὖν ἵμεναι· οἴκους δ' ἐκλείσε Πυρηνεύς
 » καὶ πόρσυνε βίην· τὴν δ' ἐκφύγομεν πετερόεσσαι.
 » ὥς δ' ἄρ' ἐφεψόμενος πύργον ἀναβάς φάτο κείνος·
- 290 » “ ὅποι γ' ὕμμι κέλευθος, ἐσεῖται καὶ ἐμοὶ αὐτῇ· „
 » αὐτίκα δ' ἡλεός ἄκρου ἔαυτὸν ῥίψ' ἀπὸ πύργου·
 » κακκεφαλῆς δ' ἐριπῶν ὀστέοισι ῥαγεῖσι προσώπου
 » θνήσκων γαῖαν ἄραξε φορυκτὴν αἵματ' ἀλιτρῶ.

Κισσῶν τινων ἀνθρωπομίμως φεγεχαμένων ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ τῆς θεᾶς ἐπιστραφείσης πρὸς τὴν φθογγήν, ἀφορμῆς ἐπιλαβομένη ἡ Μοῦσα κύρας ποτὲ αὐτὰς τοῦ Μακεδόνος Πιέρου φησὶ γενέσθαι ἰσαρίθμους ταῖς Μούσαις καὶ ταύταις ἐρίσαι περὶ πρωτείων ὁδῆς ἐπὶ κριταῖς ταῖς νόμοις τολμήσαι.

Μοῦσ' ἐφθέγγετ' ἔτι· πτέρυγες δ' ἤχησαν ὑπερθε, καὶ τις ἀπ' ἀκρεμόνων προσφθεγκτικὴ ἤρχετο γῆρυς. Δίκετο δ' ἀμβλέψασα Διὸς κόρη, θέν ηῦδων

ὥδε σαφῇ γλῶσσαι· ἄνθρωπον οἶσατο αὐδᾶν,
αἰ δ' ὄρνιθες ἔσαν· μιμηλαὶ ἐννέα κίσσαι
αἶσαν ὀδυρόμεναι σφετέρην ὄζοισιν ἐφίζον.

- 300 Οαμβεύση δ' ἄρ' ἔειπε θεὰ θεῇ. « ἄρτι ἀμίλλη
» αἶδ' ἤσσηθεῖσαι πτηνῶν γένος ἐπλήθυναν.
» Πίερος ἐν Πέλλῃ ταύτας τέκε πουλυάρουρος·
» μήτηρ δ' Εὐτίπη σφ' ἦν παιονίς· ἥ δὲ λοχείη
» ἐννεάκις ἐπίτεξ τοσσαυτάκις ἠϋξάτ' Ἐλευθοῖ.
» ἤλεαι ὠγκώθησαν ἐπὶ σφῶ πλήθει ἀδελφαί·
» ἐνθάδε δ' Αἰμονίων καὶ Ἀχαιῖάδων διὰ τόσσων
» ἰκόμεναι πολίων, ὥδ' ἥρξαντ' ἄμμιν ἐρίζειν·
» Αἰμυλὴ παύσασθ' ἔλεφαίρεσθ' ὄχλον ἄνδριν
» μαψιδίῃ, καὶ θέσθ', εἰ δὴ ὅπῃ θάρσυνοί ἐστε,
» ἄμμι θεαὶ δῆριν· ὅπῃ γάρ τ' οὐ δευόμεθ' ὑμῶν,
» οὐ τέχνῃ, οὐτ' ἄρ' πλήθει· τῷ ῥ' εἴξατε πηγῆς
» Πηγᾶσου ἤσσηθεῖσαι Ὑαντεῖης τ' Ἀγάνιπτης,
» ἥ ἡμεῖς πεδίον εἰς Παιονίην νιφόεσσαν
» ἔιζομεν Ἠμαθίων· νύμφαι δὲ δίκην διέλοιεν.
» Αἰσχροὺν ἐριζέμεν ἄμμιν ἔδοξ', ἀτὰρ αἰσχίον εἶξαι·
» ὦμοσαν οὖν νύμφαι, τὰς εἰλόμεθ', ὕδατα ρέιθρων
» καὶ στυφελῆς πέτρης τυκτοῖς ἔζοντ' ἐπὶ ὠκόις.

Μίξ τῶν τοῦ Πιέρου θυγατέρων πρώτη ἄρχεται ἄδειν ταῖς
Μούσαις ἐρίζουσα· ἄδει δὲ τὴν τῶν γιγάντων πρὸς τοὺς θεοὺς
μάχην, ἐν ᾗ φησι τούτους ἀποδειλιάσαντας εἰς Αἴγυπτον φυ-
γεῖν καὶ εἰς ἄλλον εἰς ἄλλου ζώου εἶδος μεταβαλεῖν.

- » Τῆμος ἄτερ κλήρου πρώτη ἐθέλουσ' ἐρίσασθαι,
» δῆριν ἄεισε θεῶν, ψευδῇ δὲ γιγάντεσι θῆκε
» τιμὴν, ἥδὲ θεῶν μεγάλων κατεφάυλισαν ἔργα.
» ἐκ νεάτων δ' αἰῆς θεμέθλων Τυφῶ προβορόντα
» δεῖμ' ἔφατ' οὐρανίωσιν ἐνεῖναι, νῶτα δὲ πάντας
» φύγδην τρέψαι, ἕως Αἰγύπτου γαῖα καμόντας
» δέξατο καὶ Νεῖλος τετμημένος ἐς στόμαθ' ἐπτά.

- » Πρὸς δ' αὖ ἔειπεν ἐκεῖσε Τυφωέα γηγενέ' ἐλθεῖν,
 » πάντας δ' οὐρανίδας μορφὰς ψευδεῖς ὑποδύναι,
 » ποίμνης θ' ἡγήσασθ' ὄϊων Δία· τῷ κεράεσσι
 » νῦν ἔτι καμπυλόεσσι λίβυς εἰκάζεται Ἀμμων·
 » Φοῖβος ἔγεντο κόραξ, Σεμέλης δὲ γόνος τράγος ὦφθη,
 330 » Φοίβου ἀδελφειῇ γαλέη, βοῦς ἄργυρος Ἥρη,
 » ἰχθὺν Κύπρις ἔδου, Κυλλήνιος εὐπτερον ἴδιν.
 » Χείλεα πρὸς κίθαριν κινεῦσα κόρη τόσ', αἶσιν.
 » εἴθ' ἡμᾶς ἐκέλοντ'· ἀλλ', ὦ θεά, οὐ σχολή ἴσως
 » « ἔστι σοι ἡμετέρησιν ἀοιδῆς οὐατ' ὑποσχεῖν.
 Παλλὰς δ' ἀντηύδα· « μὴ δίζ', ἀλλ' ἔκφερ' ἀοιδὴν
 ἐξῆς ὑμετέρην », ὑπὸ δὲ σκιῇ ἔζετο ἄλσευς.

Διαδέχεται τὴν Πιερίδα ἡ Καλλιόπη, μόνη παρὰ πασῶν τῶν Μουσῶν τὸν ἀγῶνα ἐπιτραπέισα. Πολλοὺς δὲ πρὸς ἐκείνην ἐρίζουσα συνείρει μύθους· τὴν τε γὰρ Περσεφόνης ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγὴν ἔδει καὶ τὴν τῆς νύμφης Κυανῆς εἰς πηγὴν μεταμόρφωσιν, καὶ τὴν πλάνην τῆς Δήμητρος, πανταχοῦ τὴν ἀφανῆ γενομένην κόρην ἀναζητούσης, καὶ τὴν τῆς θεᾶς ὀδύνην τε καὶ ὀργήν, δι' ἣν τῇ γῇ ἀπέπεσε μηκέτι φέρειν καρπούς, καὶ τὴν ἀγγελίαν τῆς Ἀρεθούσης τῇ Δήμητρὶ μηνυσάσης τὸν ἄρπαγα, καὶ τὴν τῆς κόρης εἰς ἔδου ἀπαγωγὴν.

- Μοῦσα δ' ἐνισπεν· « Ἀγῶνα μὲν ἐπετρέψαμεν οἷη.
 » ἔγρετο Καλλιόπη, περὶ δ' εἰρξας' εὐ μάλ' ἐθείρας
 » κισσῶ, ἀντίχειρι λιγυρῶν πειρήσατο νευρῶν,
 340 » καὶ κίθαριν πλήσσοι καλῇ ἐπὶ τοιάδ' αἶσει.
 » « Πρώτῃ Δημήτηρ κυρτῶ τάμε βῶλον ἀρότρω·
 » πρώτη καρπὸν ὅπασσε καὶ ἡμερα σιτία γαίῃ·
 » πρώτη ἔθηκε νόμους· Διὶ πάντ' ἄμμιν ἔδωκε.
 » μελπτέον οὖν κείνην με· θεῆς δ' αἰὲθ' ἄξι' αἰεῖδεν
 » εἴη μοι· κείνη γάρ τ' ἄξι' ἐπλετ' ἀοιδῆς·
 » Νῆσος ἀπειρεσίη ἐπείκειτ' ὀστέοισι γίγαντος
 » Τρινακρίη, θλίβει δ' ὑποκείμενον ἀσπέτω ὄγκῳ
 » Τυφῶ, αἰθερίους ἀναβῆναι τλάντα ποτ' οἴκους.
 » ἦ ῥ' ὁ γ' ἐρειδόμενος θαμάκῃς πειρῆται ἐγρέσθαι,

- 350 » ἄλλ' οἱ δεξιτερὴ ἱποῦται νέρθε Πελώρω,
 » λαιή δ' αὖτε Παχύνω, ἅτὰρ μηροὶ Λιλυβαίω,
 » κρᾶτα πιέζει δ' Αἴτνη, ὕφ' ἧ δὴ ὕπτιος ἄμμιον
 » ἐκ στόματος δεινοῖο φλόγας τ' ἀνίησι Τυφωεύς.
 » πολλάκι μαιμάσσει βρῆθος χθονὸς ἀμφιτινάξαι,
 » ὧν τ' ἀποκυλῖσαι πτολίεθρα καὶ οὖρεα γυίων.
 » τῷ δὴ γαῖα τρέμει καὶ ἀναύδων ταρβεῖ ἀνάκτωρ
 » μὴ τι διαστάν ὑπερθε πέδον χθονὸς εὐρὺ χάνησιν,
 » ἡέλιος δ' εἶδωλα νεκρῶν πτοιήσῃ ἐπεισδύς.
 » Τοῖον πῆμα τρέων ποθ' ἔδους ἐξέσσυτ' ἐρεμνοῦ
- 360 » κοίρανος, ἡδὲ δίφρῳ μελάνων ἐποχούμενος ἵππων,
 » Σικανίης ἔδεθλα σκοπέων περίηξε πάντη.
 » Πάντα δ' ἐπεὶ σκοπέων ἄλῃς ἔδρακεν ἔμπεδ' ἐόντα
 » καὶ φρενὸς ἐκβαλε δεῖος, ἀπ' οὔρεος οὗ Ἑρυσίνῃ
 » πλαζόμενόν μιν ἶδε· πτηγνὸν δ' υἷ' ἀμφιβαλοῦσα,
 » ἔννεπεν· “ὦ τέκνον, ἐμὴ ἰσχὺς χεῖρ τε καὶ ὄπλον·
 » λάττει, Ἑρως, χεῖρεσσι βέλη, τοῖς πάντα δαμάζεις,
 » ἐς στῆθος δὲ θεοῦ πτερόεντας ἦλлон οἴστους,
 » ὃς κλῆρον τριμεροῦς εἴληχε τὸν ὕστατον ἀρχῆς.
 » οὐρανίους σὺ θεοὺς σύμπαντας σὺν Διὶ αὐτῷ
- 370 » νικᾷς καὶ ἀλίους, πάντων θ' ἀλίων μεδέοντα.
 » Τάρταρα τίπτ' ἀτρεμεῖ; τίπτ' οὐ μητρός τε τεῖν τε
 » ἀρχὴν εὐρύνεις; Κόσμου τριτάτης περὶ μοίρης
 » ἡ κρίσις ἐστίν· ὅμως δ' ἡμέων ἀνοχὴν διὰ τόσσην
 » οὐδὲ πόλος ἀλέγει· σὺν ἐμῇ δ' ἴς φθίνει Ἑρωτος·
 » οὐχ ὁράας ὅτι μευ Παλλάς τ' ἡδ' ἰοχέαιρα
 » κούρη ἀφεστήκασ'; εἰ ἀνεξόμεθ', ἔσσετ' ἀνυμφος
 » καὶ Δηοῦς θυγάτηρ· φέρβει γάρ τ' ἐλπίδ' ὁμοίην·
 » ἀλλὰ σύ γ', εἴ τις ἐμεῦ χάρις ἀρχῆς εἵνεκα κοινῆς,
 » κούρην πάτρωϊ ζευξον,, Κύπρις ἔννεπ' ὁδ' ὦξεν
- 380 » ἰοδόκην, μητρός τε καθ' αἵρεσιν ἔξελεν ἰῶν
 » αὐτίχ' ἓνα πλείστων, οὐ ρ' οὔτε τομώτερος ἄλλος,

- » οὔτε βεβαιότερος, ἢ τόξῳ ὁμῶς ἐπιπειθής·
 » εὐκαμπὲς δὲ κέρας ποτὶ γούνατι κάμψεν ἐρείσας,
 » Πλουτῆός τε κέαρ καλάμῳ βάλεν ὀγκίνῳ αἶψα.
 » Ἔστι τις Ἐνναίων τειχέων ἄγχιστα βαθεῖα
 » λίμνη, οὖνομα Πέργος· ἐκείνης οὔποτε κύκνων
 » πλείον' ἐνὶ ρεέθροισι μελίσματ' ἄκουσε Κάυστρος·
 » ἀμφιπεριστέφει ὕλη ὕδωρ, φύλλοισί θ' ἑοῖσιν
 » ὥστε καλύμματι Φοίβου ὀιστοὺς αἰὲν ἔέργει·
 390 » ἀκρέμονες ψῦχος, διερὴ χθών ἄνθεα τίκτει·
 » αἰὲν ἔαρ πέλεται. Εὖτ' οὖν ἐν ἐκείνῳ ἔπαιζεν
 » ἄλσει Περσεφόνη, ἴα δ' ἔδρεπεν ἢ κρίνα λευκά,
 » οἷά τε παῖς σπουδῇ καλάθους καὶ κόλπον ἐπίμπλη,
 » πρὸς τ' ἄλλας ἐρίδαινεν ὁμήλικας ἀνθολογεῦσα,
 » εἶδέ μιν, ἡδ' ἄμ' ἰδὼν ἐπόθησε καὶ ἥρπασε Πλουτεὺς·
 » οὕτως ὀξὺς ἔρωσ πέλεται. δείσασα δ' ἐκείνη,
 » μητέρ' ἰδ' ἀμφιπόλους γοερῇ ὀπί, πυκνότερον δὲ
 » μητέρ' ἐδώσκει· ἐπεὶ δέ οἱ ἐσθῆς σχίσθη ἄνωθεν,
 » ἄνθε', ἅπερ τ' εἵλεκτο, χιτῶνός οἱ ἔκχυτο πάντα.
 400 » Παιδὸν δ' ἡλικίῃ ἀπλότης τόσῃ ἔπλετο κείνης,
 » ὥστε καὶ ἤδε βλάβῃ κούρης φρένας ἠνίασεν.
 » Ἄρπαξ δ' ἦγεν ὄχον, ὀνομακλήδην τε κιχλήσκων
 » ὠτρυνεν πῶλους, τῶν ῥ' αὐχενίην παρὰ χαίτην
 » ἰὼ κραιπνὰ τίνασσε κελαινιόωντα χαλινά·
 » ἦε δὲ παρ' λίμνας θείου τ' ὄζοντα Παλικῶν
 » τίφεα, χαινούσης ζείοντ' αἰεὶ πυρὶ γαίης,
 » καὶ ὄθι Βακχιάδαι, γένος ἀμφιάλοιο Κορίνθου
 » μεσσηγὺς λιμένων δὴ ἀνίσων τείχε' ἔθεντο.

Τοῖς νῦν εἰρημένοις συνεῖρει ἡ Μοῦσα τὴν τῆς νόμφης Κυάνης μεταμόρφωσιν· αὕτη μὲν γὰρ τῷ Πλούτῳ τὴν δίοδον ἀποφράζει· πειρᾶται δὲ κατὰ μέσον τὸ ὕδωρ τὴν γῆν διαβρῆξας σὺν τῇ ἄρπαγίῃ κόρη διὰ τῆς βωγμῆς εἰς τὰ ὑποχθόνια καταδύνει· (Πρόβλ. Διόδ. Σικελ. ε. 49)· ἡ δὲ νόμφη δακρυσι διαλειδομένη εἰς πηγὴν μεταβάλλεται.

- » Ἔστι μέσον Κυάνης καὶ Πισαίης Ἀρεθούσης

- 410 » χεῦμ' ἄλιον στεινοῖσιν ἐεργόμενον κεράεσσιν·
 » ἐνθάδε κλεινοτάτη νυμφῶν Κυάνη πάρος ᾤκει·
 » Σικελίδων, ἐξ ἧς γε καὶ εἴληχ' οὔνομα τέλμα·
 » Ἦδ' ἀναδύσα μέσης ἄχρῃ γαστέρος ἐξ ἁλός, ἔγνω
 » αἶψα θεὸν καὶ ἔφη· “οὐ πόρσιον ὕμμι πορευτόν·
 » οὐ σοι ἔνεστιν ἔμεν γαμβρῷ Δηροῦς ἀεκούσης·
 » χρῆν σε λιτῆς χρήσασθ', ἄλλ' οὐ βίη· εἰ δὲ θέμις μοι
 » βαιὰ παρακρῖναι μεγάλοις, καὶ ἐμεῦ πρὶν Ἄναπῖς
 » ἡράσατ'· ἀλλὰ μ' ἔγημ' ἀναπείσας, οὐ φόβον ἐνθείς·
 » Εἶπε καὶ ἀμπετάσασα βραχίονας ἀμφοτέρωσσε
- 420 » ἀντέστη· Κρονίδης δ' οὖν οὐκέτ' ἐρήτυε θυμόν·
 » δεινούς δ' ὀτρύνας ἵππους, βριαρῇ χειρὶ πῆλε
 » σκῆπτρον ἀνακτόρεον, βυσσῶ λίμνης τ' ἐνέπηξε·
 » χθὼν δ' ὥϊξε τυπεῖσ' ἐς Τάρταρον οἶμον αἰδόνον,
 » μέσσω δ' ἐν κρητῆρι προπρηνεῖς δέξατο ἵππους·
 » ἀλλὰ θεῆς Κυάνη ἀρπαγμόν, ἐοῦτε ρέεθρου
 » ὕβριν ὀδυρομένη, σιγῇ φέρεν ἀπαράμυθον
 » ἐν θυμῷ ὀδύνην καὶ φθίνεν· δάκρυσι πᾶσα·
 » ἦκα δ' ἄρ' εἰς παιδρόν, τοῦ δὴ μεγάλη θεὸς ἦεν,
 » νᾶμα διέρρει· ἰδὲς κε μαλασσόμεν' αὐτόθε γυῖα,
- 430 » ὁστέα καμπτόμεν', οὐδ' ὀνύχων στυφλότητα μένουσαν·
 » Τήχετό οἱ πρῶτισθ' ὅσα λεπτότατ' ἔπλετο πάντων,
 » κυάνεοι πλόκαμοι καὶ δάκτυλα, κῶλ' ἰδὲ μηροί·
 » λεπτῶν γὰρ γυίων ἐς ὕδωρ τροπή ἐστι ταχίστη·
 » εἶτα δ' ἐκείνης νῶτα καὶ ὦμοι, στέρνα τε πρόσθε
 » καὶ πλευραὶ φθίνουσαι ἐς ὕγρα τρέποντο ρέεθρα·
 » ὕστατα δ' αὖτε φλέβας ζωοῦ ἀνθ' αἵματος ὕδωρ
 » ψυχρὸν ἔδου· κείνης δ' οὐ λείπετο χερσί τι ληπτόν.

Προστίθῃσιν ἡ Μοῦσα ὅτι τὴν κόρην ἡ Δημήτηρ ζητοῦσα πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν διοδεύει· παιδα δέ τινα ἐν Ἀττικῇ τωθάζοντα αὐτὴν καὶ διαμωκώμενον μετατρέπει εἰς σαῦρον.

» Τόφρα δ' ἐὼν δαίδουσα μάτην κοῦρην ἐμάτευε

- » μήτηρ πᾶσαν ἀν' αἶαν, ἄλδς τ' ἐνὶ βένθεσι πάσης.
 440 » Τὴν δ' οὐτ' ὀρνυμένη τόφρ' Ἡὼς ὑγροέθειρος
 » εἶδ' ἀναπαυομένην, οὐθ' Ἔσπερος· ἀλλὰ χέρεσσιν
 » ἀμφοτέρῃσι θεὰ φλογερῆς δαΐδ' ἤψεν ἀπ' Αἰτνης
 » καὶ φέρ' ἀλукταίνουσα διὰ ψυχρῆς σκοτομήνης·
 » ἡνίκα δ' ἄστρο πόλου πάλιν ἡμβλυν' ἱερὸν ἤμαρ,
 » ἐσπερίηθε θύγατρ' εἰς Ἡὼ δίξετο πάντη·
 » ἀδδηκυῖα πόνω δίψησ'· οὐ γάρ ποθι πίδαξ
 » χεῖλεά οἱ ἐδίγηε· τότε οὖν ἀχύροις ὀροφωτὸν
 » ἠύγάσατ' οἰκίδιον καὶ κόψε θύρην· πρὸ δ' ἔκυψε
 » γρηῤῥς, ἶδεν τε θεὰν καὶ αἰτεύσῃ ποτὸν ὕδωρ
 450 » φρυκτοῦ ἀλφίτου ἐψητὸν γάνος ἡδὺ ἔδωκεν.
 » ὄφρα δ' ἐκείνη πῖνε, πᾶίς θρασὺς ὄμμα τ' ἀναιδῆς
 » πρόσθε θεῆς ἔστη, γέλασέν τε, λίχνην τ' ἐκάλει μιν.
 » Χώσατο φρεσὶ θεὰ καὶ φθεγγομένου κατέχευεν
 » ὅσπον λοιπὸν ἔτ' ἔσκε μεμιγμένον ἀλφίτῳ ὕδωρ.
 » στίχθη παιδὶ πρόσωπον· ὅπου δ' οἱ πρὶν χεῖρες ἦσαν,
 » μηροὶ ἔφυν· γυῖσις τ' οὐρὴ μεταφῦσι προσήθη·
 » ὄφρα δὲ μὴ ὁ δύναιτο λίην σίνεσθ', ἐβραχύνθη
 » ἐς δέμας ἡβαιὸν καὶ σαύρῃ τυτθὴ ἐτύχθη.
 » γρηῤῥς τάφεν ἡδ' ἀνέκλαιε· τέρας δ' ἄψασθ' ἐθέλουσαν
 460 » ὄξυ φύγε, τρώγλην τ' ἐσέδου, χροίῃ δέ τ' ἀρηρὸς
 » ἔσχ' ὄνομ', ἄστροισι στικτὸν χροά ποικιλόνωτον.

Ἐχομένως ᾄδει ἡ Μοῦσα, ὡς ἡ Δημήτηρ ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Κυά-
 νης τὴν τῆς Περσεφόνης ζώνην εὐροῦσα, ὑποτοπήσασα ἐν τῇ
 γῇ που κρύπτεσθαι αὐτὴν ἀρπαγεῖσαν, ὀργισθεῖσα φθείρει τὴν
 γεωργίαν καὶ τὴν γῆν ἀφαιρεῖται τὸ φέρειν καρπούς· ἡ δὲ νόμφη
 Ἀρήθουσα τὴν θεὰν ἱκετεύουσα πρᾶνειν πειράζεται καὶ μνησεί
 αὐτῇ τὴν κόρην βασιλεύειν ἐν ἄδου.

- » Μακρὸν ἔοι κ' ἐνέπειν, χώρας τίνας ἡδὲ θαλάσσας
 » Δηῶ ἐπεπλάγχθη· διζήσατ' ἐς ἔσχατα γαίης.
 » Σικανίην δ' ἄψ ἤλθε, μάτευέ τε πανταχῇ, εἰως
 » ἔκετο καὶ Κυάνην· ἡδ', εἰ μὴ εἶδος ἄμειψε,

- » πάντα κέ οί ἐξεῖπ'· ἀλλ' οὐ στόμ' ἔην ἐθελούσῃ
 » αὐδᾶν, οὐδὲ γλῶσσ', οὐδ' ὧ κ' ἐφθέγγετο ἄλλο.
 » δῶκεν ὅμως τέκμωρ ἀρίδηλον· μητέρι γάρ τε
 » γνωτὴν Περσεφόνης ζώνην, ἣ κεῖθι ῥέεθροις
 470 » ἱροῖς ἐμπεπτώκει, ἐπ' ἄκροις ὕδασι δεῖξε.
 » τὴν δὲ γνοῦσα θεά, ὥς εἰ φράσαθ' ἀρπαχθεῖσαν
 » ἦν κούρην τότε πρῶτον, ἀκόσμους τίλατ' ἐθείρας,
 » στήθεά τ' ἐπλατάγησεν ἐπασσύτερον παλάμησιν,
 » οὐδ' ἤδη ὅπου ἦεν· ἐμέμφετο δὲ χθόνα πᾶσαν
 » καὶ κίκλησκ' ἀχάριστον, ἀνάξιον ὧν οἱ ὀπάξε
 » καρπῶν, Τρινακρίην δὲ μάλισθ', ὅθι πῆματος εὔρε
 » τέκμωρ. Τῷ δὲ ἐκεῖ βωλοστροφά χερσὶν ἄροτρα
 » χωομένη κατέαξεν· ὁμῶ δ' ἄρα γεισπόνους τε
 » καὶ ἀρότας βοῦς δῶκε μόρῳ· ἐκέλευσε δ' ἀρούρας
 480 » καρπὸν ἀνήνασθαι καὶ φθῖσε σπέρματα πάντα.
 » Εὐφορίῃ χώρης ἀρίδηλος πᾶσαν ἀν' αἶαν
 » μαψιδίῃ ἔπλε· θνήσκ' ἐνὶ πρώτῃ λήϊα βλάστη,
 » καί ῥ' ὅτε μὲν τάδε καῦμα μέγ' αἰνυτο, ἄλλοτε δ' ὄμβρος.
 » πνοιαί δ' αὖ δηλεῦντ' ἰδὲ τείρεα· καὶ βοροὶ ὄρνεις
 » σπέρματ' ἀγροῖσι λέγον· τρίβολοι δὲ καὶ αἶρα
 » καὶ βοτάναι ἄμαχοι κατ' ἀρούρας πυρὸν ἔπνιγον.
 » κρᾶτα τότ' ἐξ ὑδάτων Ἀλφειὺς νύμφῃ ἀνέσχεν,
 » ὑδρολιβῆ τε κόμην ἀποκινήσασα μετώπου
 » ἔννεπεν· « ὦ κούρης, ἦν περ διζήσας πάντη,
 490 » καὶ ὁμπνῶν γενέτειρα, πόνων ἀπόληξον ἀπλήτων
 » μηδ' ἄρα πιστῇ σοι ὧδ' αἰνῶς χώεο γαίῃ.
 » οὐ χθῶν ἥλιτέ σοι· χάνε δ' ἀρπαγὶ οὔτοι ἐκοῦσα·
 » οὐδὲ σ' ὑπὲρ πατρίδος λίτομαι· ξένη ἐνθαδ' ἀφῆγμαι.
 » Πῖσά μοι ἔστι πάτρη· γενεὴν ἐξ Ἥλιδος ἔλκω·
 » ναίω Σικανίην ἀλλοτρίῃ· ἦδε μοι ἔμπης
 » πασῶν ἐσθ' ἡδίστη· ἔχω γάρ τῇδ' Ἀρέθουσα
 » οἶκον ἰδ' ἐστίνην, ἣν δὴ σάω, ἡπιόθυμε.

500

» Ἄνθ' ὅτεο χθόν' ἐμήν προλιπούσα δι' οἷσματος ἦκω
 » Ὅρτυγίνην τόσσου, μυθήσομαι, ὅπποτε καιρὸς
 » ἦξει μοι ἐνέπειν, σὺ δὲ τόσσων μερμηηράων
 » ἔκτοθεν ὅμμ' ἔξεις ἰλαρώτερον· οἶμον ἔμοιγε
 » χθὼν παρέχει· σήραγγας γὰρ καταδύσα βαθίστας
 » ἐνθάδ' αἰίρω κρᾶτ' ἰδ' ἀθήεα τείρεα λεύσσω.
 » Εὐτ' οὖν δὴ στυγίῳ ῥόφῳ εἰκέλη εἶρπον ὑπ' αἴῃ,
 » ὄμμασι Περσεφόνην σὴν αὐτόθι εἶδον ἔμοισι.
 » δύσθυμος μὲν κείνη ἔτ' ἐστὶ καὶ ἔμφοβος ὦπα,
 » ἀλλ' ἔμπης βασιλὶς, ζοφεροῦ Κόσμου μεδέουσα,
 » εὐδύνάτος τε σύνευνος ὑποχθονίοιο τυράννου.

Ἐξῆς ἡ Μοῦσα προστίθῃσιν ἔδουσα τάδε. Ἡ Δημήτηρ τὸν Δία ποτινωμένη ἰκέτευσε τὴν κόρην κελεῦσαι ἐκ τῶν ὑποχθονίων εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐπαναχθῆναι· ὁ δὲ Ζεὺς ποιῆσειν τοῦτο κατὰ τὰ δεδογμένα τῇ Μοίρᾳ ὑπέσχετο, εἴγ' εὐρεθείη ἡ κόρη μηδενὸς ποιῆν ἔδου ἐδέσματος ἀψαμένη. Τοῦ δ' Ἀσκαλάφου μαρτυρήσαντος· ἔωρακέναι αὐτὴν κόκκους ῥοιᾶς προσενεγχαμένην, τοῦτον εἰς βύαν ἡ θεὰ μετέβαλεν ὀργισθεῖσα. Αἱ δ' Ἀχελωίδες αἱ τῆς Περσεφόνης συμπαίστριαι μάτην αὐτὴν ἀναζητήσασαι ἐπὶ γῆς ἠβῆσαντο ἐκγενέσθαι αὐταῖς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι· οἱ δὲ θεοὶ τῆς εὐχῆς ἐπακούσαντες εἰς ὄρνεις αὐτὰς μετεμόρφωσαν, παρθένους ὅμοια τηρούσας ἔτι τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἄνω τοῦ σώματος. Τέλος ὁ Ζεὺς ἴσα τῇ Πλούτῳ καὶ τῇ Δήμητρὶ χαριζόμενος, ἔξ μὲν μῆνας ἐν ἔδου, ἵσους δ' ἐπὶ γῆς τὴν Περσεφόνην μένειν διέγνω.

510

» Μήτηρ δ' ὥς τὰδ' ἄκουσεν, ἐνάρκησ' ἡῦτε λᾶας,
 » δὴν τ' ἐμβροντήτῳ στῇ εἰκέλῃ· αἰνὸν ἐπεὶ δὲ
 » ἄλγος ἀπήλασ' ἄλῃν φρενὸς αἰνὴν, ἡέρ' ὄχεσφιν
 » ἦρθη ἐς αἰθέριον· τόδι δ' οὖν νενεφωμένη ὦπα,
 » λυσίθριξ ἔσθη πρὸ Διὸς φρεσὶ μεμφομένη αἰ
 » καὶ φάτο. ,, Ἰκνεῦμαί σ' ὑπὲρ αἵματος, ὦ Ζεῦ, ἔμοιτο
 » καὶ τεοῦ· εἰ μὴ τις μητρὸς παρὰ σοὶ χάρις ἐστίν,
 » ἀλλὰ τέην γε θύγατρ' ἐλέησον, μηδὲ σὺ ταύτης,
 » λίσσομαι, ἦσπον κήδευ, ὅτ' ἐξ ἐμέθεν λελόχευται.
 » δηθὰ φίλῃν κούρην διζησαμένη εὖρηκα,
 » εἰ γ' εὐρεῖν λέγεται τὸ προδηλοτέρως μιν ὀλέσσαι,

- 520 » ἢ τὸ πυθέσθ' ὅθι μίμνει· ἐσεῖται δ' ἄρπαγὴ οἰστή,
 » ἦν γ' ἄρπαξ ἀνέη· οὐ γὰρ σῇ ἔοικε θυγατρὶ
 » ληϊστῇ συνέμεν, καὶ εἰ ἐμῇ οὐκ ἀπέοικε.
 » Τῇ δ' αὖ ἔειπε Ζεὺς· ξυνὸν πιστευμα καὶ ἄχθος
 » ἅμμι πέλει θυγάτηρ· ἀλλ' εἴ γε χρὴ οὔνομ' ἀληθές
 » πράγματι παντὶ τί θεσθ', οὐκ ἔστ' ἀδίκημ' ὃ πάπρακται,
 » ἀλλ' ἔρος· οὐδ' ἔσετ' ἅμμιν ὄνειδος γαμβρός ἐκεῖνος,
 » ἦν σύ, θεά, ἐθέλῃς. ἴν' ἐάσω τᾶλλ', ὅσον ἐστί
 » Ζηγὸς ἀδελφὸν ἔμεν! τί δέ, εἰ καὶ τᾶλλα πρόσσεστι,
 » μούνη δ' αἴση δ' δεύετ' ἐμεῦ; εἰ δ' αὖ τόσον ἔλδωρ
- 530 » ἐστί διαζυγίης. εἰς οὐρανὸν αὐθις ἰκέσθω
 » κούρη, εἰ μὴ πω οἴγ' ἐδωδῆς εἶν ἀίδαο·
 » οὕτω γὰρ Μοίρης βουλευσαμένησι δέδοκται·,,
 » ὥς φάτο· Δημήτηρ δὲ θυγατρ' ἔθελ' ἐξαγαγέσθαι,
 » ἀλλ' οὐ μόρσιμον ἦεν· ἀσιτίην γὰρ ἔλυσε
 » κούρη, πλαζομένη δὲ καλοῖς ἀφελῶς ἐνὶ κήποις
 » ροιὴν βριθομένου καρποῖς ἀπεδρέψατο δένδρου·
 » κόκκους δ' ἐξ ὠχροῦ λεπύρου χερὶ ἐπτά ἐλοῦσα
 » πρὸς στόμα θλίψε φέρουσα· τὸ δ' ὄμμασι μούνος ἀπάντων
 » ἔδρακεν Ἀσκάλαβος, τὸν μητέρα φασί ποτ' Ὀρφνην,
- 540 » οὗτοι ἀδηλοτάτην ἐν Ἀορνίσιν εἶδει νύμφης,
 » ἐν ζοφεροῖς ἀντροῖσιν ἐφ' τεκέειν Ἀχέροντι·
 » ἔδρακε, καὶ νηλῆς μηνύσας νόστον ἀφείλεν.
 » Ἔστονάχησεν ἄνασσ' Ἐρέβους καὶ ἔθηκε βέβηλον
 » ὄρνιν μηνυτήν· Φλεγέθοντος δ' ὕδασι κρᾶτα
 » ῥάνασα, πτίλα τεῦξε, σὺν εὐρέσι τ' ὄμμασι ῥάμφος,
 » ἐκ δ' ἀποδὺς δ' φύσιν, πτέρυγας περιέσσατο πυρρᾶς,
 » καὶ κάρη ηὔξήθη, γαμφούς τ' ὄνυχας ποσὶ φύσε·
 » κινεῖν δ' εἶχε μόγισ ταρσοὺς περὶ χεῖρεσι φύντας,
 » καὶ γένετο βδελυρός, πένθους τε προάγγελος ὄρνις,
- 550 » νωθὴς βύας, οἰωνὸς κακῶθρους μερόπεσσιν.
 » Ἀλλ' ὃ δίκην δοκέει μηνύσιος ἡδὲ τε γλώσσης

- » τῖσαι ἐοικυῖαν· πτερὰ δ' ὕμιν τίπτε πέφυκε
 » καὶ κῶλ' ὀρνίθει, Ἀχελωίδες, ὄμμα δὲ κουρῶν;
 » ἦ ῥ' ὅτι Περσεφόνης, ὅτε εἶαρος ἔδρεπεν ἄνθη,
 » Σειρήνες, πάρος ἦτ' ἐναρίθμιοι ἀμφιπόλοισι;
 » Τὴν γάρ ἐπεὶ γε μάτην χθόνα διζήσασθ' ἀνὰ πᾶσαν,
 » καὶ ἄλλι ὑμετέρεην φῆναι μελεδῶν' ἐθέλουσαι,
 » ἠϋξασθ' εἰρεσίῃ πτερύγων ἐπὶ κῦμα δύνασθαι
 » νήχεσθ' ἀθανάτων δ' ἄρ' ἐπήκοον ἔσχεθ' ὁμίλον,
 560 » καὶ ξανθὰ πτέρ' ἰδεσθε καλύπτοντ' αὐτίκα γυῖα.
 » Ὅφρα δ' αἰδοσύνη γε πεφυκυῖ' οὐατα κηλεῖν,
 » τόσσον δὴ δῶρον, μὴ γλώσσης ὕμμι χατίζοι,
 » ὅφισ παρθενική, μεροπηῖς τ' αὐδὴ ἔμεινε.
 » Ζεὺς δὲ κάσει τ' ἐς μέσσον ἀδελφειῇ τε δικάζων
 » ἄχθυμένη, λυκάδαντα κυλινδόμενον τάμε διχθά.
 » Τῷ ῥα θεᾷ νῦν, ἀμφοτέροις ξυνὴ βασιλείοις,
 » ἦ παρὰ μητρὶ μένει ἴσους μῆνας καὶ ἀκοίτη.
 » αὐτίκα δὴ κείνης ἐτράπη φρὴν ἠδὲ πρόσωπον·
 » ὅφισ γάρ τε θεῆς, ἦ καὶ Πλουτῇ' πάροιθε
 570 » δόξε κ' ἔμεν σκυθρὴ, φαιδρὴ γένηετ', ἥύτε Φοίβου,
 » ὅππόθ' ὕγρῶν νεφέων ἐξέρχεται, οἷς πεπύκαστο.

Τοῖς εἰρημένοις μύθοις προσφυῶς προσφαίνει ἡ Μοῦσα τὸν τῆς
 νόμφης Ἀρεθούσης καὶ τὸν τοῦ Τριπτολέμου καὶ Λύγκου. Ἡ
 μὲν Ἀρέθουσα τὸν Ἀλφειὸν ἐν Ἠλίδι ἐρῶντα καὶ διώκοντα
 φεύγουσα τὴν τῆς Ἀρτέμιδος ἡγήσατο ἀρωγὴν· ὑπὸ δὲ ταύτης
 εἰς ὕδωρ μεταβληθεῖσα καὶ καταδύσα εἰς γῆν φεύγει ἀφανὴς
 δι' ὑπογείων ῥωγμῶν· ὑπὸ δὲ τὴν νῆσον Ὀρτυγίαν ἀφικομένη
 ἐκ τῆς γῆς αὐθις ἀναφαίνεται· ὃ δὲ Τριπτόλεμος σπεῖρειν τὴν
 γῆν καὶ καρποῦσθαι· ὑπὸ Δήμητρος διδραχθεὶς, ἀεροπόρῳ ἔπο-
 χος ἀρματι εἰς Σκυθίαν ἀπέρχεται τοῖς ἐκεῖ λαοῖς τὰ τῆς θεᾶς
 δῶρα κομίζων· ὃ δ' ἐν Σκυθίᾳ βασιλεύων Λύγκος ἐπιβουλεύσας
 αὐτῷ διὰ φθόνον εἰς λύγκα τὸ ζῶον μεταμορφοῦται.

- » Ἀσμένη οὖν Δηῶ, ὅτ' ἀνεῦρε θύγατρ', Ἀρέθουσαν
 » ἤρετο, „ τίπτ' ἐνθ' ἵκευ ἰδ' ἱρὸν νᾶμα τέτυξαι ; „
 » Σίγησ' αἶψα ῥέεθρα· θεᾷ δ' ἀνάειρε κάρηνον

- » πίδακος ἐκ βαθέης, χερὶ τερσήνασά τ' ἐθείρας,
 » ἡλείου ποταμοῦ προτέρους μυθήσατ' ἔρωτας·
 » “ Νυμφάων μί', ἔφη, ἐν Ἀχαιίδι γαίῃ ἔγωγε
 » ἦν πάρος· οὐκ ἄλλη ξυλόχους ἐπενίσσεται· ἐμεῖο
 » πλείονι σὺν σπουδῇ, οὐθ' ἔρκεα θήρεσιν ἴστη·
 580 » ἀλλ' εἰ καὶ καλοῦ κλέος εἶδες οὐκ ἐμάτευσα,
 » εἰ καὶ ἔην εὖσαρκος, ὅμως γ' ἔχον οὖνομα καλῆς·
 » ἀλλ' οὐ μ' ὄψις ἔτερψ', ἦν λίην ἦνεον ἄλλοι,
 » ἦ τε γεγήθασ' ἄλλαι· ἐγὼ δ' ἐπὶ δώρῳ ἀγροΐκος
 » σαρκὸς ἐφοινίχθην· ἀσεβές δέ μοι εἶσατ' ἀρέσκειν.
 » Στυμφαλίδος νεόμην κεκοπωμένη ἔκποτε ὕλης·
 » μέμνημ'· ἦν ἀλέη· κάματος δ' ἀλέην ἐπάεξεν·
 » ἀψόφῳ οὖν ἦντησα μάλ' ἦκα ῥέοντι ῥέεθρῳ
 » φαιδρῷ, πυθμένος ἄχρι διειδέϊ, ᾧ ἐνὶ πᾶσαν
 » ἦν ὀράαν κροκάλην, καὶ ὃ ἡρεμέειν κεν ἔφησθα·
 590 » ἰτεῖται πολιαί, ὕδατοτρεφές τ' αἰγίριοι
 » αὐτοφυεῖς ἔρεφον πρηνεῖς ὄχθας ῥέεθροιο·
 » ἐμπέλασα, πρῶτον τ' ἄκρους πόδας ὕδατι δεῦσα,
 » εἶτα δέ γ' εἰς ἱγνύν· τῷ δ' αὖ πάλιν οὐκ ἀγαπῶσα
 » κυφῇ ἐπ' ἰτείῃ ἀποδῦσ' ἐμὰ εἴματα θῆκα,
 » γυμνή θ' ὕδατ' ἔδυν· τὰ δ' ὄφρ' ἐπλησσον καὶ ἔλαυνον
 » πουλυτρόπως πλείουσα, χέρας τ' ἐρρίπτεον ἀμφίς,
 » οὐκ οἶδ' ὅν τιν' ἄκουσα μέσοισιν ὑφ' ὕδασιν ἤχον,
 » καὶ δείσας· ἐπέβην ταχεῖ ἄλματι γείτονος ὄχθης.
 » “ Ποῖσπεύδεις, Ἀρέθους; ”, Ἀλφειὸς φθέγγατο βραγχῇ
 600 » φωνῇ ἀπὲκ ῥέεθρου· “ ποῖ δὴ σπεύδεις, Ἀρέθουσα; ”,
 » φευγὼν δ' ὥσπερ ἔην, γυμνή· ἐτέρῃ γὰρ ἐπ' ὄχθῃ
 » εἴματ' ἔκειτ' ἐμέθεν· ὃ δ' ἐδάϊετο καὶ ἐνέκειτο
 » μᾶλλον· ἐοῦσα δὲ γυμνή, ἐτοιμοτέρῃ οἱ ἐδοξα·
 » τῶς δὴ ἔγωγ' ἔθεον, κεῖνος δ' ἐδίωκεν ὀπισθεν,
 » ὥς τρήρῳσιν ἔθος φεύγειν ἴρηκα πελείης,
 » ὥς τρήρωνας ἔθος μεθέπειν ἴρηκι πελείας·

- » μέχρ' ὑπ' Ὀρχομενόν, Ψωφιδά τε, Κυλλήνην τε,
 » Μαιναλίας τε νάπας, ψυχρόν τ' Ἐρύμανθον ἰδ' Ἥλιν
 » ἔσθενον ὠκυδρομεῖν, οὐδ' ὠκύτερος θέε κείνος·
- 610 » ἀλλὰ γ' ἀφαιροτέρη δὴν θέειν οὐκ ἐδυνάσθη·
 » πούλ' δ' ἐμεῦ κρείσσων ὀτλέειν πόνον ἦεν ἐκείνος·
 » ἀλλ' ἔμπης πεδίων, ὀρέων τε διὰ σκιοέντων
 » ἔδραμον ἡδὲ πετρῶν, καὶ ὅπου οὐκ ἔσκε κέλευθος·
 » ἥλιος ἦν κατὰ νῶτα· ποδοῖν δὲ πάροιθεν ὄρατο
 » μακρὴ μοι σκίη, εἰ μὴ ἔμοιγ' ὠρᾶ' ὑπὸ δείους·
 » ἀλλ' ἔτεγ' ὀδυπόδες με ποδῶν ἐφόβει, καὶ αὐτμῇ
 » ἐκ στόματος κείνοιο κατέπνεε ταινί' ἐθειρῶν·
 » κεκμηκυῖα φυγῆς καμάτῳ ἔκραγον· κιχάνει με·
 » σῆ, Δίκτυν', ἐπάρηξον ὀπηδῶ, τῇ θαμὰ δῶκας
- 620 » τόξα φέρειν τεὰ καὶ φαρέτρην περικλίστα βέλεμνα·
 » εἶλε θεᾶν οἶκτος· πυκινῶν δὲ μίαν νεφελάων
 » ἀμφ' ἐμὲ χεῦε φέρουσα· καλυφθεῖσαν δέ μ' ὁμίχλῃ
 » ἰχνεύων ποταμός, κοῖλον νέφος ἀμφὶς ἐρεῦνα·
 » δις χῶρον νῆϊς περιήλυθεν ἔνθα κεκρύμμεν,
 » καὶ δις, ἰὼ Ἀρέθουσα, ἰὼ Ἀρέθου', ἐβόησε.
 » Τίς μοι θυμὸς ἔην τότε δυσμόρῳ; οὐχ ὅ,τις ἀμνῇ,
 » ἥ τε λύκους ἤκουσ' ὠρυομένους περὶ αὐλιν,
 » ἥ λαγῶ, ὅς τε βάτοις ὑποπεπτηῶς στόματ' ἐχθρά·
 » εἶδε κυνῶν, κινεῖν δ' οὐ θαρσεῖ γυῖ' ἀλαπαδνά;
- 630 » Οὐχ ὅ γ' ἀπέστιχ' ὁμῶς· οὐ γάρ τ' ἵμεναι προτέρωσε
 » ἰχνια λεῦσσε ποδῶν· χῶρον δὲ νέφος τ' ἐφύλασεν.
 » ἐκ βεθέων ψυχρὸς μοι ἐεργμένη ἔρρεεν ἰδρώς,
 » ἐκ δὲ χρόος πάντῃ γλαυκαὶ στάζον ῥαθέμιγγες·
 » ὅπποι δὴ ποσὶ βαῖνον, ὕδωρ νάεν· ἐκ δ' ἄρ' ἐθειρῶν
 » στάζει δρόσος· τάχιον δ' ἢ μυθέαμ' ἄσσα τελέσθη,
 » εἶδος ἄμειψ' ἐς ὕδωρ· ποταμός δὲ φίλ' ὕδατ' ἐπέγνων,
 » καὶ ῥ' ἀποδυσάμενος ἀνέρος εἶδος, τὸ ἔεστο,
 » ὄφρα μιγείη μοι, πάλιν ἐτράπη εἰς ἐὰ ῥεῖθρα.

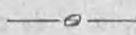
- » Δηλία ἔρρηξ' αἶαν· ἐγὼ δ' ἄντρ' ὄρφνια δῦσα
 640 » ἤλυθον Ὀρτυγίην, ἥ μοι φίλη οὔσα θεαίνης
 » εἶνεκ' ἐπωνυμίας, ἐξήγαγέ μ' αὔθις ἐς αὔρας.
 » Τόσσ' Ἀρέθουσα ἔειπε· θεὰ δ' ἔζευξ' ὑπ' ὄχεσφι
 » καρποδότις δὲ ὄφεις καὶ σφι στόματ' εἶρξε χαλινοῖς·
 » μέσσον δ' ἄρ' γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἡέρ' ἔτεμνεν.
 » Αὐτὰρ κοῦφον ὄχον Τριτωνίδος ἤγαγ' ἐς ἄστν
 » Τριπτολέμω· καὶ δοῦσα, τὰ μὲν γ' ἐκέλευ' ἐν ἀεργεῖ
 » σπέρματα γῇ σπείρειν, τὰ δ' ἀχρήστῳ δὴν ἐνὶ νειῶ.
 » Εὐρώπης Ἀσίας θ' ὑπερέπτατο ἄρματι γαίας
 » ἡΐθεος, καὶ ὄχον Σκυθίης ἴθυνεν ἐπ' ἀκτάς,
 650 » ἐνθ' ἦν Λύγκος ἄναξ· ὃ δ' ἐσῆλυθεν οἶκον ἀνακτος.
 » τοῦ δ' ἄρ' ἀνειρομένου, πῶς ἤλυθ' ἐφ' ὅ, τι τε χρεῖος,
 » οὐνομά τ' ἠδὲ πάτρην· «πατρίς ἐστί μοι, ἔννεπ', Ἀθῆναι·
 » Τριπτόλεμος δὲ κέκλημαι· ἐλήλυθα δ' οὔτ' ἐπὶ πόντου.
 » οὔτ' ἄρα πεζός· ἔγεντο δέ μοι διοδεύσιμος ἀήρ·
 » δῶρα φέρω Διούς, ἃ τ' ἐν εὐρείησιν ἀρούρης
 » σπειρόμεν' ὄμπνας ἄμμι καὶ ἡμερα εἶδατ' ὀπάζει·
 » Βάρβαρός οἱ ἐμέγηρ'· ὄφρα δ' αὐτὸς ὄγ' αἴτιος εἴη
 » δώρου τόσσου, ξείνισσεν· βεβαρηότι δ' ὕπνῳ
 » χαλκῷ ἐπῶρτο, θέλοντα δ' ἐκείνου στήθεα πεῖραι
 660 » λύγκᾳ θεὰ μιν ἔθηκε καὶ ἡΐθεον κέκλετ' αὔθις
 » μοψόπιον θοὸν ἄρμα δι' ἡέρος ἱρὸν ἐλαύνειν.

Τοσαῦτα ἀντασάσης τῆς Καλλιόπης, ταῖς δικαζούσαις νόμφαις
 ἔδοξε τὰς Μοῦσας νικᾶν. Ἐπειδὴ δ' αἱ Πιέρου θυγατέρες νι-
 κηθεῖσαι εἰς ὕβρεις ἐτρέποντο, εἰς κίσσας μεταμορφοῦνται.

- » Ὡδ' ἡμείων πρώτη ἀοιδῆς λῆξε λιγείης·
 » νικῆσαι δὲ θεὰς ἐλικωνιάδας ἐβόησαν
 » πᾶσαι ὁμῶς νόμφαι· κεῖναι δ' ἐπεὶ ἴεσαν ὕβρεις
 » νικηθεῖσαι, ἔφη· „ ἐπεὶ οὐχ ἄλλις ὅττ' ἐρίσασθαι
 » ποίνιμον ἔργον ἔτλητ', ἀλλὰ πρὸς ἀμαρτάδι κείνῃ
 » βάζετε λοῖδορ' ἔπη, τὰ δ' ἄρ' οὐκ ἔστ' ἄμμιν ἀνεκτά,

» τισσόμεθ' ὕμμε, χόλῳ τε μάλ' ἐψόμεθ', ἢ κεν ἄγῃσιν.
Ἕμαθίδες γέλασαν καὶ ἀπειλῶν οὐκ ἀλέγιζον.

670 πειρηθεῖσαι δὲ φθέγγασθ', ἰταμάς τε κεκραγμῶ
χεῖρας ἐφεῖναι, ὄνυξ' ἐπιφυόμενα πτερὰ εἶδον
καὶ πτίλα πάγχυ χέρας περιβάλλοντ', ἀλλήλων τε
ᾧπα συνελκομένην εἰς σκληρόν ῥάμφος ἔλευσσον
καὶ γίγνοντο νέαι ὑλῶν ὄρνιθες ἅπασαι.
κόψασθ' ἰέμεναι, χειρῶν πιτύλῳ ἐπάερθεν,
ἡέριαι τ' ἔνεον στόμαθ' ὑλῶν λοῖδορα, κίσσαι.
καὶ νῦν στωμυλὴ μένει ὀρνίθεσσι παλαιῇ
καὶ βραγχῇ λαλιῇ καὶ φθογγῇς ἄσπετον ἔλδωρ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ε' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *Κηφήνων*. ἔθνος Αἰθιοπίων εἰσὶν οἱ Κηφῆνες, περὶ
 ὧν ἴδε Ἡρόδοτον βιβλ. ξ'. 61.

12). ἴδε βιβλ. δ'. σημ. εἰς στ. 670.

18—19). *ἐμῶν σπλάγχχνων*· τῆς θυγατρὸς μου. Πρβλ. βιβλ.
 ς'. 656, ἡ. 478.

21). *ἐμῷ δ' ἐπὶ πένθει χαίρεις*· ἐν τῇ ἐμῇ συμφορᾷ
 παραμυθίαν εὐρίσκεις.

23). *ἄεθλον*· τὴν Ἀνδρομέδαν, ἣν ὁ Περσεύς ἄθλον τῆς σω-
 τηρίας ἐκτήσατο.

28). *ὅς ἔπει κεῖν' ἦρα τ' ἔδ' ἔργοις*· ὅς ἐκτήσατο αὐτὸ τῇ
 πρὸς ἐμέ συνθήκῃ (ἔπει) καὶ αὐτῷ τὸ τοῦ κήτους φόνον (ἔργοις).

33). *τῷ αὐτῷ ὅπλῳ*· αὐτὸ ἐκείνο τὸ τοῦ Φινέως δόρυ πάλιν
 ἀφείλ, ὃ τοῦ Περσεύς ἀστοχῆσαν τῇ στρωμνῇ ἀνερήριστο.

36). *ὑπὸ βωμόν*· τὸν τῶν ἐστιούχων θεῶν.

46). *ἀδελφόν*· ἀδελφὸς τῆς Ἀθηνᾶς λέγεται ἐνταῦθα ὁ Περ-
 σεύς, ἅτε καὶ αὐτὸς πατὴρ τοῦ Διός, ὥσπερ ἐκείνη, γεγονώς·

48). *υἱάλοις*· στιλπνοῖς ἢ διαυγέσιν, οἷα ἡ ὕαλος.

49). *Λιμνᾶτιν*. Τὸ ὄνομα *Λιμνᾶτη* τῆς τοῦ Γάγγου θυ-
 γατρὸς, ὃ ἐν πολλοῖς χειρογράφοις φέρεται, οὐκ ὀρθῶς ἐσχηματίσθαι
 δοκεῖ· διὸ κρεῖττόν μοι ἔδοξε *Λιμνᾶτις* γράφειν.

53). *κέρας*· τὸ τόξον καλεῖται, ὥσπερ καὶ ἐν βιβλ. α'. 455.

58). Πρβλ. τὸ τοῦ Θεοκρίτου. εἰδ. κβ'. στ. 111.

ὁ δ' ἀεικέσι πληγαῖς

πᾶν συνέφυρε πρόσωπον ἀνίκητος Πολυδεύκης.

59). *αἰρητὴν ὥπα*· τὸ καλὸν πρόσωπον.

67). *θοός*· ἀντὶ τοῦ ὀξύς. (penetrabile).

70). *Ἀκρισιωριάδης* ὁ Περσεύς, ἑγγονος Ἀκρισίου (ἴδε
 βιβλ. δ'. στ. 611).

73). *καὶ τοῦτο*· τὸ συναποθανεῖν τῷ ἐταίρῳ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ
 αὐτοῦ σώματος ἐρείσθεις.

74). *Συνηλίκης* ἐκ Σύννης πόλεως αἰγυπτιακῆς ἐν τοῖς μεθο-
ρίοις τῆς Αἰθιοπίας.

86). *Καυκάσιον Ἀβαριν*· Παράδοξον ὅτι ὁ καυκάσιος
Ἄβαρις ἐν Αἰθιοπία μένει καὶ τοῖς αἰθίοφι συμμαχεῖ· ἀλλ' ἱστορικὴν
ἀκρίβειαν οὐ χρὴ ζητεῖν ἐν ποιήματι μυθικῷ. Τὸ τοπικὸν *καυκά-
σιος* καὶ τὸ ἐπόμενον πατρωνυμικὸν *Σπερχιορίδης* καὶ τὰ
ὅμοια χρήσιμά ἐστιν εἰς τὸ ποικίλλειν τὴν λέξιν καὶ ἀληθείας χροιάν
τῇ διηγῆσαι παρέχουσιν.

87). Τὸ ὄνομα *Elycen* ἐν ἄλλαις ἐκθέσεσιν εὗρηται γεγραμ-
μένον *Helicen*.

99). *Αυγκείδης*· ὁ Περσεύς ἴδε σημ. εἰς βιβλ. δ'. 768.

111 κ. ἐ.). Καὶ σὺ δὲ *Αμπετίδης* κ.λ.π. Ἐτήρησα τὴν ἐν
τῷ κειμένῳ ἀήθη τοῦ λόγου τροπὴν· ἄρχεται γὰρ οὕτως ὁ λόγος,
ὥς εἰ τὸ ῥῆμα *ἔπσεες* ἢ ἄλλο τι ἰσοδύναμον ἔψεσθαι ἐμελλεν.
Ἀλλ' αἰφνης, τρεπομένου τοῦ λόγου, τὸ ῥῆμα *τέταξο* ἐπάγεται.

124). *Κινύφιος*· ὄνομα τοπικὸν ἀπὸ τοῦ *Κινυφ*· καὶ ἀρσε-
νικῶς μὲν ὁ *Κινυφ* ὄνομά ἐστι ποταμοῦ τῆς Αἰθύης· θηλυκῶς δὲ
Κενυφ ἡ χώρα κέκληται, δι' ἧς ὁ ποταμὸς ῥέει ἐκεῖνος.

125). Τῷ πατρωνυμικῶς ἐσχηματισμένῳ ὀνόματι *Μαρμαρί-
δης* τὸν τῆς Μαρμαρικῆς κάτοικον σημαίνει ἐνταῦθα ὁ ποιητής.
Ἔστι δ' ἡ Μαρμαρική χώρα τῆς Ἀφρικῆς παράκτιος, μεταξύ Κυρη-
ναϊκῆς καὶ Αἰγύπτου κειμένη.

129). Οἱ Νασαμῶνες τὸ μὲν παλαιάτατον δυσμικωτέραν χώραν
πρὸς λίβαν ἀνεμον ὥκουν, ἐν δὲ τοῖς ῥωμαϊκοῖς χρόνοις πρὸς τὰ
ἐθνωιώτερα μέχρι τῆς Μαρμαρικῆς παρεώσθησαν.

133). *καίριος ἔνθ' ὁ τόπος*· τὸ περὶ τοῦ τραύματος συνή-
θως λεγόμενον εἰς τὸν τόπον μετενήκεται.

135). *Βάκτριος*· ἀπὸ Βάκτρων μητροπόλεως τῆς ἐν Ἀσίᾳ
Βακτριανῆς.

143). *ἔνθακ' ἄκοιτα*· πρβλ. τὸ τοῦ Ὀμήρου· *ψυχρόν
δ' ἔλε χαλκόν ὁδοῦσιν* (Ἰλ. ε'. 75).

164). *Μενδήσιος*· κάτοικος Μένδητος, πόλεως αἰγυπτιακῆς
ἐπὶ τοῦ Δέλτα κειμένης.

145). τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *Palaestina* ἐπιθετὸν ἐστὶν εἰς τὸ οὐ-
σιαστικὸν *malre* ἀναφερόμενον· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπιθέτου *Palaestina*
τέθεικα τὸ ἰσοδύναμον *συρία*· ἐὰν δὲ θώμεν κύριον ὄνομα γυναι-
κὸς εἶναι τὸ *Palaestina* μεταποιητέον τὸν στίχον ὧδε.

ὄντε Παλαιστίνη ὑπ' ἀδήλω γαίνατο πατρί.

149). Ἔστι τῆς ἐν τῷ κειμένῳ μετοχῆς *exhausto* οὐσιαστικὸν
τὸ *Perseo* ἢ τὸ *labore* ἐξυπακοῦσαι. ἐπειδὴ δέ μοι ὁ στίχος κατὰ

τὴν πρώτην ἐκδοχὴν μεθρμήνευται, εἴτις τὴν δευτέραν προκρίνει, μεταβαλέτω τὸν στίχον ὧδε·

ἔργον ἔμιμνε πλέον τετελεσμένου· ἔνθ' ἄρα πάντες
κτεῖναι ἔνα μέμασαν.

163). *χαόριος Μολπεύς*· Χαονίας πόλεως ἐν Κομαγηνῇ τῆς Συρίας κειμένης μνείαν ποιεῖται ὁ Πτολεμαῖος (ἐ. 15). *Ναβαταῖοι* δὲ Ἀραβίας ἦν λαός.

173). *κυρίου* αὐτοῦ· ἦτοι τοῦ κυρίου τοῦ ξίφους.

176). *κυλλήνην* καλεῖ τὴν τοῦ Περσέως ἄρπην, ἃτε δεδωρμένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ὃς ἐν Κυλλήνῃ ὄρει τῆς Ἀρκαδίας ὑπὸ Μαΐας ἐτέχθη, ἣ γοῦν ἐλατρεύετο ἐν ἐκείνῳ.

179). *ἐξ ἐχθροῦ περ*· τῆς Μεδούσης.

213). τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *confessas manus* σημαίνει κυρίως τὰς χεῖρας τὰς τῷ κακοπῶσθαι τὴν ἥτταν ὁμολογοῦσας· μεθρμήνευται δ' ὁ στίχος ἐλευθέρως.

220). τὸ *ἐμοὶ δίκαιον* προῦφερε *χρόνῳ*· ἦτοι ὑπερεῖχε τοῦ σοῦ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Πρότερος γὰρ σοῦ ἐγενόμην τῆς Ἀνδρομέδας μνηστήρ.

225—229). Πικρὰ ταῦτα εἰρωνεῖα καὶ χλεύη.

248 καὶ 249). Τὴν τοῦ Πολυδέκτου ἀπολίθωσιν διὰ μακροτέρων διηγείται ὁ Ἀπολλόδωρος βιβλ. Ε'. 4. 3.

250). *Τριτὼ* καὶ *Τριτωνία* καλεῖται *Τριτογενῆς* καὶ *Τριτογένεια* ἐπονομάζεται ἡ Ἀθηνᾶ, κατὰ τινες μὲν διὰ τὸ τεχθῆναι ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· *Τριτὼ* γὰρ κατὰ τὴν βοιωτικὴν ἢ αἰολικὴν διάλεκτον ἐκαλεῖτο ἡ κεφαλὴ· κατ' ἄλλους δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ποταμοῦ *Τριτῶρος*, ἐνθα ἐκ παλαιτάτου ναὸς αὐτῇ ἱδρυτο· κατ' ἄλλους δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς ἐν Λιβύῃ *Τριτωνίδος* λίμνης, ἐνθα χρόνῳ ὑστέρῳ ἢ τῆς θεᾶς λατρεῖα ὑπὸ Μινυῶν μετηνέχθη.

253). *Ἰδρίας ἀδελφὰς* τὰς Μούσας λέγει.

257). *Μεδουσείου πετεηνοῦ* τοῦ πτηνοῦ ἵππου τῆς Μεδούσης, ἦτοι τοῦ *Πηγάσου*, ὃς κατὰ τὴν Ἠσιόδου Θεογονίαν (στ. 278—281) ἐκ τῆς Μεδούσης ἐγεννήθη ὁμιλησάσης τῷ Ποσειδῶνι· ἐξέθηκε δὲ τῆς μητρός, ὅτε αὐτὴν ἐκαρτόμηνεν ὁ Περσεύς.

303). *Παιονίς*· ἐκ Παιονίας χώρας πρὸς ἄρκτον τῆς Μακεδονίας κειμένης.

304). *Ἐλευθῶ*· ἡ Εἰλήθουα, θεὰ τοῦ τόκου, ταῖς τικτούσαις ἀρωγὸς παραγιγνομένη.

306). *Αἰμορίων*· ἴδε βιβλ. α'. σημ. εἰς στ. 568. Αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες πορεύονται ἀπὸ τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν ἐν Βοιωτίᾳ Ἐλικῶνα διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἀχαΐας. Καλεῖται δ' Ἀχαΐα ἐν-

ταῦθα ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν παρὰ Ῥωμαίοις ἐκδοχὴν τῆς λέξεως.

310). *Θεσπιάδες* θεαί αἱ Μοῦσαι (λέγονται ἀπὸ Θεσπιῶν, πόλεως βοιωτικῆς, ἐνθα αἱ Μοῦσαι τὸ παλαιάτατον ἐλατρεύοντο.

311). οὐτ' ἄρ' *πλήθει*· ἐννέα γὰρ ἦσαν αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες, ὅσαι δὴ καὶ αἱ Μοῦσαι, ὧν τὰ ὀνόματα καταλέγει ὁ Ἡσίοδος ἐν *Θεογονίᾳ* (στ. 77. κ. ε.).

312). *Πηγήν Πηγάσου* τὴν ἱπποκρήνην καλεῖ ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ὅτε ἀνατείλασαν ἐκ τῆς πέτρας, ἐνθα ὁ Πήγασος τῇ ὕπλῃ τὸ ἔδαφος ἐπλήξεν· ἡ δ' Ἀγανίππη ἑτέρα ἐστὶν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος πηγῇ. *Γαρτεία* δὲ λέγεται αὕτη ἀπὸ τῶν Ἰάντων, φυλῆς πελασγικῆς οἰκησάσης ἐν Βοιωτίᾳ.

314). *Ἡμαθίῳ πεδίῳ*· τῶν μακεδονικῶν· *Ἡμαθία* γὰρ χώρα ἐστὶ μακεδονικὴ, ἡ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος καὶ Ἀξιοῦ· συνεκδοχικῶς δὲ καὶ ἡ Μακεδονία ὅλη Ἡμαθία καλεῖται.

316). *ῶμοσαν αἱ κύμαται* ὡς ἀγωνοδίκαι δικάσαι κατὰ συνεῖδησιν.

318). *ἄτερ κλήρου*· ἀθεῖς τοῦτο· ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἀγωνιζομένους κληροῦσθαι.

319). *δῆριν θεῶν νοητέον* τὴν πρὸς τοὺς γίγαντας μάχην, περὶ ἧς ἴδε βιβλ. α. στ. 151 κ. ε.

321 κ. ε.). Ἐπειδὴ ἐν τῷ ὅλῳ ποιήματι μεταμορφώσεις προῦθετο ᾄσαι ὁ ποιητής, διὰ τοῦτο καὶ αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες συμφώνως τῇ τοῦ ποιήματος προθέσει μεταμορφώσεις εἰσάγονται ᾄδουσαι. Κατὰ τὸν Πορφύριον ἐν τῷ περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων (κεφ. γ'.) τὴν τὸν θεῶν μεταμόρφωσιν τὸν Τυφῶνα ἢ Τυφῶνα φευγόντων ἦσε καὶ Πίνδαρος ἐν τινι προσοδίῳ· κατὰ δὲ Ἀντωνῖνον τὸν Λιβεράλιν καὶ Νικάνδρον ἐν τῷ δ'. βιβλίῳ τῶν *ἑταιροισυμμένων*. Ὁ δ' Ἀπολλόδοτος (α. β. 3) λέγει περὶ αὐτῆς τάδε· πρὸς δέ, ὡς εἶδον αὐτὸν (τὸν Τυφῶνα) ἐπ' οὐρανὸν ὀρεζόμενον, εἰς Αἴγυπτον φυγάδες ἐφέροντο, καὶ διωκόμενοι τὰς ιδέας μετέβαλον εἰς ζῶα. Λοκεῖ δ' ὁ τῆς μεταμορφώσεως τῶν θεῶν μῦθος ἐκ συγχύσεως τοῦ παρ' Ἑλλήσι Τυφῶεως ἢ Τυφῶνος καὶ τοῦ παρ' Αἰγυπτίοις προσελθεῖν, ἅμα δ' ἐκ τῆς συμβολικῆς τῶν θεῶν παρὰ τούτοις ἐν μορφῇ ζώων ἐξεικονίσεως.

327). Τὴν τοῦ Διὸς μεταμόρφωσιν εἰς κριὸν ἡγεμόνα ποιμνίου οὐ μνημονεύει Ἀντωνῖνος ὁ Λιβεράλις ἐν τῇ μεταμορφώσεωρ *συναγωγῇ*, ἡ ἐκλογή ἐστὶ τῶν *ἑταιροισυμμένων* Νικάνδρου. Ἰσως οὖν αὐτὴν ὁ Ὀβίδιος ἢ τῶν προγενεστέρων τις ἐπένοησεν, ὑπὸ τῆς μορφῆς τοῦ λιθουκοῦ θεοῦ Ἀρμῶνος ὑπαχθεῖς, ὃν Αἰκα οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον εἶναι· κριοῦ γὰρ κέρα εἰκονίζετο ἔχων.

329). Τῷ Δηλίῳ Ἀπόλλωνι ὁ κόραξ ἦν ἱερός (ἴδε βιβλ. 6'. 544 καὶ 545). Ὁ δὲ Νίκανδρος μεταμορφωθῆναί φησι τὸν Ἀπόλλωνα εἰς ἱέρακα· οὗτος δὲ ἱερογλυφικὸν ἐστὶ σύμβολον τοῦ Ἥρου, θεοῦ τοῦ ἡλίου παρ' Αἰγυπτίοις· υἱὸς δὲ Σεμέλης ὁ Βάκχος ἐστὶ. Τράγου δὲ μορφὴν εἶχεν ὁ αἰγύπτιος θεὸς Μένδης, ὃν οἱ Ἕλληνες παρείκαζον τῷ Διί.

330). Τῇ αἰγυπτιακῇ θεᾷ *Βουβάστει*, ἢ τῇ Ἀρτέμιδι παρ' Ἑλλήσιν ἐταυτίζετο, ἱερὰ ἦν ἡ γαλῆ· ἡ δὲ τῆς Ἥρας εἰς βοῦν μεταμόρφωσις ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τὴν αἰγυπτίαν θεὰν Ἰσιν, βοὸς κέρατα ἔχουσαν.

331). Κατὰ τὸ βιβλίον 6'. στ. 461 κ. ε. τοῦ ποιήματος Ὀβιδίου, ὃ ἐπιγράφεται *Fasti*, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἔρως φεύγοντες τὸν Τυφῶνα εἰς Εὐφράτην ἀφίκοντο καὶ εἰς ἰχθὺς τὸ εἶδος μετέβαλον. Συρικὴν οὖν τὴν πηγὴν ὁ ἐνταῦθα μῦθος ἔοικεν ἔχειν. Παράβαλε τούτοις τὴν ἐν βιβλίῳ δ'. στ. 45 κ. ε. εἰς ἰχθὺν μεταμορφωθείσαν Δερκέτιν. — *Κυλλήριος* ὁ ἔρμης λέγεται· τοῦτον οἱ Ἕλληνες τῷ αἰγυπτιακῷ θεῷ Ὡθὼ τὸν αὐτὸν ἐνόμιζον εἶναι, ὃ ἱεὺς ἱέρωτο.

336). Κιττῷ οἱ βακχεύοντες κυρίως ἐστέφοντο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βακχικὸς ἐνθουσιασμὸς τῷ ποιητικῷ ἐστὶ παραπλήσιος, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ποιηταὶ ἐν τῷ ᾄδειν ἐκितτοφόρουν.

343). Ἐπειδὴ ἡ γεωργία μόνιμον τοῖς ἀνθρώποις κατοικίαν καὶ πολιτικὸν βίον παρασκευάζει, διὰ τοῦτο ἡ Ἀκμήτηρ ὡς θεσμοφόρος ἐλατρεῦετο.

346 κ. ε.). Κατὰ τὸν Πσίοδον ἐν *Θεογονίᾳ* (στ. 820 κ. ε.) ὁ Τυφωεύς οὐ γίγας τίς ἐστιν, ἀλλὰ Γῆς υἱὸς καὶ Ταρτάρου, μετὰ τὴν τῶν Τιτάνων ὑπὸ Διὸς καταταρτάρωσιν γεννηθείς. Καὶ οὗτος δὲ πηλείς ὑπὸ Διὸς κεραυνοῖς εἰς Τάρτατον ἐβρίφη (αὐτόθι στ. 862). Καθ' ὅμῃρον δὲ (Ἰλ. 6. 782) ἐν Ἀρίμοις τῆς Κιλικίας κεῖται ὁ Τυφωεύς κατακεχωσμένος· στένει δ' ἡ κατέχουσα αὐτὸν γῆ ὑπὸ τοῦ Διὸς πληττομένη. Ὁ τοῦ Τυφωέως μῦθος φυσιολογικὸς ἐστὶ, τοὺς γηγενεῖς ἀτμούς, καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ τοὺς σεισμούς, καὶ τὰς ἀναδιδόμενας ἐκ τῆς γῆς φλόγας ἐν εἰκόني ἐμφαίνων· διὸ ἡ ὑπόγειος τοῦ Τυφωέως εἰρητὴ εἰς τὴν πυρίπνουν Αἴτνην μετετέθη ὑπ' Αἰσχύλου ἐν *Προμηθεῖ* (στ. 364).

347). *Τρινακρίη* ἡ Σικελία κέκληται ἀπὸ τῶν τριῶν αὐτῆς ἀκρωτηρίων, ὧν τὸ μὲν τῇ νοτίᾳ τῆς Ἰταλίας ἄκρα ἐγγύτατον *Πελορώς* ἢ *Πελορίς* ἢ *Πελοριάς* ἄκρα, τὸ δὲ πρὸς νοταπηλιώτην ἄνεμον νεῦον *Πάχυρος*, τὸ δὲ πρὸς δυσμὰς *Μελύβαιον* παρ' Ἑλλήσιν ὀνομάζεται.

335). ἀναύδωρ ἀνάκτωρ ὁ τῶν νεκρῶν βασιλεύς, ἦτοι ὁ Ἄδης.

363). Ἐρυκίην, ἐπωνύμιον τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ Ἑρως, ὅρους Σικελικοῦ, ὅπου ἱερὸν ἱδρυτο τῇ θεᾷ.

364). Πτηνὸν υἷα τὸν Ἑρωτα κατ' ἀντονομασίαν λέγει ὁ ποιητής. Ὁ Θεὸς οὗτος ἐν Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσεΐα οὐχ εὑρηται· καθ' Ἡσίοδον δ' ἐν Θεογονίᾳ (στ. 116 κ. ἐ.) πρῶτιστον ἐν ἀρχῇ τοῦ πάντος τὸ χάος ἐγένετο· εἴτα ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἑρως. Εἰκὸς δὲ τὸν πρωτογενῆ τοῦτον Ἑρωτα τὴν δημιουργικὴν ἐκείνην ἐμφαίνειν δύναμιν, ὑφ' ἧς συνεργίᾳ τοῦ νείκους κατὰ τὸν ἑμπεδοκλέα τὰ ὄντα συνίσταται τε καὶ διακρίνεται καὶ ὁ Κόσμος παράγεται. Κατὰ δὲ τὸν ὕστερον μῦθον, ὃς παρὰ πᾶσι διατεθρύλληται, υἱὸς ὁ Ἑρως ἐστὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διὸς, ἢ κατ' ἄλλους τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τοῦ Ἄρεως. Πτερὰ δὲ τῷ Ἑρωτι τούτῳ περιῆψαν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ εἰκαστικοὶ τεχνῖται, τὴν τε δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὴν κομφοτήτα ἐμφαίνειν βουλόμενοι.

379). Κούρηρ πάτρωϊ ζεῦξοι. Παρκαλεῖται ὁ Ἑρως γάμῳ συνάψαι τὴν Περσεφόνην τῷ Πλούτωνι, ὃς πρὸς πατρός αὐτῇ θεὸς ἦν, ἅτε ἀδελφὸς τοῦ Διὸς τοῦ γεννήσαντος αὐτὴν ἐκ τῆς Δήμητρος.

385 κ. ἐ.). Ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσεΐα γαμετὴ τοῦ Πλούτωνος ἡ Περσεφόνη γιγνώσκεται καὶ τοῦ Ἄδου βασίλισσα· οὐδὲν δὲ περὶ ἀρπαγῆς αὐτῆς μνημονεύεται. Ὁ δ' Ἡσίοδος (ἐν Θεογονίᾳ στ. 913) ποιεῖται μνεῖαν τῆς ἀρπαγῆς. Μακροτέρα δὲ ταύτης διήγησις εὑρηται ἐν τινι ἀρχαίῳ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ τῶν καλουμένων ὁμηρικῶν, ἔτι δ' ἐν ἀτελεῖ τινι ἔπει *de raptu Proserpinae*, ὃ ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ λατίνου ποιητοῦ Κλαυδιανοῦ περὶ τὸ τέλος τῆς δ'. ἀπὸ Χριστοῦ ἑκκτονταετηρίδος. Περὶ δὲ τοῦ τόπου τῆς ἀρπαγῆς οὐ συνάδουσιν οἱ ἀρχαῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἐν Ἀττικῇ, οἱ δ' ἐν Ἀργολίδι, οἱ δ' ἐν Ἀρκαδίᾳ, πολλοὶ δ' ἐν Σικελίᾳ τὴν κόρην ἀρπαγῆναι λέγουσιν· ὁ δ' Ὀρφεὺς ἐν Ἀργοναυτικοῖς (στ. 1194 κ. ἐ.) ἐν τῇ δυτικῇ τῆς Ἰσπανίας παραλίᾳ εἶκοι τιθέναι τὴν ἀρπαγῆν. Πρόσθετος τούτοις Προπέρτιον καὶ Τζέτζην, ὧν ὁ μὲν (βιβλ. γ'. στ. 4) ἐν Μυσίᾳ περὶ τὴν Κύζικον, ὁ δὲ (εἰς Ἡσίοδου ἔργα καὶ ἡμέρ. 33) ἐν Κρήτῃ τὴν ἀρπαγῆν γενέσθαι φησίν. Ὁ δὲ ποιητής τοῦ ὁμηρικοῦ εἰς Δήμητρα ὕμνου πρὸς πάντας τοὺς εἰρημένους διαφωνῶν τόπον τῆς ἀρπαγῆς τὸ Νόσιον πεδῖον ἐποίησεν (στ. 17). Ἐπειδὴ δὲ οὐ μίᾳ πόλιν Νόσα καλεῖται, ἀλλὰ πολλὰ τοῦνομα τοῦτο φέρουσιν, ἄδηλον, τίνα τῶν πολλῶν σημαίνει ὁ ποιητής, πιθανόν δ' ὅτι τὴν ἐν Καρίᾳ, ἐνθα κατὰ Στράβωνα (βιβλ. ιδ') καὶ τὸ Πλουτωνίων ἐστὶ καὶ νῆος Πλούτωνός τε καὶ Κόρης.

394). *Ὀμήλικας*. Ἐν τῷ ὁμηρικῷ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ ὡκεανίδας ἀναγινώσκουμεν εἶναι τὰς συμπαιζούσας τῇ Περσεφόνῃ. Ἐν δὲ στ. 555, ὁ Ὀβίδιος καὶ Σειρῆνας ἀκολούθους τῆς Κόρης ποιεῖ.

403 καὶ 406). *Παλικῶν τίφρα*. Λίμνη τις μικρά, ἀλλὰ βαθεῖα ἐγγὺς τῆς πόλεως Παλικῆς μεταξύ Ἐννης καὶ Συρακουσῶν. Ἐν ταύτῃ πηγῇ δύο θερμοῦ ὕδατος σὺν βοίζῳ πολλῶ καὶ ὁσμῇ θείου ἀναδιδόσκει, *κρατῆρες* ὑπὸ τῶν πάλαι προσαγορευόμεναι. Δελλοὺς δ' ὠνόμαζον αὐτοὺς ἐκείνοι καὶ δαιμονίους τῶν Παλικῶν ἀδελφοὺς ἐνόμιζον, οἱ Διὸς καὶ Θυλκείας, ἡ Ἡφαίστου καὶ τῆς ὠκεανίδος Λῆνης ἦσαν υἱοὶ θεῶν ἡζιωμένοι τιμῶν.

407). *Βακχιάδαι* καλοῦνται οἱ Βάκχιδος τοῦ Ἡρακλείδου ἀπόγονοι, γένος βασιλικὸν ἐν Κορίνθῳ, οὗς Κύψελος ἐξήλασε τῆς ἀρχῆς καθ' Ἡρόδοτον (βιβλ. ε. 92). Ἰδρυσε δ' ἐν Σικελίᾳ Ἀρχίας βακχιάδης τὸ γένος πόλιν Κορινθίων ἀποικίδα τὰς Συρακούσας.

408). *Μεσσηγῶνς λιμένων δὲ ἀνίσων*. Τὸ παλαιότατον τῶν Συρακουσῶν μέρος ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς νήσου Ὀρτυγίας συνήφθη δ' ὕστερον τῇ ἀντιπέραν Ἀχραδινῇ διὰ χώματος. Ἐκεῖτο δ' ἡ πόλις μεταξύ δύο λιμένων ἀνίσων· τοῦ πρὸς Μέσση ἀνεμὸν Λακκίου καὶ τοῦ πρὸς Νοταπηλιώτην μεγάλου λιμένος τοῦ μεταξύ τῆς Ὀρτυγίας καὶ τοῦ Πλημμυρίου ἀκρωτηρίου.

409 καὶ 410). Ἡ ἐν Σικελίᾳ πηγὴ *Κυνάρη*, (ἡ νῦν Πίσμα καλεῖται) τέλματός τινος ἐκπροβρέουσα τῷ ποταμῷ Ἀνάπῳ τὸ ὕδωρ συμμίγνυσιν, ὅς εἰς τὸν μέγαν λιμένα παρὰ ταῖς Συρακούσαις ἐκβάλλει. Περί δὲ Ὀρτυγίας καὶ Ἀρεθούσης μυθολογεῖται ὅτι ὁ ἐν Ἰλιδι ποταμὸς Ἀλφειὸς εἰς τὴν ἰόνιον θάλατταν ἐκδιδούς, βύθιος ὑπὸ τὸ κύμα διανηγόμενος ἀμυγῆς φέρει τὸ ρεῖθρον εἰς Σικελίαν, κακεῖ πάλιν ἐκ βάθους ἀνατέλλων τὴν Ἀρεθούσαν παράγει πηγὴν. Ὁ δ' Ὀβίδιος (ἐν στ. 577 κ. ε.) ποιεῖ τὴν Ἀρεθούσαν φεύγουσαν διὰ θαλάττης τὸν Ἀλφειὸν, ὅς ἔρωτι αὐτὴν ἐδίωκε, καὶ εἰς Σικελίαν διαπορθμεύουσαν καθαρῶ καὶ ξενεστηκότῃ τῷ ρεύματι. Τὸ δ' ἐν στίχῳ 410 δηλούμενον *ἄλιον χεῖμα* ὁ μέγας ἐστὶ λιμὴν, οὗ οἱ πρὸς τὸ στόμιον ἐκτεινόμενοι βραχίονες κέρασι παρωμοίονται.

442). Κάν τῷ ὁμηρικῷ ὕμνῳ τὴν ἐαυτῆς κόρην ζητεῖ ἡ Δήμητρα αἰθούμενας θαττάς μετὰ χερσὶν ἔχουσα·

Ἴδε καὶ Διόδωρον βιβλ. ε. 4.

443). Προειλόμην τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν·

Solis ad occasum Solis quaerebat ab ortu.

Εἰ δέ τις προαίρειται τὴν ἐτέραν γραφὴν ἔχουσαν ὧδε

Solis ab occasu Solis quaerebat ad ortum,

ἐλδεκτέον τὰς λέξεις *occasu* καὶ *ortum* οὐ χρονικῶς, ἀλλὰ τοπι-

κῶς. Κατὰ ταύτην γὰρ τὴν γραφὴν βούλεται λέγειν ὁ ποιητὴς ὅτι ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς γῆς μερῶν ἀρξαμένη, ἔνθα καὶ ἡ ἀρπαγὴ τῆς Κόρης ἐγένετο, καὶ ἐπὶ τὰ ἐωθινώτερα χωροῦσα ἀνεζήτει ἡ Δημήτηρ τὴν ἀρπαγεύσαν· ὁ δὲ στίχος μεθερμηνευτέος ἂν εἴη ὧδε·

Ἐσπερίηθε θύγατρ' εἰς Ἡὼ δίζετο πάντη.

449). Γρῆνς· αὕτη παρὰ Νικάνδρῳ καλεῖται Μίσμη, αἰκοῦσα ἐν Ἀττικῇ.

450). Τὸ τῇ θεᾷ δοθὲν ποτὸν εἶδος τι κυκεῶνος ἦν, ἐξ ἀλφίτων παρασκευαζόμενον, ἀπλούστερον ὅμως τοῦ ἐν Ἰλιάδι (λ. στ. 638 κ. ἐ.). ὧς γὰρ ἐκεῖ ἡ ἑκαμήδη ἐπὶ ἀλφριτα λευκὰ πάλυνεν, οὕτως ἐνταῦθα ἡ Μίσμη ἀλφριτον φρυκτὸν ἐψφουσα τὸ ποτὸν παρασκευάζει.

460 κ. ἐ.). οὐρομά τ' ὄσχευ ἀρηρὸς χροίῃ κτλ. Ταῦτα ὀρθῶς λέγεται περὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τοῦ ζώου ὀνόματος, ὃ κατὰ νοῦν εἶχεν ὁ Οὐβίδιος γράφων· ὁ γὰρ παῖς εἰς εἶδος σαύρου (κατὰ τὸν Νικάνδρον εἰς ἀσκάλαβον) μετεμορφώθη, ὃ stellio (=stellatus) παρὰ Ῥωμαίοις καλεῖται. Ποικιλόδερμος δ' ἐστὶν ὁ ἀσκάλαβος καὶ οἷον εἰπεῖν ἀστερόδωτος.

464). Σικελίην· τὴν νῦν Σικελίαν. Ἐκλήθη δ' ἡ νῆσος οὕτως ἀπὸ τῶν πάλαι οἰκησάντων αὐτὴν Σικανῶν ἢ Σικελῶν, οὓς τὸν αὐτὸν εἶναι λαὸν οὐκ ἂν ἀπιθάνως τις εἴποι.

474 κ. ἐ.). Κὰκ τοῦ ὁμηρικοῦ ὕμνου μανθάνομεν, ὡς ἡ Δημήτηρ λύπη συνεχόμενη καὶ τῇ γῇ ὀργιζομένη καρπῶν ἀφορίαν ἐπήνεγκεν. Ὁ δὲ Οὐβίδιος τὴν συμφορὰν ταύτην εἰς τὴν Σικελίαν μόνην συνέστειλεν, ἵν' οὕτω προπαρασκευάσῃ τὴν περὶ Ἀρεθούσης διήγησιν.

487). Ἀλφειῖδα νύμφην προσαγορεύει ὁ ποιητὴς τὴν Ἀρέθουσαν τῷ πατρωνυμικῷ τῶν ὀνομάτων παραχρῶμενος τύπῳ τοπικοῦ γὰρ ἐνταῦθα ἔδει ὀνόματος.

494). Πῖσα. ἴδε Θεοκρ. Εἰδυλ. δ'. στ. 29.

499). μυθήσομαι, ὁππότε καιρὸς· ἡ ἐνταῦθα προαγγελιομένη διήγησις ἔπεται ἐν στίχῳ 572, κ. ἐ.

503). καὶ ἀήθεα τείρεα λεύσσω· ἀήθη ἑαυτῇ τὰ ἄστρον καλεῖ ἡ Ἀρέθουσα· διότι χρόνον πολὺν ὑπὸ γῆν ῥέουσα ἀπεθίζεται ἀστέρας ὁρᾶν, ἢ διότι ὑπ' ἄλλον οὐρανὸν γεννηθεῖσα καὶ τῆς πατρίδος πόρῳ ἐρχομένη εἰς Σικελίαν, ἀήθεις ἐκεῖ ἀστέρας ὁρᾷ.

510 καὶ 511). Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέγα ἄλγος (ὃ ἡ ἀγγελία τῆς εἰς ἄδου καταγωγῆς τῆς Περσεφόνης ἐνεποίησε τῇ μητρὶ) τὴν πρώτην τῶν φρενῶν ἐκστασιν ἐξήλασε καὶ διεδέξατο, ἤρθη κτλ.

520 κ. ἐ.). Ἀδελφὰ τούτοις ἄδει ὁ ποιητὴς καὶ ἐν Fastis (βιβλ. δ'. 591 κ. ἐ.).

at neque Persephone digna est praedone marito
nec gener hoc nobis more parandus erat.—
verum impune ferat; nos haec patiemur inultae.
reddat, et emendet facta priora novis

523 κ. ε.). Καὶ τοῦτοις ὁμοίᾳ ἀναγιγνώσκωμεν ἐν *Fastis* (αὐ-
τόθι στ. 597 κ. ε.).

Juppiter hanc lenit factumque excusat amore
" nec gener est nobis ille pudendus ait.
non ego nobilior: posita est mihi regia coelo,
possidet alter aquas, alter inane chaos.

539). *Ὁρφρηρ.* Παρὰ Ἀπολλοδώρῳ ἡ τοῦ Ἀσκαλάβου μήτηρ
καλεῖται *Γοργύρα*.

540). *Ἀορρίσιρ.* Ἄορνοι λέγονται τόποι δηλητηριώδεις ἀνα-
πέμποντες ἀναθυμιάσεις, ὑφ' ὧν τοὺς ὑπεριπταμένους ὄρνεις θνή-
σκειν ἐπιστεύετο. Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος Ἄορνος προῆλθε τὸ
ῥωμαϊκὸν *avernus*, ὅθεν τὸ ἐπίθετον *avernalis*. Λίμναι τοιαῦται
καὶ σπήλαια πολλὰ τοῦ ἥσαν, ἐνθα δὴ οἱ πάλοι κάθοδον εἰς ἄδου
εἶναι ἐπίστευον. Ὀνομαστοτάτη δὲ τούτων ἐστὶν ἡ λίμνη *avernus*
παρὰ τὴν Κύμην ἐν Καμπανίᾳ, ὅπου Οὐίργιλιος ἐν *Λιναΐδι* (βιβλ.
ε'. στ. 339 κ. ε.) τὴν εἰς ἄδου κατάβασιν τίθησιν. Οἱ δὲ ῥωμαῖοι
ποιεῖται τὴν τοῦ ὀνόματος σημασίαν ἐκτείνοντες *avernum* καλοῦσι
καὶ τὴν ἐν ἄδου λίμνην καὶ τὸν ἄδην αὐτόν. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν
σημασίαν τὸ ἐπίθετον *αορρίδες* ἴσον δύναται τῷ *υποχθόνιοι*.

541). *Ἀχέρωρ.* Ἐνταῦθα οὐκ αὐτὸν τὸν ὑποχθόνιον ποταμὸν
Ἀχέροντα, ἀλλὰ τὸν θεὸν αὐτοῦ σημαίνει τὸ ὄνομα.

544). Φλεγέθων καὶ Πυριφλεγέθων ὁ αὐτὸς ἐν ἄδου ποταμός,
ῥεῦμα πυρὸς καὶ φλογῶν.

552). *Ἀχελώδες* θυγατέρες τοῦ ἐν Λιτωλίᾳ ποταμοῦ Ἀχε-
λῶου. Καὶ παρ' Ἀπολλοδώρῳ δὲ (α', 3, 4). καὶ ἔτι παρ' Ὑγίνῳ θυ-
γατέρες Ἀχελῶου αἱ Σειρήνες εἰσι.

554—563). Ἄλλως τὰ περὶ Σειρήνων μυθολογεῖται παρ' Ὀμήρῳ.
Ἐν γὰρ Ὀδυσσεΐᾳ (μ. 39, κ. ε.) περθένει εἰσὶν αὗται δύο ἐν νήσῳ
τινὶ τῆς ἐσπερίας θαλάσσης οἰκοῦσαι καὶ τοὺς παραπλέοντας ἡδυ-
τάτῃ ᾧδῃ ἐφελκόμεναι καὶ διαφθείρουσαι. Οἱ δ' ὕστερον τρεῖς Σει-
ρῆνας ὠνόμαζον Ἀγλαοφῆμην, Θελεΐπειαν καὶ Ἀγλαόπην. Αἰτίαν
δὲ τῆς μορφῆς αὐταῖς ἄλλοι ἄλλην γενέσθαι λέγουσιν, ὧν οὐ πολὺ
τι τῆς παρ' Ὀιδίῳ ἢ παρ' Ὑγίνῳ (*Fabul.* 141) διενένοχε· φησὶ γὰρ
οὗτος ὑπὸ Δήμητρος αὐτάς μεταμορφωθῆναι διὰ τὸ μὴ βοηθῆσαι τῇ
Περσεφόνῃ ἀρπαζομένῃ.

565—567). Κατὰ τὸν ὁμηρικὸν εἰς Δήμητρα ὕμνον (στ. 425 καὶ

ἐ.) οὐκ ἴσον ὁ Ζεὺς χρόνον τῷ τῆς Περσεφόνης γαμέτῃ καὶ τῇ μητρὶ ἐχαρίσατο, ἀλλὰ τὴν μὲν τρίτην τοῦ ἔτους μοῖραν (τὴν τοῦ χειμῶνος) ἐν ἄδου τὴν Κόρην οἰκεῖν διέγνων· τὰς δ' ἄλλας δύο μοῖρας ἐκείθεν ἀνιούσαν ἐπὶ γῆς ἀναφαίνεσθαι.

583 καὶ 584). ὁ ὥρον σαρκὸς ἢ προτέρημα τὸ κάλλος ἐνταῦθα λέγεται.

585). *Στυμφαλὶς ὕλη* ἡ περὶ τὴν λίμνην Στύμφαλον, ἢ κατὰ τὴν πρὸς Μέσσην ἄνεμον ἄκραν τῆς Ἀρκαδίας κεῖται. Ἐκ τῆς λίμνης ταύτης τὸ ὕδωρ δι' υπογείου αὐτοποιήτου ὁχετοῦ ὑπὸ τὸ Ἀρτεμίσιον ὄρος φερόμενον ἐν τῇ Ἀργολίδι αὖθις ἀναδίδωσι κατὰ τοὺς ἀρχαίους κἀκεῖ τὸν ποταμὸν Βρασίνον παράγει.

607 καὶ 608). Ἐν τῷ καταλέγειν ἐνταῦθα τὰς πόλεις καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας, δι' ὧν ἡ Ἀρέθουσα ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ ἐδιώκετο, οὔτε τῆς θέσεως, οὔτε τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν φροντίζει ὁ ποιητής, ὥσπερ δὴ καὶ ἀνωτέρω (στ. 585 κ. ἐ.) τῆς Στυμφαλίδος ὕλης ἐγγὺς τὸν Ἀλφειὸν ἔθηκε.

633). Διατὶ γλαυκαὶ λέγονται αἱ ρανίδες τοῦ ἰδρωτός τῆς Ἀρεθούσης; ἢ ὅτι τῷ ὕδατι ταύτιζονται, εἰς δ' ἡ νύμφη μεταμορφοῦσθαι ἤρξατο.

639). *Δηλία* καλεῖται ἡ Ἀρτεμις ἅτε ἐπὶ τῆς νήσου Δήλου τεθεῖσα.

640 καὶ 641). ἡ μοι φίλη οὐσα θεαίρης εἴνεκ' ἐπαυρυμένης· ἡ μοι φίλη καὶ ἡδεῖα ἐστίν, ἅτε τὴν αὐτὴν ἔχουσα τῇ θεᾷ Ἀρτέμιδι ἐπωνυμίαν· καὶ αὕτη γάρ, ὥς ἡ νῆσος, Ὀρτυγία καλεῖται.

642 κ. ἐ.). Οὐδὲν παρὰ τοῖς παλαιτέροις ἀναγινώσκεται περὶ ἄρματος τῆς Δήμητρος ὑπ' ὅφρων ἐλκομένου, οὐ ἡ θεὰ ἐποχουμένη διηέριος φέρεται· ἀλλ' ἐπίνοια τοῦτο τῶν μετὰ τοὺς τραγικούς χρόνων εἶναι δοκεῖ.

643). *Τριτωνίδος εἰς ἄστυ*· εἰς Ἀθήνας.

646). *Τριπτόλεμος*. Ἐν τῷ παλαιῷ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ (στ. 153 κ. ἐ.) εἰς τῶν τοῦ δήμου προύχόντων ἐστὶν ὁ Τριπτόλεμος τῶν Κελεῶ τῷ Ἐλευσίνος βασιλεῖ ἐν βουλαῖς καὶ δίκαις παρεδρευόντων, οὗς ἡ θεὰ (στ. 474, ἢ 451 κ. ἐ.) τὰ ἑαυτῆς ἱερὰ καὶ τὰς τελετὰς ἐδίδαξεν. Οὐδὲν δὲ περὶ τοῦ γένους τοῦ Τριπτόλεμου μνημονεύεται ἐν τῷ ὕμνῳ, οὔθ' ὅσον οὗτος συνεβάλετο εἰς τὴν φυτοσπορίαν καὶ τὴν τῶν δημητρίων καρπῶν θεραπείαν. Ὑστερον δὲ πρωτεῦον πρόσωπον ἐν τοῖς περὶ Δήμητρος μύθοις καὶ τοῖς ἑλευσινίοις μυστηρίοις φαίνεται ὁ Τριπτόλεμος. Καθ' ἃ αὐτὸς ὁ Ὀβίδιος ἐν τοῖς *Fastis* (δ'. 549 κ. ἐ.) διηγείται, εἰς ζέουσαν τέφραν ἐνέβαλεν ἡ Δημήτηρ τὸν τοῦ Κελεοῦ παῖδα Τριπτόλεμον, ἀθάνατον

αὐτὸν ἀπεργάσασθαι βουλομένη. Ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῆς μητρὸς Μετα-
νείρας τὸ τῆς θεᾶς ἔργον διαταράχθη, θνητὸς μὲν ὁ παῖς διέμει-
νεν, ἤξιώθη δ' ὑπ' ἐκείνης ἀντὶ τῆς ἀθανασίας εἰσηγητῆς τῆς γεωρ-
γίας τοῖς ἀνθρώποις γενέσθαι. Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος (ἀ. 5, 1, 2,) ἔσθ' ἂ συμφωνότερα πρὸς τὸν εἰρημένον ὕμνον διηγούμενος, τὴν Δή-
μητρά φησι Δημοφῶντα τὸν νεώτερον τοῦ Τριπτολέμου ἀδελφὸν τῇ
καθαρικῇ τοῦ πυρὸς δυνάμει ἀθάνατον βουλευθεῖσαν ποιῆσαι ὑπὸ
τῆς μητρὸς Μετανείρας κωλυθῆναι τὸ μυστήριον ἀγνοούσης. Ὁ μὲν
οὖν παῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς κατεφλέχθη· ἡ δὲ θεὰ ἄρμα τε τῷ Τρι-
πτολέμῳ ὑπὸ περωτῶν ἐλκόμενον ὄψεων καὶ πυρὸς δωρεῖται, οὗς
οὗτος κατὰ γῆς πανταχοῦ σπείρει.

⁶⁶¹). *Μοψόπιον* ἄρμα, ἄττικόν. Μοψοπία γὰρ ἐκλήθη ἡ Ἀτ-
τικὴ τὸ παλαιάτατον ἀπὸ Μόψοπος, ἀρχαίου αὐτῆς βασιλέως.

⁶⁶⁵). *ἔφη*· ἡ Καλλιόπη δῆλον ὅτι.

⁶⁶⁹). *Ἡμαθίδες*. αἱ ἐξ Ἡμαθίας κόραι τοῦ Πιέρου.

Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΟΔΥΣΣΕΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ἈΡΠΑΓΕΙΣΗΣ ὑπὸ Πάριδος τῆς Ἑλένης καὶ τῶν καθ' Ἑλλάδα ἡγεμόνων τῷ ἀδικουμένῳ Μενελάῳ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν διαγνόντων ἀμῦναι, πόλεμος ὑπ' αὐτῶν ἐξηνέχθη κατὰ τῆς Τροίας, ὃν καὶ Ὀδυσσεὺς συμπολεμήσαι ἀναγκασθεὶς εὐβουλία τε καὶ ἀνδραγαθία ἤρίστευσεν. Ἀλούσης δὲ τῆς Τροίας, οἱ Ἕλληνες νικηταὶ οἴκαδε παλινოსτῆσαι ὥρμησαν· ἀλλὰ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτοῖς ὀργισθείσης, εἰς ἣν ἄλλως τε καὶ τῇ τοῦ Παλλαδίου ἀρπαγῇ ἡσεβήκεσαν, δεινῶς χειμασθέντες ἐν τῷ ἀνάπλῳ καὶ συμφοραῖς ποικίλαις χρησάμενοι· οἱ πλεῖστοι ἀπώλοντο· ὀλίγοι δὲ μετὰ πλάνην μακράν εἰς τὴν ἑαυτῶν διεσώθησαν. Τούτων ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς δεκαετίαν πλανηθεὶς ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ χώρας πολλὰς ἐπελθὼν. Ἔτι οὖν αὐτῷ πλανωμένῳ ἡ γυνὴ Πηνελόπη τὴν ἐπιστολὴν ταύτην γράφει, ἐν ᾗ οἴκαδε αὐτὸν ἀναστρέψαι προτρέπεται, τῆς μὲν Τροίας ἤδη ἐκπεπορθημένης, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων ἐπανελθλυθότων οἴκαδε, οὐδεμιᾶς τοῦ βραδύνειν ἔτι ὑπολειπομένης αἰτίας.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ Α΄ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ Π. ΟΒΪΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΟΔΥΣΣΕΙ.

- Σοὶ τάδε δηθύνοντι· Ὀδυσσεῦ, πέμπει ἄκοιτις.
δεῦρ' ἐπάνηκ' αὐτός, μηδέ μοι ἀντίγραφε.
Ἴλιον ἤδη κεῖται ἀχαιῖάδεσσιν ἀπεχθές·
οὐ Πρίαμος τόσου ἦν ἄξιος οὐδ' Ἴλιον.
Αἰθ', ὅτε νηυσὶν ἔπλει λακεδαίμονα μοιχὸς ἐς αἶαν,
κύματά μιν πελάγευς ἀμφεκάλυψ' ἄγρια.
οὐ γὰρ ἐγὼ ψυχρή κ' ἐνὶ λέκτροις δηρὸν ἐκέιμην,
οὔτ' ἄρ' ἐπὶ βραδέεσσ' ἤμας' ἐδυσφόρεον,
οὐδέ κε βουλομένη δολιχὴν μάλα νύκτα βραχύναι,
10 ἱστουργεῦσα χέρας κάμνον ἐνὶ μεγάροις.
πολλάκι δεῖν' ἤϊσκον ἔμεν πολὺ μεῖζον' ἀληθῶν·
ἐμπλειος γὰρ αἰεὶ δεῖματός ἐστιν ἔρως.
σοὶ αἰεὶ ὠϊόμην Τρῶας ὀδρίμους ἐπορούειν.
καὶ ἀκοῇ μούνη δ' Ἑκτορος ὠχρίαον.
εἴτε τις Ἀντίλοχον δεδμησθαι ὑφ' Ἑκτορι φάσκε,
γίγνετό μοι δαίους αἵτιος Ἀντίλοχος·
εἴτε Μενoitιιάδην δολίοις θανέειν ἐν ὅπλοισι,
κλαῖον, ὅτ' ἔστι δόλους μὴ πέρας εὐκτὸν ἔχειν.
Τληπόλεμος λυκίην διεθέρμην' αἵματι λόγχην·
20 Τληπολέμου πότμος καινὸν ἔγειρε δέος.
ἐλλήνων ὅς τις ποτ' ἐνὶ στρατῷ οὐττηεῖη,
γίγνετό μοι στῆθος ψυχρότερον χιόνος.
ἀλλ' ἀγαθὸς θεὸς εὖ βουλευσατο ἀγνῶ ἔρωτι·
Τροίη ἔγεντο τέφρη, σωζομένου πόσιος.
Ἀργεῖοι νόστησαν ἀγοί, καπνιῶσι δὲ βωμοί,

καί τε θεοῖς ληΐς βάρβαρος ἀντίθεται.

νύμφαι δῶρα φέρουσιν ὁμεύων εἵνεκα νόστου,

σφῇ δέ τ' αἰείδουσ' οἷδ' Ἴλιον αἴσῃ ἄλόν.

ἰάμβος ἔχει κούρας δειλὰς πινυτούς τε γέροντας

30 ἀνδρὶ δ' ὅλη προσέχει μυθολογεῦντι δάμαρ.

Ἦ τις ἐπὶ προθέτοισι μάχας δείκνυσι τραπέζης,

Σημαίνει τ' οἶνω Πέργαμα πάντ' ὀλίγω.

» ἔνθα ῥέει Σιμόεις· Σίγειον δ' αὖ κέκλιτ' ἔνθα·

» ὑφόροφα Πριάμου δ' ἴστατ' ἐκεῖ μέγαρα.

» ἔνθ' ἔσαν Αἰακίδου κλισίαι, ἀτὰρ ἔνθ' Ὀδυσῆος.

» ἔπτυρεν ἵπποι τῇ δ' Ἔκτορος ἀμφὶ νέκυι·

πάντα γέρων Νέστωρ μυθήσατο τῷ κατὰ πύστιν

Βάντι Πύλονδ' υἱεῖ· τοῦ δ' αὖ ἐγὼ πυθόμην.

εἶπε καὶ ὥς Ῥῆσός τε Δόλων τε κατέκτατο χαλκῷ·

40 κεῖνος ὑπνῷ δμηθείς, οὗτος ἀλούς ἀπάτη.

ὦ σὺ λίην, οἴκοιο λελησμένε, ὅς στρατὸν εἴσω

θρηίκιον δῶναι νυκτὸς ὑπ' ὄρφνῃ ἔτλης,

τόσσους κτεϊνάς τ' ἄνδρας, ἐν' οἷον ἔχων ἐπίκουρον!

ἀλλὰ πρὶν οὐ θρασὺς ἦς, μνηστὶν ἔχες τ' ἐμέθεν.

Πάλλετο κῆρ μοι, ἕως ἵπποις νικήτορα σ' ἐλθεῖν

ἱσμαρίοις φιλίην ἐς στρατιὴν πυθόμην.

Ἄλλὰ τί μοι κέρδος σῆς χεῖρεσι Τροίῃ ἀλοῦσα,

ἡδὲ καταβληθὲν τεῖχος ἔραζε μέγα,

εἰ μένω ὥς τὸ πάριθεν, ὅθ' ἴστατο τείχεα Τροίης,

50 καὶ στέρομαι πόσιος αἰὲν ἀπεσσομένου;

ἦ ῥ' ἄλλοισιν ἐρήριπ', ἐμοὶ δ' ἔτι Πέργαμα μῖμνει,

βουσὶν ἃ πορθητῆς ἀρπαγίμοις ἀρόει·

λήϊα γὰρ φύει, ἔνθ' ἦν πόλις· ἔς τε θερισμὸν

χορτομανεῖ φρυγίῳ αἵματι πιαλέῃ.

Ἡῖταφ' ἀνδρῶν θρύπτειτ' ἀρότροις ὅστέα κυρτοῖς,

Κρύπτειτ' ὑπαὶ βοτάνης δώματ' ἐρηριπότα.

νικητῆς περ ἄπει· οὐδ' οἷδ', ὅτευ εἵνεκα μέλλεις,

- οὐδὲ γ' ὅπου κεύθη, χάλκεον ἦτορ ἔχων.
 νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ὅς τις ποτ' ἄρ' ἐνθάδ' ἵκοιτο,
 60 πολλά μιν εἰρώτῳ, πρὶν πάλιν ἔνθεν ἶη.
 καὶ χερὶ δέλτον ἐμῇ γράψασα δίδωμι κομίσσαι,
 ἣν που ἐποιχόμενος γαῖαν ἴδῃ σε, πόσι.
 Πέμφα Πύλονδ', αἶαν νηληϊάδαο γέροντος,
 πευσσομένους· πυθόμην δ' οὔτι σαφὲς πυλόθεν.
 πέμφα καὶ ἐς Σπάρτην· οὐδ' αὐτὴ τὰτρεκὲς οἶδε,
 ποῦ χθονὸς οἰκεῖς νῦν, ἢ ποῦ ἐρυκάνεαι.
 Κρεῖσσον, εἰ ἴστατ' ἔτι Τροίης φοιβήϊα τείχη·
 νῦν δ' εὐχὰς προτέρας αὐτὴ ἐγὼ στυγέω.
 ἦδεα κ' ἐνθα μάχοιο, μάχας τε μόνας ἐδεδοίkein,
 70 μέμψεσί τ' ἄρ' πολλῶν μίγνυτο μέμψις ἐμῇ.
 "Ο,ττι τρέω, οὐκ οἶδ'· ἔμπης ἔκφρων κακὰ τρεῖω
 πάντ', ἰδὲ παντοίης τεύρομ' ἔσω μελέδης.
 "Οππόσα δεῖν' ἐπὶ πόντῳ, ἐπὶ χθονὶ θ' ὅσσα πέλονται,
 τόσσ' αἰεὶ ὑφορῶμ' αἵτια σοῖο βράδευς.
 Μωρὰ τοῦτ' ἐννοέουσα, δέδοικα μὴ, οἷη ἐν ὑμῖν
 φρήν ἐστ', ἀλλοδαπῆς τηλέ σ' ἔρωσ κατέχῃ·
 καὶ τάχ' ἂν οἱ ἐνέποις, ὅσπον δάμαρ ἔστ' ἀγρίῃ σοι,
 ἥτε σοι εἰροκομεῖν ἐν δόμῳ οἶδε μόνον.
 Ψευδοίμην· αὔραι δὲ τόδε ψεῦδος κεδάσειαν!
 80 νοστήσαις δὲ σύ μοι, μηδάμ' ἐρυκόμενος!
 Ἰχάριός με πατὴρ χρηρῆϊα λέκτρα κελεύων
 Ἐκλιπέειν, μακρὴν μέμφεται ἀμβολίην.
 Μεμφέσθω· τεή εἰμι· τεὴν δέ με χρὴ καλέεσθαι.
 αἰὲν Ὀδυσσεύς Πηνελόπη ἔσομαι.
 Κεῖνος δ' εὖσεβίῃ τ' αἰδήμοσί θ' ἱκεσίησι
 κάμπτετ' ἐμῇσι γέρων, οὗ θ' ὑφίησι κράτους.
 Δουλιχειῖς, Σάμιοί θ', οὓς τ' αἰπὴ φῦσε Ζάκυνθος,
 μνηστήρων ὅδε μοι λάγνος ἐπόρνυτ' ὄχλος·
 ὅσπερ ἀκωλύτως κατὰ δώματα σεῖο ἀνάσσει,

- 90 ἡδὲ σπλάγχχν' ἐμέθεν, σὸν κατέδει βίοτον.
 Πείσανδρον τί λέγω, Πόλυβόντε, Μέδοντά τ' ἀπηνῆ
 Εὐρυμάχου τ' ἀκρατεῖς Ἀντινόου τε χέρας,
 ἄλλους θ' οὕς ἀπὸν πάντας φέρβεις κτεάτεσσι
 σοῖσι, τά θ' αἵματι σῶ κτήσαο, φίλτατ' ἄνερ;
 Πρὸς δ' ἄρα τοῖς Ἰρός τε, νομεύς τε Μελάνθιος αἰγῶν
 πῆμά σοι ἡδ' αἰσχος γίγνεται ὑστάτιον.
 Τρεῖς ἐνθ' ἀπτόλεμοι μένομεν· παράκοιτις ἀφανρή,
 Λαέρτης τε γέρων, Τηλέμαχος τε πάϊς.
 Τὸν δ' ὅσονού μ' ἄφελον πρῶην ἐνέδρης, ὅτε, πάντων
 100 πόλλ' ἀεκαζομένων, ἐς Πύλον ἴετ' ἵμεν.
 Τοῦτο θεοὶ μοι δοκεν, ἔν, ἧ μερόπων πέλετ' αἶσα,
 κεῖνος ἐμοὶ κατέλῃ σοὶ τε νέκυι βλέφαρα.
 Τοῦτ' ἄρα καὶ βουφορβὸς ἀράται μαῖά τε γρηῦς,
 πιστὸς ὁμοῦ τε φύλαξ ἡμετέρου συφεοῦ.
 Ἄλλ' οὐ Λαέρτης, ὃς νῦν ἐς ὄπλ' ἐστὶν ἀχρήεις,
 κραίνειν ἐν δηίοις σκηπτρά τ' ἔχειν δύναται.
 Τηλέμαχος ζῶοι· μέτρον δὲ τάχ' ἵζεται ἥβης.
 Ἄλλὰ πατὴρ φρουροῦ νῦν πάϊς ὦν χατέει.
 Οὐδ' αὖ ἐγὼ δύναμαι μεγάρων ἐχθροὺς ἀπελᾶσσαι,
 110 ἀλλὰ σὺ οἰκείοις βωμὸς ἰδ' ὄρμος ἱκοῖς!
 ἔστι σοι ἡδ' εἴη υἱὸς φίλος, ἐν ῥα διδάξαι
 παῖδ' ἔτ' ἐόντ' ἐχρῆν τεχνοσύνας πατρίους.
 Μνησάι Λαέρτου, ὅφρα συγκλείσῃς ἔθεν ὅσσε·
 μοίρης γάρ τ' ἀνέχει ἡμᾶρ ὃ γ' ὑστάτιον.
 Ἦπου ἐγὼν, ἧ κούρη ἀπορρυμένου σέθεν ἔσκον,
 γρηῦς, ἐπεὶ κ' ἔλθῃς, αὐτίκα δόξω ἔμειν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Ὀβιδίου εὑρηται ἐμμέτρως εἰς τὸ ἑλλη-
νικὸν ἰδίωμα μεθερμηνευμένη ὑπὸ Καρόλου Ὑτενοβίου, Βέλγου τῷ
γένος κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἀκμάσαντος, ἱκανὰ δὲ καὶ ἄλλα ἑλλη-
νιστὶ ποιήσαντος καὶ μεθερμηνεύσαντος. (ἶδε Ὀβιδ. ἐκδ. *Burmanni*
τόμ. α'. 13). Ἐγὼ δ' ἐπεβαλόμην μετενεγκεῖν αὐτὴν εἰς τὴν ἑλ-
λάδα φωνήν, οὕτω τὸ τοῦ Ὑτενοβίου ἔργον ἰδών.

Ἰστέον δ' ὅτι οὐκ ὀλίγα ἢ ἐπιστολὴ ἔχει τὰ ἀπορα ἢ ἀδόκιμα,
δι' ἃ καὶ ὑπὸ τινων νεωτέρων νοθεύεται· ἀλλὰ τούτοις αὐτὸς οὐ
συντίθεμαι, λίαν φιλαίτιώς αὐτοὺς ἐκεῖνα ὁρῶν ἐξετάζοντας καὶ
δριμύτερον ἢ δικαιότερον κρίνοντας. Ῥητέον δέ μοι βραχέ' ἅττα
περὶ τοῦ πράγματος.

Εἴ τις τὰ τοῦ κειμένου τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν
ἀμαρτήματα ἐξετάσειεν, εὔροι ἂν αὐτὰ ἐκ διττῆς πηγῆς ἀπορ-
ρέοντα· τὰ μὲν γὰρ ἀντιγραφῶν ἐστὶ παροράματα, γράμματα παρα-
πλήσια τὸ σχῆμα πολλαχοῦ συγγεόντων ἀλλήλοις, ἢ ἀρχαίους
τινάς γραμμάτων τύπους καὶ συντομογραφικά, ὥς εἰπεῖν, σημεία
παρυσούωντων, ἢ ἡμαρτημένως ἀλλήλοις τὰ γράμματα ἢ τὰς συλ-
λαβὰς συναπτόντων, ἢ ἀπὸ λέξεως εἰς λέξιν ὁμοίαν μεταπηδόντων
καὶ ὑπερβαίνόντων τὰ μετὰξὺ, ἥτι παρὰ λειψιμὸν ἐπειτα προσ-
τιθέντων ἐν οὐ προσήκοντι τόπῳ; Πάντα ταῦτα τὰ ἀμαρτήματα
ἐκ πλάνης τινὸς περὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν θέσιν τῶν γραμμάτων
τικτόμενα φαίνεται. Τὰ δ' οὐ τοιαύτην ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν,
μεταβολαὶ δὲ τοῦ κειμένου εἰσὶ, παρὰ λείψεις τινές, παρεγγραφαὶ
καὶ προσθήκαι πρὸς διασάφησιν σκοτεινῶν τινων χωρίων ἐν τοῖς
μεσοστιχίοις ἢ ἐπὶ τοῦ ἀγράφου κρυσπέδου τῶν φύλλων ὑπὸ τῶν
ἀναγνώστων προσγραφεῖσθαι, εἴτα δ' ἀμαθίᾳ ἀντιγραφῶν ἢ ἀμελείᾳ
ἐκδοτῶν εἰς αὐτὸ παρεισαχθεῖσθαι τὸ κείμενον· Τούτοις προστεθεί-
σθωσαν, καὶ τινες τοῦ κειμένου νοθεύσεις, ἢ ὀνθυλεύσεις πεποιτημέ-
ναι ἐπίτηδες.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων κριτικοὶ περὶ τὴν
διόρθωσιν τοῦ πρώτου τῶν ἀμαρτημάτων εἶδους ἀσχοληθέντες οὐ
πάνυ τι τοῖς ἐκ τῆς δευτέρας πηγῆς ἀπορρέουσι προσέσχον τὸν
νοῦν. Οἱ δὲ 220^{οι} ἡμᾶς καὶ τούτοις ἐριστάναι τὴν διάνοιαν ἤρξαντο,

πάντα τὰ κακῶς ἔχοντα τοῦ κειμένου πειρώμενοι ἐξιάσασθαι καί, εἴτι αὐτῷ ἄλλοτριον, ἐκτεμεῖν, χρώμενοι κανόνι τῷ λόγῳ, καθ' ὃν νόθον καὶ παρέγγραπτον καὶ ἀποβλητέον κρίνεται πᾶν ὅ,τι νοῦν οὐκ ἔχει ἢ ἄλογόν ἐστιν ἢ ἀπροσφύς ἢ ἀπίθανον καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἀπάδει. Οἶμαι δ' οὐ παντάπασιν ὀρθῶς ἔχειν τὸν εἰρημένον κανόνα, ἀλλ' ὅροις τισὶ περιλαμβανόμενον. Εἰκὸς γὰρ καὶ τοὺς πάλαι ποιητὰς τε καὶ συγγραφεῖς, ἀνθρώπους γε ὄντας ὁμοίως ἡμῖν ἀσθενεῖς, μὴ παντάπασιν καθαρῶς ἀμαρτημάτων περὶ τὰ πράγματα, ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ αὐτοὺς ἀγνοῆσαι, ἐστ' ὧν δὲ μνήμης ἀσθενεῖα ἐτ λαθῆσθαι, ἄλλα δ' ἀκροθιγῶς ἐπιδραμεῖν ἢ ἀμελέστερον ἐρευνῆσαι τε καὶ συνθεῖναι, ἐστ' ὅτε καὶ τὰ ἀπίθανα καὶ ἀδύνατα ἡγήσασθαι ἀληθῆ. Διὸ οὐκ ἂν εὐλόγως τις ἰσχυρίζαιτο πᾶν τοῦ κειμένου νενοθεῦσθαι ἢ παρεγγεγράφθαι χωρίον, ἐν ᾧ τι τῶν εἰρημένων ἀμαρτημάτων εὐρίσκεται.

Ἀλλ' ὁ ἐναγχος (αὐξήθ'. ἐν Λειψία) τὰ τοῦ Ὀρατίου κριτικῶς διαττήσας καὶ ἐκδοὺς Κ. Λήρσιος. ἀνὴρ τᾷλλὰ τε σοφὸς καὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν γραμμάτων ἐγκρατέστατος, ἐν σελίδι CCXXXV κ. ἐ. τῶν κριτικῶν ἐαυτοῦ προσημειώσεων τὴν α'. τῶν Ὀβιδίου Ἡρώιδων ἐπιστολὴν ἐν πολλοῖς νοθεύει καὶ πολλοὺς αὐτῆς στίχους ὡς παρεγγράπτους ἐξοδερίζει, τῷ εἰρημένῳ κριτικῷ κανόνι, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, καταχρῶμενος. Συγγνώτω μοι ὁ σοφὸς ἀνὴρ εἰ θαρρῶ ἐνταῦθα ὑπεναντίαν αὐτῷ ἀποφύνασθαι γνώμην, εὐλαδέστερον δαῖν εἶναι οἰόμενος τὸν περὶ γνησιότητος ἢ νοθείας τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων καὶ ποιημάτων κρίνοντα.

Πρῶτον μὲν οὖν ὁ Λήρσιος νοθείας ἢ παρεγγραφῆς καὶ ὀνθυλεύσεως ἡγεῖται τεκμήριον τὸ μόνον τῶν ἐκ Δουλιχίου καὶ Σάμης καὶ Ζακύνθου μνηστήρων μνείαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ποιῆσθαι τὴν Πηνελόπην (στ. 87), μηδαμῶς δὲ τῶν ἐξ Ἰθάκης. Εἰγὼ δὲ παντάπασιν ἀσθενῆ τὸν λόγον τοῦτον νομίζω. Τί γὰρ εἶδει τὴν ἡρώϊδα, τὰς ἄλλας ὀνομάσασαν νήσους, ἐξ ὧν αὐτῇ μνηστήρες παραγεγένηντο, καὶ αὐτὴν τὴν Ἰθάκην προσθεῖναι ὀνομασίῃ, ἐξ ἧς δὴ Ἀντίνοον καὶ Εὐρύμαχον καὶ ἄλλους ἐξῆς μνημονεύει γνωρίμους τῷ Ὀδυσσεῖ; Ἄρ' οὐχ ἱκανὰ ἦν τὰ τῶν Ἰθακησίων τοῦτων ὀνόματα πρὸς τὸ διπλῶσαι τῷ ἀπόντι βασιλεῖ τῆς Ἰθάκης ὅτι καὶ ταύτης πολλοὶ τὴν γαμετὴν ἐμνηστεύοντο καὶ τὸν οἶκον κατέτρυχον; Σκόπει δ' ὡς καὶ ἡ ἐπιστέλλουσα οὐκ ἀναγκαῖον ἡγεῖται τοὺς μνηστέρας μνημονεύσαι πάντας, ἀλλὰ τάδε φησί.

Quid tibi Pisandrum, Polybumque, Medontaque dirum
Eurymachique avidas Antinoique manus
atque alios referam? (στ. 91—93).

Ἐπειτα κἀκεῖνο κατὰ τὸν Λήρσιον τὴν ἐπιστολὴν οὐ κατὰ πάντα τὰ μέρη γνησίαν οὖσαν ἐλέγχει, ὅτι Μῆδων ὁ κῆρυξ ὁ τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυσσεύος εὐνούστατος τοῖς τούτῳ δυσμενῶς διακειμένοις μνηστῆρας συγκαταλέγεται ἐν αὐτῇ (στ. 91) καὶ *divus* προσαγορεύεται. Ἀλλ' εὐλόγως ἂν τις τοῦτο, ὥσπερ ἤδη ἀνδράσι σοφοῖς σεσημειώται, μνημονικὸν θεῖον τοῦ Ὀβιδίου ἀμάρτημα, ἀντὶ τοῦ *Ἀμφιμέδοντα* *Μέδοντα* γράψαντος. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τοιαῦτα ἐξ εὐπειτίας πλημμελῶν εὐρηται ὁ Ὀβιδίος. (ἴδε σημ. εἰς στ. 155 καὶ εἰς στ. 581 τῆς ἐμῆς μεταφράσεως τοῦ α. βιβλ. τῶν Μεταμορφώσεων· ἔτι σημ. εἰς στ. 296—297 τοῦ β'. βιβλίου). Τοιοῦτό ἐστι καὶ τὸ περὶ Ἀντιλόχου ἐν στ. 15 ἀναγινωσκόμενον, ὅνπερ Ὀμηρος (Ὀδ. δ. στ. 188) οὐχ ὑφ' Ἐκτορος, ὥσπερ ἐν τῇ ἐπιστολῇ κεῖται, ἀλλ' ὑπὸ Μένονος τεθνάναι φησίν· ἡ γὰρ μνημονικὸν καὶ τοῦτο θετέον τοῦ Ὀβιδίου ἀμάρτημα, ἡ τῶν ἀντιγραφῶν τινὸς παρόραμα, ἀντὶ Ἀμφιμάχου (ἰλ. γ. στ. 185) ἢ Ἀγχιάλου (ἰλ. ε. στ. 609) Ἀντίλοχον γράψαντος.

Κἀκεῖνα δὲ τῆς ἐπιστολῆς ὁ σοφὸς Λήρσιος ἀλλήλοις ἀπωδᾶ εἶναι οἶεται καὶ παραποιήσιν ἢ παρεγγραφῇ ἐμφαίνειν· ἡ γὰρ Πηνελόπη ἐν μὲν στ. 15—22 ἔνια τῶν ἐν τῷ τρωϊκῷ πολέμῳ συμβεβηκότων διέξεισιν, ὥσπερ ἐκ φήμης, ἔτι διαμένοντος τοῦ πολέμου, ἢ παρὰ τῶν ἐκάστοτε ἐκείθεν ἐπανιόντων οἰκαδὲ πυθομένη αὐτά. Εἶτα δ' ἡ αὐτὴ ἐν στ. 37—38 πάντα φησὶ μαθεῖν παρὰ Νέστορος διὰ τοῦ υἱοῦ Τηλεμάχου ἐκ Πύλου ἀναστρέψαντος οἰκαδὲ. Ἀλλ' ἔγωγ' οὐδὲ τούτοις ἀντίφασιν τινα ἐνορῶ. Τί γὰρ ἔχει παράλογον τὸ ὑποθέσθαι τὴν Πηνελόπην ἔνια μὲν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ γενομένων πρότερον ἤδη, ἕως οἱ Ἕλληνες τοῖς Τρωσὶν ἐπολέμουν, ἐκ φήμης ἢ δι' ἀγγέλων ἀκοῦσαι καὶ ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἀγγελιομένων δεινῶν ὑπὲρ τοῦ φιλτάτου ἀνδρός εἰς δέος καθίστασθαι, σύμπαντα δὲ τὰ τοῦ πολέμου μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ παρὰ Νέστορος διὰ Τηλεμάχου πυθέσθαι;

Παράλογον ἔτι καὶ ὑποπτον τῷ σοφῷ Ληρσίῳ δοκεῖ τὸ λέγειν τὴν Πηνελόπην, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὼν τρέφει τοὺς μνηστῆρας τοῖς ἑαυτοῦ κτήμασιν, *ἃ τῷ ἰδίῳ ἐκτέησατο αἷματι*. Πῶς τοῦτο; ἐρωτᾷ. Ἀλλ' οὐ χαλεπὸν πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίνασθαι· δῆλον γὰρ ὅτι οἱ ἥρωες τὸ πάλα, ὥσπερ δὴ καὶ οἱ Γερμανοὶ ἱππόται κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ῥαδίως πρὸς ληστεῖαν ἐτρέποντο καὶ ὅπλοις ἐπιόντες τὴν ἀλλοτρίαν ἐληίζοντο χώραν· (ἴδε Θουκ. α. 5.) ὥστ' οὐδὲν ἂν εἴη αἰτοπον ὑποθέσθαι πολλὰ τῶν ἑαυτῷ ὑπαρχόντων τὸν Ὀδυσσεᾶ ὅπλοις καὶ αἷματι κτήσασθαι. Πικιστὰ δ' ἂν ἡμῖν εἴη τοῦτο παράδοξον, εἴγε μνησθείμεν ὅτι Ὀμηρος (Ὀδ. φ. στ. 16 κ. ε.) τὸν Ὀδυσ-

πεία ποιεῖ τοῖς Μεσσηνίοις ἐπιστρατεύοντα, ἵνα τριακόσια πρόβατα ὑπὸ τούτων λαφυραγωγῶνθέντα τοῖς ἰθακῆσιος ἀνακομίσῃται.

Καὶ ἄλλην ἀντίφασιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀνευρίσκει ὁ Λήρσιος. Ὁ γὰρ Τηλέμαχος ἐν μὲν στίχῳ 37 εἰς ζήτησιν τοῦ Ὀδυσσεὺς πεμψῆναι λέγεται· ἐν δὲ στίχῳ 100 πάντων ἀκόντων εἰς Πύλον ἀπελθεῖν πρὸς τὸν Νέστορα. Ἀλλ' ἔμοιγε οὐδὲ ταῦτα ἀντικεῖσθαι ἀλλήλοισι δοκεῖ· τὴν μὲν γὰρ πέμψιν τοῦ Τηλεμάχου εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ἀνενεκτέον, ἥ δὲ (Ὀδ. α. στ. 99) τάδε φησὶ τῷ Διὶ.

Πέμψω δ' εἰς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον ἡμαθόεντα νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἣν που ἀκούσῃ.

Τὸ δ' ἀκόντων πάντων ἀποδηῆσαι αὐτὸν περὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων νοεῖσθω, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεδιότων. Τῇ ἐρμηνείᾳ ταύτῃ ἔοικεν ὑπεναντιοῦσθαι τὰ ἐν στίχ. 63 καὶ 65. *Nos Pylon misimus Misimus et Sparten*· ἀλλ' ἀληθῶς οὐκ ἀντίκειται· ἄλλην γὰρ τινα πολλῶ προτέραν ταῦτα δοκεῖ μοι ἐμφαίνειν εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην ἀποστολὴν· οὐδ' εἰκὸς τὴν Πηνελόπην ἔτη τοσαῦτα μετὰ τὸν νόστον τῶν τῆς Τροίας πορθητῶν ἐν ἀπραγμοσύνῃ διαγαγεῖν, μηδὲνα δὲ τῶν οἰκείων πρὸς γε τοὺς ἐκ γειτόνων οἰκοῦντας πέμψαι περὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς πευσόμενον.

Τὸ δὲ δίστιχον 107—108 τὸ μετὰξὺ τοῦ ἐν στίχῳ 105 *neque* καὶ τοῦ ἐν στίχῳ 109 *nec* κείμενον ἐν παρενθέσει ἀναγνωστέον. Δοκεῖ γάρ μοι ἀπόκρισις κατὰ πρόληψιν εἶναι πρὸς τοιάνδε τινα ἐνστασιν. *Τίς ἂν ἐκ τοῦ γήρωος τοῦ Λαέρτου τῷ Ὀδυσσεὺς οἴκῳ γένοιτο βλάβη; ἄρ' οὐ πάρεστιν ὁ Τηλέμαχος ἀντ' αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν σκήπτρον κατέχειν δυνάμενος;*

Καὶ τοὺς στίχους δὲ 113 καὶ 114 ἀποδοκιμάζει ὁ Λήρσιος· δοκιμασθέντες γὰρ οὗτοι, φησὶν, εἰς συμπέρασμα ἄτοπον ἄγουσιν, ὅτι προσήκε τῷ Ὀδυσσεὶ τῆς τοῦ πατρὸς προνοουμένῃ ζωῆς πόνον νόστον αἰεὶ ὑπερτίθεσθαι, ἵνα μακρότερον οἱ ὁ γέρων βίῃ χρόνον. Ἀστεῖον πάνυ καὶ εὐφυὲς μοι δοκεῖ τὸ συμπέρασμα, οὐ μὲν τοι καὶ ἀναγκαῖον. Ὁ γὰρ πόθος τοῦ ἐπανιδεῖν τοὺς φίλτάτους μέγα μὲν τι συμβάλλεται εἰς διατήρησιν τῆς τοῦ ποθοῦντος ζωῆς· ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτοῦ οὐχ οἷα ἐστὶν ἐν πᾶσι πάντως καὶ ἐπὶ μάλιστα τῆς ζωῆς τείνειν τὸ νῆμα. Τί δ' ἔπεται; Πᾶν τούναντίον ἢ ὁ Λήρσιος συμπεραίνει· ὅτι προσήκε, φημί, τῷ Ὀδυσσεὶ τὴν αἰκάδῃ ἐπάνοδον ἐπισπεύσαι, ἵν' ἔμπνουν ἔτι τὸν φίλτατον καταλάβῃ πατέρα.

Τὸ τελευταῖον τῆς ἐπιστολῆς δίστιχον ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῷ τῆς Πηνελόπης ᾗθει ἀπάδειν διὸ καὶ ὑπὸ πολλῶν νοθεύεται· ἀλλ' ἔγωγε τῷ τῆς διανοίας τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ εὐπετές ἐννοῶν, κὰν τοῖς ἐπικοῖς ποιήμασι πολλάκις ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ ταπεινὸν καὶ χαμιζήλον καὶ ἀπὸ τοῦ σοβαροῦ εἰς τὸ γελοῖον ἐξολισθαίνοντος (ἴδε Quintil. Inst. X. I. 83. ἔτι καὶ τὸν ἐμὸν πρόλογον εἰς τὰς Ὀβιδίου Μεταμορφώσεις) ἀποδοκιμάζω μὲν τὸ χωρίον καὶ τῇ Πηνελόπῃ ἀπρεπές ἀποφαίνομαι, ἀλλὰ νόθον αὐτὸ καὶ τῆς τοῦ Ὀβιδίου διανοίας ἀλλότριον οὐκ ἂν εἴποιμι εἶναι. Θαυμάζω δέ, ὅτι οἱ νεώτεροι τῶν κριτικῶν οἱ μόνον τὸ ἔλλογον ἡγούμενοι γνήσιον κατὰ τῆς γνησιότητος τῆς προκειμένης ἐπιστολῆς οὐκ ἐκεῖνο μᾶλλον προβάλλονται, ὅτι ἀπίθανον ὅλως καὶ ἄλογόν ἐστι τοιαύτην ἐπιστολὴν ὑπὸ Πηνελόπης γραφῆναι. Ποῦ γὰρ καὶ διὰ τίνος εἶχεν ἡ ἡρώς τῷ ἀνδρὶ ἐπιστεῖλαι, ὅλως ἀγνοοῦσα εἰ ἔτι ἐν τοῖς ζώσιν ἐστὶν ἐκεῖνος καὶ ὅπου μένει; Τίνι δὲ καὶ ποῦ ἀποπλέοντι ἐξ ἰθάκης ἔδει αὐτὴν τὰ γράμματα παραδοῦναι;

B'.

4). οὐ Πρίαμος τόσου ἦρ ἄξιος, οὐδ' Ἴλιον, ὥστε σε τῆς πατρίδος καὶ τοῦ οἴκου ἀπείναι τοσοῦτον χρόνον.

5). Δικαίως ταῦτα ἡ Πηνελόπη καταρᾶται τῷ Πάριδι.

15). Περὶ Ἀντιλόχου ἴδε τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα.

17). Μενοιτιάδην, τὸν τοῦ Μενoitίου υἱὸν Πάτροκλον, ὃς ἀλλότρια ἐνδυσάμενος ὅπλα τὰ τοῦ Ἀχιλλέως, (τοῦτο γὰρ τὸ ὁλοῖος σημαίνει ἐνταῦθα) καὶ μαχόμενος τοῖς Τρωσὶν ἀπέθανεν ὑφ' Ἐκτορος.

19). Λυκίην Λόγχην λέγει τὴν τοῦ Σαρπηδόνος βασιλέως τῆς Λυκίας, ὃς τὸν Τληπόλεμον ἐκτείνειν (ἰλ. ε. 658). ἦν δὲ Τληπόλεμος Ἡρακλέους ἐξ Ἀστυόχης υἱός. (ἴδε περὶ αὐτοῦ ἰλ. 6'. στ. 653 κ. ε.).

25). Ἀργεῖοι ρόστησαν ἀροί· ἦτοι ὁ Νέστωρ, ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος, ὧν ἡ ἐπάνοδος μείζον τῇ Πηνελόπῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεργάσατο δέος, μετὰ δεκαετίαν ἤδη ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Τρωάδος οὕτω οἴκαδε ἐπανήκοντος.

27). Νύμφαι δῶρα φέρουσι. Νύμφας ἐνίοτε ὁ ἡμέτερος καλεῖ ποιητῆς τὰς εὐγενεῖς τοῦ ἡρωϊκοῦ αἵωνος νεάνιδας, τὰς τε ἀγάμους ἔτι καὶ τὰς ἀνδρὶ συνοικούσας. Νοεῖσθωσαν τοῖνυν ἐνταῦθα αἱ τῶν ἐλλήνων ἡγεμόνων καὶ ἀρίστων γυναικες, ὧν τῇ εὐτυχίᾳ τὴν ἐαυτῆς δυστυχίαν προσφυῶς παραβάλλει ἡ Πηνελόπη.

29). Τῆς γραφῆς *trepidantque puellae* προήρηται νῦν τὴν *trepidaeque puellae*.

32). σημαίνει τ' οἷον Πέριγμα κτλ. Ἔθος ἦν τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις μετὰ τὸν δεῖπνον πλήρεις οἴνου κρατῆρας φέρειν καὶ τούτου πίνοντας ἐπιχεῖν τῇ τραπέζῃ καὶ πολλὰ ἀστειοβημονοῦντας καὶ παίζοντας πλεῖστον τῆς νυκτὸς ἀγρυπνεῖν. Τὸ ἔθος τοῦτο μνημονεύουσα ἐνταῦθα ἡ Πηνελόπη προστίθησιν, ὅτι οἱ τοῦ τρωϊκοῦ μετεσχιχότες πολέμου τῷ τῇ τραπέζῃ ἐπιγεχυμένῳ οἴνῳ τοὺς τόπους παρεστημίου, ἐνθα τι αὐτοῖς ἐπέπρακτο λόγου ἄξιον. Τοιοῦτό τι καὶ παρὰ Τιβούλλῳ (βιβλ. α. Eleg. XI. 31) ἀναγιγνώσκεται

Ut mihi potanti possit sua dicere facta
miles, et in mensa pingere castra mero.

33). Ἐνθα ῥέει Σιμόεις κτλ. Ὁμοίως καὶ Οὐγγίλιος (Διν. 6. 29).

Hic Dolopum manus: hic saevus tendebat Achilles.
Classibus hic locus; hic acies certare solebant.

36). Ἐπτυρεν ἐνθ' ἱπποὶ Ἐκτορος ἀμφὶ ῥέκνυ. Παισόντος τοῦ Ἐκτορος πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν συνέδραμον οἱ Ἕλληνες, τὸν φοβερώτατον τῶν πολεμίων ἐγγύθεν ὀψόμενοι.

Οὐδ' ἄρα οἳ τις ἀνουτητί γε παρέστη,
ὥς φησιν Ὅμηρος (Ἰλ. χ. στ. 371). Οὐκουν θαυμαστὸν εἰ τὸ οὕτω διεσπαραγμένον τοῦ Ἐκτορος πτώμα οἱ τοῦ Ἀχιλλεύως ἱπποὶ ἐν τῇ προσελάσει ἐγγύθεν ἰδόντες ἐπτύρσαν.

38). Ἐγραψα βάρτι μεθερμηνεύων τὰ ἐν τῷ κειμένῳ *misso* = πεμφθέντι, ᾧ προσυπακουστέον α *Minerva*. Οὐ γὰρ ἡ Πηνελόπη εἰς Πύλον ἀπέστειλε τὸν Τηλέμαχον, ἀλλ' αὐτόν, τῆς μητρὸς ἀγνοούσης, ἀπελθεῖν ἐκεῖσε εἴρηκεν Ὅμηρος (Ὀδ. 6. στ. 373). Οὕτως αἵρεται ἡ ἀντίφασις, ἣν τινες τῶν κριτικῶν ἐνταῦθα εὐρίσκουσι.

39). Ὁ μὲν Ῥῆσος βασιλεὺς ἦν Θράκης· σύμμαχος δὲ παραγεγόμενος τοῖς Τρωσὶ, τῇ πρώτῃ νυκτὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ σκηνῇ κεκμηκώς καὶ καθεύδων ὑπὸ Διομήδους ἀνῆρέθη· (ἴδε Ὀμ. Κ. στ. 495). Ὁ δὲ Δόλων, Τρῶς τὸ γένος κατασκοπος ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἑλλήνων πεμφθεὶς καὶ καθ' ὁδὸν ζωγρηθεὶς ὑπ' Ὀδυσσεὺς ἐσφαγή· (ἴδε Ὀμ. Κ. στ. 314—457).

40). Ἀπάτην ἐνταῦθα νοητέον τὴν τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐπίνοιαν· μικρὸν γὰρ οὗτος τῆς ὁδοῦ μετὰ τοῦ Διομήδους ἐβουλεύσατο ἀποστῆναι καὶ κατακλιθῆναι ἐν τοῖς νεκροῖς, ἕως ὃ Δόλων τὸν τόπον ἐκεῖνον παραδράμοι εὐθὺ τῶν νεῶν κατατείγων· εἴτα δ' ἀναστὰς

σὺν τῷ Διομήδεϊ πρὸς τὰς ναῦς διώξαι καὶ ζωγρῆσαι τὸν Δόλωνα· ὃ δὲ καὶ ἐγένετο· (ἴδε Ὅμ. Κ. στ. 340—376). Οὕτως ἐρμηνεύων τὸ κείμενον οὔτε τῆς τοῦ σοφοῦ Βρεττανοῦ Οὐακκέρου διορθώσεως *ille vigil* (ἀντὶ τοῦ *ille dolo*), οὔτε τῆς τοῦ Μεδεμβαχίου *loco* (ἀντὶ *dolo*) δεῖσθαι τὸ χωρίον ἡγοῦμαι.

46). Ἰσμαρίοις ἱπποῖς, τοῖς τοῦ Θρακῆς Ῥήσσου. Ἰσμαρος γὰρ ὄρος καὶ πόλις Θρακίης ἐστὶ· *φιλλή* δὲ στρατιὴ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον λέγεται.

68). *Nūn* δ' εὐχὰς προτέρας αὐτῇ ἐγὼ στεινέω· τὰς εὐχὰς βούλεται λέγειν ἡ Πηνελόπη, ἃς αὐτῇ πρότερον ἤυχετο, αἰτουμένη παρὰ τῶν θεῶν τὴν Τροίαν ἀλῶναι· δοκεῖ γὰρ αὐτῇ νῦν κρεῖττον ἂν εἶναι, εἰ τὰ τῆς Τροίας τεῖχιν ἔτι ἐσώζετο· ἥδει γὰρ ἂν ὅπου μάχεται ὁ ἀνὴρ κτλ.

73). *ἐν ὑμῖν*, τοῖς ἀνδράσι δηλονότι· ἀσταθείαν ἐνταῦθα ἡ Πηνελόπη ἐγκαλεῖν βούλεται τοῖς ἀνδράσιν.

76). *ἀλλοδαπῆς τῆλ' ἐς ἔρος κατέσχη*. Οὐ πάνυ δικαίᾳ ἡ τῆς Πηνελόπης αὕτη φαίνεται ὑποψία· κατέσχον μὲν γὰρ ἡ Κίρκη καὶ ἡ Καλυψὼ παρ' ἑαυταῖς χρόνον μακρὸν τὸν Ὀδυσσεά, ἀλλ' ἄκοντά γε καὶ τῆς εἰς οἶκον ἐπανόδου αἰεὶ ἐπιμένον.

86). *οὐθ' ὑφίησι κράτους*, ἥτοι ὑποχαλᾷ τι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

88). Ὀχλος οἱ μνηστῆρες διὰ τὸ πλῆθος λέγονται· πεντήκοντα γὰρ καὶ δύο ἐκ Δουλιχίου, εἴκοσι καὶ τέσσαρας ἐκ Σάμης, εἴκοσιν ἐκ Ζακύνθου, ἐκ δ' Ἰθάκης δώδεκα ἀριθμεῖ ὁ Τηλέμαχος παρ' Ὀμήρου (Ὁδ. Π. στ. 247).

90). *Ἡ δὲ σπλάγχχ' ἐμέθεν* κτλ. Σπλάγχχνα ἑαυτῆς καλεῖ ἡ Πηνελόπη τὰ τοῦ Ὀδυσσεως κτήματα, φίλτατα αὐτῇ ὄντα, ἅτε ὄντα ἐκείνου.

91). *Πείσανδρον τί λέγω* κτλ. Ὅτι οὐ προσηκόντως ἐνταῦθα τοῖς δυσμενέσι μνηστῆρσιν ὁ Μῆδων ἐγκατείλεκται, οὔτε δικαίως ἀπηνῆς ὀνομάζεται, ἱκανά εἴρηται ἀνωτέρω. Σημ. Α'.

93). *ἀεικῶς*· οὐ γὰρ εἰκὸς τὸν Ὀδυσσεά τῆς πατρίδος ἀπειναι, τοὺς δὲ μνηστῆρας τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ καταθιοῖαν, ἐν ἄλλοτρῷ οἴκῳ ἀτάσθαλα πράσσοντας.

99). *Ὅσορον ἄφελον* οἱ μνηστῆρες· ἐβουλεύσαντο γὰρ κτεῖναι τὸν Τηλέμαχον οἰκαδὲ ἐπανιόντα καὶ ἐνήδρευσαν αὐτῷ (ἴδε Ὅμ. Ὀδ. δ. στ. 669 κ. ἐ καὶ 842 κ. ἐ.).

103). Μεθρημύνευσα τὸ χωρίον ἀπουδεξάμενος τὴν γραφὴν *hoc faciunt*. Ἕτεροι δὲ *huc faciunt* γράφουσι· σημαίνει δὲ τοῦτο τὰ ἡμέτερα αἰροῦνται· ἡμῖν συμπράσσουσιν, ὥσπερ

καὶ παρὰ Κικέρωνι (ad Atticum VII ep. 3). *Omnes damnatos, omnes ignominia adfectos, omnes damnatione ignominiaque dignos illuc facere* (id est ad partes Caesaris confugere). Ἔτις ταύτην τὴν γραφὴν προαιρεῖται, μεταγραφῆτω τὸν στίχον ὡδε.

Καὶ βουφορβός μοι φρονέει φίλα μαῖά τε γρῆς.

Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ζ'.

ΔΙΔΩ ΑΙΝΕΙΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῆς Τροίας ἄρδην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνατραπίσης, τοὺς ἐφεστίους θεοὺς τῶν φλογῶν ὁ Αἰνείας ἐκώσας, ναυσὶν εἵκοσιν εἰς ζήτησιν ἄλλης χώρας ἀπέπλευσε. Χειμασθεὶς δὲ παρὰ τὸν πλοῦν εἰς Λιβύην ὑπ' ἐξωστῶν ἀνέμων παρεξήνεχθη, ἐνθα ἡ Διδῶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὴν Καρχηδόνα ἐκτίζεν. Ἀρίστης δ' ὑποδοχῆς μετὰ τῶν ἐταίρων παρὰ τῆς βασιλίδος τυχῶν καὶ ἐπεικῶς φιληθεὶς, πάνυ οἰκείως αὐτῇ ἐχρήσατο. Ἐπειδὴ δ' ἔπειτα κελεύσει θεῶν εἰς Ἰταλίαν ἐβουλεύετο ἀπελθεῖν, ἐνθα εἴμαρτο αὐτῷ μετὰ τῶν συμφυγᾶδων οἰκῆσαι καὶ βασιλεῦσαι, τὴν τοῦ ἔρωμένου βουλὴν ἡ Διδῶ αἰσθομένη τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ τοῦ ἀπόπλου αὐτὸν ἀποκωλύσαι πειρᾶται καὶ προλέγει αὐτόχειρ θανεῖσθαι, εἰ μὴδὲν αἰδεήσεις δυνήσονται καὶ τὰ δάκρυα. Τοιαύτῃ μὲν ἡ τῆς ἐπιστολῆς ὑπόθεσις. Ἰστέον δ' ὅτι τὰ περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς Καρχηδόνα καὶ περὶ τοῦ ἔρωτος τῆς Διδῶς πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς αὐτοχειρίας μῦθος ἐστὶν ὑπὸ Οὐργιλίου πλασθεὶς. Ἐλίσσα δὲ πρότερον κατὰ τὸν Σερούϊον (εἰς βιβλ. α. Αἰνείαδος) ἡ Διδῶ ἐκαλεῖτο· μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν Διδῶ ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων διὰ τὸ ἀνδρεῖον ἦθος μετωνομάσθη· δύναται γὰρ ἐν τῇ φοινικικῇ φωνῇ τοῦνομα ἶσον τῷ ἐλληνικῷ ἀντιάνειρα. Περὶ δὲ τοῦ πλάσματος τοῦ Οὐργιλίου ἶδε καὶ τὸ καλὸν ἐν τῇ τοῦ Πλανούδου Ἀνθολογίᾳ (βιβλ. δ'. 151) ἐπίγραμμα εἰς εἰκόνα Διδῶς, ἀρχόμενον ὧδε

Ἀρχέτυπον Διδῶς ἐρικυδέας, ὧ ξένη, λείσσεις.

— 8 —

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ Ζ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΑΙΔΩ ΑΙΝΕΙΑΙ.

- Της, ὅτε μιν καλέει Μοῖρ' ἀργὸς κύκνος αἰεῖδει
Μαιάνδρου παρ' ὕδωρ κείμενος ἐν βοτάνῃς.
Οὐ σε προσενέπω, ὅττι λιτῆς σ' ἐπιγνάμψαι ἔολπα·
οἷδ' οὐ σὺν βουλῇ δρῶσα θεοῖο τόδε·
ἀλλ' ἐπεὶ ὤλεσ' ἐμὰς εὐεργεσίας τ', ἀρετὴν τε,
αἰδῶ τ', οὐ βαρὺ μοι γίγνεται ὀλέσαι ἔπη.
Ἦ ῥα δέδοκται ἔμεν· Διδῶ δὲ σὺ τλήμονα λείπεις.
λαίφεα δὲ πνοιῇ πίστιν ὁμοῦ τε φέρει.
Ἦ ῥα δέδοκται σοι σὺν νήεσσ' ὄρκια λῦσαι,
10 χώρην τ' οὐ γνωτὴν ἐλθέμεν Ἰταλίην·
Οὐδ' ἀλέγεις καινῆς Καρχηδόνος, οὐδ' ἄρα τειχῶν
αὐξομένων, ἀρχῆς θ', ἣν νέον ὥπασά σοι.
"Οσσ' ἔρρεκται ἕως καὶ ῥεκτέα ἄλλα διώκεις·
ἄλλην δ' ἐξ ἄλλης δίζεαι αἶαν ἰών.
Κῆν δέ τινα χθὸν' ἴκη, τίς σοι κατέχειν μιν ὀπάσσει;
τίς δώσει κεκτῆσθ' ἀλλοδαποῖσι γύας;
Ἄλλου δεῖ σοι ἔρωτος, ἰδ' ἄλλης αὖ πάλι Διδούς,
καὶ δόμεναι πίστιν ψευδέα χρή σε πάλιν·
ᾠ! πότε δωμήσεις Καρχηδόνι εἵκελον ἄστυ
20 καὶ σὸν λαὸν ἄκρης ὄψεαι ἐκ πόλιος;
Εἰ δ' εὖ σοι ἀποβαίῃ, ἅτ' ἠϋζας πάντα γένοιτο,
ποῦ σὺ δάμαρθ' ἔξεις ἴσα φιλεῦσαν ἐμοί;
Αἰθομαι ὥς τε δαῖς κεχρισμένη ἔκτοθι θείῳ,
ὥς τε θύωμ' ἱερὸν ἐν πυρὶ βαλλόμενον.
Αἰνεῖας μευ αἰεὶ ὅσσοισι παρίστατ' ἀύπνοις·

- ἐς νόον Αἰνείαν νύξ τε φάος τε φέρει·
 αὐτὰρ δ' κωφεύει πρὸς δῶρ' ἐμὰ πάντ' ἀχάριστος,
 τοῦ κ' ἐθέλοισι' οὐ δεῖσθ', εἴ μοι ἔννεισι φρένες.
 Οὐ στυγέω μιν ἔγωγε κακοφρονέοντά περ ἔμπησ'
 30 μέμφομαι ἄπιστον· ἀτὰρ μεμψαμένη φιλέω.
 Φεῖσθαι, Κύπρι, νουοῦ· σὺ δ', Ἐρως, ἀτέραμνον ἀδελφὸν
 ἄμπλεξαι· στρατιῇ σῇ δ' ἐνάριθμος ἔοι!
 ἦ γοῦν δν προτέρη ἐφίλησ', (οὐ γάρ μιν ἀτίζω)
 οὗτος ἀφορμήν μοι τοῦ φιλέειν παρέχοι!
 Σφάλλομαι· οὐκ ἔτεδν στρέφετ' ἐν φρεσὶ τοῦτο νόημα·
 οὔτι ἔῃ κεῖνος μητρὶ ἔοικε νόον.
 οὔρεα καὶ λαῖξ σε καὶ αἰπεινῆς ἐπὶ πέτρης
 φυόμενοι πρίνοι, θηρία τ' ἐξέτεκον,
 ἦ πόντος, τὸν ὄρων νῦν καὶ μάλα κυμαίνοντα
 40 πλεῦσαι ὅμως ἴεσαι κύμασιν ἀντίδρομος.
 Ποῖ φεύγεις; χεῖμ' εἵργει· ὄνησις χεῖμά μοι εἶη!
 αὐγασαί, ὥς κυκῶν Εὐρος ὀρίνει ὕδωρ.
 Δός μ' ὀφλεῖν ἀνέμοις δ' γ' ὀφείλεις σοὶ κεν ἐλοίμην·
 πνεύμαθ' ὕδωρ τε πέλει σείο δικαιότερα.
 Οὐ τοίη σοι ἐγών, ὥστ', εἰ καὶ ἄξιός ἐσσι,
 δεῖν φεύγοντά μ' ὀλέσθ' εἰν ἀλί σ' εὐρυπόρῳ.
 Ἥ με λίην στυγέεις ἡδ' ἔμπεδον, εἶγε παρ' οὐδὲν
 κατθανέειν σὺ τίθης, ἦν με μόνον προλίπης.
 Πνεύματα δὲ λήξει· κοιμήσεται ὕδατα· Τρίτων
 60 κυανέοις ἵπποις λαῖτμα καθιππάσεται.
 καὶ σὺ δὲ αἶθε τρεπτός ὁμῶς εἶης ἀνέμοισιν·
 ἔσση δ', εἰ πρίνου σκληρότερος μὴ ἔφυς.
 Τί, σθένος εἰ μήπω ἄλδος ἥδης ἀγριοέσσης;
 Πειρηθεὶς θαμάκις κύμασι πίστιν ἔχεις;
 ἦν δ' ἄρα καὶ πελάγει πιστεύσας πείσματα λύσης,
 εὐρύς ὅμως γε πλεῖστ' ἄλγεα πόντος ἔχει.
 οὐδ' ὀνίησι πλέουσιν ἄλδος πόρον ὄρκια λῦσαι·

- χῶρος γὰρ κεῖνος τίννυτ' ἀπιστοσύνην,
 ἦν τις ἔρωτα μάλιστ' ἀδικήσῃ· δὴ γὰρ Ἔρωτος
 60 μήτηρ γυμνὴ ἀλός, ὡς φάτις, ἐξανέδου·
 Δείδια μὴ βλάψω βλάψαντ', ὀλέσω τ' ὀλέσαντα,
 ναυηγὸς δὲ πῖη πόντιον ἐχθρὸς ὕδωρ.
 Ζῆθί μοι· ἦ μαῖλλον σ' ὀλέσω ζῶντ' ἢ ἑοιζόμενον.
 κρεῖσσον ἐμοῦ σε κλύειν αἴτιον οἴτου ἔμεν·
 Θὲς δὴ ὅτι κραιπνῇ (κενὴ οἴχοιθ' ἦδε κληιδῶν)
 κῦρσας ἀέλλη ἄφαρ· τίς σέο φρὴν ἔσεται;
 Μεινήσῃ τότε σῆς γλώσσης, ἀχάριστ', ἐπιόρκου
 καὶ Διδούς φθιμένης ἐξαπάτη φρυγίῃ·
 στήσεται ἔνωπαδίως ἀλόχου, ἦν ἤπαφες, εἰκῶν
 70 σκυθρήτ' ἦδὲ λυτοὺς αἰμοβαφῆς πλοκάμους.
 "Ο,ττι τόδ' ἔστ', ἐρέεις, σύγγνωθ', ὅλου ἄξιός εἰμι·
 πάντα δ' ἴεσθ' ἐπὶ σὲ σκηπτὰ βέλη νομίσεις.
 Δὸς βραχύν, ὦ ξεῖνε, χρόνον ὀρμῇ σῇ τ' ἰδὲ πόντου.
 κέρδος γ' ἀμβολίης ἔσθ' ὁδοῦ ἀσφαλὴς.
 Μὴ φείσῃ ἐμέθεν· φεῖσαι δ' ἄρα παιδὸς Ἰούλου·
 δὴ γὰρ ἄλις σε καλεῖσθ' αἴτιον οἴτου ἐμοῦ.
 Ἀσκάνιος τί πάϊς; τί σε θεοὶ σίναντο πατρώϊοι;
 κῦμα θεοὺς κρύψει, τοὺς πυρὸς ἐξερύσας;
 ἀλλὰ σύ γ' οὐ σφε φέρεις, οὐδ', ὡς αὐχεῖς, ἐπὶ νώτων
 80 βάστασας ἱρὰ θεῶν καὶ γενέτην, δολόφρον.
 Πάντα τάδε ψεύδῃ· οὐδ' ἤρξατο σὴ γ' ἀπ' ἐμεῖο
 γλῶσσ' ἀπατᾶν· πρώτη δ' οὐκ ἐμοὶ ἄλγος ἔφυς.
 εἴρεαι, ἦ γενέτειρα καλοῦ πόθι μῖμνει Ἰούλου;
 ἔκτατ', ἐπεὶ μούνην ὤμῳ ἀνὴρ λίπε μιν·
 Ταῦτα πάρος σευ ἄκουσ' ἀπαθὴς φρένα· τῷ φλέγε νῦν με
 ἔνδικ' ἐλάσσον' ἐμῆς πείσομαι ἀμπλακίης.
 Οἶδα σάφ' ὅττι δίκην ἔργων τίνεις ἀθεμίστων·
 ἐβδόματόν σ' ἤλαυν' ἀγ' χθόνα χειμ' ἰδ' ἄλα.
 Κύμασί σ' ἐξωσθέντα βεβαίῳ δέχνυμ' ἐν ὄρμῳ·

- 90 οὐνομα δ' ὡς ἔκλυον, σκῆπτρ' ἐμὰ ὥπασά σοι·
 Αἶθε δὲ σοί γ' ἔστερξαι χαρισσαμένη τάδε μοῦνα,
 μηδ' ὤλεσσα κλέος σοὶ παραλεξαμένη!
 Ἥμαρ ἐκεῖνό μ' ἄασ', ὅτ' ἐπιβρίσας μέλας αἴφνης
 ὄμβρος ὑπ' αἰπὺ ὁμοῦ ἤλασεν ἅμμε γλάφυ.
 Φωνῆς ἤκουσ'· ὥϊσθην νύμφας ὀλολύξαι·
 σήμηναν δ' ἄρ' ἐμὸν μόρσιμον Εὐμενίδες.
 Ὡ αἰδοῖ χρανθεῖσα, δίκας πρᾶξόν με Σιχαίῳ.
 πρὸς τὸν γ' αἰσχύνης δύσμορος εἼμι πλῆη.
 Λαίνῳ εἰν ἱερῷ μοι ἀνίδρυται ἔνθα Σιχαῖος,
 100 ἔστεπται δὲ κλάδοις ἀργυφέοις τ' ἐρίοις.
 Κεῖθεν ἐγὼν ἔκλυον φωνῆς τετράκις με καλεύσης·
 λεπτόν ἀφείς ὃ φθέγμ'· “ἐλθέ, Ἐλίσσα,, φάτο.
 Οὐ δηθύνω· ἔρχομ' ὀφειλομένη σοι ἄκοιτις,
 ὀκνεῦσ' αἰδοῖ ὅμως πρῆξιος εἵνεκ' ἐμῆς.
 Ἀμπλακίην μοι ἄφες· παρά μ' ἤπαφεν ἄξιος ἀνὴρ,
 καὶ μ' ὃ γ' ἀφαιρεῖται μέμψιν ὑπερβασίης.
 Ἀθανάτη γενέτειρα, πατὴρ πρέσβυς, φίλον ἄχθος
 οὐχ, δόσαν πιστοῦ ἐλπίδα μοι πόσιος.
 Εἴ γ' ἀλιτέσθαι ἔμελλον, ἀμεμφῆς αἰτίη ἐστίν·
 110 ἦν πίστιν προσθῆς, οὐ μετάνοι' ἔπεται.
 Πρὸς βωμοῖς ἔνδον κτάμενος πόσις ἤριπεν ἱροῖς·
 τόσσης δ' ἔσχε κάσις μισθὸν ἀλιτροσύνης.
 Κάλλιπον ἐξόριος σποδιὴν πάτρην τε συνεύνου·
 λυγρὰ κέλευθα δ' ἔβην ἔχθει ἐλαυνομένη·
 Κέλσα παρ' ἀγνώτοισι φυγοῦσα κάσιν τε καὶ οἶδμα,
 ἀκτὴν τ' ἐπριάμην, ἦν σοι, ἄπιστ', ἔπορον,
 ἐνθ' ἄρα ἄστν τ' ἴδρυσά καὶ εὐρέα τείχε' ἔδειμα,
 120 ἀγχούροις Λιθύων ἐχθόμενα πτόλισιν.
 ὦδε' ἄρης· ἄρῃα γυναικὶ ξείνῃ ἐπῶρσαν·
 ἄρτι δὴ ἤρτυον ὅπλ' ἡδὲ πύλας πόλιος.
 Πολλοὶ με μνώονθ', οἳ μ' ἀγρόμενοι μέμφοντο

- ὅττι σφρων προέτις· ἀλλότριον θάλαμον.
 Τίπτε με συνδήσας ὀκνέεις παραδοῦναι Ἰάρβα;
 Παρσχοίην κε πρόφρων ἐς τὸν ἔργμα χέρας.
 Καὶ κάσις ἔστι μοι, σὺ δὴ χεῖρ ῥανθείσα συνεύνου
 αἵματι ῥανθείη κ' αὖ πάλιν ἡμετέρῳ·
 Μὴ σὺ θεοὺς λέγε, μήθ' ἂ γ' ἀφάσσων ἱρὰ μαιίνεις·
 130 οὐποτε χεῖρ ἀσεβῆς εὖ σέβει ἀθανάτους.
 Εἰ σὺ θεῶν μέλλες λάτρις ἔμμεν πῦρ προφυγόντων,
 νῦν σφε μεταγνώμη πῦρ προφυγόντας ἔχει.
 Καλλιίψεις τάχ', ἄθεσμε, καὶ ἔγκυον ἐνθάδε Διδῶ,
 μοῖρά τε σῆς σαρκὸς λήσει ἐν ἡμετέρῃ·
 πότμῳ γειναμένης προσθήσεις τλήμονα παῖδα,
 καὶ ἔτ' ἀγεννήτῳ αἴτιος οἴτου ἔση.
 Μητρί ἐγὼ μέλεος σύμφθισετ' Ἰούλου ἀδελφός,
 καὶ τίσις ἀμφοτέρους ἀρπάσει ἄμμε μία —
 Ἀλλὰ θεὸς κέλεται νεῖσθαι — αἶθ' εἵρξέ σ' ἱκέσθαι!
 140 μῆδ' αἴης Τεῦχροι τῆς Τυρίων ἐπέθαν!
 Ἦ σε θεοῦ του ἄγοντος ἐλαύνειαι ὥδ' ὑπ' ἀήταις
 καὶ δολιχὸν τρίβεις ἐν πελάγεσσι χρόνον.
 Μόχθῳ ἴσως τόσσῳ ἐς Πέργαμα χρῆν σ' ἀναπλώειν,
 εἰ τὰδ' ἐπλ' οἶα πρὶν Ἑκτορος ἐν βιότῳ.
 Οὐ πάτριον Σιμόεντ', ἀλλ' ὕδατα Θύμβριδος ἔρχη·
 ἦν δ' ἄρ' ἴκηαι, ὅπου ἴσαι, ἐχθρὸς ἔση.
 Κρυπτομένην, νῆάς τε τεὰς φεύγουσαν ἀφίξῃ
 οὐ πρότερον γαῖαν, πρὶν κέ σε γῆρας ἔλῃ·
 Μᾶλλον ἀλητὺν ἔα καὶ λαοὺς τοὺς δε δέδεξο
 150 προῖκα, κασιγνήτου τ' ὄλβον, ὃν ἐνθ' ἄγαγον.
 Ἴλιον ἐς τυρίην μᾶλλον μετένεικε πόλῃα,
 ἦν βασιλῆιον ἔχοις, σκῆπτρα νέμων ἱερά.
 Εἰ πολέμου ἔρασαι, τυτθὸς δέ σοι ἄχθετ' Ἰούλος·
 ὥς μὴ ἔχων ὀπόθεν τῇδε θρίαμβον ἄγῃ,
 ὄφρα παρῇ οἱ πάντα, παρέξομεν, ὃ πολεμήσει.

- εἰρήνης δὲ νόμους ἄστῳ τόδ' ὄπλα τ' ἔχει.
 Ἀλλὰ σὺ πρὸς μητρὸς πρὸς σοῖο θ' ἑμαίμου δῖστων,
 πρὸς θ' ἱερῶν Τροίης συμφυγάδων τε θεῶν,
 (ὥς σόοι εἶεν ὅσοι γ' ἐκ σῆς γενεῆς σοι ἔπονται,
 160 σῆς δ' ἄρης λήξας τέρμα γένοιτο δύης!
 ὥς τεὸς Ἀσκάνιος βιότου πλήσει ἑνιαυτοὺς
 καὶ μαλακὴν εὐνὴν Ἀγχίσου δοτέ' ἔχει! ,
 φεῖσαι ἐμοῦ, λίτομαι, ὅς δὴ σοι παραδίδω, αἴκου.
 Ἐν τίνι φῆς μ' ἀλιτεῖν, πλὴν ὅτι γ' ἥρασάμην;
 Οὐ φθιάς τελέθω, οὐ γείνατό μ' ἄστῳ Μυκηνῶν.
 οὐ πόσις, οὐ γενέτης ἀντίος ἤλυθέ σοι.
 Ξεινοδόκον με κάλει, εἴ σοι φέρω αἷσχος ὄμμευος·
 ἦν τεῇ ἢ Διδῶ, στέρξει ὃ βούλει ἔμην.
 Οἶδμ' εὖ γινώσκω, ὃ πρὸς ἀκτῇ ῥήγνυται Ἄφρων·
 170 σὺν καιρῷ πλωτὸν γίγνεται ἡδ' ἄπλοον.
 Εὖτ' ἔσετ' εὐπλοίη, πετάσεις τότε κάρβασ' ἀήταις·
 νῦν δ' ἐκβλητὸν ἔχει φυκία κοῦφ' ἄκατον.
 Δός μοι καιρὸν τηρῆσαι· σόος οἶδμα περήσεις·
 οὐ τότε ἔάσω ἐγὼ σ' οὐδ' ἐθέλοντα μένειν.
 Καὶ ἔταροι ποθέουσ' ἀνάπνευσιν· νηυσὶ δὲ σῆσι
 δεῖ ἀρτυνομένης παυριδίσι χρόνου.
 Ἄντ' εὐεργεσιῶν, καὶ πόρσιον εἴτι παρέξω,
 ἀντὶ γάμων αἰτῶ νῦν ὀλίγον σε χρόνον·
 Σὺν πόντῳ καὶ ἔρως προηύνεται· αὐτὰρ ὀτλεύειν
 180 σὺν χρόνῳ εὐψύχως λυγρὰ διδάσκειμ' ἔθει.
 Εἰδὲ μὴ, ἀλλ' ἔξω τόλμην ἐκχεῦαι αὐτμήν·
 νηλῆς οὐκ ἐπ' ἐμοὶ δηρὸν ἔμην δύνασαι.
 Αἶθε μευ εἰκόν' ἔλευσσεσ ὁποίῃ γ' ἐστὶ γραφούσης·
 φάσανον ἐν κόλπῳ τρώϊον ἐνθάδ' ἔχω,
 καδδὲ παρειάων ἐπὶ γυμνὸν λείβεται ὄπλον
 δάκρυ, ὃ καὶ δεύσει αἶμ' ἐμὸν ἐκ δακρύων.
 Ὡς ἐμῇ αἴσῃ ἄρηρε τεὸν τόδε δῶρον ἀτερπές!

οὐ πολλῇ τεύξεις τύμβον ἔμὸν δαπάνῃ.
οὐδ' ἄρα νῦν πρῶτον στέρνον τρωθήσεται' ἐμεῖο·

- 190 χώρῃ ἥδ' αἰνοῦ τραύματ' ἔρωτος ἔχει·
 "Ἄννα κάσις, κάσις "Ἄννα, ἐμὴν σὺ δὴ οὐ πάνυ ἄτην
 εἰδυῖ, οἷσε νέκυι λοίσθιά μοι κτέρεα·
 μηδὲ πυρὶ σμυχθείσῃ ἐπίγραφ'· Ἑλίσσα Σιχαίου.
 ἀλλ' ἔστω ἐπ' ἐμοῦ γράμμα τάφοιο τόδε·
 "Οἴτου ἀφορμὴν Αἰνείας πόρεν ἠδὲ μάχαιραν·
 χειρὶ δ' ἤϊ Διδῶ κάτθανε χρησαμένη,,

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Ζ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

Καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν νόθον ἡγεῖται ὁ Λήρσιος, εἰκάζων τοῦτο ἐξ ὧν ὁ Ὀβίδιος ἀλλαχοῦ τῶν ἑαυτοῦ ποιημάτων (amor. lib. II. eleg. 18. vers. 21—26) φησίν, ἐχόντων ὧδε.

aut, quod Penelopes verbis reddatur Ulixi
scribimus, aut lacrimas, Phylli relictæ, tuas :
quod Paris et Macareus et quod male gratus Iason
Hippolytique parens Hippolytusque legant :
quod tenens strictum Dido miserabilis ensem
dicat, et æoliæ Lesbis amica lyrae.

δῆλον γὰρ ὅτι τούτοις ἐπιστολάς τινὰς τῶν Ἡρωίδων πεποιτημένας αὐτῷ περιφραστικῶς σημαίνειν βούλεται ὁ Ὀβίδιος, ἐν αἷς καὶ ἐπιστολῇ τῆς Διδῶς. Ἐπειδὴ δὲ τὴν τῆς Διδῶς ὁ ποιητὴς περιφραστικῶς σημαίνει τοῖς δε τοῖς ῥήμασι,

quod tenens strictum Dido miserabilis ensem
dicat.

συμπεραίνει ὁ Λήρσιος ὅτι αὕτη οὐχ ἡ νῦν σωζομένη ζ'. τῶν Ἡρωίδων ἐπιστολῇ, ἀλλ' ἑτέρα τις ἐστίν εἰς ἡμᾶς οὐ περιωθεῖσα, ἣν περ ἡ Διδῶ παρ' αὐτὴν τὴν αὐτοχειρίαν (strictum tenens ensem) ὑποτίθεται γράψασα. Ἐν δὲ τῇ νῦν σωζομένῃ παρῶν ἔτι σημαίνεται ὁ Αἰνείας, ὃν ἡ Διδῶ δεομένη τε καὶ τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους καὶ τὰς ἄλλας τοῦ πράγματος δυσχερείας ὑποτυποῦσα τοῦ ἀπόπλου ἀποκωλύσαι πειρᾶται. Συλλογίζεται οὖν ἄν τις ἐκ τούτων εἰκότως πολὺ πρὸ τῆς αὐτοχειρίας τὴν εἰρημένην γραφῆναι ἐπιστολὴν. Τοιαῦτα μὲν, καθόλου εἰπεῖν, τὰ τὸν σοφὸν Λήρσιον ἀναπέψαντα οὐ γνησίαν εἶναι τὴν ζ'. τῶν Ἡρωίδων ἐπιστολὴν.

Ἀλλ' ἔμοιγε τὰ ῥήματα ἐκεῖνα τοῦ Ὀβιδίου, ἃ ἐν τῇ εἰρημένῃ Ἑλεγεῖα ἀναγιγνώσκεται, πᾶν τοῦναντίον τὴν τῆς ζ'. ἐπιστολῆς γνησιότητα δοκεῖ μαρτυρεῖν· οὐδὲ πρὸς τὰ τῆς ἐπιστολῆς ἀντιφάσκει, πλὴν εἰμὴ τις τὴν ἀντίφασιν εἴποι ἐν τούτῳ κείσθαι, ὅτι ἡ μὲν ἐπιστολὴ ἐν τῷ κόλπῳ, ἡ δὲ Ἑλεγεῖα ἐν τῇ χειρὶ ἐσπασμένον τὸ ξίφος ἐμφαίνει ἔχουσαν τὴν Διδῶ. Ἀλλ' αἱ δύο αὗται ἐννοιαὶ τὸ ἐν κόλπῳ ἐπ' αὐτοχειρίᾳ ἔχειν τὸ ξίφος καὶ τὸ ἐσπασμένον αὐτὸ κατέχειν ἐν τῇ χειρὶ οὕτως ὁμορροῦ-

σιν ἀλλήλαις, ὥστε ῥαδίᾳ ἡ τῆς ἐτέρας ἀντὶ τῆς ἐτέρας ἐν τῷ λόγῳ μεταλήψις. Ἐπειτα δὲ τί ἄτοπον ὑποθέσθαι, ὅτι ὁ Ὀβίδιος τὴν Ἑλεγειάν γραφῶν καὶ τῆς Ζ'. ἐπιστολῆς μνηεῖαν ποιούμενος ἐν αὐτῇ, τὴν μὲν ὑπόθεσιν ταύτης καθόλου εἶχεν ἐν νῷ, τῆς δὲ λέξεως, ἥ ἐκέχρητο, οὐκέτι ἐμμένητο ἐκ πολλοῦ αὐτὴν οὐκ ἀνεγνωκώς; ἢ ἔδει ἄρα τὸν ποιητὴν, ὅπποτε τι περὶ τῶν πρότερον αὐτῷ πεποιημένων πρόθοιτο γράφειν, πρὶ ὀφθαλμῶν ταῦτα ἔχειν αἰεὶ καὶ ἀναγιγνώσκειν, ὥστε μὴδ' ἐν τοῖς ἐλαχίστοις, μὴδ' ἐν τοῖς ἀδιαφόροις διαφέρειν τὰ ὕστερον γραφόμενα τῶν προτέρων;

Καὶ ἄλλα δὲ τῆς Ζ'. ἐπιστολῆς ἀπὸ δ' ἀλλήλοις ἢ τῷ ὕλῳ, ἢ ἀπίθανα καὶ διὰ τοῦτο ὀβελιστέα τῷ Ληρσίῳ δοκεῖ, ἐν οἷς τακτέον τὸ πρῶτον δίστιχον· οὐ γὰρ εἰκός, φησί, τὴν Διδῶ, αὐτίκα θανεῖσθαι μέλλουσαν, ἀκαίροις τοῦ λόγου χρῆσθαι κοσμήμασι τῷ ᾠδικῷ κύκλῳ ἐν τῷ θνήσκειν ἑαυτὴν παραβάλλουσαν. Ἐγὼ δ' ὁμολογῶ μὲν τὸν Ὀβίδιον ἐν τούτῳ οὐ τηρῆσαι τὸ πιθανόν, οὐ μέντοι γε διὰ τοῦτο νενοθεῖσθαι ἂν εἴποιμι τὴν ἐπιστολήν. Ἰσμεν γὰρ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ ἀκριβεστάτους· τῶν ποιητῶν ἔσθ' ὅτε περὶ τὴν πιθανότητα πλημμελοῦντας· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τὰ ποιήματα αὐτῶν νόθα κρινόμεθα ὀβελίζεται· ὅλον γάρ, ὡς κατ' ἄλλους μὲν κινόνας ἢ περὶ τῆς γνησιότητος κρίσις, κατ' ἄλλους δ' ἡ τεχνολογικὴ τῶν ποιημάτων ἐξέτασις γίγνεται· ὥστ' οὐτ' ἂν πάντα τὰ τεχνολογικῶς ἐξεταζόμενα ἐν πᾶσιν ἀνεπίληπτα δέκνυνται. Συγγνώτῳ κἀνταῦθα ὁ σοφὸς Λήρσιος ὑπερναντίαν αὐτῷ ἀποφῆκασθαι γνώμην τολμῶντί μοι.

¹⁻²). Κοινὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκράτει δόξα τὸν κύκνον ᾠδικὸν εἶναι καὶ μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς θρηνηδὲς τι καὶ ἀψίθυμον ἔδειν· ἀλλ' οἱ συνήθεις ἡμῖν κύκνοι οὐ φαίνονται τοῦτο ποιοῦντες. Οἱ δὲ νεώτεροι τῶν περὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν ἀσχολουμένων ἐν ταῖς ὑπαρκταῖς χώραις εἰδὸς τι κύκνου διατιτᾶσθαι φασιν, ὃν *μουσικὸν* καλοῦσι· τούτων γὰρ τῶν κύκνων πολλοὶ ὁμοῦ εἰς ὕψος αἰρόμενοι καὶ πετόμενοι θρηνώδῃ τινὰ ἤχον παρέχουσιν οἷον πόρρωθεν ἀκουσμένων σάλπιγγων.

⁴). Θεὸν τὸν ἔρωτα λέγει ἐνταῦθα, ὃν ἑαυτῇ οὐκ εὐμενῶς ἔχοντα ἡ Διδῶ εἰδοῦσα, ὅμως γ' ἐπιστέλλει τῷ Λίνεϊ, τὰ μὲν μεμφομένα, τὰ δὲ δεομένα.

¹⁰). Ὁμοίως καὶ Οὐγγίλιος Λίν. δ'. 311.

... quid sinon arma aliena, domosque
ignotas peteres!

²¹). Προήρημαι τὴν γραφὴν *omnia uterentur*. Ἐπειδὴ δὲ δυ-

νατὸν τὸ μύριον *ἢ ὡς τελικὸν ἢ ὑποθετικὸν* ἐνταῦθα ἐκδέχσθαι, δυνατόν καὶ τὸν στίχον διττῶς μεθερμηνεύσαι.

α'. ὑποθετικῶς, ὡς μοι γέγραπται ἤδη.

β'. τελικῶς ὥδε·

ὅφρα δὲ γ' εὖ ἀποδείξῃ, ἃ τ' ἠϋξασα πάντα γένηται,

23—24). Ἀπάδει ταῦτα τῷ τῆς Διδούς ἤθει, οὐ μὴν τῷ ἔθει τοῦ Ὀβιδίου· πολλὰ γὰρ τοιαῦτα (ὡς καὶ ἐν ταῖς εἰς τὴν α'. ἐπιστολὴν σημειώσεσιν ἡμῖν εἴρηται) ἐξ εὐπετείας ὁ Ὀβίδιος εὑρηται πλημμελῶν καὶ τὰς ψυχικὰς ἐαυτοῦ διαθέσεις ἢ τὰ διανοήματα τοῖς τῶν προσώπων συγγέων, ἃ φβεγγόμενα εἰσάγει ἐν τοῖς ποιήμασι.

25). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐίργιλίου·

... illum absens absentem auditque viditque.

31—32). Τὴν Κύπριν ἐπικαλεῖται ἡ Διδώ ἅτε θεὰν οὖσαν τοῦ γάμου· ἐαυτὴν δὲ τῆς Κύπριδος *κυδὸν* ὀνομάζει ὡς γαμετὴν τοῦ Αἰνείου, ὃς Ἀγγέλου καὶ Ἀφροδίτης ἦν υἱός. Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἁτέραμνον τοῦ Ἔρωτος ἀδελφὸν τὸν Αἰνείαν καλεῖ.—*Στρατιῇ σῇ δ' ἐνάρκιστος εἶμι!* γένοιτο τῶν ἐρώντων!

35). *Τοῦτο νόημα*· ἡ ἐλπίς τοῦ ἀποστῆναι τὸν Αἰνείαν τοῦ ἀπόπλου καὶ καινοῦ ἔρωτος ἀφορμὴν τῇ Διδῷ παρασχεῖν.

37—38). Παραπλήσια ταῦτα τοῖς τοῦ Οὐίργιλίου (Aen. iv. 366—367).

... sed duris genuit te cantibus horrens

Caucasus, Hyrcanaeque admorunt ubera tigres.

45—46). Οὐ τοσοῦτον, φησὶν, ἐγὼ ἄξια, εἰμί, ὥστε σε ἀπολῆσθαι φεύγοντα ἐπὶ τῶν κυμάτων! Τοιοῦτος ὁ ἔρωσ'· ὅτε μὲν γὰρ ἐπιτείνει, ὅτε δὲ ἀνίησιν, ὥσπερ ἐνταῦθα, τῆς ὀργῆς τὸν κόλλοπα· ἡ γὰρ τοῦ ἐν θαλάσῃ ἀπολλυμένου Αἰνείου εἰκὼν ταραχὴν καὶ φόβον τῇ τῆς ἐρώσεως ψυχῇ ἐνεργάζεται· διὸ ἀπὸ τῶν καταμέμψεων εἰς δεήσεις τρέπεται αὕτη, τῶν ἐν χειμῶνι κινδύνων τῆς θαλάττης ὑπομιμνήσκουσα τὸν ἐρώμενον.

54). Μεθερμήνευσα τὸν στίχον κατὰ τὴν παρὰ Βουρμάννφ γραφὴν·

expertae toties tam male credis aquae?

Εἰσὶ δ' οἱ τὸν στίχον ἀνευ ἐρωτηματικοῦ ὥδε γραπτέον εἶναι φασιν·

expertae toties te male credis aquae·

κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν μεταποιητέος ἂν εἴη ὥδε.

πειρηθεὶς δέ, κακῶς νῦν σὺ πέποιθας ἄλλι.

61). Συχνολάτῃ παρ' Ὀβιδίῳ ἡ χοῆσις κενῶν ἀντιθέσεων, αἱ δὴ, ὥσπερ παίγνια, οὐκ ὀλίγον τὴν τῆς ποιήσεως δύναμιν φθεῖρουσι.

64). Μεθρημένηυσα καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὴν γραφὴν *ferere*. Τῷ δὲ πρὸ τοῦ *ferere* τὸ *ferare* προαιρουμένῳ ἔξεστι τὸν στίχον ὥδε μεταποιῆσαι·

μᾶλλον ἔμοῖο κλύοις αἴτιος οἴτου ἔμεν.

65). Βουλομένη ἡ Διδῶ τὸν Αἰνείαν μεταπείσαι μὴ ἀπᾶραι τῆς Καρχηδόνος, φαντασίαν αὐτῷ τῶν θυελλῶν καὶ τῶν ἐν θαλάττῃ κινδύνων παρέχει. *Κλεηδὼν* δὲ πᾶσα φωνὴ λέγεται προσημασίας τινὸς ἐπιδεκτική, ἣν ἡ Διδῶ ἀποδιοπομπεῖται ἐνταῦθα, ἐν παρθέσει ἐπάγουσα·

κενὴ οἴχοιθ' ἥδε κλεηδών!

Δύναται δὲ τοῦτο ἶσον τῷ καθ' ἡμᾶς· ὃ μὴ γένοιτο!

69—70). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐίργιλίου (Aen. IV. 386).

omnibus umbra locis adero; dabis, improbe, poenas.

71). Ὁ νοῦς· ὅ,τι ἂν ἡ τὸ κακὸν τοῦτο τὸ εἰς τιμωρίαν μοι ἐπαγόμενον, ὅλου ἄξιός εἰμι· ἀλλὰ σύγγνωτέ μοι θεοί.

79—82). Οὐκ ἀληθῶς εὐσεβῆ εἶναι τὸν Αἰνείαν φησὶν ἡ Διδῶ, ἀλλὰ ψεύδεσθαι. Πῶς γὰρ ἂν εἰς θεοὺς καὶ γεννήτορα εὐσεβοῖη ὅστις ἄπιστον ἐκυτὸν τοῖς φίλοις παρέχει καὶ τοῖς εὐεργέταις ἀγνώμονα;

83). Τοῦ καλοῦ Ἰούλου μήτηρ ἡ Κρέουσά ἐστίν ἡ Πριάμου καὶ Ἑκάτης θυγάτηρ, Αἰνείου δὲ γυνή, ἡ τῆς Τροίας ἀλούσης καὶ τοῦ Αἰνείου νυκτὸς μετὰ τῶν οἰκείων διὰ τοῦ πυρός καὶ τῶν πολεμίων ἐκ τῆς πόλεως φεύγοντος, τῷ ἀνδρὶ ἐπομένῃ, ἄδηλον ὅπως ἐν τῷ σκότει ἀπαλειφθεῖσα ἀπώλετο. Ἰποπτον δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς παρίστανει ἡ Διδῶ καὶ τινα τούτου αἰτίαν ἀνάβαι βούλεται τῷ Αἰνείᾳ, ὃς ἀσφαρῶς πως τὰ κατ' αὐτὴν διηγέται ἐν Αἰνείαδι στ. 739.

substitut, erravitne via, seu lassa resedit,
incertum; nec post oculis est reddita nostris.

Φασὶ δὲ τινες τὴν Κρέουσαν ἐκ συνθήκης πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Αἰνείου ἀναιρεθῆναι, ἵνα μὴδεὶς τῶν ἐκ τοῦ Πριάμου ζῶν ὑπολειφθεῖν. Ἔοικε δὲ καὶ Πηυσάνιαις ἐν τοῖς Φωκικοῖς τῷ Οὐίργιλίῳ ἀκολουθῆσαι ἐν οἷς φησιν «ἐπὶ τῇ Κρεούσῃ λέγουσιν, ὡς ἡ θεῶν μήτηρ καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἀπὸ δουλείας Ἑλλήνων αὐτὴν ἐρύσατο.

85—86). Μεθρημένηυται μοι τὸ δίστιχον κατὰ τὴν τοῦ Βουρμάννου διόρθωσιν ἔχουσαν ὥδε·

Haec mihi narraras; nec me movere; merentem
ure! minor culpa poena futura mea est.

Βούλεται δὲ λέγειν ἡ Διδῶ· ἔδει με ἐξ αὐτῆς τῆς περὶ Κρεούσης

διηγέσεώς σου τὴν ἀπιστίαν σου συμβαλέσθαι· ἀλλ' ἐγώ γε ἐν ἡρεμίᾳ ψυχῆς ἤκουσα τὴν διήγησιν. Διὸ δικαίως με νῦν δεινῶ ἔρωτι φλέγε· τιμωρία γὰρ τοῦτό μοι ἐλάσσων τοῦ ἀμαρτήματος ἔσται.

87). Προτιμότερά μοι ἔδοξεν ἡ τοῦ χειρογράφου τοῦ Μουρετίου γραφή ἔχουσα ὧδε·

nec mihi mens dubia est quin te tua crimina damnent.

93—94). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐῆργιλίου (Aen. IV. 165 κ. ἐ.).

Speluncam Dido dux et trojanus eandem
deveniunt: prima tellus et prò nub̄a Iuno
dant signum; fulsere ignes et conscius aether
connubii, summoque ulularunt vertice nymphae.
Ille dies primus lethi primusque malorum
causa fuit.

96). Ὁ Βουρμάννος εἰκάζει ἀντὶ τοῦ *fatalis* γραπτέον εἶναι *thalamis*. Κατὰ ταύτην οὖν τὴν γραφὴν μεθερμηνευτέον τὸν στίχον ὧδε·

σήμενον δ' ἄρ' ἐμοῦς Εὐμενίδες θαλάμους·

97). *Σιχαίῳ*· ἦτοι ὑπὲρ τοῦ Σιχαίου ἀδικηθέντος ὑπ' ἐμοῦ· ἡ γὰρ δοτικὴ χαριστικὴ ἐστὶν ἐνταῦθα.

98). Προστίθεμαι τῷ ἔϊνσίῳ ἀναγινώσκοντι *ad quem* ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς χειρογράφοις *ad quas*.

99 κ. ἐ.). Μίμησις ταῦτα τῶν τοῦ Οὐῆργιλίου (ἴδε Aen. IV. 457 κ. ἐ.).

106). Ὁ νοῦς· ἔλαττον ἐκεῖνος καὶ συγγνωστότερον τοῦμόν πλημμέλημα ἀποδείκνυσι.

107—108). Ὑπεραπολογεῖται ἐκυτῆς ἡ Διδῶ παραδηλοῦσα τὰ αἰτία, δι' ἃ κουφότερον αὐτῆς γίγνεται τὸ ἀμάρτημα. Τὸ μὲν γὰρ γένος τοῦ Αἰνείου ἐκ τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης τεχθέντος ἀληθοῦς ἔρωτος ἐλπίδα ἐνεποίει αὐτῇ· ἡ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ὁσιότης πίστεως προσδοκίαν· ἡ δὲ πρὸς τὸν γηραιὸν πατέρα στοργή καὶ εὐσέβεια γνώμην δικαίαν ἐτεκμηρίου αὐτῇ καὶ εὐστάθειαν.

110). *Ἦν πίστιν προσθῆς*. ἦν προσθῆς ὅτι ὁ Αἰνείας πίστιν μοι ὑποσχόμενος οὐκ ἐτήρησεν, εὐρήσεις ὅτι τὸ πραχθὲν ὑπ' ἐμοῦ οὐκ ἔστιν ἀμάρτημα ἐπάγον μετάνοιαν.

113). *πόσις*. ὁ τῆς Διδούς ἀνὴρ Σιχαίος.

114). *κάσις*. ὁ τῆς Διδούς ἀδελφός Πυγμαλίων. Μισθὸν δὲ νοεὶ ἐνταῦθα τὸν ὑπὸ τούτου ἀρπαγέντα τοῦ Σιχαίου πλοῦτον.

118). *ἀκτῆρ τ' ἐπριάμην*. Οἱ τὴν Καρχηδόνα ὑπὸ Διδούς ἐκτίσθαι γράψαντες (Ἀππιανὸς ἐν τοῖς Καρχηδονικοῖς, Εὐστάθιος εἰς Διονύσιον τὸν περιηγητὴν, Ἡρωδιανὸς ἐν βιβλ. ε. καὶ Τίτος Λί-

εἰος ἐν βιβλ. α. κεφ. 54) συμφώνως ἱστοροῦσι τὴν Διδῶ παρὰ Ἰάρθα βασιλείῳς Γαιτούλων γῆς μέρος ἐπὶ τῆς παραλίας πρῖσθαι, ὃ δὲ ἀπὸ τοῦ γενομένου Βύρσαν κληθῆναι. Συνθέμενοι γὰρ οἱ περὶ τὴν Διδῶ πρὸς Ἰάρθαν ἀντὶ χρημάτων τοσοῦτον κτήσασθαι γῆς, ὅσον ἂν ταύρου δορὰ περιλάβοι, περιτεμόντες ταύρειον δέρμα εἰς ἱμάτια στενότατα καὶ τοῦτον περιτείναντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους χῶρον ἰκανόν εἰς τὸ κτίσαι ἀκρόπολιν περιέλαβον καὶ ταύτην *Βύρσαν* ὠνόμασαν.

139). *Ἄλλὰ θεὸς κέλεται γεῖσθαι*. Εἰρωνικῶς μνημονεύει ἐνταῦθα ἡ Διδῶ τὴν τοῦ Αἰνείου ὑποφοράν, ἥ ἐπάγει τὴν ἀρθυποφοράν.

141). *Ἦσε θεοῦ του ἄγορτος* κτλ. Εἰρωνικῶς καὶ ταῦτα λέγεται ὑπὸ τῆς Διδῶς· οὐ γὰρ πιθανόν τὸν ὑπὸ θεοῦ τιнос ἀγόμενον τοσαῦτα καὶ τοσοῦτον χρόνον πάσχειν ἐπὶ τῆς θαλάττης.

143). *Θύβριδος*. τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ τοῦ τὴν Ῥώμην παραρρέοντος· ὁ αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸν Σερούιον (εἰς βιβλ. δ'. Αἰνειαῶς) *in sacris Tiberinus, in coenolexia, Tiberis in proë-matis, Tibris vocatur*.

150). *κασιγνήτου*· τοῦ Πυγμαλίωνος. Κέχημαι δὲ τῷ προσηγορικῷ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ κυρίου ὀνόματος.

177). Μεθερμηνευταί μοι ὁ στίχος κατὰ τὴν τοῦ Οὐασσιανοῦ κώδικος γραφὴν, ἣν ὁ Βουρμάννος δοκιμάζει ἔχουσαν ὧδε·

Pro meritis et si qua tibi praebebimus ultra

179—180). Προσέτμηται τὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Βουρμάννου γραφὴν ἔχουσαν ὧδε·

*Dum freta mitescunt, et amor, dum tempore et usu
fortiter edisco tristia posse pati.*

ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα ἀρχαιότερα γραφὴ ὧδε·

*Dum freta mitescunt, et amor dum temperat usum,
fortiter ediscar ti.*

Κατὰ δὲ τὴν γραφὴν ταύτην μεθερμηνευθεὶς ἂν τὸ δίστιχον ὧδε·

“Ὅφρ’ οἶδμα πρηνέετ’, ἔρωσ τε μαλάσσεται ἔνδον,
ὁ τλεῦειν κρατερώς λυγρὰ δαήσομ’ ἔθει.

184). *φάσγαρον τρώϊον*· τὸ ὑπ’ Αἰνείου δῶρον προσενεχθὲν τῇ Διδῶ.

188). Κατὰ τὸν Βουρμάννον τὸ τοῦ κειμένου *instruis* οὐ σημαίνει *τεύχεις* ἢ *τεύξεις*, ἀλλὰ *κοσμεῖς* ἢ *κοσμήσεις*· κόσμον δὲ τοῦ τῆς Διδῶς τάφου νοητέον ἐνταῦθα τὸ τρώϊον ξίφος. Εὐχερὲς δὲ ἡ κατὰ ταύτην τὴν σημασίαν μεταβολὴ τοῦ στίχου· γραπτέον γάρ·

παύρη κοσμήσεις τύμβον ἑμὸν δαπάνη.

193). Ἔθος ἦν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τῶν τάφων τῶν γυναικῶν μόνον τὸ τοῦ ἀνδρὸς προστιθέναι ὄνομα· διὸ παρὰ Λουκανῶ (Farsal. 6'. 343).

. . . Liceat tumulo scripsisse; Catonis
Marcia.

Ἡ δὲ Διδώ, ἅτε τῷ θανόντι ἀνδρὶ οὐ πιστὴ διὰ τέλους μείνασα, κελεύει τὴν ἀδελφὴν μὴ ἐπιγράψαι τῷ τάφῳ αὐτῆς Ἑλίσσα Σιχαίου, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τέλους τῆς ἐπιστολῆς δίστιχον.

— 0 —

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ
ΒΟΥΚΟΛΙΚΑ ΤΙΝΑ ΕΙΔΥΛΛΙΑ

ΜΕΤΕΝΗΝΕΓΜΕΝΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ
ΕΙΣ ΔΩΡΙΚΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ*.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ε'. — ΔΑΦΝΙΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μοῦσος καὶ Μενάλας ποιμένες, ὁ μὲν αὐλεῖν, ὁ δὲ ᾄδειν ἄριστος, συνελθόντες, ἐπὶ τὸ ᾄσαι ἀλλήλους παρακαλοῦσι καπὶ τούτῳ δὴ εἰς τὸ ἐγγὺς ἄντρον εἰσίσσι. Πρότερος οὖν ὁ Μόψος τὸν τοῦ Δάφνιδος ἀποδύρεται θάνατον· εἶτα δὲ Μενάκλας ὥσπερ ἀποθεωθέντα ὑμνεῖ τὸν Δάφνιν. Τέλος δ' ἀλλήλους τῆς ᾠδῆς ἐπαινέσαντες καὶ δῶρα παρασχόντες ἀλλήλοις ἀπαλλάσσονται. Ἐν τούτῳ τῷ εἰδυλλίῳ, ὥσπερ δὴ καὶ ἐν ἄλλοις, ἀλληγορίαν τινὰ οἱ ἐρμηνευταὶ ἐνορῶσι· καὶ οἱ μὲν τὸν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος θάνατον καὶ τὴν αὐτοῦ ἀποθέωσιν ἐνταῦθα φασὶ τὸν Οὐίργιλιον ὑπαινίττεσθαι, οἱ δὲ Φλάκκον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, ἄλλοι δ' ἄλλους, οὐ πάνυ πιθανὰ ἔμοιγε φάσκοντες· ἐλάχιστα γὰρ ἂν τις τῶν ἐνταῦθα περὶ Δάφνιδος λεγομένων ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύσειεν, εἰς τὸν Καίσαρα ἀναφέρων· φαίνεται δὲ μᾶλλον ὁ ποιητὴς τό, τε πρῶτον καὶ τὸ δέκατον ἔνατον τῶν τοῦ Θεοκρίτου εἰδυλλίων ἀπομιμήσασθαι βουληθεῖς.

* ΣΗΜ. Τὰ δωρικῇ διαλέκτῳ ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ συντεταγμένα, συντίτταται κατὰ τὸ τοῦ Θεοκρίτου ἰδίωμα.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Ε'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΟΣ.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Τίπτ' οὐ, Μόψε, ἐπεὶ γὰρ συνήνηθόμες ἰδρίες ἄμφω
ἐμπνεῖν μὲν τὸ δόναξιν, ἐγὼ δ' ἔπε' ἀδὲ' αἰίδεν,
ἐσδόμεθ' ἐν πτελέαις καὶ ἀμμίκτοις καρύαισι;

ΜΟΥΣΟΣ.

Πρεσβυτέρῳ τοι ἐόντι πιθέσθαι χρή με, Μενάλκα,
αἶ τ' ἄρ' ὑπὸ σκιῇ εὐτρέπτῳ ζεφυρίτισιν αὔραις,
αἶ τ' ἄρα λῆς ἄντρον δύμεναι· ἴδε, ὡς τόδ' ἀραιούς
ἀμφὶ περὶ σπεῖος ἀγριάς διεχεύατο βότρυς.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Μῶνος ἐν ἀμετέροις κ' ἐρίσειέ τοι ὦρεσ' Ἀμύντας;

ΜΟΥΣΟΣ.

Πῶς οὐχ; ὅς περ καὶ Φοῖβῳ κ' ἐριδαίνοι αἰοιδάν;

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

- 10 Ἄρχεο πρᾶτος, Μόψ', εἰ ἔρωτας Φίλλυδος εἰπῆν,
Ἥ ἀρετάς Ἀλκωνος ἔχεις, ἥ νείκεα Κόδρου.
Ἄρχεο· φερβομένας δὲ φυλαξεῖ Τίτυρος αἶγας.

ΜΟΥΣΟΣ.

Μᾶλλον αἰεσῶ τῆνα, τά περ φηγῶ ἐπὶ χλωρῶ

Φλοῖφ' ἀμοιβηδὸν πρῶαν ἐνέγραφα μελίσδων.
 τύνῃ ἔπειτα κέλευε μέλος μοι ἐρίσδεν Ἀμύνταν.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Εὐκαμπῆς ἐλίκη ὅσῳ ἦσων ἔπλετ' ἐλαίας
 ὅσῳ ἐρυθροχρῶ νῆρις χθαμαλὰ ῥοδεῶνος,
 τόσῳ μοι δοκέει ἦσων τευ ἤμεν Ἀμύντας.

ΜΟΥΟΣ.

- Ἄλλ' ὦ παῖ, παῦσαι· καλὸν ἦνιδ' ὑπήνθομες ἄντρον.
 20 » Νύμφαι ἀποιχόμενον μὲρ αἰνῶ Δάφνιν ἐκλαιοι.
 » μάρτυρές ἐστ' ὕμμες, καρύαι καὶ νάματα, νύμφαις.
 » εὔτ' οἴκτιστον εἷω δέμας υἱέος ἀμφιχυθεῖσα
 » νηλειεῖς τε θεῶς καὶ τείρεα μέμφετο μάτῃρ,
 » οὔτις πασσαμένως ποίας βόας ἄμασι τήνοις
 » ψυχρὸν ἐπὶ ῥέεθρον, Δάφνι, ἄγαγεν· οὐ βοτὸν ἄλλο
 » ἐκ ποταμοῖο πῖεν τετράπουν, οὐθ' ἄφατο χόρτω.
 » Δάφνι, τὸν πότμον στοναχῆσαι φαντὶ λέοντας
 » ἄφρως καὶ δρυμοὶ καὶ ὦρεα ἀγριόεντα.
 » Δάφνις καὶ τίγρεις ὑπάγεν ζεύγλα ἐδίδαξεν
 30 » ἄρμενίας, καὶ ἄγεν θιάσως φιλοπαίγμονι Βάκχῳ,
 » καὶ μαλακοῖς φύλλοις εὐκαμπέα δούρατα κοσμήν.
 » ὡς κόσμος δένδροις ἔπλετ' οἶναρα, οἶνάσι βότρυς,
 » ταῦρος βωκολίοις καὶ ἀρούραις πίσσιν ὄμπναι,
 » τῶς τὸ τεοῖς κόσμος· τῷ ῥ' ἐξότε εἶλέ τυ Μοῖρα,
 » καὶ αὐτὰ Κυβέλα καὶ Ἀπόλλων κάλλιπον ἀγρώς.
 » Ὀλακες, αἷς κριθὰν πιστεύσαμες εὐφρεῖ ἄμμες,
 » αἶραν, ἀχρῆεν φῆτυ, βρόμον τ' ἀνιεῖσιν ἄκαρπον.
 » ἀνθ' ἀπαλῶ ἴω ἢ ναρκίσσω πυρφυρέοιο
 » ἐκφύεται σκόλυμος καὶ ἀκανθώδης παλίουρος.
 40 » ῥαίνετε γὰν φύλλοις, σκιεροῖσι πυκάζετε παγὰν
 » δένδρεσιν, ὦ νομέες. Δάφνις ταῦθ' ἔρδεν ἀνώγει.

» τεύξατε καὶ τύμβον, τύμβω δ' ἐπίθεσθε τόδ' ἄσμα.
 » Δάφνις ὅδ' ὦν ὕλαις, κλυτὸς ἔνθεν μέχρι καὶ ἄστρον,
 » καλὸν πῶν νέμων, καλλίων αὐτὸς ὀπωπᾶν.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ἦδ' ἄ, ποιμᾶν θεῆε, δοκεῖ τεὰ ἄμμι γε τοία,
 οἷος ὑπερκόπῃ ἐν ποίᾳ ὕπνος, οἷον ἐν αἰθέρι
 ἔντ' ἀκέσασθαι δίψος ἀναβλύσδοντι ῥέεθρον.
 ἦ δὴ ὁμῶς δόνακας τε διδασκάλῳ ἰσοφαρίσδεις
 καὶ φωνάν, παῖ ὄλβι'. ἐσῆ δὴ δεύτερος αὐτῷ.
 50 ἄμμες δ' ἀμὰ μέλη τάδ' ὅπωςδὴ τοι κατ' ἀμοιβὴν
 μέλψομες, ἥδ' ἐπὶ Δάφνιν ἐς πόλον ὑψὸς ἀρεῦμες.
 αἶρομες ὕψι Δάφνιν· Δάφνις φιλέεσκε καὶ ἄμμι.

ΜΟΥΟΣ.

Ἦ κεν εἶσι δῶρον τῷ δ' ἀμῖν ἄλλο τι μέσδον;
 χῶ πάϊς ἄξιός ἐπλετ' αἰοιδᾶς, καὶ τὸ μέλισμα
 ἔνδικα δὴ Στιμίκων τοῦτ' ἤνεσεν ἄμμι πάροιθε.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

» Στιλπνὸς ἀήθε' ἄνω θαυμαίνει βηλὸν Ὀλύμπῳ
 » καὶ ῥ' ὑπὸ ποσσὶν ὀρῇ νεφέλας καὶ τείρεα Δάφνις.
 » τοῦνεκ' ἐϋφροσύνα δρυμῶς ἔχει ἥδ' ἐπ' ἀρούρας,
 » Πᾶνά τε καὶ νομέας, δρυάδας τ' εἰν ὥρεσι κώρας.
 60 » Οὐ μάλοισι δόλον μέδεται λύκος, οὐκ ἐλάφοισι
 » δίκτυα· εἰράναν ἐσθλὸς φιλεῖ ἐν χθονὶ Δάφνις.
 » γαθοσύνα καὶ ὥρε' ἐς ἀστέρας ὑψὸς ἀεΐρει
 » γᾶρυν, νῦν δὴ ἄκαρπα· μέλος καὶ πέτραι ἐΐσι
 » καὶ δενδρῶνες· νῦν τῆνος θεὸς ἐντι, Μενάλκα.
 » πραῦς, Δάφνι, τεοῖς ἀγαθός τ' ἔσο· τέσσαρες ἦνι
 » βωμοὶ τᾶδε· τεινὸν δὴ, ὁμῶς δὲ θύεν δύο Βάκχῳ.
 » διπλόα τοι στασῶ νέω ἀφρίζοντα γάλακτι

- » ἀμφιετὶ σκύφρα, κρατῆρας δ' αὖ δὴ ἐλαίω.
 » θοῖαν δὲ πρᾶτον βάκχῳ πολλῶ ἱλαρύνων,
 70 » χεῖματος ἄγχι πυρός, ἐν δὲ σκιᾷ, εἰ θέρος ἐντί,
 » ἐγγχεύω κυλίκεσσ' οἶνον νέον ἡύτε νέκταρ.
 » Δαμοίτας δ' ἄσει καὶ λύκτιος ἀδύ μοι Αἰγῶν·
 » ἄλλομένους Σατύρους μιμήσεται Ἀλφεισίδοις.
 » ταῦτ' ἔσεται τοι αἰεὶ, καὶ ὅκ' ἂν τελέωμες ἑορτὰν
 » νύμφαις, καὶ ὅκ' ἀγρώς ἀγνίσδωμες μετὰ χεῖμα.
 » Ὅφρα κάπρος φιλεῖ δασέ' ὥρεα καὶ ὕδατ' ἰχθύς,
 » ὅφρα μέλισσα θύμον, τέττιξ δ' αὖ βόσκεται ἔρσαν,
 » τόφρα τεὸν μενέει κῦδος κλειῖός τε καὶ αἶνος.
 » ὥς τε γεηπόνοι ἀμφιετὶ Βάκχῳ τελέοντι.
 80 » εὐχὰς καὶ Διοῖ, τὼς εὐχὰς καὶ τὸ ἀφεξείς.

ΜΟΨΟΣ.

Τοίᾳς ἀντ' ὥδᾳς τί ἐγὼ τοι δῶρον ὀπάσσω;
 οὔτε γὰρ ὀρνυμένω με Νότῳ τόσον ἔνδοθι ῥοῖζος
 τέρπει, οὔτ' ἀκτὰν δονέον βαρὺ κύμα θαλάσσης,
 οὔτ' ἄρα πετράεντα δι' ἄγχεα ρεῖθρα ῥέοντα.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Εὐθραύστῳ τυ πάρος τούτῳ δωρήσομαι αὐλῶ.
 οὗτος ἄεισε· “ Καλῶ Κορύδων ἐπεμαίνεται Ἀλέξει·,,
 οὗτος καὶ τῇν' ἄμμι· Τίνος βοτά; ἢ Μελιβοίῳ;

ΜΟΨΟΣ.

- Καὶ τὸ γέρας λαβέ τάν δε καλαύροπα, τάν με θάμ' αἰτῶν
 οὐ λάβεν Ἀντιγένης (ἑρατὸς μὲν ἔπλετο τῆμος)
 90 ὅζοις τ' ἰσοφύεσσι καλὰν χαλκῶ τε, Μενάλκα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ε΄ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

Στίχ. 2). *Δόρα* ξ μετωνυμικῶς λέγεται ὁ αὐλός.

3). *Coruli* αἱ καλούμεναι ποντικαὶ ἢ ἡρακλεωτικαὶ καρύαι, ἥτοι αἱ καθ' ἡμᾶς λεπτοκαρύαι. Κέχρημαι δ' ἐνταῦθα τῷ τοῦ γένους ὀνόματι, τῇ τοῦ εἰδικοῦ χρήσει οὐκ ἐνδιδόντος τοῦ μέτρου.

5). *Εὐτρεπτος ταῖς τοῦ Ζεφύρου αὔραις* σκιαῶ νοεῖσθω ἢ μὴ σταθερά, ἀλλ' αἰετρεπομένη ὑπὸ τοῦ προσπνέοντος Ζεφύρου καὶ τὰ τῶν δένδρων σείοντος φύλλα.

7). ἀγριάς ἡ αὐτὴ καὶ ἀγριάμπελος, περικαλύπτουσα τὸ σπήλαιον ἐξώθεν. Ὁ δ' Ὀμηρος οὐκ ἀγριάδι, ἀλλ' ἡμερίδι τὸ τῆς Καλυψοῦς σπήλαιον περικεκαλυμμένον ἐποίησεν.

Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῦ
Ἡμερὶς ἠβώωσα· τεθῆλει δὲ σταφυλῆσι.

9). Ταῦτα ὁ Μόψος οὐ μετριοφροσύνη ἔοικε λέγειν, ὥσπερ συνειδὼς ἐαυτῷ τὴν μουσικὴν τέχνην τοῦ Ἀμύντου ἐλαττουμένῳ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰρωνικῶς, καταφρονῶν δηλονότι καὶ θρασυτήτα ἐκείνου κατηγορῶν, ὅς πρὸς τοὺς κρείσσονας καὶ πρὸς αὐτὸν Ἀπόλλωνα ἐρίζειν ἐτόλμα.

10—11). Οὐτε τοῦνομα *Φυλλίδος* ἐνταῦθα τὴν Δημοφῶντος ἐραθεῖσαν βασιλίδα τῆς Θράκης δηλοῖ, οὔτε τὸ *Κόδρος* τὸν τελευταῖον τῶν Ἀθηνῶν βασιλέα· ἀλλὰ κοινὰ ταῦτα ποιμένων ἐστὶ τῷ ποιητῇ ὀνόματα, οἷον καὶ τὸ *Ἀλκων*. Τοὺς δὲ τῆς Φυλλίδος ἔρωτας καὶ τὰς τοῦ Ἀλκωνος χάριτας καὶ τὰς τοῦ Κόδρου πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν ποιμένων ἐπὶ μουσικῇ τέχνῃ ἐριδας ὑποθέσεις βουκολικῶν ἀσμάτων γενέσθαι ὑποληπτέον.

12). *Τίτυρος*, ὄνομα ποιμενίσκου θεράποντος.

14). *Ἀμοιβηδὸν ἐνέγραφα μελίσδων*. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἀμοιβηδὸν ὁ Μόψος ᾄδεν ἕκαστον στίχον καὶ αὐτίκα τῷ φλοιῷ αὐτὸν ἐνεγράπτε.

15). Ταῦτα μετὰ χλεύης λέγεται περὶ τοῦ Ἀμύντου.

17). Ἡ ἐν τῷ κειμένῳ *Saliunca* ἄγνωστός ἐστι βοτάνη, ἕως νάρδος ἢ κελτικῇ· διὸ μεθερμηνεύων τοῦνομα κέχρημαι τῷ *ῥῆρις*, ὅτε ὡσαύτως νάρδου εἶδος σημαίνουντι.

20). Μυθικὸν ὁ Δάφνις ἔοικεν εἶναι πρόσωπον. Μυθαλογοῦσι δ' αὐτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν Ἰθαίοις ὄρεσι γεννηθῆναι, Ἐρ-

μοῦ καὶ Νύμφης υἱόν· τραφέντα δ' ὑπὸ Νυμφῶν πολλὰς μὲν κτή-
σασθαι βοῶν ἀγέλας καὶ διὰ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν βουκόλον κλη-
θῆναι, φύσεως δὲ πρὸς μουσικὴν διαφόρου τυχόντα εὐρετὴν τοῦ
βουκολικοῦ ποιήματος καὶ μέλους γενέσθαι· ὕστερον δὲ ζήλοτυπία
μῆς τῶν Νυμφῶν, ἐρασθείσης αὐτοῦ, τῆς ὁράσεως στερηθῆναι. (ἴδε
Διόδ. βιβλ. δ'. 84).

23). Μέμφεται ἡ τοῦ Δάφνιδος μήτηρ τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἄστροι,
ὡς αἴτια τῆς προώρου τοῦ υἱοῦ τελετῆς.

24). Παράβαλε τὰ τοῦ Μόσχου εἰδ. γ'. 23, 24.

Ἦρεα δ' ἔστιν ἄφωνα καὶ αἱ βόες αἱ ποτὶ ταύροις

Πλασθόμεναι γοᾶντι καὶ οὐκ ἐθέλουντι νέμεσθαι.

27, 28). Οἱ δρυμοί, φησί, καὶ τὰ ὄρη μαρτυροῦσιν, ὅτι τὸν
τοῦ Δάφνιδος θάνατον καὶ οἱ λέοντες ἐθρήνησαν· οὕτω καὶ Θεό-
κριτος α. 72.

Τῆνον χῶκ δρυμοῦ λείων ἀνέκλαυσε θανάοντα.

29). Ἐξαιρῶν τὸν Δάφνιν ὁ ποιητὴς ἕνα αὐτὸν τῶν τοῦ Βάκχου
ποιεῖ ὁπαδῶν. Ὁ δὲ στίχος 31 περίφρασις τοῦ θύρσου ἐστί.

32—35). Μίμησις ταῦτα Θεοκρίτου· εἰδ. ἡ. 79—80.

40, 41). Ἐγγὺς πηγῆς τινος ὁ τάφος τοῦ Δάφνιδος τίθεται, οὗ
εἰς τιμὴν καλοῦνται οἱ ποιμένες τὸ πέριξ ἑδαφος φύλλοις καταρρά-
ναι καὶ τὴν πηγὴν δένδροις κατασκιᾶσαι.

43, 44). Τὸ δίστιχον τοῦτο παρακαλοῦνται οἱ ποιμένες τῷ τοῦ
ἀφηρωϊσθέντος Δάφνιδος ἐπιγράψαι τάφῳ.

45—47). Παράβαλε Θεόκρ. ἡ. 82—83.

51). *Δάφνιν ἐς πόλον ὑψόσ' ἀρεῦμεν*· ἥτοι ὥσπερ ἥρωα
ἢ θεὸν εἰς οὐρανὸν μεταστάντα ὑμνήσομεν.

56—80). Ἐν τούτοις ὁ Δάφνις ὡς ἀποθεωωμένος ἤδη ὑμνεῖται·
τοιαῦτα δὲ περὶ αὐτοῦ λέγεται, οἷα εἰς τιμὴν θεῶν ἐν ἔθει ἦν λέ-
γεσθαι καὶ παρὰ τούτων τοὺς ἀνθρώπους αἰτεῖσθαι.

60, 61). Παράβαλε Θεόκρ. κδ'. 84, 85.

63). *Ὅρη ἄκαρτα* (montes intonsi) τὰ μὴ κειρόμενα, τὰ
δένδροις κομῶντα.

64). *Νῦν τῆρος θεός ἐστι, Μεγάλα*. Τῶν πετρῶν καὶ
τῶν δενδριῶν ἀκούειν δοκεῖ ὁ Μεγάλας, ταῦτα τὰ ῥήματα ἐν-
φωνούντων.

67, 68). Ὑποτυποῦνται ἐνταῦθα αἱ τῷ Δάφνιδι προσενηκτέαι λοι-
βαί. Παράβαλε Θεόκρ. ε. 53, 54.

69—73). Μίμησις ταῦτα τῶν τοῦ Θεοκρίτου ζ'. 63 κ. ε.

71). Ὁ ποιητὴς μνημονεύει ἐνταῦθα οἶνον ἀριούσιον ἐξ
Ἀριουσίας χώρας τῆς νήσου Χίου· ἀλλὰ τὸ ἐπίθετον παρελεί-

φθῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεθερμηνείᾳ διὰ τὴν τοῦ μέτρου βραχύτητα.
72). Λύκτιος ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ πόλεως Λύκτου.

74, 75). Δύο ἐνταῦθα ἐπιστημότεραι μνημονεύονται ἀγροτικαὶ ἐορταί· ἡ μὲν τῶν Νυμφῶν, ἥς ὁ χρόνος ἀδελος ἡμῖν, ἡ δὲ τῆς τῶν ἀγρῶν ἀγνίσεως, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος γιγνομένη ἐν Ρώμῃ. Σημειώ-
τέον δέ, ὅτι τὸ ὄκα εὔρηται παρὰ Θεοκρίτῳ δίχρονον ἔχον τὴν
λήγουσαν· βραχεῖαν μὲν ἐν εἰδυλ. α. 87 καὶ δ'. 21 μακράν δὲ ἐν
εἰδυλ. ἡ. 86.

85—87). Ὁ Μενάλκας πρότερος δωρεῖται τῷ Μόψῳ αὐλὸν καυ-
λοῦ κωνείου πεποιημένον· ἐπαινεῖ δὲ τοῦτον (τὸν αὐλὸν) ὡς ἄσσαντα
πρότερον δύο ἄλλα βουκολικὰ εἰδυλλία, τὸ β' καὶ γ'. Οὐίργιλίου,
ὣν τὴν ἀρχὴν παρατίθεται.

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ζ'. ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ ποιμήν διηγεῖται, ὡς τράγον ἀποπλανηθέντα τοῦ ποιμνίου ζητῶν Κορύδωνι αἰγονόμῳ καὶ Θύρσιδι ποιμένι ἐνέτυχε μέλλουσιν ἀλλήλοις ἐρίσειν περὶ ῥόδης. Δάφνιδος δὲ παρακαλοῦντος, ὃς κριτὴς τῆς ἔριδος ἦρητο, παρακαθέζετο καὶ αὐτὸς τῶν ἀσομένων ἀχροατῆς. Ὁ μὲν οὖν Κορύδων πρωτολογίαν, ὁ δὲ Θύρσις δευτερολογίαν ἐν ἀμοιβαίῳ ᾄσματι ἀνεδέξατο εἰς τετραστιχίας διηρημένῳ, ἐν ᾧ ὁ δευτερολογῶν ὁμοιά τινα ἢ ἐναντία τῷ πρωτολογοῦντι ἐπάγει. Μιμήσασθαι δ' ἐν τῷ εἰδυλλίῳ τούτῳ ἡβουλήθη ὁ Μάρων τὸ ζ'. τοῦ Θεοκρίτου· ὥστε οὐδεμίαν περιέχει ἀλληγορίαν, ὡς ὑπενόησαν οἱ ἐρμηνευταί.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Ζ'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ, ΚΟΡΥΔΩΝ, ΘΥΡΣΙΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

Δάφνις ὑπὸ ψιθύρῳ, τύχα ἐνθῶν, ἔξετο πρίνῳ·
σὺν δ' ἄρ' ἐκεῖ Κορύδων καὶ Θύρσις ποίμνι' ἔλασσαν·
Θύρσις οἷς, Κορύδων σπαργώσας οὖθατα αἶγας,
ἄμφω δὴ νεότατος ἐν ἀκμᾷ, Ἀρκάδες ἄμφω,
εἰδὸθ' ὁμῶς αὐλῇν καὶ ἀμοιβαί' αἰίδεν ἐτοίμω.
Τηνεὶ δ' ὄφρ' ἀπαλῶν αἶθρον μύρτων ἀπάλαλκον,
πλάγχθη ἐμῶν αἰγᾶν ἀνὴρ τράγος· ἀλλ' ἶδον αἶφνης
Δάφνιν· ὅ δ', ὥς μ' αὖ κεῖθι νόησεν, ἔειπ'· ἐνὶ καιρῷ
ἐνθ' ἤκεις, Μελίβοιε· τράγος σόος ἦδ' ἔριφοί τοι.

- 10 Εἰδ' ἄρα τοι σχολά ἐντι, ὑπὸ σκιᾷ ἐνθ' ἀνάπαυσαι.
Ἐνθάδε πύομενοι μόσχοι ἤζοντι δι' ἀγρῶν·
ἐνθάδε δὴ χλοερὸς δονάκεσσ' ἀπαλοῖς στέφει ὄχθος
Μίγκιος, ἐκ δ' ἱερᾶς σμᾶνος δρυὸς ἀδέα βομβεῖ.
Τί χρῆν δρᾶν; οὐκ ἦν Ἀλκίππα οὐδ' ἄρα Φυλλίς·
ἀ δ' ἔρις ἥς μεγάλα τῷ Θύρσιδι καὶ Κορύδωνι.
Παίγνια μὰν τήνων τῶν σπουδαίων προέκρινα.
Ἄρξαντ' ὧν ἐπέεσσιν ἀμοιβαίοισιν ἐρίσδεν
ἄμφω· ἀμοιβαῖά σφι κέλευον Μοῖσαι αἰίδεν,
20 ὧν ῥα τὰ μὲν Κορύδων, τὰ δ' ἀμείβετο Θύρσις ἐφεξῆς.

ΚΟΡΥΔΩΝ

Νύμφαι ἄμμι φίλαι Λειβηθρίδες ἢ μοι αἰοιδάν,
οἶαν Κόδρω ἐμῷ δωρήσατε, (ἄγχιμα Φοίβω

τῆνος ἔπεσιν ἔχει) ἥ, εἰ πάντ' οὐ δύναται πᾶς,
ἔξ ἱερᾶς πίτυος κρεμασῶ λιγὺν ἐνθάδε αὐλόν.

ΘΥΡΣΙΣ

Ποιμένες, ὦδε νέορτον ἀοιδὸν στέψατε κισσῷ,
Ἀρκάδες, ὄφρ' ὀλοῶ ῥαγέῃ φθόνῳ ἔγκατα Κόδρω·
αἶ κε δ' ὁ μ' αἰνήσῃ ὑπὲρ αἶσαν, ἐρέψατε κρᾶτα
νάρδῳ, ὄφρα κακὰ μὴ βλάβῃ γλῶσσ' ὑποφάταν.

ΚΟΡΥΔΩΝ

- 30 Τοῦτ' ἀνέθηκε Μίκων λασίῳ κάρη, Ἄρτεμι, κάπρω
μικρὸς τοι, ἐλάφῳ τε κέρα πολυόζα ταχείας.
αἶ κε τὸ δ' εὖ χωρῇ, λευκοῖο λίθῳ μετόπισθε
στασῇ, ἐρυθρῶς ἐς κνάμαν φορέοισα κοθόρνως.

ΘΥΡΣΙΣ.

Ἦ ῥ' ἀπόχρη κατ' ἔτος γλάγεος δινός τυ, Πρίαπε,
φαιστά τε ταῦτα δέχεσθ', ὄρχοιο τὸ οὔρε πενιχρῷ.
Ἰδρυσαι, ὥς ἐνέην, λίθινος νῦν· ἀλλὰ γ' ἔπειτα,
ἦν πληθύνῃ πῶν γενέθλα, χρύσεος ἔσση.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

- Νηρηΐς Γαλάτεια, ὕβλας θύμῳ ἀδυτέρα μοι,
φαιδροτέρα κύκνων, κισσῷ καλλίων λευκῷ·
άνικα τοι βόες ἐκ φορβᾶς νίσσονται ἐς αὐλιν
40 ἔμπαλιν, εἰ Κορύδων τοι μέμβλεται, ἴκεο τηνεῖ.

ΘΥΡΣΙΣ.

Εἶην δὴ βοτανᾶν σαρδῶων πικρότερός τοι,
μυρταλίδος δὲ τραχύτερος, φύκευς δὲ χερείων,
εἰ μὴ μοι τόδ' ἔτευς δοκέει δολιχώτερον ἄμαρ.
στείχετε νῦν, μάσχοι, πάλιν οἴκαδε, εἴ γέ τις αἰδώς.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

ὦ μνιαραὶ πηγαί, μαλακωτέρα, ὦ πόα, ὕπνω,
καὶ σκιᾷ ἀνδράχνα ὑπ' ἀραιᾷ ταῦτ' ἐρέφοισα·
καῦμα βοτοῖσι θέρευσ ἀπαμύνετε· ἦνθ' ἀλεεῖνὰ
ῥα· ὀφθαλμοὶ δ' οἶνας σπαργῶντι γλυκείας.

ΘΥΡΣΙΣ.

ὦδ' εἰσὶν δαῖδες καὶ ἐστία· ὦδε δὲ πλεῖστον
50 πῦρ· σταθμοὶ δὲ θυρᾶν μεμέλανται λιγνύϊ πυκνᾷ.
τόσσον δὲ ψυχρῷ ἀλεγίζομες ὦδε βορῆος,
ὅσσον περ ποίμνας λύκος, χειμάρροος ὀχθαῖν.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Ἴστανθ' ὦδε κέδροι σὺν φριξαῖς καστανέαισι.
καλὰ δ' ὑπὸ σφετέρῳ κέχυτ' αὐτόθι δένδρεϊ μᾶλα.
νῦν δὴ πάντα γελᾷ· ἄλλ' αἶ ποκα καλὸς Ἀλεξίς
ῥεα ταῦτα λίποι, καίκεν ῥέεθρ' αὖα γένοιτο.

ΘΥΡΣΙΣ.

Τέρσεται ἄγρός, βοτάναι θνάσκονθ' ὑπὸ καύματι τόσσῳ·
Βάκχος φυλλοκόμῳς κλίτεσσιν ἀναίνεται οἶνας.
Φυλλίς δ' αἶκα μόλῃ, θαλήσει πᾶν νέμος ἄμμι,
60 τερπνῷ δ' αὖτε Ζεὺς πουλὺς καταθήσεται ἐν ὄμβρῳ.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Αἰγείρος φίλα ἔντ' Ἀλκείδᾳ, οἶνας Ἰάκχῳ,
ἀ δάφνα Φοίβῳ, μύρτος καλᾷ Κυθερείᾳ,
Φυλλίδι δ' αὖ καρύαι. Ὀφρα δ' αἶ τήνᾳ πεφίλανται,
οὐ μύρτος καρύας νικαξεῖ οὐδ' ἄρα δάφνα.

ΘΥΡΣΙΣ.

Εἶν ὕλαισι πρέπει μελία, πίτυς αὖτ' ἐνὶ κάποις,

πάρ ποταμοῖς λεύκα, πεύκα δ' ἄρ' ἐπ' ὥρεσιν αἰποῖς·
 ἦν δὲ θάμ', ὦ Λυκίδα καλέ, φοιτῆς ὀψόμενός με,
 ἅ πίτυς ἐν κάποις, μελία δέ τοι εἴξει ἐν ὕλαις.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

Ταῦτ' ἔτι μέμναμαι, Θύρσιν δὲ μάταν ἐρίσαντα·
 70 ἐκ τήνω δὲ λέγεν Κορύδων Κορύδων ἔθος ἄμμι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ζ'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

στ. 1). *ψιθύρω πρίνω*. Πρίνω, οὗ τὰ φύλλα ἡρέμα ὑπ' αὐ-
ρας σειόμενα ψιθυρίζει. πρβλ. Θεόκρ. εἰδυλ. ζ'. στ. 1 κ. ε.

β). *Ἐτοίμω ἀεΐδεν ἁμοιβαῖα* παρσκευασμένοι, δι' ἀσκή-
σεως εἰς τὸ ἐν ᾧδῇ ἀλλήλους ἀμείβεσθαι.

6). *αἶθρορ ἀπαλῶρ μύρτωρ ἀπάλαλκον*. Ἐν τῇ βο-
ρεΐᾳ Ἰταλίᾳ ὑποτίθεται συνελθεῖν τοὺς ποιμένας, ὅπου, ἦρος ἀρχο-
μένου, ἱκανὸν ἔτι ψυχρὸς ἐστίν, ἀφ' οὗ τὰ ἀπαλά τῶν φυτῶν φυ-
λάσσεται, ἀχύρῳ καὶ φυλλάσι περιβαλλόμενα.

7). *Τῶρ αἰγῶρ ἄνδρα καλεῖ* τὸν τράγον κατὰ μίμνησιν
Θεοκρίτου (εἰδυλ. η'. 49).

9). *Τράγος σόος ἡδ' ἔριφοί τοι*. Ταῦτα λέγει ὁ Δάφνης
τῷ Μελίβοϊω, εὐρὼν αὐτὸς ἥδη τὸν ἀποπλανηθέντα τράγον μετὰ
τῶν ἐρίφων καὶ σώσας αὐτούς.

13). *Μίγχιος* ποταμὸς ἐγγὺς τῆς Μαντοῦας ῥέων. *Ἰερὰ*
δὲ καλεῖται ἡ δρῦς διὰ τὸ ὁμογενὲς πρὸς τὴν ἐν Δωδώνῃ.

14—16). *Ἀποθήλους καλῶ* τοὺς ἀμνοὺς ἐκείνους, οἳ περ
ἱκανῶς ἀυξηθέντες οὐκέτι χρῆζουσι τῆς ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος
τροφῆς καὶ διὰ τοῦτο τῶν μητέρων χωρίζονται. Βούλεται δ' ἐν-
ταῦθα ὁ Μελίβοιος λέγειν, ὅτι ἦν μὲν αὐτῷ ἔργα οἰκεία, σπουδῆς
πολλῆς ἄξια, οἷον δὴ τὸ τοὺς ἀποθήλους ὄμνοὺς τῶν μητέρων ἀπο-
κλείσαι ἐν μάνδρᾳ ἰδίᾳ· πλείονος δὲ λόγου ἄξια ἔδοξεν ἡ Θύρσιδος
καὶ Κορύδωνος ᾧδική πρὸς ἀλλήλους ἔρις, ἥ παρῆναι προσέλετο.
20). Ἰδε τὸ ὄνομα καὶ παρὰ Θεοκρ. ἐν εἰδυλ. δ'.

21). *Νύμφαι Λειβηθρίδες*. Οὕτω καλοῦνται ἐνταῦθα αἱ
Μοῦσαι ἀπὸ Λειβήθρου, πηγῆς καὶ ἄντρου ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος. Δυ-
νατὸν δ' υποθέσθαι καὶ ὅτι ἀντὶ τῶν Μουσῶν τὰς τοῦ Λειβήθρου
θεάς ὁ Κορύδων ἐπικαλεῖται.

22). *Κόδρος* ποιμένος ὄνομα.—*Ἀρχιμα Φοίβω τῆρος*
ἐπεσσειν ἔχει. Ὁ Κόδρος τοῖς ἄλλοις ἀοιδοῖς παραξισταζόμενος
πλησιέστατον τῷ Ἀπόλλωνι τόπον κατέχων εὐρίσκειται.

24). Ὁ νοὺς τῆς τετραστιχίας ἐστὶν ὅδε· ἡ δότε μοι, φησὶν ὁ
Κορύδων τὰς Μούσας ἐπικαλούμενος, τέχνην ᾧδικήν τῇ τοῦ Κό-
δρου ἴσῃ, ἢ τοῦ ἄδεν παντελῶς ἀποστήσομαι, τῆς ἰσῆς (τῇ Κυ-
βέλλῃ) πίτυος τὸν αὐλὸν ἐξαργτήσας.

25). Ἐαυτὸν ὁ Θύρσις ἐπαινῶν νέον καλεῖ αἰδῶν.

27). *Εἰ δ' ὃ μιν αἰροίη ὑπὲρ αἴσαν.* Φθονερὸν ὁ Θύρσις οἴεται εἶναι τὸν Κόδρον καὶ διὰ τοῦτο ἐθέλειν ἴσως ἐπαινεῖν ἑαυτὸν ὑπὲρ τὸ προσῆκον, ἵνα τῷ ὑπερμέτρῳ ἐπαινῶ καὶ τῶν ἄλλων διεγείρῃ τὸν φθόνον. Προτρέπει οὖν τοὺς ποιμένεας νάρδῳ στέψαι τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἀποτρεπτικῇ οὐσῇ τοῦ φθόνου. Δύο δ' ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου διακρίνεται νάρδου εἶδη· ἡ κελευμένη καλουμένη νάρδος, ἡ θαμνίσκος ἐστὶν ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἀλπεσι καὶ ἐτι ἐν Ἰστρίᾳ φυτόμενος, καὶ ἡ ὄρεινῇ ἢ θυλακίτις, ἢ καὶ νῆρις κέκληται, ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ φυτόμενη, φύλλα δὲ καὶ καυλοὺς ἡρυγγίῳ ὅμοια ἔχουσα.

28). *ὑποφάταν.* Ὁ ὑποφῆτης τοῦ αἰδοῦ ἐστὶ καθυπέρτερος, ὥς ἐστι γινῶναι ἐκ τῶν ἐν τῇ τετραστιχίᾳ ταύτῃ.

29—32). Τὰ ἀμοιβαία καλούμενα ἄσματα ἀσυνάρτητα συνήθως ἐστὶ καὶ ἀσυναφῆ, ἀλλοτρίαν ἀλλήλων ἔχοντα ἔννοιαν· μόνη δὲ συνάπτει αὐτὰ ἀλλήλοις ὁμοιότης τις ἐννοίας ἢ ἀντίθεσις.

— *ἦν δὲ τὸ δ' εὔ χωρῇ*· οὕτω μοι δέδοκται τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *si proprium hoc fuerit* μετενεγκεῖν διὰ τὸ πολλαπλῶν αὐτὸ ἐπιδέχεσθαι σημασίαν, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ κείμενον· ἐστὶ γὰρ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἀντωνυμίαν *hoc* εἰς τὴν εὐτυχίῃ τοῦ Μίκωνος θήραν, ἢ εἰς τὸ τοῦ Κορύδωνος ποιμνιον, ἢ εἰς τὴν ᾧδὴν ἀνενεγκεῖν, ἣν οὗτος τὰς Λειθυρίδας αἰτεῖται θεᾶς. Κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην τῆς ἀντωνυμίας *hoc* ἐκδοχὴν, ἡ ὑποθετικὴ πρότασις· *ἦν τὸ δ' εὔ χωρῇ* ἴσον δύναται τῇ *ἦν ἡ θήρα τοῦ Μίκωνος καὶ ἐν τῷ μέλλοι* ἐδευχῆς ἢ κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, *ἦν τοῦ μὲν ποιμνίου καὶ ἐν τῷ μέλλοι* ἐδθῆν· κατὰ δὲ τὴν τρίτην, *ἦν δὲ ἡ ᾧδὴ μοι κατ' εὐχῆν γένηται*. κτλ. Τὸ δὲ *στασῇ* (στ. 32) σημαίνει ἰδρυθῆσθαι ὑπ' ἐμοῦ. πρβλ. τὸ τοῦ Πλάτωνος (Φαίδρ. σελ. 215) *σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι*.

37). *Νηρηὲς Γαλάτεια.* Τὴν θαλασσίαν νύμφην Γαλάτειαν τὴν Νηρέως καὶ Δωριδὸς θυγατέρα, ἧς ὁ Πολύφημος ἠγάσθη, ὥς ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐρωμένην ὁ Κορύδων καλεῖ. Μιμνεῖται δὲ κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν Θεόκριτον (εἰδύλ. ια'. στ. 19 κ. ἐ.)—*Γάλα* δὲ ὄρος ἐστὶ Σικελίας, ἧς καὶ πόλεις τρεῖς τοῦνομα τοῦτο ἔφερον.

38). *Λευκὸς κισσὸς* εἰδός ἐστὶ κισσοῦ, ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸν μέλανα.

41). *Σαρδάς βοτάνας* νύει εἰδός τι βατραχίου ἢ αἰγολέθρου τὴν γεῦσιν δριμύτατον, δηλητηριώδες, σπασμούς ἐμποιοῦν τῷ τοῦ γευσσαμένου προσώπῳ· ὅθεν καὶ ὁ παροιμιώδης γέλως *σαρδῶριος*.

42). *Μυρταλὶς* (*ruscus*) ἡ αὐτὴ καὶ *μυρρίνα* *καρθα*, θάμνος ἀκανθώδης ἐστὶ.

44). *Εἴρετις αἰδώς*. Χαριεντίζεται ὁ Θύρσις αἰδῶ τοῖς μύσχοις, ὥσπερ δὴ τοῖς ἀνθρώποις, ὑποτιθεῖς καὶ διὰ τοῦτο κελεύων αὐτοὺς μὴ ἀναισχυντεῖν πολὺν ἤδη χόρτον ἐδηδοκότας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς νομῆς οἴκαδε ἀναστρέψαι.

45). *Πόα μαλακώτερα ὕπνω*. Πρβλ. τὸ τοῦ Θεοκρίτου (εἰδύλ. ἐ. 51)· εἴρια ὕπνω μαλακώτερα.

46). *Ταῦτα*, τὰς πηγὰς καὶ τὴν πόαν.

52). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *numerum* σημαίνει κυρίως *ἡριθμημέρον* ποιμνιον.

45—52). Σημειωτέον ὅτι ἐν μὲν τῇ τετραστιχίᾳ 45—48 τῶν πηγῶν καὶ τῆς σκιᾶς ἐν θέρει τερπνότητα ἐπαινεῖ ὁ Κορύδων, ἐν δὲ τῇ ἐπομένῃ τετραστιχίᾳ 49—52 τὴν ἐν χειμῶνι ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ πυρὸς ἡδονὴν ἐξαίρει τῷ λόγῳ ὁ Θύρσις.

53). *Φριξαὶ* λέγονται αἱ καστανεαὶ διὰ τὸν ἀκανθώδη καὶ ἐχίνοειδῆ αὐτῶν καρπὸν.

60). *Ζεὺς* σημαίνει ἐνταῦθα τὸν αἶρα, ὃν ὁ ποιητὴς ἐπὶ τῆς γῆς καταβαίνειν φησὶ γιγνόμενον ὑετόν.

65). *Πίτυς* ἡ ἥμερος ἢ κηπαία.

70). ἐκ τήνῃ δὲ λέγειν *Κορύδων Κορύδων* κτλ. ἐξ ἐκείνου, φησί, τοῦ χρόνου κλεινός μοι ὁ Κορύδων καὶ τῶν ποιμένων ἐν ᾧ δὴ ἔξοχος γέγονε· ταυτόσημον μὲν, ἀλλὰ πολλῷ χαριέστερον τὸ τοῦ Θεοκρίτου (εἰδ. ἡ. 92).

κῆκ τούτῳ Δάφνις παρὰ ποιμέσι πρῶτος ἔγεντα.

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Η΄. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΡΙΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διο ποιμένων ἄσματα, τὸ μὲν ἐκ τοῦ γ', τὸ δ' ἐκ τοῦ β'. Εἰδυλλίου τοῦ Θεοκρίτου ἀπομιμητάμενος διεξέρχεται ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ὥσπερ αὐτὸς τῶν ἁδόντων ἀκροασάμενος (στ. 1—5 καὶ 62—63). Καὶ ἐν μὲν τῷ τοῦ Δάμωνος ἄσματι (17—61) ἡ βαρεῖα ὀδύνη ποιμένος τινὸς ἐκδηλοῦται, οὐ κόρη τις Νῆσα τὸ ὄνομα τὸν ἀντεραστὴν Μόψον προεῖλετο. Ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀλφεισβοίου (στ. 64 ἕως τέλους) γυνή τις τὸν ἑαυτῆς ἔραστὴν Δάφνιν, ὑφ' οὗ ὤφετο ἐγκαταλελειφθαι, ἐπωδαῖς καὶ φαρμακείαις ἀνακαλεῖται. Τῶν εἰρημένων ἄσμάτων ἐκάτερον ἀνθυπόστατόν ἐστιν, οὐδὲ πρὸς τὸ ἕτερον ἄλλω τινὶ συνῆπται δεσμῷ, πλὴν ὅτι ἀμφοτέρω ὑπὸ ποιμένων ἄδεται, οἱ περ ἐρίζειν πρὸς ἀλλήλους εἰκάσιν. Ἐπιγέγραπται δὲ τὸ εἰδυλλιον Ἀσινίῳ Πολλίῳ (στ. 6—13) ἔτει 714 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης στρατηγοῦντι ἐν Ἰλλυρίᾳ, ὃς ἐν τῷ τότε πεζῇ τὴν Ἰστρίαν διώδευεν ἢ τὴν Ἰλλυρίαν παρέπλει, ἵνα εἰς Παρθινούς σὺν τῷ στρατῷ ἀφίκηται οὗ Πόρρω Δυρράχίου παρὰ τὰ τῆς Μακεδονίας ὄρια ἰδρυμένους. Ἐπειδὴ δ' ἐν μὲν στίχῳ 3 λυγῶν μνεῖα γίγνεται, ἐν δὲ στ. 21 αὐλοῦ, καὶ λύγκας μὲν οὐδέποτε ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι μαρτυρεῖ Πλίνιος (βιβλ. 28,8) αὐλῷ δὲ οὐδέποτε φασὶ χρήσασθαι πάλαι τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ ποιμένας, ἐν ἀλλοδαπῇ εἰκάζεται τὴν ποιμενικὴν ταύτην σκηνὴν τεθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Μάρωνος, πιθανῶς δ' ἐν Θεσσαλίᾳ, ἣ δὴ μάλιστα ἀρμόζει ἢ τοῦ Ἑσπέρου ἐν στ. 30 ἀπὸ τῆς Οἰτῆς ἀνατολὴ καὶ τὰ μαγικά ἔθιμα.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Η΄ ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΑΣΙΝΙΩ ΠΟΛΛΙΩΝΙ.

- Μοῖσαν βωτήρων, Δάμωνος ἰδ' Ἀλφεσιβοίω,
τῶς θαμάκις βοτανᾶν ἐπιλήσμων θαύμασε πόρτις,
τῶν τ' ἔκθαμβοι λύγκες ἀοιδοσύνη· ποταμοὶ τε,
τρέψαντες τῇναι σφέτερον ῥόον, οἶμον ἐπέσχον,
5 Δάμωνος Μοῖσαν μυθήσομ' ἰδ' Ἀλφεσιβοίω.
Τύνη δ', εἴτ' ἄγχουρα Τιμάωυ παίπαλα βαίνεις,
εἴθ' ἄλως Ἰλλυρίδος παρελᾶς ἄκρα, ἧ ῥά ποτ' ἄμαρ
ἔσσεθ' ὅτ' ἔργα τεοῦς κύδιστα δυνάσομ' αἶψαι;
ἧ διαφημίζαι μοι ἔπη τεὰ πᾶσαν ἄν' αἶαν
10 ἐξέσεται, Σοφοκλείω ἐπάξια μῶνα κοθόρων;
Ἐκ τεοῦ ἀρχά, ἐς τέ δ' ὁμῶς πέρας· ἄν' λίτομαί τυ,
δέξαι ἀοιδάν· δὸς δὲ περὶ κροτάφως τοι ἀνέρπεν
κισσὸν τόνδε δάφνας νικαίας ἐν κλαδέεσσιν.
Νυκτὸς ἀπ' οὐρανόθεν ψυχρὰ σκιά ἄρτι βεβάκει,
15 ἀνίχ' ἑερσάεσσ' ἀδίστα πῶεσι ποία.
Τοῖα δ' ἑρειδόμενος ἐπ' ἐλαίᾳ ἔννεπε Δάμων·
Ὅρνυσο, καὶ ἀδὺ προθέων ἄγε, Φωσφόρε, ἄμαρ.
αὐτὰρ ἐγὼ Νίσας ἀπατηθεὶς ψευδεῖ ἔρωτι
δύρομαι, ἥδ' ἐ θεώς, τῶς περ τε μάταν ἐθέμεσθα
20 μάρτυρας, ὑστάτιον νῦν θνάσκων ὦδε ποταυδῶ.
Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλή, ἀοιδᾶς.
Μαίναλον αὐδᾶέν τε νέμος πίτυάς τε λιγείας
αἶες ἔχει, καὶ ἔρωτας ἀμορβῶν αἶες ἀκούει,
Πᾶνά τε, ὃς καλάμοισιν ἐχρήσατο πρᾶτος αἰείδων·
25 Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλή, ἀοιδᾶς.

Μόψω Νῖτα σύνεισι· τί νῦν ἀνάελπτον ἐρασταίς ;
 Γρυψὶ ζευχθήσονθ' ἵπποι, αἰῶνι δ' ἐν ἄλλῳ
 σὺν κυσὶ δορκαλίδες ξυνὰν ὀησεῦνται ἄμυστιν.
 Τέμνε νέας δαΐδας· ἅ νύμφα, Μόψ'. ἄγεται τοι.

- 30 Χεῦον ἄνερ, κάρυ' ἀμφίς· ὑπέρτειλ', "Ἐσπερος Οἶτας.

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Ὡς καλῶ ἐξευξαι τὸ πόσει, ἃ πάντας ἀτίσδεις,
 καὶ φρεσσὶ στυγέεις αὐλὸν τ' ἐμὸν ἥδ' καὶ αἶγας,
 καὶ ὄφρυν λασίαν πώγωνά τε μακρὸν ἔνερθεν,

- 35 οὐδέ τιν' ἀθανάτων βροτέων κάδεσθαι οἶεις.

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς·
 Τυτθάν σ' ἀμετέρῳ σὺν ματρί ποκ' εἶδον ἐν ὄρχῳ
 ἔνδροσα μᾶλα δρέποισαν· ἐγὼ δ' ἰδὼν ἀγεμόνευον.
 Πρὸς δεκάτῳ δ' ἄρ' ἔτος βιότῳ τόκα δεύτερον ἄγον,
 40 μάρπτεν τ' εὐθλάστως τόκ' ἀπ' οὐδ' εὖ ἐσθενον ὄζως·
 χ' ὥς ἰδὼν, ὥς ὀλόμαν, ὥς μευ φρένας εἶλεν ἀλατύς !

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Νῦν ἔγνω νὸν τὸν ἔρωτα· πέτραις μιν ἐνὶ στυφελαισὶν
 ἢ Τμάρης ἢ Ῥοδόπα ἢ ἐσχάτιοι Γαράμαντες,

- 45 ἀλλότριον γενέθλας παῖδ' ἀμετέρας ἐλόχευσαν.

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Ὡμὸς ἔρωι ἐδίδαξε μιαίνειν ματέρα παίδων
 αἵματι χέρρᾶς· καὶ τὸ ἀπηνῆς ἔπλεο μᾶτερ.
 Ἄ μάτηρ νηλῆς ; ἢ ἀλιτρός μᾶλλον ὁ κῶρος ;

- 50 Ναί, ἀλιτρός τῆνος, τύ τε νηλῆς ἔπλεο, μᾶτερ.

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Αὐτόθε νῦν φεύγοι λύκος ἀμνῶς· μᾶλα φέροιεν
 χρύσεια ταὶ δρυές· ἃ κλήθρα νάρκισσον ἀνείη·
 ἰδρῶν δ' ἤλεκτρ' ἀπὸ φλοιῷ πῖα μυρῖκαι.

- 55 κύκῳ ἐρίσδοι σκῶψ. ἔοι Ὀρφεὺς Τίτυρος ἄμμιν,
 Ὀρφεὺς εἰν ὕλαις, μετὰ δελφίνεσσιν Ἀρίων.

"Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.

- Πόντος πάντα γένοιτο μέσος νῦν· χαίρετε, ὕλαι·
 Ὕρρεος ἐκ σκοπιᾶς αἰπᾶς ἐς κύμαθ' ἄλεϋμαι.
 60 Ὑστάτιον θνάσκοντος ἐμὸν τόδε λάξεο δῶρον.
 Ἀῆξον Μαιναλίας, λῆξον νῦν, αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Τόσσ' εἶπε Δάμων· ἃ δ' ἀμείψαθ' οἱ Ἀλφεσίβοιαι,
 εἶπατε, Πιερίδες· οὐ πάντες πάντα δύνανται.

ΑΛΦΕΣΙΒΟΙΟΣ.

- Ἄντλει ὕδωρ· μαλακᾷ στέφε ταινίᾳ ἐνθάδε βωμόν.
 65 αἶθε δὲ καὶ βοτάνας εὐόδμως καὶ οὔος ἄρσεν,
 ὥς μαγικοῖς ἱεροῖσι νόον πειράσομαι ἀνδρὸς
 ἐκπλῆξαι. οὐδὲν νῦν λείπεται ἢ ἐπαιδᾶ.
 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.
 Ὡδαί, ναί, κατὰγοντι καὶ ἐκ πόλῳ ἄμμι Σελάνον.
 70 ὦδαῖς καὶ Κίρκα Ὀδυσῆος ἔτρεψεν ἐταίρως.
 κῆν λειμῶσιν ὄφις ψυχρὸς χροᾶ ῥήγνυται ὦδαῖς·
 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.
 Ἀμφὶ τειν πρᾶτον τάδε τριπλόα νήμαθ' ἐλίσσω
 τρίχροα, καὶ τρίς ἄγω περὶ βωμόν κυκλόσε τόνδε
 75 εἰκόνα· ἃ θεὸς ἄδεν' ἐπ' ἀρτίῳ οὐποκ' ἀριθμῶ.
 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.
 Δεῦρ' ἄγε δεσμῶς τρεῖς, Ἀμαρυλλί, τρίχροας ἄπτε·
 ἄπτ', Ἀμαρυλλί, λέγοισα· τὰ Κύπριδος ἄμματα ἄπτω.
 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.
 80 ὥς πυρὶ τῷ αὐτῷ πηλὸς μὲν πάγνυται οὗτος,
 τάκεθ' ὅμως καρός, τὼς κάμῳ Δάφνης ἔρωτι.
 Οὐλὰς πάσσε καὶ αἶθε δάφνας λακεράς ὑπὸ πίσσα.
 Δάφνης ἐμ' αἶθι· ἐγὼ δ' αὖ τάνδ' ἐπὶ Δάφνιδι δάφναν.
 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.
 85 Ταῦτος ἔρωις Δάφνιν, οἶος, ὅκ' ἄλσεσιν ἐν βαλῆεσσι
 κῆν βάσσαις μύσχον διζημένα ἔκκοπος ἃ βοῦς
 κλίνθη ἐπὶ χλωρῷ φλόῳ ἤλεα ἄγχι ῥεέθρῳ,

οὐδ' ἄρ' ἐπερχομένας μέμνεται νυκτὸς ἀπενθῆν,
τοῖος ἔρωσ κατέχοι· μῆδ' ἄρ μελέτω μοι ἀρῆξαι.

90 "Ελκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάρνιν οἶκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

Εἴματα ταῦτα πάρος τῆνός μοι ὅπασσεν ἄπιστος,
ἀδὺ ἔθεν πίστωμα· τὰ δὴ φλιᾷ ὑπὸ τήνῃ
πιστεύω τίν, γαῖα· τὰδ' ἔγγυα Δάφνιδός ἐντι.

"Ελκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάρνιν οἶκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

95 Τὰς βοτάνας μοι τάςδ' ἰδὲ φάρμακα ταῦτ' ἀπὸ Πόντω

Μοῖρις ἔδωκ' αὐτός· φύεται δὴ πόλλ' ἐπὶ Πόντῳ.

Τοῖς θάμ' ἴδον Μοῖριν λύκος ὥς γένετ' ἡδ' ἔδου ὕλας.

τοῖς θαμὰ καὶ ψυχὰς ἴδον ἐκ τάφῳ ὥς ἀνέγροντο,
ὄμπνας θ' ὥς μετένεχθεν ἐς ἄλλας εἶδον ἀρούρας.

100 "Ελκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάρνιν οἶκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

Τὰν σποδόν, ὦ Ἀμαρυλλί, θύρασδε φέροις' ὑπὲρ ὤμων
ἐς ποταμὸν ρίψον, μῆδὲ βλέψῃς σὺ ὀπίσσω.

Δάφνιδα τοῖσιν ἔπειμ' ὥδ' ἄν τε θεῶν τ' ἀλογεῦντα.

"Ελκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάρνιν οἶκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

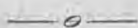
105 Ἦνι μεταξὺ φλόγας σποδὸς ἐξανέηκε τρομώδεις

αὐτομάτα, θυμέλαν μαρψάσας· αἷσιον εἶη.

Ἐντί τι, ὥς οἶφ' καὶ ὕλαξ ὕλαει ἐπὶ φλιᾷ.

Ἥ ῥά τι πιστόν; Ἥ ὅστις ἐρᾷ, φρασὶ πλάσσετ' ὀνείρωσ;

"Ισχετε· ἐκ πόλιος Δάρνις ἐρχεται· ἴσχετε· αἰοδάν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Η'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ρ. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

στ. 1—4). Τὴν ὑπερφυῆ δύνανμιν τῆς τῶν ποιμένων ᾠδῆς δη-
λῶσαι θέλων ὁ ποιητής, ἐπάγεσθαι ταύτην φησὶ καὶ τὰ κτήνη καὶ
τὰ θηρία καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὄντα.

6—13). Κελεύσει τοῦ Πολλίωνος (ἴδε στ. 11—12) τὸ βουκο-
λικὸν τοῦτο ἄσμα ὁ ποιητής συνταξάμενος προσάγει αὐτῷ καὶ
μειζῶ ἄλλα ὑπισχνεῖται πονήματα, ἐν οἷς τὰ μεγάλα αὐτοῦ πο-
λεμικὰ κατορθώματα (στ. 8) καὶ τὰς ἐξαιρέτους τραγωδίας (στ.
9) ἐξυμνῆσαι προτίθεται.

— Τὰ ἀπὸ τῶν λέξεων ἡποτε ἐν στ. 7 ἕως τῆς λέξεως πέ-
ρας ἐν στ. 11 ἐν παρενθέσει ἀναγνωστέον.

6). *Τίμανος*· ὄρος ἐπὶ τοῖς ὄρεσι τῆς Καρνικῆς μεταξὺ Ἀκυη-
λίκης καὶ Τεργέστης κείμενον.

10). *Σοφοκλείῳ ἐπάξια μῶρα κοθόρρω*. Τὰς τοῦ Πολ-
λίωνος τραγωδίας ὁ ποιητής ἐπαινῶν τῶν σοφοκλείων ἐφαμίλλους
αὐτὰς ἀποφαίνεται εἶναι.

19—20). Ὁ νοῦς ἐστὶν ὅδε. Τοὺς θεοὺς, οὓς ἐγὼ τε καὶ ἡ Νῆσα
τοῦ πιστοῦ πρὸς ἀλλήλους ἔρωτος ἐθέμεθα μάρτυρας, τελευταῖον
νῦν ἐπικαλοῦμαι.

21). *Μαίραλον* ὄρος τῆς Ἀρκαδίας ἐστὶ· διὸ *Μαίραλία*
ἀοιδὴ σκμαίνει συνεκδοχικῶς τὴν ἀρκαδικήν· αὕτη δὲ μετω-
νυμικῶς ἀντὶ τῆς ποιμενικῆς τέθεται.

22). *αὐδᾶεν ῥέμος*, ἅτε ταῖς τῶν ποιμένων ᾠδαῖς ἀντη-
χοῦν. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ αἱ πίτυες *λίγειαί* λέγονται ἢ διότι
ἔχον παρέχουσιν ὑπ' ἀνέμων σειόμεναι.

24). *ὃς καλᾶμοισιν ἐχρήσατο* κ. ἔ. ἀκριβέστερον ἂν τις
τὸ χωρίον μεθερμηνεύσειεν ὥδε· ὃς οὐκ εἶασε τοὺς καλᾶμους ἀχρή-
στους μένειν, ἀλλ' ἐχρήσατο αὐτοῖς κατασκευάσας αὐλοὺς.

26). *σύρεισι*· γάμῳ συνέρχεται.

30). *χεῦε κάρνα*. Καὶ νῦν ἔτι παρ' Ἑλλήσι νομίζεται κάρνα
ποντικὰ καὶ ἄλλ' ἅττα τρωγᾶλια ἐν τῇ τοῦ γάμου τελετῇ κατα-
χεῖν τῶν παρόντων. — *Ἴπέρτειλ*· "Ἐσπερος Οἶτας (κατὰ
λέξιν καταλείπει σοὶ τὴν Οἶτην ὁ "Ἐσπερος). Ἀλλὰ τί βούλε-
ται ἐνταῦθα ἢ Οἶτη; Παλαιὰ τις ἔοικεν εἶναι ἢ ῥῆσις, ἢ ποιητής
τις ἀρχαῖος, ἴσως τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους ἄδων,

ἐν Φθίᾳ ἐχρήσατο, καὶ ἐκεῖνου παραδοθῆναι τοῖς ἔπειτα. Συμπεραίνεται δ' ἐκ τῆς ῥήσεως ὅτι ἐσπέρας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ὥσπερ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν, τοὺς γάμους τελεῖσθαι εἴθιστο.

32). Ὡς καὶ ᾧ ἔξενξαι πόσει! εἰρωνικῶς τοῦτο εἰρηται.

37—38). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδύλ. ιά. 25—27.

41). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδ. ε'. 82.

43). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδ. γ'. 15.

44). Τμάρως· ὄρος Πείρου, ὅψ' ᾧ ἡ Δωδώνη. Ῥοδόπη δὲ ὄρος Θράκης. Γαράμαντες δὲ λαὸς Ἀφρικῆς τὰ ὑπὲρ τὴν Γαίτουλίαν νεμόμενος.

47—50). Τὰ περὶ ἰάσονος καὶ Μηδείας καὶ τῆς ὑπὸ ταύτης τῶν ιδίων τέκνων ἀναίρεσως ὑπεμφαίνει ἐνταῦθα ὁ Δάμων.

52—56). Καὶ ταῦτα εἰληπται ἐκ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλ. α. στ. 132—136. Οὐδὲν τῶν παρὰ φύσιν εἶναι φησιν, ὃ νῦν ἀπίστευτον ἂν δόξειε καὶ γενέσθαι ἀδύνατον· καὶ αὐτὸς ὁ ἀφυῆς καὶ τὴν Μουσικὴν ἀπαίδευτος Τίτυρος Ὀρφεὺς ἂν εἴη ἡμῖν ὁ μέγα τὸ πάλαι κλέος τῇ λύρᾳ κτησάμενος.

59). Ὡρεος ἐκ Σκοπιᾶς. Τὴν τῆς Λευκάδος Πέτραν, ἣν τὸ τῆς Σαπφύος πάθος δυσώνυμον τοῖς ἀνθρώποις ἐποίησεν, εἰκεν ἐν νῶ ἔχειν ἐνταῦθα ὁ Δάμων.

60). Δῶρον· τὸ ἄσμα.

64 κ. ε.). Τὸ τοῦ Ἀλφειβοίου ἄσμα κατὰ τὸ ε'. τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλλιον ὑποτετύπεται, ὃ Φαρμακεύτρια ἐπιγέγραπται. Διαιτῆσι δὲ ἡ τοῦ Δάφνιδος ἐράστρια τὰ τῆς μαγικῆς τελετῆς κελεύουσα καθαρτήριον ὕδωρ ἀντλήσαι καὶ τὸν βωμόν μαλακῇ ἐρίου ταινίᾳ στέψαι κ. τ. ε.

65). Αἱ ἐν τῷ λατινικῷ κειμένῳ *Verbenae* βοτάναι εἰσὶν ἐν ἱεροῖς τόποις φυόμεναι, κατὰ τινὰς ἡ σιδηρίτις—ἄρσεν δὲ θύος λέγεται ὁ καθαρὸς καὶ δακρύου πεπηγὸτος σχῆμα ἔχων λιθανωτός.

66). μαγικοῖς ἱεροῖς· μαγικαῖς τελεταῖς.

80—81). Ὑποληπτόν τῇ διανοίᾳ τὴν φαρμακεύτριαν δύο τοῦ Δάφνιδος εἰκόνας, τὴν μὲν πηλοῦ, τὴν δὲ κηροῦ πεπλασμένην, τῷ πυρὶ προσάγειν.

82). ὑπὸ πίσσα, καχρισμένης πίσσης.

83). ἐπὶ Δάφνιδι· ἐπὶ τῷ φλεχθῆναι ὁμοίως τὸν Δάφνιν ὑπ' ἔρωτος· ἢ ἐπὶ τῇ εἰκόνι τοῦ Δάφνιδος.

96). Πόντῳ· κατὰ σενεκδοχὴν εἰρηται ἀντὶ τῆς Κολχίδος. Περιώνυμα δ' ἦν ταύτης τὰ φάρμακα, οἷς ἡ Μῆδεια ἐχρήσατο.

101—102). Παράβαλε τὰ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλ. κδ'. στ. 91—92.

ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ
ΩΔΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΕΝ ΜΕΤΡῳ ΣΑΠΦΙΚῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗ πανήγυρις ὑπὲρ διαμονῆς καὶ ἐπιδό-
σεως τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς κατὰ χρησμούς Σιθυλλεῖους
ἰδρυθεῖσα ἐν Ῥώμῃ δι' ἐτῶν ἑκατὸν καὶ δέκα ἀνεκυκλεῖτο·
ἐτελοῦντο δ' ἐν αὐτῇ ἀγῶνες· καὶ χοροὶ δύο, ὁ μὲν παίδων,
ὁ δὲ παρθένων, τοὺς τῆς πόλεως προστατοῦντας θεούς,
Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν, ἀμοιβαίᾳ εἰώθεσαν ᾠδῇ ἀνυμνεῖν.
Τῆς εἰρημένης οὖν ἑορτῆς μελλούσης ἔπει ψλζ'. τελεσθήσε-
σθαι καὶ ἐγγὺς ἤδη οὔσης, κελεύσει Αὐγούστου, ὡς φησι Σουε-
τώνιος, τὴν ᾠδὴν ταύτην συνετάξατο ὁ Ὅρατιος. Ἔτι δὲ
καὶ τὸν νόμον αὐτῆς ἐδίδαξε, τοῦ χοροῦ διδάσκαλος καταστάς.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗΣ ΩΔΗΣ ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ.

- 1 Φοῖβε καὶ ὑλᾶν μεδέοισα Φοῖβα,
λαμπρὸν ἀγλάϊσμα πόλῳ, σεβιστοὶ
αἰῆς, ἄμμ' ὀπάσδεθ' ἅ λισσόμεσθα
τᾷδ' ἐν ἑορτᾷ,
- 2 εὖτ' ἄνωγε θέσφατ', ἔπη Σιβύλλας
παῖδας ἀγνώς σὺν λογάδεσσι κώραις
εὐμενέσσιιν ἐπταλόφῳ θεοῖσιν
ὕμνον αἰίδεν.
- 3 Φοῖβ', ὄχῳ λαμπρῷ φάος ὕψι φαίνων
καὶ πάλι κρύπτων, προΐων δέ θ' ὁ πρὶν
καὶ νέος, μὴ δὴ ποκ' ἰδοῖς τὸ Ῥώμας
ἄλλοτι μέσδον.
- 4 Ὠρίως τὸ δ' αὖτε τόκως διδοῖσα
ματέρας σάω, πολύῦμν' Ἐλευθοῖ,
εἴτε Λουκίνα κλύεν ἄδιόν τοι,
εἴτε Λοχεῖα.
- 5 Ναί, θεά, δίδου γενέθλαν· Πατρῶν δὲ
καινὰ δόγματ' ἀμφὶ γάμοιο κωρᾶν
καὶ νόμον γαμήλιον ἐμπεδοίης
εὐγονον ἄμμιν,
- 6 ὄφρ' ἐτῶν δέκ' ἡδ' ἑκατὸν καθεστῶς
κύκλος ἐνθ' ἄγῃσιν ἐσαῦθις ᾠδὰς
ἡδ' ἀέθλως ἅματ' ἐπὶ τρί' ἐξῆς
τρεῖς τ' ἐπὶ νύκτας.

- 7 Αἶ δ' αἰίδετ' ἀτρεκέ' ἄμμι, Μοῦσαι,
ὥς τέτακται τ' ἡδ' ἐπὶ γᾶς τελεῖται
πάντα, πρόσθεσθε προτέροισιν ἐσλοῖς
μόρσιμ' ὁμοῖα.
- 8 Γαῖα καρπῶς πῶεά τε τρέφοισα
στέμμ' ἄγοι Διοῖ σταχύων θερείων.
Λαῖα δ' αὖ ὕδωρ ὑγιεννὸν αὔξει
καὶ Διὸς αὔραι.
- 9 Πραῦς, εὐμενής τε βέλεμνα κρύπτων,
κλυθὶ παίδων λισσομένων, Ἄπολλον.
Ἀστέρων τὺ δ' αὖ δίκερως ἄνασσα,
κέκλυθι κωρᾶν.
- 10 Ἔργον εἰ Ῥώμα γέγον' ὕμὸν ἄδε,
εἶγε Τυρσηνᾶς στόλος ἔκετ' ἀκτὰς
τρώϊος πρᾶν, οἷς κεκέλευστο οἶκον
ἄστυ τ' ἀμεῖψαι.
- 11 Οἷς διὰ φλογῶν πόλιος κέλευθον
θῆκεν Αἰνέας παναπάμον' ἀγνός,
ἐξαλύξαις οἶτον, ἔν' ἐσλὰ λοιποῖς
πλείον' ὀπάσση,
- 12 δὴ νέρις, θεοί, δότ' ἀμεμφές ἦθος,
πραῦθύμοις δ' ἀσυχίαν γέρουσι,
πᾶσι Ῥωμαίοις δ' ἄφενος, γένος τε,
πάντα τε κόσμον.
- 13 Γοῦνος Ἀγχίσα Παφίας τε, τίων
ὑμμε βουσὶν ἀργυφέοις ἀνάσσοι,
ἐν μάχαις δεινὸς μάλα κειμένοις δὲ
ἦτις αἰές!

- 14 Γᾶ τε κῆν πόντῳ βριαρὰν χέρ' ἤδη
Μῆδος· ἦδ' Ἀλβας πελέκεις δεδοίκε·
καὶ Σκύθης οἱ γαυριῶν πάροιθε
πεῖθετ' ἰδ' Ἰνδός.
- 15 Πίστις, Εἰράνα τ' ἐπάνεισ' ἰδ' Αἰδῶς
ἅ πάρος, Τιμά τ', Ἀρετά τ' ἀκηδής·
τᾶς δ' Ἀμαλθείας κέρας αὖθις ἐσλῶν
μεστὸν ὁρᾶται.
- 16 Λαμπρότοξος μαντιπόλος τε Φοῖβος,
φίντατος κώραις ἐλικωνίδεσσι
καὶ τέχνῃ ρωννὺς ἱερᾷ νόσοισι
γυῖα μογεῦντα,
- 17 εἰ Παλάτιον ποθορῇ τόδ' εὐφρων,
εἰς νέον Ῥώμαν Λατίον τε κύκλον
εἰρύοιτ' ἐτῶν, βίον ἄμμιν αἰὲς
κρέσσον' ὀπάσδων·
- 18 Ἄ δ' ἄρ' Αὐεντῖνον ἔχει σὺν ἄλλῃ
Ἀλγίδῳ θεᾷ, ἀνέρων ἐνηγῆς
πεντεκαίδεκα κλυέτῳ λιτάων
ἡδέ τε παίδων.
- 19 ταῦτ' ἀκοῦσαι Ζᾶνα θεῶς τε πάντας
ἐλπίδ' οἴκαδ' ἀδυτάταν κομίσδω,
αἰνέειν χορὸς δεδαῶς Ἀπόλλων'
ἡδέ τε Φοῖβαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗΝ ΩΔΗΝ ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ.

στ. 5). *Ἐπη Σιβύλλας*. Τοὺς σιβυλλεῖους χρησμούς βού-
λεται λέγειν ὁ ποιητής, καθ' οὓς ἡ εκατονταετηρική ἐορτὴ ἰδρῦθῃ
καὶ τὰ κατ' αὐτὴν διεκοσμεῖτο.

6). *Δογάδας κώρας*. Τὰς παρθένους, ἐξ ὧν ὁ χορός, ἐκλε-
κτὰς ἔδει εἶναι, ἀμφιθαλεῖς τε πάσας καὶ εὐ γένους ἰκούσας. Ταῦτό
δὲ καὶ περὶ τοῦ χοροῦ τῶν ἀρρένων παίδων ῥητέον.

13—16). Τὸ ῥωμαϊκὸν ὄνομα *Lucina* ἴσον δύναται τῷ ἑλλή-
νικῳ *Λοχεία*· ἀμφοτέρω δὲ καλεῖ τὴν Ἄρτεμιν ὁ χορός.

19). *γαμήλιος νόμος* νοεῖσθω ἐνταῦθα ὁ *Ἰούλιος νόμος*
(*Lex julia*), ὃν Ἰούλιος Καῖσαρ περὶ τῆς τῶν τάξεων ἐπιγαμίας ἔθηκε.

25—26). Οὕτως ἐξεδεξάμην τὸ χωρίον Φριδερίκῳ τῷ Δοιριγγίῳ
ἐπόμενος.

29—30). *Γαῖα καρπῶς* κτλ. Ἡ Γῆ τίθεται ἐνταῦθα κατὰ
μετωνομίαν ἀντὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Εἵθιστο γὰρ τοῖς πάλαι,
ἐπ' εὐφορίᾳ εὐφρανινομένους, στεφάνους σταχυῶν χαριστήρια προσά-
γειν τῇ Δήμητρι.

33). *διχερῶς* λέγεται ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ σχήματος, ὅπερ ἐν
τῷ πρώτῳ ἀπὸ ἑνὸς καὶ νέας δεχημέρῳ φαίνεται ἔχουσα. Τοιαύτη
δ' εἰκονίζεται καὶ ἐν τοῖς νομίσμασι τοῖς εἰς μνήμην τῆς εκατον-
ταετηρικῆς ἐορτῆς χαραχθεῖσιν ἐν Ῥώμῃ.

42). *οἷς κεκέλευστο χρησμῶ τοῦ Ἀπόλλωνος*· (ἴδε Οὐέργ.
Αἰν. γ'. 94 κ. ἐ.).

49). *Γοῦρος Ἀγχίσα Παφίας τε*· νοεῖται ἐνταῦθα οὐχ
ὁ Αἰνείας, ἀλλ' ὁ ἀπὸ τούτου ἔλκων τὸ γένος Αὐγουστος, ὃν εὐ-
χεται ὁ ποιητής τῶν Ῥωμαίων ἀνάσσειν.

50). *βουσίρ ἀργυφείας*. Ἔδει κατὰ τοὺς σιβυλλεῖους χρη-
σμούς ἐν τῇ εκατονταετηρίδι ἐορτῇ βοῦς λευκοὺς Ἀπόλλωνι καὶ Ἄρ-
τέμιδι θύειν.

51—52). *κειμένοις*, τοῖς νενικημένοις. Τοῦτο κατὰ τὸν Οὐέρ-
γίλιον (Αἰν. ε'. 854) προεῖπε τῷ Αἰνείᾳ ὁ Ἀγχίσης μέλλειν ποιεῖν
τοὺς Ῥωμαίους·

parcere subjectis et debellare superbos.

54). *Ἄλβας πελέκεις*. Οὗτοι τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς σύμβο-
λον ἦσαν, ᾧ πρότερον μὲν ἐν Ἄλβᾳ ἐχρῶντα οἱ τὸ ὑπέρτατον

κράτος ἔχοντες, εἴτα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἐκείνων τὸ ἔθος παραλαβόντες.

⁵⁸). Ἀρετὰ ἀκηδῆς. Παθητικῶς ἐκδεκτέον τὸ ἐπίθετον ἀκηδῆς, ἥτοι ἐπὶ τῆς σημασίας *ἡμελημένης*, ἧς οὐδεὶς κήδεται.

^{61—72}). Ἐκότερος χορὸς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι εὐχεται τὸν τῶν Ῥωμαίων δῆμον σώζειν καὶ ὄλβον παρέχειν αὐτῷ ἐν τῷ μέλλοντι.

^{61—64}). Προσφωνεῖται ὑπὸ τοῦ χοροῦ πρότερος ὁ Ἀπόλλων, ὡς τοξότης καὶ μάντις καὶ Μουσαγέτης καὶ ἰατρός.

⁶⁵). *Εἰ Παλάτιον ποθορῇ εὐφρων*· ἥτοι εἰ εὐμενῶς προσβλέπει τὸ Παλάτιον, ὅθεν αἱ δεήσεις αὐτῷ ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἀνέπεμποντο.

^{70—71}). *Πεντεκαίδεκα ἀνέρων*. Τοσούτοις ἀνδράσιν ἀνέτεθειτο ἐν Ῥώμῃ ἡ τῶν Σιβυλλείων τήρησις, καὶ τῶν ἐκατονταετηρικῶν ἀγώνων ἐπιμέλεια.

^{73—76}). Ἐπειδὴ ἐκότερος ὁ χορὸς ἐκ διαδοχῆς τὰ ἀμοιβαῖα ᾄσεν, ἀπέρχεται τοῦ ναοῦ· ἐν δὲ τῷ ἀπέρχεσθαι ἀμφοτέροι ὁμοῦ ᾄδουσι τὴν τελευταίαν στροφὴν.

ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΣΧΙΑΛΛΕΡΟΥ

*Μετερχθὲν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ προσερχθὲν
τῇ σκιᾷ τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὴν ἑκατοῖταετηρίδα αὐτοῦ
ἰορτὴν τὴν ἐν ἔτει αὐτῷ ἐν Γερμανίᾳ τελεσθεῖσαν.*

- 1 "Ὅτ' ἐκράτεις σὺ τοῦ καλοῦ Κόσμου πάρος,
τῇ δ' ἡδονῇ ῥυτῇρι χρωμένη μόνη
ἦγες παλαιὰ φύλα καὶ τρισόλβια,
ὦ μυθόπλαστε κάλλιμ' ἀρχαία φύτλη,
χῶτε πρὶν ὑμῶν ἡ καλὴ διέπρεπε,
θεοί, λατρεία σὺν καλοῖς θρησκειύμασιν,
ἔδῃ τ' ἐκοσμεῖτ', ὠμαθουσία, τὰ σά,
ὡς εἶχεν ἄλλως τὰπὶ γῆς τότ' ἢ τανῦν!
- 2 "Ἐκρυπτε γὰρ κάλυμμα τάληθές τότε
καλῶς, βροτείας πλάσμα θελξίνου φρενός.
Ζωῆς ἅπασ' ἦν ἡ κτίσις πεπλησμένη,
τὰ νῦν δ' ἀναίσθητ' εἶχεν αἵτησιν βίου.
Τὴν δ' εὐγένειαν τῇ φύσει μείζω νέμων
ὁ νοῦς βροτοῖς νιν ἐξέφαινε φιλτέραν.
"Ιχνη δ' ἐώρων ἢ σκιὰν θεοῦ τινος
ἐν πᾶσιν ὄψεις ἰδρίες μυστηρίου.
- 3 "Ὅπου σοφοὶ νῦν οἱ φύσιν κατειδότες
φασὶ στρέφεσθαι σφαῖρον ἄψυχον πυρός,
χρυσοῦν ὁ Φοῖβος ἄρμα τέθριππον τότε
ἤλαυνε σεμνῶς ἀστιβοῦς δι' αἰθέρος.
"Ὀρη πάλαι τὰδ' ἦν Ὀρειάδων πλέα.
Δένδρω δ' ἐνώκει παντὶ νύμφη τις Δρυάς,
ἐξ ὕδατων δ' ἔβλυζε Ναϊδων καλῶν

- Ῥεΐθρων διαυγές νᾶμ' ἀφρῶδες ἐκρέον.
- 4 Ἐθελ βροθὸν ἢ δάφνη κείνη τινὰ
καλοῦσα. Σιγᾶ Τανταλὶς τῇ δ' ἐν πέτρᾳ.
Οὗτος γόους Σύριγγος ἐξηγεῖ δόναξ.
Ἄλσος δ' ὄδυρμους τοὺς Φιλομήλας ἐκθροεῖ.
ῤύαξ ἐκεῖνος θακρῦων λοιβὰς ἔχει
Δηοῦς στενούσης Περσέφασσαν τὴν κόρην.
Ἐκ γηλόφου δέ γ' ἡ Κυθήρη τοῦ πέλας
μάτην ἐφώνει, φεῦ, Ἄδωνιν τὸν φίλον.
- 5 Γένει βροτῶν ἔθ' οἱ θεοὶ συνήεσαν,
ὑπερνεφῇ λείποντες οὐρανοῦ δόμον·
ὥς ἂν δὲ Πύρρᾶς εὐφυῇ κόρην ἔλῃ,
καλαῦροφ' εἴλετ' ἐν χεροῖν Λητοῦς γόνος.
Βροτῶν ὁμοῦ, θεῶν τε χηρώων γένος
ἔρωσ συνῆπτε συγγένειαν εἰς μίαν·
Ὀνητοὶ δὲ σὺν θ' ἤρωσι κάμβρότοις θεοῖς
Πάφου τ' ἔτιον κάμαθοῦντος τὴν θεάν.
- 6 Θυώδεσι κλίνουσα πρὸς βωμοῖς γόνου
θερμῶς προσηύχεθ' ἡ καλὴ θεηπόλος·
λιτάς ἔπεμπε λαθρίας τῇ Κύπριδι,
εὐχὰς τε Χάριτι τῇ πανιμέρῳ θεᾷ.
Πόθος μεγάρων τοῦ σθένειν κἂν τοῖς ἄνω
ἔδειξεν αὐτῇ τὴν ἰσάξιον θεοῖς
τάξιν φυλάσσειν καὶ μίτραν θελκτήριον
ἱεράν, ἐλοῦσαν κάστραπηδόλον Δία.
- 7 Θεῖον τὸ πῦρ ἦν κάφθιτον τὸ Πινδάρου
σεμνοῖς ἐν ὕμνοις δωρίῳ ῥυθμῷ ῥέον,
τὸ πρὶν φλέγον φόρμιγγα τὴν Ἀρίονος
καὶ ζωοποιοῦν τὸν λίθον τοῦ Φειδίου.
Κρείττους φύσεις ὄψεις τε καλλίους πάλαι
τὸ σφῶν ἐδήλουν ἐξ ὑπερτέρων γένος.
Ἐξ οὐρανοῦ δ' ἐς τήνδε φοιτῶντες χθόνα

εὔρισκον ἄλλον οὐρανὸν θεοὶ κάτω.

- 8 Ὡς δὴ παρ' εὐνου καγαθοῦ θεοῦ τινας
 δώρημα πᾶν φύσεος ἦν τιμιώτερον.
 Καλῆς ὑφ' ἀψιδ' Ἰριδος πρὶν καλλίων
 ἄρουρ' ἔθαλλε μαργάρων πεπλησμένη.
 Ἐφαινε δ' ὄρθρον ἀγλαώτερον τότε
 Ἔως ροδόχρουν ἡμφιεσμένη πέπλον.
 Ἴει δὲ σύριγξ ἥδιον πολλῶ μέλος
 ἐν χερσὶ Πανὸς τοῦ θεοῦ τῶν ποιμένων.
- 9 Φαιδρᾶς λατρείας τῆς τότε ἦν πόρρω, θεοί,
 Σκυθρωπὸν ὄμμα ἀποχῇ τερπνῶν βίου.
 Πᾶσι προσῆκεν ὀλβίους βιοῦν τότε
 ὑμῖν γάρ ἦν πᾶς ὀλβίος πρὸς αἵματος.
 Μόνον τὸ κάλλος πᾶσιν ἦν σεπτὸν πάλαι.
 αἰσχροὺς δὲ καὶ θεὸς τις οὔτιν' ἐν βίῳ
 ἡγεῖτο ἑαυτῶ τέρψιν, ἦν περ αἰδόφρων
 Μοῦσα προηγόρευε καὶ θεὰ Χάρις.
- 10 Δόμοις ἀνάκτων ἴσ' ἐμάρμαiron νεφέ.
 Ἰσθμοῦ δ' ἐορταῖς ἐν πολυστέπτοις θαμὰ
 ὑμᾶς ἐκύνειν ἄθλος ἡρώων κλυτός,
 πρὸς τέρμα τ' ἐκράαινον οἱ πῶλοι δρόμου.
 Πέριξ δὲ βωμοῦ τοῦ πυριφλεγούς χοροὶ
 τότε εὐπλεκεῖς ἑρρύθμον εἴλισσον πόδα.
 Νίκης δ' ἐκόσμου εὐθαλεῖς κλάδοι κάρα
 ὑμῶν, κόμην τ' εὖοσμον εὐανθῇ στέφει.
- 11 Εὐασμα θύρσους χερσὶ σείοντος στρατοῦ
 ζευγὸς τε πάρδων, ἔλκον ἀγλαὰν δίφρον,
 ἡγγελλε τερψίθυμον Εὐῖον μέγαν.
 Μεθυσφαλῆς δ' ἡγεῖτο Φαῦνος σὺν φίλῳ
 σατύρῳ, σαβαὶ δ' ἥλλοντο Μαινάδες κύκλῳ,
 ὧν οἱ χοροὶ τὸν θεῖον οἶνον ηὐλόγουν
 αἰθὰς δ' ἂν εἶδες πανδόκου παρηΐδας

- φαιδρῶς καλοῦντος ἐς πόσιν τὰς θοιᾶδας.
- 12 Δεινὸν τότ' οὐδὲν τῇ κλίνῃ παρίστατο
φάντασμα τοῦ θνητκοντος· ἀλλὰ λισσιθίαν
πνοὴν φίλημ' ἄν χειλέων ἐξείλετο,
καὶ δᾶδα δαίμων ἔσθεσ' ἄν κλίνας κάτω.
Κὰν νερτέροις Θέμιστος ἀκριβῆ ζυγὸν
θνητῆς κατεῖχε θνητὸς ἐγγονος τότε.
Θρηῆνος δ' αἰδοῦ θρακὸς ἀψικάρδιος
καὶ τὰς Ἑρινῦς ἤγεν εἰς οἶκτον θεάς.
- 13 Εὐφρων ὁ νεκρὸς τὰς ἄνω τέρψεις πάλιν
εὗρισκε νέρθεν, ἡλύσιον ἥκων πέδον.
Ἐρως σύνευνον πιστὸς εὗρισκ' αὖ πάλιν
διφρηλάτης ἤλαυνεν ἡθάδα δρόμον·
εἰωθότ' ἦδε καὶ κάτω Λίνος μέλη·
Ἀλκηστιν ἀγκὰς εἶχεν Ἀδμητος πάλιν·
φίλον δ' ἐπέγνων καὶ τὸ Ὀρέστης ἐντυχών·
ιοὺς δ' ἀνεῦρε καὶ Φιλοκτήτης πικρούς.
- 14 Τοὺς τὰγαθὸν πονοῦντας ἐρῶνυ γέρα
μεῖζω τόθ', ὥστε δύσπονον τελεῖν δρόμον·
οἱ γὰρ κράτιστα δρῶντες ἐργ' ἐν τῷ βίῳ
ὑπερνεφεῖς ἤροντο πρὸς θεοὺς ἄνω.
Σιγῇ κατήνουν οἱ θεοὶ τῷ νερτέρῳ
θεῶ, θέλοντι τοὺς νεκροὺς ἄγειν πάλιν.
Ὀλυμπόθεν δὲ τοῖς πλέουσιν εὐμενῆς
ἔφαινε ναύταις ἡ Διοσκούρων δυάς.
- 15 Κάλλιστε Κόσμε! ποῦ ποτ' εἶ; παλίντροπος
ἔλθ' αὖθις ἡμῖν, ἡδὺ τῆς φύσεως ἔαρ.
Ἦπου σὸν ἔχνος ἐν μόνοις τῶν ἀσμάτων
τοῖς μυθοπλάστοις χωρίοις νῦν σώζεται.
Πένθος νεκρὸν νῦν τὸν ἀγρὸν σύμπαντ' ἔχει.
Ὁφθαλμὸς οὐμὸς οὐδέν' εἰσορᾷ θεόν.
Ἐξ εἰκόνης δὲ τῆς πάλαι ζωθαλμίου,

φεῦ, οὐδὲν ἡμῖν ἢ σκιά νῦν λείπεται.

- 16 Ἐκεῖνα τάνθη πάντ' ἀπερρώχη χαμαί,
 ψυχραῖς ἀπαυανθέντα βορρέαις πνοαῖς.
 Γένος δ' ὀλέσθαι τῶν θεῶν ἐκεῖν' ἔδει,
 ἔν' εἰς ἀπάντων κερδάνη θεῶν μόνος.
 Σκοπῶν κατηφῆς τὴν ἑναστρον ἄντυγα,
 ὄρᾱν ἐν αὐτῇ σ' οὐκ ἔχω, Φοίβη θεά.
 Καλῶν σ' ἐν ὕλαις ποντίοις τ' ἐν κύμασιν,
 Ἦχῶ μόνην, φεῦ, ἐξ ἐρημίας κλύω.

- 17 Χαρᾶς ἄγευστος, ἥς βροτοῖς ἔστ' αἰτία,
 ὕφ' ἥς ἄθελκτος οὔσα καλλονῆς αἰεί,
 πνεῦμ' ἀγνοοῦσα δ', ὧ τὸ πᾶν ἰθύνεται,
 εὐποτμος οὐ ποτ' ἐξ ἐμῆς εὐποτμίας,
 τὴν τοῦ κτίτου δ' ἄρ' οὐδάμ' εἰδυῖ' ἀξίαν,
 ἄψυχον ὡς σήμαντρον ὠρογνώμονος,
 τῷ τοῦ βάρους ἅπανα πειθαρχεῖ νόμῳ
 ἢ νῦν πνοῆς ἄμοιρος ἐκθεος¹ Φύσις.

- 18 Ἴν' ἐξαναστῇ καινόμορφος αὐριον,
 αὐτὴ τὸν αὐτῆς σήμερον τεύχει τάφον.
 Μῆνες δ' ἐλίσσοντ' ἐξελίσσονταί τ' αἰεὶ
 ταῦτοῦ π' ἐν νήτρου τοῦδ' αἰεστρεφοῦς πόλου.
 Εἰς τὴν ἀοιδῶν οἱ θεοὶ χώραν πάλιν
 ὥχοντο, Κόσμῳ τῷδ' ἅτ' οὐκ ὀνήσιμοι,
 ὅς περ θεῶν ῥυτῆρος οὐ προσδεῖτ' ἔτι,
 ἀλλ' ἐξ ἑαυτοῦ σώζετ' αἰωρούμενος.

- 19 Ὡχοντο κεῖνοι· σὺν δ' ἀπήνεγκαν καλὰ
 χυψήλα τὰ πρὶν πάντα· πᾶν μὲν ἐν φύσει
 ἀνθισμα χροιάς, πάντα δὲ ζωῆς τόνον,
 λιπόντες ἡμῖν μῦθον ἄψυχον μόνον.
 Χρόνου φυγόντες τὴν αἰεῖδιον ῥοήν,

¹ Ἐκθεος φύσις· ἐστερημένη θεῶν.

ἐνευδιῶσ' ὑπερθε Πίνδου δειράδων·
 ἃ γάρ τ' ἐν ᾠδαῖς ζῆν αἰεὶ μέλλει βροτῶν,
 δέον βίον ταῦτ' ἐκλιπεῖν τὸν ἐνθάδε.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ἈΣΜΑΤΟΣ

ΟΥ Η ΑΡΧΗ

(Μάννα μὲ τοὺς ἐννέα σου υἱούς).

- Υἱῶν σὺ μήτηρ τρεῖς τριῶν κεκλημένη
 μιᾶς τε παιδὸς φιλτάτης, ὡς ἀξία
 πολλῶν πέφηνας δακρύων ἐν μητράσιν!
 Οὐχ ἡλίου σὴν ὄμμα παμφαῆς ποτε
 5 κόρην ἐσεῖδεν, ἀλλ' ὑφ' ἐσπέρου καλῶ
 ἄστρων τ' ἔλουσες κακόμιζές νιν φάει,
 πλέκουσα χρυσοῦς ἐν δόμοισι βοστρύχους.
 Πόρρωθεν ἦκον ἐκ Βαβυλῶνος γάμον
 τὸ πρὶν ἐκείνης μνώμενοι· παῖδες μὲν οὖν
 10 ὀκτώ σ' ἀδελφὴν ἐς ξένην οὐκ ἡξίουσαν
 ἐκδόσθ'. ὁ δ' ἤθελ' ἐννατος Γεώργιος,
 ἔκδου, λέγων, ὦ μήτερ, ἐς χθόνα ξένην,
 ἔκδου Μαρίναν, ὡς ἐν ἀλλοδημίᾳ
 ὁμοῦ στέγην τε καὶ παραψυχὴν ἔχω.
 15 Ἡ δ' ἀντέλεξε “ νουνεχῆς μὲν, ὦ τέκνον,
 » αἰεὶ δοκεῖς μοι· τοῦτο δ' οὐκ ἐχεφρόνως
 » σῆς ἀμφ' ἀδελφῆς τοῦπος εἶρηκας γάμον·
 » ἦν γὰρ νόσος τις, ἥ τὸ τοῦ βίου τέλος
 » ἔλθῃ ποτ', ἥ λύπη τις ἥ δὴ χαρμονή,
 20 » τίς παῖδά μοι πόρρωθεν ὧδ' ἄξει πάλιν;

- Ὁ δὲ προθύμως μητρὶ τοῦθ' ὑπέσχετο,
 τὸν πάντ' ἀνακτα Χριστὸν ἔγγυον λόγου,
 ἁγίους δὲ πάντας μάρτυρας τούτου τιθεῖς,
 εἴ τις γένοιτο τῆς θυγατρὸς ἐν βίῳ
 25 χρεία, ξένηθεν αὐτὸς ἄξειν νιν πάλιν.
 Ἐκδημον οὖν ἐγγήμαθ' ἡ κόρη γάμον.
 Ἔτους δ' ἔπειτ' ἐλθόντος ἐχθίστου χρόνῳ
 μηνὸς τ' ὀλέθρου, παῖδας εἴλεν ἑννέα
 λοιμὸς πανώλης κάξερήμωσεν δόμον.
 30 Ἐμεινε δ' ἡ πρεσβυτίς, ὥσπερ ἐν γύα
 καλάμη καρεῖσα φύλλα καὶ στάχυν μένει.
 Ταφαῖς ἐπ' ὀκτὼ δυστάλαιν' ἐκόπτετο.
 λίθον δ' ἀνεῖχε τυμβίαν ἐπ' ἐννάτῃ,
 θροοῦσα τοῖα· « Δεῦρ' ἀνάστα μοι, τέκνον·
 35 » χρήζω Μαρίνης τῆς ἐμῆς, Γεώργιε·
 » σὺ γάρ θ' ὑπέσχου καὶ παρέσχες μοι πρόφρων
 » ἀνακτα Χριστὸν ἔγγυον τοῦ σοῦ λόγου
 » ἁγίους δὲ πάντας μάρτυρας πιστοὺς αἰεὶ
 » ξένηθεν ἄξειν αὐτὸς αὐθις παῖδ' ἐμήν,
 40 » εἴ τις γ' ἐκείνης μητέρ' εἰσέλθοι πόθος. »,
 Τοιῷ δ' ὀδυρμῷ μητρὸς ἐκ τάφου νέκυς
 τάχιστ' ἐγερθεῖς, ὥσπερ ἵππῳ μὲν νέφει
 ἐχρήσατ', ἀστροῖς δ' ὡς φαειναῖς ἡνίαις·
 μῆνην δ' ἔχων ὁμηλυν, ὠρμήθη κάσιν
 45 πόρρωθεν ἄξων μητρὶ δυστέκνῳ πάλιν.
 Πόλλ' οὖν ὑπερπτάς ὡς τάχιστ' ὄρη χθονός,
 εἰς δῶμ' ἀδελφῆς φιλτάτης ἀφίκετο.
 Τὴν δ' εὖρ' ὑπ' αὐγαῖς εὐθετίζουσαν κόμην
 λαμπρὰς σελήνης δώματος καλοῦ πάρος,
 50 καὶ νιν προσειπὼν τηλόθεν τοῖ' ἐθρόει·
 » Δεῦρ', ὦ Μαρίνα· μάμμα γὰρ χρήζει σέθεν·
 » ἡ δ' εἶπεν· αἰμοὶ· τοῦ χάριν πρὸς μητέρα,

- » ἀδελφὲ φίλταθ', ὦδ' ὀψέ μ' ἔλθων καλεῖς;
 » Εἰ μὲν πατρίδος οἶκος εὖ ἔχει, φάθι,
 55 » χρυσοῦν ἵν' ἔλθω κόσμον ἡμφιεσμένη·
 » εἰδ' αὖ κακῶς, ἄκοσμος ὦδ' ἐλεύσομαι·
 πρὸς ταῦτ' ἐκείνος· « ὡς ἔχεις, ὁδοιπόρει. »
 Τοῖν δ' οὖν ἰόντοιν ἀτραπὸν τὴν οἴκαδε,
 ὄρνιθες ἐφθέγγοντο τοιάδ' ᾠσματα·
 60 τίς νεκρὸν εἶδ' ἄγοντα καλλίστην κόρην;
 Συνῆκ' ἐκείνη καὶ κασιγνήτῳ λέγει·
 τάδ' οὐκ ἀκούεις φθέγματ' ὀρνίθων, κάσι,
 οἱ φασὶ νεκρὸν παγκάλην κόρην ἄγειν;
 Ὅ δ' εἶπεν· ὄρνεις εἰσὶν ἄδοντες μάτην.
 65 Ἐπεὶ δ' ὁδίτα προῦβάτην πορρωτέρω,
 ὄρνιθες αὐτοῖς τοιάδ' αὖ ἦδον πάλιν·
 τί τοῦθ' ὀρώμεν, ζῶσι συνδρόμους νεκρούς;
 Πάλιν δ' ἐκείνη τῷ κασιγνήτῳ λέγει·
 ὦδ' ἤν νέαν τήνδ' οὐ κλύεις τῶν ὀρνέων;
 70 ζωοῖς λεγόντων συμπορεύεσθαι νεκρούς;
 Ὅ δ' αὖ μάται' ἔφησε τοὺς ὄρνεις θροεῖν·
 Τρίτον τότε· ἠὺδα τῷ κασιγνήτῳ κόρη·
 δέδοικ', ὅτι πνεῖς θυμιάματος, κάσι.
 Ὅ δ' ἀντέφησε· χθὲς γάρ ἐς τὸν Προδρόμου
 75 ἐλθόντα ναόν, ὡς ἔθος, πρὸς ἔσπερα
 λιβάνῳ μ' ἐθυμίασε παμπόλλῳ θύτης.
 Ἰοῦσι δ' αὐτοῖς τὴν ἐδὸν πορρωτέρω
 ὄρνιθες ἄλλοι σύνθροοι μέλος τόδε
 ἦδον· μέγ' ἡμῖν, πανσθενὲς φαίνεις Θεέ,
 80 τὸ θαῦμ', ἄγοντα παγκάλην κόρην νέκυν.
 Ἦλγησεν, ὡς ἤκουσε καὶ τοῦθ' ἡ κόρη,
 κἀνήρετο, φθέγμ' ἔκλυες τὸ δ' αὖ, κάσι;
 Ποῦ σοι κόμη τ' ἔρρει τε καὶ μύσταξ δασύς;
 Ὅ δ' εἶπεν· ἐγγὺς τοῦ θανεῖν κακὴ νόσος

- 85 » συσχοῦσα πρώην μ' ἤγαγ' ἡδ' ἐθειράδος
 » ξανθῆς ἀπεψίλωσε μύστακος θ' ὁμοῦ.
 Ἐπεὶ δὲ μητρός οἶκον εἰσαφικέτην,
 θύραν μὲν εὖρον εὖ ἐπεζυγωμένην,
 θυρίδας δὲ πάσας ἐμπλεως ἀραχνίων.
- 90 Παλίμβιος δ' ἀράσσω νυκτὸς ἐν ζόφῳ
 θύρετρ' ὁ νεκρὸς ὧδ' ἐφώνει μητέρα.
 » Ἄνοιγε, μήτερ· δεῦρ' ἀνοιγε· σὴν κόρην
 » ἄγω Μαρίναν, ὡς ὑπεσχόμην ποτέ.
 Ἦ δ' ἐνδοθεν πρεσβῦτις ἀντέφη τάδε·
- 95 » Εἰ γ' εἰ Χάρων, ἀπέλθε τοῦ γ' ἐμοῦ δόμου·
 » οὐ γὰρ τέκν' ἄλλ' ἔχω σοι· πάνθ' ἐλὼν ἔβης.
 » ἐμὴ δ' ἄπεστιν ἐν ξένη χώρᾳ κόρη.
 » Ἄνοιγε, μήτερ· υἱὸς αὐτηύδα πάλιν·
 » ἄνοιγε, μήτερ· εἰμὶ σὸς Γεώργιος,
- 100 » ὅς σοι Θεὸν παρέστησ' ἔγγυον λόγου
 » ἀγίους τε πάντας μάρτυρας πιστοὺς αἰεί,
 » ἄψορρόν ἄξιον ἐκ ξένης τὴν παῖδά σοι,
 » εἴ σοι γένοιτο συμφορά τις ἐν βίῳ,
 » ἢ χαρμονή τις καὶ σ' ἔλοι παιδὸς πόθος.
- 105 » Ἦδ' ἐνδοθεν κλύουσα ταῦτα τὴν θύραν
 ὤρμησ' ἀνοῖξαι· πρὶν δὲ βῆμ' ἔξω δόμου
 οἰῆναι γεραιὸν προὔλιφ' ἡ ψυχὴ δέμας.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΛΕΞΜΑΤΟΣ

ΟΥ Η ΑΡΧΗ

(Μάννα, σοῦ λέγω, δὲν ἔμπορῶ τοὺς Τούρκους νὰ δουλεύω)

Μῆτερ ἐμὴ τριφίλητ', ὠμόφροσιν οὐκέτι Τούρκοις
δουλεύειν δύναμαι· τέτρυταί μοι κέαρ ἐνδον.

Τῷ ῥα λαβὼν ἐν χερσίν ἐμὸν τάχα πυρρόλον ὄπλον,
ζωσάμενος τ' ἄορ, ληϊστῆς ἡγεμονεύσω,
καὶ ὀρέων οἰκήσω ἐν ἄγκεσιν ὑψικαρήνων,
ἐνθα δρύεσσι θ' ὁμιλήσω καὶ θήρεσιν ὕλης,
καὶ χιόν' ἔξω χλαῖναν ἰδ' εὐδήσω ἐπὶ πέτρης,
ληϊστῶν δ' ἄρ παισὶ μετέσσομαι ἥματα πάντα.

- Μαμμίδιον, μὴ κλαῖε· ἀπέρχομαι· εὐχεο, μῆτερ,
10 πλείστους δυσμενέων με κατακτάμεν ὀξεί χαλκῶ·
ἐν δ' αὐλῇ ῥοδέην τε διάνθον¹ θ' ἡδὺ πνέοντα
χείρεσι σῆσι φύτευσον ἰδ' ἐνδυκέως ἀτίταλλε,
ἄμφότερ' ἀρδεύουσα φυτοτρόφῳ ὕδατι πηγῆς.
"Ὅφρ' οὖν θάλλει ταῦτα καὶ ἀνθοφορεῖ παρὰ δῶμα,
υἱὸς σός, μῆτερ, ζῶει καὶ μάρναται ἐχθροῖς·
ἦν δέ ποτ' ἄμμι πικρὸν καὶ μῶρσιμον ἡμαρ ἔκηται,
ὀξύ δ' ἐκεῖνα μαρανθῇ ἰδ' ἀνθεα χεύη ἔραζε,
βλήμενον ἴσθι τόθ' υἷα, καὶ εἴματα πένθυμα ἔσσαι.
Δώδεκ' ἔβησαν ἔτη καὶ τρεῖς ἐπὶ δώδεκα μῆνες,

¹ Ἡ λέξις *διανθος* οὐχ εὐρηται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ τῶν νεωτέρων ἐστὶ φυτολόγων, τὸ γένος τῶν καρποφύλλων σημαίνουσα. Τέθειται δ' ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἰδίως παρ' ἡμῖν καλουμένου *καρποφύλλου* καὶ χυδαῖκώτερον *γαροφάλλου*, ὅπερ διὰ τὸ εὐχρουν καὶ ἡδύπνουν τῶν ἀνθῶν αἱ φιλόκαλοι γυναῖκες ἐπιμελῶς ἐν ταῖς οἰκίαις φυτοκομοῦσιν. Ἐσχημάτισται δὲ ἡ λέξις κατὰ τὸ ἐν τοῖς λεξικοῖς εὐρισκόμενον *πολύανθος* = *πολυανθής*.

20 τόφρα δ' ἔθαλλε ῥοδῇ καὶ ἡδὺ ἔπνειε δίανθος.
Εἶτα ποτ' εἶαρος ὥρη, ὅτ' ὠρνυτο φωσφόρος ἡώς,
χθών δ' ἐ πόλος τ' ἐγέλα, ὀρνίθων τ' ἔθνε αἶδειν,
ἄφνω ὕπερθ' ἤστραψε καὶ ἔκτυπεν ἐν νεφέεσσι
δεινόν, σὺν δ' ἐκάλυψε πυκνὸς γνόφος αἶαν ἅπασαν.
Ἐστονάχησε ῥοδῇ καὶ δάκρυ' ἔηκε δίανθος.
ἄμφω δ' ἐξεμαράνθη ἰδ' ἄνθεα χεῦεν ἔραζε.
σὺν δ' ἄρα τοῖς μήτηρ δειλὴ χαμαὶ ἤριπεν ἄπνους.

ΩΔΑΙ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ.

Ω Δ Η

ΕΝ ΜΕΤΡΩ ΣΑΠΦΙΚΩ ΔΙΑΛΕΚΤΩ ΔΕ ΔΩΡΙΚΗ

εἰς τὴν ἡμιπεντηχορταετηρίδα ἑορτὴν τῶν ἀποβατηρίων τοῦ
 πρώην βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος, ποιηθεῖσα ἐν-
 τολῇ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου καὶ προσενεχθεῖσα
 τῷ Βασιλεῖ ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου τῶν καθηγη-
 τῶν τοῦ Παρεπιστημίου τῇ κέ'. Ἰανουαρίου ἔτει αὐγῇ'.

Ἀλλὰ παλαιὰ γὰρ εὔδει
 χάρις, ἀμνάμονες δὲ βροτοί·
 ΠΙΝΑ. ΠΘΜ. Ζ'.

Ἑλλάδ' ἀκτὶς γαθουσύνας ἐπ' αἶαν
 κίνδυνатаι πᾶσαν, λιγυρὰ δὲ μολπὰ
 Ἄργεος καθ' ἵπποβότῳ κλειννάν
 ἄόν' ὄρωρεν·
 ἔνθα γ' ἐκ Νείλῳ ρέέθρων πάροιθε
 κέλσεν εὐσέλμῳ πολύφλοισθον οἶδμα
 ναὶ Βαλίδας Δαναὸς περάσας
 οἷς σὺν ἔταισι.
 Καὶ ῥ' ἰδρεῖαν Ἰναχίδαις ἔνεικε
 Χέμμιδος πολισσονόμῳς τε θεσμῶς.
 πολλὰ δ' ἀγνώτας βιόχρηστα λαῶς
 ἔργα δίδαξε.

Τί χρέος νῦν τοσσατίαν ἀγείρει
 κείθι πληθὺν Ἑλλάδος ἐξ ἀπάσας
 ἐκκρίτων ἀνδρῶν; τί δέ τέ σφι γᾶθος
 ἦτορ ὀρίνει;
 Ἦνὶ Ναυπλίας ἀπ' ἄκρας ἐρίπνας
 βρυχίαν χαλκόστομος ὄλμος ἀχῶ
 τῇλ' ἑορτᾶς δαμοτελοῦς ἔησιν
 ἀγγελιῶτιν.

Ἦνι νηρίθμων σελάγισμα πυρσῶν
 ἄμ πόλιν τειχήρεα Ναυπλίοιο
 Ἑλλάδι φράσδει πολύευκτον ἦκειν
 πάντεσιν ἄμαρ·

πεντάκις γὰρ πέντε τέλεσσε γαῖα
 παμφαῆς πόλῳ περὶ ὄμμα κύκλῳ,
 ἔξότε σκαπτοῦχος Ὀθων ἔκελσε
 ναυπλία ἀκτᾶ,
 ὄξος ἥϋς εὐκλεέος γενέθλας
 τᾶς Βιτλεσθάχων, μεγάλ' ἅ τ' ἔρεξε,
 νῦν τε λαοῖς Βαυαρίας μεναίχμαις
 πᾶσιν ἀνάσσει.

Τίς πόκ' ἔντ' ἀνάκοος εὐρυτίμῳ
 Λουδοβίκῳ, τὸν ῥ' ἐλικωνία τε
 κοσμέει δάφνα, βασιλῆϊόν τε
 στέμμα κάρανον·

Τῷ ῥ' Ὀθων ἐκφῦς ναέταις νέοισιν
 Ἑλλάδος νέος Δαναὸς φαάνθη,
 Ἰνάχῳ ῥοὰς Πέλοπός τε νᾶσον
 τηλόθεν ἐλθῶν.

Καὶ γὰρ εἰράναν ὑπ' Ἀργῇ πολλὰ
 τλᾶσιν Ἑλλάνεσσι δίκαν τ' ἐνεικεν
 ὀρθίαν, ἐλευθερίας ἔραυνᾶς
 βάθρον ἄσειστον.

Λῦσε δ' ἔμφυλον πινυτᾶτι νεῖκος,
 ἄγριον δάκος, κραδίαν κατέσθον
 δαρὸν Ἑλλάδας, φιλότατ' Ἀχαιῶν
 φρασσὶ φυτεύσας.

Τεῦ, ἄναξ, ἑκατι καὶ Ἑλλάδ' αὖθις
 ἐκ τέφρας παντᾶ πόλιες φύονται,
 καί-τε Δηροῦς ὄῳρα γύας καλύπτει,
 χρύσεια λαῖα·

Τεῦ ἑκατι γλαυκοχρόῳ κομῶντι
 κοιλάδες καὶ κλίτεια γᾶς ἐλαία,
 εὐφρονος δέ τ' ἀμφιτέθαλεν ἔρνος
 εὐβοτρου Βάκχῳ.

Τεῦ ἑκατι δ' αὖθις ἀν' ἄλσέ ἀχῶ
 ποιμένων αὐλὸς προχέει λιγεῖαν·
 αἰπόλος δέ τ' Ἀρκαδίας ἀν' ὥρῃ
 Πανὶ χορεύει·

Τεῦ ἑκατι ναυσὶ τόσαισιν οἶδμα
 τέμνεται Αἰγαῖον τανυσσιπτέροισιν,
 ὅσσα κύκνων οὐ ποκ' ἐπλευσεν ἔθνη
 ῥεῦμα Καῖστρω·

ἀλλὰ καὶ κώρας Διός, αἳ τ' αὐτὰν
 βαρβάρων ἀτυζόμεναι ῥέεθρον
 Ἴπποκράνας κάλλιπον, Ἑλλάδ' ἐς γᾶν
 ἄγαγες αὖθις·

Παλλάδος δ' ἐν ἄστει πολυκλείτῳ
 ἀγλαὸν σφι δείμας ναόν, ἔνθα
 προσπόλως θεῶν πολέας κάλεισσας
 ἦδ' ὀδυστάς.

Χαῖρ', ἀναξ Ὀθων· τόδε δέχνυσ' εὐφρων
 προσπόλων ναῶ ἔπος ἐξ ἀπάντων,
 ἐκ φρενὸς πιστᾶς προϊόν, τεόν τε
 θῶκον ἱκάνον.

Χαῖρ', ἀναξ Ὀθων, σὺν ὁμοθρόνῳ τε
 ζᾷθι δαρὸν Ἀμαλίας τρισέπτῳ,
 σκᾶπτον αἰγλάεν σθιναραῖσιν αἰῆς
 χεῖρεσι νωμῶν.

Ω Δ Η

εἰς τὴν ἡμιπεντηκοταστηρίδα ἑορτὴν τῶν γάμων τοῦ
 πρῶτον βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος καὶ τῆς
 βασιλίσσης Ἀμαλίας τῇ α' Νοεμβρίου αὐξά.

Ἐποικήθη ἐν διαλέκτῳ Πινδαρικῇ κατὰ τὰ μέτρα τῆς Η τῶν Ὀλυμ-
 πιονικῶν Πινδάρου¹ ἐντολῇ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου.

Σ τ ρ ο φ ῆ α.

Ἀγρόταν Δίρκας ποτὶ νάμασι καὶ Κάδμου πύλαις
 στυφλὰν ὀρύσσοντα χθόνα πρὶν ποτε φαντὶ
 ἔγκασιν γὰς δηθάκι κευθομέναν φόρμιγγ' εὐπακτον ἀνευρεῖν,
 τὰν ἐλελιζομέναν αὖραις ὕπο,
 χειρὶ περ ἀθιγέα
 βροτέα, θαῦμ' ἐννέπειν,
 ἀδὲ' ἐξαχεῖν μέλητ'.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α.

Φρασσὶ δ' ἄμφ' εὐρήματι κεῖνος ἐγάθησεν λίαν,
 θαεῖτό τ' ὀφθαλμοῖς κτέανον θεοστευχές,
 τῷ τ' ἐν ἀνθρώποισιν ἐέλπετ', αἰοιδᾷς τερψινόου περ αἴδρις

¹ Περί τῶν μέτρων τῆς Η τῶν Ὀλυμπιονικῶν Πινδάρου ᾠδῆς καὶ καθόλου περὶ τῶν Πινδαρικῶν μέτρων ἴδε Βοίχχιον.

Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ὁ τὴν νεωτέραν μετρικὴν θεωρίαν τοῦ Βεστερφαλίου ἐν τοῖς κυριωτέροις ἀποδεχόμενος Ἑρρίκος Σμίδιος ἐν τῷ μετρικῷ αὐτοῦ πονήματι τῷ ἐπιγεγραμμένῳ *Eurythmie in den Chorgesängen der Griechen* δακτυλοεπιτριτικὴν ὑπολαμβάνει καὶ ὀνομάζει τὴν μορφήν τοῦ ῥυθμοῦ τῆς εἰρημένης τοῦ Πινδάρου ᾠδῆς· τὰς γὰρ στροφάς καὶ ἀντιστροφάς καὶ τὰς ἐπωδούς αὐτῆς ἐκ δακτύλων συνεστάναι φησὶν, ὧν ἡ μακρὰ συλλαβὴ οὕτω βραχύνεται, ὥστε ἁρρήτος γίγνεται· διὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν δάκτυλος τροχαίου, ἡ δὲ δακτυλικὴ διποδία — — — δευτέρου ἐπι-
 τρίτου λημβάνει μορφήν· ὅθεν τὸ εἰρημένον τοῦ ῥυθμοῦ ὀνομα.

πάμπαν ἐών, ἄπονον ὀρέψειν κλέος,
καὶ παρὰ χρυσοθρόνων
γέρας ἔξειν εὐμαρές
εὐρυτίμων κοιράνων.

Ἑπωδὸς α΄.

Ἄλλ' Ἑλλάς ὄτλον μέγαν εἶχ' ἐκ βαρβάρων,
ἄχθος ἐπαυχένιον ζεύγλας ὀχέοισ' ἀμάχου.
Πάντοθε δὲ στοναχαί τ' ὤρνυντ' αἰεὶ
καὶ γόοι· οὐδὲ μέλισμα
ἄρμενον ἀδυθρόου φόρμιγγος ἦν τότε· τοιγὰρ
ὄρνις ἀπ' αἰθέρος αἰΐξαις Διὸς εὐπτερος ἦδ' ἐξαρπάσαις
κεῖνο Μοισᾶν ὄπλον αὐτόθροον
πόλονδ' ἀναπτὰς ὥχετο.

Στροφὴ β΄.

Νῦν δέ, δουλείας ὅθ' ὑπέξ ἀλεγεινᾶς εἵρεται
παίδων ἐὼν ἀλκᾶ μεγαλῶνυμος Ἑλλάς,
δέρκεται δ' ἐλευθερίας φάος ἡμερτόν, βασιλῆϊδ' ὑπ' ἀρχᾶ
ἔμπεδον ὄλβον ἔχουσ' ἔξω κακῶν,
τίς ποτ' ἐκεῖνο πάλιν
κτέαρ οἶσει μοι θοῶν
αἰετῶν ἀδύθροον;

Ἀντιστροφὴ β΄.

Τερψιθύμου γὰρ χατέω μελιφώνων ὀργάνου
Μοισᾶν ἐκείνου, τοῦ κεν ἐς εὐφρονα ῥυθμὸν
ὕμνον ἐντείναιμι πρέποντα πάτρας σεμνοῖς βασιλεῦσιν, ἐπεῖσφι
πενταετηρίδα πέμπταν ἐκ γάμων
αἰὲν ἐλισσομένα
περὶ παγὰν φέγγεος
ἄφθιτον γὰρ πάμβοτος

Ἑπωδὸς β΄.

ἐξάνυσε σάμερον· ἀγνάν δ' Ἑλλάδος
ἐνναέταισιν ἐρρτάν χαρμῶσύναν τ' ἄγαγε.

Τίς κε χρόνος φρενὸς ἐξέλοιτ' ἐμᾶς
 ἄματος ἀγλαοκώμου
 μνᾶστιν, ὅτ' εὐκτιμένῳ γᾶς Χαυκίδος ἐν πτολιέθρῳ
 ἡμέρῳ ΑΜΑΛΙΑΣ ἀλοὺς χαριτώπιδος ἀρχὸς Ἑλλάδος,
 δλβίου γῆμεν ΟΘΩΝ ἑρατάν
 θύγατρα Χαύκων κράντορος;

Στρωφὴ γ'.

Πλῆτο μὲν σεμνὸς δόμος ἰθυδίκα Χαύκων ἀγοῦ
 παῶν τε καὶ ξεινῶν, οἱ ἐς εὐφρονα πολλοὶ
 ἤλυθον γάμου τελετάν· περὶ δὲ στείνοντο πόλῃος ἀγυαὶ
 ὄχλῳ ἀπειρεσίῳ ἀστῶν θ' ὁμοῦ
 ἤδὲ περικτιόνων·
 στεφάνους δ' εὐώπιδες
 παρθένοι νύμφα καλᾶ.

Ἀντιστροφὴ γ'.

νυμφίῳ τ' εἶρον θαλερῷ· μελικόμποις δ' Ἑσπερον
 μολπαῖς κίχλησκον χρύσειον Ἀφρογενείας
 ἐλθέμεν τάχ' ἀστέρα σὺν προπόλῳ τιμᾶντι θεᾶς Ὑμεναίῃ,
 Ἑσπερος ἦλθ' ἐπακούσαις παρθένων.
 ἦλθε καὶ ἡμερόεις
 Ὑμέναιος δᾶδ' ἔχων
 χεῖρί, τρίλλιστος θεός.

Ἐπωδὸς γ'.

Τοῦδ' αἰψ' ἱερᾶς ἀπὸ δαδὸς λαμπάδες
 ἄφθην ἀπειρέσιαι· πᾶς δ' ὑπερεφῆς ἀπλέτω
 φωτὶ δόμος κατελάμφη κοιράνου·
 γαθοςύνῃ δὲ πρόσωπα
 στράψε γάμῳ παρεόντων, ἔξοχα δ' ὧν γάμος ἔσκε.
 Τοῦτάκι καὶ πόλου ὥιχθεν πύλαι, ἅς περ ἀκοιμάτου κόρας
 φρουρέει βλέμμα λυκαονίδος,
 φίλον πλεόντεσσιν φάος.

Σ τ ρ ο φ ῆ δ'.

Οἷον οἰχθοισᾶν σέλας ἐξεχύθη τῆμος πυλᾶν¹
 χαλκηλάτων! ὥς δ' ἔφλεγεν ἄσπετος αἶγλα
 ἄντυγ' αἰπεινὰν πόλου! Αὐτίκ' ἔπειτ' Ἄρκτου μέγ' Ὀδῖνος
 [ἀνάσσω]

ῥφθη ἰμευνίδι σὺν Φρίγγῃ θεᾷ
 χρυσοφαοῦς ἔποχος
 νεφέλας· σταῖσεν δ' ἄγων
 ἔκχον Ἴντα παρ ῥόον.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ δ'.

Τῷ δ' ἄμ' ἄλλοι Τευτονίας θεοὶ ἔσποντ' ἐς γάμον,
 τίοντες Ἑλλάνων ἀγανόφρον' ἄνακτα,
 κράντορός τε Χαυκίδος ἀγλαὸν οἶκον καὶ πολυγαθέ' ἐσρτάν!
 Οὐδὲ μόνον παρέσαν κεῖνοι θεοί!
 ἦλθε καὶ ἀδουλύρας
 νεφέλας πτηνᾶς ἐπι
 Φοῖβος, εὐμόλπων ἄγων

Ἐ π ω δ ὸς δ'.

Μοισᾶν χορὸν ἄλσεος ἐκ Παρνασίου.
 Ἄνικα δ' ἄρ χειρὶ νύμφας νυμφίου ἀρχιθύτας
 χεῖρα συνέρσει, γαμήλιον Διὸς
 μέλψαν ἄεισμα θύγατρεις,
 Πηλέος οἶον ὕφηναν πρὶν γάμῳ ἐν πολυῦμνῳ.
 Ἀμφοτέρων μὲν ἄεισαν ἀγλαὸν αἶμα, φυάν τε καὶ νόον·
 ἐν δὲ θώκῳ δολιχόν σφι βίον
 σὺν ὄλβῳ εὐξανθ' Ἑλλάδος.

Σ τ ρ ο φ ῆ ε'.

Ἴρόν, ὦ Μοῖσαι, προλιποῖται ὁμοῦ καὶ νῦν ὕδωρ
 παρνασίδος κράνας, πόλιν ἔλθετ' Ἀθάνας,

¹ Τὸ χωρίον αἰνίττεται τὸ βόρειον σέλας, ὅπερ μικρὸν μετὰ
 τὸν γάμον λαμπρὸν ἐφάνη ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν Χαυκῶν.

ἔφρ' ἑορτάν 'Ελλάδος ἀγλαΐσῃτ' εὐαλδέσιν ἄνθεσιν ὕμνων·
 πῶς γὰρ ἐμόν κε πρέπον πανδαμίῳ
 ἄματι τῷδε μέλος
 ἀναμέλψειε στόμα;
 Κέρδιον σιγὰν ἔχειν.

Ἀντιστροφὴ εἰς.

Ἔλθετε, θνατοῖσι καθαγεμόνες παντερπέων
 θείων ἀοιδᾶν, ὧ θεαὶ ἀγλαόδωροι·
 δωμάτων δ' ὑπερθεν ἀνακτορέων στήσασαι ὑπόπτερον ἄρμα,
 εὐλογίας φακάσι ζεῦχος κλυτὸν
 θώκου ἐφεζόμενον
 βασιλείου ραίνετε,
 κοινὸν Ἑλλάνων σέβας.

Ἐπιφθόρος εἰς.

Ἵμμες, θεαί, ἐννέπεθ', ὥς ἐνδαμίοις
 νείκεσι σειομένην γὰν Ἑλλάδ' ἔπαυσεν ἄναξ,
 ἄσυχίαν ἀγαγὼν φιλόπτολιν·
 ὥς θέμιν εἶσε Δίκαν τε,
 ὥς τε καλοὺς μάλα ναοὺς ὕμιν ἐδείματο παντᾶ·

Ἄλλὰ καὶ εὖγμα τρεῖς Ἑλλάνων ἐπαύσατε πάγκοινον
 [τόδε·

ΔΑΡΟΝ ΑἰΩΝΑ ΣΥΝ ΑΜΑΛΙΑΙ·
 ΝΕΜΟΙΤ' ΑΝΑΞ ΟΛΒΟΝ Τ' ΟΘΩΝ!

Ω Δ Η

εἰς τὴν ἡμιπερτηκορταετηρίδα ἑορτὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὁθω-
 ρείου Παγεπιστημίου ποιηθεῖσα διαλέκτῳ Πινδαρικῇ
 κατὰ τὰ μέτρα τῆς *Ἰνῆ* Πυθιορικῶν¹ ἐντολῇ τοῦ Πρυ-
 τάνεως καὶ τῆς Συγκλήτου ἔτι αὐξέ'.

Σ τ ρ ο φ ῆ α.

Ὁλβιος τὸν ἄνακτος
 μελίθογγοι οὐγατρὲς φίλησαν Κρονίδα παγκρατοῦς,
 γλυκὺν δὲ φρενῶν ἔπορον καρπὸν σὺν αἰοιδᾷ·
 ὃ γάρ τ' ἐν πολυγαθέεσσιν ἑορταῖς λιγύθορον ἐκ χειλέων ἰεῖς
 μέλος κηλέει νόον φιλόμολπον ἀνδρῶν,
 σοφίας τε κράτιστον ἄρνυτ' ἐν βίῳ γέρας.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α.

Εἵτις δ' ἀργικεράνου
 κόραισι μηδάμ' ἀδὼν ἀνάσσαις ἀγαναῖς ἀδέων
 βροτοῖς μελέων, λαλαγεῖν ἄκομψ' ἀπὸ γλώσσας
 θρασείας ἐθέλοι, νευρᾶν τε λιγυᾶν λύρας ἀτέχνῳ οἰγγάνειν
[χερί,

γέλωτ' ἐνδίκως ὅγε φογεράν τ' ὄρινεν
 ἰαχὰν ἀν' ὀμίλον, αὐτὸν δ' ἔσχ' ἀγρυζία.

Ἐ π ω δ ὅ ς α.

Ἐμοὶ δ' ἄπορ' ὅτι χρὴ δρᾶν ἑορτίῳ
 ἅματι τῷδε·
 Δέδοιχ' ὁμῶς γὰρ ἀτέχνου τε μελικτᾶ τύχαν

¹ Καθ' ἑρρίκον τὸν Σμίδιον λογασιδικός ἐστιν ὁ ρυθμός
 τῆς *Ἰνῆ* τῶν Πυθιορικῶν Πινδάρου ᾠδῆς. Γίγνεται δὲ τοιοῦτος ὁ δα-
 κτυλικὸς ρυθμός, τῆς μακρᾶς τοῦ δακτύλου συλλαβῆς βραχυνομέ-
 νης εἰς ἄβρῆτον καὶ διὰ τοῦτο τοῦ δακτύλου μορφήν τροχαίου
 λαμβάνοντος.

καὶ μέμψιν ἔμπαλι ῥαθυμίας,
 ἀμνάμονος φιλίας ἐφετμᾶς
 τεᾶς, Ἀσώπι, ἐσλὲ σοφῶν πρόεδρ' Ἑλλάδος.

Σ τ ρ ο φ ῆ β'.

Ἄλλὰ μοι πρυτανῆϊ
 πιθέσθ' ἄμεινον ἔοικε· μείων δ' ἐπιμομφὰ βροτοῖς,
 εἴ τις ποτ' ἐναίσιμα ῥέζων ἔκτοθι βάλλοι
 σκοποῦ πάρ νόον· Ἀνδρῶν ὧν ἐν ὁμίλῳ σοφῶν ἄγε δὴ, θυμέ,
 [σάμερον,

ἔθ' ὥρᾱν πατὴρ χρόνος μεγάλην ἑορτὰν
 ἀκαδημαῖκοις ἔφανεν ὀργεῶνεσι.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ β'.

γᾶρυν εὐφρονα τεῖνον.
 Διὸς βαρυσφαράγου δὲ πᾶμπρωτον ἄεισον κόραν
 δορυσσόν, ἅτ' Ἀκαδάμου πρίν ποτ' ἐν ὄρχῳ
 ἔραννοῖς ἐπὶ Κηφισσοῦ ρεέθροις, ἂν ἵκοισ' εὐπυργον ὀλυμπόθεν
 ἔδραν, σπέρμ' ἔχευεν ἐκ χειρὸς ἀμβρότοιο
 σοφίας, κομίσαισα καλλίσταν βροτοῖς δόσιν.

Ἐ π ω δ ῆς β'.

Ἀντειλεν ἐκείνου δ' ἐκ σπέρματος ἔς θ' ὕγρᾱν
 αἰθέρ' ἀνᾶξε,
 δίοις ὑπ' ἀνδράσι καπευθὲν ἄμυμον φυτόν.
 Τοῦ φυλλὰς ἀμβροσίαν ἔλκετο
 ἐξ οὐρανοῦ δρόσον· εὐθερον δὲ
 ἀδυθρόοισιν ἐνδιον ἔπλετ' ὀρνίχεσιν.

Σ τ ρ ο φ ῆ γ'.

Ἐσπειρεν μὲν ἐκεῖνο
 πολιτσοῦχος θυγάτηρ φύτευμ' οὐρανόπεμπτον Διός.
 γόνος δ' ἀτίταλεν Ἀρίστωνος μεγαχυδής,
 φέριστος σοφίας μυστᾶν· χάριτες τὸν ἔθρεψαν ἰῶ παῖδ' ἀμεμφεῖ
 μελισσᾶν ἐν εὐνόμοισι πάροισ' Ἀθάναισιν,
 ἴν' ἐπιχθονίοις ὄρουσ' ὑπέρφατον σέλας.

Ἀντιστροφὴ γ'.

Ἀνδρῶν τίς κεν ἀριθμὸν

ἐρευνάσειεν, ὅσοι ῥα καρπῶν ἐπάσαντ' ἀγλαῶν

φυτοῦ φρενοτερπέος; ἴσα ἀγιαλῆτιν

ἀριθμεῖν ἐθέλειν ψάμμον. Μελιχρᾶς δ' ὅς τ' ἐγεύσατ' ὀπώρας,

[ἀπ' ἀχλύος

ἐς αἶθραν τάχιστ' ἔβα, βρότε' ἡδὲ θεῖα

σαφέ' ὀξυτέραις ὀρῶν ἀκμαῖσιν ὀμμάτων.

Ἐπὶ δὲ γ'.

Οὐ μέντ' Ἀκαδάμοιο κεῖνο θεόσπορον

ἔστεφε μοῦνον

δένδρον ἐπήρατον ὄρχον· σφριγανᾶς γὰρ συχνοὶ

ρίζας ἀνέδραμον ὄζοι τάχα,

τῶν ἀγχόροισι πρόφρων ἐπ' ὄχθαις

Ἰλισσίαις Ἀριστοτέλης ἐμόςχευς' ἐλὼν

Στροφὴ δ'.

τὸν κράτιστον ἀπάντων.

Φύτευθεν ἄλλοθι δ' ἄλλοι ἀμφ' ἄστου κλυτὸν Παλλάδος

παλαιγενέεσσιν Ἑρεχθεΐδαις μέγ' ὄνειαρ.

Βροτῶν ἀλλὰ τύχα τρεπτὰ πέλετ' αἰεὶ κυλινδομέναις δ' ἀμέ-

[ραις χρόνος

παλαιὸν παρεῖλεν ὄλβον, ἔνειμε δ' ἄλλοις·

πολίων δέ τε τὰς μὲν ὀρθοῖ, τῶν δ' ἔλυσ' ἀκμάν.

Ἀντιστροφὴ δ'.

Τοίαν καὶ μεγαλάνωρ

θρασύφρονος λάχεν Θησέως δύσφατον αἴσαν πόλις·

λάβρον γὰρ ἀμαιμακέτων ὀρινθὲν ἀητᾶν

χθόν' ἐς Ἑλλάδα πρηστήρων τε μένος πάντα Κεκρόπιδᾶν

[τὸν παλαίφατον

αἰστώσε κόσμον, ὥλεσέ τ' αὐτόπρεμνα

σοφίας φαεσιμβρότου φιλύματ' ἀγλαά.

Ἐπὶ δὲ δ'.

Ἵμναί δ' ὑπάκουσαν κηφισίδες ὄχθαι
ἀλίου αὐγαῖς

Ἰλίσσιαί τε θερείαις· ἀπὸ δ' ἑπτα δρόσος
χλωρά· ἀηδονίδες δ' ἐκλιπον
χῶρον, τὸν αἶψα κατέσχε σιγά,
Μοισᾶν τ' ἀπεστύγησε φιλησίμολπος χορός.

Στρωφὴ ε'.

Δαρὸν λαμπάδα Φοῖβος
φαεσφόρον περὶ γαῖαν ἵπποισιν ἐλίσσων θοοῖς
ἐπ' ἄμασιν ἄματ', ἔτη δ' ἔτελλ' ἐπ' ἔτεσσιν
Ἀθανᾶν ναέταις· ἀλλ' οὐκέτι θεύδωρον ἔρνος ἐπ' ὀφρύσσιν
[ἀγχίμων]

ρέεθρων πόλῃος ἀνθαλεν, οὐδ' αἰοιδᾶν
πυκινῶν ἀπὸ φυλλάδων ἔλειβε δαυλιάς

Ἀντιστροφὴ ε'.

ποικιλόθροος ὄρνις·
Μόνον δὲ κεῖθί τις αἶ' ἐλθὼν βαρυγυῖαν πεδᾶν
χαμαὶ ποσὶν ἐλκομενᾶν ψόφον, πυκινόν τε
στόνον τλαιπαθέος λαοῦ κρατεραῖς βαρβάρων ὑπ' ἀνάγκαισιν
[αὐχένα]

ἔχοντος. Σὸν ἀλλά, μᾶτερ ἐρίκλυθ' Ἑλλάς,
γένος οὐκ ἔπλε μόρσιμον λυγραῖσιν εἰσαιεῖ

Ἐπὶ δὲ δ'.

ἄταισι παλαίειν, οὔτ' ἄρ' τόδ' ἐπώνυμον
Παλλάδος ἄστυ

τατᾶσθ' ἀεξινόου τ' ἰδοσύνας ἀδέων
καρπῶν αἰεῖ, μελικόμποιότε

Μοισᾶν ἰοπλοκάμων αἰοιδᾶς·
οὐ δαίμονος τόσον σθένε μᾶνις Ἑλλάνεσι.

Στρωφὴ ς'.

Τοῦνεχ' ὑψικέραυνος

μελαγχίμου πάλιν πρευμενῆς ὥρσε τόδ' ἐξ εὐφρόνας
 ἐλευθερίας φάος ἄμμι· Κεκροπιδᾶν δὲ
 κλεεννᾶ χθονί, μακρᾶς ἐξερύσαις νιν δύας, νεοθαλῶν διδοῖ
 [καλῶν

καθήκοντα κόσμον. Ἦνι πόλις μὲν ἱρὰ
 κυαναιγίδος αὖθις ὀρθωθεῖσα παρθένου
 Ἄντιστροφῇ ζ'.

πραυθύμου ὑπ' ἀρχᾶ
 Ὅθωνος, ἰθυδῖκα μέδοντος, πολίων Ἑλλάδος
 τέτακται ἀνασπόμεν' ἐκ δ' ἔφυσεν ἄρουρα
 νέορτον σοφίας δένδρον τόδε πρυμνοῖς ὑπαὶ Λυκαβηττοῦ σφυ-
 [ροῖς, ἔθι

χθονὸς σπέρμ' ἄϊδνὸν ἐγκασιν ἐγκέκρυπτο
 δολιχὸν χρόνον, ἐκ θεοσπόρου πεσὼν φυτοῦ.
 Ἐπιδόξ ζ'.

Πέντ' ἄνυσαν ἤδη χοροῖς κυκλίοις ἐτῶν
 πεντάδας ὥραι,
 ἐξ οὗ περ ἄμμι καλὸν δένδρεον ἐκ γᾶς φυὲν
 θάλλει κρέοντος ἐπαρδεύσεσιν,
 αὖλις πολέσι φίλα ποτανοῖς,
 τῶν ταρφέες νέων αἶοντι γᾶρυν χοροὶ
 Στροφῇ ζ'.

τάνδ' ἱκνεύμενοι ἔδραν.
 Κόμαν τῷ δὴ κλαδέεσσιν ἀνδησάμενοι σάμερον
 νεαλθέος εὐφρονες ἐκ δένδρου, ἄγεθ', ἀγνάν
 ἐορτὰν τελέσωμεν τάνδ', ἔταροι, τέθμιον μελιφώνων Διὸς
 [χορᾶν,

θεμιστοῦχον ὑμνέοντες Ὅθωνα, πάτρας
 ἀγανόφρον' ἀνακτα καὶ ἄνασαν εὐχαριν.
 Ἄντιστροφῇ ζ'.

Οἶνας δ' εὐπετάλοις
 δεπάστροις ἄμβροτον ἐγχέαντες γάνος, εὐάνορι

πίωμεν ἐπευχόμενοι πόλῃ τέ τᾷδε
 πάτρα τ' ὄλβον ἀένναον. Θέμις ἐνδαμίου νιν ἄτερ δῆριος θεᾶ
 ἔσαιεν νέμοι πολισσός! οὐκ ἄπιστον
 νόον, οὐ δόλον, οὐ βίαν στέργοισ' ἀθέσμιον.

Ἐπὶ δὲ ζ'.

Θάλλοι δὲ βαθύρριζον ἰδμοσύνας αἰεὶ
 ἐνθάδε δένδρον
 αὐχμῷ τ' ἄπημον, ὀλοιῷ τ' ἀσινὲς χεῖματι!
 τοῦ ῥ' αἰῶ' ἐπ' αἰόσιν Βοσπόρου
 εἴη τάχ' ἄμμι καλὸν φυτεῦσαι
 πτόρθον, πότμον προάγγελον Ἑλλάδι κρέσσονος!¹

¹ Τὴν ἡμιπεντηκονταετηρίδα τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἐορτὴν, ἣν τῇ εἰκοστῇ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ αὐξῶ' ἔτους τελεσθῆναι ἔδει, παραχαί τινες ὑπὸ τῶν καινῶν αἰεὶ πραγμάτων ὀρεγομένων παρασκευασθεῖσαι τῇ πόλει καὶ χειμῶνα μεῖζω προμηνύουσαι διεκώλυσεν. Νῦν δὲ καὶ ταύτην, ὡς τότε συνετάχθη, τοῖς ἐμοῖς ἄλλοις ποιηματίοις συνεκδοῦναι δεῖν ἔγνων, τῶν συγκαθηγητῶν τοῖς νεωτέροις εὐχόμενος τὴν γοῦν πεντηκονταετηρίδα ἐορτὴν ἐν εἰρήνῃ καὶ βεβαιότητι τοῦ γένους ἡμῶν εὐημερίᾳ τελέσαι, μεμνημένοις καὶ ἡμῶν τῶν πολλὰ μὲν ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους ἀγωνιῶν ὑποστάντων, κατὰ δύναμιν δὲ καὶ ἐν τῷ ἀπ' αἰῶνων κεχερωμένῳ τῆς ἐπιστήμης ἀγρῷ πονησάντων. Ἐμοίγε γὰρ τό τε ἡλικίας ἤδη οὕτως ἔχειν καὶ τὸ πολλαῖς μὲν κακουχίαις τὸ σῶμα, πολλαῖς δὲ καὶ τὸ πνεῦμα λύπαις πιέζεσθαι οὐδεμίαν ὑπολείπει ἐλπίδα, ὅτι τοῖς τὴν πεντηκονταετηρίδα ἐορτάσουσι συμπάρομαι καὶ πνευματικὴν εὐωχίαν συνευωχῆσομαι.

ΓΑΜΗΛΙΟΣ ΩΔΗ

εἰς τοὺς γάμους τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ α'. καὶ τῆς μεγάλης τῆς Ῥωσσίας Δουκίσσης Ὁλγας.

Ὡς τ' ἀέλλας θρυμένας σὺν ὄμβρῳ
πτῆξ' ὑπὸ δρυὸς πετάλοισιν ὄρνις,
οὐδ' ἔων ἔτ' ἐκ στομάτων μελιχρὰν
γαῦρον ἔητι,

τὼς ἐμὰ Μοῖσ', ἐξότεο χθὸν' αἴφνας
Ἑλλάδ' αἰνὸν χειῖμα κατέσχε πᾶσαν,
κίμβασ', ὅξεϊ κραδίας θ' ὑπ' ἄλγעי
χειλε' ἔμυσεν.

Ὡς δ' ἄρ', αἰθέρος γελάσαντος αὐτίς,
εἰσιδὼν Φοίβῳ χαρίεσσαν αἴγλαν,
σεῖσ' ὑγρὰν ὄρνις πτέρυγ' ἡδ' ἔχευεν
ἡθάδ' ἀοιδάν,

τὼς ὀμιχλόεν μετὰ χειμ' ἰδοῖσα
φέγγος ἄμ' πᾶσαν διαφαῦσκον αὐτίς
Ἑλλάδ', ἔειπ' εὐφρονα Μοῖσ' ἐμὰ νῦν
ᾔσσαν ἰᾶλαι.

Παλλάδος γὰρ ἰκόμενος πόλῃα
χρύσειον Γεώργιος ἀρχὸς ἄμῃς
σκαῖπτον ἀμφέμαρψ', ὀλεσίπτολιν τε
δῆριν ἔλυσε.

Καὶ Δίκαν ἄμμ' ὀρθόπολιν κόμισσε
τὰν πάρος σὺν ἀσυχίᾳ ποθεινᾷ,
κεχλαδὼς ἄβα πυκιναιῖς θ' ὁμοίως
φρασσί τεθαλώς.

Εἶτα δ' ἰμέρρων βασιλῆϊδ' ἄμμιν
 ἐν γάμῳ σεμνῷ γενεὰν φυτεῦσαι,
 τῇλ' ἔβα Νεύαν Βορέως ὀπισθεν
 εὐρυρέοντα.

Ἐνθ' ἄρ' ἀσχεῖται θέμις ὁρθόδουλος.
 χειρὶ δ' αὐτάρχῳ πολὺγλωσσ' ἀρίφρων
 φῦλ' Ἀλέξανδρος διέπει, νέμων σφιν
 ὄλβια πάντα.

Ἐνθ' ἀφνειοῖς ἐν μεγάροις ξενισθεῖς
 ἦς Ἑλλάδος προπάροιθ' ἀνάκτωρ,
 ἔδρακ' Ὀλγας χρυσοπέπλω ἀνάσσας
 εἶδος ἀγητόν,

τᾶς περ ἥμεροι γλεφάροις ἐφίζον
 πάντες, ἀκτὶς ἱεμένα δ' ἀπ' ὄσσοιν
 δῦ ἔσω κώρῳ κραδίαν, πόθον τε
 τερπνὸν ὄρινε.

Τῷ ῥ' ὄγ' ὑψόσ' ὄππατ' ἀναυδος ἀνσχῶν
 εὖξαθ' οἱ τοίαν ἄλοχον γενέσθαι,
 κάλλιμόντε καὶ πραπίδεςσι πασᾶν
 ἔξοχον ἀλλᾶν.

Οὐδὲ τάνδ' ἐτώσιον εὖξατ' εὐχάν·
 κρᾶνε γὰρ μέγας Θεός οἱ μενοινάν,
 Παρθένῳ πόθον φρασὶν ἐμφυτεύσας
 αὐτίχ' ὁμοῖον.

Οὐδὲ Κωνσταντῖνος ἀνάνατ', ἦς
 λαγέτας, πατὴρ μεγάλθυμος Ὀλγας,
 γαμβρόν οἱ κληθῆμεν ἀγαυὸν αἴας
 Ἑλλάδος ἀρχόν.

Καὶ Ἀλεξάνδρῳ δ' ὁ μάλ' ἀδὺς ὤφθη,
 καρτεραιχμᾶν εὐρυάνακτι Ῥώσσω,
 καρπὸν ἀμφαίνων φρενὸς ἠδὲ δῖον
 αἶμα λελογχώς.

Ἄγνός ὢν ἐπεὶ τόθ' ¹ ἔρως ἄνακτα
 τεθμίῳ γάμῳ θαλερᾷ συνάπτει
 σάμερον κώρᾳ, πτερόεντα δίφρον
 ἔντυε, Μοῖσα.

Τὸν δ' ἄρ' ἀμβᾶσ', αἰθερίῳ δι' οἴμῳ,
 Παλλάδος κλεινὸν προλιποῖσα δᾶμον,
 αἶψ' ὑπ' Ἀρκτως εὐρυμέδοντος ἄστυ
 τῇλ' ἴθι Πέτρῳ.

Πάρ ῥόον Νεύαο μέσον κατ' ἄστυ
 ναὸν αἰπύδματον ὀρήϊς ἐς ὑγρὸν
 αἰθέρ' ἀνθρώσκοντ', ὀρόφῳ φέροντα
 σταυρὸν ἐπ' ἄκρῳ;

Ἴστατ' ἐν τήνῳ Θεὸν εὐρυχώρῳ
 λαὸς ἱρῷ ποικιλόθρους λιταίνων.
 Ξανθὰ δ' ἱρήες λιβάνῳ φλέγοντι
 δάκρυα σεμνοί.

Ἦνιδ' εὐδόμων πυκινὸν ποτ' ἄστρα
 σὺν λιταῖς νέφος θυέων αἴτσει,
 τειρέων θ' ὕπερθε Θεῶ μεγίστῳ
 θῶκον ἰκάνει.

Ἦνι χρυσέοις στεφάνοισι κρᾶτα
 νυμφίῳ νύμφας τ' ἐρέφων, Θεὸν σφι
 μακρὸν αἰῶν' ἀρχιθύτας ὀπάσσαι
 λίσσεται ἰδ' ὄλβον.

Καὶ τὸ δὴ τηνεὶ πταμένα, φίλυμνε
 Μοῖσ' ἐμά, μύρτῳ τε ῥόδῳ τ' Ἴων τε
 στέμμ' ἀκηράτων ἱερῷ κόμισσον
 ἐξ Ἑλικῶνος.

Νυμφίῳ δὲ τοῦτ' ἐρατᾶς τε νύμφας
 ἀμφίθες ξανθαῖς κορυφαῖς ἐθειραῖς.

¹ Τόθ' ἐκ τοῦ τόθι κατ' ἐκθλιψιν.

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΓΓΛ')

ῥαῖνε δέ σφ' αἰθαλέεσσιν ὕμνων,
 πότνι, ἁώτοις.

Αὐτὰρ ὕμμες, ὦ θεράποντες ἀγνᾶν
 πουλυύμνω Μναμοσύνας θυγατρῶν,
 οἵτε ναῶ σφ' ἐν μεγάλῳ Ἀθανᾶν
 ἀμφοιπολεῖτε,

δεῦτε νῦν ὑπαὶ Λυκαβηττὸν αἶπὺν
 εὐφρονες μάλ' ἀγρόμενοι, χέρας τε
 πάντες ἀμπιτνάντες ἐς ἄστρα, τοιάνδ'
 ἀπύετ' εὐχάν.

Παντρόφω γὰρ χρυσοφασῶς πόλῳ τε
 παγκρατὲς μέδων, προφρόνως λιτάων
 κέκλυθ' ἀμῶν ἐκ κραδίας ἀπάντων
 λισσομένων τυ.

Εὐμενὴς δὲ συζυγία τρισέπτῳ
 συγγάμων ἔοις, δολιχὸν διδούς σφιν
 ὀλβιὸν τ' αἰῶν' ἐν ἀνακτόροισι
 χρυσεοτεύκτοισι.

Εὐγονον δὲ τόνδε γάμον σφι θείης,
 ὄφρα ρίζας ἐκ μεγάλας γενέθλα
 φῦσα, πάντων εὐκλεέως Ἀχαιῶν
 αἰὲς ἀνάσσει.

ΩΔΗ ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ

«ὡς τὴν αἰσίαν γέννησιν τοῦ ἀνακτος Κωνσταντίνου
διαδόχου τοῦ Βασιλικοῦ τῆς Ἑλλάδος θρόνου,
ποιηθεῖσα ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν
τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀκαδημίας ἔτει αὐξή ἰουλίου κά.

- Τοῦ κώδωνος ἄκουσ' αἰπυδμήτου ἀπὸ νηοῦ
θειοτόκου κούρης εὐάγγελον ἦχον ἰέντος·
τοῦ κώδωνος ἄκουσα, κλυτῶν ναέταισιν Ἀθηνῶν
Ὀλγας χρυσοθρόνοιο τρισέπτου τ' ἄμμιν Ἀνάσσης
ὠδῖνα πρώτην πολυγηθεά μηνύοντος.
Πᾶς δὲ κατ' ἄστου φρένας κεχαρημένος ἐνδοθι λαός,
ἱρὸν ἰὼν οἶκον θεῷ εὐχεται ὑψιμέδοντι
εὐτοκίην ὁπάσαι χρυσοστεφάνῳ Βασιλεῖ
πέμψαντ' Εἰλείθυιαν ἄρωγὸν ἐν ὠδίνεσσιν,
10 ἥ ῥα τελειογόνοισιν ἐλαφρὴν θῆκε λοχείην
καρπὸν μητρῴου ρεῖ' ἐκ κόλπου ἐρύουσα.
Ἀλλὰ τίς αὖ οὗτος πυριπνεϊόντων βρόμος ὀλμων
ἐκ στυφελοῦ πάγου νυμφῶν ἐμὼ οὐαθ' ἰκάνει;
τίς δὲ πυλῶν προπάρειθεν ἀνακτορέου μεγάρῳ
ἐκ στομάτων ἰαχὴ νηρίθμων ὄρνυται αἶφνης;
Χαῖρε, φίλη πάτερ· Ἑλλήνων, χαίρετε, παῖδες·
μακρὸν παμμεδέων κραίνει νῦν ἄμμιν ἐέλδωρ·
χαίρετε, ὅττι ἀναξ' ἄμμιν νέος ἐκλελόχευται,
ἀρχῆς κληρονόμος βασιληίδος ἑλλάδι φύτλη,
20 βᾶθρον ἐλευθερίας τε δίκης θ' ὁμοῦ ἀστυνόμοιο.
Τοῦνεκα καὶ Μουσῶν ὁσίων ἄμμες θεράποντες,
ἄνθεα λεξάμενοι καθαρὸν παρὰ νᾶμ' Ἀγανίπης
καὶ μετὰ χερσὶ καλὴν φόρμιγγ' εὐκρεκτὸν ἔχοντες,
ἐλθωμεν θηητὸν ἀνάκτορον, ἐνθα γε πρῶτον

νῦν πάϊς ἀρτίτοκος ζωθαλπέ' ἀφύσσει αὐτμήν,
 κείμενος ἐν λίκνῳ παρὰ μητέρι μειλιχομειδεῖ
 καὶ τήθη σεμνῇ καὶ γηθοσύνῳ γενετῇρι.

Δεῦτ' ἄγετ' ἄμμι πύλας ὑψηρεφούς μεγάροιο
 οἷγνυτε χαλκείας, πυλαωροί, καὶ προσιόντας

30 Μουσῶν μυστιπόλους εἶσω δέχνυσθε τάχιστα.

Ἦκομεν ἀρτιγενεῖ γενεθλήϊον ὕμνον ἀνακτι
 οἷσοντες καὶ στέμμ' εὐανθέμου ἐξ Ἑλικῶνος.

Ἦκομεν εὐξόμενοι δολιχὸν βίον ἡδ' ὑγίειαν
 αὐτῷ τ' ἡδὲ τοκεῦσι καὶ ἄφθιτον ὄλβον ἔσαιέν.
 Παῖδά τις ἀμφιπόλων ἐκ χρυσοῦ λίκνου ἐλοῦσα
 δεῖξάτω ἐλδομένοις, μοιρηγενέ' ἄμμιν ἀνακτα.

Δείξατε πουλύλλιστον ἐπειγομένοισιν ἰδέσθαι
 Κωνσταντῖνον ἄπασι, Γεωργίῳ ὃν θ' ὑπ' ἀγαυῷ
 Ὅλγα ἀριστογένεθλος ἐνὶ μεγάροις τέτοκ' ἄμμι.

40 Χαίροις, Κωνσταντῖνε, φίλον θάλος, ἀγλαόγυιε·

ζώοις, Κωνσταντῖνε, πανελλήνεσσι γλύκιστον
 οὔνομα, μιμνήσκον χριστῶνυμα φύλα κατ' ἡῶ
 τοῦ προπάροισ' ὄλβου καὶ κάρτεος ἡδ' εὐκλείης·
 ἥ δὴ Χριστιανῶν πολύτλητος πάντοθι λαὸς
 δάκρυ παρειάων ἀπομόρξεται οὔνομ' ἀκούσας
 κύδιστον, γλυκερὴν οἱ ἐνὶ φρεσὶν ἐλπίδ' ἐγεῖρον·
 ἀλλὰ καὶ εὐῦμος παρὰ Νεῦα εὐρυρεέθρῳ

Ῥώσσω εὐρύανακτος Ἀλεξάνδρου μεγαθύμου
 οἶκος ἐπ' ἀγγελίῃ κεχαρήσεται, ἔξοχα δ' ἡῶς

50 Κωνσταντῖνος ἀναξ, Ὅλγας γενέτης ἐρικυδής.

Ὅλβιε παῖ, θήλαζε γάλα γλυκὺ αἰὲν ἄδακρυς·
 αὖρας δ' ἡδυπνόους εἰς αἰὲν ἄνουσος ἀφύσσω
 καλὸς ἀέξεο, χάρμα μεγασθενεῖ τε τοκῇ
 μητέρι τ' αἰδοίῃ καὶ ἀχαίδι φύτλῃ ἀπάσῃ.
 Ὡς βῆδον ἀλδήσχοις ἐνὶ κήπῳ ἐρσήεντι·
 ἀλδήτχοις ὥς κέδρος ἐπ' οὖρεσιν ὑψικαρήνοις·

ὁζὺ δ' ἀνηβήσαις θάλλων φυῇ ἔξοχα πάντων,
 ῥώμῃ τ' ἀγλαΐῃ τε καὶ εὐσυνέτοις πραπίδεσσιν.

Ἡὕξατό κε πλέονα νεογιλῶ τῇδε ἀνακτι

- 60 φόρμιγξ ἡμετέρη, τεῦχος Μουσῶν λιγυηχές,
 καὶ κεν πολλὰ πάτρη ἀπεφοίβασεν αἴσι' ὀπίσσω·
 ἀλλ' ἀπονίσσεσθ' ὦρῃ, ὅφρα πετρὸν ἡδὺς ἐρείσας
 ὕπνος ἐπὶ βλεφάροις ἤμαρ θείῃ οἱ ἄλυπον·
 ὕπνος ἀεξίτροφος πέλεται βρέφες' ἀρτιγενέθλοις.

Δὴ ἵμεν εὐχόμενοι φίλα θυμῷ ὕμμι, τοκῆες,
 πάντ', εὐηπελίην τ' ἡδ' εὐτεκνίην πολύευκτον.

Ζώοις, ὀλβιόμοιρε Γεώργιε, σὺν παρακοίτι

᾽Ολγα ἀριστονόω, παναχαιῶν ἱφι ἀνάστων.

᾽Υμμι δ' ὀπηδοίη μετὰ κύδεος ἔμπεδος ὄλβος,

- 70 χρυσέω τ' αἰὲν ἔποιτ' ἐπὶ θώκῳ τέκνα τέκνοισι.

σημ. στ. 56). Ὁ στίχος οὗτος εἶχε πρότερον ὧδε·

ἀλδήσχοις ὡς βλωθρῇ ἰδ' ὑψίκομος κυπάρισσος·

ὁμοίωσιν τοιαύτην ἶδε καὶ παρὰ Θεοκρ. εἰδυλ. ιή. στ. 30.

ΩΔΑΡΙΑ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ

A.

Ἐμόγησα πόλλ' Ὀμήρου
ἀναγιγνώσκων τὰ ῥαπτὰ
ἔπε'· εἶτα μείζον' ἔσχον
πόνον ἐγκύπτων Πλάτωνος
θαμὰ δυσκρίτοις δέλτοις.
Σὺ δὲ μυστήρια διφῶν
Φύσιος φίλων ἄριστε,
προπέτασμ' Ἰσίδος εἰκουῖς
παρελεῖν ἄκραντα πειρᾷ
ἔσαιέτ' ἄδερκτον ὄψιν
κατιδεῖν θεᾶς βροτός περ.
Τί τοσαῦτα δεῖ πονοῦντας
σκοτοδιναῖαν, ἑταῖρε,
βίότου δὲ τερπνὰ φεύγειν;
Ἄγε δὴ ῥόδοις μέτωπον
πυκάσαντες εὐπνόοισιν
ἀναμέλπωμεν Λυαῖον
γάνος ἀμπέλου σκύφοισι
θάμ' ἀμυστίζοντες ἡδύ.
Πολὺ κρεῖσσόν ἐστιν οἶνον
πλατάνοις ὑπ' εὐσκίοισι
κυαθίζειν σὺν ἐταίροις
πολυανθέμῳ τ' ἐν ἄλλει
σὺν ἀβραῖς κόραις ἀθύρειν
ἀμέριμνον, ἢ σκοτοῦσθαι
ἀνελίσσοντά με βίβλους.¹

¹ Εὐρίσκονται ἔν τισι τῶν ἀνακρεοντεῶν καὶ δύο πρῶται τῶν
στίχων βραχεῖαι συλλαβαὶ εἰς μίαν μακράν ἡνωμέναι.

B.

Στέψας ῥόδοις μέτωπον
 χέρας ὀπλίσας τε μεστῶ
 οἴνου σκύφει φιλοίστρω
 σπένδω θεῶ Λυαίῳ.
 Τὴν βάρβιτον δὲ χερσὶ
 λαβὼν ἐμῆς ἐταίρης
 τὴν καλλονὴν αἰίδω.
 Θέλεις ἀναπλάσω σοι
 εἶδος καλῆς κορίσκης;
 Φυῆς μὲν οἷ τὸ μέτρον
 μέσον πέφυχ', ὁ δὲ χρῶς
 ἔκλευκος ὥστε λύγδου.
 Τύπος δὲ τοῦ προσώπου
 καὶ ῥυθμός οἱ τραχήλου
 καὶ στέρνον εἰσὶν οἶα
 ἀγάλματος Κυθήρης.
 Ὅμηρος δ' εἶπεν ἄν μιν
 ὄψεις ἰδὼν βοῶπιν,
 αἷς ἐλλοχῶν ἦσιν
 πικροὺς Ἔρωις δίστους.
 Κοραλλίου δὲ λεπτὰ
 τετύχθ' ἔοικε χεῖλῃ,
 πειθοῦς ἅ τ' ἐστὶν ἔδρη.
 Τὰ δ' ἄλλ' ἐμῆς ἐταίρης
 ἄρρητ' ἔἴην ἄμεινον·
 οὐ γὰρ θέμις βεβήλοισ
 μυστήρι' ἐκκαλύπτειν.

Γ.

Μὴ συκέης κράδην μοι
 μὴ μηλέην, ἐταῖρε,

μηδ' εὐθαλεῖς ἐλαίης
 ὄζους φύτευε γλαυκῆς.
 Τίς δὴ κράνων ὄων τε,
 τίς δ' αὖ ῥόας χάρις μοι,
 τίς τέρψις ἐστὶν ὄγχνης;
 Πτόρθους φυτηκόμει μοι
 εὐβότρυας Λυαίου.
 Σὺν παρθένοις γὰρ ἄβραϊς
 χαίρω βότρυς πεπεύρους
 τρυγῶν τε κάποθλίβων
 γάνος φρενὸς βροτείης·
 τούτου σπᾶσας δ' ἄμυστιν
 σὺν τοῖς ἐμοῖς ἐταίροις
 βίου σοβῶ μερίμνας,
 χθονός θ' ὑπερθ' ἐς οἴκους
 δοκῶ θεῶν πέτεσθαι.

Δ.

Ἄλλοις ὅπλων ἀρέσκει
 κλαγγὴ μάχης τ' ἐν ἀκμῇ
 δεινὸν βρέμουσα σάλπιγξ·
 στόνος δ' ἀποπνεόντων
 ψυχὴν ἐφ' αἰμοφύρτου
 πέδου φρένα σφι τέρπει.
 Ἐμοὶ δὲ ταῦτα τερπνὰ
 οὔτ' ἐστὶ, μηδὲ τ' εἶη.
 Εὐφραίνομαι δ' ἀκούων
 πληρουμένης κυλίχνης
 Βάκχου τὸν ἥδυν ἤχον,
 λύρην τε τὴν λιγύθρου
 χρέκων φίλων μετ' ἄλλων.
 ἐν μυρσίναισι δ' εὐδειν

θέλω πέλας διαυγοῦς
 ῥεῖθρου μέλη τανύσας.

Ε.

Φερανθὲς ἦκεν ἄρτι
 ἔαρ, φύσις δὲ πᾶσα
 ὕπνου λυθεῖσα μακροῦ
 ἐγείρεται νέοργος.
 Θάλλει μὲν αὖθις ὕλη
 καινῇ φόβῃ κομῶσα·
 νόμῳ δ' Ἐρωτος εἴκει
 μέλη τ' Ἐρωτος ἄδει
 πτηνῶν γένη πρὸς αὔρας.
 Οὐ τὴν Πρόκνην ἀκούεις
 ἡδεῖαν ἐκχέουσαν
 ἐν μυρσίναισι γῆρυν;
 οὐ κωτίλην ἀκούεις
 χελιδόνα θροοῦσαν
 τὴν Τηρέως πρὶν ὕβριν;
 Οὐκ αἰολόστομ' ἄλλα
 πετεινά, κόσμον ὕλης,
 κλύεις ἰέντα τραυλὰ
 μέλη κλάδων ἀπ' ἄκρων;
 Τί οὐχ, ἑταῖρε, χῆμεῖς
 ὑπ' εὐσκίου κλάδοισι
 δρυὸς κατακλιθέντες
 Ἐρωτα μελπόμεσθα
 πάντων θεῶν κράτιστον,
 καὶ σπένδομεν Λυαίῳ
 οἴνου πλέοις δεπάστροις
 λύνοντι τὰς μερίμνας;

Σ.

Κάλλους με γῆρας ἔλθὼν
 σθένους τ' ἄμερσε γυίων
 τάχους τε τοῦ πάροιθε.
 Πόθον δέ μ' οὐκ ἀφεΐλεν
 εὐώπιδος κορίσκης,
 οὐκ εὐίου μερίμνας
 πάσας σοβοῦντος οἴῳ.
 Ἥδιστόν ἐστ' ἀθύρειν
 σὺν παιδί μοι τερεΐνῃ·
 ἡδεῖς δ' ἔτ' εἰσὶ κῶμοι
 θοῖναί τε καὶ χορεῖαι
 σὺν τοῖς φίλοις ἐταίροις.
 Ἔς τ' ἄν με Μοῖρα φέγγος
 ὄρᾳν ἔῃ τὸ Φοίβου,
 οὐ παύσομαι φιληδῶν
 Ἐρωτι καὶ Λυαίῳ.

Ζ.

Λευρόν, φίλῃ χελιδῶν,
 οἶμον πτέρυξι κούφαις
 ψαίρουσα ποῖ πορεύῃ,
 στέγην ἐμὴν λιποῦσα;
 Εὖσοι γένοιτ' ἰούσῃ·
 νέωτα δ' αὖθις ἔλθοις
 νεοττιήν τ' ἐν οἴκῳ
 ἐμῷ πάλιν δομήσαις.
 Εἰ δὲ ξεναγέτου τις
 χάρις παρὰ ξένοισι,
 μέμνησ', ὅταν τὸ Νείλου
 ἵκη κλυτὸν ῥέεθρον,
 ἐμῷ πόσει τάδ' εἰπεῖν

καλῶ Φιλιστίωνι.
 Τί δὴ χρόνον τοσοῦτον
 ἔκδημος ἦς ὁμεύνου
 μένει τέκνου τε πόρρω;
 Πῶς οὐ πάτρης πόθος μιν
 οὐδ' ἐστίνης πόθ' αἰρεῖ;
 λελησμένος δ' ἄρ' ἡμῶν
 ἐπὶ ξένης ἀλᾶται;
 Γένοιο πρὸς πόσιν μοι
 μάρτυς στεναγμάτων τε
 καὶ δακρύων, χελιδών·
 νεοτιῆς δ' ἐκείνον
 δίδαζον ὄρνις ἄνδρα
 κήδεσθ' αἰεὶ γλυκεῖης.
 Ὅταν δὲ χεῖμα λήξῃ,
 γένοιο πομπὸς αὐτῷ
 νοστοῦντι τόν δ' ἐς οἶκον.¹

¹ Τὸ Α'. τῶν ἀνακρεοντείων ἀνάγεται εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο, οὗ ὁ ρυθμός ἐστιν Ἰωρικός ἀπ' ἐλάσσονος· καὶ συνηθέστερος μὲν ὁ ἀνακλώμενος — — — — | — — — —, σπανιώτερος δὲ ὁ πολυσχημάτιστος — — — — | — — — — καὶ ὁ καθαρὸς — — — — | — — — —. Τὰ δὲ λοιπὰ ἑπτὰ ἀνακρεόντεια ἡμιᾶμβυσία ἐστί.

ΠΟΙΗΜΑ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ
ΕΙΣ Ν. ΒΥΡΩΝΑ.¹

Τελευτήσαντα ἐν Μεσολογγίῳ ἔτει αἰακδ'. μηνὶ Ἀπριλίῳ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι,
πένθιμά θ' ἐσσάμεναι καὶ πένθιμον ὄσσαν ἰεῖσαι·
κάτθανε γὰρ Βύρων ὀριστῶν φέρτατος ἕμμι·
κλεινὸς Βύρων ὦλετ' ἀοιδόπολιν ὅχ' ἄριστος,
Βρεττανίης εὖχος, Ὀμοτίμων εὐγενὲς αἷμα,
πιστὸς τληπαθέος φίλος Ἑλλάδος ἥδ' ἐπαρωγός.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
"Ὀν πάρος οὐρανίης ἐθρέψατε παῖδ' ἔτ' ἐέρσης
ἐνδυκέως, οἶμόν τ' ἐδιδάξατε καινὸν ἀοιδῆς,
10 οὐκέτ' ἐνὶ ζωῆς Βύρων πέλετ', οὐκέτι μολπῇ
τέρπει ἐπιχρονίους· πεπέδηται οἱ ὀξεί πότμῳ
γλῶσσα, καὶ οἱ σιγῇ ψυχροῖς ἐπὶ χεῖλεσιν ἵζει.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
Βύρωνος σιγᾷ καπυρὸν στόμα· τοῦ δὲ μέλισμα
ὑστάτιον, τῷ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινεν
Ἑλλήνων σφετέρης περὶ πάτρης ἴφι μάχεσθαι,
Ἀλμῆεσσι βράχεσσ' ἐπινήχεται εἰσέτ' Ἑλαίου²,
εἰσέθ' ὑπὸ κνημοῖς Ἀρακύνθου παιπαλόεντος
ὠκυρόου τ' Εὐλήνου ἀκούεται ἀμφὶ ῥέεθρα.

¹ Τὸ ποίημα τοῦτο ἐποιήθη μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίου Ν. Βύρωνος· ἔπειτα δὲ ἐπεξεργασθὲν μετεποιήθη ἐν πολλοῖς.

² Ἑλαῖος, πόλις Αἰτωλίας ἀρχαία μνημονευομένη παρὰ Πολυβίῳ βιβλ. 4, 65. Ἐκεῖτο δὲ πιθανῶς ὅπου νῦν τὸ Μεσολόγγιον, ἀνθ' οὗ ἐκλαμβάνεται ἐνταῦθα. Ἴδε *Forbiger alte geographie III Band*, 901. Ἡ δὲ φράσις ὁμοία ἐστὶ τῇ τοῦ Θεοκρίτου εἰδ. κγ'. 181. παιδὸς ἐπενήχεται φωνά.

- 20 Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Λυγρὸς ἔχει Βύρωνα κλυτὸν μόρος· ἐν δ' ἄρ' Ἐλαίῳ
 ἀκτῆς παρ' τενάγεςσ' Αἰτωλίδος ἄλγει λαὸς
 καὶ στρατὸς Ἑλλήνων ἄμοτον μέγαν ἄνδρ' ἀνακλαίει,
 ὃν νόσος ἀργαλή βιότοιο δάμασσεν ἐν ἀκμῇ.
 Ἦνι κατηφίῳν περιίσταται οἶκον ὅμιλος
 σύμπας οἰχομένου, ποθέων ἐρικυδέα φῶτα,
 ὅς τ' αἰνῶς σφιν ἄρῃ δυσηχέϊ τειρομένοισι
 τηλόθεν ἦλθε πρόφρων ἐπαμύντωρ νηὶ ταχεῖῃ.
- Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
- 30 Καὶ πάρος ἡμετέρην, Βύρων, πατρίδ' ἤλυθες αἶαν,
 ὀψόμενος μεγάλων πατέρων τέκνα, οἳ σοφίης τε
 ἡγεμόνες μερόπεςσιν ἐλευθερίας τ' ἐγένοντο.
 Ἦλύθες· ἀλλὰ βαρὺν τῆμος φέρον υἱὲς Ἀχαιῶν
 κλοῖον ἐπαυχένιον, ἐν ὀϊζὺν δ' ἤματα πάντα
 δεῖλαιοι ζώεσκον, ἀτσοθάλῳ ἔθνεϊ Τούρκων
 δουλεύοντες ἀνάγκῃ, ἀμήχανον ὄτλον ἔχοντες.
 Τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισας, ἄθλιον ἔλκειν
 βουλομένοις μᾶλλον βίον ἢ πότμον εὐκλέ' ἐπισπεῖν.
- Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
- 40 Δριμὺ τόδ' ἐκ σέθεν Ἑλλήνων ἔπλε παισὶν ὄνειδος.
 Καὶ σὺ μὲν, ὦ Βύρων, ἔλιπες πάλιν Ἑλλάδος οὐδας
 ὄψιμον οἰκτίζων ἀνδρῶν γένος, οὗς πατρίς ἦδε
 φῦσε πάλαι σοφίῃ τε καὶ ἡγορήῃ περικλειτούς.
 Ἑλληνας δ' αἰδῶς δύνε φρένας, οὐδ' ἔτι θερὸν
 δουλοσύνη ἐδόκει σφιν ἀνασχετὴ· ἀλλὰ τάχ' ἀλκῆς
 μνησάμενοι πατέρων Τούρκοις τολύπευον ὄλεθρον.
- Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
- Ἐξαπίνης ἰαχὴ πολεμήτος ὥρτ' ἀνὰ πᾶσαν
 Ἑλλάδα γαῖαν ἄρης ἔριν δεινὴν συναγόντων.
- 50 Δεσμὰ διαβρῆξαντες Ἀχαιῶν υἱὲς ἀεικῆ,
 αἴψα μάλ' ἐκ σμινυῶν ἔπλ' ἀρήϊα τεύξαν ἰδ' ὕννων.

Σταυροῦ δ' ἀμπετάσαντες ἐς αὔρας σῆμ' ἱεροῖς
 ἤδ' Φεραίου ἰέντες ἀοιδοῦ θούριδα μολπὴν,
 ὀθμανοῖς ἐπόρουσαν, ἐλευθερίην ἐρατεινήν
 ἴφι μάλ' ἀρνύμενοι αἰμορῶντοισ ἐν ἀέθλοις.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Ἀλθίονα πνοιαί ἐς ὀμιχλήεσσαν ἔνεικαν
 τηλὸς ἐνυάλιον μέλος Ἑλλήνων, ὃ ρ' ἀκούσας
 θάμβησεν Βύρων· οὐ γὰρ γένος ἔλπετο δοῦλον,
 60 δηρὸν ὑπὸ ζεύγλῃ μογέον χρόνον, ὧδε μάλ' ὦκα
 αὐχέν' ὑπεξερύσσεσθαι, ἀπορῶρήξειν τε λέπαδνα,
 λάξ δ' ἐπιβὰν κτενέειν ὑπὸ ποσσὶν κέντορας ὠμούς·
 θυμοδακῶν δ' ἐπέων ἐμνήσατο, τοῖσιν Ἀχαιῶν
 πρῶην ἦκαχεν υἱας ἀεικέα πῆματ' ἔχοντας.
 Μνήσατο· καὶ ἔγνω ἅψ' Ἑλλάδα γαῖαν ἰκέσθαι,
 λαῶς μαρναμένοισιν ἐλευθερίης τε ποθεινῆς,
 παίδων τ' ἢδ' ἀλόχων πέρι προφρονέως ἐπαρήξων.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Δέξατο κυδάλιμον πολεμόκλονος Ἑλλάς ἀοιδὸν
 70 ἔμπαλιν ἰκόμενον· δέξασθε δέ, καὶ Διὸς ὕμμες
 κοῦραι Κασταλίδες, δάφνης τε κλάδους ἐριθηλοῦς
 δρέψασαι ξείνου ξανθὰς ἐστέψατ' ἐθείρας.
 Δέξατο καὶ ὀπλόδουπος Ἑλαίου ἐν πτολιέθρῳ
 Ἑλλήνων στρατιῇ φίλον ἀνέρα καὶ ἐπικούρον,
 πολὺ πλέον χαίρουσα μετὰ φρεσὶν ἢ τὸ παλαιὸν
 χαῖρ' ἐπὶ Τυρταίῳ Σπάρτης γένος ἐγγεσμίμωρον,
 πυθόχρηστος ὅτε σφ' ἀγὸς ἤλυθεν ἔνθεα μέλπων.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Οὐ μεῖον Βύρων ἐγεγήμεν, Ἑλλάδα πᾶσαν
 80 Στίλβουσιν λεύσσων ὅπλοις καὶ πάντοθ' ἀκούων
 θούριον ἡθέων μεμαώτων ἴφι μάχεσθαι·
 ἀνδρῶν δ' οἱ δέατ' αὖθις ὄρῳ γένος ἐξ αἰῶνα
 ἄλκιμον ἐγρόμενον, τό τ' ἐπὶ Ξάνθοιο ῥοῇσιν,

ἥ ἐν Θερμοπύλης, ἥ ἐν πεδίῳ Μαραθῶνος,
 ἥ πόρῳ ἐν κλεινῷ Σαλαμῖνος βαρβαρικοῖσι
 στίφεσι μαρνάμενον πάρος ἄφθιτον ἤρατο κῦδος.
 Τῷ ῥα μετ' ἀγρομένοις ἐν Ἑλαίῳ ἀνδράσι Βύρων
 στάς τότε ἔϋπτολέμοισιν ἐὼν πάλι λάξετο μῦθον,
 τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισεν· ἡγορέην δὲ

- 90 αἰνήσας σφετέρην καθυπέσχετο συνθανέειν σφι,
 πάτρην ῥυομένοις ἐπαμύνων πρόφρονι θυμῷ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.

Αἶ, αἶ! ἀλλ' οὐ δηρὸν ἐπηύρετο τῆς δ' ἐπαρωγῆς
 Ἑλλάς δυστλήμων· ταχὺ γὰρ Βύρωνα δυσαλθῆς
 ἠπιάλος κατέμαρψε καὶ οἱ γυῖ' ἀγλαὰ λῦσεν.
 Οὐκ ἐμάραινε τέχνης παιωνίδος ἄλθεα φλογμόν·
 οὐ χραῖσμον νοσέοντι λιταὶ τόσαι εὐχομένοιο
 λαοῦ ὑψιμέδονθ' ὑγίειάν οἱ αὖθις ὀπάσσαι·
 νοῦσος πάνθ' ἀλίωσε καὶ αἰῶνος γλυκεροῖο

- 100 Μουσάων θεράποντα φέριστον ἄμερσεν αἰοδόν.
 ὦ στυγερῆς αἵσης! ὦ πῆματος ἀλγινόεντος!
 Τὸ ξυνὸν νήσου λαοὺς κίχε ποντομεδούσης
 Ἀλβίονος, ναέτας τε πολυστόνου Ἑλλάδος αἵης.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.

Εἰνάλιαι νύμφαι, γλαυκοῦ κόραι ὑγροκέλευθοι
 Νηρέος, αἶ Τρίτωσιν ὀχούμεναι ὠκυπόροισι
 λαιψηραὶ πλατὺ χεῦμα καθιππάζεσθε θαλάσσης,
 ἐσπερίην νῦν ὧκα δι' οἴδατος ἔλθετε νῆσον,
 ἄσπετον ἐνθ' ὕδωρ ποταμὸς μέγας εἰς ἅλα βάλλει.

- 110 Νύμφης δ' ἰκόμεναι μηνύσατε Ταμεσίδεσσιν,
 ἥματος ὅττι φάος Βύρων λίπε τηλόθι πάτρης,
 οὐ τ' ἄρ' ἔτι σφείων θέλξει φρένας ἡδὺ αἰείδων.
 Καὶ Τρίτωσι δ' ἄνωχθε κόχλῳ μέλος ἐμβυκανῆσαι
 πένθιμον, ὠκυάλους σημαῖνον νηυσὶν ἀπάντη,
 ἧσιν ἔπι Βρετανῶν περᾶ ἔθνεα μυρία πόντον,

“Ὅτι πάτρης σφι μέγ’ εὖχος ἐρίκλυτος ὤλετ’ αἰιδός.

Αἰλίνα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.

Ἕγμενες δ’ ὄβριμοι ἄνδρες, ὅσοι πτολίεθρον Ἑλαίου
κλεινὸν ἐρυόμενοι πάτρης μεγάλης προμάχεσθε.

- 120 Δεῦτε τάφον Βύρωνος δρύξατε μουσοπόλοιο
Βοζάριος Μάρκοιο πέλας τάφου ἀλκιμάχοιο·
καὶ νέκυν ἐγκατάθεσθε χορηφορέοντες ἀπ’ ὄσων
δάκρυα θερμὰ φίλῃ. Παρακείσθω κύδεϊ κῦδος.
Κῦδει ἀπ’ ἡγορέης, φρενοτερποῦς κῦδος αἰοιδῆς.
Γλαυκῆς δ’ ἀμφὶ τάφον φιτύσατε κύκλῳ ἐλαίης
πτόρθους καὶ δάφνης Ἑλικωνίου, ἔνθα λιγεῖται
φυλλάσιν ἐνδιόουσαι ἀηδονίδες μινυρῆσι
μολπῆς ἐσσομένοις αἰεὶ ἀνδράσι σημανέουσι
Βύρωνος μεγάλου, λιγυμόλπου τύμβον ἀηδοῦς.

- 130 Κλαυθμοῦ Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι λήγετε Μοῦσαι.
Ἔσσεται ἡμαρ, εἴθ’ ἀγνὸν ἐλευθερίας ἐπὶ πᾶσαν
γαῖαν ἐπαντεῖλαν φάος ἐλλάδα λευγαλέοιο
κυάνεον κεδάσει πολέμου νέφος, ἥδ’ ἔλκεϊς
Εἰρήνης οἶσει καὶ Εὐνομίης καλὰ δῶρα.
Δὴ τότε Ἀχαιῶν υἱὲς Ἀχαιῖάδες τ’ ἐπέτειοι
ἐρχόμενοι Βύρωος ἐπ’ ἥριον ὕδατι φαιδρῶ
Κασταλῆς ῥανέουσι νεκροῦ κόνιν, ἥδ’ ἐκλάδοισι
δάφνης ἐξ ἱερῆς στήλην στέψουσιν αἰοιδοῦ.

ΕΛΕΓΕΙΑ

*Εἰς τὸν ἀδελφὸν Ῥηγίον, περτεκόνταρχον τοῦ ἱεροῦ λόχου
πεσόντα ἐν τῇ κατὰ τὸ Δραγασσάνιον τῆς Δακλίας
μάχῃ ἐν ἔτει αὐτά. Ἰουνίου Ἑ'.*

Carminē fit vivax virtus, expersque sepulcri
Notitiā serae posteritatis habet.

Ovid. epist. ex Ponto.

- Πῶς κεν ἐγὼν ἀγαθοῖο κασιγνήτοιο λαθοίμην
Ῥηγίου, ἀμφὶ πάτρης Ἰφι δαίκταμένου;
Τίς κεν ὁμοτροφίης καὶ ὁμηθείης κατὰ δῶμα
πατρῶον μνήμην ἐξαφέλοιτο χρόνος;
Ὅφρα μευ ἐν στήθεσσι βιοσσόος ὄρνυτ' αὐτμή,
οὐποτ', ἀδελφέ, σέθεν, λήσομαι οὐδ' ἐβέλων·
σοὶ γὰρ ὁμόγνητος, σοὶ ὁμέστιος ἦδ' ὁμόσιτος,
σοὶ τε συνεψιῶν ἐν μεγάροισι πατρός,
ἦνυσ' ἐμοῦ βίотου πολυτλήμονος ἤματα πρῶτα,
10 τῶν μνήστις καὶ νῦν ἦτορ ἰαίνει ἐμόν.
Μνήσομ' αἰεὶ στοργῆς τε τεῆς καὶ ἥθεος ἐσθλοῦ·
μνήσομαι ἀγλαΐης καὶ πινυτοφροσύνης.
Ἐξοχα δ' ἀλκῆς τ' ἡδὲ πότμου μεμνήσομαι αἰὲν
κυδροῦ, τῷ κρατερῶς κῦρσας ἐνὶ προμάχοις.
Εὖτε μέγαν ποταμοῖο παρὰ ῥόον Ἱεράσιοιο
κερχναλέη σάλπιγξ δεινὸν ἐκλαγξεν ἄρη,
ἦβην δὲ ξυνάγειρ' ἑλληνίδα πάντοθεν ὦκα
φωνή Ἀλεξάνδρου δύσπονον εἰς ἄεθλον,
τῆμος ἔῃ πίσυνος κάσις ἀλκῇ δῆξυς ἀμύντωρ
20 κοινῆς χριστιανῶν ἔσσυτ' ἐλευθερίης,
πεντήκονθ' ἅμ' ἄγων μένεα πνείοντας ἐταίρους,
αἰζηοὺς πάντας, ἥλικας, εὐγενέτας,

- τῶν ἐπτά Ζαγορὴν πατρίδ' ἠῦχεον αἰπήεσσαν
 Πηλίου ἐν κνημοῖς, ἡμετέρην πατρίδα.
 Τοῖς ἄμ' Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντους κατένωπα
 ἐλλῶν τοῖα κάσις φθέγγατ' ἀπὸ στόματος.
 Χαῖρ', ἀνδρῶν μέγ' ἄριστε, πάτρης δουρῆς ἐπαμύντορ,
 ἄλγε' ὑποτλάσης πόλλ' ὑπὸ δεσποσύνη·
 » χαῖρε, καὶ ἄμμι νέοις περ ὁπάοσιν ὀβριμοθύμου
 30 Ἄρεος ἐς λυγρὰς ἡγεμόνευε μάχας.
 » Οὐ πάρος ἀνδροφόνον ἐδάχημεν χερσὶ σίδηρον
 νωμᾶν, οὐδὲ δύεσθ' αἱματόεντα μόθον·
 » ἀλλὰ βίβλους πτυκτάς τ' ἀνελίσσειν, ἡδ' ἐπὶ χάρτου
 αὐδῆεντα γράφειν σήματ' ἐπιστάμεθα.
 » Ἐμπης δ' ἐν στήθεσσι μάχης τ' ἀδαήμοσιν ἄμμι
 θυμὸς μαιμάσσει βῆμεν ἐπ' ἀντιπάλους
 » καὶ σφεας τίσασθαι δηναιῆς ἐς πατρίδ' αἶαν
 ὕβριος, ἡδ' ἐς ἔδη θεῖ' ἀλιτημοσύνης.
 » Βαρβάρου οὐ δέδιμεν πληθὺν στρατοῦ, οὐλογάδ' ἵππον,
 40 οὐδ' ἄρα πυρεβόλων εὐρυχαδῆ στόματα·
 » ἥνι δ' ὕφ' ἡγεσίῃ πάντες τεῇ εἰμεν ἐτοῖμοι
 ἐν κρατερῷ πολέμῳ πότμῳ ὑπαντιάσαι.
 » Τίς μερόπεσσι βίου δουληίου ἔπλετ' ὄνησις;
 Θεθναίῃ, δὴν χρὴ ζῆν ὑπὸ δεσποσύνη.
 Τοῖα κάσις, προσέφη. Ὑψηλάντης δ' ἐγεγήθει,
 ἄνδρας τ' εἰσορόων, ἄρτι' ἔπη τ' αἰών·
 χειρὶ δ' ἐμὸν δειδίσκετ' ἀδελφεὸν ἔκ τ' ἐρέεινεν
 οὐνομα καὶ πάτρην εἶδ' τε καὶ ἐτάρων·
 ἦνεσε δὲ γνώμην φιλοπάτριδα, καὶ ἐπρωτίσας
 50 πεντηκόνταρχον θῆχ' ἱεροῖο λόχου,
 στίφους ἀτρέστου, τὸ παλαιφάτῳ ἴσον ἀρέσθαι
 κείνῳ Θηβαίων κλεῖος ἔμελλε λόχῳ.
 Ταῦτα σύ μοι μῆνυσας, ἀδελφεῖ Ῥήγιε, δέλτῳ,
 καί με προσεφθέγγω γράμμασιν ὑστάτιον·

- ὕστατίον με τότε προσφέγξαι καὶ μελεδώνην
οἴκου ἐπέσκηψας γειναμένης τε φίλης,
ἥ θ' ἐὼν οὐκέτ' ἐμελλεν ὑπότροπον υἱὸν ιδέσθαι
ξείνηθεν πατρός δώματ' ἰόντα πάλιν.
Φεῦ! ὅσσοις κείνην τότ' ἀπ' ὅσσοιν δάκρυσι δέλτον
60 δεῦσα, κασιγνήτου σήματα δεξαμένην.
'Οσσάκι δ' οὖνομ' ἔκυσσ' ἐπὶ χάρτη χεῖλε' ἐρείδων
καὶ στέρνων στοναχὰς ἐξανιείς μυχάτων!
Ἐνδοθὶ γὰρ θυμὸς προτίσσετο πότμον ἀδελφοῦ
ὠκύν ἐν ὕσμινῃ τηλόθι ἧς πατρίδος.
Μητρί δ' ἀνειρομένη με θάμ' υἱέος ἀμφ' ἀπεόντος
δέλτοιο πτυκτῆς κεῦσα τότ' ἀγγελίην,
μὴ φρένα θ' οἱ πτοίῃσω ἰδ' ἄσπετα δάκρυ' ὀρίνω,
μνησασμένη αἴσης ἱεμένων ἐς ἄρῃ.
Αἰθιοπῶν ἤδη πουλυψαμάθου ἀπὸ γαίης
70 χρυσαυγὲς τρέψας ἄρμα πάλιν Φαέθων,
ἰσοτόμον κύκλον πόλου ἔκετο, ἔνθα περ ἴσα
ἤματα νυξὶ πέλει πᾶσιν ἐπιχθονίοις.
Ἄνθεα δὲ πνοιῇσιν ὑπαὶ λιαρῆς ἀνέτελλεν
ἄδδῃν γαῖα πιοῦσ' ἐκ νεφέων νοτίδα,
καὶ λόχμησι δρόσου κεκορημένη ἐν σκιερῇσιν
ἤειδε γλυκερὸν δαυλιάς ὄρνις ἔαρ.
Δὴ τότε δεσποσύνης ἀπεσεῖσατο δύσλοφον ἄχθος
'Ελλάς καὶ δεινῶν ἤψατο πᾶσ' ἀέθλων.
Δὴ τότ' ἂν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀοιδόπόλοιο Φεραίου
80 θούριον ὦρτο μέλος καὶ ἰαχὴ πολέμου.
Οὔρεα δ' ἐσμαράγησεν ὑπ' ἡχῇ θεσπεσίῃφι
καὶ κλαγγῇ τευχέων ὀρνυμένων ἐς ἄρῃ.
Δὴ τότε σῆς μ' ἐπέλησεν ἐφετμῆς, ὦ κάσι, φωνή
πάτρης, ἀθλοσύνην δύσπονον ἀραμένης.
Οὐκέτι δ' ἐμνήσθην πατρῷου ἡδέος οἴκου,
οὐ μητρὸς κεδνῆς, ἥ τέκε μ' ἡδ' ἔτραφεν,

- οὐδὲ κασιγνήτων τε κασιγνητῶν τε τερεινῶν,
οἱ πατρί μ' ἴσα πατρός τῶν ἐνὶ μεγάροις.
Ἄλλὰ με θυμὸς ὄτρυνεν ἀρήϊα τεύχε' ἐλίσθαι,
- 90 Τούρκους θ' ὕβριστῆς βῆμεν ἐναντίβιον.
Τῷ ῥα τριηκοσίοισι σὺν αἰζηοῖς ζαγοραίοις
ἐσπόμενος θεῖω¹ βῆν μέγαν εἰς ἄεθλον.
Εἰς ἄεθλον ἔκιον, σωτῆρι θεῷ πολιούχῳ
εὐξάμενος νίκην ἅμμι κλέος τ' ὀπάσαι,
δυσμενέων τ' ἀνδρῶν τίσασθ' ἀθεμίστια ἔργα,
τοῖς ὑπο δὴν λαὸς τρύχετο Θεσσαλῆς.
Ἄλλ' οὐχ ὑψικέραυνος ἐμῶν ἐπάκουσε λιτῶν,
οὐδὲ μεθ' ἡμείων ὄβριμος ἔσται ἄρης·
Τούρκων γὰρ θρασέων λάβρος στρατός, ἥτε πόντοιο
- 100 θρηϊκίοις ἀνέμοις κύματ' ὀρινόμενα,
Μαγνήτων στίφεςσιν ἐπέσσυτο· τοὶ δ' ὀλίγοι περ
μνησάμενοι ἀλκῆς ἔσταν ἐναντίβιον,
οὐ μάλα δὴν· εἶξαν γὰρ ἐν ὑσμίνῃ πλεόνεσσι
παῦροι, καὶ ὅπλοις χείροσι μαρνάμενοι.
Αἶμα δὲ τῆμος ἔδευσε πολὺ χθόνα καὶ αἰδῆλῳ
πολλαὶ πηλιάδες κῶμαι ὄλοντο πυρί.
Πολλαὶ δ' αὖ κοῦραὶ τ' ἀταλαί, πολλαὶ τε γυναῖκες
σεμναὶ δουλοσύνη ἔμπεσον ἀργαλήη.
Ὡς τόθ' ὑπερφιάλων μοι ἀθρεῦντι σχέτλια ἔργα
- 110 ἔκθρωσκε στηθέων παλλομένη κραδίη!
Πολλάκις ὠρμήθην μέσσον δηῖων ἐς ὅμιλον
ιθύσας θανέειν, μῆδ' ὀράαν ἔθ' ὕβριν.
Ἄλλ' οὐ μοι πολλοὶ θέλον ἐς μόθον ἄνδρες ἔπεσθαι,
ὥστε τι καὶ ῥέξαι μ' ἐν δαὶ λευγαλήη.
Ἐς ζοφερὸν δ' αἶδην τί κε τις μῆδὲν μέγα δράσας

¹ Ταγὸς τῶν ἐκ Ζαγοράς στρατευσαμένων καὶ βουλευτῆς ἡρέθη Ἰωάννης Φιλίππου Συμβανίκου, πρὸς μητρὸς θεῖος τοῦ τὰ Ἐλεγεία ποιήσαντος.

- βαίη, καὶ θεΐη τοῖσι τεκοῦσι γόν·
 Τοῖα τόθ' ὤρμαινον φρεσὶν ἔνδοθι διχθὰ μενοιῶν·
 ἐντολῆς δὲ τεῆς μνησάμενος προτέρης
 ἅψ' ἤϊξα δόμονδε πατρώϊον, ὅφρ' ἀποτῆλε
- 120 θεῖω κινδύνων μητέρα καὶ κάσας.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ χρεῖος κατὰ μοῖραν τοῦτ' ἐτελέσθη,
 βῆν ἱμεν αὖ ἀνδρῶν ἐς στονέοντα μόθον,
 παυροτέρους μὲν ἄγων, ἰωχμοῦ δ' ἰδομένας αἰνοῦ,
 οὐδὲ φόβου στυγερὴν ὄψιν ἀτυζομένους.
 Καὶ σὺ δὲ τοῖς ἅμ' ἔπευ, ἐτάρων μοι φίλτατ' Ἀμοῦζα,
 ἄλκιμον ἦτορ ἔχων, πιστὸν αἰεὶ τε νόον.
 Σὺν δ' ἐθέλεις θανέειν μοι, ἐλεύθερον ἡμαρ ἐραννῇ
 πορσύνων πάτρη καὶ γενεῇ ὀπίσω.
 Ἄλλὰ φόβῳ κρυόεντι φρένας δεδονημένοι ἔνδον
- 130 Μάγνητες, σταδίην φύλοπιν οὐκέτ' ἔτλαν.
 οἱ μὲν γὰρ κοίλας δῦσαν οὖρεος εἰνοσιφύλλου
 βήσας, αἰμοχαρεῖς χεῖρας ἀλευόμενοι.
 οἱ δ' ἄρ' ἀπογνόντες σωτήριον ἡμαρ ιδέσθαι
 αὐχέν' ἐν ἀχθηρεῖ ζεύγλῃ ἔθεντο πάλιν.
 οἱ δὲ κατασχόντες Τισαίου πρῶνα τρίκραιρον,
 ἡμύνονθ' ὅπλοις δυσμενέα στρατιήν.
 Τοῖσιν ἐγὼν ἐπίκουρος ἔβην δολόεσσαν ἀλύξας
 εἰνοδίην ἀνδρῶν ἄρκυν ἀλιτρονόων.
 Τούρκων δ' ἐνθεν ὅμιλος ἀπωσθεὶς ἀγριοθύμων,
- 140 Παιπαλόεντι ρίπῃ οὐκέτ' ἐπόρθαι ἔτλη.
 Ἄλλὰ πόλεις κώμας τ' ἐνιπρήσας ἢ ἀλαπάξας,
 καὶ χθόνα φοινίξας αἱματόεντι βρότῳ,
 πολλήν ληϊδ' ἄγων κνημοὺς λίπε Πηλίου αὖθις,
 καπνῷ τυφομένους αἰθομένων πολίων.
 Ἄρμα θοὸν Φοῖβος κατ' ἀπείριτον αἰθήρ' ἐλίσσων
 λείοντα φλογερὸν θῆρα πόλοιο κίχεν.
 Ὀχετο δ' ἐκ γαίης πολυανθέμου εἵαρος ὥρη·

- ἤκέ τε βεβριθὸς νῦν σταχύεσσι θέρος,
 εὔτε πάτρης ἡμῖν ἐπὶ λυγροῖς ἀχνυμένοισι
 150 πῆμασι θυμῆρης ἤλυθεν ἀγγελίη·
 κλεινὴν γάρ Πέλοπος Δημήτριος ἔκετο νῆσον
 Ὑψηλαντείδης ταγὸς εὐπτόλεμος,
 συμφύλοις μεμαῶς ἐπαρηγέμεν, οἳ τ' ἀνὰ πᾶσαν
 Ἑλλάδ' ἐλευθερίας ἀμφεμάχοντο φίλης.
 Τοὶ δ' ἄμφ' ἡγεμονῇ μενεπτολέμῳ κεχάροντο,
 καὶ πίμπλαντο φρένας θαρσαλέοιο μένευς.
 Κλητοὶ δ' ἐκ πάσης πολέες ἔβαν Ἑλλάδος ἄνδρες
 τῆμος ἐς Ἀρκαδίας οὔρεα πουλυβότου,
 ἡγεμόνι ξυνῆς ἐντευζόμενοι περὶ πάτρης,
 160 ἥ τ' αἰνῶς πολέμῳ τείρετο λευγαλέῳ.
 Καὶ αὐτὸς δ' ὦκα προλιπὼν τότε Πηλίου ἀκτὰς,
 πόλλ' ἐν ὁδῷ ὑποτλὰς ἄλγεα κεῖσ' ἐκόμην·
 καὶ σέ γάρ ὀφθαλμοῖσιν ἐώλπειν, φίλτατ' ἀδελφέ,
 ὄψεσθ' εὐπτολέμῳ κεῖθι παρ' ἡγεμόνι,
 καὶ στόμα σὸν κύσειν περὶ αὐχένα πῆχε' ἐλίξας,
 καὶ ὅ' ἔψεσθαί σοι πανταχῇ εἰς ἀέθλους.
 Ὡς μοι δρεῖθατέοντι δι' αἵπεια καὶ διὰ βήσσας
 Ἀρκαδίας τότε κῆρ πάλλετο γηθόμενον!
 Ὡς δ' ἄρα Τριχορύφου τρηχὺν τότε κνημὸν ἀνέρπων,
 170 ἥ στρατὸς ἐσκήνου κλεινῷ ὕφ' ἡγεμόνι,
 Πάπταινον κύκλῳ καθ' ὁμίλόν σ' εἶπου ἰδοίμι,
 ἐν πολλοῖσι φυὴν ἐκπρεπὲ' ἡδὲ δέμας!
 Ἀλλὰ μάτην δίνευν ἀνὰ στρατὸν ὁμαθ' ἀπάντη·
 σὴν γὰρ ἔην κορυφὴν οὐδαμοῦ εἰσιδέειν.
 Οὐδ' ἄμφι κλισίῃ τέτμον σ' ἡγήτορος, ἐνθ' οἳ ἄριστοι
 πωλέσκοντ' ἀνδρῶν ἡδ' ἐτάρων λογάδες.
 Αὐτῆμαρ μενεχάρμη ἀγῶ στρατοῦ ἐνθα προσῆλθον
 Ὑψηλαντείδη, δς βραχὺς ἔπλε δέμας,
 ἀλλὰ μέγ' ἐν στήθεσιν ἰδ' ἀτρεμές ἦτορ ἔεργε,

- 180 νωλεμέως φλεγυρῶ ζεῖον ἔρωτι πάτρης.
 Μαγνήτων δ' ἤγγειλ' οἱ πῆματα δεινὰ παθόντων
 εἶνεν' ἐλευθερίας βαρβάρου ἐξ ἄρεος,
 καὶ μιν ἀμυνέμεναι λιτάνευσ' ἐπίκουρον ἐκείνοις
 πέμφαντα στρατιὴν τηλεβόλοις σὺν ὅπλοις.
 Προφρονέως δ' ἄρ' ἐκεῖνος ὑπέσχετο ἄμμιν ἀρήξειν,
 εὐρὺ ἐπὴν τεῖχος τὸ Τριπόληρος ἔλοι.
 Ἐλπετο γὰρ τότε πουλὺν ἐν Ἰσθμῷ λαὸν ἀγείρας
 συμπάσης δηΐους Ἑλλάδος ἐξελάσαι.
 Τῷ ῥ' ἔγνων μίμνειν τόθι δέγμενος ὀππόθ' ἀλώη
 190 χερσὶν ὕφ' Ἑλλήνων τειχιόεσσα πόλις.
 Πολλάκις ἔνθα μένων ἰωχμὸν ἔδυν στονόεντα
 ἀνδρῶν, καὶ κρυερῆς ἀντεβόλησα μάχης.
 Οὐδὲ γὰρ ἡέλιός ποτ' ἐδύσαστο, πρὶν δὴ Ἀχαιοὺς
 Τούρκοις συμβαλέειν αἱματόεσσαν ἔριν
 σφῆς ἀμφὶ ψυχῆς τε φίλων τ' ἀλόχων τεκέων τε,
 δυσπονέος νίκης ἡδυτάτων ἀέθλων.
 Ἐνθα ποτὲ κλισίηνδε μάχης ἐκ δυσκελάδοιο
 ἄψ ἀνιῶν τρηχὺν Τρικορύφοιο πόδα,
 ἡΐθεον κοῦρον ἐνὶ τεύχεσιν εἰσενόησα
 200 ἐντροπαλιζόμενον καὶ μ' ὀρόωντα θαμά.
 αἶψα δ' ὄγ' ἄσπον ἰὼν πάτρην μ' ἐρέειν· ἰδ' ἀκούσας
 ἡδὺ τι με βλεφάροις εἴσιδεν ἡδ' ἔφατο·
 οὐκ ἔτεδὸν φίλον ἔνθα Φίλιππον δέρομ' ἑταῖρον,
 Τῷ πάτρην ξυνήν παιδοσύνην τ' ἔλαχον;
 Τοῖ' ἐνιδῶν εἰπόντι, Γεώργιον αὐτίκ' ἐπέγνων.
 Συμφοιτητὴν πρὶν, τὸν Γαλάτην ἐπὶ κλῆν.
 Δειρὴν δ' ἀμφιχυθεὶς καὶ χεῖλεσι χεῖλεα μίξας,
 Τρίς μιν ἔκυσσ', ἀταλῆς ἡλικίης ἔταρον,
 καὶ προσέφη·ν· πόθεν, ὦ φίλ', ἐς οὔρεα παιπαλόεντα
 210 ἵκευ Ἀρκαδίας; Τίς δὲ χρεῶ σ' ἄγαγεν;
 » Ἦδεα γάρ τ' ἀπόδημον ἐόντα σε καὶ τ' ἐπὶ πόντου

- ἀκταῖς εὐξείνου ζῶντα κατ' ἐμπορίην·
 » Τῷ ῥ' οὐκ ὠλόμην σε μετὰ στρατῶ ἐνθάδ' ἰδέσθαι
 ἀνδροφόν' ἀμφ' ὤμοις τεύχε' ἔχοντ' Ἀρεος.
 Δεξιτερῆς δέ με κείνος ἐλὼν πέλας εἶσ' ἐπὶ πέτρῃ
 καί μοι ἔκασθ' ἐξῆς ἔννεπ' ἀνειρομένῃ.
 ἔννεπεν, ὥς λαὸν χριστῶνυμον ἐξερύσασθαι
 Τούρκων ἀργαλέης δεσποσύνης ποθέων
 σοί, κάσι, σὺν πολέεσσιν ἅμ' ἔσπετο ἡθέοισιν
 220 ἐς πόλεμον, πιαρὴν δ' αἶαν ἔκεσθε Δάκων.
 ἔννεπεν, ὥς ὑμέας ὑπεδέξατο κύδιμος ἀρχός,
 καὶ ἱερῷ τίσας ἐγκατέταξε λόχῳ·
 ἔννεπεν ἐλλήνων φιλαέθλων θούριδά τ' ἀλκὴν
 πάντοθεν ἀγρομένων πιστὸν αἰεὶ τε νόον·
 εἶπε δολοφροσύνην Βλαδιμηρέσκου κακοπίστου
 καὶ Σάββα, κάκ' ἀγῶ μησαμένων σφετέρῃ.
 ἔννεπε δ' ἀτρεμήν τε μένος θ' ἱεροῖο λόχοιο,
 αἰδίδιον βιοτῆς κλειῖος ἀμειψαμένου.
 Τοῦτ' ἔπος ἐπτοίησεν ἐμοῖς ἐν στήθεσι θυμόν,
 καί, εἴ μοι ζώεις, ἄνδρ' ἐρέεινα φίλον.
 » Ζῶει. κείνος ἔφησε, τεὸς κάσις· οὐ γὰρ ἔοικε
 τεθνάμεναί με λέγειν τὸν πρὸ πάτρης φθίμενον·
 » Ζῶει ἐνὶ μακάρεσσι μακάρτατος, οὐνεκα λαοῖς
 ἔπλετ' ἐλευθερίας πιστὸς ἀελοφόρος.
 » Ζῶει ἐνὶ στομάτεσσιν ἐὼν ἐτάρων περιόντων,
 οἷτ' ἀγάσαντ' ἀρετῆς κείνον ἰδ' ἠγορέης.
 » Ὡς γὰρ ἐν ὑσμίνῃ πουλὺν φόνον εἰσενόησεν
 Ἑλλήνων στρατιῆς, ἥτ' ὀλίγῃ πολέσιν
 » μαρναμένη δηΐοισιν ἐτείρετο, χάζετο δ' ἤδη,
 240 τοῖ' ἐπιθαρσύνων φθέγγεσθ' ἐοὺς ἐτάρους.
 » Ἀνέρες ἔστε, φίλοι· μὴ δὴ γένος αἰσχύνωμεν,
 φειδόμενοι ψυχέων, ἀλλὰ πάτρης ἐρατῆς
 » ἐνθάδ' ἀμυνόμενοι προθάνωμεν· δὴ γὰρ ἄμεινον

- θνήσκειν ἢ ἐ βίον δούλιον αἰὲν ἄγειν·
 » ὥς εἰπὼν ὥτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἐταίρων.
 Ἔς δηΐους δὲ μέσους εἵκελος ἀστεροπῇ
 » ἔμπεσε σὺν παύροισιν, ἐπιστροφάδην τ' ἐδάϊζεν,
 ὄφρ' ἔθανεν καὐτὸς συχνὰ μάλ' οὐτάμενος.
 Λυγρῇ ἐπ' ἀγγελίῃ τῇδ', ὧ κάσι, σοῖο φόνοιο
 250 πόλλ' ἄμβλυσαν ἐμῶν δάκρυ' ἀπὸ βλεφάρων.
 Ἄνδρὸς δ' αἵψα φίλου καὶ ὁμίλου νόσφι λιασθεῖς,
 κλαῖον ἀδελφείου πότμον ἐπιστενάχων.
 Ἦ δὴν Τρικορύφου κατ' ἐναύλους οἶος ἀπ' ἄλλων
 πλαζόμενος, σόν, ὅμαιμ', οὔνομ' ἀποικομένου
 ἦπυον αἰάζων· ἤχῳ μούνη δ' ἀπὸ πετρῶν,
 ἀντίφθογγον ἴει καὶ γοερὴν μοι ὄπα.
 Μυρομένη μοι ἔδου γλυκερὸν φάος ἡελίοιο,
 εὖ τε δὴ ἐμνήσθην ἅψ' ἔμην ἐς κλισίην.
 Τὴν δ' οὖν ἀκροκνεφῆς ἐκόμην πάλιν, ἐνθα γε σίτου
 260 ἀδόδῃκώς καμάτῳ τυτθὸν ὅσον πασάμην·
 ἐτραπόμην δ' ἐς ὕπνον λαθιπήμονα, δῶρον ἀρητὸν
 ἐκ θεοῦ ἀνθρώποις θυμὸν ἀκηχεμένοις.
 Ὡς δ' ἄρ' ἐμὼ πτερύγεσσι κελαιναῖς ὅσ' ἐκάλυψεν
 ὕπνος, καὶ δνοφερὸν κῶμ' ἐπέδησε μέλη,
 ἐννύχιος κνώσσοντι παρέστη μοι ἐν ὀνείρῳ
 Ῥήγιος ἠγορέῃ τ' ἀγλαίῃ τε πρέπων,
 σταυρὸν ἐπὶ στέρνῳ παγχρύσειον, ἐν δ' ἄρα χειρὶ
 δάφνης ὄζον ἔχων, κόσμον ἀεθλοφόρων.
 Ἦδὲ δ' ἀπὸ βλεφάρων με δεδορκώς, μείλιχον αὐδὴν
 270 ἦκεν ἀπὸ γλώσσης τοῖά τέ μοι προσέφη.
 Εὐκτὸν ἔην γε λίην μοι, ἀδελφεέ, πατὴρ ἐς οἶκον
 νοστήσαντι πάλιν φοινίου ἐκ πολέμου
 μητρὸς δεξιτερὴν καὶ ὁμαίμων χεῖλα κῦσαι,
 ῥέξαι θ' ἱρὰ θεῶν ῥύσια πανσθενεί.
 Ἄλλ' οὔ μοι χρητῆναι ἐπεύαδεν ὑψιμέδοντι

- τοῦτ' ἔλδωρ, λυγρῇ δ' ἐν δαί τῇλε πάτρης
τέρμ' ἔλαχον βιότου προμαχίζων δυσμενέεσσι
χριστιανῶν γλυκερῆς εἵνεκ' ἐλευθερίας.
Ἄλλὰ σὺ μή τι λήην ἐμόν, ὦ κάσι, μύρεο πότμον.
- 280 Μὴ δῆτ'· οὐ δακρύων ἄξιός εἰμι θανῶν.
» Οὐκέτι γὰρ δοῦλος κεκλήσομαι· οὐκέτι Τούρκων
ὄψομ' ἀτασθαλίας, οὐδὲ πάτρης ὀδύνας.
» Σῶμα μὲν ἀκτερέϊστον ἐπὶ χθονὸς ἐκπρολέλοιπα
τῇλε, Δραγασσανίου κείμενον ἐν πεδίῳ·
» ἔνθ' ἄρ' ἐμόν θήρεσσιν ἔλωρ δέμας ἔσσεται ὠμοῖς,
ὅστέα δ' αὖ πύσει ὑγρὸν αἶς ἄνεμος.
» Αὐτὸς δ' ἐς μακάρων πεδί' ἤλυθον, ἔνθα σὺν ἄλλοις
ἀθλοφόροις ἀέθλων ἡδὺ λέλογχα γέρας.
Μὴ μ' οὖν κλαῖε, Φίλιππε· πατρώϊον ἄμφεπε δ' οἶκον,
- 290 μητρὸς τ' ἡδ' ἀπαλῶν κηδόμενος κασίων.
» Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν πάτρη ἐλεύθερον ἡμαρ ἰδῇται,
λήθῃ μὴ δοίης οὔνομ' ὀλέσθ' ἐμέθεν·
» ἀλλὰ Σαωτῆρος περὶ νηῶ κίονα βαιὴν
στῆσαι, μνήμα τεοῦ Ῥηγίου ἐξοπίσω.
Ὡς ἄρα φωνήσαντα φίλον κάσιν ἀμφοτέρησιν
ἶθυσ' ἀμφιβαλεῖν χερσὶν ὀρεξάμενος.
Ἄλλὰ μάτην· εἴθαρ γὰρ ἀπέπτατο νύκτερος ὄψις,
σὺν δὲ καὶ ὕπνος ἐμῶν ἔσσυτ' ἀπὸ βλεφάρων.
Αὐδὴ ἀνεγρομένῳ μοι ἑναυλος ἔτ' ἔπλεν ἀδελφοῦ,
- 300 Ῥεῦσάν τ' ἐξ ὄσσων αὐτόματ' αὖ δάκρυα.
Ἄλλ' ἐμόν οὐκ ἄλγος θυμὸν τόσον, ὥς τὸ πάροιθεν,
ἀμφὶ κασιγνήτου δάπτε καλῶ θανάτῳ·
καὶ γὰρ ἐν ἑλπωρῇ θαμινῆς παραμύθιον ἦεν
ὄψιος ἐννουχίου προσφιλέος κάσιος.
Ἥ θαμά, Ῥήγι', ἔπειτα δι' ὀρφναίης σε καθ' ὕπνον
ἔδρακον αὖ νυκτός, φλέγμα τ' ἄκουσα τεόν·
οὔτω δ' οὐ ποτ' ὀπωπά σ' ἐναργέα, ὥς ὅτ' Ἀχαιῶν

- ἐν συνόδῳ δαίμων ἔχθιμος ὥρσεν ἔριν,
 σὺν δ' Ἑλληνας ἔηκεν ἐριζέμεν Ἑλλήνεσσιν,
 310 ὄρκους ἡδὲ δίκην μηκέτ' ὀπιζομένους,
 σφᾶς τ' ὥτρυνε γένος δίχα τέμνειν, ἀλλοδαποῖσιν
 ἔνδαπίοις τ' ἴσθην αἶσαν ἀναινομένοις.
 Ἀσχαλῶν γὰρ ἐμὸν τότε ἔβην πάλιν ἐκ συνόδοιο
 οἶκον, ἰδ' ἐκλίνθην δαιτύος ἀψάμενος.
 Ἐν δ' ὕπνῳ πτολίεθρον Ἀθηναίης ἐδόκησα
 ἐκπρολιπών, Δακίης αὐτίκα πυροφόρα
 ἐλθέμεναι πεδί', ἐνθ' ἱερὸς λόχος ἀντία Τούρκων
 Μαρνάμενος κυδρὸν πότμον ἐπέσπε πάρος.
 Κεῖσ' ἐλθὼν ἔστην ἡδ' ἄθρεον εὐκλέα χῶρον,
 320 καὶ τρίς αὔσα κάσιν Ῥήγιον ἐκκαλέων.
 Σμερδαλέον δ' αἶφνης μυκήσατο σειομένη χθών
 νεῖοθεν ἐκ θεμέθλων, τηλεθόωσά τ' ἄφαρ
 ἐκπαγλον ροίζησ' ὕλη κύκλῳ· ὑπόθι δ' αἰθὴρ
 ἔκτυπε δινηθεῖς αἰθαλόεντι βέλει.
 Ἐπτηξ' ἡδὲ κύκλῳ παπτήνας ἔδρακον οὐδας
 πυκνὰ διῆστάμενον, σὺν δέ τ' ἐγειρομένους
 ἀνδράς ὑπὲρ γαίης τευχήρεας, οἷς ἐνἀριθμός
 ἐσθλὸς ἀδελφείδος Ῥήγιος οὐμός ἔην.
 Πάντες ἔσαν λύθρῳ πεφορυγμένοι, εἰσέτι πᾶσι
 330 φοίνιον αἶμ' ἐλκῶν κήκιεν ἐκ βαθέων.
 Ἔγνων δ' αἰψά με κείνος, εἰπέ τε ὦ φίλ' ὁμαιμον,
 τίπτ' ἄρ' Ἀθηναίης ἀγλαὸν ἄστρῳ λιπών,
 ἀλκῆς θ' ἡμετέρης ἐπιμάρτυρα παρ' ῥόον Ἰστρου
 τόνδ' ἴξαι χῶρον καὶ τάφον ἡμέτερον;
 Οὐ μὲν ἐνθα θνήσκοντες πρὶν ἔσεσθ' ἐφάμεσθα
 ἡμαρ, ὅθ' Ἑλλήνων κοινῇ ἐνὶ ξυνόδῳ
 Ἑλλάδι θέσθ' οὐρόν τις τλήσεται Ὀθρυν ἰδ' Ὀλπην,
 Βαιὴν κάρτα τιθεῖς τὴν πατρίδ' ἐκ μεγάλης.
 Οὐ Πέλοπος μούνη γε παλαιγόνου ἀμφιρῦτη χθών,

- 340 οὐ κεχροπὶς χώρη καὶ πέδον ἀόνιον,
οὐ Λοκρίς, οὐκ Εὐβοία βοτοῖς φίλη, οὐκ ἐριβῶλαξ
Φθίη, ἀρηϊφίλων τ' οὖρεα Δωριέων,
οὐ Φωκίς στυφελή, οὐκ Αἰτωλῶν κλυτὸν οὔδας,
οὐδ' αὖ Ἀκαρνάνων γαῖα σιδηροφόρων,
οὐχ ἄλὸς αἰγαίης περίκλυστοι κύμασι νῆσοι,
οὐ ταῦτ' ἔσθ' Ἑλλάς, τῆς προμαχессάμεθα.
Πουλὺ προσωτέρω ἄμμι τεθείσθων πατρίδος αἵης
τέρμονες, ὅφρ' Ἑλλάς πανταχῇ ἄμμιν ἔη,
ἔπου φθογγὴ ἀκούετ' ἀχαιῖάς, ἥ νόος ἀνδρῶν
- 350 ἐλληνίζει· ἐπεὶ καὶ τόδ' ἄλις δύνатаι.
"Ὡς εἰπὼν σίγησε κάσις, ἐπὶ δ' ἴαχον ἄλλοι·
ἔμπαλι δὲ χθόν' ἔδου στῆφος ἅπαν νεκύων.
Αὐτὸς δ' ἐξ ὕπνου ἐγρόμην πάλι καὶ τὸν ὄνειρον
θαύμαζον καθ' ὕπαρ φρεσσὶν ἀνασκοπέων·
Χαῖρέ μοι, ὦ κάσι, καὶ νυχίοις θαμινῶς ἐν ὀνείροις
ἔρχεό μοι, λωπῶν τοῦδ' ἄχεος κραδίην.
"Ἐρχεο· μὴ με λίπης, ἔς τ' ἂν πλῆσας βιότοιο
μέτρα, μονὴν βῆω σὴν μάλα γηθόμενος.
Τόφρα δ' ἔγωγε τεῆς μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς,
- 560 λῆστιν σεῖο πάτρην οὐ περιόψομ' ἔχειν.
Ἄλλὰ στήλην μὲν σοι ἀνιδρύσω περὶ νηψὶ
ρύστου ἐπουρανίου σήματος ἄγχι πατρός,
εὔτ' ἂν ἐλευθερίης ἐρατὸν φάος εἰνοσιφύλλου
Πηλίου ἀντείλῃ δενδροκόμοις ναέταις·
νῦν δέ σοι ἐξ ἐμέθεν μνημῆϊον εἰσαεὶ ἔστω
ἡδαιὸν ῥαπτῶν τοῦτο πόνημ' ἐπέων.
Ἄνδρὸς γάρ τ' ἀρετὴν θῆκ' αἰεῖζων αἰοιδῇ,
καὶ μιν ἀρίγνωτον τεῦξεν ἐπερχομένοις.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

πρὸς τὸν ἀδελφὸν Δημήτριον τὸν ἐπικαλούμενον Γυαλᾶν
ἐπὶ τῷ θαράτῳ τῆς μητρὸς, ἔτει αὐτῷ.

. Est quaedam flere voluptas
Expletur laerimis egeriturque dolor.
Ovid. Trist. lib. 1,3.

- Φίλτατέ μοι κασίων Δημήτριε, ἡ μάλα λυγρὴν
ἐξ ἐμέθεν ταύτην πεύσεαι ἀγγελίην.
Μήτηρ, ἥθ' ἡμέας τέκε καὶ ἀτίτηλ' ἐπέχουσα
μαζόν, τόνδ' αἰῶν' ἔκλιπεν οἰχομένη.
Ἐκλίπε τόνδ' αἰῶνα καὶ ἡματος οὐκέτι κείνη
δέρκεται ὀφθαλμοῖς ἡδὺ βροτοῖσι φάος.
Ἐκφυγε μὲν ζωὴ παιδρῆς τὸ πάριθεν ὀπωπῆς,
Ἦν ἴδομεν πρώτην ἐς βίον ἐρχόμενοι
ὄμματα δ' οἱ βλεφάροισιν ἐς αἰὲν συγκεκάλυπται,
10 πολλάκι δακρύσαντ' ἄλγεσιν ἡμετέροις,
πολλάκι τ' ἀστράψανθ' ὑπὸ γήθει, ὅππότε δαίμων
ἄμμιν ἐπιπνεῖσκ' οὐριος ἐν βιότῳ.
Χεῖλεα δ' αὐτε μέμυκε, τὰ πολλάκις ἄμμε φίλησε,
τάρπε τε μελιχίοις ἄμμι λόγοισι νόον.
Οὐκέτι βῆμ' αἰῶ μητρὸς κατὰ δώματ' ἰούσης,
οὔτε κελευούσης τοῖς θεράπουσιν ὅπα.
Ἐξέπτῃ σεμνῇ κείνης σκιῇ, ἐνθα λιποῦσα
οἷόν μ' ἐν μελάθρῳ δάκρυσι λειβόμενον.
Καὶ σοὶ δῆ, τριπόθητε, κατ' ὅσων δάκρυα πολλὰ
20 αἰδοίης ρεύσει μητέρος ἄμφι μόρφ.
Ἄλλ' οὐ τόσσον τῇλ' ἀπεόντα σ' οἶομαι ἄλγος
ἔξειν θυμῷ, ὅσον τὸν παρεόντ' ἔμ' ἔχει.
Θνήσκουσιν γὰρ ἑμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ἐκείνην,

- τῆς περ ἔμοιγ' ἐπὶ γῆς φίλτερον οὐδὲν ἔην.
 "Ημισύ μου τέθνηκε θανούσης μητέρος ἐσθλῆς,
 ἣ δὴ μοι γλυκεροῦ αἰτίη ἔπλε βίου.
 Οὐδ' ἄρ' ἔθ' ἡδὺ μένειν μοι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
 εἰμὴ γ' εἴνεκα σεῦ, ὦ τριφίλητε κάσι.
 Πολλάκις ἡμετέρη σέθεν ἐμνήσθη νοσέουσα
 30 ἔνδακρυς μήτηρ καὶ σ' ἐπόθησ' ἰδέειν.
 Πολλάκι μ' ἀμφὶ σέθεν μύχιον στενάχουσ' ἐρέεινεν,
 οὔα περιπτύξαι χερσὶ λιλαιομένη,
 καὶ πύματον κῦσαι καὶ ζῆθ' ἰσοῦστατον εἰπεῖν,
 ὅλβι' ἐπευξαμένη πάντα σοι ἐν βιότῳ.
 Ἄλλ' ἔφθισε δέμας νοῦσος κακὴ ὥκα γεραιὸν
 πρίν σοι μηνῦσαι γειναμένης με πόθον.
 Νῦν πέμπτη νοσεύουσι ἐπήλυθε, τήν οἱ ἔσεσθαι
 ἰητροὶ ζωῆς ἰστατίνην ἔφασαν·
 καὶ τότε μιν λεχέεσσι παρήμενος ἀμφεπονεύμην
 40 Σὺν κασίεσσι, πικρῷ δαμναμένην πάθει.
 Νυστάζας δ' ἔβριξ' ἐπὶ θώκῳ, τυτθὸν ἐρείσας
 χειρὶ κάρη, κραδίην ἐνδοθεν ἀχνύμενος.
 Ἢνίκα δ' ὀρθροβόας τὸ πρῶτον ἄεισεν ἀλέκτωρ
 Ἡὼ μηνύων ἄρμα τιτυσκομένην,
 αὐδὴν μητρὸς ἄκουσα καὶ ὄρθριος αὐτίκ' ἀνέστην,
 καὶ παλάμην ἰσχων δεξιτερὴν παλάμη,
 ὅττεο χρηῖζοι μιν ἀλυκταίνων ἐρέεινον.
 Ἡδ' ἄρα μοι βληχρῇ φωνῇ ἔειπε τάδε.
 Ἐγγύθι μοι βιότου πέλεται τέλος, ὦ φίλε τέκνον,
 οὐδ' ἔτ' ἐγὼν αἵγλην ὄφομαι ἡελίου,
 οὔτε μοι ἡελίῳ ἴσ' ἡδέα φάεα τέκνων.
 Εἴμι δὲ πρὸς πλάστην καὶ πατέρ' οὐράνιον,
 ὁστέμοι ἰλήκοι πάνταρχος ἀναξ, ἀτὰρ ὕμμι
 ὅλβια πάντα πόροι σὺν δολιχῷ βιότῳ·
 τοσσόνδ' αὐδῆσασα χέρ' αἰτήσαντι φιλήσαι

- δεξιτερὴν μοι δῶκ', ἐς δὲ πόλον φάεα
 σθεννύμεν' ὑψόσ' ἄειρε καὶ οὐρανίῳ παρέδωκε
 πατρὶ πνεῦμ' ἄγνόν τοῦδε λυθὲν βίότου.
 Εὐθὺς ἔπειτ' ἄρρητος ἐπ' ὠχρὴν ὧπα γαλήνη
 65 ἐξεχύθη νεκρῆς καὶ χάρις ἀμβροσίη.
 Ἦδὺ δ' ἄρ' οἱ μείδῃμ' ἐπὶ χεῖλεσιν ἔζετ' ἀναύδοις,
 οἶον λευσσοῦσης νῦν ἔδος εὐσεβέων.
 Τρὶς τότε ἔκυσσα πάλιν χέρα μητέρος ἡδὲ μέτωπον
 ρυσὸν γειοβαρεῖ γήραϊ καὶ δόυνης.
 Πνεῦμα δ' ἀφιπτάμενον τοῦ σκήνεος ἑλλιτάνευσα
 Μὴ λήθης πιεῖν οἷς ἐπὶ παισὶ πόμα,
 ἀλλ' ὑπὲρ ἡμείων θεῶν εὐχεσθ' ἡδὲ παρεῖναι
 ἄγγελον ἐν βίῳτῳ ἄμμιν ἀλεξίκακον.
 Τί πλέον ἀμφὶ πότμῳ μητρὸς λέγω; ἐκτερεῖξα,
 70 ὥς θέμις ἐστί, νέκυν καὶ νόμιμα φθιμένων
 πάντα πρόφρων ἐτέλεσσα· τάφῳ δ' ἄρα σῆμ' ἐπέθηκα,
 φράζον κεκλιμένης οὐνομα καὶ γενέθλην.
 Ἦματι δ' ὀγδοάτῳ πάλι μητέρος ἡρίον ἐλθών,
 ἄνθος ἀναβλαστὸν χώματος ἡὺγασάμην.
 Καινὴν δ' ἐκ νέκυος ζωὴν προσέειπα φανεῖσαν,
 ἀθανάτου ψυχῆς σύμβολον ἡμετέρης.
 Καὶ θαλέθον δρέψας ἔρσης τέκος ἡελίου τε,
 ἔστειψ' εὐσεβέως εἰκόνα γειναμένης,
 τὴν ὁρώων δοκέω αὐτὴν ἔτι μητέρα λεύσσειν,
 80 οὐδ' ἀπαμερῆσθαι δαίμονος οἰκοσίου.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ

Donec eris felix, multos numerabis amicos
tempora si fuerint nubila, solus eris.

Ovid. Trist. a. 9.

- Χαῖρε, πόλις Θησῆος, ἀνάκτορα, χαίρετ', ἀγητά,
 ῥῦμαί τ' εὐρεῖται καὶ δόμοι ὑψόροφοι,
 καὶ ἀγοραί θορύβου ἀνάπλεοι, ἀπλέτῳ ὄχλῳ
 στεινόμεναι, χλιδὴ τ' ἀστυκὴ ἡδ' ἀβρότης.
 5 Χαίρετε, καὶ ἔδραι βουλευφόροι· ἔρρετε δ' αὖτε
 δειναὶ ἐριθεῖαι τ', οὐλόμεναι τ' ἐριδες.
 Οὐδέν μοι χρυσοῖο καὶ ἀργύρου ἔπλετο ἦδος·
 τιμῶν ἡδ' ἀρχῶν οὐκέτ' ἐπιστρέφομαι.
 Σὺν τούτοις σκολιῶν ἀγχίστροφον ἐρρέτω ἦθος
 10 ἀνδρῶν, ἐξαπάται τ' ἡδὲ δολοπλοκίαι,
 καὶ διχόμυθος γλῶσσα καὶ ἐν στέρνοις ἀχάριστος
 φρήν, καὶ ἀπιστίη, καὶ κακοφραδομοσύνη,
 χεῖλεά τε ψεύδορκα, χέρες τε φιλόκλοποι ἀνδρῶν,
 ἡϊθέων τε θράσος καὶ ἀεσιφροσύνη.
 15 Πηλίου εἶμι πάλιν καταειμένου οὖρεος ὕλη
 κνημοῦς εὐύδρους καὶ σκιοέντα νάπη,
 ἐνθ' ἄρ'· ὑπέκ λαγόνων μητρὸς πάρος ἐς φάος ἐλθὼν
 εὐκηλος βιότου πρῶτα διήνυσ' ἔτη.
 Κεῖθι δ' ἐρημοφίλης καὶ ἀγείτων ζήσομ' ὀπίσσω,
 20 ἀγροῦ θυμαρῇ βαιοῦ ἔχων μελέτην.
 Κεῖθι σάλον βιότου πολυκύμονος ἐχθρὸν ἀλύξας,
 νήνεμον ἐκ ῥοθίων δύσσομαι ἐς λιμένα.
 Οἰκίδιον κεῖθι στέρξω βραχύ, ἄλκαρ ἀητῶν
 ψυχρῶν καὶ ὀμβρῶν καὶ θερινῆς ἀλέης.
 25 Κεῖθι φυτηκομέων παμμήτορα γῆν θεραπεύσω
 τὴν καὶ μισθοδότιν πᾶσι δικαιοτάτην.

- Κεῖθι μοι ἀνδράχνην καὶ ἄνηθον κῆπος ἐπ' ἡμαρ
 δαῖτα λιτὴν ὑπάσει καὶ χλοερούς κυάμους,
 σεῦτλά τε καὶ λαθύρους, καυλοὺς κράμβης κινάρας τε
 30 καὶ λαχάνων ἄλλων καὶ χεδρόπων γενεήν.
 Δένδρεα δ' αὐτόθι μοι παντοίην οἶσει ὀπώρην,
 παντοίην μῆλων ἀκροδρύων τ' ἰδέην·
 αὐτὰρ ἐριστάφυλοι πολυγλεύκους βότρυας ὄρχοι
 οἴσουσ' ἡμερίδων, δῶρα θεοῦ βρομίου,
 35 τῶν καὶ ἀποθλίψας λαρὸν μέθυ λυσιμέριμον
 ἔξω γυιάρχες τοῦτ' ἄκος ἐν καμάτῳ·
 καὶ γάλα δ' ἐξ οἴων ἡδ' αἰγῶν λευκὸν ἀμέλξω,
 τυρόν τ' ἐκ ταλάρων ἀρτιπαγῇ ἔδομαι·
 καὶ σίμβλων ξανθὸν βλίξω μέλι κηριοπληθῶν,
 40 ἡδὺ μελισσάων ἔργον ἀριστοπόνων·
 πρὸς δ' ἄρ' ἀλεκτορίδων, χηνῶν τέ μοι ἡδέ τε νησσῶν
 δώσει ὄρνιθὼν ὥα μεθημέριος.
 Πρὸς ταῦτ' οὐτις μοι θαλιῶν πόθος οὐδὲ τραπεζῶν,
 τῇσιν ἐνευπαθέει Παλλάδος ἥδε πόλις.
 45 Εἴμι δὴ ἔνθα θύμος καὶ ὀρίγανον ἡδ' ὑάκινθος,
 νάρκισσός τ' ἀνθεῖ καὶ ἱα κυάνεα·
 ἔνθα καλὸν θάλλει μελίλωτον καὶ ἀνεμώνη,
 χρύσεαί τ' ἀνθεμίδες καὶ ῥόδον ἡδύπνοον,
 καὶ λευκανθῆς μύρτος ἰδ' εὐερνῆς ῥοδοδάφνη,
 50 ἐρσήεσσά τ' ἴρις λειρίά τ' ἀργύφεια·
 ἔνθα μέλος κίχλαι κόρυδοί τε τραυλὸν ἰεῖσι
 καὶ λαλαγεῦσι λιγὺ ξουθαὶ ἀηδονίδες·
 ἔνθα θύμου φύλλοισιν ἐν εὐόδομοισι μέλισσαι
 βομβεῦσαι μυζῶσ' ἡδὺ φυτοῖο μέλι·
 55 ἔνθ' ἀπὸ δρυμῶνων προσφθέγγεται αἰολόφωνα
 ὀρτυμένην Ἥῳ στρουθί' ἀπειρέσια·
 ἔνθ' ἄρα καὶ Ζεφύρου πνοιῆς ἤκα ψιθυρίζει
 ὑψιλόφων μελιῶν καστανεῶν τε φόβη.

- Πολλὰ τόθι βλύζει ἐνὶ βήσσης νάματα νυμφῶν
 60 νηϊάδων, ἄρδοντ' ἄλσε' ἀμαδρυάδων,
 ὠροτρόφου Φοίβου ἄδυτ' ἀκτίνεσσι θερείης,
 θεῖον Πηλῆος πρὶν ποτ' ἰδόντα γάμον.
 Ὡς ἡδὺ ψυχρῇ παρὰ πίδακι δεῖπνον ἐκεῖθι
 ἐντύνεσθ', ἥχῳ τερπόμενον ῥεέθρου,
 65 ἡέ μετ' ἄρκιον ἔργον ὑπὸ σκιῇ ἔνδιον εὐδαιν
 αὐτοῦ ἐπὶ χλοερῇ κεκλιμένον στιβάδι.
 Κεῖθι τιθηνέοντι φυτῶν γενεὴν εὐκαρπον
 εὐδία παμμεδέων ἡματά μοι παρέχοι!
 τερπόμενον δὲ μάλιστά μ' ἀεξινόοις μελέτῃσι
 70 μοιριδίου θανάτου νήγρετος ὕπνος ἔλοι!
 χεῖρες δ' αὖτε φίλαι παρὰ πατρί με τυμβεύσειαν,
 προσθέμεναι τόδε μοι γράμμ' ἐπιτυμβίδιον.
 » Πατρίς γαῖα κέκευθε φίλῃ φίλον ἔνθα Φίλιππον,
 Μουσῶν καὶ σεμνῆς λάτριν ἐλευθερίης,
 » ἐχθόραντ' ἀκόλαστον ὀχλοκρατίην καὶ ἄπιστον
 76 ἦθος ἐν ἀνθρώποις ἡδὲ δολοφροσύνην.¹

¹ Τὸ ποίημα τοῦτο συνετάχθη μικρὸν μετὰ τὴν κατὰ τοῦ ἀγα-
 θοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἀνταρσίαν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπέλευσιν
 αὐτοῦ· ὅτε δὴ ὁ συνταξάμενος ἐν δεινῇ ἀναρχίᾳ τὴν Πατρίδα ὁρῶν
 λύπη κατεσχέθη βαρεῖα καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς δυσελπιστῶν,
 ὑπὲρ ἧς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας προθύμως ἀγωνισάμενος πρὸς πολλοὺς
 μὲν κινδύνους ἐπάλαισε, δυσχερῇ δὲ πλεῖστα ὑπήνεγκεν, εἰς Πή-
 λιον ἐπανελθεῖν κακεὶ τῆς πολιτικῆς τύχης πόρρω καταβιῶναι διε-
 νοήθη. Τῆς γὰρ τερπνῆς ἐκείνης χώρας, ἐν ᾗ ἔφυ τε καὶ ἀπαιδεύθη,
 καὶ τοῦ αἰῶνος ἐν αὐτῇ βίου μνησθεὶς πάνυ δυσφόρως εἶχε πρὸς τὰ
 ἐν Ἀθῆναις τότε ὁρώμενά τε καὶ ἀκούόμενα καὶ ὡς αἰὼν τε πόρρω
 τῆς λυπηρᾶς ἐκείνης θέας καὶ ἀκροάσεως ἀποστῆναι ἐπόθησε.

ΕΛΕΓΕΙΑ

εἰς τὸν αἰγιονοστον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνα τὸν α.
ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς τελευταῖας αὐτοῦ.

- Ἑλλάδα τειρομένην δηρὸν χρόνον ἐξ ἀθεμίστων
καὶ χαλκήσιν πέδῃς γυῖα βαρυνομένην
Ὑψιμέδων ὁρώων ἐλέησε· μένος δ' ἄρα πᾶσιν
Ἑλλησιν θάρσος τ' ἔμβαλε φρεσὶ μέγα.
Οἱ δ' ἀλκῆς πατέρων τῆς τε προπάροιθ' εὐκλείης
μνησάμενοι, δεινὸν πάντες ἄθλον ἔδυν
εἶνεκ' ἐλευθερίας πολυηράτου. Οὐδ' ἄρα λαοὶ
ἠκῆδησάν σφρων ἄλλοι ὀρινομένων,
ἀλλὰ σφι προφρόνως ἐπάμυνον κῆδε' ἔχουσι
10 πρὸς δηίων ἀνδρῶν ἐν σμυγερῷ πολέμῳ.
Πολλοὺς μὲν Δαναοῖσιν ἀλίβροχος ἦκ' ἐπικούρους
Βρεττανίη, πολλοὺς δ' εὐσταχυς Αὐσονίη.
Πολλοὺς Τευτονίη ἀνδρῶν γενέτειρ' ἐρικυδῶν,
πολλοὺς δ' αὖ Γαλατῶν πατρὶς ἀρηϊφίλων.
Πάντων δ' Εὐρώπης ἐκ σκηπτούχων βασιλῆων
μοῦνον ἓν Ἑλλήνων οἶκτος ἔλ' ἀχνομένων·
κλεινὸν Λουδοβίκον Βιτλεσβαχίδην, μεγαθύμων
μούναρχον Βοίων, Τευτονίης στέφανον.
Δισσὸν δ' γάρ φορέων περισέμνῳ ἀμφὶ μετώπῳ
20 στέμμα, τὸ μὲν χρύσειον, σύμβολον οἷο κράτους,
Δάφνης δ' αὖ ἕτερον παρνησίδος οἶά τε μύστης
Μουσῶν, Κασταλῆς γευόμενος λιβάδων,
πολλάκις ἐν παλάμῃσι κρέκων φόρμιγγα λιγεῖαν
ῥεῖδ' Ἑλλήνων αἱματόεντ' ἄθλον.
Καὶ ῥ' ὅτε μὲν κλήζεε μαχητῶν ἄλκιμα ἔργα,
ἄσσοι ἐν ὕσμίνῃ κλειῶς ἄροντο μέγα,

- ἦ μένος ἐν στέρνοις σφιν ἐπώτρυν' ὄφρα μάχοιντο
 νωλεμέως, ἅτης πατρίδα ρυόμενοι·
 ἄλλοτε δ' αὖ λαοῦ κατοδύρετο πῆματα λυγρὰ
- 30 δηθὰ μάλ' ἀργαλέω τρυχομένου πολέμω,
 καὶ θεὸν ὑψίθρονον νίκης λιτάνευε βραδῆα
 Ἑλλήνεσσι κράτος μαρναμένοις ὀπάσαι.
 Ἡ θαμάκις κανθῶν θαλερὸν δάκρυ φασὶν ἀνακτος
 οἰκῆς θέραπές τ' εἰσιδέειν προρέον,
 ἐπὶ πότ' Ἀρηϊ πύθοιτο πιεζομένην βροτολοιγῷ
 Ἑλλάδα καὶ πτολίεθρ' ἐξαλαπαζόμενα.
 Πολλάκι δ' ἐκ στέρνων μυχίων στένεν, ὅπποτε πνοιῇ
 κεῖσε φέροι στοναχὰς λαοῦ ἀπολλυμένου.
 Τυτθὸς δ' αὖ θάμ' Ὀθων, φίλος υἱὸς Λουδοβίκου,
- 40 πατὴρ ἀριπρεπέος γούνασ' ἐφεζόμενος,
 ἡδὺ μέλισμα κλύων συνεγήθηε γηθομένῳ οἷ,
 σὺν δ' ἄχυντ' ἀχυνμένῳ δάκρυ ὁμοργνύμενος.
 Καὶ πρὸ' ἐοῦ γενέτου περιπλέξας αὐχένι χεῖρας,
 » Ἀππα φίλ', εἶπε, τί δὴ τόσση ἔχει σ' ἀνίη
 » Ἑλλάδος εἵνεκα τληπαθέος, τὴν ὀδριμόθυμος
 » δηρὸν Ἀρης τεῖρει καὶ ἀνέρας ὀλέκει;
 » Αἶθε μοι ἀδρότερόν τε δέμας καὶ ἔμπεδος ἦεν
 » ἐν γυίοισι βίη· τεύχεα γάρ χ' ἐλόμην
 » σὺν πολλοῖς Βοῶν μενεχαρμῶν καὶ κ' ἐπίκουρος
- 50 » Ἑλλήνεσσι πρόφρων δυσμαχέουσιν ἔβην.
 » Νῦν δέ μοι ἐν μελέεσσ' ἀπαλοῖς σθένος ἐστὶν ἀφαιρόν,
 » οὐδ' ἄρα πῶ νωμᾶν ἄσρ' ἔχω παλάμη.
 » Ἀλλὰ σὺ δὴ Κάρολον πάτρων ἐμὸν ἢ Εἰδέκην
 » πέμψον ἀρήζοντας σὺν στρατιῇ μεγάλῃ.
 » Τοὺς γὰρ ἰδὼν κεν Ἀρης λήξειε φόνων ἀέκων περ
 » ἡδὲ γένοιτο κακῶν Χριστιανοῖς ἄνεσις.
 Τοι' ἀπαλῆς παλάμησιν ἐὼν πατέρ' ἦκα καταψῶν
 ἔκφατο πρηνὺς Ὀθων, καὶ οἱ ἴαινε φρένα

- αἶσιμα παῖς βάζων. Ἐιδέκκην δ' αἶψα καλέσσας
 60 σὺν πολέεσσιν ἄναξ εὐπτολέμοις ἑτάροις
 ἔσσυμένως ἐκέλευε πιεζομένοις ἐπικούρους
 τῇλ' Ἑλλησιν ἵμεν, χρήσιμα πάντ' ὀπάσας.
 Οἱ μὲν δὴ Βοῶων εὐναιόμενον λίπον ἄστῳ
 κοιράνου ἐντολήν πειθόμενοι σφετέρου,
 καὶ δολιχὴν ἀνύσαντες ἐπὶ τραφερῆς τε κέλευθον
 καὶ ὑγρῆς, ἄκτὴν ἤλυθον ἀργολίδα.
 Τοὺς δ' ἄρ' ἰδὼν θάρσησε ταλάφρων λαὸς Ἀχαιῶν
 καὶ κυδρὸν Βοῶων ἤνεσεν ἡγεμόνα.
 Ἦδ' οὖν δ' ὑψιμέδοντι θεῷ χάριν, ὅς περ ἔθηκεν
 70 εὐμένε' οἱ σεπτοῦ Λουδοβίκοιο νόον,
 ἐκ δ' ὄρφνης πυκινῆς φάος Ἑλλάδι πάσῃ ἔφηνε
 καὶ τέκμωρ ἐγγὺς δῶκεν ἰδεῖν πολέμου.
 Μέμνημ', οἷα χέρας πρὸς ἀπείριτον αἰθέρα τείνων
 ἤϋχετο λαὸς ἅπας πατρί ἐπουρανίῳ.
 » Δός, φάτο, παμμεδέων, δὸς ἀεικέα λοιγὸν ἀλύξαι,
 » ἱμερτῆς τε τυχεῖν ἅμμιν ἐλευθερίας.
 » Δὸς δὲ Βιτλεσθαχίδος τινὰ φύτλης Ἑλλάδος ἄρξαι
 » αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ γενεὴν ὀπίσω.
 » Τίς γάρ χ' Ἑλλήνων λαὸν πέρι κῆρι φιλήσαι
 80 » τόσσον, ὅσον δῖον Λουδοβίκοιο γένος;
 » Τίς δέ κε κοσμήσειε πόλιν πλέον, ἢ πολιήταις
 » παντοίης κρεῖσσον δεῖγμα γένοιτ' ἀρετῆς;
 Τοῖα τότε ἐν συνόδῳ βουλευφόροι ἀνέρες ἠῶδων
 καὶ λαὸς σύμπας Ἑλλάδος εὐχόμενος.
 Τῶν δὲ τὰ μὲν κέκρανται, ἀτάρ τιν' ἔθηκεν ἄκραντα
 ὄχλου τ' ἀφραδίῃ τοῖο τ' ἀγῶν κακότης.
 Ἑλλάς μὲν δολιχῆς ἐκ δουλοσύνης ἐσαώθη
 καὶ φάος ἱμερτῆς ἔδρακ' ἐλευθερίας.
 εἴλετο δ' ἐσθλὸν Ὀθων' ἐπὶ λαοῖς οἷσιν ἀνάσσειν
 90 ἥπιον, ἰθεῖαν πᾶσι νέμοντα δίκην,

- ὅς πόλιος ἴζων ἐπὶ πρύμνῃ ἡνιόχευεν
 ὄμμασ' ἀκοιμήτοις εὖ καὶ ἐπισταμένως.
 Ἀλλὰ κακὴ δαίμων εὐηπελίην ἐμέγηρεν
 Ἑλλήνων κείνην καὶ παραίειρε φρένας·
 καινὰ δ' ἐπὶ προτέροις ἐπήλυθεν ἄλγεα πάτρη
 τῶν μὲν ἀτασθαλίῃ, τῶν δ' ἀεσιφροσύνῃ.
 Λαὸς μὲν ῥ' ὅδ' ἔτ' ἐστὶ σαόφρων, τῶν προεχῶν δὲ
 οἱ πλείονες πολλὴν τετράφατ' ἐς κακίην,
 οἳ τε δολορῥαφέοντες ἐνὶ φρεσὶν οὔτε ἀνακτι,
 100 οὔτε ποτ' ἀλλήλοις πιστὸν ἔχουσι νόον.
 Ἀλλ' ἰδίους αἰεὶ ἐπὶ κέρδεσι πάντα κυκῶντες
 πορσύνουσι πόλει πῆματα λευγαλέα.
 Τῷ ῥ' αἰνῶς δεῖδω περὶ ταύτης μὴ πάλι θείῃ
 αὐχέν' ἐνὶ ζεύγλῃ καὶ μάλ' ἀναινομένη.
 Τίπτε χαλιφρονέοντες ἀναίτιον ἐσθλὸν ἀνσκα
 ὥσατ' ἀπὲκ θώκου, νήπιοι, οὐ νέμεσιν,
 οὔτε θεοῦ ἀλέγοντες ὅπιν φρεσίν, ὅς τ' ἀχαρίστους
 ψευδόρκους τ' ἄνδρας τίννυται ἐξοπίσω;
 Τίπτε δ' αὖ ἀτρεμέειν πατρίδ' ὑμὴν οὔ ποτ' ἔατε,
 110 ἀλλὰ διχαστασίας μητιάσθε νόῳ;
 Τρεῖς ἐτέων δεκάδας χθονὸς Ἑλλάδος ἡπιόθυμος
 ἤρξεν Ὀθων νωμῶν σκῆπτρον ἀνακτόριον·
 λαὸν δ' ὥστε πατήρ ἀγαθὰ φρονέων φιλέεσκεν,
 ἡδὲ θετῇ πάτρη πάντ' ἀνέθηκε βίον.
 Ὅρθριος ἔξ εὐνῆριν ἀνιστάμενος μέχρι μέσσης
 νυκτὸς ὑπὲρ πόλιος νωλεμέως ἐμόγει.
 Τίε μὲν ἐσθλοὺς ἄνδρας, αἵτιζε δ' ἄρ' αἰσυλοεργούς,
 χρυσοῦ δ' ἤγ' ἀρετὴν πρόσθεν ἰδὲ κτεάνων.
 Αἰεὶ δευομένοισι πρόφρων ἐπάρηγεν, ἔ αὐτὸν
 120 τοῖς προσνισσομένοις μειλίχιον παρέχων.
 Ἑλλάδος οὔ ποτ' ἔδευσ' ἀσεβησάντων εἰς ἀνακτα
 αἶμα πέδον· πρῆυς τοῦτ' ἀνένευεν Ὀθων.

- Αἰεὶ οἱ φυλακὴ καὶ κῦδος μέμβλετο λαοῦ
 'Ελλάδος· αἰεὶ δ' αὖ μέμβλετ' ἐλευθερίῃ
 ἀνδρῶν συμφύλων, οἳ τ' ἐκ μυχίων σπενάχιζον,
 δεσμῷ ἀεικελίῳ δηθὰ μάλ' ἰσχύμενοι.
 Εὐνοίης τόσσης τί δὴ ἀντέδομεν βασιλῆϊ
 'Ελλάδος αἰδοίῳ πατρί τε Λουδοβίκῳ;
 Τὸν μὲν ἀπηλάσαμεν χθονὸς 'Ελλάδος ἀφραδίῃσι
 130 σὺν πολυτιμῇτῳ συνθρόνῳ Ἀμαλίῃ,
 Λουδοβίκου δὲ λύρην, ὃς δὴ μέγαν ἄμμιν ἄεθλον
 ἦεισ', ἀνοσίῃς χερσὶ συνεθλάσαμεν.
 Τῷ ῥ' ἐκ κείνου Μοῦσα νεμεσσήσασα φιλέλλην
 σίγησ', οὐδ' ὥς πρὶν ἄμμι φίλα φρονέει.
 Αἰ δ' ἐλικωνιάδες Ζηνὸς κοῦραι ἀνάχνηνται
 θυμῷ, ἀμερθεῖσαι κηδεμόνος πρόφρονος,
 ὅς σφιν ἐυδμήτους κατ' ἀχαιῖδα ἴδρυσε γαῖαν
 ναοὺς, ἰδμοσύνης θ' ἄδρὸν ἔχευε φάος.
 » Αἰ, αἰ· νῦν δ' ἄρ' ἀνακτι σὺν ἡπίῳ οἴχεται ἐσθλὰ
 140 πάνθ', 'Ελλάς στυγνὸν δ' ἀμφιδέδυκε νέφος.
 Ἦνι διηέριος μέλας ἔρχεται ὄρνις ἐρέσσω
 ταρσοὺς, κεκληγῶς ὄξυν ἰεῖς τε γόον.
 δὴ πτέρυγας χαλάσας ἐπὶ κροσσῶν Ἀκροπόλῃος
 μηνύει λυγρὴν τηλόθεν ἀγγελίην.
 Κλαίετε, Κεκροπίης πολιῇται· κλαίετε γαίης
 ἀτθίδος ἐνναέται καὶ μύχιον στένετε·
 τέθνηκεν γὰρ ἀνάξ ἀγανόφρων, οἷχετ' ἐνηῆς
 'Ελλάδος ἀρχὸς Ὀθων, ὃς τόσον ὕμμ' ἐφίλει.
 Οὐδ' ὄγ' ἐν ὕστατῇ βίου ὥρῃ θυμὸν αἴσθων
 ὕμῶν οὐδὲ φίλης 'Ελλάδος ἐκλάθετο·
 λίσσετο δ' ὑψιμέδοντ' αἶθρην ποιῆσαι Ἀχαιοῖς
 καὶ ψυχὴν ἀπέπνευσ' Ἑλλάδ' ἀνὰ στόμ' ἔχων.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

ΘΥΡΣΙΣ ΚΑΙ ΛΥΚΙΑΔΑΣ

ΘΥΡΣΙΣ

Αἴποκα Πήλιον ἦνθες ἐπηράτω εἶαρος ὦρα,
εἰπέ μοι, ὦ Λυκίδα, οὐ θαύμασας αἰπὺ κατ' ὦρος
ἄγχεα, καὶ βάσσας, καὶ νυμφᾶν καλὰ ῥέεθρα,
καὶ αὔραν δροσόεσσαν εὐπνοον, ἃ τ' ἀπὸ φύλλων
καστανεᾶν ψιθυρᾶν ἢ φηγῶν ὑψικαρήνων
ἐρχομένα τέρπει μερόπων ἐν στάθεσι θυμόν;
Ἦ κούφα βιοτὰ τηνὲ πέλετ' ἀνθρώποισι;
καὶ κε φυὰν θνατὰν τηνὲ λελάθοιο λελογχώς.

ΛΥΚΙΑΔΑΣ

- Παῖς ἔτ' ἐὼν μέμναμ' ἐν ἑορτᾷ Ζανὸς ἀκραίῳ
10 δάσκιον ἐνθῶν ὦρος, ὅκα ζεφύρω ὑπ' αὐτμᾷ
δένδρεα πάντα φύει πετάλων νεοθαλέα κόσμον.
Μέμναμ', οἶον αἰεὶδ' ἀπὸ λοχμᾶν ἢδ' ἀπὸ δένδρων
ἔθνε' ὀρειπολέοντ' ὀρνίχων ποικιλοτραύλων·
οἶον ὕδωρ καθαρῶν παντᾶ κελάρυζε ῥέεθρων,
ὥς δ' ἐγέλων λειμῶνες ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν
ἀδύ πνειόντεσσι καὶ ἱκμαλέα ἐνὶ ποίᾳ.
οἶον δ' αἰγινόμοι μέλος αὐλῶν ἐξ εὐτρήτων
ἔεσαν, ἐσδόμενοι σκιεροῖς ὑπὸ δένδρεσιν ὕλας,
ἔχνια ποιμενίδων χοροήθων ρυθμίζοντες.
20 Καλόν, Θύρσι, τὸ ὦρος, ἐν ᾧ ποκα Πηλέα φαντὶ
καλᾶς Νηρείδος θείας εὐνᾶς ἐπιβῆμεν,
σὺν δὲ θεοῖς Μώσας πολυδεираδος ἐξ Οὐλύμπω
ἐς γάμον ἱκομένας ὑμέναιοι σμινὸν αἰεῖσαι.
Ἀλλὰ τί Πηλίῳ ἐνθ' ἐμνήσαο, φίλταθ' ἐταῖρε;
τίπτε δ' ὑπ' ὀφρύσιν ὧδ' ἀχλύει τοι δάκρυσιν ὄμμα;
Ἦπου λαθριδίῳ κέαρ ἔνδοθι τάχεαι ἄλγעי.
ἐξ αὐδα κοινωθὲν ἄχος κουφίσδεται ἄμμι.

ΘΥΡΣΙΣ

- Πῶς κεν ἔγωγε πάτρας τριφιλάτῳ φρεσσί λαθοίμαν,
 ἔνθα περ ἀελίῳ σέλας ἔδρακον ἀδὺ τὸ πρῶτον,
 30 καὶ γάλα ματρῳίῳ ποππύσδων ἔσπασα मासῶ,
 καὶ σὺν ὁμαλίκεσι τροχὸν ἤλασα παῖς ἐν ἁλωῶ,
 καὶ ἄρπαστὸν ἔηκα, καὶ ἀστραγάλοισιν ἐτέρφθην,
 καὶ ἄσκησα πάλαν, πυγμάν, δρόμον ἄλμα τε μεῖραξ,
 καὶ καινῷ με πόθῳ γλυκύπικρον τουτάκι κέντρον
 νύξε, καὶ ἐκνίσθην ἡμερτᾶς παιδὸς ἔρωτι;
 Τῆνος ἔρως, Λυκίδα, πόλλ' ἀδέα, πλεῦνα δὲ θυμῷ
 πόρσυν' ἄλγε' ἐμίν' τῷ δὴ τάδε δάκρυ' ἀπ' ὄσσω
 ἀμβλύζει μοι νῦν μεμναμένῳ, οἷα πέπονθα.

ΛΥΚΙΔΑΣ

- Μακρός, Θύρσι, βέβακ' ἤδη χρόνος, ἐξότε νᾶσον
 40 τάνδ' ἦνθες καὶ μᾶλα νομεύεις ἄργυφα Βάττω.
 Πολλάκις ἐνδιᾶοντες ὑπ' ὀξυκόμοις πιτύεσαι
 παιδρῶ παρ' ῥεέθρῳ δηρίσαμες ἀλλάλοισιν
 αὐλῷ ἢ σύριγγι μελισδόμενοι, νομίας τε
 ἐξ ἄντρων νύμφας αὐλωνιάδας καλέοντες·
 αἳ δ' ὑποκρυπτόμεναι θάμνοισιν ἐπέκλυον ῥῥῶδες.
 Ἄλλὰ ποκ' οὐκ ἐρέεινα τεὸν γένος, οὔτε ποκ' αἴσαν,
 ἅτις πρὶν τυ κόμισσ' ὑπὲρ οἶδμ' ἀλὸς ἐνθάδε, Θύρσι.
 Νῦν δ' ἄγε μοι τάδ' ἐνισπε· πόθος γὰρ ἔχει με πυθέσθαι.

ΘΥΡΣΙΣ

- Κῶμα τις βαιὰ κέκλιτ' εἰνοσιφύλλῳ ἐπ' ἀκτᾶ
 50 Πηλίῳ, οἰνόφυτος καὶ εὐβοτος, ἂν καλέοντι
 Ἴπνους, ἔνθα πάρος Ξέρξᾳ ῥιπαῖσιν ἀελλᾶν
 φαντὶ ποτὶ σπιλάδεσσ' ἐαγείσας νᾶας ὀλέσθαι.
 Τήνας πρὶν με φίλα μάττηρ τέκεν ἀγχόθι κῶμας
 πατρὶ ἐμῷ Φόρβῳ εὐναθεῖς' ἐν φιλότατι
 αἰγινόμῳ, θυγάτηρ πουλυρρήνοιο Λυκῶπα,
 Ἀλκίππα δεδαυῖα γυναικῶν κάλλιμα ἔργα.

- Τῆνεί ἐν αἰπολίῳ ἐτρέφην παῖς καὶ μέτρον ἄβας
 ὥρεος ἐν λασίαῖς ἰκόμεν βάσσαις, πατρός αἰγας
 ἡδ' ἐρίφως φέρβων καὶ οἶστοῖς θῆρας ἐναίρων,
 60 πτῶκας καὶ κεμάδας, καὶ δόρκας, ἡδὲ συάγρως,
 παντοίοις τε πόνοισι νεαλδέα γυῖα κρατύνων.
 Εὖτ' ὦν πρῶτος ἱουλος ὑπὸ κροτάφοις ἀνέφυ μοι,
 ἀγχιγύων πολέες θύγατρας θέλον ἐγγυάαν μοί,
 πατρί ποτερχόμενοι καὶ ματέρι πολλὰ διδόντες.
 Οὐ μὰν ἔνδον ἔπειθον ἐμόν γ' ἐν στάθεσι θυμὸν
 σεμνῶν ἐννεσῖαι γενετήρων, ἀλλ' ἐδόκει μοι
 κρέσσον ἀνὰ δρυμῶς ἐφέπεν καὶ ἄν' ὥρεα νύμφας,
 μερμηρᾶν τ' ἀπάνευθε παρὰ ῥεέθροισιν ἰαύεν,
 ἡὲ βροῶς αἰὲν βρεφείων κλαυθμῷ τε καθ' ὕπνον.

ΛΥΚΙΑΔΣ

- 70 Ἦτὺ λῖαν τις ἔπλευ φυγοδέμνιος· αὐτὰρ ἔγωγε
 ἀνδρῶν ἀζυγίαν οὐκ ᾔνησ' οὔτ' ἄρα κωρᾶν.
 Ἄλλ' ἄγε νῦν αὖδα· πῶς δὴ τὺ ἔρωτος ἔπειτα
 ἔμπεςες ἀμφιβολαῖς; πῶς δ' ἰὼς οὐκ ἀλέεινας,
 τοῖσι δὴ, ὥσπερ ἔφας, πόλλ' ἄλγεα θυμῷ ὑπέτλας;

ΘΥΡΣΙΣ

- Οὐ βραχύς ἐστιν ὁ μῦθος· ὅμως ἐθέλοντ' ἐρέω τοι.
 Σεμνὰν Ζανὸς ἀκραίῳ ἐορτὰν κυκλάδες ὥραι
 ἄγαγον αἰδοῖαι δολιχεγγέσι Μαγνήτεσσιν.
 ἀνῖκα δὲ κροκόπεπλος ἀπὲξ ἁλὸς αὖγασεν αἰὼς
 ἁματός εὐῖέρῳ, ἐπὶ πρηῶν ὥρεος ἄκρον
 80 πάντοθε Μαγνήτων περιγαθέες ἡπείγοντο
 λαοὶ σὺν τ' ἀλόχοισι καὶ υἷσιν ἡδὲ κορίσκαῖς·
 ἄνδρες μὲν Κρονίδα ἱεράῃ' ἄγοντες ἄνακτι
 μᾶλ' αὖτε καὶ ἐρίφως, βῶς τ' ἐλάφως τε ταχείας,
 θήλειαι δὲ ῥόδων στεφάνως ἱρίδων τε φέροισαι,
 καὶ δάφνας ὄζως καὶ γλαυκᾶς ἔρνε' ἐλαίας,
 εὐδομον θυμέλας κόσμον· περὶ δ' ἄχεεν αὐλὸς

- ἀδύμελ' ἤς τε λύρα, διὰ τ' αἰθέρα χεύετ' ἀοιδά.
 Ἀνίκα δὲ Ζανὸς μεγαλυνόμεν' ἔχνεσι κούφοις
 αἰπὺν ναὸν ἵκοντο περικλυτόν, ἔνθεν ὁρᾶται
 90 Θεσσαλίας πεδίων βαθυλήϊον ἡδὲ θαλάσσας
 χεῦμα ποτ' Ἀόα τ' ἡδὲ Νότον, ἰάχῃσαν ἅπαντες·
 ναὸν δ' εἶσω βάντες ἐϋπλεκέσι στεφάνοισι
 Ζανὸς ἐρισμαράγῳ θαητὸν ἄγαλμ' ἐπύκασσαν,
 ἀμφιπεριστάντες τ' ἀνέμελλον παντοδυνάσταν.
 Εἵτα μέγαν στέφαντες ἐν αὐλᾷ βωμὸν ἔρεζον
 ἱρὰ θεῶν ὑπάτῳ, κυκλωσάμενοί τε χόρευον.
 Ἐξαπίνας τότε ὄφιν ὀνοφερᾶς ἐξείρπυσε χεῖρας,
 θερμάνθεις θυμέλας πολλῶ πυρί· ἐκ στόματος δὲ
 σμερδὸν συρσίδων πάντας κύκλῳ ἐπτοίησεν.
 100 Εἵθαρ δὲ σπεύρεισι δρυὸς περὶ πρέμνον ἐλιχθεῖς
 καὶ δειρὰν μάρψας ῥαδιναῖς κώρας περὶ βωμῶ
 ἵσταμένηας ἐπέδασε βρόχῳ ποτὶ δένδρῳ ἀφύκτῳ,
 δερκόμενός τε φόνον τήνας ἀτένιζεν ἐς ὠπα.
 Ἀπαῖς δ' ὠχροτέρα τάρβει γένετ' αὐτίκα θάψω,
 οὐδὲ πελιδνὰ φόβῳ κινήσαι χεῖλε' ἐθάρσει
 δάκρυε δ' ἅ τλάμων παπταίνοισ', εἶπου ἴδοιτο
 ὃν πατέρα Γλαύκων' ἢ μναστῆρα Κέμαιθον,
 ἢ εἴ τινα γνωτῶν κεῖσ' ἀγρομένων ἐς ἑορτάν,
 ὅς κε μιν ἐκ θανάτῳ ῥύσαιτο δράκοντα κατακτάς.
 110 Ἄλλ' οὐ μιν γενέτωρ οὔτε μναστῆρ παρεόντες,
 οὔτ' ἄλλος τις ἔτλα κώρᾳ κακὸν οἶτον ἀμῦναι,
 ἀλλ' ἔχε πάντας δεῖος ἀκήριον εἰσορόωντας
 θηρὸς ἐνὶ γναθμοῖσιν ὀδόντων πρίονας ὀξεῖς.
 Παρθένῳ οὖνομ' ἔην Πολυδώρα, τὰς δὲ τοκῆς
 ἀφνειοὶ τε κλυτοὶ τε παρ' ὀχθαῖς ναῖον Ἀναύρω.
 Τήναν οὖν θανάτῳ ὤκτειρ' ὀρόων ἐν ὄνυξιν
 χερσὶ δὲ τόξον ἔμαρψα, τιτυσκόμενός τε καράνῳ
 ἐρπετῷ ὠπτεύουσα· βέλος δὲ τάχ' ἐπτατο λίγξαν

- καὶ κεφαλὰν τήνω ποτὶ φιτρῷ πεῖρε τορῆσαν·
 120 αὐτίκα δ' αἶξαις δειρὰν τάμον ὀξεί χαλκῷ
 θηρός, παρθενικὰν τ' ἀπ' ὀλοιῷ δεσμῷ ἔλυσα.
 Λαὸς ἅπας γάθησ' ἰαχῆσας τᾷδ' ἐπὶ νίκῃ,
 πάντοθέ τ' ἠνθοβόλει με καὶ ἦνεε καρτερόν ἔργον·
 Κώρας δ' ὅμμ' ἱλαρύνθη, ἐμὰν δ' εἰς ὤπα βλέποισα,
 ἀδὲ προσγελάοισ' εὐγνωμοσύναν ἀνέφαινε·
 αὐτίκα δὲ στεφάνῳ, τὸν δρέψαισ' εἶχ' ἐνὶ χερσὶ,
 στέψεν ἐμῶς κροτάφῳ καὶ ἐπηύξατο πάντα μοι ὄλβον,
 ῥύστα ἀναπτομένα προφρόνως χάριν εἶνεκ' ἄρωγᾶς.

ΛΥΚΙΔΑΣ

- Μέσδων μοι δοκέεις καὶ φίλτερος, ὦ φίλε Θύρσι,
 130 ἢ ἐπάροιθ' ἤμεν, ἄεθλον καλὸν ὧδε τελέσσαις.
 Ἄλλὰ τί δὴ δεδάκρυσαι ἰδὲ στόνον ἐκ μυχάτοιο
 στέρνω ἀνείς σιγᾶς; ἄγε πάντα μοι ἔννεπε μῦθον.

ΘΥΡΣΙΣ

- Ἦμάρ μοι, Λυκίδα, πολλῶν τῇν' ἀρχὰ ἔγεντο
 ἀλγέων· ἐξ ἑλέω μοι ἔφυ πόθος ἐν φρεσὶ παιδὸς
 σεμνᾶς, ἅν αἰνὸν καθελὼν δάκος ἐξεσάωσα.
 Τᾷ δ' αὖ ἔρωτα χάρις τέκε καὶ ἐμὸν ἄλκιμον ἔργον,
 οὐδ' ἔτι μναστῆρι προσμειδιᾶν θέλε κῶρα,
 οὐδὲ φρένας προσέχεν καὶ περ θώπτοντί μιν ἔμπας·
 ἀλλὰ λῖαν μιν ἄτιζεν, ὅτ' οὐκ ἔτλα οἱ ἀμῦναι
 140 ἰσχομένῃ σπείραισιν ἀμαιμακέτοιο πέλωρος.
 Αὐτὰρ ὁ με φθονέων καὶ ἀναίτιον αἰτιάατο,
 καὶ στυγέεσκε φιλεῦντα καὶ ἐκ πότμῳ ἐρύσαντι
 παρθένον οἱ μναστὰν μητίσατο φρεσσὶν ὄλεθρον.
 Λῆξεν ἑορτά· Μαγνήτων δ' ἄψ οἴκαδε λαὸς
 ἦτε κιδνάμενος· μᾶλλον δέ μοι ἅ Πολυδῶρα
 ὦπασ' ἀποστείχουσ', ἔθεν εὐνοίας βραχὺ τέκμωρ.
 Καὶ κώρας δὲ τοκῆες, ἔμοι γε φίλα φρονέοντες,
 δῶρ' ἀγαπαζόμενοι ἐδίδουν καλὰ καὶ μ' ἐκέλευον

- ἐς σφέτερον θαμάκῃς φοιτῆν οἶκον ξενίας τε
 150 **150** **τερψίφρονος** γεύεσθ', ὥσπερ νόμος ἐντὶ φίλοισι.
 Τοῖς δ' ἄρ' ἐγὼ πρόφρων ὑπακούσαις εὐνοέουσι
 πολλάκις ἐξ Ἴπνων φαιδρὸν ῥόον ἦνθον Ἀναύρω,
 ξεινίσθην τ' ἐνὶ οἴκῳ εὐπλοκάμῳ Πολυδώρας.
 Τὰν δὲ φρασὶν ποθέοντ' ἄλοχον θέσθαι ποθέοισαν
 δειναί με μναστῆρος ἔθεν κατέρυκον ἀπειλαί,
 ὅς τέ με σὺν κώρᾳ κτενέειν γενετῆρί τ' ἀπείλει,
 πλούτῳ πατρός ἐοῖτο πεποιθὼς ἡδὲ γενέθλα
 καὶ πλήθει παῶν, τὸ δ' ἐμὸν γένος οὐκ ἄλεγιζων.
 Λῆξε θέρος σταχύεσσι γύας στέφον, ᾤχετ' ὀπώρα.
 160 **160** **φύλλων** δ' αὖ ἀπέβαλλ' ὑπ' ἀήταις δένδρεα κόσμον
 καὶ οἶκον δ' ἐμὸν αἶσα φίλῳ τότ' ἄμερσε τοκῆος,
 νούσῳ ὑπ' ἀργαλέᾳ φθιμένῳ καὶ γήραϊ λυγρῷ.
 Ἔς θήραν ποτ' ἔβαν ἡδ' ἀκρόνυχος πάλιν ἦνθον
 ἀδδηκῶς καμᾶτῳ· δόρπον δ' ἐλόμαν ἐν ἐπαύλῳ
 λιτόν, καὶ ἐν ἐμῷ κλινθεὶς οἴκῳ κατέδαρθον.
 Ἐννύχιός μοι κεῖθι κακῶν ἐξάγγελος ὄψις
 ὑπνῶνonti παρέστα· εἰσατο γὰρ Πολυδώρα
 λυσιέθειρα ἐὼν κλαίειν πατέρ' ἀμφοτέραισι
 χερσὶ κόμαν τίλλουσ', ἰδὲ κικλήσκεν θαμάκῃς με.
 170 **170** **Αὐτίκ'** ἀφυπνίσθη· δεινὸν κύνες ὠρύοντο·
 ἃ δὲ γλαυξ γοερὸν τέγεος καθύπερθ' ὀλόλυζεν.
 ἐξ εὐνᾶς δ' ἐγρόμαν μέγ' ἀνοιμώξαις ἰδὲ χερσὶν
 ἐμμαπέως τανάηκες ἔλον ξίφος ἡδ' ἐπικαμπές
 τόξον, ἐμῶς θ' ἐτάρως καλέσαις σὺν τοῖς Ἰαωλκὸν
 ἵμεναι ὠρμάθην, μέσσον δ' ἐπεὶ ἰκόμεθ' οἶμον,
 ἔνθεν ἔην ὀράαν πάτραν ἐρατᾶς Πολυδώρας,
 πρηθόμενον ἰδόμαν ἔκαθεν τῆνο πτολίεθρον,
 τοῖο φλόγας σμυγεραὶ καπνός τ' ἀποθρῶσκεν ἀπάντη.
 Ὄφρα δὲ μερμήριζον ἢ ὄχθας ἰθὺς Ἀναύρω
 180 **180** **βαίην** ἐσσυμένως καὶ τισαίμην κακὰ ἔργα,

- ἦ πάρος ἀμφὶ φίλας παιδὸς πατρός τε πυθοίμαν,
 ἄγγελος ἔκετό μοι θεράπων Γλαύκωνος Ἐχετλος,
 ὃν Πολυδώρα ἔηκ' ἀθεμίστια ἔργα Κομαίθω
 ἀγγελέοντα τάχιστα καὶ οἴκῳ κήδεα λυγρὰ
 Αὐτίκ' ἰδὼν δ' ὁ μ' ἔειπ' ἄγε, φέρτατε Θύρσι, καλεῖ σε
 Γλαύκωνος θυγάτηρ, σέο χρηίζουσ' ἐπαρωγᾶς·
 τᾶς γενέταν μὲν ἔπεφνε λοχησάμενος οὖν ἐταίροις,
 οἶκον δ' ἄρτι Κόμαιθος ἐνέπρησ' αἰσυλοεργός,
 θυμῷ σφιν κοτέων ὅτι περ ἔο σέ προέτισαν.
- 190 Ἄ δ' ἀθεμίστως χεῖρας ἀλύζαις, ὥρεος αἶπη
 βαίνει ἀλυκταίνουσα καὶ ὑλᾶν κεύθεα δύνει·
 δάκρυα δ' αὖθι χέει ποτιδεγμένα, ἱππόθ' ἴκοιο.
 Τόσσα ἔειπεν Ἐχετλος· ἐγὼ δ' ἄφαρ ἐνθεν ἀνέστην
 καὶ τήνῃ σὺν ἐμοῖσιν ἅμ' ἐσπόμενος ἐτάροισι,
 Πηλῖφ ἄγχε' ἔβαν, ὅθι δὴ τέτμον Πολυδώραν
 ἐν ξυλόχῳ κακὸν οἶτον ὀδυρομένην γενέταο.
 Αἶ, αἶ· ὅσσην ἔην προτέρας θαλερᾶς Πολυδώρας
 ἀλλοία! ὥς δ' αἰ σάρξ ἔφθιτο χρώς τ' ἐμαράνθη!
 Ἴθυσ' οὖν περιφύς μιν ἀπ' ὅσσοιν δάκρυ' ὁμόρξαι,
- 200 καὶ ἀλιτροφροσύναν τίσασθ' ὥμοσσα Κομαίθω·
 τᾶς δ' αἰεὶ μᾶλλον πενθῇν ὀροθύνετο θυμός.
 Ὅρρ' ἐν ταῖς δ' ἡμεῖς, πέλας αἵφνας δοῦπος ἀκούσθη
 ἀνδρῶν σπερχομένων διὰ τ' αἶπεια καὶ διὰ βήσας·
 καὶ αὐδὰ δ' ἀκούσθη ὑπερφιάλοιο Κομαίθω
 δίζησθαι φυγάδ' οἷσι κελευτιόωντος ὁπαδοῖς·
 καὶ ἃ μὲν τάρβησεν· ἐγὼ δ' ἄρ' ἐν χερὶ πάλλων
 ἀντίος οἱ ἄϊξα καὶ οἱ στέρνον διέπειρα
 τοῖ' ἐπαυτήσας· ἔρρ' εἰς αἶδαο, κάκιστε,
 ὅς ρύσασθ' οὐ τλὰς μναστὰν πάρος ἐκ θανάτοιο,
- 210 ἔτλας νῦν ἐκυρὸν καὶ πάνθ' ἔο οἶκον ὀλέσσαι,
 κῶρᾳ θ' ἀγνοτάτῃ μέγα πένθος θεῖναι ὀπίσσω·
 εἶτα δὲ τήνῃ ἔτας σὺν ἐμοῖς σεύσιν ἐκίδασσα.

Εὐτε δὲ ταῦτ' ἀνύσας ποτὶ κώραν ἦεν ἀλθίς,
 ἄδε μοι ἀντάσαισα καλὸν θάλος ὥπασε δάφνας·
 χειρὸς δ' ἀψαμένα μύχιον στόνον ἐκπροέηκε
 στέρνων, τοῖά τ' ἔφα· χάριν οἶδά τοι, ἄλκιμε Θύρσι,
 δισσάν· τὰν μὲν ὅτι ψυχάν μοι ῥύσαι, δεινὸν
 κτείναις ἴφι δάκος· τὰν δ' αὖ ὅτι τίσσαις πατρός
 δακρυόεντα φόνον διολέσσαις ἄρτι φονῆα·

- 220 ἀλλ' οὐκ ἀσφαλές ἐντ' ἐνὶ Πηλίου ἄμμ' ἔτι μέμνεν,
 αἶψα δὲ χρή κίνδυνον ἀλύξαι ἐπ' οἴδατι πόντω
 τηλόσε πλώοντας· γενέτας γάρ τ' ἐντὶ Κομαίῳ
 πλούτῳ τε κρατέων καὶ ὅπλοις, πολέες δ' ἄρ' ἔασι
 παοὶ τε, γνωτοὶ τε καὶ ἐγγεσίμωροι ἐταῖροι,
 οἳ τε κεν οὐκ ἄτιτον κτάμενον φίλον αὖθι λίποιεν.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ πατὴρ καὶ ὁμαίμων· σοὶ δ' ἄρα πρόφρων
 ἔφομαι, ἧ κεν ἄγης· σὺ δέ μοι βίω ἔσσαι ἄδος·
 ἀλλ' ἴομες πρὶν καὶ λοίσθῳ κακῷ ἐνθάδε κῆρσαι.
 Τοῖα παραιφαμένῃ κατένευσα καὶ ὤρεος αἶψα

- 230 αἶψα σὺν κώρῃ τε λιπὼν καὶ ἐμοῖς ἐτάροισιν
 οἴκαδ' ὑπετραπόμαν, ὅθι ματρὸς χεῖρα γεραιὰν
 κῦσα· θοῶ δ' ἐπιβὰς σκάφεος τάχα σὺν Πολυδώρῳ
 δακρυόεις γαῖαν πατρίδ' ἐκλιπον· αἶψα δ' ἐρετμοῖς
 ἐνθεν ἐπειγόμενοι ἐπενισσόμεθ' ἄλμυρὸν ὕδωρ.
 Ἀκτὰν μὲν πρῶτον παρεμετρέομες μάγνησαν
 εἰλατίναισι πλάταισιν ὑπ' οὐρανῷ εὐδιόωντι·
 αὐτὰρ ἐπεὶ Σκιάθῳ σκάφος ἔγναμψ' ἐξεχέ' ἄκραν,
 ἐς νᾶσον δὲ πλέοντες Ἀθαντίδα μέσσον ὁδοῖο
 ἰκόμεθ', ἐξαπίνας βαρυαχῆς ὥρτο κατάξ·

- 240 Πόντος ὀρίνθη, ὕπερθ' ἀχλύσας ἔβρεμεν αἰθήρ·
 παντᾶ δ' ἄφρεεν οἶδμα κυκώμενον· ὥρεσι δ' ἴσα
 κύματα κορθύετο ζαχρηέος Εὐρώ αὐτμᾶ,
 πάντοθέ τ' ὀρνύμενα σκάφος ἠπείλει καταδῦσαι.
 Αὐτὰρ παρθενικά φρένας ἔμφοβος, ἥδὲ παρειὰς

- δεξιτερᾷ παλάμα ὑπερείδοισ', ἔνδακρυς ἦστο.
 Τᾷ δὲ παρεσδόμενος χερὶ χεῖρ' ἔχον, ἡδ' ἀγανοῖς μιν
 θάρουνον μύθοισι· θεῶς δ' ἐλιταίνομες ἄμφω
 κύμαθ' ἄλως στορέσαι καὶ ὑπὲκ κακῷ ἄμμε σαῶσαι.
 Ποντογενεῖ δὲ μάλιστα γαμοστόλῳ ἡγχόμεθ' ἄμφω
 250 Κύπριδι, ματρὶ Ἑρωτος, ὃς ἀδεί· ἄμμε συνᾶψε
 δεσμῷ, ἀμφοτέροισιν ὀλέθριον ἄμαρ ἀλαλκῆν.
 Λαίλαπος ἄλλ' ἔμπαρ μένος ἄσχετον οὐχ ὑπέλγηε,
 οὕε δ' αἰεὶ μάλλον, ποτὶ χέρσον τ' ὥθεε κύμβαν.
 Κίνδυνον τόσσον Πολυδώρα τῆμος ἰδοῖσα,
 οἰκτρὸν ἀνοιμώξαισα τὰδ' ἔκφατο· φίλτατε Θύρσι,
 οὐκέτι δὴν τρόπις ἄδ' ἐπινήζεται οἶδμα θαλάσσης·
 αἶψα δέ μιν πόντοιο καλύψει κύμα κελαινόν,
 ἥε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἀπλάτοις ραίσει ἀράξαν.
 Ἦ δὴ ἐγὼ δειλὰ καταδύσομαι ἐς βυθὸν ἄλμας·
 260 Θύρσι, σὺ δὲ ζώης μάλα δαρὸν καὶ Πολυδώρας
 οἰχομένης μεμνη· δέμας δ' ἄρα μὴ μευ ἐάσης
 ἰχθύσι σαρκοβόροισι γενέσθαι κύρμα θανοῖσας·
 ἄλλ' ἄλως ἐξερύσαις μ' ἐπὶ ῥηγμῖνι κτερέϊζον
 καὶ θαμὰ φοιτῶν σπένδε γάλα γλυκὺ δάκρυσι μίσγων·
 σπένδε γάλα φθιμένῃ καὶ δάκρυα λείβ' ἐπὶ τύμβῳ.
 Κώρα τόσσα ἔειπεν· ἀπαυτίκα δ' ὀρφνὸς ἀήτας
 λάβρος ἐπαΐξας μ' ἀπαμείψασθαί μιν ἔρυξε,
 πρὸς δὲ πέτραις ὥταις ἄκατον κούφαν συνέαξε.
 Σπερχνὸν ἐμῶν αἶφνας ἀπὸ χειρῶν ἥρπασε κύμα
 270 παῖδα φίλαν, ἐμὲ δ' αὖτ' ἔξέβρασ' ἀπήμον' ἐπ' ἀκτάν.
 Αἰψ' ἐγρόμαν χαμάθεν, κατὰ δ' ἀόνα πάντοσε βαινῶν
 δύσμορον αὐτεὺν Πολυδώραν· ἀλλὰ μάταν μιν
 διζήμαν ἡδ' οὕνομ' ἐφώνεον· οὐαθ' ἔκανε
 μούνος ἐμὰ ῥόχθος βαρυαχέος ἀγγόθι πόντῳ.
 Δὴ τρί' ἄπαστος, αὐπνις ἐπ' ἀκτᾶς ἅματα μίμνων
 μάστεινον παντᾶ, εἶπου νέχυν ἥε δὴ ἔμπνουν

- παῖδ' ἐρατῶπιν ἰδοιμ'· ὅτε δὲ τριτάταν ἐπὶ γαῖα
 Φοῖβος νύκτ' ἐτάνυσσε ῥόον δὺς ὠκεανοῖο,
 νήδυμος εἶλέ μ' ὕπνος κεκμητότα· ἐν δ' ἄρ' ὀνείρω
 280 ὦφθη μοι Πολυδώρα ἀδρόχροος, ἀγλαόμορφος,
 κύκλῳ Νηρεΐδεσσι περίστατος ὑγροκελεύθοις.
 Τοῖτα δέ μοι προσέφα· χαῖρ', ὦ φίλε, μηδέ τι λῖαν
 μύρέό μ' οἰχομέναν· οὐ τέθνακ', ἀλλὰ με νύμφαι
 Νηρεΐδες σπῆλυγξιν ἐν ἐμβυθίαισι θαλάσσης
 δεξάμεναι φιλέοντι καὶ εὖφρονες ἀμφιέποντι,
 θνατάν μ' ἀθανάτω θεῖσαι θεαὶ ἔμμερον αἴσας.
 Εἰ δὲ χάρις τις ἐμεῦ παρὰ σοὶ μένει οἰχομένης, περ,
 εἰναλίων τέ σ' ἔχει νυμφᾶν σέβας ἀγλαομόρφων,
 ἀντ' ἐπιτυμιδίων λοιβῶν γάλα καὶ μέλι χλωρὸν
 290 μίσγων, ἄμμι κόμισθε θεοῖς τ' ἐπὶ κύμασι χεῦε.
 Νηρεΐδας δὲ κίκλησκε τεάν τε φίλαν Πολυδώραν·
 τᾶς λοιβᾶς γεύσασθ' ἀναδύσας πυθμένος ἄλμας.
 Οὐδέποτ', ὦ Λυκίδα, τήνας ἐπιλήσομ' ἐφετμᾶς
 ἱμερτᾶς κώρας, οὐδ' αἰὼν ἀλγεσίθυμον
 τραυμ' ἰάσειτ' ἔρωτος, ὃς ὀξεί μ' ἤλασ' ὀϊστῷ.

ΛΥΚΙΑΔΑΣ

- Καὶ λῖαν τις εἶπεν εἰκότα μῦθον αἰδώς,
 τέρπεσθαι φρεσὶν ἄνδρα μετ' ἄλγεσιν, ὃς κε πάθῃσι
 πολλὰ μάλ' ἐν βίῳ τῷ· τὸ δ' ἐτήτυμόν ἐστιν ὁμοίως,
 ἄλγεα πολλὰ τλάντα σοφώτερον ἐν μερόπειςσι
 300 πεπνυμένοις δοκέειν, πάντων τε μάλιστα τίεσθαι.
 Τῷ νῦν, φίλτατε Θύρσι, πολὺ πλεόν ἢ τὸ πάροιθεν
 ἐκ θυμῷ φιλέωσε, φιλάσω τ' ἄχρι τελευτᾶς,
 ἴσον ἀδελφειοῖσιν ἐμοῖσι τίων ὁμοτίθοις.
 Καὶ ἀγνᾶ δ' ἐθέλω συσπένδεν τοι Πολυδώρα
 πυκνάκις, ὕδροχαρέςσι τ' ἐπ' ἁόνι Νηρεΐδεσσιν,
 αἵ ῥα φίλαν τοι παῖδα θεὸν ὁμόοικον ἔθηκαν.

ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ

εἰς κλεινά τινα ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ὀνόματα
καὶ ἔτι εἰς οἰκείους τιὰς καὶ γέλους.

A. Εἰς τὸν ῥωμαῖον Μάρκον Κούρτιον.

Δεινῷ ὑπὸ τριόδοντι πάρος θεοῦ ἐννοσιγαίου
γαῖα μέσῃ Ῥώμῃς εἰν ἀγορῇ ἔχανεν.
Εὐρύς ἔην ῥωχμὸς καὶ ἀπύθμενος, ὃν χοὶ πολλῶ
οὐ σθένε συγχῶσαι λαὸς ἀρηίφιλος.
Τῷ ῥ' ὁ θεῶν ἔδδεις' αἰνὸν χόλον οὐραγιῶνων,
θειοπρόπους τ' ἐρέειν' εὐσεβέεσσι φρεσίν,
ἔττευ οἱ ἀθάνατοι ἐπιμεμφόμενοι κεχόλωντο.
Οἱ δὲ θεοὺς λήξειν οὐ πρὶν ἔφαντο χόλου,
πρὶν σφι πόλις κτεάνων ἀποκρίνασαν τὸ ἄριστον
εἰς χαῖνον γαίης κεῖνο βαλεῖν βέρεθρον.
Τοῖς δὲ διασκοπέουσι, τί ἐν πόλει εἴη ἄριστον
ἀλκίφρων ἀνστὰς Κούρτιος εἶπε τάδε.
Ῥώμῃ ἔυπτολέμῳ τί κεν εἴη φέρτερον ἀνδρὸς
αἰχμητοῦ; καὶ ἐμοὶ ἔργα μέμηλ' Ἄρεος.
Πολλάκις ἐν προμάχοισιν ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ἐρείσας
ἀμφὶ πάτρης ἔτλην πότμῳ ὑπαντιάσαι
καὶ νῦν δ' ἡδὺ πρόφρων κε λίποιμι σέλας Φαέθοντος,
ὄφρα πάτρηφι θεοὺς ἐξιλάσωμ' ἐρατῇ.
Ἐννεπε· καὶ ἵπποιο τάχιστ' ἐπιβάς πανοπλίτης,
Ῥωμαίου λαοῦ παντὸς ἀγαζομένου,
ἄτρομος ἐς βαθέην αἶψας ἤλατο ῥωχμὴν,
τῆς συνεκληίσθη εὐρυχαδὲς στόμ' ἄφαρ.

B. εἰς Λουκρητίαν Κολλατίνην.

Εἰ καὶ Ταρκυνίου Λουκρητὴν ὕβριν ἀλαλκεῖν
οὐκ ἴσχυς' αἰνῶς σῶμα βιησαμένου,

ἀλλ' οἱ ἄχραντον ἔμεινε καὶ εὐαγές, ὥς τὸ πάροιθε,
 στίλβον ἀελαμπεῖ πνεῦμα σοφροσύνη·
 χρανθὲν δ' ἄρ' μενέαινε λιπεῖν δέμας ὅττι τάχιστα
 καὶ βῆναι μακάρων ἱμερόεντα δόμον.
 Τῷ ῥ', ὥς ὀφθαλμοῖσι φίλον πόσιν ἡδὲ τοκῆα
 ἔδρακ', ἀεικείην ἦν ἀποδουραμένη,
 Ταρκυνίων οἴκοιο κατεύξατο λυγρὸν ὄλεθρον,
 οὐδ' αὐτῶν γαμίων φεισαμένου λεχέων.
 Ὅξυ δ' ἐρυσσαμένη ξίφος ἤλασε μαρμαρέοιο
 αἶψα διὰ στέρνου, καὶ φάος ἐξέλιπε.
 Καὶ τῆς μὲν ῥωμαῖος ἐτίσατο, θυμὸν ὀρινθείς,
 λαὸς ἀεικείην αὐτίκα καὶ θάνατον,
 Ταρκυνίων πάντα στυφελίζας ἐκ βασιλείων
 θώκων καὶ χώρης οἶκον ὑπερφιάλον.
 Αὐτὴ δὲ ζῶει Λουκρητίη ἡδὲ τ' ἀνάσσει
 συμπάντων κραδίης, οἷς ἀρετὴ μέλεται.
 Ζῶει καὶ φθιμένη, αἰδοῖ καὶ λήματι θυμοῦ
 κλεῖτος ἐν ἀνθρώποις ἄφθιτον εὐρομένη.

Γ. εἰς Κούριον Δεγδάτορ ὕπατορ.

Κούριεν εὐπολέμου Ῥώμης ὕπατον τὸ πάροιθε
 Σαμνιτῶν πρέσβεις ἤλθον ὑπὲρ σφετέρης
 πάτρης ἀντιάσοντες, ἐπήρατα δῶρα φέροντες,
 πολλῶ μιν πείσειν χρυσῷ δότιμοι.
 Γογγυλίδας δ' ἔφοντα παρ' ἐστίῃ μιν ἔτετμον,
 στάν θ' ἀπλότῃτ' ἀνδρὸς τόσσου ἀγασσάμενοι.
 Ὡς δ' ἄρ' ὁ χρεῖτος ὁδοῦ καὶ δώρων ἔγνω ἐκείνων,
 ἔννεπε μειδήσας· ἦ μάλα τηυσίην
 ἤλθεθ' ὁδόν, ξεῖνοι, καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἄρασθε.
 Εἶπατε Σαμνίταις ἔμπαλιν ἰκόμενοι,
 ὥς οὐ τοι χρυσοῦ ἐπιδεύεται, ὅς δ' ἐδεάηκεν
 ἔψων κήπου ἐοῦ γογγύλι' ἐσθιέμεν.

Α. εἰς Μάρκον Ὁράτιον.

"Ἀλδης Κουρατίοισιν ἐπὶ τρισὶ πᾶσα σάλευεν
 ἐλπίς, ἀτὰρ Ῥώμης τρισὶν ἐφ' Ὁρατίοις¹.
 πιστὰ γὰρ ἀμφοτέροισιν ἐτέτμηθ' ὄρκια λαοῖς,
 ὁπποτέροις καίνων Ζεὺς ὁπάσειε κράτος,
 τῶν πόλιν αἰὲν ἔπειτ' ἐθελήμονος ἡγεμονεύσειν
 τῆς ἐτέρης, λυγροῦ παυσαμένης πολέμου.
 Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἐκάτερθε κορυσσάμενοι κατὰ μέσσον
 Χῶρον ἔβαν δεινὸν τεύχεσι λαμπόμενοι,
 Ὁρατίων τε τριάς καὶ Κουρατίων μενεχαρμῶν,
 ἔσσυντ', ἀλλήλοισι μαιόμενοι θάνατον.
 Σὺν δ' ἔβαλον ῥινούς τε καὶ ἔγχεα δξυόεντα·
 δοῦπρος δὲ στοναχὴ τ' ὤρνυτο θεινομένων.
 Δεινὴ δ' ἀμφοτέρων λαῶν τόθι γίγνεται αὐτῇ,
 ἦσαν δειδιότων, ἥ κράτος ἐλπομένων.
 "Ἀλδῃ μὲν πρῶτον νίκης ἔρρεψε τάλαντον,
 τῶν δ' ὡς Ὁρατίων εἰν ἀέθλῳ κταμένων.
 Αὐτὰρ ἔπειτα τρίτος κέρδεσσι νόου τε καὶ ἀλκῇ
 Μάρκος συμμίζας, τρεῖς πέφνε Κουρατίους,
 καὶ πολίων νεῖκος κατέπαυσε· κλυτῇ δ' ἄρα Ῥώμῃ,
 πάτρῃ ἑῇ, "Ἀλδης ὤπαθεν ἡγεσίην.
 Αὐτίκα Ῥωμαίων στρατὸς εὐρύς ἐπίαχε νίκη,
 ἔργον κυδαίνων ἔδριμον Ὁρατίου·
 καὶ στεφάνοις "Ἀλδης νικήτορα πάντοθ' ἔβαλλε

¹ Χάριν τοῦ μέτρου ἐμήκυνα τὴν ἀρχουσαν τῶν κυρίων ὀνομάτων *Κοράτιος* καὶ *Ὁράτιος*· τούτου δὲ καὶ τὴν ἐπομένην μακρὰν ἐβράχυνα, ποιητικῇ ἀδείᾳ χρῆσάμενος, ὥσπερ καὶ ἄλλαχού. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ Πλουτάρχῳ εὐρηται τὸ ὄνομα Ὁράτιος τῷ ὡ γεγραμμένον (Ποπλικ. § 42, 14, 15.) Ὁμοίος μῦθος ἀναγινώσκεται παρὰ Πλουτάρχῳ (Συναγωγὴ ἱστορικῇ παραλλήλων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων 16) καθ' ὃν τρεῖς υἱοὶ Δημοστράτου πρὸς τρεῖς Ῥηζιμάχου ἐμονομάχησαν.

καὶ παιᾶνας ἔμελπε ἡδ' ἀλάλαζε μέγα.
 Δηθέντων δ' ὃ φέρων ἕναρ' ὥμοις ἔστιχε γαῦρος
 ἐν μέσσοισιν ὅπλοις, ἔμπαλιν οἴκαδ' ἰών.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ πόλιος πέλας ἵκετο, ἔνθ' οἱ ἀπήντα
 ἐκχύμενος πυλέων λαὸς ἀπειρέσιος,
 ἦλθε κασιγνήτη οἱ ἐναντίον εἰσέτ' ἄνυμφος,
 μνηστὴ ἑνὸς τρισσῶν Κουρατίων κταμένων.
 "Ἡ ῥ' ὥς οὖ μνηστῆρος ἐσέδρακεν αἰμοφόρικτα
 σκυλ', δλόλυξε μέγα στήθεα κοπτομένη·
 μούνη δ' ἐν κοινῷ στένε χάρματι, δν γρόωσα
 μνήστορ', ἀδελφειοῦ χειρὶ θαμέντα νέον.
 Τὸν δὲ φρένας τότε ἔδου δεινὸς χόλος· ἦ δέ τ' ἀδελφῇ
 ἄγριον ἐμβλέψας, τοῖ' ἔφατ' ἐκ στόματος.
 Τίπτε, κυνῶπι, δόμον πατρός καὶ ἔργα λιποῦσα
 θηλειῶν, ἀνδρῶν ἡλυθες ἐνθάδ' ὄχλον;
 Τίπτε δ' ἄρ' ἐν λαοῖς δλοφύρη γηθομένοισι
 μούνη, οὐδὲ φίλης εὐπραγίῃ πατρίδος
 οὔτε κασιγνήτου χαίρεις ἐρικυδέϊ νίκη,
 λοιγὸν ἀλύξαντος δήρι ἐν ἀργαλήϊ;
 Εἰδ' ἄρα σ' οἰμωγῆς τ' ἰδὲ πένθεος ἡμερος εἶλε,
 τίπτε' οὐ σῶν κασίων οἶτον ἀποκταμένων
 ἀμφὶ πάτρης τριφιλήτου δδύρεαι, ὥς ἐπέοικεν
 εὐσεβέος Ῥώμης παρθένω εὐσεβεῖ;
 "Εκφυλον σὺ γένος καὶ Ὠρατίων μύσος οἴκου,
 ἔρρ' ἐς ὑποχθονίων ἡερόεντα δόμον.
 "Ερρε δὴ εἰς αἶδην, ἐνθα μνηστῆρα λιχῆσεις,
 ὃν περ ὑπὲρ πάτρην καὶ κάσιας φιλέεις.
 "Εννεπε· καὶ ξίφος δξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
 ἦπαρ ἀδελφειῆς αἵψα τέτρηνε μέσον.
 "Ἡ δὲ ποδῶν προπάροιθεν ἐπ' οὔδεος ἔξετανύσθη.
 Ψυχὴ δ' ἐκ καλῶν ἔπτατ' ἄφαρ ῥεθίων.

Ε. εἰς τὸν φιλέλληνα Κοθηγητὴν Φριδερίκον τὸν Θήρσιον,
ὅτε τῷ τοῦ Σωτῆρος παρασῆμψ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως
τῆς Ἑλλάδος ἐκοσμήθη ἐν Μοραγίῳ αὐλῇ.

Ἄντι τεῆς φιλίας πρὸς δύσμορον Ἑλλάδα φύτλην
 δηρὸν καμφθεῖσαν δεσποσύνη κράτει,
 ἀντὶ φιλοξενίης ἀγανόφρονος, ἥτ' ἀνέψξεν
 Ἑλλήνεσσι τεοῦ πᾶσι δόμοιο πύλας,
 ἀντὶ πόνων πλείστων, οὓς πρόφρονι θυμῷ ὑπέτλης
 αἰὲν τληπαθέος λαοῦ ὑπερδικέων,
 ἀνθ' ὧν τ' οὔποτ' ἔληξας Ἀχαιῶν ἐνθ' ἀποδήμους
 εὖ ρέζων παῖδας, Θήρσιε, μουσσοπόλους.
 Ἑλλάς μέν σ' ἐνέκρινεν ἐοὺς πάρος ἐς πολιήτας,
 υἱά τ' ἀνεῖπε φίλον κοινῇ ἐνὶ ξυνόδῳ.
 Νῦν δ' αὖ ἀναξ ἀρετὴν τίων σέθεν Ἑλλάδος ἥες,
 τῷ προστερνιδίῳ σήματί σ' ἠγλάϊσε.
 Βαῖα τάδ' ἡμετέρου εὐγνώμονός ἐστι νόοιο
 δείγματα καὶ βροτέῳ συμφθινύθοντα βίῳ.
 Ἄλλ' ἐς τ' ἂν γε δίκη κατ' ἀχαΐδα γαῖαν ἀνάσση
 καὶ χάριτος ζώῃ μνηστis ὀφειλομένης,
 ἔς τ' ἂν ἔρωσ ἀρετῆς Ἑλλήνων ἦτορ ὀρίνη,
 Θήρσιε, σὸν κλεῖτος ζήσεται ἐν εὐλογίῃς

Ζ. εἰς τὸν κλεινὸν ἐν φιλολόγοις Φριδερίκον Ἰακώψιον.

Εὐαγεί κραδίην φλεχθεῖς, Ἰακώψι' ἄριστε,
 Πιερίδων Μουσῶν ἀύσωνιδων τε πόθῳ,
 ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων θαριστῆς τῶνδ' ἀνεδείχθης
 κλεινός, ἰδ' ἐν βιότῳ πιστότατος θεράπων.
 Πολλὰ δὲ μοχθήσας προσιτάς τὰς Ζηνὸς ἔθηκας
 κούρας εὐγενέσιν Τευτονίης ναέταις.
 Ῥηϊδίῃ σεῦ ἔκρητι τέτυκται πᾶσιν ἐς ἄκρην
 Παρνασοῦ τρίβος, δύσβατος οὔσα πάρος.

Πλεῖστοι δ', οὐχ ὁράας; κούφῳ ποδὶ νῦν ἀνιόντες

Κασταλῆς βρέθρων ἐμπορέονται ἄδην,

Μούσας θ' ὑμνεῖουσιν καλῇ ὁπὶ ἀγλαοδώρους,

κόσμον, τερπωλὴν ἥδ' ὄφελος βίотου.

Χαίροις, ὦ πολιή τε καὶ αἰεὶ μοι περὶ πάντων

αἰδοίῃ κεφαλῇ, τήν περ ἀειθαλέσιν

ἐξ ἱερῆς δάφνης ἀνέδησαν στέμμασι Μοῦσαι.

Βαῖὼν ἐμῆς δέξαι δεῖγμα τόδ' εὐσεβίης.

Ἐν Γύθῳ τῆς Σαζονίας τῇ 13 Ἀπριλίου αὐλῶ.

Ζ. εἰς τὸν φίλον Ἰαννοῦλιον τὸν περὶ τε τοὺς νόμους καὶ τὴν ἱατρικὴν ὁμοίως σπουδάσαντα, ὅτε ἐστεμμένος τῷ τοῦ διδάκτορος τῆς ἱατρικῆς στέμματι ἐπαρῆλθεν ἐξ Ἐλδελβέργης εἰς Μονάχον τῆς Βαυαρίας.

Τίς ποθ' ὁδ' ὀφθαλμοῖς ἀναφαίνεται ἡμετέροισιν

ἄνδρος ἀνθοπλόκῳ τὴν κεφαλὴν στεφάνῳ;

Τίς δ' ἄρ' ἐδαιδαλέοισιν ἐκόσμησ' ἀνθεσιν ὥδε,

παντοίων κήπων πόλλ' ἀπολεξάμενος;

Γιγνώσκω σ', ἐτάρων ἥδιστέ μοι ἴσα θ' ὁμαίμοις

τίμῃ Ἰαννούλῃ, φέρτατε μουσποπόλων.

Γιγνώσκω σε, φίλος, καὶ ῥ' ἄμφω πῆχσε τείνας

ἡνὶ τεῆς δειρῆς ἐμπεφυώς ἔχομαι.

Ἦ δὴ Παιτῶν θεὸς ὑψόθεν ἀγλαέθειρος

στέψε σε παμφανόνων καὶ Θέμις ἀθανάτη·

εὐπατέρεια Θέμις, πολυάστρου πρέσβα θυγατρῶν

Οὐρανοῦ, ἥ γαίης ἥδ' ἐ πόλου κρατεεῖ.

Χαίροις, ὦ φιλότης· κατὰ δ' αἶσαν ἰδοὺς γενέτειραν

αἶψα μάλ' αἰδοίην, καὶ πατρός οἶκον ὅλον!

Οἶκον ἰδοὺς πατρός! τεὰ δ' ἔχγε' ἔνθεν ἐς ἄστυ

ἰθύνει κλυτὸν Παλλάδος ὑψιμέδων!

Κεῖθι περιπλόμενόν σε κιχῆσομαι εἰς ἐνιαυτόν,

καὶ φίλῃς αὔρας ζήσομ' ἀφυσσόμενος.

Ἐν Μοναχίῳ τῆς Βαυαρίας ἔτει αὐλῶδ'.

*Η. εἰς τὸν ἐξάδελφον
Φίλιππον Ἰωάννου Συμβανίκου*

Αἶμ' ὁμὸν ἄμμιν ἔην ἡδ' οὖνομα, χρηστὲ Φίλιππε,
 ἡλικίῃ τ' ἴσῃ, φρὴν θ' ὁμῇ ἀμφοτέροις.
 Ξυνὰ δὲ καὶ παίδεσσι διδάγματα παίγνια τ' ἄμμι,
 καὶ ἡδῶσιν ἔσαν ξυνοὶ ἔπειτα πόθοι·
 πολλάκι πηλιάδων σκιεροῖς ὑπὸ δένδροισι βησσῶν
 ἐζόμενοι βουλὰς ἐν φρεσὶν ἐστρέφομεν,
 οἷας βουλευεῖν ἔθος ἀνδράσιν, ὁππότ' ἰούλων
 ἄνθος ἐπὶ γναθμοῖς ὥριον ἐκφύεται·
 πολλάκι δυστήνου δ' ἀνεκλαύσαμεν ἄλγεα πάτρης,
 αἰνῶς βαρβαρικῇ μάστιγι θεινομένης·
 ἡμετέρῳ δὲ γένει ἡττησάμεθ' Ὑψιμέδοντα
 δουλοσύνης ταχινὴν ἐκλυσιν ἀργαλέης.
 Ἀλλὰ γένος μὲν ἀναξ πανυπέρτατος ἐξεσάωσεν
 ἀλγέων, καὶ ἡμαρ φῆνεν ἐλευθερίας.
 Τύνη δ' οὐτόδ' ὅπωπας ἐφ' Ἑλλάδι φέγγας ἀνίσχον
 ἱμερτόν, γνωτῶν φίλτατε καὶ ἐτάρων.
 Ἀλλὰ πρόμοιρος ἄφνω σε τοκήων τηλόθι πότμος
 εἶλε παρειάων ἄρτι δατυνομένων.
 Αὐτὸς δ' ἐνθά λείλειμμαι ἐπὶ χθονί, πολλ' ἐνὶ θυμῷ
 αἰεὶ κήδε' ἔχων, σὸν τε κάρη ποθέων,
 καὶ ποθέων πηοὺς καὶ ὁμήλικας ἡδ' ὁμοδέλφους,
 οὓς ἀπάμειρσε φάους μοῖρ' ὀλοή θανάτου,
 τοὺς μὲν που χαλεπῇσιν ὑπαὶ νοῦσοισι δαμέντας,
 τοὺς δ' αὖ ὑπὲρ πάτρης ἐν πολέμῳ φθιμένους.
 Λιῶνος τί ποτ' ἐστὶ καὶ ὀλβίου ἀνδράσιν ἦδος,
 εἴ τιν' ἔρημον ἔθλχ' ὦν φιλέεσκε τύχη;
 Χαῖρέ μοι, ἐσθλὲ Φίλιππε, καὶ ἐξ ἐμέθεν τόδε δέξαί
 μνημ' ὀλίγον στοργῆς εἰν αἶδαο δόμοις.

*Εἰς εἴη κατὰ τὸ ἔτος αὐξάν γενομένην ἀνακάλυψιν τῶν
Λειψάνων τοῦ ἐν Ἀθήναις διοργανιστοῦ θεάτρου.*

Εὖτε Θάλεια πάλαι καὶ Μελπομένη λίπον ἄστει
Τριτοῦς, δθνεῖα φθέγματ' ἀτυζόμεναι,
κισσοχαροῦς σίγησε Διωνύσοιο τάχιστα
τερψίφρων ὀκρίβας, πολυθύροος τὸ πάρος·
τόν δ' ἄρα πούλυν χοῦν ἐπιχεύαντες κατέθασαν
οὐλεξινόνων Μουσῶν νήϊδες οἶα νέκυν.
Ἐκτοτε χιλιᾶκις λοξὸν δρόμον ἤνυσεν ἄρμα
ἡλίου· ἀλλ' ὀκρίβαντ' οὐκ ἶδεν ἥλιος.
Νῦν δ' ὅθ' ὕψ' ἤγεσίν ἄγανόφρονος Ἑλλάς Ὀθωνος
τῇδε παλιννόστους ἔδρακ' Ὀλυμπιάδας,
ἥνι φώωςδε λογιεῖον ἐρίκλυτον ἤλυθεν αὖθις
ληναίοιο θεοῦ καὶ κυκλόεσσαί ἔδραι.
Ἐνθάδ' Ἀριστοφάνευσ ἄσβεστον ὄρινε γέλωτα
Μοῦς· ἱλαρὴ ναέταις Κεκροπίης τὸ πάλαι,
δημοκόπου παίζουσα θράσος καὶ ὕλαγμα Κλέωνος,
ἥ κόμπων πούλυν Λαμάρχου ὀπλομανοῦς,
ἥ Στρεψιάδαο δυσυπνοῦντος μελεδώντας,
ἥ πλόον εἰς αἶδεω θυρσοφόροις θεοῦ.
Ἐνθάδ' αὖ Εὐφορίωνος εὖς γόνος, ὀργιοφάντης
Μελπομένης, τέκτων ὑψιλόφων ἐπέων,
Ἰαπετιονίδου πόλλ' ἄλγεα καὶ φρέν' ἀτειρῇ,
ταγούς τ' ὀργείων ἐπτά, καθ' ἐπταπύλων
Θηβῶν ὀρνύοντας δεινὴν πολέμοιο θύελλαν,
Φάνταξ' ὀφθαλμοῖς λαοῦ ἐμνηγερέας.
Ἐνθάδε καὶ Σοφοκλῆς ἀλαοῦ πάθε' Οἰδιπόδαο
καὶ Τελαμωνιάδου δ' αὐτοφόνον μανίνην,
εὐσεβίην τε παρεῖχε θεήμονι πληθού κεδνῆς.
Ἀντιογόνης ἐράαν θέσμι' ὀπιζομένης.
Ἐνθάδε καὶ Μῆδει', Εὐριπίδου ἐς βίον αὖθις

Φοιτῶσ' εὐτεχνίῃ, πρίν ποτ' ἐπαιδοφόνει·
καὶ Ἑκάβῃ κούρην ὀλοφύρετο, τήν περ Ἀχαιοὶ
Αἰακίδεω τύμβῳ θύσαν ἐφ' ὕψιπέδῳ.
Ἦ που καὶ ὀπίσω νεοθηλῆς Ἑλλάδι βλάστη
ποιητῶν, χῶρον τόνδε θάμ' ἐρχομένη,
Θεσπέσιον Μούσης ἀρχαίης πνεῦμ' ἐσαφύξει,
λάεσιν εἰσέτι νῦν τοῖςδ' ἐπινηγόμενον,

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΑ

εἰς τὴν ἀεροστατικὴν σφαῖραν.

Α.

Πολλάκι μῦθον ἄκουσα τὸν Ἰκάρου, ὃν πετερυγέσσι
τυκτῆσι πτάσθαι φασὶ διηέριον.
Ἀλλὰ τόδ' ὠϊόμην κενεὴν φάτιν ἔμμεν ἀοιδῶν,
ποικίλ' ἐνὶ φρεσσὶ ψεύδεα πλασσομένων.
Νῦν δ' ἄρα πῶς κε τέρας φαίῃ τις ἄπιστον ἐκεῖνο,
κοῦφον τόνδ' ὀρώων ἡερόπλαγκτον ὄχον,
ἡέρος ἔμπλειον διὰ τ' ἡέρος οὐχ ἓνα μοῦνον,
ἀλλ' ἄμυδις πολλοὺς ὕψι φέροντ' ἀνέρας;
Ἦνίδ' ὑπὲρ νεφέων θρασυμήχανος ἦρθη ὅμιλος,
καὶ τάχ' ἐλιξοπόροις τείρεται προσπελάσει.

Β.

Χάλκεον Ὠράτιος¹ φάτο κεῖνον στήθεος ἐντὸς
σχεῖν κέαρ, ὃς πρῶτος θραυλῷ ἐνὶ σκάφει
κυματόεντος ἔτλη πόντου μέγα λαῖτμα περῆσαι,
οὐ δῆριν τρέσσας ἀντιβίων ἀνέμων.
Εἶδ' ἶδε κουφοτέρας αὖρης νέας ἡερονχηεῖς,
ῥῆσιν ἐπιχθόνιοι καινὸν ὑπὲρ νεφέων

¹ Διὰ τὸ μέτρον ἐμήκυνα μὲν τὴν ἀρχουσαν, ἐβράχυνα δὲ τὴν δευτέραν συλλαβήν· ἴδε καὶ σελ 580.

εὔρον νῦν οἶμον, τάχ' ἔφη κ' ἀδαμάντινον ἦτορ
 ἐν στέροιναις ναύτας τοὺςδε νέους ἐχέμεν.
 Ἄτρομοι, οὐχ ὀράας; βαθὺν ἡέρα ναυστολέουσι,
 λεπτοῦφεϊ σφαίρῳ γῆθεν ἀειρόμενοι.

Γ.

Οὐρε' ἐπ' ἀλλήλοισι τὸ πάλαι νήσασα γιγάντων
 ἔκπαγλος γενεή, στεῦτο θεῶν μεγάλων
 πέργαμον ἀμβῆναι· τοὺς δ' ἀκαμάτοις βελέεσσι
 ῥαῖσαν ἐπορнуμένους ἄφθιτοι οὐρανίδαι·
 ἀλλὰ πόλοιο φύλασσε πλέον νῦν ἀστερόεσσαν
 ἄκρην, Ζεῦ· θρασὺ γὰρ νῦν πάλι γηγενέων
 ἡνίδε φουσητῇ ἐπαίρεται ὑψόσε φύλον
 σφαίρῃ, ἀναπλείει τ' ἡέρ' ἀπειρέσιον·
 ἡνίδε καὶ σῶ ὅπλῳ παραπλήσια χεῖρεσι νωμᾶ
 ὅπλα, πύλαις τε πέλας χρίμπτεται οὐρανίαις.

Eis naṽn atmóplour

Α.

Θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρώμεθα, νῆα πελώρην
 λαίφεος ἡδ' ἐρετμῶν ποντοπορεῦσαν ἄτερ.
 Ἦ ῥα Τυφάον' ἔχει κύτος ἐνδοθι πουλυκάρηνον,
 Ταρτάρου ἡδ' αἵης υἱέ' ἀμαιμάκετον;
 Δὴ γὰρ καπνὸν τόσσον ἐρεύγεται, ὅσσον ἐκείνου
 ἵπος ἀπειρεσίη, Σικανίης μέγ' ὄρος·
 σμερδόνδ' ἐξάνησιν ἀπ' αὐλοῦ μηκεδανοῖο
 σύριγμ', ὅσσον ὄφεις ἐξ ἑκατὸν στοματίων·
 πῶς τέρατος τοίου ἐπιβῆω; νῆα πέφρικα
 Ἴσα καὶ ἀφριόεν κύμ' ἄλῳς ἀτρυγέτου.

Β.

Μηκέτ' ἀητάων ταμίαν λιτανεύετε, ναῦται,
 οὔρον ἀπὸ σπείους ἔκμενον ὕμμ' ἰέναι,
 Αἰόλον ἵπποτάδην· ἀλινηγέσιν οὐκέτι χρεῖώ

νηυσὶ λίνων λευκῶν, οὐκ ἐρετμῶν πλατέων.
 Ἦνιδ' ὃν Ἠφαίστω γλαυκῇ φιλότῃ μιγεῖσα
 υἱ' Ἀμφιτρίτῃ γείναθ' ὑπερμενέα,
 τούτῳ νῦν ἐπὶ πόντον ἐπέτραπε νῆας ἐλαύνειν
 μήτηρ, νηοπόρους ῥυομένη καμμάτων.
 Ἦ ῥ' ἀπέλεθρον ἔχει τὸ τέρας σθένος, ἐς πλεόν' αἰὲν
 χῶρον ἐπεκτείνειν ὃν θέμας ἰέμενον.

Εἰς τὸν ἡλεκτρικὸν Τηλεγράφον.

A.

Οὐνομ' ἀπ' ἡλέκτρου τις ἔχουσα, τεράστιος ὁρμήν,
 ἐνδεδυκεν πᾶσαν τήνδε φύσιν δύναμις
 δαίμων δὴ τις ἄοπτος, ὁρατὰ δὲ πᾶσι τελεῦσα
 ἔργα, σοφοῖς ἀσόφοις τ' ἀνδράσι θαῦμα μέγα.
 Ἦδ' ὅπλον αἰθαλόεν τέχῃ Διός· ἦδε χάλαζαν
 πρηστήρων τε μένος τίκτει ἀμαιμακέτων·
 ἦδε καὶ ἀνθρώποις νῦν γίγνεται εὐρεσιτέχνους
 Ἴριδος Ἑρμείῳ τ' ἄγγελος ὠκυτέρῃ.
 Ἦνὶ σιδηρεῖῃ ἐπὶ μέρμιθ' ὀξὺ θέουσα
 ὥστε νόημα, φέρει πανταχοῦ ἀγγελίας.

B.

Ἦ σὺ λίην τὸ πάροιθεν ἐχώσαο, παντοκράτορ Ζεῦ,
 εὖτ' ἀπ' Ὀλύμπου πῦρ Ἰαπετιονίδης
 ποικιλόβουλος ἔκλεψε καὶ ἀνδράσιν ὥπασε δῶρον·
 τῷ μιν ἀνήρτησας καυκασίῳ πάγου.
 Ἀλλὰ τί νῦν δράσεις θνητῶν γένος, οἷτ' ἀσεβοῦσι
 πολλῶν μείζονα, σὴν οὐκ ἀλέγοντες ὅπιν;
 Ἦνιδ' ὑπερφίαλοι φύσις διφήτορες ἄνδρες
 ἄφραστόν τινα πρὶν δαίμον' ἀνεῦρον ἄφνω,
 τῷ ῥ' οἷ γ' ἀστεροπῆς καὶ βροντῆς τέκτονι χρῶνται,
 ἴσοι Σαλμωνεῖ κείνῳ ἀτασθαλίην.
 Ἀλλὰ καὶ ὀξύτερόν μιν ἔχουσ' αἰὲ ἀγγελιώτην
 ἦ σὺ σὸν Ἑρμείαν Ἴριδά τ' ἰσάνεμον.

Εἰς δολκάδα πρωτόπλοον.

» Λευκοθέη δέσποινα καὶ εἰναλίσιο θύγατρες
 Νηρῆος, λίτομαι, σώζετε πρωτόπλοον
 σέλμα τόδ' ἀσκηθὲς διαπρῆσσον πόντιον οἶδμα,
 εἶργετέ τ' ἄγρι' ἔθεν κύματ' ἀελλότροφα.
 Πέμπετε δ' οὖρον αἰὲ ναυσίδρομον, ὅφρα τάχιστα
 ἄπτηται τραφερῆς ὑγρὰ κέλευθ' ἀνύσαν.
 Ναυκλήρῳ δὲ φίλῳ Διονυσίῳ ἐξ ἀρότοις
 ἀτρυγέτου πελάγευς πούλῳς ἄμητος ἔσι.

Εἰς κύνα Μενέδημον.

Σήμα τόδ' ἔστ' ὀλίγον στικτοῦ κυνός, ὃν κεν ἰδῶν τις
 φαίη ἀληθὲς ἔμμεν δόγμα τὸ Πυθαγόρου.
 Τοῖος γὰρ σκύλακος νόος ἔπλετο, εἶς ἔνεστιν
 ἐκ θεοῦ ἀθανάτου τοῖσι λαχοῦσι λόγον.
 Οὐρῇ μὲν δὴ εἶν καὶ οὖασι σαῖνεν ἄνακτα,
 γλώσση δ' αὖ χεῖρας λείχε φίλα φρονέων·
 καὶ κώλοισ ἀγάπαζε, καὶ αὐτοῦ δέξῃ συνίει,
 αὐδὴν καὶ κανθῶν βλέμμ' ἀπολαμπόμενον.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον κῆρ ἀχνύμενος Μενέδημος
 ἐνθάδ' ὑπὸ πτελέῃ ἐγκατέθηκε τάφῳ.

Ἑρωτικό.

Ἀγρόθεν οἶκαδ' ἰὼν ποτε τοῦνδιον εἶνι θερεῖη,
 ἡνίκα τεττίγων ἔθνε' ἐπ' ἀκρεμόνων
 βαδράζει φαέθοντος ὀρινόμεν' ἀκτίνεσσι,
 ψυχρινὴν ἰκόμην πίδακα πτόμενος.
 Καλλίστην δ' ἔκλχον τόθι κούρην ὑδρεύουσαν,
 εἶδος τ' ἡδὲ φυὴν εἵκελον Ὑδριάδι.
 Τήν δ' ἄρ' ὕδωρ ῥῆτησ' ἡ δ' αὐτὴ μ' ἰδοῦσα παρειάς
 ἦκ' ἐπεφοινίχθη, καὶ ἅμα νεκτάρειον

μειδῆσασα, χέρας λύγδω μοι ἔτεινεν ὁμοίας
 πηγαίου τε πρόφρων δῶκε γάνους πιέμεν.
 Ὅφρα δ' ἐγὼ χεῖλεσσιν ὕδωρ ἐξ ἄγγεος ἔσπων
 εἰς ὧπ' ἄντα καλῆς παρθενικῆς ὁρόων,
 τόφρ' ἔθεν ἐξ ὄσπων ὄσσοις πῦρ εἶλκον ἔρωτος,
 καὶ ψυχρὸν πίνων ἔξεον ἔνδον ὄλος.
 Καὶ νῦν δ' ἐκ κείνου πόματος φλέγομ'. οὐδ' ἔτι πίδαξ
 ἢ ποταμὸς σθέσσαι φλογμὸν ἐμὸν δύναται.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ.

Α.

εἰς τὴν ἡμιπετεχοιταετηρίδα ἑορτὴν τῆς εἰς τὸν Β. θρόνον
 ἀναβάσεως τοῦ πρὶν Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος
 ἐπιγράμματα τεθέντα ἐπὶ τῆς ἀψίδος καὶ ἀλλοτρίου τῆς
 πόλεως Ἀθηνῶν, τῇ κέ. Ἰανουαρίου αἰωνή.

α. εἰς πάντας τοὺς Ἑλληνας.

Πεντάκι πέντε κύκλους περὶ ἥλιον ἤνυσε γαῖα,
 ἐξ οὗ ἄναξ ἀκτὴν ἤλυθεν ἀργολίδα,
 ἠπιόθυμος Ὁθων, εἰρήνην σωσίπολιν τε
 Ἑλλήνεσσι δίκην, ἀρμονίην τε φέρων.
 Τῷ ῥα τόδ' Ἑλληνες τελέουσιν ἑόρτιον ἥμαρ
 πάντες, πᾶν ἀγαθὸν κοιράνω εὐχόμενοι.

β. εἰς τοὺς θαυόοντας ἀγωνιστάς.

Τῇδ' ἀθλευσάντων περὶ πάτρης ἀμφιποτάται
 εἶδωλ' αἰχμητῶν τῶν πρὶν ἀποφθιμένων,
 σὺν δέ θ' ἑορτάζει πολιήταις εὐλογέοντα
 Σέ, Κράντορ, καὶ σὴν σύνθρονον Ἀμαλίν.
 Χαῖρ', ὃς ἐλευθερίην, ὑπὲρ ἧς κείνοι μαχέσαντο,
 ἔμπεδον εἰρήνην ζεῦξας ἰδ' εὐνομίῃ.

γ. εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν ἱερὸν κληρὸν.

Ἦν πατριάρχου ἔδευσε καὶ ἄλλων ἀρχιερέων
αἶμ' ἀγνὸν καινὴν Ἑλλάδι πορφυρίδα,
τὴν σὺ λαχὼν φορέειν, Βιτλεσθαχίδῃ, θεράποντας
καὶ κληρὸν Χριστοῦ εὐσεβὲς ἀμφιέποις.

δ. εἰς τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντας
Πρέσβεις τῶν Βασιλέων.

Ἄγγελοι εἰρήνης εὐρυσθενέων παρ' ἀνάκτων
ἡδὲ φιλοφροσύνης Ἑλλάδος ἡγεμόνι,
χαίρετε καὶ ὕμεις· καὶ τιμὴν τήνδε δέχυσθε
Ἑλλάδος ἐκ πάσης, ὡς ἐπέοικε φίλοις.

ε. εἰς τὴν θύραν τοῦ Παρεπιστημίου.

Ζῆθι, ἄναξ τρισέβαστε, σὺν Ἀμαλίῃ Βασιλίσση,
ζῆθι, Βιτλεσθαχίων εὐκλεὲς ἔρνος Ὅθων.
Μούσας ἡδυμελεῖς καὶ ὃν ἰδρύσας ἐνθάδε Μούσαις
νάόν, σὺ σκήπτρῳ χρυσέῳ ἀμφιέπων.

ζ. εἰς τὴν πύλην τῆς Ναυπλίας.

Ζῆθι, Ὅθων τρισέβαστε, σὺν Ἀμαλίῃ πυκιμηδεῖ·
ζῆτ' ἄμφω πολλὰς εἰς ἐτέων δεκάδας!
Ἀρχαίου Δαναοῦ παῖδες Δαναῶν νέφ' εὐχὴν
τοίην σοι, Βασιλεῦ, ἐκ κραδίας φέρομεν.
Ἀκτῇ γὰρ κέλσας πάρος Ἀργεὸς ἵπποδότιοι,
ἤγαγες εἰρήνην ἄμμι καὶ εὐνομίην.

B.

εἰς τὸν ἐν νέᾳ Σπάρτῃ ἀνεγερθέντα ναὸν τοῦ Σωτῆρος.

Τόνδε Θεῷ σωτῆρι παλιγκτίτου ιδρύσαντο
Σπάρτας ἐνναέται ναὸν ἀριπρεπέα,

δουλοσύνας ῥυσθέντες ἀεικέος ἤδ' ὑπ' Ὀθωνι
οἰκεῦντες πάτρην ἔμπαλιν αὐτόνομον.

Ἔτερον.

Σκαπτοφοροῦντος Ὀθωνος ἀν' Ἑλλάδα κυδαλίμιοι,
Βαϊὰν Εὐρώτα πὰρ ῥόσον αὔθι πόλιν
Ὀφίγονον Σπάρτας γένος ὤκισεν, ἐξυπαλύξαν
δουλοσύναν στυγερὰν βαρβαρικὸν τ' ἄρεα.
Τὸν δὲ Θεῶ ῥυσίῳ περικαλλέα δείματο νανὴν
ἄ δαπάνῃ Δανιὴλ φαίδιμος ἀρχιούτας.

Γ.

εἰς τὴν παρὰ τῇ Χρυσοσπηλαιωτίσῃ Κρήνῃ.

Πρώτου κοιρανέοντος ἀν' Ἑλλάδα γαῖαν Ὀθωνος,
κρήνην τήνδ' ἱεροῦ Θειστόχοιο δόμου
εὐσεβέες δείμαντο προσίκτορες, ὅφρ' ἀπὸ κρουνοῦ
χρηίζουσιν ὕδωρ ἡδύποτον προχέῃ¹

Δ.

Ἐπίγραμμα χαραχθὲν ἔτει αἰωνή ἐπὶ τοῦ θεμελίου λίθου
τῆς ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Βαρῶνος Σίμωνος Σίτρα
οἰκοδομηθείσης Ἀκαδημίας.

Σκηπτοφοροῦντος Ὀθωνος ἐν Ἑλλάδι καὶ παρεόντος
ἐνθάδε σὺν σεπτῇ συνθρόνῳ Ἀμαλίῃ,
τοῦτ' ἀκαδημίας παλινιδρύτοιο θέμεθλον
πρόφρων ἢ δαπάνῃ εἶσε Σίμων ὁ Σίνας,
Πρεσβευτὴς παρ' ἀναξί κεκλημένος εὐρυμέδουσι
Γερμανίης, κοσμῶν Ἑλλάδ' ἐὼν πατρίδα.

¹ Ὁ δ' ὁ στίχος μεταβληθεὶς ἐχαράχθη οὕτω·
Καρφαλέης δίψης πᾶσιν ἄκος προχέῃ.

Ε.

*Εἰς τὸν ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν Χριστιανῶν
ἀναγερόμεντα καθ' τοῦ Σωτῆρος.*

Πάτρια θεσμὰ σέβουσα παροικίῃ εἷσατο Γραικῶν
νηὸν τόνδε θεῷ, ῥύστη ἀγασθενεῖ,
σεπτῆς Βικτορίας ἀγανόφρονος εὐρυανάσσης
σκηπτρον νωμώσης Βρεττανίης μεγάλης.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας ἀλικριούσης Βασιλίσσης
ἡνία νωμώσης Βρεττανίης μεγάλης,
τόνδε παροικίῃ Ἑλλήνων θεῷ εἷσατο ῥύστη
νηὸν, ἑὼν πατέρων θεσμὰ σεδαζομένη.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας αἰπὺν θρόνον ἡνιοχεύσης
Ἀλβίου ἀμφιρύτου, τόν δε θεῷ ῥυσίῳ
Ἑλλήνων ἀνέγειρε παροικίῃ ἀγλαότευκτον
νηὸν, τέθμι' ἑὼν ἄζομένη πατέρων.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας Βρετανῶν μέγαν ἰθυνοῦσης
λαόν, ἰδ' ἄλλ' ἀνδρῶν φυλα πολυσπερέα,
τόν δε θεῷ σωτῆρι παροικίῃ εἷσατο Γραικῶν
νηὸν, θεσμοσύνας ἄζομένη πατρίους.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας ἀλιερκῶν κοιρανεούσης
Βρεττανίης νήσων, Ῥύστη ἐπουρανίῳ
τόν δε παροικίῃ Ἑλλήνων δωμήσατο νηὸν,
θεσμοῖς τοῖς πατρίοις πιστὸν ἔχουσα νόον.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ Χρόνῳ, ἡμερίδι ἀγγλικῇ (ἔτει αὐτῷ ἰαν. ιζ') φι-
λολόγος τις Ἀγγλος κρίνων τὸ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ χαραχθὲν
ἐπίγραμμα, ἀπεδοκίμασε τὴν συστολὴν τοῦ ω τῆς δευτέρας συλ-
λαβῆς τοῦ ὀνόματος Βικτωρία. Τοῖς λόγοις οὖν, οἷς τότε ὑπὲρ τῆς

ἡμετέρας ἐχρησάμεθα γνώμης ἀπολογούμενοι, προσθετέον νῦν ἡμῖν
δοκεῖ τὸ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς Ἀνθολογίας 711 ἐπίγραμμα ἔχον ὧδε·

Αὕτην γραμματικὴν ὁ ζωγράφος ἤθελε γράψαι·
Βίκτορα δὲ γράψας, τὸν σκοπὸν, εἶπεν, ἔχω.

Εἰ γὰρ ἔξῃν τῷ ἐπιγραμματογράφῳ Βίκτορα γράφειν τῷ ο,
πῶς οὐκ ἔξεστι καὶ ἡμῖν Βικτορίαν ὁμοίως γράφειν;

Z.

Εἰς τὸν ἐν Οὐτῆροδορῇ τὰν τῶν ὀρθοδόξων.

Οἶκον ἀεξήσας ἱερήων, χαλκοβόαν τε
δειμάμενος πύργον, νηὸν ἐπηγλάττειν
οἷσι Σίμων ὁ Σίνας ἀναλώμασι· τῷ οἱ ἀπάζοις
μισθόν, ἀναρχε Τριάς, ἄξιον εὐσεβείης.

ἄλλο.

Νηοπόλων ἐπαεξήσας δόμον, ὑψιπαγῇ τε
δειμάμενος πύργον, πανσθενέος Τριάδος
οἷσι Σίμων ὁ Σίνας κόσμησ' ἀναλώμασι νηόν·
ἀλλ', ὑπέρυμνε Τριάς, πάντα οἱ ἐσθλά νέμοις.

ἄλλο.

Θυοπόλων Τριάδος δόμον ἀγλαὸν ὑψιμεδόουσης
πύργον θ' ὑψιπαγῇ τόνδε Σίμων ὁ Σίνας
δειμάμενος, νηῷ ἱερῷ νέον ὥπασε κόσμον·
Τῷ οἱ ἐσθλά, Τριάς ὀλβιόδωρε, δίδου.

H.

*Εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄρους ταῦτιδου
τοῦ προφήτου Ἡλίου.*

Βωμοῦ φέροντες τοῦδ' ἐπ' ἀχράντου, θύται,
τῷ παντάνακτι προσφορὰν ἀναίματον,
εὐχεσθε ναοῦ τοῦδε τῷ δομήτορι
σύμπαντί τ' οἷα Κασσαβεττεῖα θεὸν
ὄλβου δοτῆρα πρευμενῇ τ' αἰεὶ πέλειν.

ἕτερον.

Ἀγνὴν ἐφ' ἄγνου τοῦδε βωμοῦ προσφέρων

τῷ παντάνακτι προσφοράν, Ουηπόλε,
 εὐχου παρασχεῖν ψυχικὴν σωτηρίαν
 αὐτῷ τε σηκοῦ τοῦδε τῷ δομήτορι,
 τοκεῦσί τ' οἴκῳ τ' εὐσεβεῖ Κασσαβέτου.

Θ.

*Εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ ἐν Κισσῷ τοῦ Πηλίου ὄρους
 ναοῦ τῆς ἁγίας Μαρίας ἔτει αὐτῷ.*

Εὐτέρπη σοι τοῦτον, Ἀλεξάνδροιο σαόφρων
 χήρη Κασσαβέτου, βωμὸν ἔτευξ' ἱερόν,
 ὧ μάρτυς Χριστοῦ Μαρῖνη. Τῷ λιτάνευε
 ὕψιμίδοντ' αὐτῇ τ' ὀλβί' αἰεὶ διδόναι
 Κασσαβέτου τ' οἴκῳ· ψυχὴν δὲ θανόντος ἀκοίτου
 τάξαι οἱ ἐς μακάρων ὕψι χοροστασίην.

Ι.

*Εἰς τὴν ἐν Ζαγορά δαπάνη Εὐφροσύνης Δ. Κασσαβέτου
 ἀνακαινισθεῖσαν κρήνην.*

Καλλίναον κρήνην ὀχετόν τ' ἀνεκαίνισε μακρόν,
 πάτρη συλλέκτρον ἦρα φέρουσα φίλου,
 χήρη Κασσαβέτου Δημητρίου, εὐπατέρεια
 Εὐφροσύνη, κόρυς κεδνὴ Ἰωνίδεω.
 Τοῦνεκεν ὕψιμίδοντα λίτεσθ', ὅσοι ἐνθ' ἀρύεσθε
 λαρὴν νυμφάων νηϊάδων λιβάδα,
 ὄφρα δομητεῖρή καὶ οἴκῳ Κασσαβετείῳ
 ἔντε βίῳ καὶ ἔπειτ' ὀλβία πάντα διδῶ.

Κ.

*Εἰς τὴν ἐν Κάρῳ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἀβετῶν
 κτισθεῖσαν ἐλληρικὴν σχολήν.*

Νειλοῤῥύτου πρὶν ἐκ χθονὸς διδάγματα
 βιωφελῇ Κέκρωψ τε καὶ Βήλου γόνος

ἤνεγκαν ἀγροίκοισι λαοῖς Ἑλλάδος.
 Δυὰς δ' ἀδελφῶν ἐνθάδ' Ἀβειτῶν πάλιν
 ἐξ Ἑλλάδος νῦν τὴν ἐπιστήμην ἄγειν
 προθοῦσα Μούσαις τόνδ' ἀνίδρυσεν δόμον.
 ἕτερον.

Νειλορρύτου τῆςδ' ἐκ χθονὸς μαθήσεως
 κατηύγασε πρὶν τὴν ὑφήλιον σέλας,
 ἀλλ' ὑστέροισι, φεῦ, ἀπесθέσθη χρόνοις,
 πυκνὸς τ' ἐπέσχε πᾶσαν Αἴγυπτον γνόφος.
 Νῦν δ' αὖ ἀδελφῶν Ἀβειτῶν δυὰς πάλιν
 ἐξ Ἑλλάδος φῶς τῆς ἐπιστήμης ἄγειν
 θέλουσα, Μούσαις τόνδε ταῖς ἐλλληνίσιν
 ναὸν ἐδείματ' ἀγλαὸν Νείλου πέλας.

Λ.

Ἐπιγραφαὶ εἰς τὴν πεντηκονταετηρίδα ἑορτῇ
 τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους αὐτονομίας.

εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον.

Ζῆθι, Γεώργι' ἀναξ, σὺν σεπτῇ ἄμμιν ἀνάσση
 Ὅλγα καὶ τρισσῶν ἀγλαΐη τεκέων.

εἰς τοὺς βασιλεῖς τοὺς τρεῖς μεγάλους
 προστάτας τῆς Ἑλλάδος.

Βρεττανίης βασιλῆα Γεώργιον εὐρυμέδοντα
 καὶ Κάρολον Γαλατῶν ἀρχὸν ἀρηϊφίλων
 Νικόλεων τ' ἐν τοῖς Ῥώσσων μεγάλθυμον ἀνακτα
 ἢ Ἑλλάς σωθεῖς εἰσαεὶ εὐλογέει.

εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκον τὸν α'.

Πεντηκονταετηρίδ' ἑορτῇ Ἑλλάς ἄγουσα
 πῶς κεν Λουδοβίκου λῆσται ἀνακτος ἔχοι;
 Κεῖνος ἐν ἡγεμόνεσσι πιεζομένην ἐλέησεν

Ἑλλάδα πρῶτιστος καὶ οἱ ἄμυνε πρόφρων.
Κεῖνος ἄεθλον ἄεισε Πανελλήνων ἀνέρας τε
ὑμνησε, κρατερῶς μαρναμένους πρὸ πάτρης.

εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον

Ποιμένα Γρηγόριος μιμησάμενος Πατριάρχης
τὸν καλόν, ψυχὴν θῆχ' ὑπὲρ ὧν οἴων·
καὶ ῥ' αὐτὸς μὲν ἔλωρ θηρῶν γένετ'· ἀλλὰ τὸ Χριστοῦ
πῶς λύκων ὤμων ῥύσθη ὑπέξ ὀνύχων.

*εἰς τοὺς συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς φορευθέντας
ἐπὶ τῶν Ὁθωμανῶν.*

Γρηγορίου σύεδροι Πατριάρχου, οὓς ὁμὸς ἔσχε
ζῆλος ὑπὲρ ποιμένης καὶ ὁμὸς εἶλε μέρος.
σήμερον οὐρανόθεν καταβάντες τοῦτο σὺν ἡμῖν
πάνδημον τελείειτ' ἡμαρ ἐλευθερίας.

εἰς τοὺς αὐτοὺς ἑτερον.

Γρηγορίου σύεδροι πατριάρχου ἀρχιερεῖς,
οἱ δὲ ὑπὲρ Χριστοῦ κύρσαθ' ὁμῶς θανάτῳ,
δεῦτε καταπτάντες ἐξ αἰθέρος ἐνθάδ' ἅμ' ἡμῖν
λαμπρὸν ἐλευθερίας ἡμαρ ἐορτάσατε.

εἰς Γερμανὸν τῶν Πατρῶν ἀρχιεπίσκοπον.

Γερμανῶ ἀρχιθύτῃ Πατρῶν ζέσεν ἔνδοθι θυμός
ἐξ ἀσεβῶν Χριστοῦ κληρὸν ὑβρίζομενον
καὶ πάτρην ὀρόωντι· τῷ ἱερὸν ὄπλον ἀείρας
σταυρόν, Χριστιανοὺς ὥρσ' ἐπὶ δυσμενέας.

εἰς τὸν αὐτὸν ἑτερον.

Καίσαρος εἶμα πάροιθ' Ἀντώνιος αἰμοφόρυκτον
Ῥωμαίοις δείξας ἐξορόθυνε φρένας.

Πατρῶν δ' ἀρχιερεὺς ἐν Ἀχαιοῖς σταυρὸν ἀείρας
Γερμανὸς αἰγλήεντ' ἐς μέγαν ὦρσ' ἄελον.

εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιον.

Ἰδριος οὐποτ' ἀνευθε νόου ἀτρεκῆς μερόπεσσι
γίγνεται ἐλευθερίη· τοῦνεκεν Ἰγνάτιος,
ἀρχιερεὺς περίσεμνος, ἐλεύθερον ἡμαρ Ἀχαιοῖς
πορσύνων, ἰδρίης πρόδρομον ἦγε φάος.

εἰς τοὺς ἀπαρταχοῦ φιλελλήνας.

Ὅμμα φιλελλήνων ὅσσοι ἔτι λεύσσετε Φοίβου
ἡδ' ὅσσοι μακάρων ἐνθεν ἔβητε δόμους,
χαίρετε! δὴ ζῶει κατ' ἀχαΐδα γαῖαν ἐσταιν
ἄφθιτος ὑμετέρης μνημοσύνη χάριτος.
Χαίρετε! δουλοσύνης Ἑλλάς φίλη ἄμμι λυθεῖσα,
ἡμαρ ἐορτάζει νῦν τόδ' ἐλευθερίας.

εἰς Αλέξανδρον Ὑψηλάντην τὸν πρωταγωνιστὴν.

Ἑλλάδος οὐκ ἦνειχ' Ὑψηλάντης μεγαθαρσῆς
ἄλγεα πόλλ' ὀρώων· μησάμενος δὲ μέγα
ἔργον, σὺν παύροις ῥέεθρ' ἱεράσιοις πέρησεν
εἰς τ' ἐρατὴν ἐκάλεσσ' ἔθνε' ἐλευθερίην·
οὐδ' ἄρα μάψ ἐκάλεσσεν ἀρήϊα δ' ὀξὺ Ἀχαιοὶ
τεύχεα λαζόμενοι δουλοσύνης ἔλυθεν.

εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Μοῦσαι ἐλευθερίας συνόμιλοι, αἱ τ' ἀπόδημοι
ἐπλάζοντο χρόνον μακρὸν ἐπ' ἄλλοτρίης,
ἔμπαλι νοστήσασαι ἐς Ἑλλάδα πολυπόθητον
δῶρ' αὖ Ἑλλήνων παισὶ νέμουσι φίλα.

εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος.

Πεντήχοντ' ἀνύσαντες ἔτη βίου αὐτονόμοιο

εὐξώμεσθα πάτρην ἔμπεδον ἄμμιν ἀεὶ
ἵστασθ', ὀλβήεσαν, ἐρισθενέ', ἀγλαότιμον,
εὖ ἰθυνομένην σκήπτρῳ ἀνακτορέῳ.

*εἰς τὸν παρὰ τοῖς προθύροις τῆς Ἀκαδημίας ἰδρυμένον
ἀνδριάντα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου.*

» Εὐσεβίην σπεύρων πατρίους τε λόγους ἱεράρχης
Γρηγόριος Χριστῷ πάτρη ἐῆ τ' ἐβίω.
κάτθανε δ', ὡς ἐβίω, μιμητῆς Χριστοῦ ἀνακτος,
ψυχὴν δούς προφρόνως λύτρον ὑπὲρ πολέων.
Τοῦδ' ἄρα Μουσάων νηοῦ πάρος ἵδρυται εἰκὼν
ἧδ', ἐνιεῖσα νόου ζῆλον ἐοῦ προπόλοισι.

εἰς τὸν αὐτόν.

Εἰκὼν ἦδε κλυτοῦ πατριάρχου Γρηγορίου
νηοῦ πρόσθε πυλῶν ἵδρυτ' Ὀλυμπιάδων,
μηνύουσα νέοις ὅτ' ἐτήτυμον οὐποθ' ἐλέσθαι
εὐσεβείης ἀπάτερθ' ἔστι βροτοῖς σοφίην.

εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ ἀ. διαδόχου τοῦ ἐλληνικοῦ θρόνου.

Κωνσταντῖνος ἀναξ κατὰ πνεῦμ' ἱερῷ ἐνὶ τῷδε
φαιδρυνθεὶς λοετῇρι ἀνακτ' ἐνεδύσατο Χριστόν.

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.¹

- » Ἦγοῦ σεαυτῷ τοὺς παραινούντας φίλους.
- » Νεκρὸν νόμιζε τὸν φίλων τητῶμενον.
- » Μὴ χρυσὸν ἡγοῦ πάνθ' ὅσα στίλβονθ' ὀράς.
- » Ὅρμάς χαλίνου καὶ παλῶν ἀεὶ κράτει·

¹ Πολλὰ τῶν παραινετικῶν, τῶν γνωμικῶν, τῶν παροιμιῶν κτλ. ἐξηλληνίσταί μοι ἐκ τῶν παρὰ Λέσσιγγι.

χρήση γὰρ αὐτοῖς δεσπόταις ἡττώμενος.
 » Ἀκλήτος οἶκον μήποτ' εἰς ἀλλότριον
 σύμβουλος ἔλθῃς· μηδ' ἐρεῦνα τῶν πέλας
 τὰπόκρυφ'· ἔξεις πράγματ' ἐκ τούτων αἰεί.
 » Ὁμνύντα πολλὰ φεῦγε· τοῖς συχνοῖσι γὰρ
 ἔρκοις ἔπεσθ' εἴωθεν ἢ ψευδορκία.
 » Σιγῇ σὺ πρῶτος κεῖθ' ἃ πρὸς πάντων θέλεις
 σιγαῖσθ'· ὃ γὰρ τ' ἄμειψεν ἔρκος χειλέων
 οὐκ ἂν κατὰσχοις, ἀλλὰ κίδναται πέριξ.
 » Τὰ πρὶν φρενούτω καὶ διδασκέτω σ' ἃ χρή·
 τοῖς δ' αὖ παροῦσιν ἐμφρόνως σοι χρηστέον·
 τὸ πρὶν κύει γὰρ καὶ τὸ νῦν τοῦπειτ' αἰεί.
 » Φίλον σεαυτῷ μήποτ' ἄνδρα θῆς λάλον·
 δεινὴ γὰρ ἐστὶν ἡ φλυαρία νόσος,
 ἣν οὐκ ἂν ἰάσαιτο φαρμάκων σθένος.
 Καὶ οὖν τύχη τις τοὺς τρόπους χρηστὸς γεγώς,
 ὥστ' ἄνδρ' ἐταῖρον μὴ τι δρᾶν κακὸν θέλῃν,
 ὅμως γένοιτ' ἂν καὶ ἄκοντός σοι βλάβη.
 » Μὴ λοιδόρους σὺ καὶ κακηγόρους θέλε
 ἴσοις ἀμείβεσθ'· ὥς γὰρ ἄνθρωκες δρυὸς
 βάλλουσι πλείω φέψαλον φυσώμενοι,
 οὔτω θρασυστομοῦσι κακῆϊνοι πλέω,
 ὅταν σφιν ἀντίφθογγον οἶγῃ τις στόμα.

ΓΝΩΜΙΚΑ.

» Ἦσων μὲν ἐστὶ σώματος ῥώμη γυνή,
 ἦσων θ' ὁμοίως ἀρσένων εὐβουλία·
 ὑπερτέρα δ' ὅμως γε θηλείας χάρις
 στέφουσα, χειρῶν καὶ φρενῶν νικᾷ σθένος.
 » Κακὸν γεραιτέροισι δυσπείθεϊν νέους,
 τοὺς ἀγνοῦντας τὸν βίον τοῖς εἰδόσιν.

» Ὅρθῳς ἔχειν ἡγούμεθ', εἴ τίς ποι θέλοι
 ἔλθειν, ὁδηγῶ χρησθ' αἰετῶ τὴν ὁδὸν
 πρὶν γόνοντι πείρα· τὴν δὲ τοῦ βίου τρίβον
 βαίνοντες, οὐδὲν δεῖσθ' ὅλως νομίζομεν,
 ὥστ' εὐοδοῦσθαι, τῶν γένει πρεσβυτέρων.

» Μικρὸν πέφυκε κάσθενες σῖτος φυτὸν·
 μακρᾶς δὲ πολλῶ χρησιμώτερον δρυός·
 ὁ μὲν γὰρ ἄνδρας, εὐγενεστάτην φύσιν
 τρέφει, πολιτικοῦ τε γίγνεται αἴτιος
 βίου βροτοῖσιν· ἡδ' ὑσὶν φορβὴν φέρει.

» Οὐκ ἂν ποτ' ἐν τοῖς ζῶσιν εἰκότως ἐγὼ
 θείην τὸν ὑπνοῦντ'· οὐ γὰρ αἰσθησὶν βίου
 ἔχει, φυτοῖσι δ' ἐμπερὴ ζωὴν ἄγει.

» Χρηστὸς πεφυκώς, κἂν ἄποτμος ὦν τύχη,
 οὐκ ἂν γένοιτο παντελῶς τις ἄθλιος·
 εἰκὸς γὰρ αὐτόν, εὐτυχεῦσι γούν φίλοις
 συνευτυχεῖν, κείνοισι συμπαθούντ' αἰεὶ.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ.

» Ἐκ γῆς θάλασσαν ἡδὲ πᾶσιν ἐσθ' ὄρα·ν.

» Φίλου πρὸς ἀνδρὸς ἐστὶ νουθετεῖν φίλον.

» Κἂν ὄρνις ἀρθῇ πρὸς νέφη κοῦφος περοῖς,
 ὅμως ταπεινῆς ἐκ χθονὸς χρήζει τροφῆς.

» Ἄτρεπτον οὐδὲν τῶν ἐπὶ χθονὸς μένει·
 ἐξ αἰθρίας γὰρ ὕσεν, εἴτα δ' ἐκ νεφῶν
 πάλιν βροτοῖς ἔλαμψεν ἡλίου σέλας.

» Οὐκ ἐστ' ἀληθὴς, ἀλλὰ κίβδηλος φίλος
 ὁ μὴ ἔαμαρτάνοντα νουθετῶν φίλον.

» Πταίνειν σε γλώσση χειρόν ἐστιν ἢ ποσίν.

» Ἐργῶδες οὐδὲν τῶ θεωμένῳ δοκεῖ.

» Εἶην παραβλῶψ μᾶλλον ἢ πηρὸς κόρας.

- » Ἄμεινον εἶναί μ' ἰλλὸν ἢ τυφλὸν κόρας.
 » Οὐδὲν μέγ' αὖξεν' ἐν χύτρᾳ δένδρον ποτέ.
 » Πονηρὸν ὄζει χῶδίκαιος ἐν βροτοῖς
 ἔπαινος, ὅνπερ εἰς ἑαυτὸν τις λέγει.
 » Θεὸν μὲν οὐδεὶς λανθάνει ψευδῇ λέγων·
 θνητοὺς δέ, κἂν λάθῃ τις, οὐ λήσει γ' αἰεί.
 » Πένητος ἀνδρὸς μήποτ' οἶκον ἀθρόος,
 ὧ πλοῦτ', ἐσέλθῃς· ὥς ὑπὸ στιλβηδόνας
 τῆς σῆς ἐκεῖνος τοῦ φρονεῖν ἐκστήσεται.
 » Ῥηϊδίον μὲν ἔπος, χαλεπὸν δ' ἄρα γίγνεται ἔργον.
 » Ὅς τις ὑπὲρ πόντον πλώει, χθόνα, οὐ φρέν' ἀμείβει.
 » Δάκρυσι κληρονόμος φρενὸς ἔνδοθι χάσμα καλύπτει.
 » Οὐδεὶς ἐστ' ἐπὶ γῆς νηὸς θεοῦ, ἔνθα πονηρῶ
 μὴ βραχὺ ἔστηκεν δαίμονι βωμίδιον.
 » Πίδακος ἐκ καθαρῆς καθαρὸν αἰὲ ἐβλυσεν νᾶμα·
 εἰ δέ τιν' ἐκ στόματος ἔπε' ἔκλυες αἰσχροῖα ἵεντα,
 ἴσθι αἰ ἔνδον ἐὼν παντὸς ῥύπου ἐμπλεον ἦτορ.
 » Κἂν χρυσότευκτον βάτραχος θάσση θρόνον,
 ἐς βορβορῶδες τέλμ' ἀφάλλεται πάλιν.
 » Οὐ πᾶσα κακκάζουσα καὶ φθόγγον μέγαν
 ἀλεκτρυὼν ἰεῖσα φαίνεται ἀτρεκέως
 ὦν τεκοῦσα· πολλάκις γὰρ δὴ μάτην
 βοᾷ· κενῆς δ' ἔξισιν οὐδὲν νηδύος.
 » Φόβῳ μελισσῶν οὐ μέλι βλύσω γλυκύ.
 » Κούφη πέφυκε νηδὺς ἐμπεπλησμένη·
 ἢ δ' αὖ κενή, βαρεῖα κάργῳδης φέρειν.
 » Γλυκὺς μελίσσης ἐστ' ὁ χυμός, ἀλλὰ γε
 πικρὸν τὸ κέντρον καὶ λίαν ἐπώδυνον.
 » Μακρᾷ τόδ' ἔξωδ' ἐν βίῳ πείρα μαθὼν·
 ὅσῳ τίς ἐστιν ἐνδεέστερος φρενῶν,
 τόσῳ γε μᾶλλον οἶεται πάντων βροτῶν
 ὑπερφέρειν γνώμη τε καὶ νόου σθένει.

ΜΥΘΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ.

Α.

Λόχμης ἀηδὼν ἐν κλάδοισι συσκίου
 μέλος θάμ' ἤδε ποιμένων κηλοῦν φρένας·
 ἐκ τῶν πέλας δὲ τελμάτων οἱ βάτραχοι
 ὡς ἐξ ἀμίλλης ἀντεκραύγαζον μέγα.
 Κεῖνη μὲν οὖν ἐπαύσαθ'· οἱ δὲ ποιμένες
 ἐπυνθάνοντο, τοῦ χάριν σιγὴν ἔχοι.
 Ἦδ' αὖ δέρην σείσασα τοῖςδ' ἡμεῖψατο.
 Τίς γὰρ βοῶντων βατράχων ἐγγὺς τόσων
 μιᾶς ἀκούσεται ἄσθενοῦς ἀηδόνος;

Β.

Ὅρνις Διὸς πάρεδρος οἰκοῦσαν πάλαι
 ὄρνιν Ἀθηναῖς οὐρανοῦ δόμους ὄρων,
 οὐκ ἤξιον νιν προσβλέπειν· ἥδ' αὖ τόσῃν
 δεινῶς ὕβριν φέρουσα τοῖ' ἔφη ποτέ.
 Τί δὴ σὺ φυσᾶς, λῶστέ, καὶ φρονεῖς μέγα;
 Οὐκ ἐν δόμοις σύνοικός εἰμί σοι θεῶν;
 Ναί, ἀντέλεξ' ἐκεῖνος· ἀλλ' οὐκ ἐννοεῖς
 ἐν τοῦθ'· ὅτι πτέρυξιν ὦδ' ἀνεπτάμην
 ἔγωγ' ἐμαῖς· σὲ δ' ἐνθ' ἀνήγαγ' ἡ θεά.

Γ.

Λαμπυρίς ἐν λειμῶνι δι' ὄρφνης νυκτὸς ἀμαυρὸν
 φέγγος ἰεῖσα θέρευσ, κυδιόωσα μέγα,
 ἡὔδα τοῖ' ὀρώσ' εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
 Χαίρετ', ἀδελφοί μοι, ἀστέρεις ὑψίπολοι·
 ἡνίδ' ὁμοίην ὕμμι λέλογχα φύσιν, σέλας ἔνδον
 τίκτους· εἰσαεὶ καὶ προχέουσ' ἐπὶ γῆς·
 ἀλλ' ἄγεθ', ὑψηλῶ πορσύνετε καὶ ἐμοὶ ἔδρην
 ἐν πόλει, ὅφρ' ἀστήρ φαίνω ἐν ὕμμι νέος.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

A. εἰς οἶνον.

Ἄπ' ἰχθύων μάθοις ἄν, ὦ βέλτισθ', ὅτι
τίθῃσι τοὺς πίνοντας ἀφθόγγους ὕδωρ·
οἶνος δὲ πάντας ἔμπαλιν λαλιστατοὺς
προιῖν πέφυκεν, ὥσπερ ἐν πότοις ὄρᾱν
πάρεστιν, ἐνθ' ἐγείρετ' ἄσβεστος βοή.
οἱ μὲν γὰρ ἄδουσ', ἐς κυλίχνην ἔμπλεων
οἶνου βλέποντες· οἱ δ' ἐρίζουσ' εὐστροφον
δινουῖντες αἰεὶ γλῶτταν· οἱ δὲ φληνάφους
κρουνηδὸν ἐκχέουσιν οἰγνύντες στόμα.

B. ὁμοιογ.

Ἦκιστ' ἐπαινῶ Πίνδαρον πάντων ὕδωρ
ἄριστον εἰπόντ'· οὐ γὰρ αἶνετὸν πέλει
ὅ γ' ἐξομοισὶ τοὺς βροτοὺς τοῖς ἰχθύσι,
ποιοῦν ἀφώνους· ἀλλὰ πολλῶν μοι δοκεῖ
τὸν οἶνον εἶναι κρεῖττον ἀνθρώποις πόμα.
Πατὴρ γὰρ ἡμῖν γίγνεθ' οὗτος ἁσμάτων
λόγων τε τερπνῶν σκωμμάτων τ' ἐν τῷ πότῳ.

Γ. εἰς γυναῖκα.

Ἐσθλὴν γυναῖκα, φασίν, οὐδ' ἐν χιλίαις
ἀνὴρ δύναιτ' ἂν ἐσθλὸς εὐρέσθαι μίαν.
Θαυμαστόν ἐστι τοῦτο· θαῦμ' ἔγωγ' ὅμως
μεῖζον νομίζω μήποτ' ἔμφρον' ἀνδρ' ἔχειν
αὐτῇ γυναικὸς ἀρμόσαι τρόπους μιᾶς.

A. μετάφρασις τοῦ εἰς ὀνείρους ἐπιγράμματος Κ.λανδιαροῦ.

Ἦνίκα θηρητὴρ κεκμηχότα γυῖ' ἀναπαύει
λείκτριος, εἰς ὕλας πλάζεται εἶο νόος.

Ἄρματα ἡνίοχοισιν ἐνύπνια καὶ περίθρεκτον
ἵπποις τέρμα· δίκαι δ' ἀνδρὶ θεμιστοπόλῳ.

ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ.

Ἦνίκα θηρητὴρ ἀμπαύει γυῖ' ἐπὶ κοίτης
εὐδων, εἰς ξυλόχους ἔμπαλιν εἰσι νόος.
Ἴπποι ἀρμελάτῃσιν ὄνειροι καὶ περὶ τέρμα
κάμπτον ὄχημα, δίκαι δ' ἀνδρὶ θεμιστοπόλῳ.

Ε. παραμυθητικὸν εἰς μητέρα τοῦ υἱοῦ στερηθεῖσαν.

Τί χρή σε θρηγεῖν ἀποδύρεσθαι νέκυν;
Μάτην, τάλαινα, πρὸς τάφῳ παιδὸς γόνυ
κάμψασα νεκρῶν ἐκ πυλῶν ἄδου καλεῖς.
Θνητῶν γὰρ οὐδέν' οὐδέπω τὰ δάκρυα
πάλιν τόδ' ἐς φῶς ἤγαγ' ἐκ τῶν νερτέρων.
Οὕτως ἀνοικτος, τῶν βροτῶν ἄρχει νόμος,
ὃν οὐτ' ὀδυρμοῖς, οὐτ' ἂν οἰμωγαῖς, γύναι,
ἐπικλάσεις, οὐτ' ὀλόπτουσα τρίχας.

ἀπόκρισις.

Κάτοιδα ταῦτα κοῦ διδασχάλου μαθεῖν
χρήζω παρ' ἄλλου· τίς ποτ' ἀγνοεῖ νόμον
τόνδ' ἔμπεδον μένοντα τῇ βροτῶν φύσει;
ὅμως δ' ἀνάγκη τὸν παθόντ' ἐπώδυνα
ἀλγεῖν τε θυμῷ καὶ στένειν· ἡ γὰρ φύσις
ἔθηχ' ὁμοίως τόνδ' ἀκίνητον νόμον.
Ἔα με τοίνυν παιδ' ὀδύρεσθαι φίλον,
ὃς ὀρφανόν μοι γῆρας οἴχεται λιπών.
Ψυχῆς γὰρ ἄλγος δάκρυσιν κουφίζεται.

Ζ. εἰς γέροντα.

Κάγώ ποτ' ἐν νέοισιν ἐξηταζόμεν

κάλλει προσώπου καὶ μελῶν εὐρυθμία
 πρέπων, ὑπερφέρωντε τῶν ὁμηλίκων
 κράτει τε χειρῶν καὶ σθένει τοῦ σώματος·
 ταχεῖς δ' ἐνώμων δορκάδος δίκην πόδας,
 ἄσσων ὀρείας καὶ δι' ὑπτίας ἴσα.
 Νῦν δ' οἴχεθ' ἥβης ἄνθος ἥ· τ' εὐρωστία
 ἔρρει· σκελῶν δέ μ' ἐκλέλοιπ' ἐλαφρία.
 Στείχω δ' ἐρείδων ἀσθενὲς βάκτρα δέμας
 ῥικνός, λιπόθριξ, νωδός, ἀμβλωπὴς κβρας,
 λημῶν, κεκυφώς, κωφὰ βαμβαίνων ἔπη.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ.

Εἰς φίλον.

Πολλὴν σοι, Θεόδωρ, ἴδμεν χάριν, οὐνεκα δαῖτα
 ἡδίστην ἡμῖν ἀφρονον ἡντρέπεισας.
 Ἀλλὰ τί δή, βέλτιστε, λάλλον στόμα συγκατέκλινας
 ἄμμι τὸ τοῦ μωροῦ κείνο φλυαρογράφου;
 Χυμὸν γάρ τ' ὄψων τε ποτῶν θ' ἅμα δαιτυμόνεσσιν
 ἢ κείνου ἔφθειρ' ἐκ στομάτων ἀμάρη.
 Καὶ δὴ ῥ' ὀππὸς' ἔβρω γραστρός κ' ἀνένεικεν ἕκαστος
 ἡδέ τ' ἀπήλυθ' ἔχων γαστέρα κεινοτέρην,
 εἰ μὴ πώματι κείνος ὑπερμέτρῳ οἰνοβαρείων
 κοιμήθη, δῶκεν δ' ἄμμι' ἀνάπνευσιν ὕπνος.

Εἰς παράσιτον.

Ὅφρα μὲν ἔζεε χύτρῃ ὑπὲρ πυρὸς εἶν ἐμῷ οἴκῳ,
 ἔζη καὶ φιλήν πρός με Λεοντιάδου.
 Ἐξ οὗ δ' αὖ πενίη με πιέζει, ἐν δὲ λέβητι
 οὐ κρέα, οὐκ ἔχθους ἔψεται, οὐ χέδροπα,
 ἔσθεται πάμπαν ψευδὴς φιλότης· ὃ δ' ὀρῶν με
 οὐ μέμνητ'· αἶρει δ' ὅμμα παρερχόμενος.

Εἰς πλοῖον ὑπέραυτον.

Δισσός, θαῦμα' ἐνέπειν, σῇ ἐφ' ὀλκάδι γίγνεται ἄμμιν
 ὁ πλόος, οὐχ ἀπλοῦς, ὡς ἔθος εἶν ἐτέρης·
 τῇ γάρ ὅλη σύμπαντες ἄλός διαπρήσσομεν οἶδμα
 νηί, κύτους δ' ἐντός πλοῦν ἴδιον πλέομεν·
 ἔνθ' ἄρ' ὁμῶς πόντου κυμαίνει νήχυτον ὕδωρ,
 πρυμνόθε δ' ἐς πρῶρην κᾶμπαλι νηχόμεθα.
 Καί ποτε, Ναυσίκληιθ', ἀλιεύομεν ἔνδοσι γάστρης
 παντοῖ' ὀστρεῖων φύλα καὶ ἰχθυοδίων.
 Ἀλλὰ σὺ μὴ διὰ ταῦτα τριπλοῦν μισθὸν θέλε πρᾶσσειν·
 τοὺς δύο δισσοῦ πλοῦ, τὸν δ' ἄρ' ἄγρης τρίτατον.

Εἰς στέγην μὴ στέγουσαν.

Πρώϊ' εὖρου ἀέντος, ἀθέσφατον ὑψόθεν ὕδωρ
 ἔρρύη ἐκ νεφέων, εἴτα διηθρίασεν·
 ἀλλ' ἐν ἐμῷ σῆκωγε, καὶ οὐρανοῦ εὐδιόωντος,
 ὕει ἔτ' ἡδ' ὕσει φάεα δῶδεχ' ὅλα.
 Πάντα δέ μοι ὕδατος γέγονε πλέα, οὐδέ μοι εὐνὴ
 ἄβροχος ἐν θαλάμοις εἰς ὕπνον ἐστὶν ἔτι.
 Τοῖόν μοι τὸ τέγος τέκτων ἐπέθηκε Λυκάμβας,
 ὅς περ ἀποφθίμενος κύρμα γένοιτο λύκοις.

Εἰς μάρτιν ἔρωτος.

Ξανθὴ μευ ἔραται γλυκυδερκής· τοῦ δ' ἄρ' ἔρωτος
 νημερτές τέκμων ἡδὲ βέβαιον ἔχω.
 Χθὲς γάρ ἐμεῦ λαύρην πέλας ἰλυέεσσαν ἰόντος
 καὶ κατολισθόντος, κείνη ἀπαὶ θυρίδος
 οἴκου ἰδοῦσ' ἐγέλασσε· φίλ' Εὐτύχι', οὐ δοκέω σοι
 δῆϊς κουράων μάντις ἔρωτος ἔμην;

Εἰς γυναῖκα δύσκολον.

Δυστραπέλου Χαρίτων χαλεπῆς τ' ἀλόχοιο τυχήσας,

πρηὺς αἰεὶ κείνης δυσκολίην ἔφερεν.
 Ἡ δ' ἄρ' ἐπεὶ ποταμὸν πλήθοντ' ὄμβρῳ περόωσα,
 συρεῖσ' ἐν δίνης ὤλετο τοῦ ῥεέθρου,
 πυθόμενος κείνός γ' ἐπὶ τὸν χῶρον σὺν ἐταίροις
 ἤλυθεν ἐσσυμένως ἡδ' ἐκέλευ' ἄλοχον
 νεκρὴν δίζησθαι τοῦ ῥεύματος ἀντί' ἰόντας,
 μηδὲ τὸ θαυμάζειν· οὐδὲ γὰρ ἐν βίῳ
 ἀνθρώποις κείνην ἄλλοισιν ὁμοῖα ῥέζειν,
 ἀλλ' αἰεὶ πάντεσσ' ἀντικέλευθον ἵμεν.

*Εἰς ἀδόλεσχον, παντὶ μὲν ἀπόρρητόν τι παρακατατιθέμενον,
 αὐτὸν δ' οὐδέποτε τοῦτο γυλάσσοιτα.*

Παντὶ Διοκλῆς οἶδεν ἀπόρρητόν τι πιφαύσκειν,
 παντὶ θ' ἐῆς κεῦθιν τοῦτο φρεσὶν κέλεται.
 Αὐτίκα δ' αὖ ἄλλους τὸ ἀπόκρυφον ἐξαγορεύει,
 οἷς ἐντέλλεθ' ὁμῶς μηδενὶ τοῦτο φράσαι.
 Πᾶσι δ' ἐπισκήπτων σιγᾶν αἰεὶ, οὔποτε σιγᾶν
 αὐτὸς ἔχει, νούσῳ φληναφίης δ' ἔχεται.

Εἰς παραβλῶπα.

Ὅππόθ' ὄρᾶν μ' ἐθέλεις, οὐκ ὄμμασιν εὐθὺ βλέπεις με,
 ὁππότε δ' εὐθὺ βλέπεις, οὐχ ὄραν μ' ἐθέλεις.

Εἰς πρεσβύτερον γέρονσαν γενάκην.

Πολλοὶ Νέαιράν φασι τὴν αὐτῆς κόμην
 βαφῇ μελαίνειν· ἀλλὰ τοῦτο δὴ σαφῶς
 ψεῦδος λέλεκται· τὴν κόμην γὰρ οἶδ' ὅτι
 φύσει μέλαιναν ἢ Νέαιρ' ὠνήσατο.

Εἰς ἐπινώδη.

Ἐπὶ χθονὸς δις εἶκ' εἶδεν ἡλίου
 κύκλους Ἀλεξίς· ἀλλὰ πέντ' ἔτη μόνα

ἔζησε. — Πῶς φής; οὐ συνῆκα τὸν λόγον. —
Τὸ πλεῖστον ἡὔδ' ἐκεῖνος οὐκ ἔζη βίου.

Εἰς ἀλαζονεύμενον ἐπ' εὐγενείᾳ.

Ἄνῃρ ἀλαζῶν γραμματῶν διδασκάλῳ
δεινὴν καταστάς εἰς ἔριν τὸ δυσγενές
ὠνείδισ' αὐτῷ, πατρός ἐκφῦναι λέγων
αὐτὸν συδῶτου. Τῷ δ' ἐκεῖνος ἀντέφη·
Σὺ δ', ὦ φίλ', ἴσθι τῷ θεῷ πολλὴν χάριν
τοῦ μὴ συδῶτου καὐτὸς ἐκφῦναι πατρός·
τοῦ γὰρ συδωτεῖν οὐδὲν ἂν καὶ νῦν σ' ἔτι,
ὦ λῶστ', ἀπήλλαξ', ὥς ὁ σὸς πείθει τρόπος.

Εἰς δειλὸν πολεμιστήν.

Ὅππῃθ' ὑπὲρ κρατὸς λεύσσω λόφον Οἰνοπίωνος
δεινὸν νευστάζοντ' ἀργυρέης κόρυθος
καὶ οἱ ἄορ τανύηκες ἀπ' ὀσφύος οὐδεὶ κῦρον,
αὐτὸν Ἄρην δοκέω καρτερόχειρ' ὀράαν.
Εἰδὲ βοή ποτ' ὄροιτο ἡ ἀγγελίη τις ἱκοίτο
ἐσσυμένων δηίων, ἄγχι παριστάμενος
γνοίης κεν πολύπορδον ἐόντα μιν οὐ πολίπορθον·
χροιή δ' οἱ πύξου γίγνεται ὠχροτέρη.

ΜΑΚΡΟΤΕΡΑ ΤΙΝΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ.

Α. Εἰς αὐτογέμιστον ὄπλον.

Εἴξατ' ἀρήϊα καινὰ Βορούσσω πυρβόλα τεύχη,
καὶ ὅλμοι Γαλατῶν εἴξατε χαλκόχυτοι·
οἱ ῥ', ὀπλοδοῦπου Ἄρηος ἐν ἀνδράσιν ὀρτυμένοιο,
ἐκπαγλὸν μύκημ' ἐκ στομάτων ἔετε.
Ἦνι γὰρ Ἄρσενίῳ φύσις ὥπασεν ὄπλον ἀτειρές,
τῷ ῥ' ὁ γε Σαλμωνεὺς δαίκνυται ἄμμι νέος,

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ)

Ζηνὸς ἐριβρεμέτου μιμεύμενος ἡεροδινῇ
 δοῦπον, αἰὶ θνητῶν ἀμφιδονοῦντα φρένας.
 ὦ θαῦμα! οὐποθ' ὄπλον κενεὸν μένει Ἀρσενίοιο,
 οὐδ' ἄρα χρηίζει πυρσοτόκου κονίης·
 ἀλλ' αἰὶ αὐτογέμιστον ἰδ' εὐτρεπὲς ἐξαφίησι
 τρύματος ὀδμηροῦ σμερδαλέον πάταγον.
 αἰεὶ δ' εὐστοχέον μέσσην κατὰ ῥῖνα τιτρώσκει
 πάντας, τρωθέντας τ' αἴψα τρέπει φύγαδε.

B. Εἰς λιμοκόλακα, μετὰ Χριστὸν προφητεύοντα.

- » Ἦλυθε νηστευτοῦ βουλιμιάων ποτ' ἐς οἶκον
 δαιτὺν ἐπὶ ξηρὴν Ἴρος ὁ λιμοκόλαξ.
- » Ἐνθ' ἄρ' ἐὼν κυάμων μεστώσας γαστέρα μάργην
 Κάδδραθεν ἐκ δόρπου, γυῖα χαμαὶ τανύσας.
- » Χέδροπα δ' ἐν χολάδεσσιν ἐκορκορύγησε τακέντα
 πνεύματά τ' ὠρίνθη γαστέρος οἰδαλῆς.
- » Σὺν δ' ἄλληλ' ὠθεῦντα διηυλώνιζεν ἀτειρεῖ
 μυκηθμῷ, ῥαγάδος σπερχόμεν' ἐκ λασίης.
- » Λιμοκόλαξ δ' ἐμπλειος αὐτμῆς τῆς βαρυόδμου,
 ἄνθορεν ἐξ ὕπνου δεινὸν ἰλιγγιάων.
- » Πνεῦμα δ' οἰσάμενος Πυθοῦς σπάσαι ἱρῷ ἐν ἄντρῳ,
 ἐκ λαιμῶν φθογγὴν ἤρυγε χρησμολόγον.
- » Ἦ δ' ἐπλεν ἡλεμάτη, οἴην δὴ φασὶν ἰάλλειν
 θειοπρόπους γενετῆς ὀψιτέρους Μεσίου.

Γ. Εἰς τοὺς λαυριωρύχους

Ὅμοια τοῖς νῦν λαυριωρύχοις πάλαι
 λέγουσι δῆμον τὸν Κεχρηναίων παθεῖν·
 φήμη γὰρ αἴφνης ἔκετ' ἄστει Παλλάδος
 ἐξερπύσαι γῆς χρῆμα μυρμήκων πολὺ
 κνημὸν παρ' αὐτὸν τῆς ὕμηττίας πέτρας,
 χρυσωρυχούντων ἐκ χθονὸς πλοῦτον μέγαν.

Ὅπλ' οὖν ἐλόντες καὶ τροφήν ἐφ' ἡμέρας
 τρεῖς, ἐστράτευσαν ἐντόμων ἐπὶ στρατόν.
 Καὶ τὸν μὲν οὐδάμ' εὗρον· ἀλλήλους δ' ἄρα
 κενοὶ παλινδρομοῦντες ἔσκωπτον τάδε
 θροοῦντες· ἦ σὺ ληΐσεσθ' ὥου δορί
 λόγχῃ τε χρυσὸν καὶ σὸν ἐμπλήσειν δόμον;
 ἀλλ' ἡστόχησας καὶ πάλιν πένης ἔση.
 Τί δὴ κομίζεις τῆς δ' ἀπ' ἐξόδου φίλη
 γυναικὶ δῶρον ἢ τέκνοισιν οἴκαδε;
 πήραν ὁμοίως σὴν κενὴν καὶ γαστέρα.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

Nos quoque floruimus, sed flos erat ille caducus.

Ovid. trist. lib. 5. El. 8.

Εἰς τὸν ἀελμνηστον Μάρκον Βόζαριν.

Βοζάρεως ὅδε τύμβος· ὃ δ' οὐ θάνεν· αἰδῖος γὰρ
Ζῶει, δς πρὸ πάτρης ὤλετο μαρνάμενος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Βοζάρεως ὁ τάφος· τὸν δ' οὐ λίθος ἤδε καλύπτει·
Ἑλλήνων ἦτορ καὶ στόμ' ἐκείνον ἔχει.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πατρίς ἀρητίλον τῷδ' ἐπλετο Σύλιον ἀνδρί,
Μάρκος δὲ κλῆσις Βοζαρικῆς γενεῆς.
Ἄλκι μὲν ἀγνάμπῳ ἀεθλεύσας ἀντία Τούρκων,
κρηπίδ' Ἑλλήνων στήσεν ἐλευθερίας·
Γαῦρον δ' Ἰλλυριῶν στρατὸν ὕστατον ἱφι δαμάσσας,
κεῖται τῇδε, λαχὼν πότμον ἐνὶ προμάχοις.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τάνδε τεᾶς ἀρετᾶς θαυμάζων, Βόζαρι, ἔργα
στάλαν εἶσαι· Ὅθων Ἑλλάδος ἥδ' ἀναξ.
οὔνεκ' ἐπ' ἀντιπάλους μενεχαρμᾶν ἀγεμονεύων
Ἑλλάνων, λαοὺς εἵρυσας ἐξ ὀλέθρου·
ἄσπετα δὲ θραύσας θάμ' ἀλιτρῶν ἔθνεα Τούρκων
σὺν παύροισι, θάνες μαρνάμενος πρὸ πάτρας.
Χαῖρε τὺ κῆν αἰῶνα! σόα τοι, Βόζαρι, αἰέν,
Ἑλλάς ἀνακτορέαν πορφυρίδ' ἔσσαμένα.

Εἰς τὸν ἀείμνηστον Γεώργιον Καραϊσκάκη.

Ἐνθα μεγακλῆος Καραϊσκού γαῖα καλύπτει
 λαθίπονον κονίην· πνεῦμα δ' ἄρ' ἀθάνατον
 πνεύμασιν ἡρώων συνόμιλον δώματα ναίει
 αἰθέρια, πρὸ πάτρας ἐν προμάχοις καταμένου.
 Ἀλλὰ προσερχόμενος τῇδε, ξένη, ἄζωο χῶρον
 μηδ' ἐπιβαίῃ πούς ἐνθάδε δουλοφρόνων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Δίστομον ἦδ' Ἀράχωδαν, Ἀθηνῶν θ' ἱερὸν οὐδας,
 κείν' ἐπιτύμβι' ἐμοὶ λαμπρὰ χάρασσε, φίλε·
 βαρβαρικοῦ δ' ἐν τοῖσι φόνον στρατοῦ, ἠδὲ φάλαγγας
 χερσὶν ὑφ' Ἑλλήνων πρόχην δαΐζομένης.
 Εἶδ' ἐπέοικε, κλυτῆς καὶ αὐτόν με πρὸ πόλης
 θνήσκοντ' ἀμφ' ἐτάροις ὀλλυμένοισι γράφε.
 Αἶ, αἶ· σὺν δ' ἄρ' ἐμοὶ περίφαντα τροπήϊα κεῖνα
 ἡμύοντ', ἰδ' ἄρην ἀντιμεθιστάμενον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τοῦτό σοι υἱὲς ἔχευαν Ἀχαιῶν, ὦ Καραῖσκε,
 ἥριον, εὐκλείεως ἀμφὶ πάτρης καταμένω·
 τύνη γὰρ κρατερῶν ἠγησάμενος ἐν ἀέθλοις
 αἰζηῶν, πάτρην εἵρυσας ἐξ ὀλέθρου·
 πολλὰς δ' εἰς αἶδεω προΐαψας βαρβαροφώνων
 εἴλας δυσμενέων, Παλλάδος ἀμφὶ πόλει
 μαρνάμενος πύματον θάνες· Οὐ τόδ' ἄχος σοι ἐτύχθη,
 ἀλλ' ὃ λίπες προθανῶν ἡμιτελῇ ἀέθλον.

Εἰς τὸν ἀοιδιμον Ναύαρχον τῆς Ἑλλάδος

Ἀνδρέαν τὸν Μιαούλην.

Ἀγχι Θεμιστοκλέους Μιαούλης ὁ κρατερόφρων

ναυμάχος, εὔδει τῇδ' ὕπνον ὀφειλόμενον.

ἄλλο.

Δουλοσύνην τὸ πάροιθε Θεμιστοκλῆς ἀπάλαλκεν

ῆς πυκινῆς πραπίδεςσ' Ἑλλάδος αὐτονόμου·

Ἀλλὰ μενεπτόλεμος δεσποζομένην Μισούλης

νῦν αὖ Ἑλλάδ' ἐῖς ῥύσατο καρτερίῃ·

τῷ ῥ' ἀμφοῖν φωτοῖν ἀλιγείτονας ἐνθάδε τύμβους

συμφύλων χεῖρες χεῦαν ἐπ' ἡϊόνι.

Κείνου μὲν Σαλαμὶς ἐρέει κλέος ἀντιπεραίῃ,

τοῦ δ' ἄλως Αἰγαίης οἶδμά τε καὶ σπιλάδες.

ἄλλο.

Ἡρέμα ποντιαῖδες κρατεροῦ προσπνεῖετε τύμβω

αὔραι ναυάρχου· πνεῖετε ἦκα, φίλαι·

καὶ τ' ἄνθεα ἀτιτάλλετ' εὐχρόα, κόσμον ἀναύδου

σήματος, οὗ κνώσσει πατρίδος ὁ πρόμαχος.

Μάνθανε δ' ὅς παράγεις τὴν στήλην, ὡς Μισούλην

ἄζονται πνοιαί καὶ νέκυν ἀλιτύποι.

ἕτερον.

Ποντοπόρον βιοτὰν ἀλιδινεῖς τ' ἄνυσ' ἀέθλους,

ἴφι πάτρας σεμνᾶς ἀμφιμαχεσσάμενος.

Πολλὰ μὲν Ἑλλάνων ναυαρχῶν στίφεα ναῶν

αὐτανδρ' ἀντιπάλων ὤλεσ' ἀλιπλανέων.

Πολλὰ δ' ἄρ' ἐν πελάγεσσι τροπήϊα ἡμιφλεγέσσι

ναῶν βαρβαρικῶν στᾶσα ποτ' ἐν δρυόχοις.

Τοῦνεκα μοιριδίῳ πότμῳ φάος ἐνθα λιπόντα

τύμβευσάν μ' ἀγχοῦ πόντου ἐριθρεμέος·

καὶ νέκui ἀφριόντος ἐμὶν πέλας ἀδὺς ἀκούειν

κύματος ὁ φλοῖσθος, ναυσιβατῶν τε θρόος·

Εἰς τὸν αἰμνηστον Ἀνθιμον τὸν Γαζῆν.

Κειράμεναι πλοκάμους, ἐπὶ τύμβῳ δακρυχέουσι

τῷδ' ἀγαναὶ Ζηνὸς Μνημοσύνης τε κόραι.

Καὶ γεραρὸν Γαζῆν σφέτερον ποθέουσ' ἁριστήν,
ὃν μοῖρ' ἀστεμφῆς ἤγαγεν εἰς αἶδεω.

Αἶ, αἶ! οὐδ' ἀρετῆς ἔο φείσατο πουλυράτοις,
οὐ σοφίης μεγάλης, οὐ πινυτοφροσύνης.

Ἦδε βροτῶν αἴσα· ξυνὸν τέλος ἄμμε λέλογγε
τῶν ἀγαθῶν μύνη δ' ἡ φάτις αἰδίοις.

*Εἰς Ἀριστοφάνην Χωματιανὸν Ἀθηναῖον, οὗ τὸ μνημεῖον
ἀποθανόντος ἐν Μοραχίῳ ἀνήγειρεν ἡ χήρα
Βασίλεις τῆς Βαυαρίας Καρολίνα.*

Σῆμα τόδε φθιμένῳ μοι ἀνέστησ' ἡ Καρολίνης
Βασιλίδος σεπτῆς ἄπλετος εὐσεβίη.

Εἰμὶ δ' Ἀριστοφάνης ἐπὶ κλησιν Χωματιανός,
πατρίδ' Ἀθηναῖος, Πιερίδων ἐπέτης.

Ἦβῶντά μ' ἔλε φθόη αἰνὴ· δύσμορε μῆτερ!
Οὐ με παλίννοστον δέξειαι ἐν μεγάροις.

Ἔτερον εἰς τὸν αὐτόν.

Λαμπάδα τὴν Φαέθοντος ἐν ἀτθίδι πρῶτον ἰδόντα
γαίῃ, κἀν κλεινῇ Βαυαρίῃ πύματον,

ἐσθλὸν Ἀριστοφάνην ἐπὶ κλησιν Χωματιανόν,
μνήστορα Μουσάων, σῆμα κέχανδε τόδε.

Τῆς ἥδης αἰδῆς οὐ φείσατο· φροῦδα βέβηκε
πάντα· λόγοι, μελέται, ἐλπίδες εὐπτέρυγοι.

Ἄ πολὶὴ μῆτερ, βαρυπενθής· ἡ μάλα λυγρὴν
υἱὸς ἀποιχομένου πεύσειαι ἀγγελίην.

Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀποθανόντα ἐν Ζαγοροῖ ἔτι αἰεὶς'.

Βάθρον Ἰωάννης Ζαγορῆς ἔπλε πατρίδος αἵης
Ῥηγιάδης, πάσης θ' Αἰμονίης στέφανος.

Πολλάκι γὰρ προστὰς πόλιος κακὰ πόλλ' ἀπάλαλκεν
ἢ πινυτοφροσύνη δεσποσύνου κράτεος.

Πολλούς δ' εὐθυδικῶν ἀλιτρῶν ἐσάωσ' ἀπὸ χειρῶν,
 ἀθανάτου λάτρις πιστὸς ἐὼν Θέμιδος.
 Τῷ μιν ἀποιχόμενον σύμπας ὀλοφύρατο λαὸς
 Μάγνης, πενθηρὸν δ' ἀμφεβάλοντο νέφος
 κῶμαι πηλιάδες, γοερὸν τ' ὤμωξαν ἅπασαι.
 Αἶ, αἶ! Ἰωάννης ὤλετο ῥηγιάδης·
 ὤλετ' ἀκιδνοτέρων ἐπιτάρροτος αἰὲν ἀταρβής.
 ὦλετο χραισμῆτωρ τειρομένων πενίη.

Ἄλλον εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδ' Ἰωάνναο χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει
 Ῥηγιάδου Ζαγορῆς εὐπατρίδαο δέμας,
 ὃν μόρος ἀπροῖδής μεσονυκτίῃ εἴλεν ἐν ὥρῃ
 καὶ στοναχῶν αἶφνης πλήσεν ἅπαντα δόμον.
 Πένθος δ' εὐρὺ πένησιν, ἔης τ' ἀρετῆς πολιήταις
 καὶ πινυτοφροσύνης δεινὸν ἔθηκε πόθον.

Εἰς Μάνθον Ῥιζάρην.

Ῥιζάραο κόνιν Ματθαίου κεκροπὶς αἶα
 ἐνθα κομισθεῖσαν σαρματίηθεν ἔχει.
 Ἥπειρου κραναῆς ἀποβλαστὼν κάλλιπεν οἶκον
 πατρῶον, φεύγων δουλοσύνην στυγερήν.
 Σαρματίης δ' ἐν ὄροιςιν ὑπαρκτίου ὄλβον ἀκραϊφνῇ
 κτησάμενος, πάτρης χρήσατ' ἐπ' ὠρελίῃ.

Ὅμοιος εἰς Γεώργιον Ῥιζάρην.

Ῥιζάρης ἐνταῦθα Γεώργιος ᾧ παριαύει¹
 αὐτοκασιγνήτῳ ὕπνον ὀφειλόμενον.
 Τοῦ δὴ ἐπικραίνων φρεσὶ πιστοτάτῃσιν ἐφετμάς,

¹ Ταυτόσημον τῷ παρυπνοῶν, ὡς εὐρηται παρὰ Κοῖντῳ (τὰ μεθ' ὅν. βιβλ. 1. στ. 128).

ὄν πάσαντ' ὄλθον κοινὸν ἀπ' ἐμπορίας,
τούτῳ φυταλιὴν ἰδρύσατο μελλιερῶν
τῇδε, δόμα κλήρῳ τίμιον εὐσεβέων.

*Εἰς τὸν Εὐβοίας Νεόφυτον, Πρόεδρον τῆς Ἱεραῆ Συνόδου
τῆς Ἑλλάδος.*

Σταυρὸν δεξιτέρῃφιν ἀπρόσιμαχον ὄπλον αἶρας
ἤγαγεν Ἑλλήνων στίφε' ἐπ' ἀντιπάλους,
καὶ σφιν ἐνὶ στέρνοις μένος ἔμβαλεν ἱρι μάχεσθαι
ἀμφ' ἱερῶν ἐδέων, ἀμφὶ πάτρης τε φίλης,
Νειόφυτος θεόφρων, ἱεράρχης πρόσθε Καρύστου,
εἰπ' αὖ Εὐβοίης, καὶ Συνόδου πρόεδρος.
Ζήλῳ γάρ θ' ὁσίῳ, Μακαθαίοις ἡύτ' ἐκείνοις,
ἔξεσέν οἱ θεσμῶν θυμὸς ὑπὲρ πατρίων,
βάρβαρον εἰσαθρέοντι καθυβρίζοντα τύραννον
καὶ Χριστοῦ νομίμων καὶ βροτέης θέμιδος.
Λυγρῇ δ' ὄψι δαμεῖς νούσῳ λίπεν ἐνθάδε σῶμα,
αἰθιρίος τ' ἀμπτὰς χῶρον ἔβη μακάρων.

*Εἰς φιλέλληνα Φράγκιον Ἀπνεύον Ἀστιγγα,
ταφέντα ἐν Πόρῳ.*

Ἀπνεύου Ἀστιγγος ἔχει δέμας ἐνθάδε γαῖα,
ἔρνεος εὐγενέος Βρεττανίνης μεγάλης.
Εἰδ' αὐτὸν δίζηαι, ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν
δῆεις μιν πάντων, φῶτα μενεπτόλεμον.
Νῆν γὰρ ὃ σφι πρόφρων ἀτμηλάτῳ ἦλθ' ἐπίκουρος
τηλόθε, μαρναμένοις εἵνεκ' ἐλευθερίας.
πολλὰς δ' ἀντιπάλων μαλερῷ πυρὶ νῆας ὀλέσσας,
ἐν σφυγερῷ πολέμῳ κυδρῷ ἔκυρσε μόρῳ.

*Εἰς τὸν φιλέλληνα Κάρολον Λενορμάντην.
Γαλατῇ Καρόλοιῳ Λενορμάντου ἐπὶ κλήσιν*

κλεινὴ πατρίς ἔχει σῶμα καταφθιμένου,
 Μουσάων θεράποντος ἀρίφρονος, οὗ κλέος εὐρὺ
 πᾶσαν ἄν' Εὐρώπην ἔπλετ' ἐπ' ἰδμοσύνη.
 Ἄτθις δὲ κραδίην ἐνὶ κόλποις ἐνθάδε γαῖα
 κεύθει, τὴν ἐφίλησ' ἐν βίῳ ἴσα πάτρῃ.

ἕτερον.

Καὶ σὺ φάος Κάρολε, γλυκερὸν λίπες ἡελίοιο,
 υἱὲ Λεονομάντου Πιερίδων πρόπολε.
 Καὶ σὺ φάος λίπες· αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἐσαιὲν
 δέλτοι, εὐρείης μάρτυρες ἰδμοσύνης.
 Καὶ σὸν μὲν φθιμένοιο παλίμπλου δέξατο σῶμα
 εὐάνδρος Γαλατῶν γαῖα μενεπτολέμων·
 ἦτορ δ' ἄτθις ἔχει χθών ἐνθάδε, τὴν περ ἐκείνη,
 ὄφρ' ἔπλες ἐν ζωαῖς, τίς ὁμῶς πατρίδι.

Εἰς Ἀγλαΐαν Θεοδωρίδα συμγραΐαν.

Πτηνὴ εἰαρινοῖο καλοῦ ῥόδου ἡύτ' ἔερση
 ψυχὴ Ἀγλαΐης ἔπτατ' ἀπὲκ ῥεθέων.
 Κούρης δ' ὠχρῆσαν τέρεν αὐτίκα σῶμ' ἐμαράνθη,
 εἰσέτι καὶ θανάτου καλὸν ἐν ἀγκαλίσι.
 Πρεσβυγενεῖς δ' ὤμωξαν ἅπαν ἀνὰ δῶμα τοκῆς,
 καὶ Σμύρνης στοναγὴν πᾶσ' ἀνέηκε πόλις·
 Ἀγλαΐη γάρ ἑην γενετήρων ἡδὲ πόληος
 πάσης ἀγλαΐη εἶδεῖ καὶ πραπίσι.

Εἰς Πολυξένην Ἀλεξάνδρου Βυζαντίαν.

Ἐνθα Πολυξείνην τερενόχρουν ἀμφικαλύπτει
 νούτω ἀποφθιμένην θρηϊκὴ κονίη·
 κούρην δωδεκέτιν, χαρίτων θάλος ἡδὲ τοκῆων
 χαρμοσύνην, πάσης κόσμον ὁμηλικίης.
 Τὴν δ' ἄρ' Ἀλεξάνδρος τε πατήρ, Χαρίκλειά τε μήτηρ
 αἶν' ὀλοφυράμενοι, μνήμ' ἐπέθεντο τόδε.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Κάλλιμος ἐν κούρησι Πολυξείνῃ πιτυτὴ τε
 ἔπλετο, γειναμένοις τ' ἀγλαΐῃ βίότου.
 Τὴν δ' ἀπέχειρ' αἶφνης, τέρεν ὡς ῥόδον ἔξ ἀνέμοιο,
 δωδεκέτιν νοῦσος καὶ προΐαψε τάφῳ.
 Πατρὶ δ' Ἀλεξάνδρῳ καὶ μητέρῃ ἧ Χαρικλείῃ
 πόρσυνε στοναχὰς καὶ δάκρυ' ἐξοπίσω.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἄνθος δεξαμένη τερενόχρουν σοῖς ἐνὶ κόλποις
 ἔνθα Πολυξείνῃν, ἄνθεα, γαῖα φύοις.
 Ἄνθεα καλὰ φύοις, παραμύθια βαιὰ τοκῆων,
 πατρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ Χαρικλοῦς ἀχέων.
 Οἱ γὰρ ἐκεῖν' ἄρδοντες ἐπ' ἡματι δάκρυσι θερμοῖς,
 δόξουσι σφετέρην ἀμφιέπειν θύγατρα.

Ἐπιτύμβια εἰς τὸν διδάσκαλον Γ. Γεννάδιον.

Ἐνθάδε κεῦθαι γαῖα Γεώργιον, Ἱεροφάντην
 Μουσᾶων κλεινόν, Γεννάδιον δ' ἐπίκλην.
 Ἡπείροιο γόνον, φάος Ἑλλάδος, δ' σβέσεν αἶ! αἶ!
 Ἀργαλέης νούσου πνεῦμ' ἐπιβρίσαν ἄφαρ.
 Καὶ δόμον οἱ χήρωσεν, ἀν' Ἑλλάδα δ' εὐρὺ ὄρινε
 πένθος, ἀμερθεῖσαν τοῖο διδασκαλίας.

ἕτερον.

Χεῖλεα Γενναδίοιο, τὰ πεντήκοντ' ἐν ἔτεσσι
 προὔχεεν ἡθέοις νᾶμα δαημοσύνης,
 ῥιγεδαυῇ νούσῳ πελιωθέντα ζυνέμυσε,
 φεῦ! ἄπνουν δὲ κόνις τῇ δ' ἐκάλυψε δέμας.
 Πενθεῖ μὲν πατρίς Ἡπείρος, πενθεῖ δέ μιν Ἑλλάς
 πᾶσα θανόντα, κόραι θ' αἱ ἐλικωνιάδες.

Ἐν δὲ δόμῳ χήρῃ καὶ τέκνα δυσάμμορα πενθεῖ,
τοῖσι πόθον καὶ ἄλγος κάλλιπεν οἰχόμενος.

Εἰς Εὐστράτιον Ῥάλληι χῖον, ἀποθανόντα ἐν Τεργέστῃ.

Πάτρην ἢ μιν ἔφυσε, λιπῶν Χίον οἰκτρὰ παθοῦσαν,
Τεργέστην πάτρην εἴλετο τήνδε νέην
Εὐστράτιος Ῥάλλης, Θεοδώρου υἱὸς ἀμύμων,
αὐτάρκη στέρξας ἐμπορικὸν βίον.
Πιστὸς ἔην, φιλόπατρις, ἰδὲ πρόφρων ὁμοφύλων
χραιομήτωρ, τηρῶν θεσμὰ φιλοξενίης.
Τῷ δ' ἄρ' ἀδελφεῖοι βαρυαλγεῖς καὶ παράκοιτις
πενθαλέῃ τεύξαν σῆμα τόδε φθιμένῳ.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Θερμὰ χοηφορέουσα δάμαρ δάκρυ' ἤδ' ὁμόδελφοι
σῆμα τόδ' ἐστήσαντ' Εὐστράτιῳ φθιμένῳ,
Ῥάλλῃ ἐπὶ κλῆν, Θεοδώρου γόνυ, ὧ Χίου ἄστυ
πρώτῃ, Τεργέστη δ' αἰρετῇ ἔπλε πάτρῃ.
Ἐντιμ' ἐμπορίης ἔργ' ἀσκήσας, ἐπάρηγε
συμφύλοις προφρόνως, πᾶσί τε πιστὸς ἔην.
Ἐν δ' ἐπὶ τεσσαράκοντ' ἀνύσας ἔτε' ἡμᾶρ ἔπλησεν
οὗ βίотου, ὀκτῶ τέκνα λιπῶν ὀπίσω.

*Εἰς Λαυρέντιον Πέτρον Σκαρμαγκᾶν, ἀποθανόντα
ἐν Πειραιεῖ αἰωμῷ.*

Πουλυθρόου βιότοιο καὶ ἐμπορίης μελεδώνων
ἐν γαίῃ ἄμπαυμ' εὗρατο κεκροπιδί
ἐνθάδ' ἀριστόνοος Λαυρέντιος ὁ Σκαρμαγκᾶς,
χῖος, ἐτῶν δεκάδας τέσσαρας ἐξανύσας.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἦδε λίθος κεύθει Λαυρέντιον, δὲ Σκαρμαγκᾶ

πατρός ἔφυ Πέτρου, πατρίδα δ' ἔσχε Χίον.
 Κεδνὸν ἐν ἐμπορίῃ ἀνύσας βίον ἔφθιτο νούσῳ
 Λυγρῇ, πᾶσι λιπὼν εἶο ποθὴν ὀπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γείνατο μὲν Χίος, ἀτθὶς ἔχει δ' αὖ γαῖα δαμέντᾳ
 τηξιμελεῖ νούσῳ μέσση ἐν ἡλικίῃ
 υἷα Πέτρου πινυτὸν Λαυρέντιον, ᾧ Σκαραμαγκᾶς
 "Ἐπλετ' ἐπωνυμίῃ, μέμβλετο δ' ἐμπορίῃ.
 Πολλὰ μὲν ἄσπε' ἶδε, πλείστοισι δ' ἄρ' ὠμίλησεν
 ἀνδράσι, τοῖσι πόθον νῦν λίπεν οἰχόμενος.

*Εἰς Ἀδριανὴν θυγατέρα Καρδιανοῦ Ῥώμα, σύζυγον δὲ Νικο-
 λάου Χαζοπόλου, τελευτήσασαν ἐν Αθήναις ἔτει αἰων'.*

Ῥίζης εὐγενέος θάλος ἀγλαὸν ἐνθάδε γαῖα
 Κεκροτὶς Ἀδριανὴν κεῦθει ἀποφθιμένην.
 Κανδιανοῦ Ῥώμαο φίλην θύγατρ' ἠδὲ σύνευνον
 κεδνὴν Νικόλεω, Χαζοπόλου ἐπὶ κλην.
 Εἰκοσέτιν μιν ἀνείλε μογοστόκος Εἰλείθυια,
 μητέρα πρωτολεχῇ σὺν βρέφει ἀρτιγόνῳ.
 Τῇ δὲ πόσις στήλην βαρυπενθὴς τήνδ' ἀνέγειρε,
 ψυχρῷ ἐπισπείσας δάκρυα θερμὰ τάφῳ.

Εἰς τὴν αὐτήν.

"Ανθος δεξαμένη σοῖς ἐν κόλποις ἀπόθριστον,
 κάλλιμον Ἀδριανὴν, ἄνθεα, γαῖα, φύσις,
 ἀσβέστοιο πόθοιο παρήγορα, τὸν λίπε πότμος
 πατρὶ ἐξ ἧς κούρης, ἀνέρι δ' ἧς ἀλόχου.
 Ὑμμες δ' ἀτθίδες αὔραι, ἅ τ' ἥριον ἐξανατέλλει
 ἀγνὰ φυτά, ζωῆς σύμβολ' ἔθ' ἀγνοτέρης,
 ἡρέμα προσπνείουσαι ἀτάλλετε, ἥρα φέρουσαι
 Ῥώμα τῷ γενέτῃ Χαζοπόλῳ τε πόσει.

Εἰς τὸν σοφὸν Καθηγητὴν Ὁδοφρῆδον Μύλλερον.

Πτόρθον Σιλεσίης Ὁδοφρῆδον Μύλλερον αἶα
 Ἐνθάδ' ἔχει, λάτριν κλεινὸν Ὀλυμπιάδων.
 Ἀρχαίης σοφίης ὑποφήτορα, μορσίμῳ αἴσῃ
 κύρσαντ' εὐάνδρῳ Παλλάδος εἰνὶ πόλει.
 Τὸν δ' Ἀκαδημίας νεοθλέος οἱ θιασῶται
 ἔνθ' Ἀκαδημίας ἄγχι παλαιγενέος
 θυμὸν ἀκχημένοι κτερέϊζαν, καὶ τόδε σῆμα
 ἐστήσαντο, χάριν λειστοτάτην φθιμένῳ.

Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Δεινὸς Πιερίδων ἔρος εἶλέ σε παῖδ' ἔτ' ἐόντα,
 Μύλλερε, καὶ ζῆλος σὴν ἀνέφλεξε φρένα
 ἀνδρῶν, οὗς τὸ πάλαι σεμνὸν πέδον ἠνθοκόμησεν
 Ἑλλάδος, ὧν τε πάτρην ζῶν ἐπόθησας ἰδεῖν.
 Ἀλλὰ νόσος σ' ἐδάμασσεν ἐν ἄστεϊ Παλλάδος ἱρῶ
 καὶ σ' Ἀκαδημίας ἄγχι παλαιγενέος
 μουσσοπόλος θιάσος Ἀκαδημίας νεοθλοῦς
 τάρχυσεν, θαλερὸν δάκρυ χοηφορέων.
 Κεῖσαι δ' ὧδε κόνις, κόνιη μιχθεὶς ἀριστήμων
 ἀνδρῶν θεσπεσίῃ, τῶν κλέος ἀθάνατον.

Ἄλλο.

Τέχνης καὶ σοφίης Ἑλληνίδος ἔσχε σε μύστην,
 Μύλλερε, Τευτονίη, πατρίς ἀγακλυμένη.
 Ἑλλάς δ' ἐξ ἀέθλων σωτήριον ἡμᾶρ ἰδοῦσα
 ἐν κόλποις ξεῖνον δέξατό σ' ἀσπάσιον.
 Ἀλλὰ δαμείς νούσῳ ψαφαρὴν ἐπιέσσαο γαῖαν
 τῇ δ' Ἀκαδημίας ἄγχι παλαιγενέος.
 Ἦχι πρόφρων θιάσος Ἀκαδημίας νεοθλοῦς
 σῆμα τόδ' εἶσε γέρας λείσθιον οἰχομένῳ.

ἄλλο.

Εὐχος Τευτονίης πολυῖδμονος ἐνθ' Ὀδοφρῆδον
 Μύλλερρον ἀτθίς ἔχει γαῖα καταφθίμενον,
 Ἑλλήνων σοφίης ὑποφήτορα, ἱστορα τέχνης
 τῆς πάλαι, οὗ τ' εὐρὺ κλεῖος ἐπ' ἰδμοσύνη.
 Τρεῖς ἐπὶ τεσσαράκοντα βίου πλήσας ἐνιαυτοὺς
 λοίσθιον εἶδε φάος Παλλάδος εἰνὶ πόλει·
 οἱ δὲ παλιγγενέος Ἀκαδημίας θιασῶται
 δειμαντο ξείνῳ σῆμα τόδ' οἰχομένῳ.

Σημ. Περί τῆς μνηκύνσεως τοῦ ἰῶτα ἐν τῇ λέξει Ἀκαδημία ἴδε
Passow Lehre vom Zeilmafs, Taf 6.

*Εἰς τὸν διδάσκαλον Γρηγόριον Κωνσταντᾶν
 τὸν ἐκ Μηλιῶν τοῦ Πηλίου Ὀρους.*

Ἐνθάδε Γρηγορίοιο δέμας κατὰ γαῖα καλύπτει,
 Κωνσταντᾶ ἐπὶ κλὴν πατρίδα Μηλιέως,
 Βήματος δς θ' ἱεροῖο διήκονος ἔπλετο σεμνός,
 αἰδοῖός τε λήν Πιερίδων θεράπων.
 ἐς δ' Ἑλικῶν ἄκρον πολλοῖς ὁδὸν ἡγεμονεύσας,
 μακροῦ τιμῆς ἔκετο τέρμα βίου.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Σοὶ τόδ' εὐφρονέων ἐστήσατο σῆμα θανόντι
 δῆμος ὁ Μηλιέων, φέρτατε Γρηγόριε.
 Σῆσι γὰρ ἐννεσίης ἐπιδήμια νείκεα λύσας
 ἐν πόλει ἱμερτὴν ἤγαγες ἁρμονίην.
 Πολλὰ δὲ μόχθησας, σοφίην ἀρετὴν τε διδάσκων
 υἷας Ἑλλήνων γῆρας ἐς ἀκρότατον.
 Ἦ κε τάχ' ἰδμοσύνην σοὶ τις ἐρίσειε καὶ ἄλλος·
 οὐδεὶς δ' οὐτ' ἀρετὴν οὐτ' ἄρ' ἔρωτα πάτρης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γρηγορίοιο κόνιν Κωνσταντᾶ ἦδε καλύπτει
 στήλη, πνεῦμα δ' ἔθεν χῶρος ἔχει μακάρων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδε Γρηγορίου σποδιὴν πατρώϊον οὐδας
κεύθει Κωνσταντᾶ, Πιερίδων ἐπέτου,
ὄργια δς πολέας Μουσάων ἱρὰ μύησας
ἦν βιοτὴν ἀρετῆς πᾶσι παρέσχε τύπον.

Εἰς τὸν Μιτυλήνης Πορφύριον.

Ἀμφιρύτης Λέσβοιο κλυτὸν γόνον ἐνθάδε γαῖα
γῆραϊ γυιοτακεῖ κεύθει ἀποφθίμενον·
πρὴν Πορφύριον, Μιτυλήνης ἀρχιερεῖα,
Σερρῶων δὲ πάρος θειόφρον' ἀρχιθύτην.
Οὐκ αὐτὸν χθὼν Πορφύριον, κονίην δ' ἔο κεύθει·
πνεῦμα γὰρ ἐξέπτη δώματ' ἐς οὐράνια.

Ἄλλοτε εἰς τὸν αὐτόν.

Λέσβῳ ἐν ἀμφιρύτῃ πνοιὴν ἠφύσσατο πρώτην,
αὐτόθι τε πνοιὴν ὕστατίνην ἔλιπε,
Πορφύριος τὸ πάρος Σερρῶων, εἴτ' αὖ Μιτυλήνης
πάτρης ἐυκτιμένης ἀρχιθύτης θεόφρων.
Εὐσεβέως ποίμνης χριστωνύμου ἡγεμονεύσας,
οὐδὸν τ' ἠπέδανοῦ γήραος ἰκόμενος,
ἐνθάδε γαιοτρεφὲς ἀπεδυσσατο σῶμα καὶ αὐτὸς
κοῦφος ἀνηέρθη δώματ' ἐς οὐράνια.

*Εἰς τὸν στρατηγὸν Γεώργιον τὸν Βαλτινόν,
Σύμβουλον τοῦ Κράτους.*

Τὸν ἐν μάχαις κράτιστον ἐν βουλῇ θ' ἄμα
ἢ πλάξ καλύπτει Βαλτινὸν Γεώργιον,
δς ἐμπεδορκῶν Ἑλλάδος τῷ κοιράνῳ
διήνυσ' ἀγνὸν ἐκ φρενῶν ἀγνῶν βίον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ὁ τύμβος οὗτος Βαλτινοῦ Γεωργίου
κόνιν κέκευθε, καρτεροῦ μὲν ἐν μάχαις,
βουλὴν δ' ἀρίστου, τῷ δ' ἀνακτι πατρίδος
Φήναντος ἐμπέδορμον εἰσαεῖ νόον.

Εἰς Ζωὴν, κόρην τοῦ στρατηγοῦ Χρήστου Ζαβέλα.

Ζωῆς δις ἐπτά τῆςδε μετρήσας' ἔτη
ζωὴν ἀπέπτῃν εἰς ἄληκτον ἐκ χθονός
Ζωή, πατρὸς γεγῶσα Χρήστου Ζαβέλα.
Ζωῆς δὲ μοῖραν εὐχρμαί σοι μεῖζονα.

Εἰς Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Ναυάρχου Γ. Σαχίνου.

Ἦδε φίλην κτερεῖξε Γεώργιος ἦν παράκοιτιν
αἰδοίην Ἑλένην ναυσιμάχος Σαχίνης,
ἀμφιρύτης Ὑδρέης σεμνὸν γένος, ἣ λίπεν ἡμαρ,
ἐξ ἀνύσας' ἐτέων ἐν βίῳ ἐννεάδας.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἑτέρον.

Ἐνὸ' Ἑλένην κεῦθει σεμνὴν Σαχίνας δάμαρτα
ναυάρχου κεκροπὶς γαῖα καταφθιμένην.
Ναυσικλῦτου Ὑδρέης ἐσθλὸν γόνον, ἦν μόρος εἶλε
τετράδα πρὸς δεκάσιν πέντ' ἀνύσασαν ἐτῶν.

Εἰς τὸν ἀδελφὸν Εὐστάθιον, ἀποθανόντα

ἐν Πεπαρήθῳ ἔτει αἰκιδ'.

Πάτρη μοι Ζαγορὴ πολυδένδρεος ἔπλετο κόμη
Πηλίου ἐν σκιεραῖς πουλυῦδροις τε νάπαις·
αὐτὰρ Ἰωάννης, Ζαγορῆς τιμάσχος, ἔσκεν
αἰδοῖος γενέτωρ, ῥηγιάδης γενεήν.
Οὔνομα δ' Εὐστάθιος. Μούσας δ' ἀρετὴν τε πολήσας,

οὐ δολιχὴν μοῖραν τοῦδ' ἔλαχον βίτου.
 Ἀλλά με νοῦσος ἄμερσε φάους φθινὰς ἐν Πεπαρήθῳ,
 ἄλγος ἀδελφείοις μητρί τε θεῖσα φίλῃ·
 οἱ μ' ἐνθα κτερέϊξαν ἐπὶ ξείνης στενάχοντες
 εἰκοσέτη. Σὺ δὲ δὴν, ὦ ξέν', ὄναιο βίου!

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τὸν νέον ἡλικίῃ, ἀλλὰ φρεσὶ πρεσβυγένεθλον,
 τὸν κούρησι φίλον ταῖς ἐλικωνιάσι,
 τὸν φιλοτεχνότατον καὶ ἰδμονα τεχνουσυνάων
 παντοίων, κατέχει τύμβος ὅδε φθίμενον,
 υἱὸν Ἰωάννου Ζαγοραίου ῥηγιάδαο
 Εὐστάθιον, ἡδὺν πάσῃ ὁμηλικίῃ,
 Κήδιστον δὲ τοκεῦσιν ἐοῖς καὶ ὁμαίμοσι πᾶσι,
 τοῖς βαρύτλητον ἄχος κάλλιπεν οἰχόμενος.

*Εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Γεώργιον, τελευτήσαντα
 ἐν Πεπαρήθῳ ἔτει αὐλῇ'.*

Αὐχεῖτω τις ἔπειθ' ἢ ἐπ' ἀκμῇ τοῦτο δεδορκῶς
 ἥριον αἰζηοῦ νούσῳ ἀποφθιμένου.
 Τρὶς δέκατον βιώτῳ Γεώργιος ἦγ' ἐνιαυτόν,
 ἥδ' Ἰωάννου ῥηγιάδαο πάϊς.
 Ἡθέους δ' ἀλκῇ τε καὶ εἰδεῖ καίνυτο πάντας,
 μάρνατό τε πρὸ πάτρης, ἦτορ ἀταρβὲς ἔχων.
 Ἦδη δ' ἡμερόεντ' ἐκάλει Ὑμέναιον· ὁ δ' ὀξύς,
 ἄκκλητός περ ἐών, ἤλυθεν Ὀμοχάρων·
 καὶ γλυκεροῦ μιν ἄμερσε φάους, καὶ μητέρι κεδνῇ
 ἡδὲ κασιγνήτοις κήδεα λυγρὰ πόρε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πολλάκις ἠντίασας κρατερῇσιν ἐν ὑσμίνῃσιν
 εὐτόλμως θανάτῳ μαρνόμενος πρὸ πάτρης.

Ἄλλ' ὅ τεῆς ἥβης τε, Γεώργιε, φείσας ἰδ' ἀλκῆς,
 τῇ μετὰ πᾶσιν ὁμῶς ἔπρεπες ἡιθέοις.
 Αἶ, αἶ! νῦν δὲ θάνες νούσῳ δημηλείς ἀδοκῆτῳ
 ἐν δόμῳ, ἥδ' οἰκτρῇ δάκρυα μητρὶ πόρες.
 Δάκρυα πικρὰ πόρες, ὅτε δάκρυα χεῦε μελιχρά,
 υἷα δεξαμένα σῶν πάλιν ἐκ πολέμου.

Εἰς Ἀριφίλην Πασπαλλῆ βυζαντίαν

Σῆμα τόδ' Ἀριφίλης Πασπαλλίδος, ἣν ὕμεναίῳ
 ὦριον ἐξαπίνης λυγρὸς ἔμορψε μῦθος.
 Κουριδίῳ δὲ ῥόδῳ οὐ φείσατο, ἀλλ' ἀποκείρας
 ἄλγεος ὄξυτάτου κέντρα τοκεῦσι λίπεν.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἀριφίλης κονίην τερενοχρόου ἐνθάδε γαῖα
 Πασπάλλεω κούρης κεῖθι ἀποφθιμένης,
 ἣν ἐπινυμφιδίοις ὕμεναίοις ὦριον ἦδη
 νηλῆς ἀμφὶ γόοις νυμφοκόμησ' αἶδης.
 Ἄλλ' ἀδινῶν δακρύων βαρυπενθεῖς σχέσθε τοκῆς·
 ψυχὴ γὰρ κείνης ἐς πόλον ἔπτατ' ἄνω.

Εἰς Φωτεινὴν σύζυγον Ἡλίου Παππαηλιοπούλου.

Ἐνθάδ' ἀποφθιμένην Φωτεινὴν Ἡλιοπούλου
 Ἡλίῳ σεμνὴν γαῖα κέκευθ' ἄλοχον,
 Νικόλεω Γαιηζῇ ἀρίφρονος Ἀμφισσῆος
 τηλυγέτην κούρην, λαμπομένην χάρισι.
 Φθῖσε δέ μιν δεινὴ φιλοτεκνίη αἰνοτόκειαν,
 ἥδη ἐπ' εἰκοστῷ πρῶτον ἄγουσαν ἔτος.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἡλιοπούλου ὀμεινον ἀριπρεπέως σελαγεῦσαν
 Φωτεινὴν ὀλοὸν σθέσσαν ἄημ' αἶδου.

Τέφρην δὲ ψυχρὴν λίπεν ἐνθάδε, τῆς ἐπι θερμὰ
δάκρυα χεῦε πόσις πατρὶ σὺν αἰνομόρῳ.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Νεόφυτον τὸν Δούκα.

Μουσῶν μυστιπόλος γεγαῶς περίσεμν' ἐμύησεν
υἱέας Ἑλλήνων ὄργια Πιερίδων
Νεόφυτος Δούκας, κλεινὸς γόνος Ἡπείροιο,
οὗ σοφίην δέλτοι μαρτυρέουσι τόσαι.
ἀγνοτάτου δ' ἀνύσας δόλιχον βίου ἐκ χθονὸς ἤρθη,
ἐνθάδε γηραιὸν σῶμ' ἀποδυσάμενος.

*Εἰς Ἀρτῶριον Μιχαήλου Ἀντωνόπουλον, θαυόρτα
καὶ ταφέντα ἐν Τεργέστη.*

Ἀρκαδίης βλάστημ' Ἀντώνιον ἐνθάδε γαῖα
κεῖθι, ἐτῶν ἀνύσανθ' ἐπτά ὄλας δεκάδας,
υἱὸν ἀριστόνροον Μιχαήλου, ᾧ τ' ἐπὶ κλησίς
ἦν Ἀντωνόπολος, μέμβλετο δ' ἐμπορίῃ.
Ἐν δολιχῷ βίῳ τῳ πόλλ' εὐφρων ἐσθλὰ τελέσσας,
νῦν ἀπέχει γέρε ἧς ἐκ θεοῦ εὐσεβίης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἀρκαδίης ὑπ' ὄρεσφ' ἶδε πρῶτον λαμπάδα Φοίβου,
κεῖται δ' ἔνθα θανῶν καρνικῇ εἰνὶ πόλει,
εὐσεβόφρων πινυτός τ' Ἀντώνιος, δὲ Μιχαήλου
φύς πατρός, ἐμπορίης ἔργα μετῆλθ' ὁσίης.
Πᾶσι βιοῦς αἰδοῖος, ἐοῖσι φίλοισι ποθεινὸς
ᾤχετο καὶ πάτρῃ θρέπτρ' ἀπέδωκε καλά.

Εἰς τὸν γερραῖον ναυμάχον Λάζαρον τὸν Πινύζην.

Τὸν μέγα ποντοπόρῳ τέχνῃ κλέος Ἑλλάδ' ἀν' αἶαν
κτησάμενον, μεγάλων γευσάμενόν τ' ἀέθλων,
Λάζαρον ἐνθα τάφος Πηνόζην ἀμφικαλύπτει,

μοῖραρχον στρατιῆς ναυμάχου εὐπόλεμον.
 Ὑδρὴν ἀμφιρύτη μιν ἐγείνατο, ἐν δ' ἄρ' ἀβληχρῶ
 εὐτεκνον γήρα μοῖρα κίχεν θανάτου.

Εἰς Φωτεινὴν, σύζυγον Θεολόγου Σχινᾶ.

Αἴγλην ἡελίου ὑπὸ κνημοῖς πρῶτον ἰδοῦσα
 Ὅσσης, ἐν δ' ἄστει Τριτογενοῦς πύματον,
 Φωτεινὴ Σχινέα παράκοιτις Θειολόγοιο,
 νούσῳ ὑπ' ὀξυβελεῖ τήν δ' ὑπέδου κονίην.
 Τρεῖς ἐτέων ἀνύσασα δυωδεκάδας ἐπὶ γαίης,
 τρεῖς μετὰ παῖδας ἅπαις ἤλυθεν εἰς αἶδην,
 δάκρυ' ἑοῖς τοκέεσσι λιποῦσα πρεσβυγενέθλοισι,
 δυσπενθεῖ τε πόσει ὀριμὺ πόθοιο βέλος.

ἕτερον εἰς τὴν αὐτήν.

Ἀκτῖνας Φαέθοντος ἐν ἄγκεσι πρῶτον ἰδοῦσαν
 Ὅσσης, ἐν δὲ πόλει Παλλάδος ὑστάτιον
 Φωτεινὴν Σχινέα παράκοιτιν ὅδ' ἔλλαχε τύμβος,
 εἰς αἶδην τέκνοις τρισὶν ἐπισπομένην.
 ἀσπαστὴν τοκέεσσι φίλην γεγαυῖαν ἀκοίτη
 Θειολόγῳ, πινυτὴν τ' ἔξοχα θηλυτέρων.
 Τῷ ῥα πατὴρ μήτηρ τ' ἀδινὸν γόῳσι θανοῦσαν,
 καὶ πόσις ἐκ μυχάτων πυκνὸν ἐπιστενάχει.

Εἰς τὴν αὐτοῦ μητέρα Σοφίαν.

Ἐν Ζαγορῇ ζαθέη τὸ πρῶτον ἐσέδρακεν αὐγὰς
 ἡματος, ἐν δὲ πόλει Παλλάδος ὑστάτιον,
 κούρη Συμβανίκοιο Φιλίππου καὶ παράκοιτις
 κεδνὴ Ἰωάννου Ῥηγιαδου Σοφίη.
 Ἐσθλὴ καὶ περίφρων καὶ εὐσεβέεσσι πρέπουσα
 ἦθεσι, καὶ μήτηρ εὔσα λίην φιλόπαις.
 Τῷ καὶ ἀποφθιμένη ἀβληχρῶ γήραϊ πᾶσι

ὦκεν ἄχος γνωτοῖς, υἷάσι δ' ἔξοχ' ἑοῖς.
 Οἱ θαλερὰ σπείσαντες ἐπ' ὄρφνοῦ δάκρυα τύμβου
 μητρὸς, μνημεῖον τήν δ' ἐπέθεντο λίθον.

Εἰς Στυλιανὸν Πέρογλον ἱατρὸν καὶ πρόξενον ἐν Κρήτῃ

Ὅς πολέας τέχνη ἀκεσιμβρότῳ ἐξεσάωσε
 νούσων, ἀργαλέῃ νούσῳ ἄλous ἐδάμῃ·
 καὶ νέκυς ἐνθάδ' ἔδου κόνιν ἀτθίδα, πᾶσι ποθεινός,
 ἔξοχα δ' ἦ χήρῃ καὶ τεκέεσσι φίλοις,
 Στυλιανὸς Πέρογλος, Σμύρνης γόνος ἠπιόθυμος,
 πρόξενος Ἑλλήνων Κρήτῃ ἐν ἀμφιρύτῃ.
 Τήνδε γάρ οἱ τιμὴν Βασιλεὺς πόρεν Ἑλλαδὸς ἥρως,
 αἰνῆσας ἀρετὴν καὶ πινυτοφροσύνην.

Εἰς τὸν αἰμνηστον Καθηγητὴν Γεώργιον Μαυροκορδάτον.

Ἐφυσε μὲν Βύζαντος ἡ κλεινὴ πόλις,
 Ἀτθίς δ' ἔχει χθὼν ἐνθάδε στυγνῇ νόσῳ
 Γεώργιον δαμέντα Μαυροκορδάτον,
 Μουσῶν τε μύστην καὶ νόμων διδάσκαλον.
 Ὅκτ' ὠ βιώσας εὐσεβῶς ὅδ' ἐπτάδας
 ἐτῶν, διδάξας τ' εἰκάδ' εὐκλεῶς ὄλῃν,
 ἤμειψε τὸ ζῆν, ἡλίου λιπὼν σέλας,
 καὶ πνεῦμ' ἀπώχετ' ἐς μονὰς τρισολβίους,
 πρὸς μὲν δάμαρτος καὶ τέκνων πενθούμενος,
 πρὸς δ' αὖ μαθητῶν καὶ φίλων ποθούμενος.

Εἰς τοὺς ἐν Μεσολογγίῳ πεσόντας.

Ψυχὰς παρθεμένους Μεσολογγίου ἀμφ' ἐρικυδοῦς
 ἔντε μόθῳ πρὸ πάτρας τέρμα λαχοῦσι βίου
 Ἑλλάδος ἀρχὸς Ὄθων ἐστάσατο τοῦτ' ἀρίδην
 σᾶμ', ἀρετᾶς φθιμένων κόσμον ὀφειλόμενον.

ἑτεροι.

Ἄνδρες ἀρηίθοιοι, Μεσολογγίου οἳ πτολίεθρον
 φοινηχθὲν λύθρῳ ξυνὸν ἔθεσθε τάφον,
 χαίρετε· τοῦτ' ὑμῖν σωτήριον ἄμαρ ἰδοῦσα
 πάτρα φθέγγετ' ἔπος καὶ βασιλευομένα.
 Χαίρετε· τοῦτ' αὐδῶσιν ἐλεύθεροι νῆες Ἀχαιῶν,
 ὑμὰ τε θαμβάλοιο μυθολογεῦσι κλέα.
 Χαίρετε· τοῦτ' αὖ ὑμμε ποτενέπει Ἑλλάδος ἀρχός,
 ὀρρώσας ἀρετᾷ σᾶμα τόδ' ὑμετέρᾳ.

ἑτεροι.

Βάρβαρος ἀνίχ' ἄρης περιέβρεμεν Ἑλλάδα γαῖαν,
 ἄσπετ' ἐπισσεύων ἔθνεα δυσμενέων,
 στήθεσιν ἀτρέστοις Μεσολογγίου οἶδε πόλῃ
 θρίγκωσαν, σφετέρᾳ γ' ἀνορέᾳ πίσυνοι.
 Τειρόμενοι λιμοῦ δ' ἅμα καὶ πολέμου κακότατι,
 οὐκ εἶζαν· πάτραν ῥυόμενοι δ' ἔθانون.
 Τῷ σφιν Ὀθων ἔστησεν ἐύθρονος ἐνθάδε σᾶμα,
 ἀγνάμπτου ἀλκᾶς ἔργματ' ἀγασσάμενος.

Εἰς τὸν ἀειμνηστον Ἀνδρέαν τὸν Μεταξᾶν.

Μοῖραν βίου πλήσαντα κλεινὸν Ἀνδρέαν
 κεύθει Μεταξᾶν ἐνθάδ' αἰγιῆς κόνις,
 τιμῆντα νήσου τῆς Κεφαλλήνων γόνον.
 Πᾶσαν δὲ φοιτᾷ γῆν ἀν' Ἑλλάδα κλέος
 ἀλκῆς τ' ἀθραύστου, φράδμονός τ' ἀνδρός νόου,
 ὃς ἐν μάχαις τ' ἄριστος ἐν βουλῇ θ' ἅμα
 γεγώς, ὑπέστη πολλὰ κᾶρρέξε, χθόνα
 λύων πατρώαν βαρβάρου τυραννίδος.

ἑτεροι.

Ἄπνουν καλύπτει τύμβος οὗτος Ἀνδρέαν

κλεινὸν Μεταξᾶν, εὐγενῇ πτόρθον Σάμης.
 Ἀλκὴν μὲν ἀνδρὸς ἐν μάχαισί τ' ἄτρομον
 ἦτορ Λαλαῖον πᾶσι μηνύει πέδον,
 φοινιχθέν ἐχθρῶν βαρβάρων πολλῷ φόνῳ.
 Φρένας δ' ἂν ἔγνωσ καὶ λόγου μέγα σθένος,
 βουλευφόροισιν ἐν συνεδρίοις παρών.
 Τοιγάρ νιν Ἑλλάς πᾶσ' ἐπένθησεν νέκυν,
 καὶ πᾶσα τάνδρὸς εὐσεβῇ μνήμην ἔχει·

*Εἰς τὴν ἐαυτοῦ πατραδέλφην Κυριακὴν
 τελευτήσασαν ἔτει αἰῶγ'.*

Καὶ χθονὸς ὄφρ' ἔστειβε κόνιν ποσίν, ἐς πόλον ὕψι
 Κυριακῶ σάφρων ἀγνὸν ἔρειδε νόον,
 καὶ βίον ἐν μερόπεσσιν ἰσάγγελον ἦνε, πλάστην
 εὐχαῖς νηστείῃ τ' αἰὲν ἀρεσκομένη.
 Γῆραί δ' ἠπεδανῶ βιότοιο δρόμον τελέσασα
 δηναίου ἐπὶ γῆς οὐρανὸν εἰσανέβη,
 ἐνδ' ὀσίων θιάσῳ ἐναρίθμιος ὕμνον ἄνακτι
 ἀγνοῦ ἀπὸ στόματος μέλπει ἐπουρανίῳ.
 Σῶμα δ' ἔχει τύμβος θειόφρονος, ἐν τε Φίλιππος
 τεύξεν ἀνεψιός, μνημ' ὀλίγον φθιμένης.

Εἰς κοιτάφιον τοῦ ἀδελφοῦ Ῥηγίου ἐν Ζαγορά.

Οὐνομα μῦνον ἔχει τύμβος· τὸ δὲ σῶμα καλύπτει
 τηλόθι γαῖα Δάκων Ῥηγίου εὐγενέος.
 Ἴρου γάρ τε λόχοιο πρέπων πάρος ἐν λογάδεσσιν
 ἄγχι Δραγασσανίου κυδρὸν ἐπέσπε μόρον,
 μαρνάμενος Τούρκοισιν ὑπὲρ λαῶν ὁμοπίστων,
 δουλοσύνην στυγερῇ δηλᾷ τειρομένων.
 Τὴν δ' ἄρ' ἐπὶ φθιμένῳ κάσις εἶσατο τοῖο Φίλιππος
 στήλην, ἧς στοργῆς δεῖγμα καὶ εὐσεβίης.

Εἰς Στέφανον Νικολάον τελευτήσαντα ἐν Ἀθήναις.

Πατρί ἐῷ Στεφάνῳ τόδε θήκατο σῆμα θανόντι
 Νικόλεως, σποργῆς μνήμα καὶ εὐσεβείης.
 Αἰμονίης δ' ὁ νέκυς γόνος ἔπλετο, πρῶτον ἐν Ὅσῃ
 ἀκτῖνας δερχοίς τὰς φαεθοντιάδας.
 Ἐχθαίρων δὲ βίον δουλήϊον ὥπλισε χεῖρας
 φύλοπιν εἰς αἰνὴν εἶνεκ' ἐλευθερίας·
 πολλὰ δ' ἄρ' ἀμφὶ πάτρης ὑποτλάς νέος, ἐνθ' ἀνάπαυλαν
 ἐν γήρᾳ πολλῶν εὖρε πόνων βίουτου.

Εἰς Νικόλαον τὸν Μεταξᾶν.

Ὀθρυος ἐν βήσσης φάος ἔδρακεν ἡελίοιο
 πρώτιστ', ἐν Σύρῳ δ' ἀμφιρύτῃ πύματον,
 πρὸς Νικόλεως ὁ Μεταξᾶς, ὅς τε δικαίῃ
 χρώμενος ἐμπορῇ μέτριον ἔσχε βίον.
 Πόλλ' ὅσι' ἔργ' ἐτέλεσσε, πρόφρων τ' ἐπάρηγε πένησιν,
 εὐσεβόφρων τε λίην καὶ φιλόπατρις ἑών.
 Νούσῳ δ' οἱ φθιμένῳ λυγρῇ τάφον υἱὸς Ἀχιλλεύς
 δαίματο τόνδε, χάριν λαισθοτάτην γενέτη.

Εἰς Δημήτριον Δρίζην.

Οὐνομα τῷδε νέκυι Δημήτριος· ἔσχε δὲ πατρός
 Δρίζας, στρατιῆς Θεσσαλίδος λοχαγοῦ.
 Καὺτὸς δ' ἔργα δαεὶς πολεμῆϊα ἔλδετο καινόν
 δύναι ὑπὲρ κοινῆς ἅλлон ἐλευθερίας.
 Ἄλλ' ἔφθη μιν ἐλοῦσα νόσος φθινάς· οἱ δὲ τοκῆς
 μυρόμενοι θῆκαν μνήμα τόδε φθιμένῳ.

*Εἰς τὸν διδάσκαλον Νικόλαον Κασσαβέτην
 τὸν Ζαγοράτην.*

Τόνδ' ἔρχεσθε τάφον, παῖδες φίλοι, ὅσσοι ἀμεμφεῖς

μνᾶσθε Διὸς μεγάλου Μνημοσύνης τε κόρας·
 τόνδ' ἔργεσθε τάφον καὶ τε στέφετ' εἰαρινοῖσιν
 ἄνθεσιν· ἐντὸς γὰρ Νικόλεων κατέχει,
 Κασσαβέτην ἐπὶ κλην, ὃς πολλοὺς ζῶν ἐδίδαξεν
 Ἑλλήνων τε λόγους καὶ πάτριον σοφίην.
 Ἡμετέρης δ' εὖχος Ζαγορῆς ἔπλε, τὴν ἀνέδειξε
 πηγὴν ἰδοσύνης Θεσσαλίας ναέταις.

Εἰς τὸν αἰμυνηστον διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χουνῆν.

Αὐχνον Ἰωάννης τηλαυγέα πρὶν ποθ' ὁ Χουνῆς
 ἰδοσύνης ἄψας ἐν Ζαγορῇ ζαθέη,
 Πηλίου ἐνναέταις ἀδρὸν σέλας ἀμφὶς ἔχευεν,
 αἰψά τ' αἰδρεῖης ἀχλὺν ἀπεσκέδασεν.
 Εὐσεβίην ἐδίδαξ' ὑποδείγματι ᾧ πολιήτας
 καὶ πατρίου σοφίης πλοῦτον ἔφηγε νέοις.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Ζαγοραῖοι πάντες ἔλλαυσαν,
 κωμάων δ' ἤβη πηλιάδων ποθέει.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Εὐστράτιον τὸν Πετρίδην.

Φωστὴρ ὧς ἀνόρουσε Κυθωνιῶν περικλειτῇ
 ἐν πόλει εὐσεβόφρων Εὐστράτιος Πετρίδης.
 Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἰδοσύνης περιχεύας ἡμερόεσσαν
 αἰγλήν, ἐν νήσῳ Τήνῃ ὑπὸ χθόν' ἔδυ.

*Εἰς τὸν ἐν Παρίσι τοῖς θαύοντα, ἐν δὲ Αὐδινίῳ ταφέντα
 Δημήτριον Ἰωάννου Κασσαβέτην.*

Ἐνθάδε Κασσαβέτην Δημήτριον ἀμφικαλύπτει
 Βρεττανίς αἶα, γόνον Πηλιάδος Ζαγορῆς,
 τίμιον εἰν ἐπέταις κερδωίου Ἑρμείου,
 προσφιλέα γνωτοῖς, πᾶσιν ὁμῶς ἀγαθόν·
 τόν ῥα κατ' ἐμπορίην μερόπων πόλλ' ἄστε' ἰδόντα
 νοῦσος Λουτεκίῃ φθίσεν ἐν εὐρυχόρῳ.

Χήρη δ' ἔνθα νέκυν ἀρίδακρυς πὰρ τεκέεσσι
 ταρχύσασα τρισὶ προφθιμένοις γενέτου,
 νηπιάχῳ Ἑλένη, Κωνσταντίνῳ τε νεαλδεῖ
 καὶ ἅμ' Ἰωάννῃ, στήσατο σῆμα τόδε.

*Εἰς Μαρτὰν σύζυγον Ἰωάννου Κασσαβέτου Ζαγοραίου,
 τελευτήσαντα ἐν Σύρῳ.*

Τῇ δε λιποῦσα δέμας σεμνὴ Μαρὶν παράκοιτις
 Κασσαβέτου, χώρην ἔπτατ' ἐς αἰθερίην.
 Οἰμῶζει δὲ σύνευνος ἐνὶ μεγάρῳ ἀπολειφθεὶς
 μοῦνος Ἰωάννης, σύμβιον ἦν ποθέων.
 Χῆραι δ' ὀρφανικοὶ τε πένητές τε στοναχεῦσι,
 τοῖς κείνῃ πρόφρων ἤρκεε δευομένοις.
 Καὶ Χριστοῦ δὲ θύται Χριστοῦ λάτριν εὐλογέουσιν,
 ἢ δώροις νασὺς τίεν αἰὶ ὁσίοις.

*Εἰς Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Κασσαβέτην ἀποθαρόντα
 καὶ ταφέντα ἐν Δοιδυνίῳ.*

Ἐνθάδε Ταμέσιος πέλας ὄχθης εὐρυρέοντος
 τῆλε φίλης πάτρης κεῖται ἀποφθίμενος
 ἐσολὸς Ἀλέξανδρος, κερδωίου Ἑρμοῦ δπάων,
 ἡὺς Ἰωάννου Κασσαβέτου πάϊς.
 Χήρη δ' ἄρ' θαλερὴ σὺν τέκνοις ὀρφανικοῖσιν,
 Εὐτέρπη, δεινῷ τείρετ' ἄχει κραδίην·
 πάτρῃ δὲ Ζαγορῇ ὑπὸ Πηλίῳ εἰνοσιφύλλῳ
 ἀνδρὸς πτωχοτρόφου πένθος ἄληκτον ἔχει.

Ἔτερον.

Εἴτις ναυσιβάτης παγασηγίδος ἐνθάδ' ἀπ' ἀκτῆς
 ἰκόμενος οἴχνεῖς τοῦδε τάφοιο πέλας,
 στῆθι, τεῶ τ' ἐπίχευον ἀπὸ βλεφάρων πολιήτη
 βαίην ἔνθα χορὴν τῆλε πάτρης φθιμένῃ.

Εἰμί δ' Ἀλέξανδρος Ζαγορήθεν Κασσαβέτας
 υἱὸς Ἰωάννου, σπέρματος εὐγενέος.
 Πλείστους εὖ ῥέξας ὁμοδήμων, πλεῖστα τ' ὀνήσας
 γειναμένην, κεῖμαι μοιριδίῳ θανάτῳ
 Ταμέσιος ποταμοῖο παρ' ὄχθης· ἀλλὰ σὺ χαῖρε
 καὶ παρ' ἐμοῦ χαίρειν φράζε φίλῃ πατρίδι,
 ἧς καλὰ παῖς προλιπὼν πάρος ἄλσεα, οὐκέτ' ἔμελλον
 νοστήσας ὤψεσθ', οὐ ῥέεθρ' ὕδριαδων.

*Εἰς τὸν ἀείμνηστον ἱατρὸν καὶ καθηγητὴν
 Νικόλαον τὸν Κωστὴν (αὐξά).*

Κλεινὸν ἐν ἱητῆρσι, τετιμένον ἐν βασιλείοις
 Νικόλεων Κωστὴν ἦδε κέκευθε κόνις,
 ὅς πολέας τέχνης παιωνίδος ἐξεδίδαξε
 τέθμια, καὶ πολλοὺς ῥύσαθ' ὑπὲκ θανάτου.
 Ἔμπης δ' ἐξαπίνης αὐτὸν θανάτοιο μέλαινα
 κῆρ ἔλεν, οὐ τόσσης φεισαμένη σοφίης·
 οἰχόμενον δ' οἶκός μιν ὀδύρεται ἡδ' ἅμα δῆμος
 πᾶς, ἀλκτῆρα νόσων κόινον αἶ, αἶ, ὀλέσας·

Εἰς τὴν προθανοῦσαν μητέρα αὐτοῦ Κυριακώ.

Κυριακοῦς κόνιν αἰδοίης Κωστῇ ὁμύνου
 ἐνθάδ' ἔχει τύμβος, νούσῳ ἀποφθιμένης·
 ἱρῇ ἐνὶ Ζαγορῇ ζωθαλπέα πρῶτον αὐτμήν,
 ἔσπασεν ἐν δὲ πόλει Κεκροπίῃ πύματον.
 Κεδνὴ ἔην ἄλοχος, μήτηρ ἐσθλή, πολιῆτις
 χρηστὴ καὶ Χριστοῦ λάτρις ἐν εὐσεβίῃ.
 Τῷ μιν ἀποιχομένην ποθέουσι φίλοι, ποθέει δὲ
 υἱὸς ἔθεν πάντων ἕξοχα Νικόλεως.

Εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Γαρθικιώτην Γρίβα.

Τὸν θάμ' ἀριστεύσαντ' ἐν ἰωκῆς, τὸν θαμὰ Τούρκων

σὺν χερὶ παυροτέρῃ στίφε' ἐνηράμενον,
 λυγρὴ νοῦσος φθίσεν Ἀλέξιον, υἷα Γρίβαιο,
 κλεινὸν Ἀκαρνάνων ταγὸν ἀρηϊφίλων,
 πιστὸν ὁπᾶον ἄνακτος ἐπὶ κλῆν Γαρδικιῶτην,
 τὸν καὶ ἐῆς αἶνον κτησάμενον πραπίσι.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον πόλις ἐκτέρισ' ἐνθάδε πᾶσα,
 καὶ οἱ πενθαλὲς σῆμα τόδ' εἶσε δάμαρ.

Ἔτερον.

Τύμβος Ἀλεξίου ὅστέ' ὄδ' ἔλλαχε Γαρδικιῶτου,
 πατρίδ' Ἀκαρνᾶνος, Γριβάδεω τὸ γένος.
 Ὅς θυάμοιο τραφεῖς ἐπὶ κνημοῖς παιπαλόεντος,
 παῖς ἔτ' ἐὼν αἰῖδ' ἄρεος ἔργ' ἐδάη.
 ἄρτι δ' ἄρ' ἠβῶων μέγαν Ἑλλήγεσσι σὺν ἄλλοις
 ἄθλον ἐλευθερίας θυμῷ ἀτρέστω ἔδω.
 Οἶδε μὲν εἶο μένος Μεσολόγγιον ἡδ' Ἀράχωβα,
 οἶδε δὲ Μουνυχίης ποντοβρόχοιο πάγος·
 πιστὸν δ' οἶδε νόον καὶ ἀμύμονα μῆτιν ἀνάκτωρ,
 τοῦ περ ὑπασπιστῆρ ἐμπεδόφρων ἔπλετο.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον πόλις ἐκτέρισ', ἐνθα τροπαῖον
 στήσε πάρος, Τούρκων ἀντία μαρνάμενος.
 Χήρη δ' ἀμφιδρυφῆς ἐρικλαύτοις σὺν τεκέεσσι,
 δάκρυσι λειβομένη, σῆμα τόδ' εἶσε νέκυι.

Εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Ἐδουάρδον Ῥεϊνέκκην.

Ἐνθάδ' Ἐδουάρδον Ῥεϊνέκκην ἀτθὺς ἄρουρα,
 ἔρνος Γερμανίης ἡϋγενὲς κατέχει·
 ὅς τ' Ἀρεος θεράπων γεγαῶς δοιοὺς ἀέθλευσεν
 εὐτόλμως ἀέθλους εἵνεκ' ἐλευθερίας·
 πρῶτον ὑπὲρ πάτρης, τὴν πρὶν Γαλατῶν θρασυχάρμης
 τεῖρεν ἀγός, σεύων κῦμ' ὀλοὸν πολέμου.
 τόνδ' αὖ ἔπειθ' Ἑλλήσιν ἀρήγων, εὖτ' ἐμάχοντο
 δουλοσύνης στυγερῆς Ἑλλάδα ρυόμενοι.

Ὅκτὼ δὲ πρὸς πεντήκοντ' ἀνύσας ἐνιαυτοῦς
 νούσῳ ὑπ' ἀργαλέῃ μοῖραν ἔπλησε βίου.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Περικλέα Ἀργυρόπουλον.

Τήνδε Περικλῆϊ στήλην ἔθετ' Ἀργυροπούλω
 πενθαλέῃ χήρῃ σὺν τεκέεσσι φίλοις.
 Οὐ μοῦνον δ' οἶκος φθιμένου τάφον ἐνθάδ' ἔδευσε
 δάκρυσιν, ἀλλὰ πόλις πᾶσ' ἀνέκλαυσε νέκυν,
 εὐγενέα πόρθον Βυζαντίου, ἴστορα θεσμῶν,
 καὶ σεμνὸν θεράποντ' ἀστυνόμου Θέμιδος,
 δεινὸν δ' ἐν συνόδῳ βουλευγόρον, ὅς περ ἰάλλειν
 ἐκ στόματος πυκνάς ᾗδε' ἐπῶν νιφάδας.

Ἄλλοτε εἰς τὸν αὐτόν.

Σὸν πότμον στονόεντα, Περικλεῆς Ἀργυρόπουλε,
 κλαῦσ' Ἀκαδημίας σύλλογος ἡμετέρης,
 κλαῦσε δ' ὅμιλος ἅπας βουλευφόρος, ὥτ' ἐνάριθμος
 ἔπλεο, φραδμοσύνη τ' εὐεπίη τε πρέπων.
 Τριτοῦς δ' ἐστονάχησε πόλις σύμπασα ποθεῦσα
 σὴν ἀρετὴν, ἣν, φεῦ, τῇδ' ἐκάλυψε τάφος.
 Οὐκ ἐκάλυψε τάφος· τῆς γὰρ κλέος ἐν πολιήταις
 παρμύμνει πάντεσσ'. οὐποτ' ἀπολλύμενον.

Εἰς Μιχαὴλ Τσιτζίαν.

Αἰπεινὸν Πίνδον προλιπών, πατρώϊον οὔρος,
 ἧ πιτυτῆτι κλέος κτήσατο καὶ ἄφενος,
 ἧς Ἀναστασίου γόνος Μιχαὴλ ὁ Τσιτζίαν,
 ἐμπορικῶν γαίης νειλορύτου πρύτανις.
 Ἑλλάδα δ' εὖ ρέξας καὶ πόλλ' ὅσι' ἔργα τελέσσας
 εἰν ἄστει Τριτοῦς κῆρσε τέλει βίотου.
 Ἐνθ' ὀλοφυραμένη μιν ὁμευνέτις ἡ βαρυπενθὴς
 ἐκτερέϊξ' Ἑλένη, σῆμά τ' ἔτευξε τόδε,

Ἔτερον.

Σὸν μὲν γαῖα κέχανδε δέμας, Μιχαῆλε Τοσίζα,
 ἐνθάδ' ἐς εὐσεβέων χῶρον ἀποπταμένου.
 Οὐνομα δὲ ζῶει κλητίζόμενον μετὰ πᾶσι,
 τοῖς ἔγνωστ' ἀρετῇ καὶ περίνοια σέθεν.
 Ζῶει μὲν Πίνδον κατ' ἀγάννιφον, ἦχι τὸ πρῶτον
 αἴγλην ἐν Μεσόβῳ τὴν Φαέδοντος Ἰδες.
 Ζῶει δ' ἐν χώρῃ νειλορρύτῳ, ἐνθα περ ὄλθον
 κτήσας καὶ τιμὴν ἐμπορίῃ ὀσίῃ.
 πᾶσαν δὲ ζῶει χθὸν' ἂν' Ἑλλάδα, τὴν εὖ ἔρεξας,
 συμφύλων κοινὴν μητέρα φρεσσι τίων.
 Ζῶει δ' αὖτε ποθὴ σέθεν ἐν κραδίῃ ἀλόχοιο
 σῆς Ἑλένης, ἣ τοῦθ' εἴτατο σῆμα πόσει.

Εἰς Μανουήλου Πρασσακάκη.

Σῆμα τόδ' εὐσεβέως σφετέρῳ στήσαντο τοκῇ
 τέκνα Μανουήλῳ, Πρασσακάκῃ ἐπίκλην,
 ὅς τ' ἐνενηκαστὸν βιότου πλήσας ἐνιαυτὸν
 ἄγνοῦ, ἐκοιμήθη μὲρσιμον ἄμμιν ὕπνον.

Ἔτερον.

Ἄγνοῦ καὶ δολιχοῦ τέρμ' ἰκόμενον βιότοιο
 καὶ ἤδη πλήσαντ' ἐννεάκις δέκ' ἔτη
 ἐνθάδε γαῖα κάλυψε Μανουήλον, πολίτην
 τιμήεντα Χίου Πρασσακάκην ἐπίκλην.
 Τὸν δ' ἄρ' ἀποιχόμενον πατέρ' ἐσθλὸν τέκν' ἐγέρηραν
 εὐσεβέα στήλῃ τῇδ' ἐπιτυμβιδίῃ.

*Εἰς τὸ κοινοτάφιον, ἐν ᾧ κελεύσει τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος
 τὰ ἀνάμικτα καὶ ἀδιάγνωστα ὅσα τῶν ἐν τῷ πολέμῳ
 περὶ τὰς Ἀθήνας πεσόντων χριστιανῶν καὶ ὁθωμανῶν
 ἔδει συλλεγέντα πανταχόθεν ταφῆναι.*

Παλλάδος ἀμφὶ πόλῃ δαίκταμένων ὅδε τύμβος

Χριστιανῶν Τούρκων τ' ὅστέ' ἑμοῦ συνέχει.
 Τὰ σποράδην ἄκριτα χθονὸς ἀτθίδος ἐν γυάλοισι
 κείμεν' αἰκελίως Ἑλλάδος ἀρχὸς Ὅθων
 συλλέξαι τ' ἐκέλευσ', ὑπὸ γαίῃ τ' ἐνθα καλύψαι,
 ἔργον μησάμενος τοῦτο βροτοῖς ὄσιον.
 Οὐ γὰρ ὄρους ἐπέοικεν ὑπερβαίνειν βιότοιο
 δῆριν, καὶ θνητοὺς ἄμβροτον ἔχθος ἔχειν·
 τυμβεύειν δὲ νέκυς πάτριον πέλει Ἑλλήνεσσι,
 τέθμ' αἰὲ βροτέης ἀζομένοις γενεῆς.
 ἔτει αῶνῇ.

Εἰς Πέτρον Παρταζῆν Ἀθηναῖον.

Πέτρος Ἀθηναῖος Πανταζώης ἐπίκλησιν,
 ἀγκλινθεὶς εὖδει νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον.
 Θεσμοσυνῶν ἵστωρ Θέμιδος θεράπων πολιούχου,
 δηρὸν νωμῆσας ἴσα τάλαντα δίκης.
 Χήρῃ δ' αἰνοπαθεῖ καὶ ὁμαίμοσι παιδί τε τυτθῷ
 πένθος ἀκοίμητον κάλλιπεν ἐξοπίσω.

Ἐτερον.

Πέτρον ἀθηναῖον, Πανταζώην ἐπίκλησιν,
 ἐνθάδε κεκλιμένον μόρσιμος ὕπνος ἔχει·
 ἰθύνοον Θέμιδος λάτριν, καὶ ἵστορα θεσμῶν,
 Δηρὸν νωμῆσαντ' ἴσα τάλαντα δίκης.
 Χήρην δ' αἰνοπαθῇ καὶ ὁμαίμονας υἱά τε τυτθὸν
 ὄξυ ἀκοιμήτου κέντρον ἔδω δδύνης·

Εἰς Πλάτωνα Πιτάκην.

Ὁκύμορον κτερέϊξαν ἀγάστονοι ἐνθα τοκῆς
 ἦθεςιν ἡδὲ λόγοις υἱά διαπρεπέα,
 ἀστυόχου Θέμιδος πιστὸν θεράποντα Πλάτωνα,
 ἔρνος Κεκροπίης, τὸν Πιτάκην ἐπίκλην.

Τοῦ δ' ἄρα καὶ φθιμένου ἀγαθὴ φάτις ἐν πολλήταις
ζῶει, τοῖσι τάλαντ' ἴσα τίταινε Δίκης·

Εἰς Ἀμβρόσιον Σκαραμαγκᾶν

Ἀμβροσίῳ δέμας Σκαραμαγκᾶ γὰρ καλύπτει
ἐνθάδε τρηχεῖς εὐπατρίδαο Χίου.

Ὅς περ πόλλ' ἐμόγησεν ἐλευθερίην ἐρατεινὴν
πορσύνων πάτρην, πᾶσι δ' ἔην φιλόφρων.

Τέκνα δὲ δακρυχέοντα τοκῇ φίλῳ ἐπέθεντο
τόνδε λίθον, στοργῆς μνῆμα καὶ εὐσεβίης.

*Εἰς Θεόκλητον τὸν Φαρμακίδην γραμματεῖα
τῆς ἱεῖας Συνόδου τῆς Ἑλλάδος (αὐξ).*

Ἰρῆς Θεόκλητος ἐν Ἑλλήνεσσιν ἅπασιν
ἄκρα φέρων σοφίης Φαρμακίδης ἐπὶ κλῆν,
πόλλ' ὑπὲρ εὐσεβέων πάτρης τε φίλης ἀεθλεύσας,
γῆραὶ καὶ νούσῳ τῇδε δαμείς ἐτάφη.

Φθέγμα δ' ἔο ζῶει ἐνὶ δέλτοις εἰσέτι δριμύ,
τῷ ῥ' ἀπατήλι' αἰεὶ βεῖ' ἀπέλεγχεν ἔπη.
Μισοφειδῆς γὰρ λίην ἔπλεν οὐδέ ποτ' ἤδη,
ἄλλα νόῳ κεύθειν, ἄλλα δ' ἀνὰ στόμ' ἔχειν.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πευκεδανὴν Θεόκλητος ἐς ἀνέρας εἶχε πονηροὺς
δριμεῖάν τε λίην γλῶσσαν ὁ Φαρμακίδης.
Εἰς δ' ἐσθλοὺς ἡδύς τ' ἰδὲ μείλιχος ἔμπαλιν ἔσκεν,
ἀρκῶν προφρονέως τοῖς ἐπιδευομένοις.
Τοῦνεκα καὶ φθιμένου ἀψίνθιον ἔνθ' ἀνέτειλε
τύμβος, ὁμοῦ τε θύμου φῖτῳ μελισσόδοτον.

Εἰς Κορυλλὴν κόρην Λαζάρου Κουντουριώτου.

Λαζάρου ἐνθα τάφος μεγακλήρος Κουντοριώτου

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΓΓΡΑΦΑ)

41

κούρην τηλυγέτην Κονδυλῶ ἐντὸς ἔχει·
 σεμνήν, πεπνυμένην, ὕμναίου εἰσέτ' ἄγευστον,
 παντοίης ἀρετῆς ἀνθεα δρεψαμένην.
 Τῷ μιν ἀποιχομένην πατρώϊος οἶκος ἔκλαυσε,
 πένθησάν θ' ὕδρῆς ναυσικλυτῆς ναέται.

Ἔτερον.

Δέμας κέκευθε Κονδυλοῦς τόδ' ἥριον,
 Κουντωριώτου Λαζάρου σεμνῆς κόρης.
 Ἡ φύσα πατὴρς εὐσεβοῦς μητὴρς θ' ἅμα,
 ἐσθλοῖς ἐνέπρεπ' ἐν νεάνισι τρόποις.
 Ὅρον λαχούσα δ' ἐκ θεοῦ βραχὺν βίου,
 ἐνθεν δικαίων εἰς μονὰς ἀπέπτατο.

*Εἰς Ματθαῖον Σκυλίτην χῖον, τελευτήσαντα
 ἐν Φλωρεντία ἔτει αἰωστ'.*

Ματθαῖον κατέχει λυγρὸς τάφος ἐνθάδε χῖον,
 Σκυλίτην ἐπὶ κλῆν, κλεινὸν ἐν ἐμπορίῃ.
 Ὅς περ ἐπιφροσύνη προπόλοις μετὰ πᾶσι κέκαστο
 Ἑρμοῦ κερδύου καὶ τε δικαιοσύνη.
 Νῦν δ' ἀνύων βίότου ἐνιαυτὸν τεσσαρακοστόν,
 πότμον ἀναπλήσας, χῶρον ἔβη μακάρων.

*Εἰς τὰ τέσσαρα τέκνα Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, νόσφ
 τῇ αὐτῇ ἐν Βαυαρία θανόντα καὶ ταφέντα.*

Ξυνὸς καλύπτει τετράριθμ' οὗτος τάφος
 νόσφ δαμέντα τέκνα Μαυροκορδάτου,
 εἰς Νικόλαος, Ἑλπινίκη καὶ Κίμων
 ἦν ζῶσι κλησῖς, ὑστάτη δ' Ἀμαλία.
 πρῶτος εἶλε πάντ' ἐπισκήψας μόρος,
 λιπὼν τοκεῦσιν ἄλγος οὐκ ἰάσιμον.

"Ετερον.

Ὅμ' ἔριν ἔσχε τήνδε παίδων τετράδα
 γαστήρ, ὁμὸς δὲ νῦν ἔχει πάλιν τάφος·
 ἅ θ', ὥσπερ ἄνθη δυσθέροις λιθὸς πνοαῖς,
 ἤμυσ' ἀπαυανθέντα λοιγία νόσφ.
 Σὺν δυστόνῳ δὲ μητρὶ Μαυροκορδάτος
 πατὴρ στερηθεὶς ἐλπίδων τόσων στένει.

*Εἰς Παρασκευὴν Καστρισιῶν ῥοδίαν, τελευτήσασαν
 ἐν Ἀθήναις.*

Καστρισιόιο θύγατρα Παρασκευὴν χάριεσαν,
 ἄλλο ῥόδον Παφίης, νῆστος ἔφυσε Ῥόδος.
 Ἡδύπνοον δ' ἔδρεψεν ἐν ἀγνοτάτῳ ὕμεναίῳ
 Κούπας ἱητὴρ παρθενικὴν κάλυκα.
 Αἰ, αἰ! νῦν δὲ πάτρης τε πατρός θ' ἑκάς ἡδὲ τέκνοιο
 ἐνθ' ὀλοῇ φθιμένην νούσῳ ἔχει κονίη.

Εἰς Δημήτριον Βελισσάριον Λέσβιον.

Ἀσκήσας ἀρετὴν ἡδ' εὐσεβίην ἐπὶ γαίῃ
 δώματ' ἔβης μακαρῶν, ἐσθλὲ Βελισσάριε.
 Πότμον δ' ἐν μεγάροισι τεδὸν κεδνὴ ἀνακλαίει
 χήρη καὶ ἐπτάς πεπνυμένων τεκέων.
 Καὶ πάτρη δὲ σε Λέσθος δόδυρεται, ἥς ἐπλες εὖχος,
 εὐξεινοὶ τ' ἀκτῆς βοσπορίης ναέται.
 Ἐνθ' ἀνύσας ἀγνοῦ βιότου μέτρα, πᾶσι ποθεινὸς
 ὄχρεο· σῆμα δὲ τοῦτ' ἐξ ἀλόχοιο λάχες.

*Εἰς Μαργαρίτην Δημητρίου τὸν ἐκ Τυρράβου
 καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Δημήτριον, τελευτήσαντας
 καὶ συνταφέντας ἐν Αἰγύπτῳ.*

Ὅμὸς παρ' ὄχθαις ὧδε ταῖς νειλωσίσι
 τάφος πατρὸς κέκευθε καὶ φύντος κόνιν.

Ἦν πατρὶ κλῆσις Μαργαρίτης, Τυρνάβου
 γόνῳ πολίχνης θετταλῶν εὐπίδακος.
 Δημήτριος δὲ παῖς ὁ τοῦδ' ἐκλήζετο,
 αὐχῶν Ἀλεξάνδρειαν εὐκλεᾶ πάτραν.
 Ἐκ δ' ἐμπορείας σχόντες ἄμφω τὸν βίον,
 ἐνθὲνδ' ἀπῆλθον εἰς χορὸν τῶν εὐσεβῶν
 οἴκῳ ποθεινοὶ καὶ συνήθεσι σφίσι.

Ἄλλοτε εἰς Στυλιανὸν Μαργαρίτου.

Νόσῳ φθινώδει συνταχέντα μ' ἐνθάδε
 Στυλιανὸν υἱὸν Μαργαρίτου πρὸς ῥοαῖς
 Νείλου καλύπτει γῇ προώριον νέκυν.
 Ἐξ ἐμπορείας τὸν βίον ποιούμενος
 ἐσθλὴν πρὸ χρυσοῦ δόξαν εἰλόμην αἰεί,
 ἔδυν θ' ὑπὸ χθόν' ἐν βροτοῖσι τίμιος.
 Φίλῃ δὲ μήτηρ καὶ κασίγνητος λίθον
 ἔθεντο τήνδε, μνημα τοῖς ἔπειτ' ἐμόν.

*Εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ καθηγητοῦ Νικολάου Σαρίπολου,
 τελευτήσαντας καὶ ταφέντας ἐν Κύπρῳ.*

Πατρί τ' Ἰωάννῃ Χρυσήϊδι σὺν θ' ἅμα μητρὶ
 σῆμα τόδε φθιμένοις εἶσατο Νικόλεως,
 Σαρίπολος ἐπίκλην, ἐξ εὐσεβέος φρενὸς οἷσι
 βαιὴν ἀντιδιδούς τήνδε τοκεῦσι χάριν.
 Οὔτοι γὰρ κτεάνων ὀλίγην περ μοῖραν ἔχοντες
 φείσαντ' οὐδ' ὀλίγον' προφρονέως δὲ μάλα
 παιδὶ φίλῳ χρυσοῦ ἀντωνήσαντο ποθεινὴν
 Ἰδμοσύνην, κτῆσιν πουλὺ βεβαιωτέην.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Ἰωάννην Βενθύλου.

Ἐνθάδ' Ἰωάννην ἐπίκλησιν Βενθύλον αἶα
 κεύθει, ἡδυεπῶν Πιερίδων θέραπα,

Σμύρνης ἀφνειῆς ἐσθλὸν γόνον· ὅς τε διδάξας
Ἑλλήνων παῖδας δηθὰ λόγους πατέρων
πεντηκονταέτης νόσφ' ἔφθιτο· σῆμα δὲ χήρη
Εὐφροσύνη τόδ' ἔθηκ' ἀνδρὶ χάριν πυράτην.

Εἰς Νικόλαον Κρεῖζώτην στρατηγόν.

Εὐβοέων τὸ πάροιθ' ἠγεύμενος ἐν δαί' λυγρῇ
πολλάκις Ὀθμανοὺς τρέψατο Νικόλεως,
Κρεῖζώτης ἐπὶ κλην, λοιγοῦ τ' ἐρρύσατο λαοὺς
αἰνῶς βαρβαρικῶ τειρομένους ἄρεϊ.
Πατρίς νῦν δ' ἐκέκυθε φίλῃ φίλον ἐνθάδε γαῖα,
μόρσιμον ἐν γήρᾳ δεξάμενον θάνατον.
Καὶ τόνδ' οἱ τύμβον Δημήτριος υἱὸς ἔτευξε,
πατρὸς ἀριστομάχου μνήμ' ἐπιγιγνομένοις.

Εἰς Κυριακὸν Κουμπάρην.

Γήραϊ τηξίμελ' ἐδομημένου ἐνθάδε γαῖα
κεύθει Κυριακοῦ Κουμπάρεω κονίην,
ἀνδρὸς εὐκτεάνοιο, Μεσημβρίῃ ᾧ ἔπλε πάτρη
Πόντῳ ἐπ' εὐξείνῳ, καὶ βίος ἐμπορίῃ.
Εἰς θεὸν ἦν ὅσιος, κεδνὸς πόσις, οἷς τεκέεσσιν
ἐσθλός, ἐς ἀνθρώπους πάντας ὁμῶς εὐφρων.
Ἐννέα δὲ πλήσας ἐτέων δεκάδας, βιότοιο
Γηγίνου ἐξελύθη, βῆ τε δόμους μακάρων.

Εἰς Σκαρλάτον Παππαρῆγοπούλον.

Ἡ Βύζαντος ἔθρεψε κλυτὴ πόλις, αὐτὰρ Ὀδησσὺς
Ποντοβρόχου κεύθει γαῖα καταφθίμενον
Σκαρλάτον ἐσθλόν, ἐοῖσι ποθεύμενον ἔξοχ' ὁμαίμοις
μητρὶ τε δυσπενθεῖ, τοῖσι θανῶν λίπ' ἄχος·
ἦν γὰρ κάρτα φιλόστοργος καὶ κήδετο οἴκου
πατρώου, πατρὸς τάξιν ἐν αὐτῷ ἔχων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐν πόλει ἐπταλόφῳ εὐηγενέος ἀπὸ ρίζης
φύς, ἐπόθησ' ἀρετὴν στεργομένην ὀλίγοις,
Παππαβῆρηγοπόλου γόνος ἐσθλὸς Σκαρλάτος, οἴκῳ
πατρώου προστάς ἀντὶ πατρός κταμένου.
Νῦν δ' ἐτέων ἀνύων δεκάδ' ἕκτην ἔκλιπε γαῖαν,
ὥχετό τ' ἐς μακάρων ὕψι χοροστασίην.

Εἰς Ἰωάννην Δαμιανὸν ἰδραῖον.

Ἐνθάδ' Ἰωάννην κρύπτει κόνις ἀτθίδος αἵης
Δαμιανόν, βλάστημ' ἀμφιρύτης ὕδρέης,
θεσμῶν ἀστυνόμων ἐπίστορα καὶ δικολέκτην
δεινόν, ἐν ἡλικίῃ μέσση ἀπροφθίμενον·
τοῦ δ' ἐπὶ τύμβῳ ἔθηκε λίθον τήνδ' ἡ ἀρίδακρυς
χέρη, μνημεῖον βαῖον ἀποιχομένου.

Εἰς Ἰωάννην Οἰκονόμου Γερουσιαστήν.

Ἐνθάδ' Ἰωάννου κεύθει δέμας Οἰκονόμοιο,
Χαλκιδέως γενεήν, γαῖα καταφθιμένου.
Ὅς πρὶν ἐνὶ πολέμῳ, ἐνὶ βουλῇ δ' εἶτα γερόντων
Πάτρην καὶ βασιλεῖ πιστὸν ἔφηγε νόον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδ' Ἰωάνναο δέμας κατὰ γαῖα καλύπτει,
Οἰκονόμου ἐπίκλην, Χαλκιδέως δὲ πάτρην·
ὅς πελέμῳ μεγάλῃ τ' ἐναρίθμιος ἔπλετο βουλῇ,
ἐν πολιήταις δ' οἷς τίμιος ἔνθεν ἔβη.

Εἰς τὸν Γυμνασιάρχην Νικόλαον Χορτάκην.

Πάτρην μὲν ἔσχε Νικόλαος Χορτάκης
Σμύρναν· τάρον δ' εἶληχε Τριτοῦς ἐν πόλει.

Μουσῶν ἔρωτι παῖς ἔθ' ἱμερτῶν ἀλούς,
 αἰετὶ σφιν ὥφθη πιστὸς ἐν βίῳ λάτρης·
 τῶν δ' Ἰπποκρήνης ναμάτων πλείστους νέους
 γεύσας, δικαίων εἰς μονὰς ἀπέπτατο,
 πένθος μὲν οἴκῳ καὶ μαθηταῖσιν φίλοις,
 τοῖς δ' αὖ πολίταις μνήστιν εὖφημον λιπών.

Ἑτερον.

Ἐνθάδε Νικόλεων τὸν Χορτάκην ἐπὶ κλησιν
 Σμύρνης τῆλε πάτρης δέξατο γαῖα νέκυν,
 Πιερίδων μύστην, παιήονος ἰδμονα θεσμῶν,
 συμφύλοις σοφίης δὴν μεταδόντα νέοις.
 Τῷ καὶ ἀποικοιμένου ἐσθλὴ φάτις ἐν πολιήταις
 μέμνει, καὶ ἀρετῆς ἥς πόθος ἐξοπίσω.

Ἐπιτύμβιον εἰς Ὀδυσσεά Ἀνδρούσσου.

Ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς κρατερόφρωνος ὀστέα γαῖα
 κεύθει, Ἀνδρούσσου υἱὸς ἀρηϊφίλου·
 Τοῦ κεν ἐνὶ προμάχοισι πάτρης κλέος ἔξοχον ἦεν,
 εἰ φιλοπρωτείῃ μὴ μιν ἄσπε φρένας.
 Ἀλλὰ καὶ ὥς τίουσιν ἐλευθερίας ἀεθλητήν,
 Ἑλλήνες, στρατιὴν τρεψάμενον Βριόνου.

Εἰς τὸν στρατηγὸν Χριστοφόρον Περραιβόν.

Λ.

Ἐν πέδῳ Αἰμονίης Τιταρησίου ἄγχι βράων,
 μήτηρ Περραιβὸν γείνατο Χριστοφόρον,
 φέρτατον ἐν βουλῇσιν, ἐνὶ πολέμοισιν ἄριστον,
 σεμνὸν μυστοδότην ἄμμιν ἐλευθερίας·
 ἧ θάμ' ὄγ' ἐς δητίους ἡγησάμενος μενεχαρμῶν
 Ἑλλήνων, δάφνη στέψαθ' ἐοὺς κροτάφους.
 Νῦν δὲ δαμεῖς λυγρῷ ὑπὸ γήραϊ τῇδε τέθαπται,
 ἧ σῆμ' εἰ βαιὸν θῆκε σὺν νύϊ δάμαρ.

Β.

Φαιδρούς παρ' ῥεέθροις Τιταρησίου, ἐν προμολῇσιν
 Οὐλύμπου, μήτηρ παῖδ' ἐλόχευσε φίλη
 Χριστοφόρον Πεῤῥαιβόν, ἐλευθερίας ὑποφήτην
 ἥδ' ἐτ' ἀεθλητὴν Ἑλλάδος ἀλκίφρονα.
 Οὗτος ἐτῶν ἔπλησ' ἑκατοντάδα, πολλάκι πότμου
 ἄτρομος ἀντιάσας ἐν προμάχοισι πάτρης.
 Ἐμπης ὑσμίνης οὐ κἀθθανεν ἐν στροφάλιγξιν,
 εὖτ' ἄγην Ἑλλήνων στίφε' ἐπ' ἀντιπάλους.
 Ἄλλ' εὐναῖος ἔπειτ' ἀμενηνῷ γήρῃ ἀπέσβη·
 πρὸς πόλιος δ' αἶνον καὶ τάφον ἐνθ' ἔλαχε.
 Τὸν μόθον, αἰζηοί, μὴ δείδετε· ἦν γὰρ ἀνδρῶν
 ὀβριμόθυμος Ἄρης φεῖδεται ἀλκιμάχων.

Γ.

Ἐνθάδ' ἐλευθερίας ὑποφήτορά τ' ἥδ' ἐ φεραίου
 Ῥηγίου ἢ κονίη πιστὸν ὁπάεν' ἔχει.
 Χριστοφόρον Πεῤῥαιβόν, ἄγὸν μεγάλθυμον Ἀχαιῶν,
 πολλάκι βαρβαρικὰ στίφεα τρεψάμενον,
 ἐν βουλῇσιν ὁμῶς καὶ ἐν ὑσμίνῃσιν ἄριστον,
 εὖορκον βασιλεῖ, πειθόμενόν τε νόμοις.
 Τοῖος ἐὼν ὑπόδειγμ' ἐσθλοῦ γένετ' ἀνδρὸς ἅπασι·
 τῷ ῥ' ἀγαθὴ μνηστis καὶ φθιμένοιο μένει.

Δ.

Δεινὸς ἐλευθερίας πόθος εἴλέ με, εὖτε Φεραίου
 ἐνθε' αἰδοπόλου παῖς ἔκλυον μέλεα.
 Μύστης δ' οἱ γενόμην καὶ ἐταῖρος πιστός, ὀρίνων
 θυμὸν συμφύλων κύδιμον εἰς ἄεθλον,
 Χριστοφόρος Πεῤῥαιβὸς ὑπὸ κνημοῖσιν Ὀλύμπου
 πνοιὴν τὴν πρώτην σπασσάμενος βίотου.
 Εὖτε δὲ δουλοσύνης ἔρρηξε πέδας πολύτλητος
 Ἑλλάς, καὶ ἰαχὴν θούριον ἤκεν Ἄρης,
 ἐς μόθον Ἑλλήνων ἡγεύμενος ὀχυρόεντα,

στίφεσι δυσμενέων αἰπὺν ὕφην' ὄλεθρον.
 Ἄλλὰ πόνοις δμηθέντ' ἰδὲ γήραϊ νῦν μ' ὑπὸ γαίῃ
 ἐνθάδε κεκλιμένον νήγρετος ὕπνος ἔχει.

Ε.

Ζήλω ἐλευθερίας πεπυρωμένος ἔνδοθι θυμόν
 παιδόθεν ἀμφὶ φίλῃ πόλλ' ἐμόγησα πάτρη,
 βαρβαρικῆς πάντεσσι τυραννίδος ἔχθος Ἀχαιοῖς
 ἐνσπείρων, βιότου τ' αὐτονόμοιο πόθον.
 Πολλάκι δ' ἐν προμάχοις ἀεθλεύων βάρβαρα φῦλα
 σεῦα, καὶ Ἑλλήνων λαιγὸν ἄμυνα γένει.
 Νῦν δ' ἀπλέτῳ καμάτῳ καὶ γήραϊ γυῖα βαρυνθεῖς,
 κλίνθην τῇδ' ὕπνῳ λυσιπόνῳ κάτοχος.
 Ἦν δέ ποθ' Αἰμονίης ἐπ' ὄρεσφιν ἢ Ἡπείροις
 σάλπιγξ ἠχήσῃ δεινὸν ἐνυάλιον,
 αὐτίκ' ἐγὼν ὕπνον τ' ἀποσείσομαι, αἰψά τ' ἐκείσε
 καὶ σκιῇ αἰζηοῖς ἔψομ' ἀρηϊφίλοις.

*Εἰς τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Οἰκονόμον
 τὸν Εἰς Οἰκονόμον.*

Ὅν ποτ' Ὀλυμπιάδες μέλιτι τράφον ἡδέϊ παῖδα,
 τεχθέντ' Οὐλύμπου παρ' ποδὶ πουλυνίφου,
 καὶ στέψαν σοφίης ἀμαράντοις ἄνθεσι κρᾶτα,
 Κωνσταντῖνον χθὼν ἐνθ' ἔχει Οἰκονόμον·
 εὐσεβίης κήρυκ' ἐριχηέα, Ἑλλάδος εὖχος,
 καὶ κλήρου Χριστοῦ κόσμον ἀριπρεπέα.
 Τοῦ ῥ' ὅσπον μὲν ἦν ἐκ γαίης γαίῃ ἐμίχθη,
 πνεῦμα δ' ἀννῆρθη δώματ' ἐς οὐράνια.

Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδε Κωνσταντῖνον Ὀλυμπιάδων θεράποντα
 κλεινὸν Μουσάων, Οἰκονόμον δ' ἐπὶ κλην,
 γήρα' ἀποφθίμενον βληγρῷ κόνις ἀμφικαλύπτει

ἀτλῆς πάτρης τηλόθι Θεσσαλίας.
 σιγᾷ δ' οἱ μελίγηρυ πάρος στόμα, τοῦ ῥ' ἄπο θείης
 ἔρρεεν ἰδυροσύνης φθέγμα καὶ εὐσεβίης.
 ἀλλὰ μέγα φλέγγονται ξένον βίβλοι, αἱ ῥα τιθεῖσιν
 ἀθάνατον ἀνδρὸς κλεῖος ἀριστονόου.

"Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Δοιοῦς εἰσοράας παρὰ τύμβῳ Οἰκονόμοιο
 τῷ δ' ἱερῷ πτόρθους, ὧ ξέν', ἀειθαλέας·
 τὸν μὲν μουσοφιλοῦς δάφνης κλυτοῦ ἐξ Ἑλικῶνος,
 τὸν δ' αὖ φοίνικος γῆς Ἱεροσσολύμων.
 Κεῖνιν μὲν καθαρκῆς ἤρδενυσεν ὕδωρ Ἀγανίπης,
 τὸν δ' αὖ Ἰορδάνου νᾶμ' ἱεροῦ ῥεέθρου.
 Μηνύει δὲ τάδ' ὅτι νέκυς Χριστοῦ τε ἀνακτος
 ἱεὺς καὶ Μουσῶν ἔπλ' Ἑλικωνιάδων.

Εἰς τὸν ναύαρχον Γεώργιον Σαχίνην.

Δηρὸν ἐπιπλείοντ' ἀνεμότροφα κύματα πόντου
 οὐ πόντοιο κλύδων ὄλεσ' ἀελλομάχον·
 οὐδ' αὖ βαρβαρικῆς περὶ πάτρης ναυμαχέοντα
 νήεσσι κρατερῶς βάρβαρος εἶλεν ἄρης.
 Ὅφρ' δ' ἐπὶ πρᾶφερῆς ὁλοῇ νοῦσος συνέτηξε
 ναύαρχον Σαχίνην, θρέμμα κλυτῆς Ὑδρέης.
 Εὖ δὲ παθεῖσα πάτρη ξο τύμβευς' ἐνθάδε σῶμα,
 ἀντ' ἀέθλων μεγάλων τοῦτο ποροῦσα γέρας.
 Αὐτὰρ τόνδε λίθον Δημήτριος υἱὸς ἔθηκε,
 πατρὸς ἐοῦ βαιὸν μνήμ' ἐπιγιγνομένοις.

"Ἄλλο.

Γαῖ' ὀλίγη μέγαλοιο Γεωργίου ἐνθάδε σῶμα
 κεύθει ναύαρχου τοῦ Σαχίνου ἐπὶ κλην.
 Ὅς πλείστ' εἰναλίοισι καμῶν πρὸ πάτρης ἐν ἀέθλοις
 κλεῖος ἀγήραντον κτήσατ' ἐπ' ἡγορέῃ.

τιμῆς δ' αἰδοίσιο λαχὼν παρ' Ὀθωνος, ἄνακτι
ἐν βιότῳ πιστὴν αἰὲν ἔφηνε φρένα.

Τῷ καὶ ἀποιχομένου ἀγαθὴ μένει ἀνδρὸς ὀπίσσω
μνήστis ἐν ἀνθρώποις καὶ πόλος ἦ πατρίδι.

Ἄλλο.

Νηὸς ἀροτρεῦων στείρη πλατὺ χειῦμα θαλάσσης
ἄρχιον ἐκτήσω ὀρηστοσύνη βίοντον.

Ἐκ τ' ἀνδρῶν ἀγαθὴν δόξαν φρενὸς εἵνεκεν ἐσθλῆς
ἥδ' ἐ δικαιοσύνης, εὐθυεπὲς Σαχίνη.

Βαρβαρικῇσι δ' ἔπειτ' αἰγαίῳ ἐπ' οἴδματι νηυσὶ
μαρνάμενος κρινῆς εἵνεκ' ἐλευθερίας

ἄφροιτον ἤραο κῦδος ἐν ἀνδράσι ναυσιμάχοισιν

Ἑλλάδος, Ὀθμανῶν ὕβριν ἀποσκεδάσας.

Ἵστατίον δ' ἄρ' Ὀθωνος ἀγαυοῦ πιστὸς ὀπάων
κληθεῖς, εὐορκον φῆνας ἄνακτι νόον.

Τῷ σεῦ ἀποιχομένοις καθ' Ἑλλάδα πᾶσαν ὀρίνην
Πένθος, ἀμερθεῖσάν ὅων ἀρετῶν μεγάλων.

Ἄλλο.

Μὴ ἐπιτυμυιδίῃ τεκμαίρεο πέτρῃ, ὀδίτα,

ἄνδρα τὸν ἐν τέμβῳ· ἔστι γὰρ ἡδ' ὀλίγη,

ἀλλὰ δέμας μεγάλῳ πάτρης προμάχοιο καλύπτει,

τοῦ Σαχίναο, γόνου ναυσικλυτῆς Ὑδρέης·

ὅς κατὰ δυσμενέων θάμ' ἀεθλεύσας ἐνὶ πόντῳ

πολλάκι νικαίῃ δάφνῃ ἔριψε κάρη·

κληθεῖς δ' εἴτ' αὖ Ὀθωνος ἐνήεος ἀρχαῦ ὀπάων,

ἔρκω αἰεὶ ἐνέμειν' ἐμπεδος ἐν βιότῳ.

Εἰς τὸν ναύαρχον Ἀρτῳρίον τὸν Κριεζῆν.

Αἰγῆς κονίη Ἀντώνιον ἐνθα Κριεζῆν,

ναύαρχον κλεινόν, θρέμμ' Ὑδρέης κατέχει.

Εἰ δ' ἐθέλεις, ξένε, ἔργα δαήμεναι, ὅσσ' ἐτέλεσσε,

δουλοσύνης στυγερῆς Ἑλλάδα ρυόμενος,

Αἰγαίου σπιλάδας Πελοποννήσου τ' ἐρέεινε
 ἤϊόνας, Κρήτης τ', ἀντιπόρου τ' Ἀσίδης·
 κεῖναι γάρ μιν ἴδον βαιῆς ἐπὶ σέλματι νηὸς
 πολλάκις Ὀθμανῶν νηυσὶν ἐπορνύμενον,
 ναύτας δ' ἐς κρατερὴν ἐπιθαρσύνοντα κελευσμῶ
 φύλοπιν, ἥδ' ἐ τρέποντ' ἀντιπάλους φύγαδε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γαῖα μέλαινα κέχανδ' Ἀντώνιον ἐνθα Κριεζῆν,
 ἀμφιρύτης Ὑδρέης βλαστὸν ἀριπρεπεία,
 ἄτρεστον συνᾶθλον ἀριστομάχου Μιαούλου,
 νικαίης δάφνης εἰν ἀέθλοις μέτοχον.
 Οὐ γάρ ὁ σεῦ ἀπάνευθε τροπήϊα τόσσα, Κριεζῆ,
 οἶδματ' ἐπ' Αἰγαίῳ σπῆσε κατ' ἀντιπάλων,
 βαρβαρικῶν γαῦρα στυφελίξας στίφεια νηῶν,
 καὶ πόντον πλήσας πολλάκι ναυαγίων.
 Τῷ δὴ καὶ ἀρετῆς ἴσον κλέος ἦραο κείνῳ,
 καὶ ἴσον πενθεῖ σ' Ἑλλάς ἀποιχόμενον.

*Εἰς τὸν ἐν Μοραχίῳ τῆς Βαναρίας τάφον τοῦ βασιλέως
 τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος.*

Τριτοῦς ἄστυ λιπὼν Βοίων πόλιν ἐνθάδ' ἰκάνω,
 δάφνης χειρὶ φέρων ὄζον ἀειθαλέος,
 ὃν Κηφισοῦ ἔδρεψ' ἀκαλαρβρείταιο παρ' ὄχθης,
 ὅφρ' ἱερὸν στέψω σὸν τάφον ἐνθάδ', Ὁθων.
 Ἀλλὰ σε λίσσομ', ἀναξ, βαῖον παρὰ σοῦ θεράποντος
 τηλόθεν ἰκομένου τοῦτο δέδεξο γέρας.
 καὶ βλεφάρων δὲ χοὴν ἀπ' ἐμῶν τάδε δάκρυα δέξο
 σῆς ἀγανοφροσύνης οὔποτε λησσομένου.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Μὴ βλεφάροις προσίτω τις ἀτέγκτοις σήματι τῷδε
 Ἑλλήν, ἐνθ' ἑλθὼν εὐρυρέοντ' Ἰσάρα·
 θερμὰ δὲ δάκρυ' Ὁθωνι, πολυστόνῳ Ἑλλάδος ἀρχῷ,

σπείσάτω, οὐ κονίην ἤδε λίθος κατέχει.
 Καὶ λυγρὴν δὲ πάτρης ἀνακλαυσάτω αἶσαν, ἀνακτος
 ἐσθλοῦ ἀμερθείσης ἀφραδίῃ ὀλίγων.
 Πάντα γάρ οἱ ἐπιδοὺς οὗτος βίον, οὐ μεθέηκεν
 ἐς τέλος ἰθύνων λαὸν ἐπισταμένως.
 Ὅμματα δ' οὐ κοίμα καὶνὴν πόλιν ἡνιοχέων,
 ἥπιος ἦν δὲ λίην πᾶσιν εὐφρονέων.

*Εἰς Ῥήγιον τὸν Φεραῖον πρωτομάστερα
 τῆς τοῦ ἐλλληνικοῦ ἔθνους ἐλευθερίας.*

Ἰστρου πὰρ βέεθροισι Φεραῖον Ῥήγιον ἔνθα
 βαίῃ γαῖα κέκευθ' Ἑλλάδος υἷα μέγαν
 κήρυχ' Ἑλλήνεσσιν ἐλευθερίας ἐριχηῇ,
 ἐμπνεύσαντα μένος πᾶσιν ὑπὲρ πατρίδος.
 Τὸν μὲν Χριστιανοὶ Τούρκοις κτεῖναι παρέδωκαν
 αἰσχρῶς, οὐδὲ Θεοῦ μῆνιν ὀπιζόμενοι
 ἀλλ' ὁσίου κείνου γ' ἐξ αἵματος ὕστερον αὐτίς
 πάτρης τιμωροὶ μυριοὶ ἐξέφυσαν,
 αἵτε μιν ἐρρύσαντο τυραννίδος ἐγρεμάχοισιν
 ἄσμασι τοῖς κείνου θυμὸν δρινόμενοι.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Εἰ σύ γ' ἀφ' Ἑλλάδος ἐνθάδ' ὁδίτης εὐρυρέεθρον
 τῇλ' ἤκεις Ἰστρον Παννονίης πρὸς ὄροις,
 τυτθὸν ἐπισχῶν νέρθε Φεραίου κέκλυθι φωνήν
 Ῥηγίου, οὐ τ' ὁστᾶ τῇδε κέκευθε κόνις.
 Χριστιανῶν χεῖρές μ', ὦ αἰσχεος, οὐκ ἀδικεῦντα,
 ἀλλὰ λύσιν δεινῶν πατρίδι μηδόμενον,
 Ὅθμανοῖς παρέδωκαν ἀμειλίκοισι τυράννοις,
 εἰ πέφνον μ' ἰδὲ σῶμ' ἐνθ' ὑπὸ γῆν ἔβαλον.
 Ἀλλ' ἐμὴ ἐγρέμαχος σὺν ἐμοὶ οὐκ ὦλετ' ἀοιδή,
 ἐν φρεσὶ δ' Ἑλλήνων θούριον ὤρσε μένος.

οἱ κατ' ἀγαυίδα γαῖαν ἀρήϊα τεύχε' ἐλόντες
εἴρυσαν ἐκ στυγερῆς πατρίδα δουλοσύνης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐν πέδῳ Αἰμονίης Χαλκωδονίου ὑπὸ κνημῶ
ἀκτῖνα πρῶτον τὴν Φαέθοντος ἶδον.
Σχέτλια δ' ἐν νεότητι τυράννων νηλεσθύμων
ἔργα καὶ Ἑλλήνων ἄλγεα πόλλ' ὀρώων,
οὐ χάδον ἐν στήθεσσι τόσῃν ὕβριν, ἀλλ' ἀθεμίστων
τίσασθ' Ὀθμανῶν ὥμος' ἀτασθαλίην.
Χερσί δ' ἐλὼν κίθαριν μέλος ἦεις', ὦ ρ' ὁμόδουλα
ὥρμησ' ἱμερτὴν φύλ' ἐς ἐλευθερίην.
ἀλλ' ὑπὸ Χριστιανῶν προδοθεὶς, φεῦ, Ἰστρου ἐπ' ὄχθῃ
κεῖμαι, ὑπ' Ὀθμανῶν ὠμοφρόνων κτάμενός.

*Εἰς τὸν πρὸ τοῦ Παρεπιστημίου ἐν Ἀθήναις ἰδρυθέντα
ἀνδριάντα αὐτοῦ.*

Σπέρματ' ἐλευθερίας ὁ Φεραῖος σπεῖρεν αἰοιδός·
καὶ ὁ μὲν ὤλετο, φεῦ· σπέρμα δ' ἔβλαστε μέγα.

*Εἰς τὸν αἰεττησὶν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον
τελευτήσαντα ἔτι αἰωξέ. μνητὶ Ἰουλίῳ.*

Ἀτθίς κέκευθεν ὥδ' Ἀλέξανδρον κόνις
ἄριστον ἐν βουλαῖσι Μαυροκορδάτον,
προστάντα πάσης Ἑλλάδος πρὶν καὶ κἄρα
στεφθέντα δόξης χρυσυδαιδάλῳ στέφει·
πονουμένην γὰρ βαρβάρῳ πάτραν ἄρει
εὐτολμία τ' ἔσωσε καὶ φρενῶν κράτει·
τοὶ γὰρ λιπόντα φέγγος ἡλίου νόσφ'
πενθεῖ μιν Ἑλλάς πᾶσα κάποδύρεται.

Ἄλλο.

Κλεινοῦ κέκευθεν ἐνθ' Ἀλεξάνδρου κόνιν

ἦ χθών, ἐπὶ κλην Μαυροκορδάτου, ξένη·
 ἔς εὐγενοῦς φύς ἐν πόλει Βυζαντίδι
 ῥίζης, τυραννίδ' ἐστύγησε βάρβαρον.
 Δράσας δὲ πολλὰ χυποτλάς καθ' Ἑλλάδα
 τόλμα τε θυμοῦ καὶ φρενῶν εὐβουλία
 σωτὴρ πέφηνεν ἐκ κακῶν τῇ πατρίδι.
 Θανόντι δ' υἱεῖς μνημ' ἀνέστησαν τόδε
 σὺν μητρὶ, θερμὰς δακρύων δόντες χοάς.

"Αλλο.

"Αλλος τις ἀλκῆς οὔνεκ' αἰνέισθω βροτῶν
 ἔργων τε χεῖρὸς ἐν μάχαισιν ὀβρίμου·
 γνῶμην δ' ἄρ' οὐδεὶς τῷδ' ἰσόρροπος νέκυι
 ἦν καὶ τὰ κεδνὰ τῆς φρενὸς βουλευμάτα.
 Θακῶν γὰρ ἀνὴρ Ἑλλάδος πρύμνης ἔπι,
 ὅπλων νιν ἡνίκ' εἶχε βαρβάρων κλύδων,
 οἶα κα νωμῶν, ὄρμον εἰς εὐήνεμον
 Ἑλληνας ἤγαγ' ἐκ πολυφλοίσβου σάλου.
 Τοιγὰρ καθ' Ἑλλάδ' ἄφθιτον μένει κλέος
 καὶ φῶς λιπόντος Μαυροκορδάτου τόδε.

Εἰς Ἀθανάσιον Μιαούλην.

Πατρὸς ἀγακλυμένοιο μενεπτολέμου Μιαούλου
 ἐν νήσῳ γεγαῶς ἀμφιρύτῃ Ὑδρῇ
 Ἰομοσύνην ἐπόθησ' Ἀθανάσιος ἐξέτι παιδός,
 ἱμερτῶν Μουσῶν δῶρον ἀεζίνουον.
 Ἰχνια δ' αὖ μεγάλου βαίνων πατρὸς οὔ ποτ' ἔληξε
 πιστὸν ἔχων πάτρη καὶ βασιλῆϊ νόον.
 Τῷ καὶ ὑποδρήσων πόλλ' ἄρτια ἔργ' ἐτέλεσσαν,
 Ἑλλάδος ἐνναέταις εὐνομίην παρέχων.
 Νούσῳ δ' ἀργαλέῃ μοῖραν πλήσας βίοτοιο,
 ἐνθάδ' ἔδω χθόνα, θεὸς πένθος ἅπασι φίλοις.

"Ετερον.

Παῖς ἔτι πάντ' ἐδάη προσοῦ εἶδεα καὶ πάθε' αὐτοῦ,
 σύν τε νόμους πάντας τῆς μεγάλης Φύσιος,
 ὅζος ἀριστάθλου Μιαούλου, ναυσικλυτῆς δὲ
 νήσου θρέμμ' Ὑδρέης, οὖνομ' Ἀθανάσιος.
 Καὶ νέας ἰθύνειν ἐπὶ κυμαίνοντ' ἐδιδάχθη
 πόντων καὶ διέπειν φύλοπιν ἐν ῥοθίοις.
 Ἔγνων καὶ πόλιος νωμᾶν οἴηκας, ἄνακτι
 πειθόμενος, πάτρη τ' ἐσθλὰ φίλῃ φρονέων.
 Πολλὰ δ' ὑπὲρ ταύτης μοχθήσας, πολλά τε ῥέξας,
 ἐνθάδε νῦν κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.

Εἰς Ἰωάννην Δῆμον ἐκ Μηλιῶν τοῦ Πηλίου ὄρους.

Πρὴν Ἰωάννην, πουλυφραδέ' υἱέα Δήμου,
 Μηλιέα, κρατερόν μνήστορ' ἐλευθερίας,
 ἐνθάδ' ἀποκτείναντες ἐπ' ἀτραποῦ αἰμοφόρυκτον
 ῥίψαν ἐρημαίης ἄνδρες ἀλιτρόνοιοι,
 οὔτε δίκην μερόπων, οὔτ' οὐρανίοιο ἀνακτος
 δέισαντες θυμῷ ὑστερόποιον ὄπιν.
 Οὐδ' ἄρ' ἐφείσατ' Ἄρης πάτρης γλυκερῆς προμαχεῦντος,
 τοῦτον συμφύλων πέφνε κακοφραδίῃ.
 Ἄλλὰ κακῶς ἀπόλιντο κακοὶ τάχα καὶ βαρυπενθοῦς
 τίσειαν χήρης δάκρυα καὶ τεκέων.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἕτερον.

Πατρίδ' Ἰωάννης μεμαῶς ῥύσασθ' ἀλεγεινῆς
 δουλοσύνης, υἱὸς Δήμου ἀριστόνοος,
 λαὸν ἐλευθερίας ἐπὶ δῦσπονον ὥρσεν ἄεθλον
 μάγνητ', Ὀθμανοῖς τ' ἔσσυτ' ἐναντίβιον.
 Δευθεῖς δὲ τύχης, οὐκ ἀλκῆς, ἔλλαχε πότμον
 ἀνδρῶν ἐξ ἰδίων, ἐνθάδ' ἀποκτάμενος.

Αἶ, αἶ· τὸν μεγάθυμον ἀλιτροῖ τίπτ' ἀεθλητὴν
καὶ κήρυκ' ἄδεῃ κτείνατ' ἐλευθερίας;
Αἰψὰ κακοῦς κίχαι ὕμμε δίκη· στυγερῶ δ' ἀπόλοισθε
οἴτω, ἔσαι χεῖρας χρήνατε τῷδε φόνω.

Σημ. Οἱ τοῦ Ἰωάννου Λήμου φονεῖς, ὁ ἐκ Προμηρίου Σύρος καὶ οἱ περὶ αὐτόν, τῆς ἐκυτῶν ἀθεμιτοουργίας δίκην τάχιστα ἔτισαν· μικρῶ γὰρ ὕστερον συλλαβούσα ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἡ ἐν Τρικέροις ἀρχή.

*Εἰς Ἰωάννην Φιλίππου Συμβανίκου τελευτήσαντα
ἐν Σύρῳ ἔτει αῳαϛ.*

Πατὴρ δ' ἔφυν ἀγαθοῦ Φιλίππου Συμβανίκου,
ἐν Ζαγορῇ δ' αἴγλην τὴν Φαέθοντος ἰδὼν,
οὔνομ' Ἰωάννης, ὃς πάτρης πολλάκι προστάς,
πολλὰ φίλοισι πρόφρων χραῖσμον ὁμοπτόλισι.
Τοῖς δ' ἀφελεῖν μετέπειτ' ἀπὸ δειρῆς δύσλοφον ἄχλος
δουλοσύνης μεμαώς, πόλλ' ἐν ὅπλοις ἔκαμον·
οὐδὲ ποθὲς ἔτυχον, πάτρης δ' ἐρατῆς ἀπεώσθην,
δυσμενέος λίην Ἄρεος ἀντιάσας.
Ἄλγεῖ δὲ πλήσας ἰδὲ νοῦσῳ μόρσιμον αἶσαν
ἐν Σύρῳ, λυπρὴν ἐνθάδε βῶλον ἔδυν.

Εἰς Ἱμερίαν.

Τρεῖς ἐν ἐνὶ κτερέτῃ δυσάμμορος ἡματι παῖδας
Ἱμερίη, λιμῶ πάντας ἀποφθιμένους·
Ἦνίκα δ' ἐκ τριπλόου παλίνρσος κήδεος οἶκον
ῆεν, ἐξαπίνης κῦρσε νέκυι τετράτῳ,
φιλτάτῳ Ἀλκιμένει παρακοίτῃ, ὃς δεδάϊκτο
λυγρῇ ἐν ὕσμίνῃ μαρνάμενος πρὸ πάτρης.
Σμερδαλέον δ' ὤμωξε φίλον πόσιν αἱματόφυρτον
δερχθεῖς ἐν φερέτρῳ καὶ πλατάγησε χέρας.
Νεκρὸν δ' ἀμφιχυθεῖσα λιπόπνοος αὐτίκ' ἐκλίνθη,
καὶ ὁμὸν ἔσχε τάφον, τῷ ῥ' ὁμὸν εἶχε λέχος.

Εἰς Ἀθανάσιον Λιδωρίκην Γερονσιαστήν.

Σεμνῷ Ἀθανασίῳ Λιδωρίκῃ ὦ γενετῆρι
 σῆμα τόδε φοιμένῳ στήσατο Νικόλεως,
 ὑστατὴν κείνῳ τίνων χάριν, ὅς μιν ἔθρεψε
 παῖδα καὶ εὖ ἔρρεξ' ἐσθλὰ διδασκόμενος.
 Οὐδὲ φίλῃ πάτρῃ βουλευφόρου ἀνδρὸς ὀπίσσω
 λήσεθ', ὅς ἐν συνόδοις ἔπρεπε φραδοσύνη.
 Ὀψιγόνων δ' ἐρέει τις ὁρῶν τάφον· ἔστι καὶ οὗτος
 τῶν πρὶν δουλοσύνης Ἑλλάδα ρυσαμένων.

Εἰς Δημήτριον Πετροπουλάκην Συνταγματάρχην (αῶο).

Τοῦτο τοκῆϊ φίλῳ Δημητρίῳ υἱὲς ἔθεντο
 τῷ Πετροπουλάκῃ σῆμα βραχὺ φοιμένῳ.
 Πρῶτον ὅγ' ἡδητῆς τρηχεῖς κνημοὺς σὺν ἐταίροις
 ἰφθίμοις προλιπὼν Τηϋγέτου πατρίου,
 Ἑλλάδος ἀμφὶ φίλης θάμ' ἔδυ μόθον αἱματόεντα,
 δάφνης τ' εὐθαλέος στέψε κλάδοις κροτάφους.
 Εἶτα δὲ Θεσσαλίας Κρήτης τε πρόφρων ἐπαμύνας
 λαοῖς, ὅψε βίου καινὸν ἔδρεψε κλέος,
 Νούσῳ δὲ δμηθεὶς ὑπὸ γαίῃ τῇ δε τέθαιπται,
 πένθος ἑῷ οἴκῳ θεὶς μέγα καὶ πατρίδι.

Εἰς Ἰωάννην Κασσαβέτην καὶ τὴν σύζυγον Μαρτίαν.

Ὅστέ' Ἰωάννου ἐπὶ κλησιν Κασσαβέτας
 ἦς τ' ἀλόχου Μαρίας εἷς τάφος ἐνθάδ' ἔχει.
 Πάτρην μὲν Ζαγορὴν ἐπὶ Πηλίῳ ἔλλαχον ἄμφω,
 ἀγνοῦ δ' ἐν Σύρῳ τέρμ' ἀφίκοντο βίου,
 πᾶσι φίλοισι πόθον θέντες μέγαν ἡδὲ πέννησι,
 τοῖς ἐπάρηγον αἰεὶ δευομένοις προφρόνως.
 Τῷ σφεας ὑψιμέδων βίον εἰς ἄλληλκτον ἔπειτα
 ἐκ χροῶνς ἀνστήσας ὄλβια πάντ' ὀπάσαι.

Εἰς Ἀντώνιον Α. Κασσαβέτην (αῶοβ).

Πάτρης φῦς Ζαγορῆς Ἀντώνιος εὐγεννὲς ἔρνος,
 Κασσαβέτης ἐπίκλην, αἴρεσιν ἔσχε βίου
 ἀγνὴν ἐμπορίην, ἐσθλὴν τ' ἐκτήσατο δόξαν
 ἐν θνητοῖς, ἀδίκου παντὸς ἀφιστάμενος.
 Νούσῳ δὲ δμηθέντα βαρύστονος ἐνθάδε χήρη
 θῆχ' ὑπὸ γῆν καὶ οἱ σῆμ' ἐπέθηκε τόδε.

*Εἰς Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον,¹ Καθηγητὴν τῆς Ἰορίου
 καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίας.*

Ἀτῷς Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον ἐνθάδε γαῖα,
 Ἡπείρου βλαστὸν κεύθει ἀριπρεπεία,
 κύδιστον σοφίης πολυηράτου ἱεροφάντην,
 παντοίης ἀρετῆς κάλλεϊ λαμπόμενον.
 Ἀλλὰ δάφνης πτόρθοις ἐλικωνίδος, ὥς ἐπέοικε,
 μύσται Μουσάων, τὸν τάφρον οἱ στέφετε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἄλλοι ἐλευθερίας ἐν ἀέθλοις ἀφθιτον αἰὲν
 ἤραντο κλειῖος μαρνάμενοι πρὸ πάτρης·
 αὐτὰρ Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, εὐτέκνου εὖχος
 Ἡπείρου, ἀέθλου κρείσσονος ἀντιάσας,
 Ἑλλάδ' αἰδορέϊης πάλιν εἵρυσεν ἐξ ἀλεγεινῆς,
 μοχθήσας δολιχῶ πολλὰ μάλ' ἐν βιότῳ.
 Τῷ μιν ὀδυρομένη πόλις ἐκτέρισ' ἐνθα θανόντα
 καὶ οἱ ἔρεψε δάφνη σῆμ' ἐλικωνιάδι.

¹ Τὸ ὄνομα Ἀσώπιος ἀπὸ τοῦ Ἀσωπὸς παραγόμενον ἔχει τὴν ἀρχουσαν μακράν· οὐδὲν ὅμως κωλύει σύνθετον αὐτὸ ἐκ τοῦ στεργητικοῦ α καὶ τοῦ δωρικοῦ ῥήματος σωπάω ὑποθέσθαι καὶ βραχύναι τὴν ἀρχουσαν.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Μοῦσαι Κωνσταντίνῳ Ἀσωπίῳ ἐγγυάλισαν
 ἰδμοσύνης πλοῦτον παρμόνιμον βιότῳ.
 Μύθων δ' αἰμυλίην Χάριτες πόρον εὐτράπελόν τε
 ἦθος, τῷ ῥα βροτοῖς ἡδὺς ἅπασιν ἔην.
 Παντοῖαι δ' ἀρεταὶ στέψαν κάρη ἀνέρος ἐσθλοῦ
 καὶ σεμνόν μιν ὁμῶς πᾶσιν ἔθηκαν ἰδεῖν.
 Ἐμπης καὶ τοίου νηλῆς οὐ φείσατο πότμος,
 ἀλλ' ἀρετὰς τόσσας ἔνθ' ἐκάλυψε τάφος.
 ὦ μερόπων αἵσης μάλα λυγρῆς! ὥς ταχὺ καλὰ
 οἶα ῥόδα φθινύθει πάντα μαραινόμενα!

Εἰς τὸν αὐτόν.

Κλεινὸς Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος ἀτθίδα γαῖαν
 ἐν γήρᾳ δὺς εὐδὲι νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον.
 Ἡπείριοι γόνος, Μουσῶν ὁσίων βασιστής,
 ἔξοχος ἰδμοσύνης τερψίνου ταμίας.
 Γλῶσσα δέ οἱ δέδεται, στόμα δ' αὖ κέκλειστ' ἀλύτοισι
 κληῖθροις, προχέον νάματα πρὶν σοφίης.
 Τοῖο δ' ὁμιληταῖς σὺν ἀπείροσιν Ἑλλάς ἅπασα
 ἐνδοκ' ἄληκτον ἔχει πένθος ἐπὶ φθιμένῳ.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τηλαυγῆς σοφίης φανὸς χθονὶ δηθὰ φαινας
 Ἑλλάδι, ἐσβέσθη γήραος ἀδρανίη
 ἐσθλὸς Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, ἀγλαὸν ἔρνος
 Ἡπείριοι, βιὸς ἐννέ' ἐτῶν δεκάδας.
 Σὺν δὲ πόλει πάσῃ Ἀκαδημίης θιασῶται
 ἐνθάδ' ὀδυρόμενοι τὸν νέκυν ἐκτέρισαν.

Εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ κοινοτάμιον τοῦ οἴκου Λουκᾶ Ῥάλλη.

Λουκᾶς ἀμφιρύτης γέννημα Χίου, ἐπὶ κλησιν

Ῥάλλης, ἐμπορίῃ ἄρκιον ἔσχε βίον.
 Δώδεκα δὲ προστάς Πειραιῆος λυκάβαντας,
 δῆμον κοσμήσας κτίσμασιν ἠγλάϊσε.
 Ζῶν δ' ἔτι αἶ τ' αὐτῷ καὶ ὁμεύων καὶ τεκέεσσιν
 ἧς μνήμα στοργῆς δείματο σῆμα τόδε·
 οὓς γὰρ θεσμὸς ἔμιξ' ἱερὸς γάμου ἢ ὁμὸν αἶμα,
 ἐν δὲ βίῳ δόμος εἷς ἔστεγε, τοὺς δ' ἔθελε
 καὶ φοιμένους εὐδεν ἐν ὁμῷ τάφῳ, εἰσόκε σάλπιγγς
 ἀγγέλου ἀνστήσῃς ἐς βιοτὴν σφε νέην,

*Εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ κοινοτάφιον τοῦ οἴκου
 Αὐγούστου Κ. Ἀγέλαστου.*

Αὐγουστος Κοσμάς ἐπὶ κλην Ἀγέλαστος ἐραννῇ
 ἥελιον πρῶτιστ' ἐν Χίῳ ἠυγάσατο.
 Πολλὰ δ' ἄρ' ἀνδρῶν ἄστε' ἐπήλυθεν, ὀλβιοδῶτιν
 τῇλε πάτρης ὁσίως ἐμπορίην μεθέπων.
 Μέτρια δ' ἀψεγέως ἐκτῆσατο, ταῖσιν ἀρήγων
 οὐποτε συμφύλοις παύσατο καὶ πατρίδι.
 Ἐν ζωαῖς δ' ἔτ' ἐὼν, θνητῶν μεμνημένος αἵσης,
 παντὶ ἐφ' οἴκῳ εἷσατο σῆμα τόδε,
 Ἑλλάδος ἐν κόλποις μητρὸς ποθέων μετὰ πότμον
 εὐδεν σὺν τ' ἀλόχῳ καὶ τεκέεσσι φίλοις.

Εἰς Καλλιόπην Ἀμαντίδα ἐκ Κυδωνιῶν.

Κεδνὴν Καλλιόπην Ἀμαντίδα, εἶδος ἀγρητὴν
 καὶ φρένας αἰολίδων ἔξοχ' ἰοβλεφάρων,
 τηλοῦ ἐπὶ ξείνης νούσῳ φοιμένην ἀλεγεινῇ.
 πᾶσα Κυδωνιέων ἐστονάχησε πόλις.
 Δακρυχέων δὲ πόσις Δημήτριος ἐνθ' ὑπὸ γαῖαν
 θῆκε φίλην νεκρὴν σῆμάτ' ἔγειρε τόδε.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἐνθάδε Καλλιόπην Ἀμαντίδα γαῖα καλύπτει,

λυγρῇ ἐπ' ἄλλοτρίης νούσῳ ἀποφθιμένην,
 σύλλεκτρον κεδνὴν Δημητρίου εὐπατρίδαο
 τοῦ Ἀθανασσιάδου, ὃν μέγα πένθος ἔχει.

Εἰς Πηνελόπην Λεγάτου, σύζυγον Εὐαγγελινοῦ

Π. Ἀχιλλοπόλου (αὐξέ).

Πηνελόπη πάσῃσι μετέπρεπε θηλυτέρῃσιν
 ἦθεσι μειλιχίοις καὶ πινυτοφροσύνῃ.
 ἐν δ' ἀκμῇ βιότου στυγερῇ νόσῳ εἰς αἶδαο
 στελλομένη, τοκέας καὶ πόσιν ἡδὲ τέκνα
 ὑστάτιον κύσας' ἐφθέγγατο· χαίρετ' ἐσαιέν·
 χαίρετε καὶ μνηστὶν σώζετε Πηνελόπης.
 Οἱ δέ μιν εὐρυρέοντος ἐπ' ἧόνι δακρυχέοντες
 τάρχυσαν Νείλου, μνημῆμά τ' ἔθεντο τόδε.

Εἰς Χριστόφορον Φιλητᾶν, Καθηγητὴν

τῆς Ἰορίου Ἀκαδημίας (αὐξή).

Οὗτος Χριστοφόροιο Φιλητᾶ ὁστέα κεύθει
 Μουσάων σεμνοῦ μυστιπόλοιο τάφος,
 δς τ' Ἡπείρου ἔφυ κλεινὸς γόνος, Αὐσονίης δὲ
 ἡμέρῳ ἰδυοσύνης ἄστεα πολλὰ ἶδεν.
 Εἴτ' Ἀκαδημίης δὴν προστάς Ἰονίοιο,
 πλείστοις ἰδρείης ἥς μετέδωκε νέοις.
 Τῷ ῥα δαμείς νούσῳ καὶ γήραϊ Ἑλλάδι πάσῃ,
 ἔξοχ' ὁμιληταῖς, πένθος ἔθηκε φίλοις.

Εἰς Πέτρον Ἀχιλλᾶν μάγνητα

Ἀγνὸν ὄλον βίοτον σταδιεύσας Πέτρος Ἀχιλλᾶς
 ἐνθ' ὑπὸ γῆν κεῖται πατρίδ' ἀποφθίμενος·
 ἦ τ' ἀλόχῳ τέκνοις τε ποθεινὸς καὶ πολιήταις,
 τοῖς ἀγαθῇ μνηστὶς μίμνει ἀποιχομένου.

*Εἰς Θεόδωρον Μανούσην Ἀρεοπαγίτην καὶ καθηγητὴν
τῆς Ἀκαδημίας (αἰωνή).*

Οὐνομα μὲν Θεόδωρον, ἐπωνυμίην δὲ Μανούσην,
θρέμμα Σιατίστων ἡμαθίδος πόλιος,
πολλὰ μεριμνήσαντ' ἀμφ' Ἑλλάδος, ὥς κ' ἐρύσῃται
αὐχέν' ὑπὲκ ζεύγλης, πολλὰ δ' ἔπειτα πάλιν
εἰν Ἀκαδημίῃ μοχθήσαντ', ὄφρα μύσῃ
σεμνὰ μάλ' ἡϊθέους ὄργια Πιερίδων,
ἰδοσύνης ταμίαν, ἀγνὸν Θέμιδος θεράποντα,
Ἀρείοιο Πάγου τ' ἰθυδίκην σύνεδρον,
κεκροτὶς ἐνθάδ' ἔχει φθίμενον κόνις, ἐνθ' ὀαριστῶν
θάψε μιν ἡδ' ἐτάρων ἀχνύμενος θίασος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πάτρην μὲν Σιάτιστα, Μακηδονίης πτολίεθρον
ἔλλαχε, μυστιπόλος δ' ἔπλετο Πιερίδων
τερψινόων Θεόδωρος, ἐπωνυμίην ὁ Μανούσης,
ἰδοσύνη τε πρέπων ἡδὲ σαοφροσύνη.
Δὴν ὁ δικασπολέων Πάγου Ἀρείου ἐπὶ θώκῃ
πᾶσι τίτταινεν ὁμῶς ἴσα τάλαντα Δίκης.
Δὴν δ' ἄρ' ἔπειτ' ἀφ' ἑδρης Ἀκαδημίας νεοστεύκτου
χεῦ' ἐρατῆς σοφίης ἡϊθέοις λιβάδας.
Τῷ μιν πρεσβυγενῇ φθίμενον πένθησ' ὀαριστῶν
σύλλογος ἡδ' ἐτάρων, ἐνθάδε τ' ἐκτέρισεν.

Εἰς Παραγιώτην Σπηλιάδην Ἀρεοπαγίτην.

Πάτρην ἔλλαχε Πύργον ἐν Ἡλιδι πουλυβοτείρῃ,
ἀγνὸς δ' οὐρανίης ἦν Θέμιδος πρόπολος,
Σπηλιάδης γενεήν, φρένας ἐσθλὸς Παναγιώτης,
καὶ σεμνῶν Ἐφετῶν ἰθυδικὸς Πρόεδρος.
Ἐν βίῃ αἰδοῖον, μετὰ πότμον δ' αὖτε ποθεινὸν

πᾶσιν ἐ ὀῆκ' ἀρετὴ καὶ ἀγανοφροσύνη.
 Ἀνγρῇ δὲ φθιμένῳ νούσῳ τάφον ἐνθάδε χήρη
 τεῦξε, πόσιν γλυκερὸν πόλλ' ὀλοφυραμένη.

Εἰς Νικόλαον Φλογαίτην Πρόεδρον τῶν Ἐφετῶν.

Νικόλεων ἐπὶ κλῆν Φλογαίτην ἐνθάδε γαῖα
 κεύθει ὑπ' ἀργαλέῃ νούσῳ ἀποφθίμενον,
 ὃς θάμ' ὑπὲρ πάτρης ἀεθλεύσας ἠδὲ τ' ἀμεμφῇ
 Ἑλλήνων φήνας μῆτιν ἐνὶ ξυνόδοις,
 δὴν ἴθυνεν ἔπειτα, θεμιστοπόλων προεδρεύων
 Ναυπλὶν ἐν κλεινῇ, ὀρθὰ τάλαντα δίκης.
 Τῷ δ' ἄρ' ἅπας οἶκος τάφον ἐνθάδε χεῦε θανόντι
 καὶ οἱ μνημ' ὀπίσω τόνδ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἔντ' ἀέθλοισιν Ἀρης ἰδ' ἐν βουλῇσιν Ἀχαιῶν
 πρόσθεν ἀριστεύσας, εἴθ' ἱερῆς Θέμιδος
 δὴν ἴθυνε τάλαντα, θεμιστοπόλων προεδρεύων
 εἰν αἰπυδομήτῳ Ναυπλιέων πόλει,
 Νικόλεως ἐπὶ κλῆν Φλογαίτης, ὃς μετὰ πᾶσιν
 ἔπρεπεν εὐσεβίῃ καὶ πινυτοφροσύνῃ.
 Τῷ δ' ἄρ' ἅπας οἶκος φθιμένῳ τάφον ἐνθάδ' ἔτειξε
 καὶ τήνδ' οἱ βαιὸν μνημ' ἐπέρεισε λίθον.

*Εἰς Ἰωάννην Ὀλύμπιον ἱατρόν, καθηγητὴν
 τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίας (αὐξθ').*

Ἔσθλός Ἰωάννης ὁ Ὀλύμπιος ἐνθ' ὑπὸ γαίῃ
 κοιμᾶται κλινθεὶς ὕπνον ὀφειλόμενον.
 Τῆς ἀσκληπιαδῶν ἀεσιμβρότου ὄργια τέχνης
 κλεινῆς Τευτονίης ἐν πολίεσσι δαίεις,
 πολλοὺς ἐκ χειρῶν στυγνοῦ ἐσάωσε Χάρωνος,
 αὐτὸς ὅμως γ', αἶ, αἶ, οὐχ ὑπάλυξε μόρον.

ἀπροφάτῳ δὲ λιπὼν πότμῳ φάρος ἡελίοιο,
 πένθος ὄρινεν ἔφ' οἴκῳ ἐοῖς ὀ' ἐτάροις.
 Μύσται δ', οὓς ζώων παιώνια ἔργ' ἐδίδασκεν,
 ἀχνύμενοι πάντες κλαῦσαν ἀποιχόμενον.

Εἰς Ἑλένην σύζυγον Καλλιθύρσου ἱατροῦ.

Σεμνὴν κέκευθε Καλλιθύρσου σύγγαμον
 Ἑλένην Ἀθηναίων ἐνθάδε κλεινὸν πέδον,
 πικρᾶς λιποῦσαν, φεῦ, ὑπ' ὠδίνος βίον·
 τέρεν δ' ἄμ' αὐτῇ κέκλιται θυγάτριον,
 Θάλεια, δρεπτὸν ὡς ἀγροῦ καλὸν κρίνον.
 Τλήμων δ' ὅμεινος καὶ πατήρ, τῶν φιλτάτων
 στερεῖς, ἔθηκε σῆμα τοῖν νεκροῖν τόδε,
 θερμαῖς ἀπ' ὄσσοιν τὴν κόνιν τέγξας χοαῖς.

Εἰς Γεώργιον Χρυσοθέρη.

Πατρὶ Γεωργίῳ εἶπεν ἐπίκλην Χρυσεοθέρη.
 τοῦτο τριάς τεκέων σῆμα βραχὺ φθιμένῳ.
 Ῥύσιον ἔσχ' ὁ νέκυς Βιθυνίδι πατρίδ' ἐπ' ἀκτῇ·
 λάτρεις δ' ἐκ παιδὸς Πιερίδων γένετο.
 Παισὶ δ' ἄρ' Ἑλλήνων πολλοῖς ὁδὸν ἡγεμονεύσας
 Παρνησοῦ ἐπ' ἄκρην μῦθραν ἔπλητε βίου.

Εἰς Ἰσίδωρον Κολεάτον Ἱερέα ἀθηναῖον.

Τοῦ παντάνακτος εὐαγῆς θυηπόλος
 γεγώς ὁ σεμνὸς Ἰσίδωρος οὐπίκλην
 Κολεάτος, αὐτὸν παντὶ τῷ Χριστωνύμῳ
 λαῶ παρέσχευε εὐσεβοῦς βίου τύπον.
 Γῆρας προελθὼν δ' ἐς λιποσθενές, χθόνα
 λιπὼν, δικαίων ἐς δόμους ἀπέπτατο.
 Υἱεῖς δὲ νεκρὸν ἐγκαλύψαντες κόνει·
 ἔθεντο σῆμα πατρὶ φιλτάτῳ τόδε.

Εἰς Παναγιώτην Χριστόπολον δικηγόρον (αὐξβ').

Τῇ δε θανόν κεκάλυπται ὑπὸ χθονὶ Παναγιώτης
 Χριστόπολος, σεμνὸς μυστιπόλος Θέμιδος.
 Ἀνδρίσσαινα φίλῃ ἔπλε οἱ πάτερ, ἔνθα γε πατρὸς
 φύς ἀγαθοῖο, λόγους παῖς ἔτ' ἐὼν ἐδάη.
 Τεύχεσι δ' ἠβήσας χέρας ὥπλισεν ἡδ' ἐμόγησε
 δηρόν, ἐλευθερίην Ἑλλάδος ἀρνύμενος.
 Εἵτα δικηγορέων ἐπὶ κέρδεϊ οὐποτε γλῶσσαν
 δίνευσε στρεπτήν, εὐδικίας δ' ἄνεχε.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Μεσσήνιοι ἡδὲ Λάκωνες
 πένθησαν, πάντες τ' Ἀρκαδίης ναέται.

*Εἰς Χαραλάμπη Χριστόπολον Μήστορα
 τῆς δημοσίας παιδείσεως (αὐξή').*

Ἰδμοσύνην ποθέτας ἀρετῇ τ' ἐσθλὸς Χαραλάμπης
 Χριστόπολος, πάτρης Ἀρκαδίης προλιπὼν
 οὔρεα πουλυβότοιο, λόγων διζήσατο πηγάς,
 ἐλθὼν δ' ἤφυσ' ἄδην θελξινόους λιβάδας.
 Δὴν δ' ἄρ' ἔπειτα πόλιν ἦ ὑποδρήσων καὶ ἄνακτι,
 πόλλ' ὤνησε φίλῃν ἢ πινυτῇτι πάτρην.
 Τοῦνεκ' ἀποφθιμένοιο κατήφης' ἄστει Ἀθηναῶν,
 ῥᾶνε δὲ λαὸς ἅπας εὐλογίῃσι τάφον.

Εἰς Κωνσταντῖνον Γερράδιον.

Ἐνθάδε Κωνσταντῖνον ἔχει κλυτὴ αἶα Βρετανῶν,
 Γενναδίου Μουσῶν μυστιπόλοιο γόνον,
 πατρίδ' Ἀθηναῖον, κερδεμπόρου Ἑρμοῦ ὀπηδόν,
 ὀκτωκαιδεκέτη νούσῳ ἀποφθίμενον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Υἱέα Γενναδίου Κωνσταντῖνον λίθος ἦδε

ἤβης εἰν ἀκμῇ κεύθει ἀποφθίμενον,
 ὅς τε πάτρην Τριτοῦς πόλιν ἔλλαχεν, εἴλετο δ' ἑλθὼν
 κλεινὴν Βρεττανίην ἐμπορικὸν βίον.
 Ἄλλ' ἀποτῆλε φίλης μητρός τέ μιν ἡδὲ θ' ὁμαίμων
 ὀκτωκαίδεκέτη λυγρὸς ἔμαρψε μῦθος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἑλλάδος εἰ πλείεις, ξέν', ἐς ἀκτάς, πατρίδι χαίρειν
 εἰπὲ φίλη, ἱερῇ Τριτογενοῦς πόλει.
 Μητρί δ' ἐμῇ, χήρῃ βαρυπενθεῖ Γενναδίοιο,
 μὴ ἐμὸν ἀγγείλης πότμον ἐπ' ἄλλοτρίης.
 Δυστήνου φεῖσαι πρεσβυτιδος, ἣ φθιμένοιο
 Κωνσταντίνου ἐοῦ λυγρῇ ἐπ' ἀγγελίῃ
 κωκυτόν κεν ἄλγηκτον ἀφείη, χερσὶν ἐθείρας
 ἀμφοτέρης πολιοῦ κρατὸς ὀλοπτομένη.

Εἰς Μαρίαν Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου.

Παρθενικὴ Μαρίη, εἶδος Χαρίτεσσιν ὁμοίη,
 εὔδει κεκλιμένη νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον,
 κούρη Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου ἐπὶ κλησιν,
 πὰρ ποσὶ Τηϋγέτου πρῶτον ἰδοῦσα φάος.
 Πρὸς δυσὶ δις δέκ' ἐτῶν γεγонуῖα κατέφθιτο λυγρῇ
 νούσῳ Ἀθηναίης εἰν ἱερῇ πόλει.
 Τὴν δὲ πατὴρ στενάχων ψαφαρὴν ὑπὸ γαῖαν ἔκρυψεν
 ἐνθάδε καὶ ψυχρὸν σῆμ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἥθ' ὑπὸ πνοιῇσι λιβὸς ἤμυσε θερείης
 λείριον ὠρχῆσαν πὰρ ρεέθρῳ Παμίσου,
 οὕτως ἀργαλέῃ ὑπὸ νούσῳ κάλλιμος ἐνθα
 δμηθεῖσα κλίνθη παρθενικὴ Μαρίη.
 Πεπνυμένη Μαρίη, Κουμουνδούρου τριφίλητος

κούρη Ἀλεξάνδρου καὶ ἀνάπαυλα βίου.
 Οὗ χορός οἱ Ὑμέναιον ἐμέλψατο παρθενικάων,
 εἰς δ' αἰδὼν, αἶ, αἶ, κλαῦσέ μιν οἰχομένην.
 Τῇ δ' ἐπὶ θερμὰ πατὴρ θάμ' ἀπ' ὄσσοι δάκρυα λείβων
 μνήμα φίλης θυγατρὸς τοῦτ' ἔθετο φθιμένης.

*Εἰς τὸν διδάσκαλον Ἀναστάσιον Σακελλάριον τελευτήσαντα
 ἐν Γαλαζιῷ τῆς Δακτίας (μωξ').*

Ἡπείρου ἐπ' ὄρεσφι πόλου φαεσίμβροτον ἔμμα
 πρῶτον Ἀναστάσιος εἶδ' ὁ Σακελλάριος.
 Ἰδμοσύνης δὲ πόθῳ φλεχθεὶς ἀγνῶ ἐμυήθη
 πρωθήβης σεμνῶν ὄργια Πιερίδων.
 Ἐξῆς δ' ὀκτῶ ἔτη πρὸς τεσσαράκοντα διδάξας
 Ἑλλήνων παῖδας τὴν πάτριον σοφίην,
 τῇλε φίλης πάτρης φθίμενος τάφον ἔλλαχε τόνδε,
 ἕκτον ἔτος τότε ἄγων ἐβδομάτης δεκάδος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἡπείρου κλυτὸν ἔρνος Ἀναστάσιος κεκάλυπται
 τῇδε φίλης πάτρης τῇλε Σακελλάριος,
 κουρῶν πιερίδων πολυῖδμων ἱεροφάντης,
 τῶν πλείστους ἐμύησ' ὄργια σεμνὰ νέους.
 Ἐξ δὲ πρὸς ἐξήκοντα βιούς ἔτη ἔφθιτο νούσῳ,
 μνήμην εἶο λιπῶν ἄφθιτον ἐξοπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἴστρου πὰρ ρέεθρῳ με φίλαι χεῖρες ἐκτερέξαν
 υἱά Σακελλαρίου τοῦνομ' Ἀναστάσιον,
 τῇλε θανόντα πάτρης ἐρικυδέος Ἡπείριοι,
 τῆς παιδας πατρίους δὴν ἐδίδαξα λόγους.
 Εἰ δ' ὁμοεθνῶν τις πρὸς ἐμὸν τόδε σῆμα πελάζεις,
 χαῖρέ τε καὶ χαίρειν εἰπὲ φίλῃ πατρίδι,

τῆς καὶ ἐν ὑστατίῃ ὥρῃ βίου ἡδύ μοί ἐστιν
οὖνομα καὶ αὐγῆς ἡλίου ἡδύτερον.

Εἰς Δημήτριον Μαυροφρύδην Καθηγητὴν (αὐξ.)

Ἐνθάδ' ἔχει κονίη Μεσολογγίου αἰμοφόρουκτος,
ἀνδρῶν ἀλκιμάχων κυδαλίμοιο τάφου,
χρηστὸν Καππαδόκην Δημήτριον ἀγλαοδώρων
Μουσάων λάτριν, Μαυροφρύδην ἐπὶ κλῆν.
Γραμματικῆς οὗτος διφῆσας βένθεα πάντα
θῆκε πρόσωπα νέοις ἅσφιν ἔην ἄδυτα.
Πολλὰ δ' ἄρ' ἀμφὶ λόγοις μοχθήσας, οἷς θαρισταῖς
μνηστὴν τ' ἡδὲ ποθὴν πᾶσι λίπε φθίμενος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γαίης Καππαδόκων Δημήτριος εὐθαλὲς ἔρνος.
ἐξ ἐσθλῶν ἐσθλός, Μαυροφρύδης ἐπὶ κλῆν,
τηλόθεν ἰκόμενος Μουσῶν πόθῳ ἀγλαοδώρων
καὶ χυλός περ ἐών, ἄρτιπόδων τάχιον
Παρνησοῦ ἀνέβη κνημὸν μέγαν, ἔνθα γ' ἄμυστιν
ἱροῦ Κασταλίδης νάματος ἐσπάσατο.
Κεῖνῳ δ' ἐνθεάσας ποτὶ ὄργια σεμνὰ μύητε
Μουσάων πολλοὺς Ἑλλάδος ἡρώους.
Ἄλλ' ἀκμαῖον ἔτι φθινὰς εἴλε μιν ἐξ ἀδοκῆτου
νοῦσος, ἰδ' ἡμερτοῦ, φεῦ, ἀπάμερσε φάους.
Πενθοῦντες δὲ φίλοι φθιμένῳ τάφον ἐνθάδ' ἔτευξαν,
οὐ βαιῆς βαιὸν μνημόσυνον σοφίης.

Εἰς Ἀλεξάνδρου Δαμασκητὸν Κερκεραῖον (αὐξή').

Κλεινὴ Ἀλεξάνδροιο Δαμασκηνοῦ ἐπὶ κλῆσιν
Κέρκυρ' ἔπλε πάτρῃ, νῆσος ἀλιστέφανος.
Εὐφυῖη δ' ὁ νόοιο θεμιστοσύνας τε διδαχθεῖς
παντοίους τε λόγους, εὖ συνέταξε βίον.

Καί ῥα θεμιστεύων πολιήταις αἰὲν ἐνώμα
 ἰθεῖαν πλάστιγγ' ἀστυόχοιο Δίκης.
 Βουλῆς δ' Ἰονίου προεδρεύσας ἡδὲ γερόντων
 πλεῖστ' ὤνησε φίλην ἥς ἀρετῇσι πόλιν.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Κερκυραίων ὑπὸ γαῖαν
 ἐνθάδε λαὸς ἅπας θῆκε κατηφίων.

Σημ. Τὸ τελευταῖον δίστιχον γράφεται καὶ ὧδε.

Τοῦνεχ' ἔο φθιμένου Κερκυραίων ὁμοδήμων
 λαὸς ἅπας πενθὼν ἐνθάδ' ἔθηκε κόνιν.

Εἰς Ἰωάννην Μαρτῖνον Λευκάδος (ῥωξέ').

Ἐνθάδ' Ἰωάννου κατέχει χθὼν σῶμα Μαρῖνου,
 ἔρνεος εὐθαλέος Λευκάδος ἀμφιρύτης,
 ὅς τε δικηγορέων βουλευγορέων τ' ἐφαάνθη
 ἀδικίης ἄλκαρ καὶ πρόμοιρος ἥς πατρίδος.
 Ἀλλὰ φάσους μιν ἄμερσε ταχὺς μόρος· αὐτὰρ ἔμαιμος
 σῆμα τόδ' οἱ στενάχων στήσαι' Ἀναστάσιος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Λευκάς Ἰωάννην ἀλίκλυστος φῦσε Μαρῖνον,
 σὺν Μούσῃς δ' ἀγνή παῖδ' ἀνέθρεψε Θέμις·
 τῆς πιστὸς θεράπων γεγαῶς αἰεὶ, ἰδμοσύνη τε
 ἤμυνε πλείστοις καὶ ἐπέων δυνάμει.
 Βουλῇ δ' Ἰονίῳ ἐναρίθμιος ἤρατο κλειὸς,
 Ἑλλήνων συνάγων εἰς ἐνότητα γένος.
 Εἵτα δ' ἄρ' ἐν συνόδῳ Παναχαιῶν ἢ πινυτῇτι
 τιμὴν πρὸς πάντων ἡγεμόνος τ' ἔλαχεν.
 Ἀλλὰ πρόμοιρος ἄφνω μιν ἔλεν μόρος, ἄλγος ἅπασι
 θεῖς ὁξὺ γνωτοῖς, ἔξοχα δ' ὧ κάσι',
 ὅς κόνιν φθιμένου θαλεροῖς μάλα δάκρυσι δεύσας,
 τοῦτ' ἐπ' ἀδελφειῷ στήσατο σῆμα φίλῳ.

Εἰς Μαῖνον Βρεττὸν Λευκάδιον.

Φῦσε κλυτὴ Κέρκυρα, τιθήνησαν δ' ἄρα Μοῦσαι,
 Θεσμούς δ' ἀστυόχους ἐξεδίδαξε Θέμις
 πᾶσι φίλα φρονέοντα Μαῖνον, Βρεττὸν ἐπίκλην,
 ὃν τίμησ' Ἑλλάς τρισσάκι προξενίη.
 Τὸν δὲ θανόντα πατὴρ παρὰ φιλτάτῃ ἐνθ' ὑπὸ γαῖαν
 μητέρι προφθιμένη θῆκε βαρυστενάχων.

Εἰς Ἰεζεκιήλ τὸν Καλύμνιον.

Γράμματα θ' Ἑλλήνων καὶ Χριστοῦ ἀγνὰ διδάξας
 Θέσμι' Ἰεζεκιήλ παῖδας ὁμοπτόλιας,
 γήραος ἡπεδανού μέτρον ἰκόμενος, βιόταιο
 δεσμῶν τοῦδ' ἐλύθη καὶ πόλον εἰσανέβη.
 Ἐθλοῦ δ' ἰδυοσύνην ἀρετὴν τε Καλύμνιοι ἀνδρὸς
 Τίοντες, θῆκαν μνήμα τόδε φθιμένῳ.

Εἰς Νικόλαον Ξυδάκην Μυτόριον.

Πέτρον μὲν Ξυδάκην εὐξείνου πόντου ὀριθὲν
 κύμα ριπῆς ἀνέμων ὤλεσε ποντοπόρον·
 υἱὰ δὲ Νικόλεων κερδεμπόρου Ἑρμείας
 τιμήνθ' ἐπέτην τῇλε πάτρης Μυκόνου
 νοῦσος φθῖσ' ὀλοή ἐν Παρθενόπῃ πολυόλβῳ.
 Θῆκε θ' ὁμύνῳ ἄχος, παιδί τε τηλυγέτῳ.
 Χήρῃ δ' ὅστέ' ἔθεν Ῥαλλῶ ὑπὲρ οἴδμ' ἀγαγοῦσα
 ἐνθάδε δακρυχέουσ' ἐγκατέθηκε τάφῳ.

Εἰς Δεσποῖναν σύζυγον Βενετοκλέους Ῥοδίας.

Μίνως ἡδὲ κάσις Δημήτριος εἶσαν ἑοικὸς
 οἱ Βενετοκλεῖδαι μητῇρι σῆμα τόδε,
 οὖνομα Δεσποίνῃ, ἥ περ νήη οὐ παρακοίτου
 γηρωθεῖσα, τέκνοις πάντ' ἐπέδωκε βίον.

Γῆραϊ δὲ φθιμένη πάτρη Ῥόδῳ ἀμφοτέροις τε
 παῖσι ποθὴν ἀρετῆς κάλλιψ' ἑῆς ὀπίσω.

*Εἰς Παραγιώτην Θεοδώρου, γεννηθέντα μὲν ἐν Πετρίῳ
 Ἀγρόφων ἔτει αῶή, τελευτήσαντα δ' ἐν Δακίᾳ ἔτει (αῶξθ').*

Δουλοσύνην φεύγων γλυκερῆς νοσφίσσατο πάτρης
 οὔρεα Θεσσαλίας καὶ Δακίης πεδία
 ἔκετο πυροφόρου φιλόπατρις Παναγιώτης
 υἱὸς Θεωδώρου Πετρίλέως περίφρων.
 Προσχῶν δ' ἐμπορίῃ ὁσίως ἐκτῆσατο πλοῦτον,
 τῷ ῥ' εὖ ἐήν τε πάτρην ῥέξει, θετὴν τε πόλιν.
 Τοῦνεκ' ἀποιχόμενος πένθος γνωτοῖσιν ἔθηκε,
 πρὸς πάντων τ' ἀρετῆς ἀφθιτον αἶνον ἔχει.

*Εἰς Ἰωάννην Λάμπειν προστάντα τῆς ἐν Ἰωανίνοις
 ἑλληρικῆς κοινότητος.*

Ἐνθάδε γὰρ κέκευθεν Ἰωάννην, ἐπὶ κλησιν
 Λάμπειν, εὐάνδρων εὐχος Ἰωανίνων.
 ὅς τε φραδομοσύνη μετὰ συμφύλοις ἐκέκαστο
 καὶ θάρσει θυμοῦ καὶ ἐπέων δυνάμει.
 πὰρ δὲ δυναστεύουσι μέγα σθένος ἢ ἐνὶ πάτρη
 κτησάμενος κοινῇ χρήσατ' ἐπ' ὠφελίῃ.
 Τῷ μιν ἀποιχόμενον χριστῶνυμος Ἠπείριοι
 λαὸς ἅπας ποθέει οἷά τε κηδεμόνα.
 Τέκνα δὲ πένθος ἔχοντα πατρὸς μέγα βαιὸν ἔθηκαν
 σῆμα τόδε, στοργῆς μνημόσυνον σφετέρης.

Εἰς Ἰωάννην Πρωτοπάτην (αῶξθ').

Βιθυνῶν πτολίεθρον εὐκτιμένην Κίον ἔσχε
 πατρίδ' Ἰωάννης Πρωτοπάτης ἐπὶ κλην.
 Σμύρνης δ' αἰολίδος περιωνύμῳ εἰνὶ πόλῃ
 ἄρκιον ἐμπορίῃ πασάμενος βίον,

εὖ ἔρρεξε φίλους τε καὶ Ἑλλάδα μητέρα πρόφρων,
 εἰς δέον ἀργυρίων οὕποτε φεισάμενος.
 Ἐν Σύρῳ δ' ἀλόχοιο τέκνων τε θανόντων ἀποτῆλε
 ἑξαπίνης, πένθος τοῖσιν ἔθηκε μέγα·
 οἱ δὲ τήνδε λίθον δεύσαντες δάκρυσι θερμοῖς
 ἐστήσαντο φίλῳ μνῆμα νέκυι ὀπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐκ νόσου χαλεπῆς διζήμενον ἐνθ' ὑγίαιαν
 λυγρὸς Ἰωάννην πότμος ἔμαρψεν ἄφνω,
 Πρωτοπάτην ἐπὶ κλην, Βιθυνίδος ἀγλαὸν ἔρνος
 γαίης, καὶ Σμύρνης εἶτα κλυτῆς ναέτην.
 Τίμιον ἐμπορίῃ ἀνύσας βίον οἷσι φίλοισι
 κοινῇ θ' Ἑλλήνων πόλλ' ἐπάρηξε πάτρη.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον σύμπαρ ὠδύρατο λαός·
 οἶκος δ' οἱ στενάχων στήσατο σῆμα τόδε.

Εἰς Περικλέα Ῥοδώνυμον Τραπεζοῦντιον.

Πόλις Τραπεζοῦς τοῦ Ῥοδωνύμου πάτρα
 Περικλέους ἦν, ὅς γε σεμνὰ παιδόθεν
 Μουσῶν μνηθεὶς εὐφρόνων μυστήρια
 πολλοὺς ἐπαίδευσ' ἐν λόγοις ψυχροτρόφαις.
 Βιοφθόρῳ δὲ συντακεῖς νοσήματι
 ἐς αἰθέρ' ἔπτη σῶμα τῇδ' ἐν γῇ λιπών.

Εἰς Ἀριστοτέλη Σταματοπούλου Λευκάδιον.

Οὔτι Ἀριστοτέλει γένος ἔχραισμ' οὐδὲ νεοίη,
 οὐ νόου ἰδρείη καὶ παρ' ἀναξί χάρις·
 ἀλλ' ἐπ' εἰκοστῷ τρίτατόν μιν ἄγοντ' ἐνιαυτὸν
 ἢ κοινῇ θνητῶν ἐνθάδε μοῖρ' ἔκιχε.
 Λευκάδι δ' ἐν πάτρῃ καὶ οἴκῳ Σταματοπούλων,
 τοῦπερ ὅγ' ἔσκε θάλλος, πένθος ὄρινε μέγα.

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΓΓ.)

43

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πατὴρ ἔφυ Πέτρου, ἐπὶ κλήσιν Σταματοπούλου,
 ἐσθλὸς Ἀριστοτέλης, Λευκάδα δ' ἔσχε πάτριν.
 Ἐκ παιδὸς δὲ λόγων κάτοχος πόθῳ ἵκετο πηγὰς
 ἰδμοσύνης καὶ ἄδην ἡδὺ πόμ' ἠφύσατο.
 Νῦν δ' ἐπ' εἰκοστῷ τρίτατόν μιν ἄγοντ' ἐνιαυτὸν
 ἀμφεκάλυψ', αἶ, αἶ, ὠκύμορον κονίη.
 Σῆμα δ' ἀποφθιμένῳ γενέτης ἔθετ' ἐνθάδε λυγρόν,
 θερμάς οἱ λοιθὰς ἐκ βλεφάρων προχέων.

Εἰς Πέτρον Σκυλίτην Ὀμηρίδην (αῶοβ').

Πέτρος Σκυλίτης εὐκλεισεῖς οἴκου γόνος,
 Ὀμηρίδης δὲ μητρόθεν καλούμενος,
 Σμύρναν μὲν ἔσχε Πατρίδα κλυτὴν πόλιν,
 λόγων δ' ἔραστὴς καὶ νόμων ἐλευθέρων
 γεγώς, συνήθλησ' ἄθλον Ἑλλήνων μέγαν,
 δεινὴν τυραννίδ' ἐξελεῖν ὠρμημένων.
 Δήμου δὲ προστάς πόλλ' ἔτη Πειραιέων,
 πόλιν τ' ἐκόσμησ', εὖ τ' ἔδρασε δημότας.
 Θανὼν δὲ γήρα τῷδ' ἐνεύνηται τάφῳ,
 πρὸς συμπολιτῶν καὶ φίλων ποθοῦμενος.

Εἰς Ἰωάννην Γεωργάρα πεπαρηθιωτ.

Φίλοισι χρηστός, τῇ πόλει τ' ὀνήσιμος
 γεγώς, βίον λέλοιπε πρεσβύτης νόσῳ,
 ἔνθεν τ' ἀναπτὰς ἦλθ' Ἰωάννης μονὰς
 τὰς τῶν δικαίων οὐπίκλην Γεωργάρας.
 Νέκυν δὲ τέκνα τῷ δ' ἔθηκεν ἐν τάφῳ
 καὶ μνημα πατὴρ τόνδ' ἐπήρεισαν λίθον.

Εἰς Γεώργιον Μαριάτην.

Ἐν Ψυρίῃ μὲν ἔφυ νήσῳ κλυτῇ, ἐν δ' ἅλϊ πολλὰ

ῥέξεν ὑπαὶ Κανάρη ἔργ' ἄρεος θρασέα,
 ἐξ ὀλέθρου δεινοῦ Γεώργιος ἴφι σαώζων
 'Ελλάδ' ἔην πάτρην, Μανιάτης ἐπὶ κλην.
 Νούσω δὲ δμηθεὶς ἐνὶ γήραϊ τῇδε τέθαπται,
 οὐ τάφον ἥς ἀλκῆς ἄξιον εὐρόμενος.

Εἰς τὸν φιλέλληνα Ἀδόλφον Ἐλισσένιον.

Μούσῃ ἐμῇ φιλορθήνῃ ὀδυρομένη ἐπὶ τύμβοις
 οὐας ὑπέσχεες πρὶν εὐμενὲς ἐν βίῳ τῳ.¹
 Ἡ δέ σ' ἀποιχόμενον νῦν αἰάζει στενάχουσα,
 σὴν ποθέουσ' ἀρετὴν, φίλτατ' Ἐλισσένιε.
 Οὐδ' αὐτὴ μούνη σ' ὀλοφύρεται, ἀλλὰ καὶ Ἑλλάς
 σύμπας, ἥ σ' ἔστερξ' ἴσα τέκνοισιν ἐοῖς.
 Αἶψα γὰρ παῦροι πιστὸν νόον, ὥς σύ, ἔφηναν·
 οἱ πλέονες δ' οἱ ἔασ' ἐς ψόγον ὀξύτεροι.

Εἰς Θεολόγον Γενιδουναίαν.

Ἐνθάδε Θεολόγος Γενιδουναίας ἐπὶ κλησιν
 τίμιον ἢδ' ἀγνὸν κεῖτ' ἀνύσας βίον τῳ.
 Ἦν μὲν οἱ ἐμπορίῃ βίου αἵρεσις, ἀλλὰ γε φρεσὶ
 καὶ λόγοι οἱ ἐμέλοντ' αἰὲν ἀεζίνουσι.
 Γῆν δ' ὑποδύντι νέκυι παράκοιτις σὺν τεκέεσσι
 δάκρυσι λειδομένη στήσατο σῆμα τόδε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐσθλῷ Θεολόγῳ, Γενιδουναίᾳ δ' ἐπὶ κλησιν
 σὺν τέκνοισι δάμαρ θήκατο σῆμα τόδε,
 ἐκ μυχάτων στενάχουσα φίλον πόσιν, ὃν τε πρόμοιρος
 οἴκου καὶ πηῶν νόσφις ἐλὼν θάνατος.

¹ Ὁ Ἐλισσένιος ἔγραψε κρίσιν τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῶν Φιλο-
 λογικῶν Παρέργων.

Τὸν δ' ἄρα καὶ ἐπέται κερδαῖου Ἑρμείας,
 τοῖσι μετέπρεπ' ἀεὶ, κλαῦσαν ἀποιχόμενον·
 καὶ πάτρην δὲ φίλη μιν ὀδύρατο, τῆς ἔπλε κόσμος,
 καὶ πτωχῶν πληθύν, τοῖσιν ἄρηγε πρόφρων.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Δημήτριον Δουραμάνην.

Εἶδεά τ' ἡδὲ πάθῃ Δημήτριος ἐν νεότητι
 πάντα προσοῖο δαεῖς, Δουραμάνης ἐπίκλην,
 συμφύλων παῖδας πολέας πρόφρων ἐδίδαξε,
 τιμῆς τ' ἐκ πάντων ἔμμορ' ἐπ' ἰδυοσύνη.
 Γήραϊ δὲ φθίμενον κούρη γαμβρός θ' ὑπὸ γαῖαν
 ἐνθάδ' ἔθεντο καὶ οἱ σῆμ' ἐπέθεντο τέδε.

*Εἰς Νικόλαον Σταύρακα Σάμου θαυότα
 καὶ ταφέντα ἐν ἀλλοδαπῇ.*

Σταύρακα Νικόλεων κατέχει τάφος ἐνθάδε νοῦσω
 τῇλε Σάμου πάτρης, τῇλ' ἀλόχου φθίμενον,
 κεδνῆς Καλλιόπης ἡδὺν πόσιν, ἥ ῥα μένουσα
 νόστον ἔθεν, πότμου δέκτο κακαγγελίην.
 Πολλὰ δ' ὀδυραμένη κρυερὴν ἐπιθεῖνσι ἀκοίτη
 τὴν δ' ἐκέλευσε λίθον, μνημῆμα φίλου νέκρους.

Εἰς Φίλιππον Θεοδώρου Λεονάρδου.

Θεωδώρειο γόνος Λεονάρδου τῇδε Φίλιππος
 κεῖμ' ὑπὸ γῆν ἀνύσας εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.
 Πολλὰ δ' ἐμῷ τε φίλῳ πατρὶ μητέρει τ' ἄλγεα κεδνῇ,
 πολλὰ τ' ἀδελφειῆς δάκρυ' ἔθλχ' ὀπίσω.
 Ἄλλὰ ζῆτε, τοκῆες, λαϊνόμενοι φρένα κούρης,¹
 ἄς μοῖρ' ἀντ' ἐμέθεν γηροκόμους ἔλιπε.

¹ Ὁ ἐ. στίχος εἶχε πρότερον ὧδε.

² Ἄλλὰ, τοκῆες, ζῆτε καὶ ὑμῆς χαίρετε κούρης.

Εἰς τὸ κοινοτάγιον τοῦ οἴκου Ἰωάννου Ψιακῆ.

Πάτρην ἀμφιρύτην Χίον ἔλλαχεν, ἐν βιότῳ δὲ
ἀγνήν αὐτάρκη τ' ἤνεσεν ἐμπορίην,
οὔνομ' Ἰωάννης, Ψιακῆς ἐπὶ κλῆν, ὃς ἄρ' αἵτης
μνηστὶν ἔχων θνητῶν, μνημ' ἀνέγειρε τόδε
οἷ τ' αὐτῷ καὶ οἰκείοις, ὄφρα καὶ μετὰ πότμον,
οὓς στοργῇ συνέδῃσ', εἷς κατέχῃσι τάφος.

Εἰς Ἀριστόνικον Εὐθύλου.

Πρόσθεν τὰ σεμνὰ τοῦ βίου τῶν ἡδέων
ἄγων αἰεὶ, φίλοις τε χρηστὸν καὶ πάτρα
αὐτὸν παρέσχεν. ἐν σοφαῖς τ' ἐκτήσατο
κλέος μέγιστον, ἐν νέοις περ ἀνδράσι
τελῶν, Ἀριστόνικος Εὐθύλου γένος.

Εἰς Παρωραῖαν Σπυρίδωνος Βάλβου.

Τόνδε Πανωραίη Σπυρίδωνος Βάλβου ἄκοιτις
ἐν χθονὶ πατρῴῃ τύμβον ἔδω φθιμένη·
κεῖται δ' οἰκείοισι τιμημένη ἡδὲ πολίταις
εἵνεχ' ἑῆς ἀρετῆς ἡδὲ σαοφροσύνης.

Εἰς Πέτρον Καμπάνην Ἀνδρίου (αἰωά).

Πέτρου καλύπτει Καμπάνου χθὼν ἐνθάδε
ὅστ' αὖ θανόντος, ὃς πατὴρ χρηστοῦ γεγώς
ἄλλις λόγων μετέσχε, τῇ δὲ πατρίδι
παρέσχ' ἑαυτὸν καὶ φίλοις ὀνήσιμον.
Νόσω δὲ δεινῇ μοῖραν ἐκπλήσας βίου,
ἔθηχ' ὀμεύνῳ καὶ τέκνοισι δάκρυα.

Εἰς Ἀραστασίαν σύζυγον Ἰωάννου Μαρούσου (αἰωγ').

Εἶδεῖ καὶ πρᾶπίσιν μετὰ πάσης θηλυτέρησιν

ἔπρεπ' Ἀναστασίῃ, Δουραμάνου θυγάτηρ,
 σύλλεκτρος τριφίλητος Ἰωάνναο Μανούσου,
 εὖμοιρος μὲν τᾶλλ', ἀλλὰ μινυνθαδίη.
 Δὴ γὰρ ἔτ' ἀγχιστεῦσιν ἑναυλος ἦν ὑμέναιος,
 ἡνίκ' ἐπὶ φθιμένη δύσθροος ὤρτο γόος.
 Νεκρὴν δὲ στενάχων ἀδινὸν πόσις ἐκτερέϊξεν
 ἐνθάδε καὶ ψυχρὸν σῆμ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς ἑαυτόν.

- » Ῥηγιάδαο Φιλιππος Ἰωάννου γενέταο
 ἐκφὺς καὶ μητρὸς κεδνοτάτης Σοφίης,
- » πάτρην μὲν Ζαγορὴν ἐπὶ Πηλίου ἔλλαχε κνημοῖς,
 ἐνδελεχῇ δὲ λόγους ἔσχε βίου μελέτην.
- » Δουλοσύνην στυγέων, παναχαιῶν ἀντεβόλησε
 δυσπαλάμων ἀέθλων εἵνεκ' ἐλευθερίας.
- » Τιμηθεὶς δ' ὑπ' Ὀθωνος εὐφρονος αἰὲν ἔφηνε
 βουλῇ καὶ ἔργῳ πιστὸν ἄνακτι νόον.
- » Αἰὲν ὑπερβασίας δ' ἀλεείνων οὔτε ποθ' ὕβριν
 δεσπότηω, οὔτ' ὄχλου ἦνισ' ἀτασθαλίην.
- » Πιερίδων δὲ νέους σέμν' ὄργια δηθὰ μυσῆσας,
 ἐνθάδε νῦν κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.¹

Εἰς Γεώργιον Εὐθύφρονον.

Κλεινῆς Κεκροπίης κατὰ γαῖα Γεώργιον ἔνθα
 κρύπτει ἐν κόλποις ἤρι βίου φθίμενον,
 ὦ μοῖρα στυγερὴ Μουσῶν ἀπανήνατο δρέψαι
 καρπούς ἡδίστους πολλὰ πονησαμένῳ·
 ἀλλὰ μιν ἱροῦ Παρνήσοῦ ἐπ' ἄκρην ἀνιόντα,
 εἰς αἵδου προΐαψ' ἡρώεντα δόμον.

¹ Συντέτακται πρὸ μικροῦ, ἵνα χαρὰχθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ συνταξαμένου μετὰ τὴν τελευταίην αὐτοῦ.

Πατρός δ' Εὐθύφρονος κραδίην ἔλε πένθος ἄληχτον,
 υἱός ἐξαπίνης ἔνθεν ἀποικομένου.

Εἰς Δάφνην Φωτίου.

Ἦλακάτην τάλαρὸν τε καὶ εὐδίνητον ἄτρακτον,
 ῥόμβον τ' ἠδὲ θοὴν κερκίδα πηνοδόχον,
 τῷδ' ἔγγλυπτα λίθῳ ἐπιτυμβίῳ, ὧ ξένε, λεύσσων,
 γίγνωσχ' ὥς ὁ τάφος τὴν φιλέριθον ἔχει
 Δάφνην· ἥ σάφρων οὐ παίγνια θηλυτεράων
 ἦνεσεν, οὔτε χλιδὴν καὶ βίου εὐπαθίην.

Εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν καὶ Ἡλείας

Κυρίλλου τὸν Χαιρωνίδην.

Ἐνθάδε Κυρίλλου Χαιρωνίδεω ὅσπε' ἀχαιῆς
 γαῖα κέκευθ' ὅλοῃ νούσῳ ἀποφθιμένου,
 Πατρῶν ἀρχιερῆος ἰδ' Ἡλίδος, ὃς περὶ πάντων
 ἤθεσι μελιχίοις ἔπλε καὶ εὐσεβίῃ.
 Τῷ καὶ ἀποικομένου πόθῳ ἔκται λᾶν Ἀχαιῶν
 Ἀγγέλου ἀτρεκίης, ποιμένος εὐαγέος.

Ἄτεροι.

Ἐκ παιδὸς πλείστην νείμας Θεῷ ὑψιμέδοντι
 Κύριλλος βιότου μοῖραν ἐπιχθονίου,
 ἔπρεπεν εὐσεβίῃ καὶ ἐννεΐῃ μετὰ πᾶσι,
 παντοίης τ' ἀρετῆς ἔπλετο πᾶσι τύπος.
 Ἐν δ' ἱερῆς δέλτοις διφήσας βένθεα θείης
 ἀτρεκίης, ἦρθη λύχνος ἐπὶ λυχνίην.
 Πατρῶν γὰρ κληθεὶς ἠδ' Ἡλείης ἱεράρχης,
 ἠΰγασεν οὐράνιον Χριστιανοῖσι φᾶος·
 αἶ, αἶ, οὐ μάλα δὴν· λυγρῇ γὰρ νούσῳ ἀπέσθη,
 πηλὸν τ' ἐνθα λιπὼν ἐς πόλον ἔπατ' ἄνω.

Εἰς Χρῆστον Παππαδάκην.

Φῦσε μὲν ἀμφιάλος Πέλσπος χθών ἡδ' ἀνέθρεψε,
 νῦν δ' ἡ Ἑρεχθιδῶν ἐνθάδε νεκρὸν ἔχει
 Χρῆστον Παππαδάκην, χρηστὸν μετὰ πᾶσιν ἀληθῶς
 ἀνδράσι καὶ πιστὸν τοῖσι φίλοισι φίλον.
 Ὀπλισε μὲν χεῖρας πρὸ πάτρης νέος, οὐδ' οἱ ἀρήγων
 ληξέ ποτ' ἐς γῆρας· δευρομένοις δ' ἐδίδου.
 στέρξας δ' ἐμπορίην ἀκέραιον, καρπὸν ἀπ' αὐτῆς
 οὐ πολὺν, ἀλλ' ἐμπης ἄρκιον ἐδρέπετο.
 Οὐδὲ παλαίῳ νούσῳ ἀπέφθιτο· ὦκα δὲ βρίζας
 ἤμειψ' ἐκ βιότου τοῦδε βίον μακάρων.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Π. Κορνηλίου Τακίτου βιβλίον περί θέσεως, ἡθῶν καὶ λαῶν	
τῆς Γερμανίας.	11
Σημειώσεις εἰς τὴν Τακίτου Γερμανίαν.	83
Οὐαλλερίου Κατούλλου ᾠσμα ξδ'. ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ	
Θέτιδος.	147
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	184
Τοῦ αὐτοῦ ᾠσμα ξε'. περὶ κόμης τῆς Βερενόκης.	205
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	214
Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτύμβιον εἰς τὸν ἀδελφόν.	224
Ὀβιδίου μεταμορφώσεων· βιβλίον α'.	229
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	257
Βιβλίον β'.	273
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	305
Βιβλίον γ'.	315
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	345
Βιβλίον δ'.	357
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	387
Βιβλίον ε'.	403
Σημειώσεις εἰς αὐτό.	430
Ὀβιδίου Ἡρώδων ἐπιστολὴ α'. Πηνελόπη Ὀδυσσεῖ.	440
Σημειώσεις εἰς αὐτήν.	446
Ὀβιδίου Ἡρώδων ἐπιστολὴ ζ'. Αἰδῶ Αἰνεία.	452
Σημειώσεις εἰς αὐτήν.	463
Οὐίργιλίου Μάρωνος Εἰδύλλιον ε'. Δάφνις.	471
Τοῦ αὐτοῦ εἰδύλλιον Ζ. Μελίβοιος.	477
Τοῦ αὐτοῦ εἰδύλλιον Η. Φαρμακεύτρια.	487
Ὁεατίου ᾠδὴ ἐκατονταετηρική.	494

	σελ.
Σχιλλέρου οί Θεοί τῆς Ἑλλάδος.....	500
Μετάφρασις δημοτικοῦ ᾠσματος (Μάννα μὲ τοὺς ἑννέα σου υἱούς).....	505
Μετάφρασις ἑτέρου (Μάννα σοῦ λέγω).....	509
ᾠδαὶ πέντε.....	513
ᾠδάρια ἀνακρεόντεια.....	534
Ἐπικήδειον εἰς Ν. Βύρωνα.....	540
Ἐλεγεία εἰς τὸν ἀδελφὸν Ῥήγιον.....	545
Ἐπιστολὴ εἰς τὸν ἀδελφὸν Δημήτριον.....	557
Ἀναχώρησις.....	560
Ἐλεγεία εἰς τὸν ἀείμνηστον βασιλέα Ὀθωνα τὸν α΄.....	563
Εἰδύλλιον.....	568
Ποιήματα εἰς κλεινά τινα ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ὀνόματα καὶ εἰς οἰκείους τινὰς καὶ φίλους.....	578
Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ διονυσιακοῦ θεάτρου.....	585
Ἐπιγράμματα ἐπιδεικτικά.....	586
Ἐπιγοφθαί.....	590
Παραινετικά.....	599
Γνωμικά.....	600
Παροιμίαι.....	601
Μῦθοι διδακτικοί.....	603
Ποικίλα.....	604
Σκωπτικά.....	606
Ἐπιτύμβια.....	612

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ.

Στίχοι—στιχοί *

- 48, 24. αὐτάς. γραπτέον αὐτοῖς.
 59, 13. dulcedine. γρ. dulcedine.
 69, 14. coque. γρ. coque.
 151, 23. ὁ δ' οὖν. γρ. ὁ οὖν.
 152, 10. μήπω. γρ. οὐπω.—στ. 30 πόρρω γρ. πόρρω.
 153, 26. μελίσσας. γρ. μελίττας.
 160, 38. iuvenis. γρ. iuvenis.
 161, 27. ἔων. γρ. ἔων.—στ. 34 σφετέρω. γρ. σφετέρω.
 161, 37. δώματα τ'. γρ. δώματά τ'.
 166, 146. iurare. γρ. iurare.
 169, 170. ἐμέγχεον. γρ. ἐμέγχεον.
 179, —. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν στίχων ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεθερμηνείᾳ, ὅσοι οὐκ ἀντιστοιχοῦσι τοῖς τοῦ κειμένου, διορθωθήτωσαν.
 217, 31. ἀπέκειρα. γρ. ἀπεκείρατο. ἴδε ὁμῶς Ὁμ. Ἰλ. ψ. 146.
 249, 557. οὐ σ' ἐχέμων. γρ. οὐ σ' ἐχέμεν.
 254, 721. καὶ β' αἵματι. γρ. καὶ β' αἵματι.
 256, —. Διορθωτέον τοὺς ἀριθμοὺς τῶν στίχων.
 269, 10. παρ' ἄλλους. γρ. παρ' ἄλλοις.
 283, 269. Δωρίδα θ'. γρ. Δωρίδα θ'.
 285, 315. ἐξερούσαντ', ἔλιπον. γρ. ἐξερούσαντο, λίπον.
 286, 341. δῶρ' ἀνόνητα νέκυι. πρόσθ. κόμματα.
 — 342. ἡδέτε νυκτός. γρ. ἡδ' ἀνὰ νύκτα.
 — 351. τίλλε. γρ. τίλλε.—352 ὅθ' οἱ. γρ. ὅθ' οἱ.
 — 356. μετὰ τὸ μῆτηρ τεθίητω ἐρωτηματικόν.
 294, 589. εἰ ἔργματι ὄρνις ἐτύχθη· διὰ τὸ δίγγραμμα γραπτέον μᾶλλον· εἰ ὄρνις ἔργω ἐτύχθη.
 296, 654. ταμοῦσι· γρ. ὀρθότερον ἴσως τεμοῦσι.
 297, 24. ἥρως· ἀντὶ τελείας στιγμῆς. τεθίητω κόμματα.
 299, 731. ἐ αὐτόν. γρ. ἐ αὐτόν.

* Σημειωτέον ὅτι ἡ λέξις στίχος ἐνταῦθα τὸν τῆς σελίδος στίχον σημαίνει πλὴν ἐν τοῖς ποιήματι, ὧν οἱ στίχοι ἐν τῷ κενῷ τῆς σελίδος κρασιπιδῶ ἡριθμημένοι ὀρῶνται· ἐν τούτοις γὰρ ὁ τοῦ ποιήματος, εὐχὲν ὁ τῆς σελίδος στίχος σημαίνεται.

σελίς—στίχος

- 322, 70. κρατερῶς γρ. σθενερῶς.
 336, 483. ἐσθ' ὑπόλευκον, γρ. ἐσθ' ὑπόλευκον.
 340, 608. Μετὰ τὴν λέξιν παρθενόμαρπον στικτέον τελεία.
 — 612. ἐτάροισι τ' ἔφην· γρ. ἐτάροισί τ' ἔφην.
 341, 635, ὄντιν'. γρ. ὄντιν'.
 442, 657. ἥδη ἐγὼ κλαῖον. γρ. δὴν δὴ ἐγὼ κλαῖον.
 — 674. ἐς τὸ τρέπαι. γρ. ἐς τί τρέπαι;
 344, 718. κατακρίνοντα θ'. γρ. κατακρίνοντά θ'.
 360, 43. ἀδελφάς. γρ. ἀδελφαί.
 — 53. ἔπαθον. γρ. ἔπαθεν.
 367, 231. νῆτρον οἱ. γρ. νῆτρόν οἱ.
 381, 645. Μετὰ τὴν λέξιν δένδρεον τεθῆκω κόμμη. διορθωθήτωσαν δὲ καὶ οἱ ἄριθμοὶ τῶν στίχων.
 416, 420. κατεφύλισαν. γρ. κατεφύλισεν.
 417, 340. τόσ', ἔειπεν. ἐξαλειφθήτω τὸ κόμμη.
 423, 312. τόδι. γρ. τόδι.
 491, 102. σύ. γρ. τῷ.
 504, 17. ἥς βροτοῖς ἔστ' αἰτία. γρ. ἥς βροτοῖς ἔστ' αἰτία.
 351, 210. ἔκευ Ἀρκαδίης. γρ. Ἀρκαδίας ἔκευ.
 561, 41. ἥδ' ἐπὶ νησσῶν. γρ. ἥ ἐπὶ νησσῶν.
 568, 21. ἐπιβῆμεν. γρ. ἐβίβημεν.

Σημειώτέον ὅτι τὰ ἐξῆς παροράματα ἀπὸ τῆς σελίδος 377^ο ἕως τῆς 502 διώρθωται ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἀντιτύπων.

σελίς—στίχος

- 577, 287. ἐμῶν. γρ. ἐμεῦ.
 — 306. φίλαν τευ. γρ. φίλαν τοι.
 578, 13. πόλις. γρ. πόλιν.
 579, 15. ἥδ' ἐπὶ ἀνάσσει. γρ. ἥδ' ἀνάσσει.
 581, 18. χαίροις. γρ. χεῖρεις.
 584, 20. εἶλε. γρ. εἶλε—στ. 23, ἥδ' ἐπὶ ἀδελφούς. γρ. ἥδ' ἐπὶ ἀδελφούς.
 592, 7. βάρβαρον ἥδ' ἄρεα. γρ. βαρβαρικόν τ' ἄρεα.
 593, (ἐν σημειώσει) φιλόλογος. γρ. φιλόλογος.
 602, 24. βλύσω. γρ. βλίσω.
 657, 23. λιμῶ. γρ. λοιμῶ.
 672, 29. βίον. γρ. βίοτον.
 Ἐτινα ἄλλα παρῴραται, διορθοῦτω ὁ ἀναγνώστης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Τὸ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον.....	150
Βασίλειος Λάκων Καθηγητῆς.....	1
Στέφανος Κουμανούδης ὁμοίως.....	1
Ἡ εὐγενεστάτη κυρία Εὐφροσύνη Κασσαβέτου.....	1
Ὁ κύριος Λουκάς Ῥάλλης.....	1
Ὁ » Ἐμμ. Χαρίλαος.....	1
Ὁ » Νικόλαος Χαρίλαος.....	1

Ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις Βαρβακείου Λυκείου.

N. Πετρῆς Γυμνασιάρχης.....	1
N. Γ. Νικολῆς Καθηγητῆς.....	1
I. Πανταζίδης ».....	1
Χρ. Κακουριώτης ».....	1
I. Ἀθ. Οἰκονομίδης ».....	1
Παφούντιος Βασιλειάδης Καθηγητῆς.....	1

Μαθηταὶ τῆς δ' τάξεως.

Ἰωάννης Ὁριγών.....	1
Σωκράτης Ν. Παπάζογλους.....	1
Σαράφης.....	1
Π. Ν. Δελένδης.....	1
Θουκυδίδης Ἀσημακόπουλος.....	1
Γ. Κ. Ἀλευροπώλης.....	1
Ἀνδρέας Θ. Ζαῆρης.....	1
Σπυρίδων Κοκκαλάκης.....	1
Ἀντώνιος Ζησιμόπουλος.....	1
Γεώργιος Βασιλειάδης Ξάνθιος.....	1

Νικόλαος Διανέλλου ἐκ Βόλου.....	1
Κωνσταντῖνος Κυρομηλῆς ἐκ Βόλου.....	1
Ἰωάννης Δ. Αἰζανός ἐκ Βόλου.....	1
Ἰωάννης Ἐμμαν. Φωτιάδης.....	1

Μαθηταὶ τῆς γ'. τάξεως.

Δημήτριος Μυχγίνης.....	1
Κωνσταντῖνος Σταμπολόπουλος.....	1
Κ. Δ. Σκρόπουλος Θετταλομάγνης.....	1
Χρήστος Π. Μαυρομμάτης.....	1
Νικόλαος Δ. Μπάρακλης.....	1

Μαθηταὶ τῆς δ'. τάξεως.

Στίλπων Π. Ἰωαννίδης.....	1
Ἀντ. Γεωργίου Νισύριος.....	1
Α. Δ. Γραφειάδης.....	1
Ε. Π. Βαφειαδάκης Λέσβιος.....	1

Ἐκ τοῦ α'. Γυμνασίου Ἀθηῶν οἱ Καθηγηταί.

Χ. Δραγάτσης.....	1
Δ. Η. Κυριακόπουλος.....	1
Π. Κωνσταντινίδης.....	1
Κ. Δ. Μυλωνᾶς.....	1
Νικόλαος Σπ. Παπαδόπουλος.....	1

Ἐκ τοῦ β'. Γυμνασίου Ἀθηῶν.

Δ. Γ. Πετρίδης Γυμνασιάρχης.....	1
Χαρίσιος Πούλιος Καθηγητὴς.....	1
Θ. Βουκύδης ».....	1
Κ. Πορφυρόπουλος ».....	1
Ἰω. Χ. Σιμόπουλος ».....	1
Π. Κουπιτώρης ».....	1
Ἰω. Α. Βάθης.....	1
Ἰω. Α. Κοτζάκης.....	1

ἀντίστοιχοι

Ἰω. Α. Καισαρίδης.....	1
Χρ. Δ. Τσουντά.....	1
Ν. Περόγλου.....	1
Ἀνδρέας Μομφερόρατος.....	1
Θεμιστοκλῆς Χρυσανθόπουλος.....	4
Ἀθανάσιος Ν. Παπακωνσταντίνου.....	1
Ἰλαρίων Α. Μπακρώνης.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Λαμίας.

Ἄγγελος Α. Καππώτας Γυμνασιάρχης.....	1
Σπυρίδων Α. Σμπόνιας.....	1
Γεώργιος Ρ. Ἐμμανουήλ.....	1
Παναγιώτης Οικονομίδης.....	1
Δημήτριος Παπατσωτίου.....	1
Δημήτριος Παπᾶ Ῥίζου.....	4
Ἀντώνιος Ν. Ῥενδινιώτης.....	1
Ἀριστοτέλης Α. Ἰατροῦ.....	4
Γεώργιος Διονυσόπουλος.....	1
Σταῦρος Γ. Αχμπράκης, ἱερεὺς.....	1
Δημήτριος Κ. ἱερεὺς Σακελλάριος.....	1
Εὐθύμιος Α. Κούτρας δικηγόρος.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Χαλκίδος.

Πολ. Σπανόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Ἐμμ. Καραγιαννόπουλος Καθηγητής.....	1
Γεώργιος Π. Τσαγρῆς.....	1
Ι. Παππαθαλασσινός.....	1

Ἐκ Ναυπλίου.

Π. Γαλανόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Α. Κ. Τσέγκος Καθηγητής.....	1
Ι. Κωτσάκης Σχολάρχης.....	1
Ι. Πολίτης δικηγόρος.....	1
Κ. Φαρμακόπουλος δικηγόρος.....	1

N. Καραπυλός " 1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Τριπόλεως.

Π. Π. Κομνηνός Καθηγητής..... 1

Π. Ι. Παπαναστασίου Καθηγητής..... 1

Ἀθανάσιος Σιάγιαννης "..... 1

Γεώργ. Α. Καραμάνος "..... 1

Γ. Γαλανόπουλος Γυμνασιάρχης..... 1

Δ. Ι. Βλασόπουλος Ἑλληνοδιδάσκαλος..... 1

Ἡλίας Ἀγγελόπουλος Σχολάρχης..... 1

Ἐκ Πύργου.

Ι. Γ. Βορτσέλας Γυμνασιάρχης..... 1

Πλούταρχος Παπαϊωάννου, Καθηγητής..... 1

Α. Οἰκονόμος Καθηγητής..... 1

Ἡ Λέσχη Πύργου..... 1

Ἀνδ. Δ. Σπηλιάδης δικηγόρος..... 1

Εὐθ. Σ. Λεονάρδος "..... 1

Παναγῆς Αὐγερινός Δήμαρχος, διὰ τὸ Γυμνάσιον..... 5

Κ. Δ. Δαβαρόukas..... 1

Διονύσιος Μητρόπουλος..... 1

Ε. Κρεστενίτης..... 1

Κ. Γ. Κωνσταντινίδης..... 1

Δ. Ζαφειρακόπουλος..... 1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Καλαμών.

Δ. Παπανικολάου Γυμνασιάρχης..... 1

Ἄρ. Ρέντσος Καθηγητής..... 1

Δημήτριος Ἀντωνιάδης Καθηγητής..... 1

Πανάγος Α. Μοσχούτης "..... 1

N. Π. Σιάτος "..... 1

Χ. Α. Λίγγρης Σχολάρχης..... 1

Ἡλ. Μυλωνόπουλος ἑλληνοδιδάσκαλος..... 1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Σπάρτης.

Βασίλειος Α. Βοζίκης, Γυμνασιάρχης	1
Ν. Σ. Κωνσταντόπουλος, Καθηγητής	1
Γεώργιος Βουκύδης	1

Ἐκ Μεσολογγίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας κ. Γεράσιμος	1
Παναγ. Παπαϊωάννου Γυμνασιάρχης	1
Βασίλειος Σ. Γκόλφινόπουλος Καθηγητής	1
Γεώργιος Καρθούνης Καθηγητής	1
Π. Κροκίνης	1
Η. Παπαχριστοδούλου	1
Θρασύβουλος Ν. Παπαδόπουλος	1
Δαυὶδ Τολμίδης Ἱεροκῆρυξ	1
Ἰωάννης Βασιλειάδης λοχαγός	1
Δημήτριος Χατσόπουλος δικηγόρος	1
Δημ. Ἄθαν. Γεράκης	1

Ἐκ Κερκύρας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Κερκύρας κ. Ἀντώνιος, Πρόεδρος τῆς ἐπι- τροπείας τοῦ Πετριδείου κληροδοτήματος	6
Σ. Κωνσταντινίδης	2
Π. Τσαπάρης Γυμνασιάρχης	1
Ἀναγνωστική Ἑταιρία	1
Ἰω. Α. Ῥωμανός Καθηγητής	1
Ἀνδρέας Πρεζάνης	1
Παναγιώτης Α. Οἰκονόμος Διευθυντής	1
Λεωνίδας Β. Διευθυντής	1

Ἐκ Ζακύνθου.

Γ. Χ. Παπαγεωργίου Γυμνασιάρχης	1
Δ. Παπαθεοδώρου Καθηγητής	1
Σ. Γ. Τριάντος	1
Ε. Α. Κωτσάρης	1

Δημήτριος Ἀναστασίου Πλέσας.....	1
Δημήτριος Καλλίνικος.....	1
Ἀνδρέας Κουντούρης.....	1
Καῖσαρ Κ. Ρώμας.....	1
Δημήτριος Α. Βέρρος.....	1
Ἰωάννης Γ. Κρειδιρόπουλος.....	1
Ἀρχιμανδρίτης Δ. Μαρκόπουλος.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Κεφαλληνίας.

Κ. Ι. Γραμματικόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Δημήτριος Ἱερεὺς Ρόζος Ἱεροκῆρυξ.....	1
Π. Δ. Βασιλείου Καθηγητής.....	1
Μιχαὴλ Γκιόλμας ».....	1
Παν. Λαζαράκης ».....	1
Ν. Πανούρης ».....	1
Ἰωάννης Ραζῆς Σχολάρχης.....	1
Πολύβιος Σ. Μυρτίλος.....	1
Παναγιώτης Ροσόλιμος διδάσκαλος Ναυτικῆς.....	1

Ἐκ Σμύρνης.

Κ. Ξανθόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Π. Καπλανίδης Καθηγητής.....	1
Α. Καραγιάννης.....	1
Θ. Τιμαγένης.....	1
Ι. Μάλλιος.....	1
Δημήτριος Χ. Νικολάου.....	1
Γ. Βοντζίδης.....	1
Ν. Ἀρώνης.....	1
Γ. Δ. Κανάλης.....	1
Κ. Εὐσταθόπουλος.....	1
Ἀγ. Στεφανάκης.....	1
Ε. Χαραλαμπίδης.....	1
Νικόλαος Σῆμος.....	1
Μ. Γ. Παλλαμάρη.....	1

ἀντίτυπα

Α. Φ. Τοπάλης.....	1
Σοφοκλῆς Ι. Ἀναστασιάδης.....	1
Ἀριστοτέλης Ι. Λιμπερόπουλος.....	1

Ἐκ Λορδίνου.

Α. Κ. Ἀγέλαστος.....	20
Σπάρταλης καὶ Συντροφία.....	20
Ἀδελφοὶ Ῥάλλη.....	20
Ἀδελφοὶ Βαλλιάνου.....	20
Μιχαὴλ Ζαρίφης.....	10
Παντίας Α. Μυροκορδάτος.....	10
Εὐστράτιος Πετροκόκκινος.....	10
Ἀντώνιος Α. Ῥάλλης.....	10
Δ. Α. Τσοκανάκης.....	10
Β. Μελάς.....	10
Δημ. καὶ ἰω. Σκυλίτζαι.....	10

Εἴ τινων τῶν εἰς τὴν τύπωσιν τῆς βίβλου συνετελεσάντων τὰ ὀνόματα παραλείπεται, συγγνώμωσάν μοι· αἰτία γὰρ γέγονεν ἡ βραδύτης τῆς τῶν καταλόγων ἀποστολῆς.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ.....*

No 3

000

51

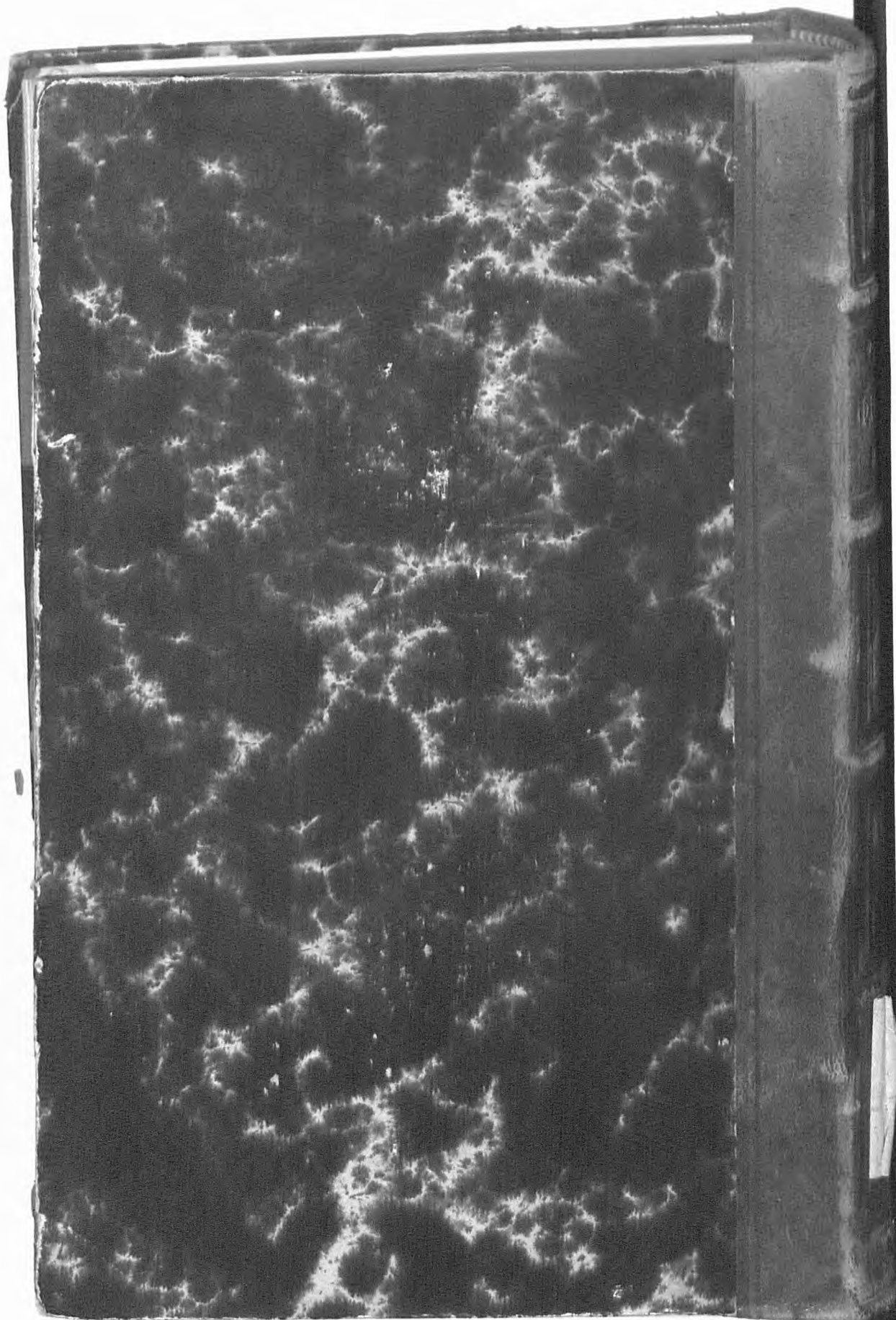
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

αριθ. χρ. 113

Ημερομηνία
επιστροφής

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ερμούπολης